

శ్రీ రస్తు.

విజయాశ్వచరిత్రము

పద్య కావ్యము.

CHECKED - 1963

ఇది,

బ్రహ్మశ్రీ, పురాణం - పిచ్చయ్యగారిచే

విరచితమైనది

మద్రాస్ చాకెలపేట
ఆసియాటిక్ సొసైటీ
బ్రహ్మశ్రీ పురాణం - పిచ్చయ్యగారిచే
విరచితమైనది

వీరభారతి అండు కంపెనివారిచే

బ్రకటితము.

రిజిస్టర్ కాపీరైట్.]

1928.

Checked
1967

ప్రకటన.

ఈ గ్రంథము గవర్నమెంటువారిచట్టప్రకారము రిజిస్టరుచేయబడినది
కావున దీని నితరులు అచ్చుపేయఁగూడదు.

మాయొద్ద యింకను ఔక్కు సంస్కృతాంధ్రగ్రంథములు మోగకును. నలయు
వార ప్రీతింద కనుపరచిన విలాసమునకు వ్రాసి తెప్పించుకొనంగలరని కోరుచున్నారము.

వీరభారతీ అందు కంపెని,

చాకలపేట, మదరాసు.

విజ్ఞప్తి.

మహాశయులారా !

విజయాశ్వచరిత్ర మనెడి యీ ప్రబంధమును నేను జాలాకాలము క్రిందటనే వ్రాసితి. ఇది మదీయపాండిత్యమును గనఁబఱచుటకై వ్రాయఁబడినది కాదు. భక్తివలననే వ్రాసినాఁడ. మావంశమునందంతకుఁ బూర్వము కవులుండినది కాని, కావ్యములురచించినది కాని లేదు. ఈ భాగ్య మొక్కింత నాయం దంకురించినది. శ్రీమద్వేంకటేశ్వరునియనుగ్రహమునం గలిగిన కవితాధారనడంపఁజాలక ప్రబంధ రచనకుం దగిన సామర్థ్యము నాకు లేకపోయినను, దేవునికరుణచే గలిగిన యాహాయే యాతగాఁ గొని సాహసించి విచిత్ర మైన యీ ప్రబంధమును రచియించి శ్రీయఃపతి యైనవేంకటేశ్వరున కర్పణముఁ జేసితి. ఇది పూర్వకపులమార్గము ననుసరించి వ్రాయఁబడిన ప్రబంధము. ఇందుఁ జదువుటకింపుగా చుండు నూతనవిషయములు పెక్కులు కల్పించి క్రొత్తదారిం ద్రొక్కియున్నాఁడ. ఇందలి గుణావగుణంబులు చక్కఁగా విమర్శించు భారమును బాఠకులమీఁదనే యుంచితి. దయయుంచి తప్పుల నెఱింగించినవారికిఁ గృతజ్ఞుఁడనై భక్తితోఁ గైకొని పునర్దుద్రణమున నవరించి యచ్ఛొత్తించెద. కొంత కాలము క్రిందట వ్రాయఁబడినను ముద్రించుటకు ద్రవ్యోపపత్తి లేమిచే నిలిచియున్న యీ గ్రంథమును, నిటీవలఁ జెన్నపురి వీర భారతీ అంధు కంపెనీవారికి నామనఃపూర్తిగా ముద్రించుటకు నిచ్చితిని. ఇంతియగాక రిజప్టర్డ్ కాఫీరైట్ హక్కునుగూడా వీరి కొనంగితిని. వీరు నాయాశీర్వాదమునకును శ్రీమద్వేంకటేశ్వరుని యనుగ్రహమునకును బాత్రులైరి. వీరికి దేవుఁ డాయురారోగ్యభాగ్యముల నొసంగుగాత ! నే నీ గ్రంథమును బండితాభిప్రాయము నభిలషించి చూపఁగా దయతోఁ గడవఱకు జదివించి నిని యిందలి నెఱుసులను దిద్ది నన్నుఁ గృతార్థునిగాఁజేసిన మహోపాధ్యాయ బ్రహ్మశ్రీ, వేదము వేంకటరాయశాస్త్రిగారికిని గ్రంథమును బఠించి యచ్చటచ్చటఁ దగిన మార్పులను సూచించి మహోపకారము నొనర్చిన, నెల్లూరు నివాసు లగు బ్ర. శ్రీ. దుర్భా సుబ్రహ్మణ్యశర్మగారికిని నదా కృతజ్ఞుఁడనై హృదయపూర్వకవందనములను సమర్పించుచున్నాఁడను.

ఇట్లు విన్నవించు గ్రంథకర్త,

పురాణం - పిచ్చయ్య.

విజ్ఞప్తి.

బుధజనవరేణ్యా !

తమచేఁ ౨ండితపామరుల కఠనమునకెంతయు ననుగుణముగ నుండునట్లు తేట తెనుఁగున మృదుమధురవైచిని వ్రాయఁబడిన “విజయాశ్వచరిత్ర” మనెడి గ్రంథము నా మూలగ్రముగాఁ జదివి యందలి సాహిత్యముంగ్రోలి యానందాల్లిని దేలినాఁడ. కథాంతము మిక్కిలి వినోదకరమై చదువఁ జరువఁ జవులూరు చుండెడిని. మఱియు నయ్యది: కవి దిగ్గజములని కీర్తిగడించిన కవులలో నొక్కరుఁడగు నల్ల సాని, పెద్ద నామాత్యులచే రచింపఁబడిన “స్వారోచిషమనుసంభవ”మును మహాప్రబంధమునకుఁ జాటియగు నని తలంచెద. తమకుఁ గల హాసక జ్ఞానమును, భాషావైరుష్యమును, గల్పనా చాతుర్యమును నే తద్ద గ్రంథమే తెలియఁజేయుచున్నది. కావున భాషాగోళి నుద్ద రించుటకై తమరట్లే కొన్ని కబ్బముల రచింపఁ గల నని ప్రార్థితుఁడను.

విన్నవించు.

బుధజనవిధేయుఁడు,

జక్కుల. స్వామినాథుఁడు.

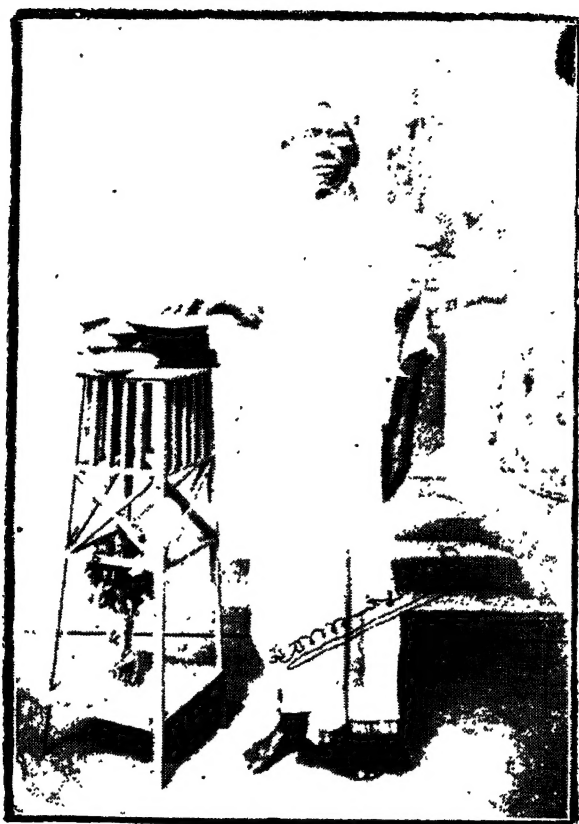
మత్తాలపేట హైస్కూల్, ఆంధ్రోపాధ్యాయుఁడు, మద్రాసు.

ఆర్యా !

నేను దమ విజయాశ్వచరిత్రమును బోలంగాంచి యానందలహరించేలితి. తొమ్మి దాశ్వాసముల ప్రబంధమును గేవలకల్పనాకథగా రచించిన నిరాఘాటముగు నీయూ హను నల్లింపవలెనని యెంచిన నొకవేళ సహస్రసూక్తిగ్రంథగు శేషునకగునేమో తక్కిన చారికిఁ దరంబుకానేరదు. పూర్వభాగ మెంతయు నవరసాలంకారభూయిష్ట మై యున్నాఁడు జనునరుల డెందముల కెంతయు నానందమును గలిగించెడిని. ఉత్తర భాగము భక్తిరసాలవాలమై పామరుల మనంబున భక్తిలతనంపరింపఁ జేయుచున్నది. నచన మృదుమధురముగా నుండుటయేగాక పూర్వకవులదారి ననుసరించియున్నది “ప్రమాదోధిమతామపి” అనునట్లచ్చటఁ గొన్ని లక్ష్యావిరుద్ధములు తటస్థించెడిని. ఐనను నే తత్ప్రబంధము మహాకవులు రచించిన లక్ష్యగ్రంథములలో నొకటి యగునని, పండితమండలిచేఁ బొగడొంద గలదని యూహించెద.

ఇట్లు తమమిత్రుఁడు,

చం . మల్లయ్య.

ప్రకటన.

ఈ గ్రంథమును ముద్రించుటకై అనుభూతి జూచి యుత్తి న్రాసి
యిచ్చినవారలోఁగమునలనను, అచ్చుజేయునపుడు నిర్మించినవారి
పొగపాటులనను గొన్ని వ్యాకరణములు కలగినవి. వానిని
ఘనమృద్రామున సరించి ముద్రింపించుచున్నాఁడను. కావున పాఠక
మహాశయుల మన్నింపఁగలయు నని ప్రార్థించెద.

ఇట్లు గ్రంథకర్త.

పు రాణం - పి చ్చయ్య.

శ్రీరస్తు

విజయాశ్వా చరిత్రము.

పూర్వ భాగము.

వ్రథమాశ్వాసము.

౧. శ్రీకల్యాణ గుణావళికలితుడై - శేషాద్రిపైఁజేరి ప
ద్యాకాంతామణి సంతతంబునలమే - ల్పంగాఖ్యతోగొల్పిన
స్తోకానంద మెల్పఁగా నుజనసం - దోహంబుఁ బాలించు నా
శీకాక్షుండగు వేంకటేశ్వరుఁడు మే - లేచుకూర్పు మాకుంగృహణ్. 1
- నీ. శ్రీరసాగరముయే - చెలువకుఁబుట్టిన - ల్లంబుజంబేరామ - కాటవట్టు
కలువలరాయఁడే - కాంతకు సోదరుం - డభిలంపదలకే - యతివనోటు
పుష్పస్త్రిఁడేమించు - బోణికినూనుండు - భక్తులకేకొమ్మ - పట్టుగొమ్మ
యుర్వరారమణియే - యువతిసపత్నియా - దైత్యునియే యువి - దకువిభుండు
- గీ. అట్టిపద్మాపరాకృతి - యైనయంబు | జాక్షి యలమేలు మంగద - యాంతరంగ
పుణ్యగుణ నికరోపేత - భవనమాత | సిద్ధవిఖ్యాత మమృత - క్షీంచుఁగార. 2
౩. తోయదుహక్షియైన తన - తోయ్యలిభారతి పల్కుతోడుగా
శ్రేయ మెల్లర్పలోకములు - సృష్టియొనర్చుచు నేర్పుమీఱనా
మ్నాయ చతుష్టయంబుఁ దన - నాలుగుమోములఁ దాల్చుధాత దీ
ర్ఘాయరభీష్ట సౌఖ్యముల - నాదటమాకు ఘటించుఁ గావుతన్. 3
౪. చెలువలరారఁగావిభుని - చెంగటఁజేరి శుభారుణాంగురీ
కలనవివంచి మీటుచుఁ బ్ర - గాఢమకోహర లీలగానమున్
సలిపిని జేతు మెప్పుఁగొను - సన్నతబంధరవేణి వాణితా
చెలయ నొసంగుమాకు సుక - విత్తమరూత్తము వాక్పటుత్వమున్. 4
౫. పాయని కూర్చిపెంపున స - పత్నికి మేనసగంబొసంగుటన్
మాయెడ నీమరింగలుగు - మక్కువనేటికిఁ గాననయ్యె మే
లాయెనటంచు నీర్వ్యతిలోలు - కాడఁగటల్కెడు గంగసాదలం
గాయాపు మీఱఁ జేర్చిన జ - గత్పతి శరద్వండు ప్రోచుమమృగిన్. 5

- జ. పతిశాపదాయతేమి స - పాలు శరీరమునకొ ననించి యం
చిత్తాని లోకకక్షణము - నేయంగల వోహ్మణి తానిజేతు స
మృతిభజియించు భూభాగము - మారిలారి ముఖాదితేయ వం
దిత నియతేయమాకు నము - ప్లియతికొ నతరంబభీష్టముతో. 6
- మ. నిజాంకర్ణచేరీ బాల్కమున రా - నిల్లంగల దావోండముకొ
నువంయ్యుండగు చంద్రశేఖరు జటా - జూటంబువైజాచి య
బ్బురమాధోని నీరుం చిల్చికోని తా - పూతానముండేసి తుం
పముతైంబులురాల్చు విన్నపతివే - వారిచు విన్నంబులకొ. 7
- క. అవయంబును సద్భక్తికొ | మినుతించెద సేలూరి - వేంకటరామా
య్యని మధురమయ్యని పా - వసునికొ విద్యావిశాలు - వదనూజాలుకొ. 8
- జ. వెలయంగ నామసిందోలుత - వేంకటరాధుని మంత్రతేజముకొ
మెలయన నాతిభక్తియను - నీరసబోధయెనర్చి వ్రేల్చిడికొ
మెలకజనింపజేసి ఖల - ముంగును లాగెటిగించినట్టి స
ద్విలసితలోక సన్నత వి - వేకను మజ్జననికొ స్మరించెదకొ. 9
- నీ. ప్రాకటమెలమి - వేకివాల్మీకిని - నఖిలకాస్తాగ్గని - న్యామవ్యాసు
విరచితశబ్దర - వీణానిబాణాని - కాకవివ్యాళిని - ఖండిండి
సజ్జనస్తోమ - శంకరుశంకరు - కావ్యరహస్యాను - గాలిదాను
బ్రతిపక్షపండిత - వనహేతిభవభూతి - లలితప్రసంగాన - లంబుసాంబు
- గీ. మతియు భారవిమల్లణ - మాఘముఖ్యు | లైన సంస్కృతకవులన - త్యంతఘనుల
నతులితందైన శక్తిమైనభినుతింతు | మత్తవిర్వంబు నిరతంబు-మహినివెలయ. 10
- క. వినుతింతు నిలయవిత్రయ | మనికీర్తి సహించినట్టి - యమలమతుల నో
లిని సన్నయయెజ్జెనది | కృనలకొ సరిలేని గరిమ - నందిససులకొ. 11
- ఉ. సన్నుతిం జేసెదకొనుకవి - చంద్రులకొ భువిజేయగొన్నపె
ద్దన్ననుదిమ్మనార్యుని - నంతునిమూర్తిని రామశద్రు సూ
రపును సోముభాగ్యుని - నయ్యన మర్తతిని రామకృష్ణ జ
క్కన్నును భట్టుభూర్జతిమ - హాత్ములకే తనవల్లయాద్యులనొ. 12
- చ. తమకు కడిదియైనయది - తప్పనిచెప్పదు రుద్వీగాకపురో
నుమతులు సద్గుణోజ్వల వి - శుద్ధవనో మధురార్థభావము
ల్క్రిమముగల గాంచి చాలమది - రక్తివహింతురు కుక్కుటంబు ర
త్నముగని గింజగాదనుచు - తాచినదాని ఘనబ్ధింపజే.

ఉ. ఊరము నీరముంగలిపి - చెంగటనుంచిన నందుహంసము
 స్త్రీరములం గ్రహించుచు - కించు బకంబులు నీచున తల్లా
 తీరునఁ గావ్యముల్లని ను - ధీమణులొప్పులు గొండుకాకవు
 త్నీరిముగల్గిమిక్ బరిగ - బింతురు తప్పలు నెల్లవేళలక. 14

గీ. పరగనంబు సముచిత - భావరసగు | జాదు లెఱిగి సంతోషింతు-రలఘుమతులు
 కాకపులుగానఁగాఁజాల-రాకుమీడు | తేనెయనివ్రాసి రుచిచూచి-తెలియవోమె. 15

ప్రబంధ ప్రశంస

ఉ. ఉత్తమ కావ్యకల్పనకు - యోగ్యత చాలబటంచు నిష్పహం
 యుత్తమతం దలంకఁ దగు - నాయది బాగదయోగటంచు దాఁ
 జిత్తమునం దలంపకఁ - చించుచుగం గృతియెట్టిదైన నా
 నిత్తడినంటకుండుదురె - హేమముగల్గిన వాఁలెట్లక. 16

ఉ. ఎక్కుడు తత్సమోక్తులెన - యింక దీర్ఘసమాస కల్పనల్
 దక్కివిశేష నర్లనల - దవ్వొనరించి నిగూఢశబ్దము
 ల్పిక్కటిలంగనీయ కన - వీనముగాఁగను పట్టుభంగి నే
 నిక్కృతిసల్పి వేంకట గి - శిష్టరునిం దుద్ధీనుఁజేఁదక. 17

ఉ. నీచుల నల్పులకొ ఖలుల - నిచ్చులదీనత నాశ్రయించియుకొ
 యాచనచేసియుం బొగడి - యర్థితముం బడయంగలేక వాం
 ఛాచలితాత్మకడై మదివి - షాదము నొందుట కన్న నమృతుకొ
 దోచిన భంగి నెంచి పరి - తోషము గాంచుట యుష్పదేభులక. 18

పీ. పరులకావ్యములక-బుంబులుదొంగిలి - నేర్పుఁజూపఁగవానిఁ-గూర్చులేదు
 ప్రజలకునాప్రాధి-బ్రకటించికీర్తివ - హింపఁగామదిని భా-వింపలేదు
 కవిమండలంబునఁగఁడు మేటియనుఖ్యాతి - గొనుటకునేఁగోర్కె-గొనఁగలేదు
 ప్రతిఫలాపేక్షచే-బ్రబలులొవిత్తవం - తులకంకితమునేయఁచలఁపలేదు

గీ. సత్యమిది పూనివేంకటే - క్వఁవప్ర | సాదలబ్ధినిరాఘాట-సహజశక్తిఁ
 దనర రచియించి యాకృతి-ఘనతమీఱ | నృణం బొనరింతున-య్యుద్యుతునకు. 19

చ. కలవు మహాకవీంద్రకృత - కావ్యములెన్నియొయైన నన్నియుకొ
 సలలితభంగి మున్నుగల - సంస్కృతమాతృకలం గ్రహించి యిం
 పలరఁ దలంగు చేయఁబడి - నట్టివికావున నిష్టపూన్నిమై
 సులపుహనే స్వతంత్రమగు - సన్నత హృద్యనవప్రబంధముకొ. 20

చ. ఇలను మహాప్రవీణుల న - నెన్నిక కెక్కినకాళిదాసము
ఖ్యులు సయితంబు దాము జన - కోటికి నెల్లమనఃప్రియంబుగాఁ
బలుకఁగ లేకపోయి చట - పండిత సంతతి తృప్తిజెందగాఁ
బలుకుట కింక నాతరమె ? - పామరులకై సహితావధానుడెవ్. 21

ఉ. వినును వేంకటేశ్వర ద - యాపరి లబ్ధకవిత్వధాని నా
లోనడంపలేక కవి - లోకము మెచ్చిన మెచ్చకున్న నే
మైనను నయ్యెనంచుట మ - హాకవియందులె యాప్రపంచముకొ
పూని చించినాడను న - పూర్వ మనోగతచాపలంబునకొ. 22

గీ. సూతుఁడెవ్వఁకాపి ఋషులకుఁజెప్పె | ననియు నెందోపురాణంబు-నందుఁగలుగు
ననియుఁగొందఁజేప్ప-చెనివైనకుఁ | బూనినవియధారంబు-దీనికరయ.

చ. ఇదిగని యీకవిత్వమన - నెంతని చుల్కనఁజేసి నాపయిక
బది నిరాకరింపకుఁడు - పండితులార ! కవీంద్రులార ! స
మ్ముదమున నిందువీరు గుణ - మల్లొని తప్పలు దిద్దిచాలనిం
పొదవఁగఁ జేయుఁడయ్యి దయ - యంచు మిముకొ వినుతించి మ్రొక్కదక. 23

క. ఇదివదివిన మజ్జయెక కథ | మదికింపుగఁ దోచుదెట్టి - మనుజునకైనకొ
ముదమున రేలుంబులు | వదలక యిదెతలఁచుచుండ - వలయుంజుండీ. 24

ప. అని యిష్టదేవతాప్రార్థనంబును సుకవిజన సమస్కారంబును కుకవినికర తిరస్కా
రంబునుంగావించి సమంచిత నవీనకావ్య కల్పనానాన కుతూహలాయ త్తచిత్తుం
డనై, యలమేలుమంఁగాధినాథకరుణాకటాక్షపీఠానమాసాదిత కవిత్వమహత్త్వంబు
విలసిల్లి సల్లలితపల్లవారుణ చరణారవిందుండగునమ్ముకుందున కభివందనముగావించి
మించిన భక్తిపవ్వంతంబులువివరించెద. 25

పవ్వంతములు.

క. అబ్బారి ధరునకుకొ ద్రుపా | జాబ్బారి నుతాంఘ్రి నిర్మ - లాంభోజానకుకొ
కుబ్బాలం పలునకునుగ | కుబ్బాల వరాశ్రయనకుఁ గుబ్బాకృతికికొ. 26

క. పరునకు ముఁహరునకు శుభ | కరునకు ధరధరున కభయ - కరునకుభక్త
దరునకు ముఁభరునకును | స్థిరనకు నుండరునకప్ర - తిప్రవరునకుకొ. 27

క. రక్షోవ శిక్షాపరి దీక్షానిరతునకు సత్కృతిక్షేమమునకుకొ
సాక్షాన్ముద మోక్షప్రద | సాక్షీపదధులున కార్య-జనపాలునకుకొ 28

క. పరిశుద్ధ చరిత్రునకుకొ | గిరిశిఖరాగ్ర ప్రదేశ - గేహునకుదయా
శరధి కపవర్ణమార్గ | స్ఫురణోదయ సత్త్వభావ - శోభాకృతికికొ. 29

- క. సమరాహతామరాహితీ సమరహిత మహాప్రసిద్ధ - శౌర్యనకులస
ద్రమణీయ వేషనకు భూ / రమణునకు పావనునకు - రాజ ముఖునకు. 30
- క. ధీరునకు భీకరకుం / భీరహరునకు జలధిగ - భీరునకభిలా
ధారునకు సజ్జనమం / దారునకు ననర్థ రమ్య - తరహారునకు. 31
- క. మతిమంతునకు శాంతున / కతులితునకు దాంతునకు - జానంతునకు
మృతదోషునకు సమంచిత / యతిహోషునకు స్మృతీమ - యవిభూషునకు. 32
- క. అంగజితాంగజానకు మా / తంగాధిప వంద్యునకు బ - తంగ నిభునకు
సంగవిదూరున కలమే / ల్మంగాపతి కభిలలోక - మాన్యోన్నతికి. 33
- క. ప్రతిరహిత మహితనుతికి / సతహాహితకాన్య కర్తృ - జనధిక్రృతికి
శ్రితనుత భవ్యాకృతికి / హతకిల్బిష గతికివేంక - టా చలపతికి. 34
- వ. అంకితంబుగానా యొనర్పంబూనిన విజయాశ్వ సరిత్రంబను నవీన విచిత్రకాన్య
కల్పనంబునకు ప్రారంభంబున మదీయవంశక్రమం దెఱంగించెద నెట్లనిన. 35
- కవివంశ క్రమము
- క. అజముఖ సంభవులై భువి / ద్విజులున్నతిఁ గాంచితవి - వేకస్ఫురణ
యజనాదిక పట్కర్మల / నుజనిం బ్రాపించి నిత్య - శుభసర్వనలై. 36
- క. వారలు తమలోన సదా / చారంబుల ధర్మములను - సలంకములకే
వేలై నానాటికి వి / స్ఫారంబుగు భేదములను - దసరిధాత్రిక. 37
- ఆ. అటుల భిన్నజాతు - లై నట్టి విప్రుల / యందు వైదిక క్రి - యాభిరతిని
మించి వన్నెకెక్కి - రంచిత నుజ్జాన / విభవ మమరఁగాద్ర - విడులమహిని. 38
- క. వెలయం ద్రావిడులగు వి / శ్రులునుం దమలోన భేద - ములఁజెందిరి వా
రలోనఁ గండ్రమాణి / క్యలను బృహచ్చరణ వంశ - మున్నతిఁజెందెక. 39
- గీ. కండ్రమాణిక్యలం దొక్క-కాలమందు / ఘనతనొందిన పదియు నొక్కండుగోత్ర
ముల కుటుంబులు తమదేశ-ముంద్యజించి / సిరికి నెలవగు నెల్లారు-సీమఁజేరి. 40
- క. అప్పటి కాలపు నృపులకే / విప్పగు కాన్త్రప్రసంగ - విద్యామహిమకే
మెప్పించి యొక్క-గ్రామము / నొప్పుగఁ గొనియందు నిలిచి-రన్నతిదనుక. 41
- క. అదిహూతనముగఁ గొనుటకే / విదితముగఁ బుదూరటంచు - పేరిడిరి జనుల్
పుదుశబ్దము నూతనమును / వదలై ద్రావిడుల పల్కు - బడివర్తిలుటకే. 42
- క. ఆవిద్యాధికులు పుదూ / ర్ద్రావిడులను పేరునొంది - తగనది మొదలెం
తేవై భవంబు మీఱం / గా విఖ్యాతిని గడించి - కనిరూర్జితముక. 43

- జి. అనునజేదరా-స్తా) స్వరనానంద - శాలేయమతులు పు-మారువారు
 ఓ ప్యేతిహ-పు-చాదనుసాహేయ - పాదగులువ్వెయి-మారువారు
 వేదవేదాంగ-ద్వియ ప్రపంచాది - యోగ్యతాధనులుపు-మారువారు
 రంతభూవరా-స్థానమాత్రము - హోతృవాప్తులుపు-మారువారు
- గి. ప్నానరంధ్రాశ్చనుష్టాన-త్రియాంచి - తో త్తమోద్వ్యగ చతులుపు-మారువారు
 సహ-చార్యోదాన ప్ర-కాంతశ్చ | గౌరవోదాన గృతులు పు-మారువారు. 44
- క. భావంపర చరమాన ! శ్రీవైభవ కలికులగుమి - జెన్నొంది బుదూ
 ద్దాంశములు వృద్ధిజేరిరి | వాకిరి సమృద్ధ మెరగ - వాల్లలొనెన్. 45
- సి. ప్రేక్ష్యగోత్రస-క్లిష్టాదానస్తయ - నూతుడంచితకీర్తి-సుగుణమూర్తి
 భాత్రిసు-వ్యయో-త్తముడు సుస్థి కరు - కాకరుండు చిత-గుణాశ్రయండు
 ప్రకట సదాచా-నర్తనానూన ప్ర - తిష్ఠాపరుండును-క్షిగురుండు
 సన్నత కాన్తప్రసంగ నిరాఘట - చాతుర్యయుతుడుస-జ్ఞనవినుతుడు
- గి. అశ్వన వశ్యోదనుమమృ-త్తాగగణ్యుడడధిక గీర్వాసియుండు పు-ణ్యాశ్రయండు
 సంతతో దారుడనఘండు-సద్విచారుడ డధి జనపోషకుండు కృష్ణ-యార్ద్రఘనుడు.
- క. రాణక్ రాజులకడ వా | రాణికుడైయుండి యాధ - రానుచుబీయ
 షీజోన్నత దశనొంది బు | రాణము కృష్ణయయనంగ - బ్రహ్మతివనెన్. 47
- ఉ. ప్రాకటభోగశాలి మృదు - భాషి పురాణము కృష్ణయాఖ్యుడ
 స్తోకవివేక శీల పరి - శుద్ధగుణాదులఁ జాలమించిని
 షాకరులైన విప్రులని - రంతరమం దనయింటనిల్చి తా
 వీకున నాదరించు నయ - వేదులకార్యము లిట్టివేకదా. 48
- క. దానంబు నిదానంబల్లి | మానంబు సమానబుద్ధి - మహిమయుల దనరం
 గా నిఖిలజనులు వొగడం | గా నతడువీనురాగ్ర - గణ్యుండయ్యెన్. 49
- శా. నిర్దించెన్ దనపాండితీ మహిమరా - ణింపక విపశ్చిత్తతిక్
 వర్దించెన్ మదినిందిత క్రియలపై - వాంఛక; జనులైచ్చుఁగా
 నార్దించెన్ విలసద్విగంతగతవి - ఖ్యాతిన్ ముదంబొప్పఁగా
 బర్జన్యాభుని కృష్ణయార్ద్రుని నుతి - పం జెల్లదేనిచ్చలున్. 50
- శా. ఆదోషజ్ఞవరుండు దాబరిణయం - బయ్యెన్ వివేకించి సౌ
 మ్యాదిశ్రేష్ఠ గుణప్రయుక్తయగు మం - గాంబన్ దయాలంబ స
 మ్రోదాలంబను భానురాసనశతాం - భో జారిబింబన్ మహా
 వైదగ్యాన్నితఁ బోషితాస్థినికురం - బన్ సత్కుటుంబోద్భవన్. 51

- ఉ. ఆలుడియన్ వివేకమును - సంభితకార్యచ యాభిలాషయుం
దాచిమి సత్యముం బ్రియము - దైవతభక్తియు విప్రపూజనం
బేటిద మొంపనట్టి మతి - యిష్టజనాదరణయై దృష్టియున్
జాలియు లక్షణంబులు ని - జంబుగ మంగమకుందలంపగన్. 52
- క. పతిభక్తి గలిగి తననరి | సతు “తారా” యనుచు మెచ్చి - సంస్తుతినేయన్
ప్రతిలేని సౌఖ్యముల స - మృతి నున్నతిఁ జెందిమించె - మంగాంబభువిన్. 53
- క. ఆజంపతులకు మురహార | పూజాథల సిద్ధికతన - పూర్ణేందు సమ
భ్రాజిత యశుఁడై చాలఁబ | యోజకుఁ హగుకేతవాఖ్యుఁ - డుచ్చవమయ్యెన్. 54
- క. ఆకేశవార్యుఁ వర్ణనవ | లోకేశుఁడటంచు నుజన - లోకము పొగడన్
శ్రీకిరై విఖ్యాతం | జేకొనియెన్ బ్రాకటముగఁ - జితరేఖన్. 55
- ఉ. రాజితకీర్తిశాలి గణ - రాశి పురాణము శేషవార్యుఁ డ
వ్యాజ కటాక్షదృష్టుల ని - సంతుఁడుంగని యాశ్రయించు కృ
ష్ణజన ధారులొద్దిజల - హటక వస్తులఁజేయునార పం
కేశబాతుఁడై వెలయు - శేషపుష్కలప కడ్డుగల్లునె ? 56
- సీ. తనదాటి కేనాటి - కినిసాటిగాలేక - విప్రులబ్బుఁమంది - వినుతఁజేయ
తనతీర్పు నుడినేర్పు - దయయొర్పు - జచ్చించి నజ్జమల్పాలఁగా - సంతసించ
తనదై న్యమాదార్య - మునుకార్యవై పుణి - వింతగాఁ గనిసను - ల్పంతసించ
దనభక్తి సురభక్తి - యనురక్తి - యనుజూచి - శిష్టులుసంతృప్తి - జెందిమెచ్చ.
- గీ. ధాత్రినెంతయు నున్నతిఁ - దావహించె | సతతగర్మాను వర్తియ - త్తయనుకీర్తి
పుణ్యలక్షణ వనమాలి - భోగశాలి | యధి జనజీవనుఁడు శేష - వార్యునుఁడు. 57
- మ. వనజాతాతుఁడు దీనపోషకుఁడు స - దృష్టాండుఁ బీతాంబరుం
డును లక్ష్మీనిలయుండు సుత్రమగుణా - ధ్యండుకొ డయాశాలియున్
వినుతుండున్ నరమిత్రుఁడున్ ఘనుఁడును - ర్వీజేవతారాధ్యుఁడొ
టనుదాఁ గేశపుభంగిఁ గేశపుఁడు వే - డ్యన్ రాజితన్ సుగీతిన్. 58
- క. ఆకీర్తిమంతుఁ డతివిభ | వాకరుఁడై వన్నె కెక్కి - యార్యామమతిం
జేకొనెఁ దనకిల్లాలుగ | నాకాంక్షన్ గుణకదంబ - యగు లెక్ష్మాంబన్. 59
- చ. పలుకదుకల్ల నెన్నుడును - బంధువులన్ నిరసించదన్యులన్
జాలకగఁజూడ దర్థులను - జోకదుకోపముఁ బూనదెప్పడున్
సలుపదు దుష్క్రియలైతలు - సంధిలినన్ మదిలోనొకింతయున్
గలగదు శేషవార్యుల - కాంతకులత్కృమ కన్యులుద్దియె ? 60

- మ. విరతానూన పరోపకార మతిసా - క్షీణముఖ్య లక్ష్యాంబుకుం
 బ్రతిలేయెడు నచ్చదానమున నం - భావించియభ్యాసత
 ప్రతతికమున్న నేటి వల్లభునకుం - బ్రఖ్యాతిక తహయ్యలే
 ప్రహసన్ముఖ పూర్ణకుక సతులనూ - గ్గం బిట్టిజానేకదా. 61
- క. అతులితు లాదంపతులకు : నుతులుద్యుతమైరి సకల - శుభలక్షణ శో
 క్షితులై ముర్షురు మాన్తి | త్రితయంబును వోలె నధిక - తేజముమీఱక. 62
- ఉ. ఆనయకాలుదౌ ముగురి - యందును సగ్రజుడైనయట్టి ల
 క్షీణనసింహ నాముడు ప్ర - సిద్ధివహించి సమంచితస్థితిన్
 బూనియనూన భావ హిత - భోగ సమర్పించుడై దయాసరి
 జ్ఞానము బల్లసిల్ల నుని - చానుపనన్ ప్రతిలేకవర్తిలెన్. 63
- శా. స్వర్ణాండు పరోపకార మతిమ - ప్తద్వేషి యవ్యాహతా
 పూర్వానేక విభూషణాండు గుణం - పూర్ణుండునై సంతతా
 భూర్వానంద సముద్రుడేతడనం బ్ర - ఖ్యాతిన్ గొనెన్ ధాగణీ
 గీర్వాణాశ్రయుడైన కేశపుని ల - క్షీణానంహుడిలన్. 64
- క. అతనికి సముదేతడే యని | మతిమంతులు విమతినేయ - మన్నించి యభీ
 ప్సితముల నొసగున్ యాచక | తతులకు నిరతంబు నతడుఁ-ధారాశముఁగాన్: 65
- నీ. విద్యాసమ్మద్దివి-వేకవిస్ఫూర్ణుల-నజపుత్తు) నజపుత్తు)- నపహసించు
 సదమలక్షణ-సౌందర్యమహిమల-మాధవుమాధవు - మధపుగొలుపు
 చాతుర్వక్యలనఁదే-జంబు పెంపుననల - భాస్కరుభాస్కరుఁ-బ్రతిసుటించు
 తులలేనికుభోగ-ములఁగల్గి చెలువున - రాజరాజునురాజ - రాజుఁడెగడు
- గీ. డొరఘనఁడంచు జనులన-యంబుఁబొగడ | వాసికెక్కిను మిగుల వి-లాస లీల
 సత్త్రియా వర్తిభూనుఁ-చక్రవర్తి | స్థిరవినుతకీర్తి లక్ష్మీన్య - సింహమూర్తి. 66
- నీ. అతఁడు భూనుఁధర్త-యితఁడు భూనురగర్త - యగుట నిర్వరుసముల-నఁగవచ్చు
 నతఁడుమాసంయుక్తుఁ-డిరఁడుమాసంయుక్తుఁ - డగుటనిర్వరు సమా-లనఁగవచ్చు
 నతఁడుభాషాప్రియుం-డిరఁడుభాషాప్రియుం - డగుటనిర్వరుసము-లనఁగవచ్చు
 నతఁడ్రథవాహనుం-డిరఁడ్రథవాహనుం-డగుట నిర్వరుసము - లనఁగవచ్చు
- గీ. ననుచు తనలక్షణంబుల-నరసిలోకు | లబ్ధజాబ్జసరాబ్జస-రాద్రిపుల
 సాటిగాఁబోల్చి వర్ణింపఁ-జాలనొప్పె | శ్రేతజనోద్ధారి లక్ష్మీన్య - సింహమూర్తి. 67
- నీ. ఆశ్రితజనచో-రానీకసమ్మాద - కరపూర్ణిమానుధా-కరుడనంగ
 నధిజనచక-రాభీష్టదాయక - త్కౌతలమందార-శాఖియనంగ

ప్రాకటవిద్యా వివేకవాక్పాతుర్వ - సంశీలనిర్జరా-చార్యుడనఁ

నిత్యాన్నదానాదికృత్యానుమోదవి - మూర్ఖిత్వమంతీనుపుత్రుడనఁ

గీ. సర్వవిధములఁ జేరొందె - సార్థకముగ | భవ్యగుణపాలి బాంధవా - జ్ఞప్తపహేళి
సమయసముచిత నుతవేషి-సత్యభాషి ! యంగజ నిభండు లక్ష్మీన్య-హరిఘనుండు. 68

క. ఆవిమలాత్మ్యండు ముదమునఁ | దావరియించెను జగన్ము-తంబుగ సతిగా
సావిత్రి సన్నిభయగు సావిత్రిక బుణ్యవతిని - సదమలగాత్రిక. 69

సీ. పతిమేనిలోనగ - బాలగైకొనిగారి - నలుగురినోళ్లలో-నానివాణి
నిలిచినచోటఁదా-నిలువనేరకలక్ష్మీ - యశ్శీర్షభోగంబు-లమరిక-చియు
భర్తృపంచకముఁజే-బట్టిపాంచాలియు - నన్యసంగతిఁగ్రీయఁ-బందితార
కాయలామలుదిని-కరఁగియరుంధతి - ప్రియుఁబాసివెతనోఁది-భీమపుత్రి

గీ. తనకుసరిగాక యుండఁజె-తయును మించి | యఖిలశుభలక్షణాన్విత - యై చెలంగె
నుభయ వంశప్రకీర్తిత-యుచితచరిత | యైససావిత్రి సుఖరా-యార్థపుత్రి. 70

క. సత్యంబు వీడఁదెన్నఁడు | వ్యత్యస్తంబైసమాట - ముకదు పతితోఁ
బ్రత్యహమును మఱచదు స | తృప్త్యంబుల మీఁదిపూన్కి-ఁగినియదుపరులక. 71

క. కేదలకుఁ గాంక్షితార్థము | నాదరమున నొసఁగితుప్పి - నందఁగఁజేయు
నోద్రుమన నన్నదానము. | లేదనకొనరించు నర్మి-లిక నిరతంబుక. 72

మ. విమలానూన గుణావళికలిత సా - విత్త్యంబసద్భక్తికీ జి
త్తమునకొనించి నిశేతునట్లు నయముక - దానుకభుజంగావలా
గ్రమనోజ్ఞాలయ వాసునేవకడు ము - శ్శింబంచు భావించి ని
త్యముఁబూజించు నుతించు సమ్మదము నిం - డారంగ నిచ్చావిధిక. 73

క. ఆసాధ్యి వేంకటాచల | వాసుని భజియింపకున్న - వత్సరమునొగి
మాసమ్మును బక్షమ్మును | వాసరమును జాముగడియ - వాటిలదరయక. 74

క. ఆమిధునమునకు ఫణిగిరి | ధాముని విలాత్కృపా ను - ధాపరిపూర్ణ
ప్రీతిహిమను జన్మించితిఁ | దామర స దభాతుభక్తి - దనరనవాడక. 75

చ. కలిమిఘటిల్లియుక నుతులు - గల్గిమిఁ దల్లియుఁదండ్రీయుక ప్రతం
బుల నొనరించి తత్ఫలముఁ - బొంది ననుంగని లేకలేకనే
గలుగుటఁజేసి యెండభి ధ - గాదని పిచ్చయయంచుఁ గూరిమి
బిలువఁ దొడంగిరయ్యది య - పేరుగ నేర్పడె నాకునిత్యమై. 76

క. తలిదండ్రులు కూరిమినిడి | పిలిచినదే ముఖ్యమైన - పేరనిమదిలోఁ
ధలపోసి నాడుకృతులను | నలునొప్పఁగనదియనిలిపి - నాడనుచెలయక. 77

- ఉ. అదండలంగి నే జనన - మైనది యాదిగనాలు కేంద్రమక్ష
గాచిలిమధ్యరండిహ ను - ఖంబులవైయమి నుజ్జగించి ను
మోద మెలర్పఁగాదివికి - బోయిన నర్థకుఁడైననన్ను నెం
తో ధయమీఱ మజ్జనని - దుఃఖములొందఁగ నీకపెంచెతాళ. 78
- మ. కరుణా నాదగుపంచమాబ్జమునయో - గ్యంబైన క్రివేంకటే
శ్వర మంత్రంబును జెప్పినత్స! యదిక - వ్రంబు ల్లోలంచున్ యశ
స్సహసీకు జపంబుఁ జేయుమని యాజ్ఞాపించె నాసాధ్వి; ను
స్థిరయధ్విజ్జ జపించితిత్ మదము ను - ధిల్లంగ నాకంతటక. 79
- చ. పరువడి వేంకటేశ్వరు కృ - పామహిమక జనియించె నాత్మలో
విరివిగ నమృతంబగు గ - విత్సపుధోఁగి యంతగుత్తవ
త్సరములు నిండనున్నతటి - జయ్యననలు ననుం బ్రియంబుతో
గురుపులయొద్దకుం జదువు - కొమ్మని పంచెవివేకి నాటవక. 80
- క. అదియే ప్రభావమో దోఁ | పదు నామదిమిగులవంత - పరికింపంగాఁ
గొడుకక బడికింజేసిన | తదనంతర మెదవెవెక్కు - తలఁపులు నూహల్. 81
- నీ. ఒకదినంబుననెత-పృథ్వీశ్రితినిఁగ-యములేకయాధ్రుభా - మోక్షరములు
రెన్నాళ్లలోనెగు-ర్తించిలిఖించితి - గొదలేకచెప్పిన - గుణితమెల్ల
వైదారుప్రాద్దులకభ్యసించితిన్బ - వాక్యముల్పక్కఁగా - వ్రాయఁజదువ
వారంబునకునల-వాటుఁగావించితి - నెక్కుముల్పులుకఁగా-లేక్కవేయ
- గీ. చూచువారబ్బరమునఁసంస్తతి యొనర్పఁ | బ్రసజేసితి నెలలోన - భారతమును
పేదపనొకవత్సరమునకిం-పొదవనొక్క | నాటకంబును రచియించి-నాడఁదొలుత.
- క. అదిమెదలుగ నానేర్చిన | పదములు గదియించి పెక్కు - పద్యంబులు నిం
పొదవఁగఁ బాటలు హితులుం | జదువరు లొనన రచించి-ఁగం స్తుతిఁ గొంటిక్. 83
- చ. అనయము వేంకటేశ్వరు ప - దాంబుజ ముల్మదిలోన నమ్మినే
దినదినముక మదంబయిప - దేశముచేఁ గదంభ క్తిమీఱఁగా
వినుతియొనర్చుచుంటినిగ - విత్సవనోర చనాచమత్కృతిక
వినిన గుణజ్ఞులందఱు వి - వేకివిగాఁగల వింకపైననక. 84
- క. ఎత్తిన వేడుకచే నా | చిత్తము నిలువమి నినేర - చించుచునుంటిక్
గ్రొత్తలగు చాటువులఁ బలు | వృత్తంబులు చదివివాని - విధమున నెఱుఁడుక్. 85
- ఉ. అంతటఁ గొంతకాలమున - కార్యులు కొందఱు మత్స-విత్సముక
నిర్మిత నాలకించి విస - వేడుక నీరచనంబుకాని యొ

క్రింతయు శాస్త్రుఁ డక్కిరచితఁ యిం-పపు ఛందములం బఱిచిని

శ్రాంతలు ప్రాసలుండెనిసి - సల్పటమేలని పల్కిరేడ్డవత్. 86

క. అదిమొదలుగ ఛందంబులఁ జదువుటకును వ్యాకరణముఁ - జదువుటకును నా
మదివాంఛ గలిగి గురువుత్త / వెదకితిఁ గొన్నాళ్లపూని - వేసటఁగొనకత్. 87

క. తుదకవ్వారును “రా” తె | ల్పదమని యనకుండి రెంత - వేడిన నదయుల్
తదనంతర కర్తవ్యం | బెదవోనుక నేనువగచియొద్దిసేతుత్. 88

చ. కడకఘలింపదయ్యె నితఁ - గావ్యము లెట్లురచింప నేర్పనే
నడుపుననింక నాకెఱుంగ - వచ్చుఁ దదీయ విశేషముల్ కనం
బడఁగొకఁడేని ఛందమును - బల్కెడి యొగ్గుఁడటంచు బుద్ధిసే
క్కుడువగఁ జెందియుండు తఱి - గొన్నిదినంబులు చెల్లినంతటత్. 89

వ. ఒక్కనాడే తద్విచారంబు మనంబున ఘనంబుగాఁ బెసంగ నాత్మీయ గేహబహి
ర్వారపార్శ్వనిర్మిత వితర్దికోపసేకతంబయుపవిష్టండనై నిరంతరమున స్మన్మాన
సాంభోజ పీఠంబున నిలిపి సంస్కరించు వేంకటాచల నివాసుండగు వాఘదేవుని
మదీయవాంఛావాత్సీగావింపుమని వేడుచుంటి నప్పుడు. 90

క. పగలది మూడవయా మం | బగుఁ గావున నపుడు తరణి - యపరాంబుధికిత్
దిగుచుండె మెల్ల మెల్లన | నొగిఁ దనకీరణములవేడి - యురుపడి మాయత్. 91

ఉ. అత్తఱిఁ గర్ణరంధ్రముల - యందున “హా”యని యొక్కనాదము
ద్వృత్తిజనించె బాహ్యరవ - వేగములెల్ల మహంగెంతలోఁ
జిత్తము నిశ్చలత్వమును - జెందెను వేముకుళించెఁ గన్నులు
వైత్తుగ నింద్రియంబుల జ - యించిని యోగివిధంబువాటిలెత్. 92

క. అదిజాగర్య యొకలయో | నిద్రయొ మఱియొద్ది యొక్క - నే నెఱుంగనులో
నొదవెత్ విభ్రమమంతనె | పొదలెన కారణమపేసఁ - బులకాంకురముల్. 93

వ. ఆ సమయంబున. 94

సీ. నీలపేషుచ్చాయ-నెగడుదోపుమి న - మి నలఁగన్నులు-మిఱుమిట్లుగొనఁగ
బూర్ణేందుబింబంబుఁ-బోలు నెమ్మామునఁ - జిఱునవ్వునెన్నెల-లెచ్చంగలింప
చెలవంబు మీఱరా-జిలునట్టి గారంగేయ - వననంబుఱవలె-వాటుఁగాఁగ
పంకేజదళసన్ని-భంబులై మెఱయునే - త్రంబులఁగరుజార-సంబుదొలక

గీ. విమల నవరత్న భూషణ-వితతివేలుఁగ | కరములందొగి శంఖావ - క్రములుతనం
నఖిలగుభలక్షణాన్వితఁ-డైనయొక్క-ప్రభావూరుషఁ డపుడునా-మంబుదోచె. 95

- గీ. అటలబ్రత్యుత్తమైన మ-హానుభావుఁ | డెవ్వఁడోయని కడుసంశ-యంబు భయము
హర్ష మాశ్చర్యమును భ-క్తి - యాత్మఁబెసఁగ | మ్రొక్కినిల్చితిఁజేదోయి - మో
[ద్వీయంత. 96
- క. గడగడమై వడఁకఁగనే | వెడగురు పడినోటమాట - వెడలకధృతిఁబో
విడిచి పరికించుటంగని | కడుదయ నయ్యనఘుఁడింపు - గానిట్లనియెఁ. 97
- చ. ఎలదు భయంబు శేషగిరి - వానుడఁ నేనుకుమార! నీకుమే
ల్లఁచి వరంబొసంగఁగ ముక్తి-దంబునవచ్చితి; నన్ను నెప్పుడుం
దలఁచు మదీయ భక్తులకుఁ - దాగ్గొను చింతలు మాన్చివాంఛితం
ఁబలు సమకూర్చుచుండుదును - భూరికటాక్ష నిరీక్షణంబులెఁ. 98
- క. నీవును మద్భక్తుండవు | కావున నీకును కుభంబుఁ - గావించును నీ
భావంబున సమ్మోదము | తావుకొనుకొ సంకటములు - తలఁగును వత్సా. 99
- చ. అనుపమ దివ్యసౌరభ స - మన్విత వస్తువిశానమేశనం
బున నిలనన్యవస్తువులు - పొల్పువిధంబున మత్స్యపార్శ్వద్వ
ప్రీతిజనియించినట్టి పటు - చిత్రకవిత్వ మహత్త్వసిద్ధిచే
ఘనతపహించి మించెదవు - కావుతమీపనిపల్కియల్లిలికొ. 100
- గీ. ప్రముద మెసఁగించి యతఁడు నా-భయముమాన్చి | భవ్యరేఖాకలిత పల్ల-వసమ రమ్య
మృదులమగు హస్తమున నాదు - మేను నిమిరి | హితవురెట్టింప వెండియు - నిట్లు
[లనియె. 101
- క. ఛందో వ్యాకరణంబుల | యందును గావ్యములఁ బరిచ - యము లేదనిలో
సందియ మొందకు; నీకృతి | ఛందోబద్ధంబుగాఁ - జరుపుదు నెపుడుకొ. 102
- అ. శబ్దసంధు రెఱుంగ-సాహిత్యమొదవదు | శాస్త్రమరయ ననుచు - జడియవలదు ;
నీవు పల్కుకవిత-నిర్మలమై యుండు | నటలుచేయుచుండు - ననయమేను. 103
- క. అకలంకుడఁ వైతివి బా | లకనిను రక్షింతుననుచు - లలితములగు వా
క్రష్ణకరంబులఁదనియఁగ వే | దుకనానతియిచ్చుటయుఁగ-ఁబుకొముద మొదవకొ. 104
- క. మతినపుడు నాకుడోచిన | గతిసన్నతిఁ జేసినివ - గతియనుచు నను
స్మృతి సత్పతిజల్లని మా | రుత మొలసె జనార్దనుడుతి-రోహితుడయ్యెకొ. 105
- ఉ. వీడెను కన్నుదోయి వెన - వీనులకుకొ వినుచ్చెవారు వా
రాడెడి మాటలంతయుల - కాంకుర కోటియడంగె నంతనే
గూడిన మైవడంకుడిగె - గొబ్బున దైర్యము సంఘటిల్లెదో
క్షోడనఁ బల్కులెప్పటి ప - టుత్వముఁ గాంచెను డింద్రభాంతియుకొ. 106

- ఉ. చిత్రముగాఁగ నేనపుడు - చేతునట్టి న వీనమైన చా
చిత్రమునెంచి లోఁగనిక - రించి జగత్పతియైన భోగిరా
ద్వోత్ర పవిత్రధాముడు ము - కుండుఁడె పోపాడసూపినక గృపా
పాత్రునిఁజేసె నానిదికు - భంబని భక్తియు మోదమొప్పుఁగఁ. 107
- క. సారెకు నుతిఁజేసిన మ | స్కారంబు లానర్పి గతవి - చారుఁడనై నే
ధారాశంబుగ సత్కవి | తారచనముఁబూనియ గణి - తంబగు కడఁకఁ. 108
- ఉ. ఈమహిలోన మత్కవిత - నెవ్వరు మెచ్చిన మెచ్చకున్న నా
కేమి కొఱంత లోకముల - కెల్ల విభుండగు వేంకటేశ్వర
స్వామికి భక్తి నంకిత మె - సం గెద నంతియ చాలులోపమిం
కేమిటఁ గల్గమేలుగడి - యించి పహించితి నుత్తమత్వముఁ. 109
- క. అని నిశ్చయించి హృదయంబునఁ దత్కాలమున మించు - పూన్నిని వాతా
శన వరగిరివానునిపా | వనచరణద్వయము నెంచి - భక్తిదలిర్పఁ. 110
- ఉ. సంతస మొప్పుఁగా కృతులు - చాలరచించియుఁ దృప్తిగల్గిమి
న్వింతల కాస్పదంబయిన - వీనముగాఁ గనుపట్టుగాభనే
నెంతయు భక్తిమీఱఁ గృతి-నేర్పడఁజేసి వృషాద్రివాసి క
ర్పింతు నటంచునెంచి వివ - రింపఁగఁ బూనితి నీప్రబంధముఁ. 111
- వ. ఇంక నేతత్కథావిధానంబు నెఱింగించెద నది యెట్లని న. 112

కథాసారంభము.

క. పుణ్యముకుసుమఫలవ్రజ | పుణ్యము సకలావనీజ - భానురము మరు
ద్వైతము తాపనలోక శ | రణ్యము భువిదైమి శంబు - రణ్యంబులలోక. 113

క. ఆవనము సకల ఖగమృగ | జీవనమన వాతసాధు - నేవనము మహా
పావనము దేవతానం | భావనము సదాసుఖప్ర - ఎర్ధన నురయక. 114

ఉ. అచ్చటి సత్రయాగ సము - యాగతమాని వర్తప్రతానమిం
పెచ్చయ నూతునిండటిసి - హృద్యముగా నొకపుణ్యగాధ మా
కచ్చుపడంగఁ దెల్పుమన - ఘాత్య వినంగఁ దలంపుగల్గెడిక
సచ్చరితంబులం బలుకఁ - జాలరునీవలె నన్యులెవ్వరుక. 115

క. అనియడిగిన మునిమరులం గని సంతోషమున రవ్య - గాథాతటి నీ
వనధియగు నూతుడవు డి | ట్లనియె వవోరచన వెలయ-నందఱు వినఁగక. 116

క. అడుగడగు విషయమును మీ | రడిగితిగాఁగాకఁ దెలిసి - నట్టిది మీకుక
నుడివెద నొకచిత్రంబును | కడుఁబుణ్యకరంబునైన - కథవినుడుతుగక. 117

వ. అని పలికి పుణ్యచరిత్ర శ్రవణ కుతూహలాయ త్తచిత్తులై తనవైజ్ఞాన్యులు నిలిపి
శ్రద్ధావధానంబులెసంగనిరీక్షించు నిరుపమాగణ్య పుణ్యక్రియాశరణ్యులగు తాపస
వరేణ్యులకు సన్ముతవిచిత్ర గాథాశతాంగనూతుండగు నూతుండిట్లనియె. 118

పురవర్ణనము.

ఉ. సారవిచిత్ర రత్నమయ - సౌధశిరోగృహ భర్మహర్మ్యశృం
గార తరాంబరాంత పరి - కల్పిత గోపురకేత నాంచిత
క్రీరవణీయమై కడులబ - సిద్ధిని మాశవదేశమందుఁ జె
న్నారుచునుండు క్రీపురము - హర్షకరంబుగ రాజధానియై. 119

క. ఆపురము రహరమణీకఁ | గాపురము తిరస్కృతాల - కాపురముధరా
నూపురము పుణ్యములకుం | దాపురము నురేంద్రపురముఁ-దాఁబురఁగించుక. 120

మ. తతనిష్ఠావరు లుత్తమవ్రతసము - తాహా నియతాత్మల్లనూ
ర్జిత పుణ్యుల్నిరతాపితాగ్నులును వి - చేదాఘులధ్యాపకుల్
నతయాగ ప్రవయార్చితామరుల గ - ణ్యులూజ్య లార్హసమల్
చతురాస్థావములప్పరిక శ్రుతియుతుల్ - త్కృదేవతాసత్తమల్. 121

- మ. అసమోద్దండ భుజాబలా నిర్వితులు ధై - ర్భక్త్యాధరుల్పార్థసా
హసగాంభీర్య వివేకమూర్తులు బ్రహ్మ - దాత్మత్వదాన్యబృన్
జనమానాంగులు సత్యవంతు లరికి - త్కాదత్తులూపన్నసా
ధ్వసదూరీ కరణప్రవీణుల నఘుల్ - ధాత్రీశ్వరుల్ తత్పరిక్.
122
- చ. తమ కులధర్మవర్తనము - దప్పకగోపరి పోషణంబు బే
రము కృషిజేసి నేర్పునఁ గ - రంబు ధనంబును నేకరించి మో
దమునఁగు బేరునిండ మకు - దక్కువ వాడనిపించు నుస్థితిం
దనుసరితామయై జనహి - తంబుగ నొప్పుదురప్పరిక్ ద్విజుల్.
123
- క. గురుదేవతా ధర్మతీ | నురభక్తి సమర్చలందు - నుస్థిరబుద్ధిక్
బరఁగుదు రాష్ట్రణమునఁ | జరణజు లనవరత విభవ - సన్నత మహిమన్.
124
- మ. పురినుత్తంగ మతంగ జావళులు సం - భోగంబులం జాచియం
బరగంగా జలపీచి కాంతరచల - త్పంకేజ సందోహముం
గరముత్సాహ మెలర్చుఁ ద్రుంచి తనఁ - గా మావటీల్మెచ్చనా
దరలీలంబయివైచుఁ ద్రోవసలిలా - ర్థంబేగువో నిచ్చలున్.
125
- చ. జవమున వాయువుం గెలువఁ - జాలిమహా నుగుణాన్నితంబల్లె
ప్రవిమల అక్షణంబులను - భాసిలి మేల్గతుల్లె నేర్చుటక్
భువనజయావహంబులు న - పూర్వములంచురిపుట్టలంక నైం
ధవములు వేనవేలు వివి - ధంబులు సంతత మెప్పునవ్వరిక్.
126
- చ. నగర బహిఃప్రదేశమున - నాలుగుదిక్కుల గోగణంబులిం
పుగఁ గనుపట్టు మేపునకు - బోవక మున్ను దయంపువేళలక్
బగతురు చేరకుండుగతి - తాల్కడలింజలదుర్గమైతగక్
మగఁటిమిఁ జేసె భూపుడన - మందలుమందలుగాన సంఖ్యముల్.
127
- చ. విరహిణులవ్వరిక్ నిశల - వేఁగుచు వెన్నెలతేనిఁజూచియు
ప్పరిగల మీఁద నిల్చి చల - పట్టకు కాపుమటందు వేడిప
ల్మరునతనిక్ స్పృశించి కను - లందమచేతుల నద్దకొంట నా
తరుణుల కజ్జలంబు మయి - డాఁకిన నయ్యది చిన్నమండ్రెలక్.
128
- చ. చెలువము మించు తత్పరికి - జేరువనింపగు జొన్నచేఁ గం
కులు దినవచ్చు పక్షులను - గూతలుపెట్టాచుఁ జోపిసోనిదో
వెలు పటరాల నేటికొని - వ్రేయుటచేఁ దడవొనటంచు రం
ణిలు మణిభూషణుంచి యెడి - సెళ్లను వైతురు కాలిపాలిక్.
129

- ఉ. మెండగు నెండలంబనుల - మేపరిబాలకు లుద్దియొద్దిగాఁ
గొండొకనేపు పల్లవపుల - గూలములంగల చెట్లనీడలం
దుండి మహావిదానముగ - నూదెడి పిల్లనగ్రోవిసాదము
ల్పండితగానమై నెవుల - పండుపునేయును బాంధకోటికిన్. 130
- ఉ. మేలగునట్టి యాపురిని - మేడలవైయల సాలభంజి కా
జాలముఁగాంచి నిర్దరభం - జంగ వరుల్లమయప్పవోవి నీ
లాలక లల్కడమ్మవిడి - యయ్యెడఁజేరి రటంచు భ్రాంతిచేఁ
బాలికిఁబోయి బొమ్మల ని - పాయదురెంతయు విస్మితాత్ములై. 131
- ఉ. పోటికిమించు వీటివెల - బోటులు ధాటిగనాట పాటలన్
బాటవముం గడించి యల - వాటు తొలంగు నటంచు వీణియల్
మీటుచు నాడుచున్ శ్రుతికి - మేళనమై రహిమించరాగముల్
నూటిగఁ బాడుచుండ విని - సొక్కుదు రబ్బురమొప్పుఁగాఁ బ్రియల్. 132
- చ. ఆలరలవై పయిన్మెలఁగి - యంబురుహాకరకీతవారిచేఁ
జలువలు తేరి పొరజన - సంతతి కింపుగ నెల్ల వేళలన్
జిలుజిలుమంచువీచు రమ - జీయ మణిస్థగితోరసాధ ని
ర్మలిన గవాక్షసంతతుల - మార్గమునంబురిఁబిల్ల తెమ్మెరల్. 133
- కా. ఆకుందోటలు పువ్వువాటికలు ను - ద్యానంబు లారామముల్
లేకల్గఁదగు నారితేళములు మే - ల్మిక్కిమించు చావలైన
స్తోత్రాష్టాకరపంజ్జి గొప్పకృతకా - ద్రుల్ రమ్యమైనట్టికే
భాక్షాళు ల్దదలీననంబులును జ - ల్పిల్లార్పుఁ జాలన్ బురికె. 134
- చ. అనురభంజంగసంగమ ను - ఖాగ్గినులౌ సురవారకామినుల్
మందరి క్రియావిధులు - నల్పఁగనేరుపు చాలలేమినే
స్తమున శిరోగృహంబుల స - దావెట సంగతిమండువేళ్ళలన్
గ్రమముగఁగాంచి నేరుతురు - రాత్రులు పొంచుచునుండి యప్పురికె. 135
- చ. వరుణపురంబు తన్నగర - వైభవముం గనవచ్చిలోకసుం
దరమునంచుఁ గన్గొనుచు - నాలుగుదిక్కులఁ జాటినిల్చె నా
నరుదుగఁ దోచుచుండునట - హర్మ్యవితాన మహాత్మిసాధగో
పురవరణాది బింబముల - భూరిరుచుల్బురి ఖాజలంబులన్. 136
- చ. జలజనమూహ మధ్యమున - సంతతమున్ విహరించుచుండు హం
టనఁ బెనుతమ్ములంచుఁ గర - కాఖలచేఁ జిదుఘంగఁబోయి య

వ్వలఁ జనువానిఁగాంచి తమ - వారునంగనిలజ్జవొందుబే
లలఁగఁడుగేలిఁ గొందురు గొ - లంకుల దండ మెలంగచేడియల్.

187

నీ. కై దండయొసఁగదే-కంజాతదళసేత్ర - కై దండఁగొనఁగొ-క్కంబుగలదే ?
మరువము వెలఁదెబ్బు-మత్తేభగామి నీ - మరువమ్ముమాటలు-మానుమింక.
తావులున్న వెబ్బజ - దరుణీశోమణి! - చలపుగల్గినలేవె-తావులివట
నీయెత్తుపైకంబు-నిచ్చెదఁగొనుమిడ - నీయెత్తునమ్మనే-నేలయాస

గీ. యనుచుఁ దముఁగాంచి విటజను-లాడునన్త్రుమర్త్యగర్భోత్పలకుఁదగు-మాడ్చి-వేడ్చు-
సరసముగ మారువల్కు-చుసంతతంబు | విరులు విలుతురు పుష్పలా-వికలువీట. 138

ఉ. నుండవమై మహావిభవ - శోభ నెసంగెడి తత్పుంబువా
రందఱు విష్ణుభక్తీయుతు - లందఱు సద్భూపూర్ణులందఱుకొ
వందితశీలందఱును - వర్జితదుర్జన సంగులందఱొ
నంద సమగ్రులందఱు న - నారతపర్వపథప్రవర్తనుల్.

139

ఉ. ఆనగరంబునేలు రుచి - రాన్య సమాఖ్యవహించినట్టి భూ
జానియనూనధీవి భవ - సత్త్వనిరాకృత పద్మయోని స
ర్వానతపీఠవైరి మను - జాధిప వర్గనిరంతరార్హ స
మ్మానికొఱంతలేని గరి - మందగ నాత్యజ నాభిమానియై.

140

క. అతఁడాదృతి నాశ్రితులుకొ | హితులుఁ బురోహితులు ధారుణీశ్వరతతులుకొ
యతులుకొ ఘనమతులు జన | ప్రవతీయు సంతోష మొందు - భంగి మెలంగుకొ. 141

చ. పలుకులు తేనియల్చిలుకు - భావము చందన శీతలంబు చూ
పులుకరుణా సమగ్రములు - మూర్తి మనోజ్ఞ తలోక మోహనం
బలఘుగుణంబు విశ్వజన-తాదృతమా రుచిరాన్య నుద్గియా
బలియె నలుండొ ధర్మజాఁడొ - వశ్రజియెగావలె సాటిగానొరుల్.

142

గీ. స్వర్గమునఁ గల్పకంబువాం-ఘనోంగు | నండుజనులవియెంత సుత్యంబొకెలియ
దనవిద్రుత్యక్షముగఁగోర్కు-లందఁజేయఁ | బొడమివినిల్లుమందార-భూజమతఁడు.

క. అతని నుతింపని వారును | నతని దయాపాత్రు లగుట - కాసింపని వా
రతని గొలుపనివారును | త్రితినొకరుమలేరు వేయుఁ - జెప్పగఁసేలా.

144

నీ. కరుణించెనాయప-కారివైననుశంక - వర్జించితనయంత-వానిఁజేయుఁ
గోపించెనావైరి-కోటినిభీకర - శైలగహ్వరముల-పాలనర్పు
వచియించెనామాట-పట్టుదప్పకకార్య - మెట్టివైననునిర్వ-హించుబూని
తిలకించెనాయాచ-ఖలమానధంబులు - సంతృప్తినింధవాం - ఘనోంగు

- గీ. సద్గుణజాతి రాముడు-సత్యధాముఁ | దధిక కారుణ్యమూర్తికి - ప్రాసవర్తి
కీర్తిపూర్ణుండు ధర్మప్ర - వర్తనుండు రాజమాత్రుం డెరుచిరాస్య - రాజమాళి. 145
- సీ. తనదుకోలెమ్ముగో-త్రవ్వనిసిమేలెంచి - కాదనకొసంగిన-యాదధీవి
యభిలంపదలమా-యావటువునకిచ్చి - ఘనతఁ జెందినవిరో-చననుతుండు
కపటాంశజముచకా-కలిషిచ్చమేని మాం - సంబుఁ బెట్టినకివి-చక్రవర్తి
కీడజీంగియుహారి-కింగవచంబుఁ గుం - డలములిచ్చిననూత-నందనుండు
- గీ. ఇతనిఁ బోలఁటంచుచ్చె-నెల్లవారుఁ | బొగడఁగొఱలేని సంపద - ల్బాసఁగిమించి
విజయలక్ష్మీ నివాసుఁడై-వేద-మీఱి నవఁడు రాజ్యంబుఁబాలించు-సధికశక్తి 146
- క. ఆతనికిఁగల హాకపుత్తుఁడు | మతిమంతుఁడు నీతిశాలి - మానితవిద్యా
చతురుండు ధైర్యనిధిమత | వితరణ దత్తుండు ఘనుఁడు-విజయుఁడుశక్తి 147
- వ. అతఁడు జనన మైనకాలంబున సద్గ్రవాణి రుచిరాస్యనుద్దేశించి యొన్నపాలా! నీకు
జన్మించిన కుమారుని సామాన్యనింగాఁ దలఁపకుము. మహాతేజోవంతుఁడగు నొక్క
మహాత్ముండు కారణవంశంబున నీకుం బుత్తుఁడై పుట్టినవాఁడు. ఇతఁ డశ్వం
బాహోహించిన నెట్టివాఁకిని నజేయ్యుండై యుండఁగలవాఁడు. కావున విజయాశ్వం
డని నామకరణం బొనర్చుమని యానతిచ్చుటయు, సంతసించి యాధరావరండట్లు
కావించె నాబలకుండంత దినదినప్రవర్ధమానుండై. 148
- చ. అతులిత ధైర్యమూర్తి విజ - యాశ్వఁడు యావనశోభియై నిజో
ధృతియును కౌర్మసంపదయు - ధాత్రిజనంబులు మెచ్చనై రి భూ
పతుల జయించిమించి బల - వంతుడనక నుతిఁగాంచి తండ్రీయా
నతి యువరాజ సత్పదవి - నర్పిలి దావహియించెఁ జేరిమిక్. 149
- ఆ. ఆతని సొబగు మెచ్చ - నట్టికోమలియును | నతని యీవిఁబొగడ - నట్టియర్థి
యతని నాశ్రయింప-నట్టిభూభర్తయు | నతనిచేతఁ జెడని - యరియులేడు. 150
- సీ. సత్యశాస్త్రితహరి-శ్చంద్రుండు చంద్రుండు - తతదిశాంతవ్యాప్త-ధవళకీర్తి
మహితోగ్రశౌర్యకు-మారుండు మారుండు - సన్నతలలితాంగ-సౌప్తవమున
ఖిలశుష్క-తరువనా-నలుండు నలుండు - ద్వక్ష్తప్రవర్తనో-తాహగరిమఁ
బృథువివేకవిశేష-భీష్ముండుభీష్ముండు - నరజనప్రియకరు-జానమ్మి
- గీ. గతవిచారండు చతురుండు-సతతభోగి | ప్రబుత వేషుఁడు మృదుతర-భాషణుండు
వినయశీలుండువితరణి-జనహితండుహితమదారిచయుఁడురుచి-రాస్యనుత్తుండు. 151
- సీ. తనకుమావల్లభుం-డెనయంచు జనులెన్న - నిరతమాశితులమ-న్నించుఁజోమఁ
దనకుమారుప్రాధి-ధాత్రినివిలసిల్లి - వెతఁబెట్టినై రుల-హతముఁడేయుఁ

దనకార్యరంజక-త్వమునువ్రతంబుగా - బుధులబోషించుపెం-పునునహించు
దనకుమిత్రాసక్తి-దలఁగించుటగునంచు - దగినపనుల్లేయుదలఁపుదీర్చు

గీ. సర్వసర్వం సహచక్ర-చతులభూరి | భారథ-లేయ పరిశయ - బాహుయుగళుఁ
డనఁగనుతికెక్కిరుచిరాన్య-సనుఁగుపట్టియుచితలత్తణములకెల్ల-నునిశీయయ్యె. 152

క. రూపమున వానిమించిన | చూపరి మఱియొకఁడు లేడు - చూచినవారల్
శ్రీపుత్రాదులకైనను | నీపాఠము గలుగవనుచు - నెన్నుదురపనిక. 153

ఆ. వానిసోబగుజూచి - పనితలు కామితం | రనుట వింతగాదు - తనివిలేక
యట్టెచూచి పురుషులైననునతనివై | గలుగు చూపుమరలకలయుచుండు. 154

వి. అమృతీకాంతాత్మజం డొక్కనాటికేయి సాంధ్రతరచంద్రికావిలాస భానుదం
బగువినిర్మలధర్మనిర్మితరమ్యహాస్యోపరిభాగంబుననతులితవిచిత్రశిల్పకల్పనా నల్పం
బగుమృదులతల్పంబుపై శయించినమంచితవైభవంబునలితాంతకాంతినంకలితస్వాం
తుండై పరిపూర్ణ శకాంకబింబంబు డంబువిడంబించు విమలాస్య రుచిప్రసరణంబున
నోయననంబుజ దళసన్నిధంబులైన నయనంబులు ముకుళింప తనులిత్తుపల్లలితాంగ
రాగ పరిమళమిళితంబులగు నూర్పువాయుపులంగలిసి యలనతంబ్రసరించు చిటు
గాలి సోమనంజలించు తరళంబులగు కురుళంబుల చెలువంబు ముఖంబునకుఁగ్రోతై
యగు సాంపు నెనయింప నింపుమీఱ నిద్దరఁగూరియున్న సమయంబున. 155

చ. వెనసపు డిచ్చమైగగన - వీధిని బోవుచునుండియొక్క రా
క్షసుఁడు భయంకరుండ లఘు - కాయుఁడు దావిజయాశ్వుమైరుచు
రైలనలంకరింపఁగని - దిగ్భ్రమమొంది బళ్ళీ! యటంచుగం
తనమున మేడవైడిగి మ - నంబున నబ్బురపాటుసంధిలక. 156

వ. విజయాశ్వుని దాయంజని యప్పుడు. 157

గీ. అట్టైనిశ్చలండై నిల్చి-యతనిఁగాంచి | కాంచి తలయుంచి మెచ్చిను-తించి జగతి
నసముడితడంచుఁ దలపోసి - యచోటువాసి | మరలిపోవంగఁ దొడఁగెనం -
బరపథమున. 158

క. పోవఁగఁ బోవఁగఁ దనకెదు | రైవచ్చు నిశాటునొకని = నలఘునిఁగని “యో
హా! ప్రకడేమా మళలమె ? | యీవెచ్చటనుండి యెచ్చటి-కేఁగెద” వసుఁడొక. 159

క. “విసవోయి వజ్రనఖ ! నే | ననుదిన మొకచోటికేగి-యందొకవింతక
గనివచ్చుచుండుదుం దగ | వినుపించెదదాని నీకు-వినఁదగు నీవుక.” 160

క. అనిన, “నదియంత వింతయె ? | వినినది కనినదియుఁగాదో-వివరింపుము నే-
విసవలతు” ననుఁడు; రెండవ | దనుజుం “దేదిపిదపఁదెచ్చి = దనుగాని నఖా ! 161

- క. ఎందుండి వచ్చెదవు ? యిపు | డెండరిగెద ? వేమి వింత-లీక్షించితివో
ముండెటిగింపుము; వినియా | నందించెద' ననియెవ్వజ - నఖుండంతటతాక. 162
- వ. వక్రదేహుంజూచి తొలుత నాకు నీవు చెప్పవలసిన వాడవయ్యనను జెప్పుమును
చున్నవాడ విదియక్రమంబు నుమీ యైన నపేక్షించితివి గావున నాయెఱింగిన
యని నేనవచ్చియిచ్చెద. ముందుగ నెవ్వరుచెప్పిన నేమి లోటువాటిల్లే ? మదియ
ఓలోకతంబగు విశేషంబొకటి కలదు దానిని వినుమని యిట్లనియె. 163
- క. పనొక్క జగన్మోహనుఁ | డైన నృపాత్మజునిఁ గంటి - నతనికి సదృశం
జోనిమ్మహి ననఁ గాదగు | వానినిఁ గనివినియు నేటి - వఱకెఱుంగఁజూచి. 164
- ఉ. కాంచిత మున్న నేకులను - గామజయంతల సోయగంబునకే
మించిని వారివారి నిక - మెచ్చుటదోసముధాతయెట్లుని
ర్మించెనొకాని నేనిపుడు - మెచ్చిన రాజుమారు నెంతవ
ర్ణించినఁ జెల్లనింతయును - నిక్కమువాడ సమానుఁడిధర్మక. 165
- క. శ్రీపట్టణ నాథుండగు | భూపతికిం దనయుండతడ - పూర్వయశోల
క్షీప్రపరిజేతనునీ సఁ | ప్రాపిత శుభలక్షణాభి - రాముడు చూడక. 166
- కా. ఆలాపణము సౌకుమార్య విభవం - బాయంగ శోభావిశే
మలంకారము జవ్వనంబుగనన - త్యాశ్చర్యమా నింకవే
యెఱుఁగ్కుగనంచుఁ జెప్పవిని యె - డైట్టూ ? యిదావంతమే
లేల్లెమోసని యుంటిసంచునగి ప - ల్కెక్ వక్రదేహుండుతాక. 167
- ఆ. ప్రజనభరుడపుడు - వక్రదేహుఁడతన | మాట మెచ్చకున్న - మతమెఱింగి
యింత కం డైమించు-వంతగాలయునే ? | యనుడు నతనిఁజూచి-యవహసించి.
- క. సగియా పెండవ వాడనుఁ | దగుఁ దగదనకిటుల నీవు - ధారాశముగా
జగతీ వదనందనునిం | బొగడుటయే చాలవంత - బుద్ధిదలంపక. 169
- వ. వినుమొకమాట నీమదికి - వింతగఁ దోచినఁ దోచుఁగాని నే
విని నిజమంచు మెచ్చుటకు - నెఱ్ఱినిగానిటుబట్టువోలెవ
ర్లన మొసరించె దేమిటికి - రాజుమారునిఁ బోలవాడులే
డని; భువి నెండలో గలర - నల్పశుభాకృతు లొప్పుచూపరుల్. 170
- గీ. ఆరయ నీవల్పసంతోష - వగుటజేసి | యిట్లుపల్కెద వెఱుంగక - యింకనేను
దీని వివఁజాల నేలుల్కు - దానివిన్న | నెంచినీమాట నీవనించిండు కొనవె ?
- క. అనినకే బ్రథమండు వానిం | గనుఁగొని తలయూచినవ్వి-కనలుననపుడి
ట్లనియె బరీ ! నిరసించెద | మనుషుమకుభగాత్రుఁడా నృ - పాత్మజుఁడెన్నెక. 172

- గీ. ఉరకనుతియింతు ననుశంక-యెడవెనేని | రమ్మనావెంటఁజూతువు - రాజునుతునిఁ
గాంచి నీవేమిచెప్పినఁ - గానివిందు | నిజమొ గల్గెయొ యప్పుడు - నీకుఁదెలియు.
- క. దేవతలకు సయితంబా | భూవనందనుని సోబగు - పొసఁగదు నుమిదే
లా వేయమాట లిచ్చట | నీవటకరుఁడెంచి కనుము - నిజమొకాదో. 174
- గీ. ముఖము నద్దంబునుండగా-ముదముదేల? | చూడఁగారాదె వచ్చి-యిచ్చటనుండి
యోనుకాదనరాదు ర - మృచటికనిన | వక్రదేహంఁ డిట్లనియెను వానితోడ. 175
- వ. వజ్రఘా! నీవును సేను నొక్క కులంబువార మంతియకాక యెండోరులము మైత్రిఁ
బాటించు వార మగుటంజేసి తాళిమివహించి యింతవట్టు భవద్వికటాలాపంబు
లాలించితీరి గాని యన్య లిద్విధంబునంబలికిన నైరించువాడంగాను జూమి! యది
యట్లుండె. మఱియొక్క విశేషంఁదెలింగించెద సావధానమాననుండవై యాకర్ణిం
పుము. దానివలన యుష్మస్మన్ వైకిల్యంబుతోలంగు. నది యెయ్యదియంటివేని
సకలసంపత్తిపూర్ణంబగుపాండ్యదేశంబునందడియరాజధానియొకనకపురంబను పట్టి
ణంబు విరాజల్లుచుండు. నా నగరంబునందు. 176
- క. ఘనుడగు శశిబిందుండను | మనుజేంద్రుఁడు భక్తు మెఱిగి - మమతఁబ్రకారం
జనుడై శాత్రవకులభం | జనుడై పాలించుచుండు-సమ్మద మొప్పక. 177
- గీ. అతని నుకుమారి నుకుమారి - యాత్మభవుని | చిగురుటాకు కటారివి - చిత్రహారి
భూరిలాహర్య సత్కళా-పూర్ణయావ | నంబు నిండారియున్న దెన్నగనోయారి. 178
- గీ. అటులయ్యాడేఱియున్నయా - యబలనిపుడు | జనకుడొకరవ్యమణిగణ-స్థగితమైన
హర్మ్యముననుంచి పెండ్లిసే-యంగనెంచికన్నియకుడగువరుఁగానకున్నవాడు. 179
- క. మానక యిచ్చోటికిఁజని | యానారీమణి మనోహ - రాకృతిఁగనిలో
నానందమొంది మఱియెం | దేనియు నటమీఁదఁగాని - యేజననునుమీ. 180
- క. ఇదిసంతత వ్రతముగా | మదిసెంచియ నారతంబు - మగువనుగనిన
మ్ముద మొంది పోవుచుండుదు | నదిపనిగా నరిగియుంటి - నచ్చటికిపుడక. 181
- ఆ. కనక పురమునుండి - చనుదెంచుచున్నాడ | సుందరాంగిసోబగుఁ - జూచిచూచి
నేవచింతుననిన - యావంతయిదియను | మృఙ్గిగి కనుము సంశ - యంబుతోలగు.
- క. ఇంతకు మిక్కిలి మఱియొక | వింతభువింగలదె ? నీదు - వెఱ్ఱితలంపుక
కాంతను గనఁగనె విడివ | ర్లింతువు సంతసము మీఱ - నీవునువింటే. 182
- క. రానుతుని చక్కఁదనమును | వేసకగ్గించితివి యు - విదపోయగముక
వాసియుఁజూడుము దానికి | దానుం డగుటకును వాడు - తగఁడనిపింతుక. 184
- వ. ఇపు డా నారీమణి హర్మ్యపరిని వెన్నెలపైట పుష్పతల్పంబుపై శయనించి

నుఖంబుగా నిడువించుచున్న యది నాయుపదేశంబువనిచని దానిం గనుగొంటివేని
సృష్టాత్మజుని లాహణ్యం బధికంబను తలంపుదొలంగు నొక్కచిత్రంబు నెప్పెడ
నాకర్ణింపుము. 185

జ. వెలయగ నుండరాంగి యట - వెన్నెలలో శయనించియుండ యీ
చెలువపుకాముద్రప్రభలు - చేడియమోముననుండికల్లెనో
కలువల కేనినుండి మఱి - గల్లెనోయంచు దలంచుచుండగా
జలవసు మాటుఁజేసె నట - చంద్రుని నామదికంక మీదగఁ. 186

క. ఆచెలువ చెలువమెన్నఁగ ! వాచస్పతి కై నదుర్ల - భవమ్రుటమనమా
చూచియింక బొగడనేర్తుము | నీచుండగు రాచకొమరు - నిం బొగడకుమీ. 187

ఘ. పెక్కుమాటలేల - బృహ్విజ్ఞానార్జునునిపు | డింక మీదదాని - కెనయనంగ
వనితలెందుఁ గలుగ-చనినఁజాలును; మెచ్చుకొందువేని మెచ్చుకొనుము దాని. 188

నీ. రంభయూరువులసౌ - రభ్యంబుఁగనిమెచ్చు - దనువెల్ల వర్ణింప - దరముగాక
యతిలో త్తమనాన - యందంబుఁగనిమెచ్చు - దనువెల్లవర్ణింప - దరముగాక
కుండవల్లరునబా - గును కోరికనిమెచ్చు - దనువెల్లవర్ణింప - దరముగాక
హరిణికంవోయినాం - పమరఁగాఁగనిమెచ్చు - దనువెల్లవర్ణింప - దరముగాక.

గీ. ఇటుల నన్నరలయ్యంతి - పటువిలాస | లలితలాహర్య సంపద-కలికింత
కొంతఁదిలకించి వర్ణించి-సంతసించి | యరుగుదురు కాంతనిద్రించు-నపుడులేలు. 189

వ. నేనా పొలంతి యుదంతంబంతయు నెఱింగియుండియు, నది యొక మాటగాఁ
బాటించి నీతోడ నింతకుమున్నె వృషభునుం జెప్పినవాడంగాను నుమీ ! ఇపుడు
ప్రస్తావంబుగలుగుటం చేసి యింతదూరంబు బలుకవలసివచ్చినది. నీమాటలకడ్డంబుగా
విరోధవాదంబుఁగావించితినని యెఱుఁగగానెంచక మైత్రిసహజుల ప్రేయంబు. ఇంక
నీదురభిప్రాయంబు విడిచి రాజపుత్రునిఁ బొగడటం జాలింపుము. 190

ఆ. రమణి సోగనులాడి - రాజపుత్రునికంటె | వలదువాదమనిన - వ్రజసఖుఁడు
వినియనాదరమున - నెడనవునవ్వెయి | ట్లనియె వక్రదేహుఁ - గనలిచూచి. 191

ఉ. అంగజ శక్రపదనన - లావనినాధన సంతసోములె
గ్నుంగనతుల్య లామనుజ - నాయక పుత్రునికేమిలాభమీ
వెంగలి మాటలాడిన వి - వేకము గల్గినవారు మెత్తుకే
బంగరువీడి యిత్తడిని - బట్టి పెనంగెడవేల ? మానుమీ. 192

ఊ. ఎన్నఁడుంగాని చూచుదు - నేందును జూడని వాడవౌటచే
గన్నియ రూపమితల యధి - కంబుగ నెంచెద వం తెకానినీ

కన్నులంగన్న నిట్లనవు - గట్టిగ నింకొకమారు జెప్పెదన్

మన్నియవేటిపుత్తుని స - మానముగాదు లతొంగినుంతయున్. 193

క. అనుడున్ ద్వితీయపలరా | శనుడాద్య నిశాటుజూచి - చాలుంజాలున్
మనుజేంద్ర నందనుడు నే | వినిపించిన లేమకెనయే? - విడుమిమాటన్. 194

క. కోరిక గలిగినచో నో | రాంఘానీకు నీవ - యగ్గించుకొనం
గారాడె రాజనుతునకు | ధారుణి సులేదనంగ - దగునే నీకున్. 195

వ. అని తిరస్కారంబుగాఁ బలికి యొక్కంత యోచించి వ్రజనఖం జూచి. 196

ఆ. నీవు చెప్పినట్టి - నృపపుత్తు పేరేమి? | తెలుపు మనుచు నాద్వి - తీయుండడిగె
వినుమువానిపేరు-విజయాశ్వుఁ డంద్రని | పలికె మొదటివాడు-ప్రమదమొప్పు. 197

క. ఆలించి వ్రకదేహుడు | హేళనఁ గావించినవ్వి - యిట్లున్ తెలిసెన్
జాలఁగఁ బొగడితి వతఁడొక | మేలగువాఁడునుచు తగునె-మచ్చఁగవానిన్. 198

ఆ. అనిన వ్రజనఖుడు - కినిసివానినదల్చి | నీవుచెప్పినట్టి - నెలఁతపేరుఁ
దెలుపుమనియెనాద్వి-తీయా నురుఁడుయశో | పతియటందుఁగిన-వ్రజనఖుడు. 199

క. అదివిని పకపకని నె | మృదిఁ బొమ్మిఁకఁ జాలుజాలు - మచ్చఁగిమీపే
రొదవిన వారు కురూపలు | ముదితను వర్ణించివాచ - ముంజేయకుమీ. 200

గీ. తారతమ్యం బెఱుంగక - తలఁచినట్టి | మాటగెలువఁగ నెంచిపో - రాటమునకుఁ
బూనితివి రిత్తచనువాడె - గానునేను | విడుపు మిఁకనోరి నీకోఁతి - పిడికిలింత.

వ. అని యుగ్రుండై పలికిన వ్రజనఖునకు నెఱవక వ్రకదేహుం డిట్లనియె. 202

క. మదపతి లావణ్యంబునఁ | బదియవ పాలై నఁగాని - పలుకుటకుంగ
ల్లదు నేర్పునన్ను బోంట్లకుఁ | బదతి వచించెదవు నేను - భయమొందుదునే? 203

వ. అని యివ్విధంబున రాజపుత్రిక లావణ్యంబెక్కుడని యొకఁడును రాజపుత్తుని
సౌందర్యంబెక్కుడని యొకఁడునుఁ బలికి వివాదంబునకుం బోచ్చి మచ్చరించి

పోరునకుం దొడరి యంబరతలంబునం బెనుగుచుండి రాసుయంబున 204

క. భీకర దంష్ట్రీలు సుగ్రా | లోకనములు పల్లమీస - లుకొవికృతంబౌ
నాకారములఁగ రాక్షసుఁ | డాకస్మికముగ నొకండ - హంయువువచ్చెన్. 205

గీ. వచ్చిఘోరంబుగాఁ బోరఁజొచ్చియున్న | రాక్షసుల జేరి నిల్చికా - రణమెఱుంగ
నెంచివారల నపుడవా - రించి తగవి | దేలయని, వారు చెప్పఁగా-నెల్లఁదెలిసి. 206

ఉ. మిక్కిలి నవ్వివాడనియె - మీవలె బుద్ధిమీనులెందులే
రెక్కడఁజూచి నేనెఱుంగ - నింతకుమున్నది చాలవింతసౌం

- పెక్కువయంచు నొండ్రనుతి - యిరుచుటయున్ జగడించుటొప్పునే ?
 పక్కున నవ్వలే కనిన - వారలు మీకిదిదోచె దాయెనే ? 207
- క. ఒకఁడొక్కటిఁ జెప్పిననుజీ | యొకఁడదివిని యిచ్చలేక - యుండినమారా
 డకబోవుట యుక్తముకో | రికపడి చెప్పిన యెఱింగి భృతిఁజెప్పడగుక. 208
- క. పరులనుతిఁ జేసివారి | ద్వరుమైత్రిని వీడియిట్లు-రోషించి భయం
 కరముగఁ గలహించుట మీ | పరువునకున్ హానియెఱుంగఁబల్కితినుండీ 209
- క. ఈరీతి నైకమర్మవి | దూరులమై యుంటఁగాఁ - దుర్బతులమరు
 ల్లోరిన మనవారికి నుగ | గోరం తేనియును నితక - గ్రోలిరిమరుక. 210
- క. మనకనుకాశ్య పాసంగుట | మనము సురావలచేత - మందాత్ములమై
 దినదినము నోటువడుటయు | ననుకూలత లేమిచేత - నైనదికాదే ? 211
- గీ. ఎల్లదైత్యుల పూనిక - యేకమైన | నైకమర్మంబు మనలోన - నమరియున్న
 మిమ్మువలెయిద్దిగోల్పోయి-మెలఁగవున్న | విబుధులను గెల్వఁజాలమేవెఱపుడక్కి.
- ఉ. ఆకులంబులుంజెని మ - హాటవులక వసియించుమానులం
 దేకువమైనలంచుట ప - తివ్రతలం జెఱుఁబట్టుటం తెకా
 శేకమతంబుగాఁ బనుల - నెన్నఁదొనర్చి నుఖింపఁగంటిమీ
 పోకలు మీకుఁజెల్లవికఁ - బొండు వివాదముమాని యిర్వరుక. 213
- క. వైరము మీలోమీకుం | గారాదు వివేకయుతులు - గారామిర
 లోహినింపఁగ నుతటి | సేరుపుగలదేని నుడల - నిర్జింపుడనిక. 214
- ప. అనిచెప్పి వారలకాంతచిత్తులంజేసి ఘటోదరుండనుపేరుగల యాత్మతీయదనుజాం
 డిట్లనియె. సేనొక యుపాయంబుఁ జెప్పెద నాకర్ణించి యవ్విధంబునఁ గావించి
 పుడు, మీకిప్పుడు పాసంగిన వివాదంబు నివారణంబు గాఁగలదు. ఎట్లంటిరేని
 యింతటి తగవునకుం గారణంబయిన యాయువతీ యువకుల నాకుంజూపుడు.
 ఆలాగొనరించితిరేని. 215
- క. మీలో నెవ్వండనినది | మేలోపరికించి వేటి - మినివిడితగనే
 నాలోచించి వచించెద | నాలభ్యముఁ జేయవలవ - దని యెట్లన్నక. 216
- ఆ. రాజతనయు నిపుడురయమునఁ గొనిచని | శల్ల వోష్ఠియున్న-పాన్పుమీఁదఁ
 జేర్చిమాయనిద్ర - జెందింత మొకరికి | యొకరి మేలుకొలుపు - టొప్పుదొలుత.
- క. తెలిసిన వారికి దేహముఁ | దెలియని లాగుననొన్చి - తెలియని వారిం
 దెలివిని బొందింతము మును | వలె; నందున భేదమెఱుంగ-వచ్చుక మనకుక. 218
- ప. వారియం దెవ్వరెక్కువగా వలచి వర్ణించెదరోవారు సౌందర్యమునం దక్కువయని
 యెఱుంగవలసింది. నాకిప్పుటికిది వుంచియుపాయంబుగాఁ దోచెం గావున. 219

- క. తడయకచని కొనితెడి | ప్పవ రాజమూరుననుడు - మూడవదనుజుం
గడుమెచ్చి వారలిరువురు | నడుగులఁ బడిలేచిరంత - నయ్యనురులలోకే. 220
- గీ. వజ్రసఖుడేగి యాధరా - వరుని నుతుని | మాయనిద్దురచే మేను - మఱవడేసి
వేగిరంబున నంబర-వీధిఁదెచ్చె | గదలిరంతట ముత్సరుఁ - గనకపురికి. 221
- క. చనిమేడ మీదిభాగం | బున భూవంశపుత్రియున్న - పూఁచాన్ముపయి
తనుదానెఱుంగని నృపనం | దనుడించి విలాసనంప - దను గనిరంతకే. 222
- ఆ. వారిలో ద్విత్రియుఁ - డౌ రక్కసుండప్పు | డాత్మతీయదనుజు-నాజ్ఞమహి
మాయనిదురఁబూన్పె-మగునకుఁ దొలకెరాకొమరు నిపుడు మేలు-కొలుపుడనుచు. 223
- ప. వజ్రసఖావ్యయిండునునట్ల యగుంగాకయనివచియించియించుకనేపు మేల్కొలు
పందగు నుపాయంబుఁజింతించి తత్త్వకారంబు నిశ్చయించి నిజాకారంబుననునా
రించి మత్కుఁగదూపంబుధరించి. 224
- క. త్పరితముగఁ గుఱచకాళులుఁ | గురువిందపుఁ జాయమేను - గొంచెపు నోరుకే
బరగఁ గడునేర్పు మీఱఁగ | గురగురఁజనిరాజ పుత్రి-కునిమై గఱచెకే. 225
- చ. కఱచిన మాయవీడిపెను - గగ్గురుపాటు జరింపలేచి యా
యొఱుపరి మించుమేని నవ - కోర్వఁగ లేక సఖాగ్రసంహతికే
బలుటలుచు నావులించి నిజ - భర్తమయొన్నత రమ్యహర్మ్యమం
దఱుమఱలేని శయ్యపయ - నప్పుడు నుండుటఁ గాఁదలంచుచుకే. 226
- క. కనుమిచ్చి నాల్గవైపులఁ | గని తనయున్నట్టివోటు - కడునూతనమై
కనువట్టిన నబ్బురపడి | యనుమానము గదురలేచి - యటునిటు నచటకే. 227
- ప. నలువంకలం బరికించు తలంపున వెవలి యప్పటి విభ్రమంబువలనఁ జెంగటశయ్యవై
బరుండి యుండెడు నుండరాంగింజూడక యగ్గోటి విశేషంబుల వీక్షించుచున్న
యతనికిఁదత్సాధారంతరాళంబున యనూనతరచంద్రోపనికదనిర్మితానల్పశిల్పిశిల్పనా
భానురంబులగు కన్యోంతరంబులును, నచ్చటచ్చట నిలిచి మచ్చరంబునముచ్చులం
గనిపట్టి ప్రవృత్తమకంబునవిచ్చుకత్తులంబూనికాచికాచిహెచ్చిన బడలికనచ్చలంబు
డిగి బడిబడింబరుండి యొడలెఱుంగక గుఱకలిడుచునిదురించు వృద్ధధర్మశ్రేష్ఠు
లును, లలితంపుఁ బలుకులుడిగి నయనంబులు మువళించి చలింపకఁదలలుచేలవైచి
తులలేనిచెలువంపుమణి పంజరంబులయంతరంబుననిలిచి తూఁగాడుకలకయికిర
కారికానికరంబును, నురుచిరమణిభూషణాలంకృతశరీరలై మురజమర్దశడమరుడిండి
మవిపంచీ ప్రముఖబహుతరవాద్యనికరంబులు కరంబులపహించి పాటంబుననాట
పాటలంబ్రొద్దగడపి పొలుచునలనట పెంపునవివశాంతరంగలై యంధుండు బళించి

కూరుతుండెందున్న పభీజనంబులును, నానావిధచిత్ర విచిత్రవర్ణంబులుగలిగిననుల పండువుగావించుచు జ్ఞాబ్జబ్రహ్మనంబుగాఁ బ్రకాశించుచున్న దీపకలికా సముదయంబును, నలునంకల వానలఁ బ్రకటించుచు రమణీయస్ఫటికశిలాకీలితంబులుగ గవాక్షమార్గంబులం బహిర్గతంబులై యెగసి యంబరంబున నలుగడలం బ్రసరించు గుగ్గిలాగరు చందనాది ఘృపంబులును, ప్రవిమలమణిగణపరికల్పితంబులై యచ్చరల కెనయని మెచ్చదగు సజీవంబుల కరణిఁ జెలువొందు సాలభంజికా జాలంబును, నసమంబులగుమిసిమిగలపసిడివట్టంబులపై మునుగువైచి నవరసంబులమీఁది పస మించు జలతాపమనుమిర కాంతులు పాచ్ఛ్యంబులందాపిన నిద్దంపుటద్దంబులకు సోఁకి ప్రాకటంబుగాఁ బ్రతిఫలించి వింతసౌరుగు నాపాదించుదంతంపు కోశ్య దోమతెర కీటుమంచంబులును, నుగంఘవస్తుఁముదయకరంజంబులును, కునుమతాంబూలభరితంబులుగు రత్న పుష్పకైంబులును, నిత్యాదివిశేషంబులు దృగ్గోచరంబైన నాశ్చర్యంబులకైంది తన మనంబున.

228

క. ఇదియేమి చూయ మొక్కో | సదమలమణి సౌఖ్యమందు - శయనించితి నే నిదురించి లేచికాంచిన | నదియంత నె చంద్రకాంత - హృద్యంబయ్యెన్.

229

క. కలఁగాంచెదనో నిక్కమె | తిలకించెద నొక్కొనిచు - తెలిసెనోలేదో యలవిజ యాశ్వుడఁగానో | వలతికడుం గ్రొత్తయెందు - వసియించెదనో.

230

క. శ్రీపురమో కాదోయిది | యేపగిదిని భేద మొండె - నింతటిలోనేఁ డేపాటి గాలిసోఁకెనో | రూపింపఁ దలంబుగాదు - రూఢముగాఁగెన్.

231

పీ. శారికాకీరపం - జరయు క్తమగుటచే - హృద్యంబునాదిగా - దనుచుదోఁచె ప్రపంచంబులును మీఁదఁ - బఱచియుండుటఁజేసి-యాపాన్పునాదిగా - దనుచుదోఁచె నెలఁతలు పెక్కండ్రు - గలుగుటదలపోయ-యంతఃపురంబిది - యనుచుదోఁచె నివియెల్ల నామది - కెఱుంగవచ్చునెంచ - మనుపటివాడఁనె-యనుచుదోఁచె

గీ. నిదురకాదిది కలగాదు - నిక్కువంబు | చూచుచున్నాడె నింతయునురలమాయ యొక్కొగాతున్న జాలమో - యొకముహూర్త | మాత్రమున నన్నియును నెల్లఁ - [మాత్రనిట్లు, 232

తీ. ఈమాయొకింతలేదు కని - యెన్నఁ దెఱుంగను మున్న చెట్టానె నీహరులైన హృద్యమున - నింతటిలో మృదువున్నకన్యవై లాహరి గ్రమ్మిచేరితిద - లంపగ నెల్లునుదోఁపదయ్యెనా హా ! హరుడే యెఱుంగవలె - నన్య రెఱుంగఁగఁ జాలరీవిధిన్.

233

క. అనిపెక్కువగలనపుడా | మనసరియొజించుకొనుచు - మరలనటిగిశ య్యుగజేరి యచటఁజొంగటఁ | గనియెన్ పరిపాలపుత్త్రిఁ-గొందఱుగాత్రిన్.

234

- ఆ. వనజముఖియొక్క ర్త - తనయున్న శయ్యపైఁ | బవ్యశించియున్న - భంగిఁగాంచి
సంతపితమించి - యతఁడు నిర్విణ్ణుడై | కొంతవడికిబుద్ధిఁ - గుదురుకొలిపి. 235
- ఆ. హైద్యకాలిగాన - తలఁకకయిట్లని | తలఁచెనెవ్వరీను - తన్నియినచటి
కెవ్వకమున వచ్చె - నింతలోవంతవై | వింతయొకటి యుద్ధ - వించెనిపుడు. 236
- చ. అనితలయూచియట్టై పల - లాశన కల్పితమైన నిద్రపెం
పునఁ బవళించియున్ననన - బోణి విలాసము మాటిమాటికిం
గనుఁగొని మెచ్చిబుద్ధిఁదమ - కంబు జనింపనపూర్వమోహవ
ర్తనమతినంగసంభవ - చక్రకరాసలతాపత్ర ప్తై. 237
- క. ఇదియేమి యెన్నఁడును నా | మదిఁ గలిగి యెఱుంగనట్టి - మక్కువ నేఁడి
మదిరాక్షిపైనిఁ బాడమెడు | నెదియొక ర్తవ్యమింక - నెట్లించుఁడుక. 238
- క. తహతహపడి యతఁడంతనె | సహజంబగు ధృతియనోర్పు - సమసినపుడా
యహివేణి కళిముఖుండై | యహహ! యనియిట్లుదలఁచె-నాశ్చర్యముతోక. 239
- క. వనజారికర్పరస | మన పద్మములట్లు కనులు - ముకుళించియు నీ
కనకాంగి యొప్పెడుకసాబ | గున నొక్కింతయును నెందుఁ - గొఱలేకబరీ! 240
- మ. తలపేనవర్ణనఁజేయదీని ? రతియో - దైత్యారి రాట్కాంతయో
యలకానాధకమారు నెచ్చెలియె ? స - త్యంబట్టివారే మొ గా
వలయుక; మానవకామినీ మణలకి - భవ్యాంగసౌందర్య మీ
విలసత్తేజము నీవిలాసమును నీ - విన్నాణముంగల్గునే ? 241
- కా. ఈవాలుంగనుదోయి సొంపు బటువో - నీగుబ్బుచందోయి సో
రీవిప్పెనును మేనికాంతి చెలువం - బీలేతచెక్కిళ్లబా
గీష్ణతాలక పంజ్జీయందమును నీ - యిందైన కెమ్మోవిగో
ఘోషణీరుచి యాముఖంబుకళనే - నెందుకొగనక ధారుణిక. 242
- ఉ. కారుమెఱుంగునిగ్గుఁగొని - కంజదశంబుల మూసనుంచినె
ల్యారగ మన్మధాగ్నినిడి - యట్టై బ్రవాళపుగ్రోవిబుట్టి తాఁ
గోరికరంగనూది యది - గొబ్బునఁ బుత్తడికర్వనందునక
తీరుగబోసి యామదవ - తిక సృజియించె విధాతేనెర్పనక. 243
- క. ఇదిమూర్తము శృంగారమొ | జడలుక భువిలోగొనియెడు - సమ్మోహనమా
మృదుజంగమ వల్లరియో | గదలని రుచిమించుమించు - కాంతియెతలఁపుక. 244
- చ. హరిభణి తారతీ కను - లాబ్జ కుఖాకృతు లొండు పెంపమా
కరయఁగనంచు నీచెలువ - యల్పపు మధ్యము నేటిమోమునను

- దరమగు కన్నులుం గళముఁ - దత్తమతక వహించెనోయనకొ
హరి ఘటి తాడకేళ కమ - లాబ్ధ భుభాకృతు లాప్పభాసిలకొ. 245
- క. అందంబులైన లగదర | విందంబులు పదములీయు - విదయూరువులీం
పొందగలదగులకేరుకొ | కుందనపుం బొమ్మ మేని - కుదిరికలన్నకొ. 246
- గీ. ఆరుచీమలబారు వి - య్యంబుగోరు | గోరులలతాకంబుల - సారుగేరు
చారుముఖిపాము - జుదురుఁ జేరజేరు | సారసాక్షికి సరిబోలు - వారులేరు. 247
- చ. జలమహాగంధి నెమ్మొగము - సారును, దుష్కృష్టగుంపు వోలుకుం
తలముల యందముఁగిని - తాపనుడైనను జంచలాత్ముడైన
వలపునుజెంది మందె తుద - వారిజ బాణానిదారి గొట్టెగా
తలమిం జందిపడెదన్నె ? మ - ప్రియభిక్షి లతాంగిగల్గినే ? 248
- గీ. తరుణిబాహువలతో - సరిగాకకాఁబోలు - జిక్కులబడిల - లెట్లెల్లవాకె
తరుణిపిటుదులతో - సరిగాకకాఁబోలు - విడిజెక్కుములుతిరు - గుడలవడియె
తరుణిపెంజవలతోడ - సరిగాకకాఁబోలు - పన్నగంబులునేలఁచాకదొడఁగె
తరుణిజంఘలతోడ - సరిగాకకాఁబోలు - వెజుపునగలమంబు - వెన్నుఁజూపె
- గీ. చానపదముల సాటిగా - లేనికతన | పంకజంబులు కుత్తుక - బంటినీట
నిలిచి తపనునిగూర్చిరా - తులుబువల్ల | పినుగుఁజెందక తపముఁగా-వింపదొడఁగె.
- చ. పలుచురింపనోడె విష - పానముఁజేసె శింబువాంచెఁబడె
గవలనుమాతె కూలబడె - గాకలఁజిక్కితమించెనీలినీ
యువిదముఖాక్షి నానలకు - నొప్పుగు మగ్ధకుఁచాంగశోభకుకొ
సవతుగలేకసోమ యుగ - కంపక సింహమహాగ్రహేమముల్. 250
- గీ. వాయుభక్షణంబు - గావించి నీటిలో | మునిగి తపముఁజేసి - కనకగాత్ర
జడకుఁగుత్తుకకును - సరియయ్యె నొక్కింత | యురగమును దరంబు-నుర్విలోన. 251
- క. మోహాక్షికుములు రదములు | సరసీరుహ కాండయుగము - చానభుజంబుల్
తెరలవగులోమి నుధా | పరిపూర్ణము పక్షిలింబ - ఫలముంబోలుకొ. 252
- క. క్షిలంబులు కనపాణల | పస; కరకాఖులుదగుట్ర - వాశములనగా
కుసుమనిభంబు శరీరము | మిసిమిం దగనద్దములను - మించుంజెక్కుల్. 253
- కా. ఈకాంతామణి యిమ్మగంకముఖి యీ - హేమాంగి నాచెంతన
స్తోకాలంకృత రత్నవిగ్రహము నా - జోద్ధుంబుగాయెట్లతో
జోకందాఁ బవళించి గాధతరమా - నుష్టికొ వహించెంబలా !
యేకైలాసులోనఁ జిక్కువడి నే - నెచ్చటనున్నా డెనో. 254

వ. దీనిగనినది మొదలు నామనంబున నపూర్వంబగు మోహంబుజనించి నన్నలయిండు చున్న యది. ఇదివై వతంత్రంబుగావలయుననియయ్యిండుముఖి సౌందర్యంబభివర్ణిం చుమఁ గండర్పశరసంహారంజనితామదకీలికీలాదండహృదనానూననుండై యొ క్కింత విచారించి మించిన తమకంబున యానీలవేణిని మేలుకొలిపి తదీయవృ త్తాంతంబు సాంతంబుగా నెఱింగి యనంతరంబునఁగర్తవ్యంబుయోజింతుంగాక యని నిశ్చయించి కోరికలూరం బలుమాటయ్యంగనం దట్టితట్టి యట్టిట్టాంగదలిం చియు, నటు సమీపంబునం బవళించి నిరురిండుచున్న వన్నెలాడులు మేల్కొన నకుండునటులఁ దిన్నని యెలుంగునంజరియు, మక్కువపెంపునఁ జెక్కులఁగీటియు, గాఢనిద్రాపరవశయై మేల్కొనకున్న విన్నంబోయి చిత్తంబు తలపడ మెల్లి మెల్లిగా నిట్లనియె.

255

ఉ. ఎక్కడినిద్ర నీకొదవె - నివ్విధిఁగాంతరొ! చాలులెమ్ము; నా దిక్కిటుచూడు మింక; పర-దేనిని పూర్వమెఱుంగనట్టి నే నిక్కడికీ నిశ్శిథమున - నెవ్విధి నోచనుదెంచినాడె; నీ చక్కదనంబుఁగాంచి మది - జాలవిరాళినిఁగొంటిని త్తటికె.

256

క. నీతల్లిముపైఁ జెంగటఁ | జేతోజాతప్రసూన - సాయక నికరో ద్భూతానల పవిత్రత్వడ | నైతల్లడ మెందుననుద - యంగనవేలా?

257

ఆ. కనులువిచ్చినన్న-గనుఁగొని నీకథ | నెఱుకఁజేసి యిచ్చటి - కెటులనేను జేరినాడె నొక్క-యారీతిఁ దెలిపినా | మమత దీర్ఘవబల! - మానఁజాల.

258

క. నీక్కంపు నిదురయోయిది | విక్కుననాచర్య లెల్ల - వీక్షించుటకై టక్కుండే నెదవో మది | నొక్కటియును నాకుఁదోచ - కున్నది నుమ్మా!

259

ఉ. చేడెరో! నోటిముత్రములు - చిందునె కన్నులువిచ్చిచూచిమా టాడిన? వేగమోహపరి - హరముగా నధరావృతంబునే వేడుకఁ గ్రోలకున్న మది - వీడదు తాపము; నైఁవఁజాల; నీ తోడిది నిశ్చయంబు; పరి - తోషముఁ జెందఁగఁజేయుమంగనా!

260

క. అలుకానీకిది మరువపు | మొలకా! కపురంపుఁబలుక! - ముద్దుల చిలుకా! నెలకాక కోర్కెనేటిలఁ | బలుకాటియ పడఁగ జాలి - పడవకటకటా!

261

క. కలికీ! వలరాయనిపూ | ములికీ! నైరింపజాల - మోహము; నిలచా నలకీ తరుకీబెకుకీ | చెలువంబును గలదె? విమతిఁ - జేయందగదె?

262

చ. చెలువము మీఱఁగానిను సృ - జించిన పద్మభవుండునీకుఁగ న్నులనిడి చూపొసంగడటె? - నోరిడి వల్కెడిశక్తిఁ గూర్చుండో?

- తెలియదుకానినో నిటుల - తేజికనుంగొని వేడ్కమీఱఁగాఁ
బలకకయుండెదో ? సగ - వాడెనె ? యితడవే ? కామినీ ! 263
- క. నినుమున్నెన్నడు గానియుఁ | గనియెఱుంగని వాడనయ్యంగడువలచితిఁజూ
చినయంతనె ; యిదియే నీ ! ధనమైతిసంగఁ దగుని - దర్శన మబలా ! 264
- మ. అకటా ! నైయదు నామనంబు నిమిషం - వైసం ; చలంపంగదు
ద్వటమీమోహము ; చక్కపన్నవదపాం - గ శ్రీవిలాసేక్షణ
ప్రకరంబుం బ్రగరింపజేసి ననుఁ - భావించి పంచాస్త్రహ
ల్లకబాణానల కీలార్పు మిఁకరో - లంకాలకా ! వేఁడెడక. 265
- క. నీయాపుఁ గనిన నెంతటి ! క్షయంబైనను గలంగి - ధృతిచెడిదానిం
దారున నైవదాని ! దానింబడ ; నీకుఁచాటి - మడఁతులు గలరే ? 266
- ఉ. చెంగటినవు గల్గుకట్టె - జిత్రజుడు తలపెట్టఁబూని య
భృంగిమరంబునం బ్రువ - బాణయందు నాటుచుండు నా
యంగు మాచుకవ్వధిని - హాయిగ గాఢమపు ప్రియైకై యుం
డంగనడేమి ధృమక - టా ! యింక పేల్కొనరాచె ? జవ్వని ! 267
- క. వాదా దయలేదా నను | నోదాప్పగరాద యోచ - యోదాభకనా !
నాదాహము మానఁగఁగన | రాదా కనువిచ్చి యోర్వ - రాదాయెఁగదే. 268
- ఉ. చెంతకు జేర్చరాదో ? నను - జెక్కులముద్దు లొంగరాదో ? వి
క్రాంతునిఁ జేయరాదో ? సగ - సంబుగఁ బల్కఁగరాదో ? మోహవి
భ్రాంతిని మాన్పరాదో ? యల - పంచశిముఖుకేళిఁదేల్చినా
చింతనడంపరాదో ? నను - జేకొన నీతడవే ? నుందరీ ! 269
- సీ. కనువిచ్చిచూడవే - కాంతాశిరోమణీ ! - తలఁగిపోవునుమోహ - తాపమెల్ల
పలుకవేనోరార - బంకేజడకోనేత్ర ! - సమనీపోవునునావి - చారమెల్ల
కాఁగిలింపవేగఁ - గనకసన్నిభగూత్ర ! - విడిచిపోవునునను - నిడుమతెల్ల
మన్నింపవేదయ - మధులిట్టమాలక ! - యడఁగిపోవునుమనో - వ్యాధుతెల్ల
- గీ. మాయారే ! యిట్టినిద్రయే-మాడ్కి బొంగఁగ నేర్పడఁగ నామనంబున-జెలుంగఁడలచి
మాటలాడక మాడక - మాయఁజేయు | చున్న దాన పటంచునే-నెన్నుకొందు. 270
- చ. అనియిటు జెక్కురీతులఁ బ్రీ - యంబునఁ బల్కుమ మేలుకొల్ప
ల్పిన తనవర్ధలెల్లన వి - వేకికేజేసిన బోధరీతినా
టనుగని రాజప్రత్యుఁ డక - టా ! యింక తొలఁగఁజాల నంచుబా
గనక నిభాంగివింబొదివి - కాఁగటఁజేర్చి విరాళిమింపఁగదే. 271

ఉ. మోమున మోముజేర్చు, నురు - మోవినుపల్చవిజూచి మెచ్చు, గా
రామున నెంచు - బోయెదిటు - రమ్మని యొత్తునురంబురంబునక
జేమచిటుక్కు మన్న నట్ల - జేడెలు మేల్కొనిరంచునుల్కు, నే
మేమొవచించు, ముద్దంగొను, - నింపుగఁ జెక్కులగీటుమాటికిక. 272

చ. అసమునఁ ద్రైకొనందలంచు; - నంతట నేమివొసంగునాయెడం
బొసఁగునో కాదటంచుడుగు; - గాముని దీమమునన్ను బోంట్లకీ
జిరహుగంధి నిక్కమని - పెక్కువిధంబుల మెచ్చునాత్మలో
గునగుమాటలాడుఁజెడి - గోరిక లీకకలె త్తన త్తటిక. 273

మ. ఉడురాజాశ్రయ కౌగిటంబొదివి వై - నొత్తిల్లిచేరంగమో
మిడిముద్దాడుచు కోర్కెదీట కతఁడెం - తేవేడ్కనిం కొక్కము
ద్దిడు మింకొక్కటి యింకనొక్కఁడొకమా - టిం కొక్కమాటినివో
విడనింకొక్కటి యొక్కమాటనుచుఁ జుం - చించుందమిక్ జెక్కులక. 274

చ. అతనివిరాళి యెట్టిదియె - హాళియడెట్టిదొయంతలోనయా
ధృతిగలవానినంతటికి - చెచ్చినమారుని నేర్పడెట్టిదో
గతిమఱి యెట్లొకాని యటు - గాటపు నిద్దురజెందియున్న రా
నుతతనతోడఁబల్కమికి - జూడమికి మదిశంక జెందకక. 275

క. రమ్మను గదియంగార జను | విమ్మను నాతమికినీవ - యిమ్మనునిక నా
సామై త్రివి కరుణంజే | కొమ్మను సమయమ్మటనును - కొమ్మనుగనితాక. 276

క. ఈవిధమున కేవలమో | హావిష్టండై శుభాంగుఁ - డావిజయాశ్వుం
డావెలఁదివై విరాళిక | భావజతాపముననుదిల - పడుచున్నతటిక. 277

క. అతులిత చలశనక | ల్పితగాఢ సుషుప్తి తన్ను-వెనఁదై కొనఁగా
నతఁడటఁ దల్పముననిమి | లితనయనుండగుచుఁ బవ్వ - లించెను బిడపక. 278

ఉ. వారలలోన లేమదెస - వాఁడొక మత్కుణరూప మొందియా
సారలలోచనంగఱచి - చయ్యసమాయపు నిద్రమా స్పెందా
నోరువలేకయయ్యవిడ - యుల్కుచు దిగ్గనలేచికాంచెజె
ల్వారగఁ జెంతఁబాన్పవయి - నంగజగాత్రుని రాజపుత్రినిక. 279

మ. అనిచెప్పిన నవ్వల వృత్తాంతంబెట్లని యడుగుటయు. 280

కా. స్వర్ణాక్షుద్విప పంచవక్త్ర! భృతవి - శ్వప్రామ! నీలాంబుము
గర్జితభ్రాజితదేహ! మోహహర! లోక స్తత్య! సత్యప్రియా!

పూర్ణాష్టాష్ట! విముక్తికిల్లిప! మరు - ద్భుగైర్విగంధర్వ! దు

ర్వర్ణత్కృతధరవాసమిత్ర! బలిగ - ర్భుగ్వం! కంసాంతకా!

281

క. నరసేవ్య! స్వ! సత్వ! శ్వ! ముహూ! భక్తపోష! - తైలనిలయ! ను

స్థిర! సద్గుణశీల! హరి! హరసుత! లీలావిశేష! - హరినువేష!

282

మాలిని. ద్విజనిచయవిహారా! - దివ్యమాణిక్యహారా!

ద్విజవరసుమారా! - దినమందార! శారా!

విజయకరకృపాణా! - వేదవాక్యప్రమాణా!

విజయఽఖి! ధురీణా! - వేణుగాఽపరవీణా!

283

గద్య

ఇది. శ్రీమద్వేంకటేశ్వర వరప్రసాద లభ్యాన్దశచతుర్విధ కవిత్వమహత్త్వాభి

రామ, భూసుకుల క్షీపారావాహనశ్వశర్వరీసోమ, శ్రీవత్సగోత్ర

పవిత్రాపస్తంబసూత్ర, సామ్రాజ్య లక్ష్మీనృసింహపుత్రై,

సుకవిజనవిశేయ పిచ్చయశామశేయ ప్రణీతంబగు

విజయోత్సవచిత్రంబను ప్రబంధంబునందు

బూర్విభౌగంబునఁ బ్రథమాశ్వాసము

సంపూర్ణము.

శ్రీమద్వేంకటేశ్వరార్చన మస్తు.

శ్రీరస్తు.

విజయాశ్వా చరిత్రము

పూర్వభాగము

ద్వితీయాశ్వానము.

- క. శ్రీమదలమేలుమంగా | కోమలకుచకుంభలిప్త - కుంకుమ ఘనసా
రామోదాన్విత శుభవ | టా! మదనవిలాస - శేషశైలనివాసా! 1
- ప. చేవా! అవధరింపుము. సద్గుణగణవికారదులగు శౌనకాదులకు నిరుపమానసన్నతసత్క
థాశతాంగసూతుండగు సూతుండిట్లనియె. నవ్విధంబునఁ దల్పంబుపై గాఢనిద్రా
పరవశుండైశయించియున్న మన్ను తేనికుమారునిగన్నులారంగని యాసన్నతాంగి
స్వాంతంబునసంతోషాశ్చర్యసాధ్యసంబులుపెనంగఁ గర్తవ్యంబుదోషక కొంతవడి
నిర్విణ్ణయైయుండి యనంతరంబునఁ బ్రయత్నమ్మున హృదయంబుఁ బదిలపఱచి
కొని మరల సతని నీక్షించి తనమనంబున. 2
- క. ఇదినిజమో విభ్రమమో | నిదురయొ మెలకువయొ దేవ - నిర్మితమాయా
భృదయయొ కలయొ యెన్నఁడు | నొదవనిదగు శ్రోత్రవింతయొక్కటిగలిగె. 3
- క. తరమా నామేడకునిసి | నొరుడెన్నుల కెఱుకపడక - యుండఁగ జొరఁగా
నితంబును మజ్జనకుడు | పరఁగభటులఁ గాపుఁజెట్టి - పాలింపగన్. 4
- మ. అనిసం దేహమునొంది కోమలిమనో - జ్ఞాకారునారాజనం
దనునింగన్గొని యాత్మనిట్లుతలఁచెన్ - దానెవ్వఁడో యీతఁడిం
దనుమానింపక భీతిలేకనడురే-యంతఃపురింజొచ్చె, చొ
చ్చిన యామాత్రమె కాకఁచెంత శయనిం-చెన్ నాదుపూఁబాస్సువై. 5
- క. కావలివారల నింతుల | నేవఁగ గికురించెనొక్కొ - యిది చిత్రంబిం
దేవారనితఁడు వచ్చుట | నీవేళయెఱుంగకుంట - కేమనవచ్చున్. 6
- మ. అకలంకాంగ విలాససంపదల మే - లై యున్నవాఁడెన్నవీఁ
డొకరాజాత్మజు నట్లుతోచె మనినా-నోకాదో యేపొతుటీ
గతునై నం జొరరానిచోటిదిచను - తార్కరంబుగామేడమీఁ
దికిఁ దానెవ్విధివచ్చెనో యిచట ని - ద్రింపంగతంబెద్దియో. 7

- ఉ. వచ్చియెఱుంగవట్టి నను - మంటి న్మహాశ్మజ చెంతఁగొంతులే
కచ్చెరువేది శయ్యపయి - హయిగఁ దాఁచుచుకెట్లు ? వీఁ
డెచ్చటివాడో ? నేడివటి - కేమికతంబున నేగుచెంచెనే ?
మెన్నఁగవచ్చు నీతగుఁడు - మిక్కిలి నేపుజీవోపలంపఁగఁ.
- చ. అనియటలుండ వీనిగని - సంపద నామనిలో న్మహర్షుఁ
మృదమును మోహముం గృపయు - మక్కువయుం జనియించె; నేమిసే
యుదునిక; నెచ్చెల్లనిన - నొప్పమిచ్చట్లుట నిక్కువయి; యీ
పదము నేయఁహయమును - పన్నుటవేలగునో వలంపఁగఁ.
- ఈ. నిదుఁమేలుకొల్పి - నేడినెచ్చతొంద - మడిని తెలిపికొనుట - యగునొక
చెలులజేరికె - తులతని యాచింద ! నెఱుక నేయటగునో - యేరిల్ల ?
- న. గొఱుగ మార్చవైన నల - మార్చవైన నందఁకునైన మిం
చినునటమార్చవేదనకిం - జేయవలయున్నట్లు కొల్లదామ్ర; నే
గొనకొని నిద్రమాన్ని యిటు - తుంజుచువెచ్చిన కామంఘరిజే
రుచుకుట మున్నివాగమును - రూఢిగఁ దొల్లనెఱుంగుటొప్పునఁ.
- క. అటుమీదటఁ గాఁగలయది ; యెటులైనను నగునుగాక - యిప్పటికిదియే
నిటవగుయోజనయని యా | కుటిలాలక యెంచుకొనిఁగొనియాడిమనిక.
- ఉ. ఎక్కడిదేహసౌధవమి - దెక్కడిచెల్వమయాచి చూడఁగా
నెక్కడిసౌకుమాన్యమును - హీననందరిలోనవీనినే
యెక్కుడునేయనెంచి గృజి - యించిన కాంచనగర్భు నేర్పున
మృక్కునుతింపఁగాఁ దదమె - యందమునకొనినెప్పువీనికిక.
- నీ. పరిపూర్ణచంద్రబిం - బంబునుహాసీయించు - మురువుమించినవీని - ముద్దుమోము
ప్రాకటాలంకార - భరితమై యొప్పువి - కాలహావీనిన - తృప్తలంబు
హస్తీతుండమాన - మైచెలువొందును - పరికింపఁగావీని - బాహుయుగము
కింలయచ్చవికిం - కిలియెడ్డఁగాఁజాలు - తీరుమించినవీని - తీయమోవి
- నీ. బలిబిళి! యిట్టిసౌందర్య - భాగ్యలేఖ ! పాఁగవలచె తురుషుఁడై-పుట్టెనేని
వీనిఁగాంచిన యెచాన - విధవనేర్చు | భామినీజనుహృదయాభి-రాముఁడితఁడు.
- చ. అమరగవీనిగూడి నుఖ - మందకయుండిన జన్మమేల ? రూ
పమును నుఖంబులేల ? యెల - బ్రాయమదేల ? నిరర్థకంబువో !
ప్రమదమెసంగ పూర్వకృత - భవ్యతరవత తుణ్ణునీడ్చిన
త్వమున నితండు బట్కి; నుక్కులంబు వృధాజనువ్వు నేరికె.

- గీ. అనుచుడలపోసి నవ్విప్ర - యత్నములను | మేలుకొల్పి యొకింతయు - మెలకువతడు
చెందుకుండిన కామిని - చిన్నబోయి | విసికికడవట సాహస - వృత్తిబూని. 17
- క. తల్లెత్తము నందియంబును | నుత్తలపాటును విరాళి - యుక్తమదిచెనంగ
జీతజాడు బేసితూపుల | మొత్తమ్ములు పటుపతాప - ముననావేశక. 18
- ఆ. ఎపుడుగ గనియు వినియు - నెఱుంగని పురుషునిఁ | తగునుగూడ దనెడి - తలఁపుమాని
కాఁగిలించె నాచ! - కామార్తలగుకాంత | లదనుకులము గోత్ర - మరయరాకొల్గి! 19
- చ. కరమురాగ మొప్పుబిగి - కాఁగిటఁజేర్చు పెఱుంగుఁగాని, యా
సరసిజగఁధిమై పరవ - శత్రుము చెందుటఁజేసి యెంతసే
పరుదుగనుండెనో యటుల - నాత్మనెఱుంగదు; మోహమెంతని
బ్బురమొకొ! మన్మథశృభకు - పాలగు కామిని పైఁబడఁగల్గినే? 20
- ఆ. తరుణి యవ్వెడమునఁ - డనుఁదానెఱుంగక | కాఁగిలించి యుండి - కడకుఁదెలిసి
యకట విడువఁజాల - నరనిమిషంబైన | నెట్టిచెట్టపాసఁగి - యేమియైన. 21
- క. అనిశ్చయించి కామిని | తనచిత్తము నతనికంకి - తంబొనరించె
మనసిజాడది చెలిసి “శబా” | సనినగి నెఱవాడి పూవు - టమ్ములఁబఱపె. 22
- క. అఱిగూమారుండేసిన | వాలుఁదూపులకుమై వి - వశమైబాళి
సోలిధృతిమాలి యానర | పాలాత్మజానట్టై పొదివి - పట్టిపలుమరుక. 23
- ఉ. ముద్దిడి మోవినిొక్కి, తన - మోమును మోమునఁజేర్చి గుబ్బలం
దద్దయు వానిపేరురముఁ - దాఁకఁగనొత్తుచు, లేతచెక్కులక
బద్దనగోటగిట్టుచుఁ బె - నంగి పెనంగి, యతండు లేతముక
నిద్దురపడకున్న రమ - ణీమణి యబ్బురమంది యిట్లనుక. 24
- కా. బోరా! యెక్కడి గాఢనిద్ర యిదిబా - గాయెంజు మీలెమ్ము; శృం
గారాకారుడవోట నివ్వలచితక; - నాపైచలంబే? నా
యారాటంబు నడంపఁగాఁ దగదె నె - య్యంబొప్పుఁగాఁ బల్కి? యీ
భూతత్వంబునుమాని నన్ని పుడుచే - కొమ్మార్తి నొందింపక. 25
- ఉ. ఇక్కటిలత్వమేల? నిను - నెన్నివిధంబుల వేడుకొన్ననీ
చక్కనికన్నులం దెఱచి - సంతసమొప్పుఁగ నన్నఁగాంచినా
మక్కువదీటు భంగినొక - మాటయుఁబల్కుచు నిర్దయాత్మ; నక
బ్రక్కకుఁజేర్పరాదో? తమిఁ - బాయఁగ నెఱకొనంగరాదొకో? 26
- క. నురసిద్ధ సాగ్యవిద్యా | ధరగంధర్వాహి యక్ష - దానవఖగకి
న్నరసలలోన నీనె | వ్విరివాడవో యదియెఱుంగ - బలుకుమునాకుక. 27

- క. ఘనుడగు మజ్జనకునిశా ! ననమున నన్యులకుఁ జొరన - సాధ్యుఁడగునా
ఘనసార్థ్యాంతకమునకే | యనువునఁ జనుదెంచి నాడె - వదియుం దెవుమా. 28
- క. భూచరులఁ కొదవునేతగ | యెచించిన యిట్టిశక్తి - యనుదైర్ఘ్యంబుకే,
భూచరుడవౌ భేదరుడవౌ | లేచికున్వీచి కనితె - లియఁబల్కుమొగికె. 29
- ఉ. పచ్చినవాడె వెగ్గనక - వాసియలంపక సాహసించిన
యిచ్చమియే శయ్యపయి - నెక్కి, యెఱుంగని కన్యనైననకే
ముచ్చటఁజేసెనకి, భయ - మున్విడిచేకఁ బవ్వళింపఁగా
వచ్చునె? యెట్టికిఁడు పయి - వచ్చునో యంచులంపవేమనకె. 30
- క. మున్నెన్నడు నెఱుంగను నిను | నన్నును నీవెఱుంగవెపుడు - నాకంచరుడవై
యన్నమి భూచరుడవై | యన్నును నంతఃపురంబు - నొప్పునె చొరగాకె. 31
- క. ఇలజనులకుఁ బొంగుఁగఁగ | ఫలములఁ కెఱియంగరావు - పునెడివనుకె;
తెలిసికొని యనుభవించఁగ | నలసినతఱి వారికవియ - బ్రాప్తించునొగికె. 32
- క. కానవలంపని తలఁపుగ | నేనిరుంగు భాగ్యమెఱివె - నేడిట; పూర్వం
బేనోములు నోచితివో | వానిఫలం బిచ్చవహుడి - నచ్చెనునాకుకె. 33
- గీ. నలపుండెంచినదాని నా - వఱిదాని | మేలుకొనిచూచి మాటాడి - మేనులేని
వానిదానినిఁ బడినట్టి - పునఁతిగనక | గాఢనిద్రనుండుట మేలు-కాద్యమగునె? 34
- ప. అని యనేకప్రకారములం బలుకుచు తనవలననైనంతవట్టు నతనిమేలుకొలుపంబ్రయ
త్నించి విభవమనోహరయై కర్తవ్యం దెఱుంగనేరక యిది వైమరాయగావలయుం,
గాదేని యధోరాత్రుంబున నిట్టివిచిత్రకార్యంబు తటస్థంబగుటయు నితని కింతటి
గాఢనుపుత్తి గలిగె యెన్నివిధంబుల మేల్కొల్పినను మేలుకొనకుండుటయుం
గలుగునే? యిది స్వప్నుంబని తలఁతునేని యింద్రియవ్యాపారంబుకొఱత వహకుం
డుటందేని యటుల నెంచుట పొంగదు. సత్యంబుగ నేజూచుచున్నదాన. నిందు
కుంగల నిమిత్తంబు మాత్రమెఱుంగరాక యున్నయది. యేమిసేయుదునని చింతా
క్రాంతయై కొంతవడియోజించి మందనమున నొకయుక్తిదోచుటయు నావంత
నెఱుంగుట కదియొక యాధారంబు గానుండుంగాకయని నిశ్చయించి యాసమ
యంబును. 35
- ఉ. ఆననబోడి వానిమెడ - నందముగా విలసిల్లుహారముకే
దానుభవించి యర్థమునఁ - దత్సమమానిజ కంఠహరముకే
వానికళంబునం బొసఁగ - వైచి ముదంబున లేతచెక్కలకే
మానసికూర్మిముద్దుఁగొని - మారునిబారికిఁ జిక్కివేదనకే. 36

- ఆ. సై చరేకకేలన - కయనించిమిక్కిలి | తల్లిడిల్లుచున్న - తక్షణము
కాంచనాగి కనుక-కట్టితంబగుమాయ | బొసంగటయును-నిదురబొడ మెనంత. 37
- స. యశోవతీవిజయాశ్వులునిద్రాపవశులై తల్పంబునకయనించియున్న గాంచి రాక్షసు
ప్రయంబువారింజేర జనుడెంచివెలోకించి తానతమ్యంబు విమర్శింపదొడంగి రవ్వ
డందుఁ దృతీయదనుజుండు తక్కుంగల నిశాచరద్వయముంజూచి తలయూచి
యట్లనియె. 38
- క. కంటికి మిక్కిలినికీవా | ల్లంటియు నొక్కనికి మనుజు - కాంతాత్మజుడుం
గంటికి నింపుగదోచెద | కంటికిగద యిపుడు తెలియ - నయ్యెనె? మీకుక. 39
- క. పోలంగని యిపురిలో | మేలెవరో బలుకుచునిన, మేమది తెలుపం
జాలము, మమ్మడుగగనీ | తేలా? యుతుకలు కొకండు - నిలకొకడునే? 40
- ఆ. నిపుచ్చిజూచి - నిజమునూపించిమో | మోటలేక జెప్ప - మున్నమాట
నొక్కకంట నున్న - మొకకంట వెన్నయు | ఎలమనీకు; పక్ష - పాతమేల? 41
- స. అనిన విని ఘటోదరుండు వారింజూచి. 42
- స. వినుడెతిగింతు మీకిపుడు; - వీరలలోపల దాతమ్యముక
గనవలెన్ననించుకయుఁ - గానంగరాదు; శుభాంగులియ్యరుక;
గొనబునమాటలంచమినిఁ - గూర్చిని నీటున హేమ్యతక్కునల్
గనబడకున్న వెవ్విధినిఁ - గాంచిన; మీరును జూడుడేజ్ఞుడక. 43
- క. తగుమగునయితనికన్నిటఁ | దగుమగువకితండుతార - తమ్యములేదీ
జగడమింకమాని చనుడెం | చగడగువీరొకరికొకరు - సరియగువారల్. 44
- ఆ. అనిన సంతసించి - యానని యిరువురు | నతనిజాలమెచ్చి - నుతియొనర్చి
యచటనుండి కదలిరపుడు వ్రజసఖుండు | స్వపురమునకుడేర్చె - నృపతినుతుని.
- క. ఈరీతిని నడురేయి | న్నారలుకడుపింతయైన - వాదాడినిజం
బారసియంతటఁ దమతమ | దారింజనిరంబరమున - ధారాళగతిక. 45
- స. అంత వేగుజామగుటయు. 47
- గీ. ప్రణయకలహంబు కలమునఁ - బతులరతులఁ | దేల్చుకున్నట్టిచెలుల సంధింపుడింక
వేగుతెలియయ్యె ననిచాటు - విధముఁగాఁ | గుక్కుటంబులు పెల్లుగాఁ - గూ
[యదొడఁగె. 48
- ఆ. ఇనుడువచ్చునింక - జనులార! మీరుమీ | పసులమిగుల మెలకు-వనువహించి
మెలగుడనుచుమున్ను-దెలుపవచ్చినదూత | ఫక్కినపుడువేగు-జాక్కనోచె. 49

- చ. కలయిక పెంపునందలి - కాంతి! నీయుపకారముచెంతమై
దేయిక - గూర్చెదార! మది - దేవుడు యేమనవచ్చు? లేమృత
చ్చలులు దేదంచుమాతి యభి - సారికయాచెలెబిల్వ, దానికి
స్వలవెలబోయె మోమనగ - వెల్వలనయ్యెను తూర్పుచాలగెక. 50
- క. పరుణీమణులును పరుణులు | ముత్యశ్రమనొందియున్న - సాలయికదొలగెక
వినిపించును వినిరెడి | పరిపరులను వోలెకెర - పవనములాలగెక. 51
- గీ. ఇరులకొనెను కమయద - యించుననిప | లంచినెక్కొకేత ప్థలములునెడలి
చెలులవిడిపొర పడినివిటులముఖముల | కుడిపూపీచుండెతి-కాంతిదొలగె.
- చ. మలయశేఖరై మనుజ - కోటిక మెచ్చగురాజునయ్యెనే
నమతినిందె గావలసె - కమ్మచుండెపున నాచుతేజముక
జనమున కైకొనవలడు - సాగుబువ్వెలు కేనినంచుని
మృతవిడిపోయిదాగె నన - గ్రుంకె విధుండబ్రాహ్మణులగెక. 53
- క. జలమానసపతి పుణిదాం | పులకేరిటి శత్రుకోటి - తోబోదిజయం
దెలమిగొని కాగనెల | పలకలమన విహరతుల - కలకలమెనగెక. 54
- ఉ. సాహసమెప్పు భాగ్యురుడు - చమ్యనరాగల పంకనంచు మం
దేహముఖానుదల్లవగి - ఘోతనోలిని దారిగట్టియ
త్సాహము మీఱనిచ్చిననె - నంగెనువారల క్తమాల్కము
భ్యాసానవేమకాంతి యన - నత్తజికోణిమమొప్పెల్లబ్రాగ్నిశక. 55
- క. పతియన్య దేశమునకుక | జితనంబున బోవుటయువి - సాదాత్మికయై
యతడయచెంచిన నలరెడు | సతిరె వికసించె పంక - జాతలతన్మతెక. 56
- క. పరభూపతి రాజ్యంబును | హరియించిన భీతిగొనిని - జాత్రేకుడు తా
బరువిడిపోయిన నుండెడి | తరుణియువలెకైవస ప్ర - తతిరుచిదలగెక. 57
- చ. [పట్టది]:—తరణిసలుండు సాంస్యకలి - తంత్రమునందగులొంది సోమపు
మృతనకు రాజ్యమోటువడి - గాటుపుచీకటి కానబడ్చినీ
తరుణిని నిద్రలోవిడిచి - తారజన్ ఫణిదవ్వడైయొగె
పరిమిత యామకాల ఋతు - పద్మనిగొల్పుచు బ్రాగ్విదన్యలో
సిరియునిజాకృతింబడసి - చేరెనువేయడ యాద్రిదేశముక. 58
- ఉ. ఈచెడురాజు వచ్చెనిభు - డిచ్చటలేడిపుడన్యపూరుమాక
జూచుట దోసమండు తప - సాంపగు కన్నులు మూసిభర్త దా

జేనుజేగారములు - విచ్చికుమగొను పచ్చినీ ప్ర

న్న చిరప్రవృత్తులట్లు కను - లోగనుముత్వడలెక్ ద్విరేఖముల్. 59

ప. ఇట్లు సూర్యోదయంబగుటయు యశోవతీసముచితప్రకారంబున మేల్కొనిలేచి పరికించి రాత్రిదనచెంతఁబరుండియుండిన సుందరాంగుడగు యావనపురుషునిరీగానక వెఱుంగంది కుది సందియంగాదునందున్న మందగమనలనందఱుంజేరఁజేరి తమకంబు మీటి వారితో నిట్లనియె. 60

క. శీతపూజలూ! నాశ | యాశ్రయమున రాత్రియుండినట్టిశుభాంగం
దేవతీ నెటకేగెను? వాఁ | దేవతాస్సంగంబులోన - నెవ్వధిజొచ్చెన్? 61

ఉ. వానిమనోహరాకృతియు - వానివిలాసము నేమిచెప్పనా
మానసముక్ హరించెద్రుటి - మాత్రములోన నతండు; నేను పె
ల్లనిన నిద్రమైమఱచి - యుండురతీం గరుణావిదూరుడై
తానెటకేగెనో యిపుడు - తద్విభవమెయ్యనఁ చెల్పుచేర్పడెన్. 62

క. మీకెల్ల నెఱుంగవచ్చుం | గాకుండిన నెవడుచేరఁ - గాఁగలఁడిటుకున్
భీకరులగు వన్నగరుల్ | కైకొనిరక్షించుచుండ - గానదిచెపుడా. 63

ఆ. అగ్రరాత్రివేళ - నతఁడనా మేడలో | నెటలఁజొచ్చెనొక్కొ - యెఱుంగరాదు
వచ్చియంతఁబోక - వాంఛించియంటినా | పజ్జికయ్యమీఁదఁ - బవ్వళించె. 64

ఆ. చెలియలూ! యేమి - నెప్పుడు మేల్కొని | వానిఁజూచినపుడు - మానసమునఁ
బట్టరానివలపు - బట్టినఁగొంగిట | నట్టేచేర్చిముద్దుఁ - జెట్టుకొంటి. 65

క. వయ్యన సత్తటిగ్గుం | బయ్యెను నామనమువాని - యందుననికమా
యయ్యవరునరయనే? | వయ్యము, తగునితఁడెనాకుఁ - బతియనుకొంటిన్. 66

ఆ. అట్టివానిచెట్టఁ - బట్టలేకున్నచో | పుట్టువేల? పూర్వ - పుణ్యఫలము
కతననాకుదక్కెఁగఁగఁతకుపుణ్యంబు | కొలఁదెబురుషుడనుచుఁబలుకవినమె. 67

క. తలఁపఁగ మీరలునావై | గలకూరిమి కతనమేలు - గావింపంగాఁ
దలఁచితగునఁచు పరులకుఁ | చెలియంగానీకయతనిఁ - చెచ్చితిరొక్కొ. 68

ఉ. అనపుడు గుండియల్ పడర - నంగన లొండొరలాననంబులెన్
గనుకనిఁజూచుకొంచు వెఱు - గాంచన గాత్రినిఁగాంచినట్కిరే
మనియెడవమ్మ? నీనుడువు - లద్భుతముల్లలపోసిచూడ మా
నినిరొ! యిదేమి నీవనుట - నీవయెఱుంగని చాడ్పుతోచెడిన్. 69

ఉ. ఎక్కడిమోహనాంగుఁ డతఁ - డెవ్వధివచ్చెను రాత్రి | యెవ్వఁడా
చక్కనివాడ? వాఁడెటుల - శయ్యపయిం బవళించె? నెట్టిదా

- మక్కువ ? నీవువల్కునది - మాకెఱుంగుబడనట్టి వింత; య
మృక్కుమతిభ్రమంబోయిది- మాయమొ వెట్టితనంబో కోమలీ ! 70
- ఉ. పూరుమమాత్రుఁ డీస్థలముఁ - బూని చొంగిలకమా ? సదాభటుల్
దానముఁగాచియుండు సత - తంబును మేమును న్న పమత్తైక
జేరుమందుడ నెవ్వఁడొని - నిక బరుఁడొక్కఁడు వచ్చెనన్న నె
వాసాలుగాని నమ్ముదురే ? - చందన మాటలు గాక నుండరీ ! 71
- వ. అని పలికి వానికిఁగ్రంథంబు చంకోనందుడఁ యొచ్చించి మఱ నిట్లనిరి. 72
- చ. సరియి! యింకనివనెడి - చందము మాకెఱుంగుంబడె; రా
తిరికలఁగంటి వాల్చమము - పీఠకయన్న వెసికు ; నిక్కమి
ద్దఁగలవారెట్లొకఁ - దానొక్కఁడుండు నిజంబుఁజోలె ; ని
ద్దఁగొదయైనఁ దోచునవి ; - తోయజుత్త వికారబోననా ! 73
- క. అసయము న్న పచందనులఁ గని నిభియించిన పటములఁ - గనుచుండుదువం
దుననిక రూపము కలలో ! నొసంగగా నెవఁడోచె - నోఁడెంబోష్ఠీ ! 74
- క. ఈవజు నొకఁడు వచ్చుట ! పోవుట మేమెఱుంగుమిటకుఁ - పొలితిరా ! మమ్ము
నూర్చుచుండు నమ్మిడికుఁ గానలేగా నని చెప్పెట - గలుగునెతప్పుల. 75
- క. మమ్మడుగుకేల ? యననా ! కొమ్మచుంబుననుమించు - కోపంబునమై
జెమ్మటలొగవారల ! నమ్మక నదలించివెఱువ - నరనిట్లనియెక. 76
- కా. బొనానే యింకనేమనందగును మి - మృతికిరెట్లైనా
తోనున్నట్టి శుభాంగు డాచి యిపుడె - మక్షనిమ్మశంకంబుగా
మీనేర్చేవుడ మాటలొడదరు మే - తేలయెఱుఁబాల్చుటనెం
త్రెనంజేయరే ? యింతకుంజెగిన వా - కాకాశుత్పరలే ? 77
- ఉ. ఖ్యాతిగ నేకోఱంతయును - గానకచాలనుఖించు మత్త్రమో
దాతశయంబుగాంచి హృద - యంబుల నోర్వఁగలేకయేపగా
నీతెఱుఁగొప్పునంచు నను - నివ్వెఱిజింతవహింపఁజేయఁగా
గైతనముకొ రచించితిరి - కానముమేచుని సంతబోవునే ? 78
- క. కలతెఱుంగును చెలువకయిది ! కలయని సాధింపఁదగునె ? - కటకట ! మిమ్ముకొ
జెలుంగదాయని నమ్మితిఁ ! పాలుపొందిన మేకవన్నె - పులులని యెఱుఁగెక. 79
- ఉ. నాకొగింగూర్చువారలని - నామది నెంచితిఁ గానలేకమీ
రేకముఖంబుగా నెఱుఁగ - మీవిషయంబని పల్కి నేఁడున
న్నేకదవెట్టిజేయుటకు - నెంచితిరేమనవచ్చునిక మం
పూకనవాహులార ! యెవ - డుండనుదేరఁగలేదె పల్కుఁడా. 80

- ఆ. అనియదల్పఁజెలుల - కందఱికినిఁ బెద్ద | యైనచంద్రకాఖ్య - యనియెనిట్లు :
వెలది, నీవుబల్కు - వృత్తాంతమిందెవ్వ | రెఱుంగరమ్ము, కోప - మేలనమ్ము ? 81
- క. కలగఁజే పనినఁగాదని | యలిగిముముకొ దూలనాడి - యదలించెదవే
వలసికేఁ జనియెయ్యదియుం | చెలియనిమే మెవనినింక - దెత్తుముచెపుమా ? 82
- గీ. మఱిరో ! విసవమ్ము, నీ - పాదమాన | మాకుఁదెలియదు, నిక్కమీ - మాటనిజము;
గాలిసోకెనో లేకున్న - గలయొకాని | యొందుగాదివి వింతగా-యున్నదొర ! 83
- క. అనవుడునుడురాజానన | కనలును నెఱ వగపు శంక - గదురఁగదనలోఁ
దనరఁగయోజించినిజం | బునుదెలియఁలేక మిగులఁ - బొలుపఱియంతకొ. 84
- ఆ. నిజగళభమైన - నేనశంబుడలంచి | మరలభృతి వహించి - మగువసఖుల
దాయఁజీరిపలిక - మాయకత్తెలుమీరు | నన్ను మోసగింప - నాయమగునె ? 85
- చ. కలయని గాలియందుఁ బలు - కందగునే ? యిదె, రాత్రివాడనూ
కెలకళయించియున్న పుడు - గెటనికూరిమి వానిచోరముకొ
గళముననేగరించితిని - గంటిరె ? నాదగురన్నహళముకొ
వెలయఁగవాని కంఠమున - వేసితిఁ; గూరుకువచ్చెనంతలోకొ. 86
- మ ఇదియుకొస్వప్నములో లభించెనో నిజం - బేయానో యోజింపఁగా
మదికిందోపద ? మీరెఱుంగకతఁడే - మాడ్కిన్న మంత్రేచెనో
నిదురం జెందినవేళ నెందుజనెనో - నిక్కంబుగాఁదెల్పఁడి
నుదతీరన్న మూలర ! యిట్లదయతకొ - స్రుక్తింపఁగానేటికికొ. 87
- చ. సరగుననేపించిన ర-సాధరపుత్తై సమాంగుఁదెచ్చినా
సరసనుజేర్పరమ్ము, మిము - సన్నుతిఁజేసి బహూకరించెదకొ ;
బరహాబుద్ధివైతిని గృ - పారహితుండగు మీనకేతనుం
దరమరమానినన్నుఁగను - మాంబకసంహతిచేసలంచెడికొ. 88
- క. అనియిట్లు నైఁదఱాలక | వనటమెయికో వేడుచున్న - వనితవెతకొగ
నొనినెల్ల బోయి చంద్రక | యనుమానము మదినిఁగదుర - నపుడిట్లనియెకొ. 89
- చ. చిలుకలకొల్కి ! నీవిపుడు - చెప్పినచొప్పు దలంచిమాడఁగాఁ
గలయనిచెప్పఁగా తగదు; - కంటిమిసీ మెడనుండుహళముకొ
గలవిధ మెట్టిదోఁ దెలియఁ-గాఁబడదీళ్లరుఁడే యెఱుంగుఁబో
తెలియఁగలేదు దక్కొరులు; - దీనిని మేము వచింపనేర్తుమే ? 90
- క. కలయైనగాలిపోఁకినఁ | దలఁపున విభ్రమ మెసంగఁ - దగుఁగానిముహూ
జ్ఞవీలరన్నహళమెట్టిదిఁ | గలుగుకొ ? గలగాదు నిజమే - కావలయుఁజూచి, 91

- క. ఎన్నడును విననివింతను | విన్నారము నేనుమేము - వెలదిరో! నీచేఁ ;
గన్నారమొకనిదర్శన | మిన్నియు నెట్లొదవెనొక్కొ - యేనూయంబో. 92
- క. ఇంతటిలో నమ్మరముగ | నింతటి చిత్రంబుపొగఁగె - నేమనవచ్చుకొ
సుంతైన నమ్మరీవు | తైంతమ్మును నెవరువిన్న - సంబుజువదనా. 93
- క. ఎన్నడునుగల్గఁబడక | యున్నది యున్నట్లుపలుకు - చుండుదు, మిఁకనీ
కన్నునుగలరే యాపులు | కన్నెరో! మేమెఱిగెదాఁచు - గాఁగలమటవే. 94
- ఆ. అనినవారిమాట - బాదరింపకదన | పలుపుకానిమీఁద - వాంఛమీఁ
భోగఁ క్తిమాని - పాలతిఠానది మొదల్ | పెంపుఁడుక్రిపరిత - పింపదొడఁగె. 95
- చ. పలుకదు కామినీమణాలు - పల్కఁజెంగటఁజేరి వేఁడినకొ
నిలిచినవోట నిల్వదు గు - జింపదు నూతనగీత, మెచ్చరి
న్దిలువదు చేదయ్యలను - దెంచినముద్దుల చిన్నిచిల్లఁకుం
జెలువఁచెలంగిపద్యమును - జెప్పదు త్రిప్పగులోనిభావముకొ. 96
- చ. నడువదు మ్రదనోదముఁ - గోమలివేణి భుజింపు, దింపుగా
ముడువదు పూవుపెత్తులను - భూపతిముల్లియింపజెప్పడునొ
విడువదుయోజనకొ జెలుల - వేడుచున్నయింటలూహగా ;
నడువదుకోరికకొ ఐగఁగ - నుఁగొను నూఁటఁజెందదాత్మలోనొ. 97
- క. జలకంబాడదు మేలగు | పలువను భరియింప దట్ట - వదనముఖమునం
దిలకముదిద్దుదు ముకురము | నిలకింపదు కజ్జలమును - దిక్కుదుకనులకొ. 98
- క. మగునలఁగనినగు నలుగుకొ | విగులొందును వెగటుఁజెందు - చెగడుహానించుకొ
వగచును సోలుకొ వెలవెల | నగువిభ్రాంతిస్వహించి - యలయుఁగలంగుకొ. 99
- నీ. శ్రుతిఁగూర్చివీణియ - నతివయందెచ్చిన - నదియేలనిపుడంచు - నలయంచుఁ
పరిహాసముఁజెలు - ల్పలుకరించినఁజాలు - నేమిమాటలటంచు - నీసడించు
వెలదివెంచినముద్దు - చిలుకపైవ్రాలిన - వినుకునదప్పుగా - విసరివేయు
నేళికుభుజియింప - వేగరమ్మనిబిల్వ - వెగటుగాఁగనిమాట - మొగమువెట్టె
ఆ. తలఁపులోననేమొ - తలపోసితిలయాఁచుఁ | కనులనీరునించుఁగలతనొందు
దిక్కులరయునట్టె - చెక్కిటఁజెయినేర్పు | మదివిరాళిమించి - మందగమన. 100
- నీ. చేడయొక్కతెనెరుల్ - చిక్కెడలింబిక్ష - ల్లిడసంఘటింపనొ - చ్చుంబుపలుకు
బోటియొక్కతెమంచి - పూవులుచెచ్చిన - నిపుడొల్లనవియని - యెఱసిపోవుఁ
జానయొక్కతెమేనఁ - జందనంబునలంద - వచ్చినకోపించి - వాదులాడు
కాంతయొక్కతెరత్న - ఖచితభూషణనిడ - ముదుకపొమ్ములటంచు - మోముద్రిప్పు

తే.గీ. కడపనడలించు బెడకెయి - గామినులను | దిట్టు పెనురట్టు బెట్టుల్ గో-ధించు మోహ

భరము నై కింపఁగాడన - తరముగాక | పంచశరశరపంచక - ప్రహతిఁదూలు. 101

వ. ఇప్పొంగునునవిప్పిరిబోజీపువ్వుపిలుతునినునిశితంబులగునలరు టమ్ములకుఁగురియై యారా
బంబుఁజెంది పరితపింపుచుండ నయ్యవనరంబున. 102

క. కనివంద్రకాది యువతులు | కనుఁగొలఁకుల శోకభాష్ప - కణములు తొరఁగఁ
బనిదోచక కడుదత్తర | ముననింకెట్లనుచు భీతి - బొందికడువడిక. 103

క. నెమ్మనముననీకప్పి | నుమ్మలికంజేల ? జేల ! - యోజింపఁగనే
డెమ్మయినోదుప్తపిశా | చమ్మనినుక సోకియుండు - చందముతోచెక. 104

ఉ. దానికతంబునందోడరె - దాపము, చిత్తవికారమేర్పడెక
బూనికనద్దియే యటుల - బూరుషునింబలె దోచెనీకు గాం
తా ! నిజమింతయుకొ వయను - దానపుగావున నిన్నుసోకెనే
మోనడురేయి; నిట్లువిన-మో కనమొక్కొ పిశాచచేష్టలక. 105

క. వినుమదియే యొకవారం | బునుఁగైకొనివచ్చి కంఠ-మునఁదాడగిలిం
చెనుగాఁబోలును కాదన | మనమేడకు నెవఁడువచ్చు - మగువో చెప్పుమా? 106

చ. అదితెలియంగలేక మన - మందఱముకొ భ్రమ మొందితోచిన
ట్లైదియొచుంచి నాడమిది-యేనిజమేటికిఁక యింకనీ
మదివెఱగండకమ్మ తగు - మార్గము యోజనఁజేసియొన, ని
య్యదిచనితీసికిం చెలిపి - యొనను మా నెప్పదమీవికారముక. 107

వ. అనిపలికిన చెలులపలుకులు నెవులకుములుకులపగిదిఁదోచిన నాదరింపక యాచెలువ
నామీటలఁ బెడచెవినిడి తనమనోహరునిపయిందగిలినమనంబు మరల్పజాలక మించిన
విరాళినతనిందలంచి యిట్లనియె. 108

ఉ. పివఁదాళియుందు నిడ - నెవ్వరునావెతమాన్పువారు నే
నేవిధిఁగాంతు నాప్రియుని - నెన్నడునామదిశాంతిఁబొందు హా !
బైవను ! దిక్కునీవ పరి-తాపముఁబాపి సముద్ధరింపు మె
ట్లీవిరహాభిసేదఁగల - నెట్లుతరింతును తోచ దక్కటా ! 109

క. భరుపురము నేకశయ్యకొ | బరుండియున్న పుడదేమి - పాప మొచెడు ని
ద్దురబాసఁగిమేను మఱచితి | వెరఁగది; గాకున్నబోవ - విడుతునె వానిక. 110

వ. అని తనకుఁదాన మాటలాడుకొనుచు, కలంగినతలఁపు నిలుపుకొనఁజాలక యావరా
రోహమోహవేషంబునఁజిత్తప్రియునిస్మరణంబుదక్కదక్కినవిషయంబులఁ బ్రియంబు
విడిచి విరక్తిపపించి యవ్వుడు. 111

- సీ. జలతారుచేటుంచు - చలువచేలమువిచ్చి - చినిగినమనీసంపుంజీరగట్టి
సౌరుగల్గినకుతి - నీరైకవిడదీసి - వికృతంపుముడుకం - చుకముదొడిగి
దిద్దినమృగమద - తిలకంబుదుడిచివే - చచ్చకప్పరమును - బట్టునెట్టి
తలగరించినపుష్ప - ములనూడ్చివెనుకల్లి - నిడుకురుల్వెగటుగా - ముడిసటించి
- గీ. తోడవులాకకొన్ని విడదీసి - విడెమునుమిసి | పట్టెగలయాటవస్తువు-ల్పావైచి
కలపమునునీటగడిగి య-గ్గలపుడుమిసి | బట్టుజిలుగంచు తెరచాటు - పాన్పుజేరి. 112
- ఆ. తరుణిచిత్త హృదయ - దలచిలంచుయో | ద్వంద్వంబుగాని - బాళినలయ
టూసియచ్చికాంత - లత్తచీకైత్యోప | చాళముల నొన్న - సానిపుడు. 113
- సీ. కడుజల్లనైయుండు - గండంబుబూని - పెటికిపెళ్ళలుగాగ - బేలులెత్తె
పల్లములుపెచ్చి - పాన్పుగావించిన - తోడనేవేడిచే - వాసిపోయె
పన్నీరుగొనిమేని - వైజిల్లరించిన - ఘోషగమనియె - లెగయదోడగ
విరులపినలచే - విగినముడటి - యంకకన్ననూతన - మతిశయించె
- గీ. మున్నెచాత్రీకహంబు - నున్నపావెయ్యి | సాంపుడించెగనుంగర - గెంపువోచె
జిడిముడియెగుగెవేడచే - శ్లేమటవొడమె | కమణికావేళ మదనబ్బరంబుకత్తన. 114
- క. అవిగనిచెలులు భయంబున | నివియేమి విచిత్రమునను - నెంచగనపుడా
మదనయూర్పులు నిగుడగ | మనినింబియుఁ దలచివిధ్ర-మంబుగదురగజ్. 115
- ఉ. రా! యనులుల్కవేమి పగ-రా! యను, నోనుకుమా! నైపలే
రా! యను, నెందుడాగితిప-రా! యను, నీహృదయంబు నెన్నఁగా
రా యను, నన్ను నేలుకొన-రా! యను, నావెతఁబాపముడటమే
రా! యను, నమ్మియుంటిగడ-రా! యను, నా! మనోహరా! యనుక. 116
- ఉ. హ! యను, నేమివెంతయహ-హ! యను, నన్నలయించులే! మే
లా! యను, మోగపోయితిబ-లా! యను, మారునిబారిల్లదోయనా
నా! యను, నన్నలంచనద-నా! యను, నోర్వగఁజాలరామరా
హ! యను, నీకుడుక్కితి ను-హ! యను, నక్కట! దైవమా యనుక. 117
- మ. ఇట్లక్కాంతామణి విధ్రమంపులకులునలుకుచు విరహవేదనంబరాయ త్తచిత్తయై
యు తలపడుచున్న గనిత త్తక్షపాటుగదుర చెలులూపుతాంతంబు సత్వరంజని భూపాలున
కుడెలుపుట కర్తవ్యంబనిలించియు, నది యన్యుపురుషంబంధజనితంబగు మనః
శ్లేశంబగుటలట్టియట్టిదివిసపుడది తమయజాగ్ర త్తనలనబట్టిసనెరమనియెంచి యతండు
శోపంబువహించెవేని యెప్పమిగలుగుట తప్పదనుశంక దమలోముప్పిరిగొనకజెప్పు
నోడియింక నదమనలననైవట్టు బరితాపనివాళిశోపాయంబునఁబ్రేయంబనియు,

నప్పటికిని కెప్పటికన్న రాజానకుంజెప్పదమనియు, నటుమీదదై వనంకల్పప్రకారం
బుగా యెట్లుజరుగవలసియుండినట్లుజరుగఁగలదనియు నిశ్చయించివారావిషయంబు
యబ్బుచేసెయక మువిధంబులనుపచారంబులుగావించుచుండ కొలఁదిదివసంబులు గడ
చుబుయను.

118

వనంతముతువర్ణన.

ఉ. అంభునాంతకాంతికలి-తాంతవనాంతరకాంతకంతతి
ప్రాంతనితాంత సౌరభల-తాంతరజు పటలీనిరంతరా
క్రాంతదికాంత, మక్షయజ-గత్త్రియశాంతము, పాంధవర్ణవి
భ్రాంత, మనంగనైన్యల-వంతము పొల్చెవసంతమింపుగన్.

119

క. కొమ్మలకుఁ బల్లవరా | గమ్మదవెఁ ద్విజవిలతికి - గాతుక మెఱుగెన్
తుమ్మెదలయొక్కతికిఁడల | విమ్మడరెనుపాంధలకుఁ గ-దిరవిరితావుల్.

120

ఎ. మఱియు నవ్వనంతసమయంబు, మలయ సమీరవరంపరాసమాగమ నిమిత్తసముద్ధాత
కదలీకర్పూరపరాగపటలపరిచ్ఛాదితవ్యోమభాగంబును, భానురవిలాసావాసితకేసరకు
నుమధూలీధూసరితదిగంతరంబును, బాలసాలారుణకిసాలయఖాదనకాతూహలకలితకల
కంజాలశోలాహలంబును, ననంగరాజాంగీకృతభృంగీగణసంగీతనాదశ్రవణవివశాంత
రంగ భుజంగపుంగవగమదయంబును, కీరకారికానఖముఖితపరిపక్వఫలవిగళితమధుర
రసబిందుసందోహపతనపంకిలతరుగణపరిసరప్రదేశంబును నైవిలసిల్లెనాసమయంబును.

121

ఉ. ఓరిమిలేకచాలవెత-నొందు నృపాత్యజఁజూచినెచ్చెలుల్
కూరిమిజాలియున్నిగుల - గోమలితాపము బాయులాగునొ
పార్చఁగ నెంచివేసవి-హారము నేయుట లగ్గటంచులోఁ
గోరికలూరనేగిరిని - గూఢపథంబున వారలందఱున్.

122

క. తామరసయనలతనుని | దీమంబుల పగిదిఁగామ - దేవతలగతిన్
భూమీకునుతనుదోడ్కొని | సోమరిగడలెనయవసము - జొచ్చెడివేళన్.

123

ఉ. వాలగారవించికొని - వచ్చుటకామనిపేరిత్యగ
ర్భారముణుండు మున్నెదురఁబంపినయట్టి భటుండునోలెశృం
గారవనాంతరక్షణ - గంధఘుమంఘుమితానుకూలవి
స్ఫూరమనోజ్ఞమాయతము - చాన్పైసొలనెన్ బ్రయంబుగన్.

124

క. అనుతపరిమళయుతశీ | తానిలమంద ప్రచార-హరితఁబొగడం
గానేరక బొగఁగొమవా | రానందము మీఱఁజనివ - నాంతరసీమన్.

125

క. విహరింపడోడంగి రామని | మహిమకొగని మెచ్చినిరుప-మానప్రమదా

మహిమనమనితమకుటే | సహజంబగు కులుకునడల - సారోదవంగకే.

126

వ. అప్పుడావనంబునవీనవిలాసభానురంధ్రై, నూతనకాంతాసమాగంబునుంబోలె, సరాగ
సల్లిలితపల్లవోల్లాసభరితంబును, సరోవంబునుంబోలె, కలకంఠప్లవంగసారంగ జీవ
నాధానంబును, కైలాసంబునుంబోలె, కుమారీసిలకంఠవెనాయకకుభరద్వాజనారదాది
సంయుతంబును, నింజనదనంబునుంబోలె, రంభానుమంజరీ కుండహేమాభిరామం
బును ; నుజునవనంబునుంబోలె, సతులితమధుని సునంధులప్రదార్పణంబును, వేశ్యా
గృహంబునుంబోలె, బహుళుకుసుమనుగంధ బంధునమనోజ్ఞాంకార సహితంబును,
నుకవికావ్యంబునుంబోలె, ప్రవేమలశబ్దలక్షణప్రసిద్ధంబును, వైయోధ్యచున్నంగని వనితా
మణులు న్వేచ్ఛావిహారంబునకుంగడంగి ట్టియెడ.

127

సీ. బోటియొక్కతెమ్మక - బూచులుకొనిన - నతివయొక్కతెవాని - నహరించె
భామయొక్కతెకొని - బంతులుగూర్చిన - నితియొక్కతెకొని - యెగువైచె
కాంతయొక్కతెలిల - గానంబోనప్పిన - గరితయొక్కతెదాని-బడిహాసించె
చానయొక్కతెయంచ - బతులరచెరిచ - మగువయొక్కతెవాని - నెగిచితొలగె

గీ. మందయాన యొక్కరుపండ్లంబికోయు | కైజింగియొక్కతెమ నిలిగింత - నిడివగించె
బూవుట్టించులో నొక్క-పాలతిదాగ|వెదకికవిపట్టెనందొక్క-విద్రుమోష్టి.

128

సీ. ఈశ్వరసూనంబు - లేకదావాడియా - శంకరాంతకునిఘన - రాంబకంబు
లీపల్లవంబుల - నేకదాభక్షించి - గర్వంబునొందుపి - కప్రజంబు
లీనుగంధానిల - మేకదాకామిని - తతికిసంతాపంబు - దనరేదేయు
నీసరోజాతంబు - లేకదామత్తభృం - గానశులకుగేలి - కాలయములు

గీ. ఇవటిపూడేనెవాకల - కిరుగెలకుల | పాచపచ్చాయలేకదా - బర్హితతికి
కాతుకప్రదనాట్యరంగులములు | వర్ణనాతీతమీవన - వైభవంబు.

129

సీ. రమణీయనుమనోవి - రాజితంబీలత - యామోదరంపద - నలరుటరుదె
మధురధలావాప్తి - మహాగెనీకాఖలు - వేడ్కజెల్గులువిట్టి - వీలగుటరుదె
విరికేనెవర్నంబు - కురియునీపొదరింట - ముదముమీఱగనశరీర్ - మూలగుటరుదె
కర్పూరమమిశా - కరములికచగులు - పొలివోనివిఖ్యాతి - బాదలగుటరుదె

గీ. ప్రవిమలాంభోజ నికరవి-రాజమాన | మీసరోవరమింపెన-యించుటరుదె

యావన్ శ్రీమనోజ్ఞత్వ మెఱిగివలకమాధపుండొక్కరుడనెర్ప-మనకుడనమే!

130

అ. అనుచు బలుకుకొనుచు - పనితలవ్వనమున | విరుల పొదల వాక-చరులతరుల

నీడలందుజూల - వేడుకజరియించు | చున్నయవనరమున - వన్నెదలంగి.

131

క. రాజాత్మజ తానోక్తమ్ | హీజముకడనిలిచి మదిని - మోచ్చినచింతకై
దాశవకమండగన్దోని | రాజాసనయొక్కతె సామర్యంబొప్పుకొ. 132

క. ఇందుడుకేలరమ్మట | కుందలదమమచుదోడు-కొనిచనివనమం
దందందుగలవి శేషము | లంచెలుపుట కపుడుదాద-లచియిట్లనియెకొ. 133

సీ. అబ్బాకరముఁజేర - నరుగ కేకోమలి ! - మోముదామనగు - లుగ్రసరునేమొ
కిలయంబులఁద్రుంపఁ - గేల్పాపకేలేమ ! - కోకిలయలరంచు - గొఱుకునేమొ
హృచ్చబింబఫలంబు - లీక్షింపకేచెలీ ! - మొఱుకుకీరముమోవి - గఱచునేమొ
చనుదోయిబుయ్యెద - సవరింపవేచేల ! - కలికిజక్రములటై - కదియునేమొ
గీ. మెల్ల నడుగుల నివగదే - మీననేత్ర ! | యందియల చప్పుడైనరా-యంచపిండు
వెంటఁబడునేమొ ననుబాసి-మొంటినవలఁ | బోవకేబాల ! యేచెట్ట-పొనఁగునేమొ.

ఉ. పువ్వులనెల్ల గోసిరని - బోటులవైఁ గనలొండకమ్మ ! నీ
కివ్వనమందుమంచి విరు - లింకలభింపవె ? వాంఛయున్నచో
నవ్వఁగరాదో గానమునొ-నర్పఁగరాదోకొ యంటరాదోయీ
మవ్వపులబొన్న మోఁటియు - మావియు వేననలూత్తు నట్లుగకొ ? 135

చ. పొలఁతియో ! చూడుమీలతల - పొంకము, నీపెనుకప్పురంపుది
నైలచెలువంబు, నీతరుల - నిగ్గులు, నీపొదరిండ్లయంద, మీ
యలరులబాగు, నీచిగురు-టాకులరంగు పసందుఁ, దేనెవా
కలవడిఁ, జూడనెంతయును - గన్నులపండువు నేయునిచ్చటకొ. 136

క. మునుచెలువపుఁ గొమ్మలతోఁ | బెనఁగిన మాధవవిలాస - విభవముగఁగంపే ?
మునుచెలువపుఁ గొమ్మలతోఁ | బెనఁగిన మాధవవిలాస - విభవమునోఁచుకొ. 137

చ. హరికమలాఖగేశ్వర శు-కార్జుననీలగళాబ్జచక్రభా
ను'ముని నాగరంభలను-జూచితె ? విష్ణుపురంబునాడుగుకొ.
హరికమలాఖగేశ్వర శు-కార్జున నీలగళాబ్జచక్రభా
నురముని నాగరంభలకుఁ - జోటగుటకొ వన మట్టిలోచనా ! 138

గీ. ప్రోదిబున్నీటి నెలయేటి - పొంతనుండు | కోరకాన్వితమగుపొన్న-గున్నఁగంపే ?
మొఱయు వనశ్రీముత్యాల-మేడయనఁగ | నంగజునికొల్వకూటంబు-నంగనొప్ప.

గీ. కొమరుదీపించు పన్నీటి - కొలనుదరిని | వెలయుపొదరింటి చెంగట - నిలిచియున్న
యంచగమిందువెడలెడి-పంచశరని | వెలిగుడారపుమడుపుల-ట్లలరుఁగనుము. 140

క. ఎనితొ ! యదెవద్దుభ్రాం | తినిగేదఁగియందుఁజొచ్చి - తేటిపరాగం
బునఁజూపుచెడియభయంబును | గనుమీ; మత్తులకు నుఖము-గలుగుటయున్నే ? 141

గీ. ఇందుముఖి! తిలకింపుమా - యిటు ననంగ । విజయ సహకార సహకార - కుజముపైనిఁ
దేటిగములు, వనంతుమాం - త్రమడుమాది । యందునే కేర్లు పండించె - ననంగమూఁగె.

ఉ. ఈవిజజాతి పుష్పలత-బిచ్చటగు పెఁగతీవెతోడిని

పావహిలంబెనగు ట - యంగడు నబ్బుర మింతికో! ద్విధే

ఫావళిమూఁగి గొప్పమున - నట్టెనుమందుల సేరచ్చముక

మోవఁగజేయునంగళికి - పోయిమటుంగునుజొచ్చెనేమెతో.

143

గీ. విరహిణులమారుఁజేచెడి - వేళఁగొనెడి । కజకుటంచులకత్తుల - యెఱులనంగ

నుంక మొనవిచ్చిఁగారు - కాంతిమించి । వరుఁగనుపట్టుకేదంగి-విరులుగనుము. 144

సీ. సితపద్మనికారా - జితసోపాముల - విహరించుకలహంక - వితతిఁజూడు.

పూవుగుత్తులమూఁగి-పాదలుతేనియఁగ్రోలి-కొదలేయుకొదమతు - మృదలఁజూడు.

మటునిటుఁబోదలచె - గటగుతుచేడుచుండు-కొమరై నమృగశాబ-కములఁజూడు.

పరిదక్ష్వమను - స - త్ఫలవర్షములమెక్కి - వెలయఁబల్కెడిశుకం - బులనుజూడు.

గీ. సాంపుమీఱంగఁ జిటుగా లి- నోకిరాల్చి । నట్టిపుష్పాడివిన్నెల - హరువుఁజూడు.

మల్లచెంగల్వి కొలనికి - నవిడిచిరి । దనఁబూచిన పున్నాగ-వరువుఁజూడు. 145

మ. కొమరాంకర ససాలమండపమున-స్థోల్విన్న వాంతుభూ

రమణుకొల్పెడి గాయకాదిపరివారంబోయనక దుమ్మెదల్

రమణుకొన నమెనచ్చె, నాడెళి, కీ-ంబుల్పశంసానులా

పములుంబల్కె, బరాబరులఁబెరిపెకే-వకశాశిల్ జూచితే?

146

కా. ఎంతేవేడుకమీఱ రాజనుతనే - దేతెంచె మర్యాదఁగా

వింతున్నక్కినటుంచునెంచి వెంప - న్నోపించినైనైనికుం

జాంతరాగ్ధమునకొ చనేందెలతాం - తాలంకృతింజేసితా

మితౌపుష్పాడి గడ్డెవట్టె; గనుమా-విన్నాణముకొభామిసి!

147

అ. అనియనేకగుతుల - నతులననాంత్ర । వైధవంబుఁగాంచి - వర్ణనంబు

సలిపితెలిపి కొంత - వైరణఁబొందెఁగించి । లలనరాజనుతను - చెలులఁజేర్చె. 148

క. అట్టియొడవాకు తమలోఁ । దొట్టిన మోదమున మురు - తుమ్మెదగమిఁబోఁ

దట్టుమమిట్టుచునెట్టుచు । తెట్టువగాఁగూడి యచ్చట - నిరిగెడువేళక.

149

రగడ

కొమ్మకొమ్మను వంపకేలత - మానమానము మీఁదికల్లెను

నిమ్మనిమ్మని రాక్షసీడు - నీడనీడనె యునిచెమల్లెను

తావితావిది నిల్చిమిటకొం - తా! వితావితఁదిరుగనేటికి

మావినావిడి గున్న లెక్కకు - మానుమా ! నడివెలినిమాటికిఁ
జొంగడజొంగడగ వచ్చినవటు - పోకపోకలలోననుంటివి
పగటుపగటును వచ్చెశిఖియదె-పట్టు పట్టుము వేడ్కఁగొంటివి
పొదలుపొదలురువడినిజొచ్చుక - పోతపోతము సొంపుఁజూడుము
కదియకదియచ్చెలువ కీరము - గానఁగానవదేమొ వీడుము
కప్పుఁగప్పు పుండుమాదము - కదలకదలఁజేరినిలువకు
గుప్పగుప్పన పుష్పఁజమా - గోరగోరట నెక్కఁబిలువకు
దాఁగెదాగెడ వీడియాచెలి - దానిదానిమ్మలనుసంచకు
వీఁగవీగను వంపునెమ్మలు - వీటివీటికిఁ దెమ్మలంచకు
తేఱుఁదేఱువనెక్క మదిభీ - తిలకతిలకము వీడియంగన
మాఁకుమాఁకును జుట్టితిమినే - మరలమరలను మోగటంగన
కదుపుకదుపుగఁబగుగునకులిట - గలికి ! కలికిమ్మగంబఁజూతము
పదనుపదదర్శకునిపాలులు - పాడి పాడిగఁబూజితము.

150

క. రావేకోమలి నీవిటు | రావేకలహంసగమన - రావేతరుణీ !

రావేయని వారొండోరు । లావనమునఁ జీరికొనుచు - నందరుగుమిడ్లై.

151

సి. ఒకచోటనుధురమా - పితకూజితంబును, నొకచోటనింపైన - శుకరవంబు
 నొకచోటశారికా - నికరనిస్వనమును, నొకచోట నెమళుల - యొక్కనినద
 మొకచోటరోలంబ - నిమరంబుంపుతి, యొకచోటసారస - ప్రకరణబ్బ
 మొకచోటరాజహం - సికల్ప్రకేంకారంబు, నొకచోటచుకవా - కికలయులిన

గీ. లలదనలరులతాపులు - గలయబుద్ధుల | బద్ధమైకన్నులకుదోచు-ప్రవిమలస్థ
లములజొంపగుపూపుటే-దములగుముల | జేరిచెలరేగి కోరిన - తీరుగాఁగ.

152

క. ఆడుచు(బాడుచునుద్దిన) | వీడుచు వెంగూడుకొనుచు - వేమలుమరుగొం
డాడుచు(బోడిమిదనులలో | వేడుకునిండాదెరిగి - వేసరియంతకై.

153

గీ. కోరిపమల్లికాకుంద - పారిజాత | జాతిపున్నాగ చంపక - సరళవతుళ
పాటలములంది యొక్కక్రొత్త - నీటిదనర | విరుదాగోసిరిచెలుగుగానరులగున్న. 154

154

క. వాడవలనవలగలచె | ల్పాయసరోవరముఁజేర - సరిగిమహోత్సా
హరూఢలగుచునచ్చట | వాల్మీకీదాసుకూల - వసనాన్నితలై.

155

ప. హాదంబులు చేశించిరానమయంబునదత్తశ్రోవరంబుకరంబువినోదాకరంబై, నిరంతరా నిమిషసంతానవాసంబుగట్టంతేసినాక పురంబును, ననంతశంఖ్యక్రమద్వ్యాన్వితంబగుట మునలై కుండంబును, కలకంఠిష్టవంగపారంగ భేదంబుగటలుట్టి కానంబును, విలసిత్

కువలయానందంబగు కతంబున నుత్తమకాన్యంబును, బాలతరంగవిభ్రాజితంబగుటచేత
కృష్ణలీలాకథనంబును, బురజించుచున్న యని సంతసముమీఱ యొక్కననబోజి రాజ
పుత్రికంజూచి యిట్లనియె. 156

సీ. వైవాలికేశయు - శకులలోచనయును - హల్లకపాణియు - నబ్జముఖియుఁ
గంబుకంధరయును - కలహంధగమనయుఁ - జుక్రస్తనియునుగిం - జల్మరదయు
బింబాహంబుగళయు - పీచికావళియు - స్వీతయునుధవళ - నికరదృశయు
గంభీరనాభయు - ఘనపులిస్త్రోజి - యనుకాంతకృపార్థ - యనువిమలయు

గీ. వైవాలికావనివోలె - ప్రాదముపొల్పు | చున్నయవిగనుగొంటిజే - వన్నెలాడి!
యన్నిలక్షణములును - నమరుకలన - పర్లనాతీతమగుడి - వైభవంబు. 157

క. ఒకచక్రవాక్యదేనా | యతుఁగానక వైదవపక్షజి - లాంతరవిదిత
శ్వకబింబముపతియనిచెం | తక్షణనగానెగిసింబం - దాఁడెడిచేకె. 158

గీ. పుగవికనించుచున్నట్టి - పంకజాత | మందుఁజేటులుమాఁగియు - చుట్టివిధము
నరయ జలదేవతా కమ - లావ్యవలసి | తాలకప్రకరముపూలె - నమరుఁగంటె. 159

చ. ఉడుగకనేకచక్రవిధ - వోన్నతి మాన్యుచుదావన్ధకె
విడువకవేచియుండి తన - వీరుఁగనుగొని యంతనంతనే
యడలు వహించి వేయనిమి - మెవళిపద్మజంతుకోటిజ
క్కుడఁచిభుజించుచుండెడు బ-కానునర్తన చూర! జూచితే? 160

మ. ఒకఁడాత్మక దననర్మపత్నిరతియం - దుతానామకవీడిజా
యకఁదావేటొకపద్మినీ మహితసా - భ్యానందుఁడైనట్టినా
యతునింగానక జాలరోసికుముద - వ్యాసంగయైయున్న యిం
తికపావ్యంబుగ నొక్కతేటియదె వ-ర్తించుకవిలోకించితే? 161

క. అనివర్ణించుచు మెచ్చుచు | వనజాకరమందుఁ జొచ్చి - వారందఱునో
లినినొండొరులు కరంబుల | ననువొందఁగూర్చి మునుఁగు - లాడెడివేళకె. 162

ఉ. చేడెయొక రత్నవేడ్క సర - సీరహాముంగొని యొక్కరెమపైఁ
గోడిగమాడుచుక విసరి - కొట్టినదప్పగ ముగ్ధిలేచియా
ప్రొడతటాలునకె సలిల - ముం బయిజులైన తక్కుకామిను
వ్విడకువీడకింతిని - వేమరుకేకినగొట్టినవ్యయకె. 163

క. చెలువుగ జలములలోనొక | కలకంధర చెలగియొడఁగనిదానిసఖులొ
చెలువా! కుంభద్వయముం | గలవారీదుటయదేమి - కష్టంబునయకె. 164

గీ. వారిలోనొక్క చంద్రదాస్య - వారిలోన | మునిగినంతనె చెంగటి - వనితదాని
నిడుడుకులుచు వైసల - మొడిసితిగిచె | సంతలోలేచి యాకాంత - యపహసించె. 165

చ. నెలతలు చెడుబంటులుగ - నిల్చి తొలంగకొకట్లొకట్లపై
నలములట్టై నల్లకొన - సారసపుత్రములందుతజ్జలం
ములుపడి పొచ్చెభూవిభుని - పుత్రికి బచ్చనిపల్లెరంబులకొ
వెలయగ వారిదేవతలు - వెట్టినముతైపుకాన్మయోయనకొ. 166

వ. ఇష్టించున జలక్రీడగావించి తృప్తివహించి సరోవరంబుచెలువడి ప్రవిమలవస్త్రాభర
ణంబులుధరియించి స్రక్పందనాచులనలంకరించుకొని యాసమయంబున. 167

క. పీఠీతైనైరాజకు | మారికి గలదింత తొలగి - మహినెమ్మదిగా
మారుని చగబూజితము | మారామనుగావుమనుచు - మనమిటభక్తికొ. 168

మ. అనియాబోటులు నీటుమీఱజనిర - మృంలై న పూదోటయం
దునియాధిందగు తేనెవాకదటిజా - దుల్బ్రాకిలేమద్వపుం
గొనలకొనోకినతావి తెమ్మెరులుఘం - ఘుమ్మంచు వీతించువ
ల్లనిదట్టంపు నికుంజమధ్యముననుల్లాసంబు నిండారగకొ. 169

క. వావిరియప్పడివేదిక | గావించి సరోజశరని - గడుభక్తినిదా
మావేదికవైనిల్పియ | ధావిధిబూజావిశేష - తత్పరలగుచుకొ. 170

గీ. ధ్యానమొనరించి గంధపు - స్పృక్షతాంబు | రాభరణములచే దగునట్టిరీతి
గానలంకృతుడనే సంత - కల్పసిద్ధి | మాకుసమకూర్పుమనుచున - మృదిమెలగ్గు. 171

క. సమ్మతిగంకేళీకును | మమ్ముల గెందమ్ములనుగ్ర - మంబొప్పగగగుం
దమ్ముల మల్లెలబలుచం | దమ్ముల బూజించి రపుడు - తరుణాలువేడ్కొ. 172

వ. తదనంతరంబున ధూపదీపనైవేద్యతాంబూలారులుసమర్పించి సీరాజనంబునివాళించిదండ
ప్రణామంబులచరించినన్నిమిలితలోచనలైయభీష్టవరావేషావిశేషసంకలితస్వాంత
లగుచు కరకమలంబులు ముకుళించి. 173

సీ. శ్రీధరపుత్రాయ - శృంగారగాత్రాయ - యరవిందలోచనా - యంగజాయ
ఇక్షుకోదండాంబుసాధామమిత్రాయ - హరివిభూషణా - యంగజాయ
సురుచిరవేషాయ - శుకరాజవాహాయ-భృంగహార్షీయుతా - యంగజాయ
ప్రవిమలతేజాయ - పంచేషుహస్తాయ - యధికమోహప్రదా - యంగజాయ

ఆ. శంకరాంతకాయ - సన్నతశరీరాయ | మన్మథకేతనాయ - మన్మథాయ
తేనెమోస్తవటంచు - చానలాయనరాజ | పుత్రిగూడిమొక్కినాగడిరపుడు. 174

- ఆ. అటులమొక్కి వార-లందఱుఁ జేతులు | మోడ్చి వరుసగాఁగ - ముందునిలిచి
మరల సంస్కరించి - శరణశరణమార | శరణశరణసంగ - శరణశరణా. 175
- క. మాకుఁబ్రహ్మజ్ఞుడ వగుమిడక | లోకస్తుత రాజభవయ - లోదోడదినయా
వ్యాకులమఁ దొలఁచికావుము | సేకుందాసీలమనుచు - నిశ్చలమతులై. 176
- క. శివులును నురోజులు | కృష్ణోడ నమర్చించి-తగనందలు న
తైరులు మంగళగీతము | లయమునఁ బఠించిరోజి - నగణితఫణిత. 177
- ప. ఇట్లున్నట్లుగఁగలు తమకమమనోవృత్తుల కనుగుణములైన వఁదలులఁ బ్రసాదింపుమని
ప్రాధించి, యథావిధియనఁపుజనంబు నిష్పత్తించి రానమయంబున యశోవతితత్కా
వ్యంబులవలన సుతయేనికాంతివహింపక వేరలేనివిరాళింజిక్కి మిక్కిలియడలునటడలు
వడి పడతులిసంకలఁ దమకై సందేయెఁంగియు నడుగివలెక తడఁబాటుగడు, తమ్మి
యని విద్రమమ్మున జమ్మని నెమ్మోమునమురుతు మృదతుటుమును గటుననటు
నిటుజోపుచు, విక్రందములైనకుంతలంబులనఖాంతంబులచే దొలంగఁద్రోసికొనుచు,
గలకఁప్రముఖవిహంగంబులుకలిం జెలఁగింబుకుపటులు చెవలకుములుకులక్రియదో
చిన నులికిపడిరోగంబున నీడించుచు, పైఁజూనితాపంబున వెలవెలబోయి, సొమ్మ
సిల్లి వెల్లనఁచెలిపినొంది, మందగమనంబునవనంబువెలువడి పొలతులుపరివేష్టించి చను
దేర నిజాన్మృత్యునకుంబోవుమఁడు సమయంబున. 178
- సీ. వెలయఁబూచినయట్టి - విరులనుగనుఁగొని - మరునితూపులటంచు - మడిదలంకుఁ
గలకడకుకళాతి - కాన్వసులాలించి - స్మరభటార్థుటులంచు - సంవలించుఁ
బూవుడీదంబులు - పాంతఁదోచినయవి - యతనునివేశ్యంబు - లనుచులొలంగుఁ
జెలువైనలేమావి - చిగురుటాకులుమాచి - యలరువిత్తనిబాకు - లంచుదెదరు
- గీ. నిలచుఁగూర్చుండుదలయుఁజు-సలుగునప్పునున్నదనిలేయటనిటునురకఁజూచు
నీశ్వరాయను సోలునే-పే-మొ తలచునడవఁజాలకఁ దడయఁజు-బడఁతివడఁడు. 179
- ప. ఇష్టిగఁగలునఁ బ్రయాసమించి సఖులసహాయంబున మెల్లగాజనుచు నతిశయించినబాలి
కతంబున నవ్వడు. 180
- గీ. అశులయుంకారమునువని - యోకియలికి | చిలుకలవంబు నాలించి - యులికియులికి
లలితపికమాజితమునకుఁ - దలఁకెతలఁకి | కలికివలరాజు విదిములు-కులకుజలికి. 181
- ప. శుకపికాదులవై నలుకినహించి వానినుద్దేశించి యిట్లనియె. 182
- ను. ఒసఁగగా నహత్తుచంజరములందున్నించి రేలుంబున
శ్లమపాశ్శలశర్కరాదు లిడినె - య్యంబొప్పుమీజాతివా
రినిమన్నించెడి నన్నులచెదరు - ధాత్రికొమెత్తురేమిమ్ము గ్ర
ద్దనవెన్నంగొని నైచువారలను రా-తకొనైతురే ? కిరామా! 183

- క. ఓరువజాలక వెతపడు | నారిగదా, యనకకలని - నాదంబులచే
 గారిండుట గాఢమెసహ | కారములఁ దిగుల్లదిన - గర్వమే? పికమా! 184
- క. నుగుణంబులుదుర్గణములు | జగతిని సహవాసమునబా - సగునృడిపుడె
 చ్చుగు కకపికముల చెలిమిం | దగిలెనె చెడుబుద్ధినికుం - దప్పకబద్దీ! 185
- మ. పిహోగ్రాగ్ని శిఖాపరంపరలనా - విర్యూతమైనట్టి దు
 స్తచంద్రతాపము మించికుందుతఱిఁ జెం - తంజేరీనీవారిసె
 ల్లరినింగూడి మదంబుమీఱఁగడును - ల్లాసంబుతోనిట్లు ని
 ర్భయంకార వికారగానమొనరిం - పంబాడియే? పట్టుదా! 186
- మ. అనితూలనాడి యాయె మ్రొలాడి మెల్ల మెల్లఁగాజను నవసరంబున. 187
- చ. ఒకవకుళేద్రుమాలమున - కొయ్యనఁబోయి తదీయతాఖనూ
 నికఁగొనియట్టై కొంతవడి - నిస్సృహవోచిన నిల్చె; నంతలో
 నికటనిమంజపుష్పవయ - నిర్లతగంధయుతానిలంబుట
 సకివయివీచె మోహశిఖి - జక్కరగుల్కూలిపెక్ మరుండనెక్. 188
- ఉ. హల్లకపాణిమీద నపు - డాపవనాహతిచేతనింపుగా
 జల్లునరాలె నవ్వకుళే - సత్ప్రపవ్రజమక్కటా! మరుం
 పల్లదెవచ్చె నేసెకును - మాంబకముల్ పయినంపువిధ్రుమక్
 దల్లడమంది మూర్ఛిలెని - తంబిని చయ్యనఁబట్టిరంగనల్. 189
- గీ. పట్టియింకెట్టాలమ్మ యీ - చెట్టుచెంత | కేలవచ్చితి మెట్టిదు - మ్మొలమొక్కొ
 వ్యసనమెఱుఁగని దెవుడనీ - పురుమొగ్గ | కెంతకష్టంబు వాటిల్లెనింతలోన. 190
- క. అనిదైన్యంబును వెఱయున్ | గనికరమును చింతయడర - గాఢులుకుచునే
 ర్చిన యుపచారంబులజ | య్యనఁజేయఁగఁ గొంతవడికి - నంగనలేతెక్. 191
- ఉ. అవడియయ్యె నీవనవి - హార నుఖంబిడఁ జాలుఁజాలునా
 రా! విరహసంబునఁగ - రంబుఁ గఱఁగెనుబోలెతాంగియ
 వోన్మలవంతమిందుఁ జెడు - చోటిదియుండఁగరాదు పోదమం
 చావిరిబోలులవ్వడు ర - యంబున రానుతదగూడిపోనఁగన్. 192
- క. ఇరువంతల నెచ్చెలూ | దరమునఁ జేయూతయొనఁగ - దరశాక్షిమద
 ద్విరదగతి నున్నతములగు | మరుపుపీఱుండులు చలింప - మోముచవర్చన్. 193
- క. తాలిమిచెడిగ మీఱఁగఁ | భాలార్చకఁగూర్చిచెలూ - పలుకుహితోక్త
 చాలవెగటైన వినకొక | లీలందనమేడకరిగె - లేమపరత్తన్. 194
- మ. ఇట్లప్పల్లవాధరయల్లంబుత్లడిల్లె మెల్లననిజమందెరంబుజేరుటయు. 195

సూర్యాస్తమాన వర్ణనము.

అ. వనితపద్మనిధన - వారిజాత్మధుతాను | గానతోడునుకీంత - గలుగుకతన
నడలుజూపలేక - యరిగెమాటునకన | నవరవార్ధిగ్రంథే - నపుడుతరణి. 196

సీ. అంతసంధ్యారాగ - కాంతులుసమకూరె - నమరబుత్తులుమలా - యములజేతె
గలువలకడ్డికవి - కాసంబునిండాచె-నీరజాతంబుల - సోదమాతె
జ్జకవాకములకు - బాలగంధగూరె-గృహదీపకళికల - కాంతిమీతె
దాక్కొన్నజంతునం - తతులతాపముతోతె-వెడలకీటులుగుహ - ల్పెడలబాతె

గీ. జాగవోరుల వెలయువి - చావమాతె | నులుకుచాతకవికతులు - కలకలకేతె
గాముమలమానంబుల - గాంక్షలూరె | ఉంచబాణండు పాంథుల-గాంచికేతె. 197

గీ. అంధకారాంబు పరిపూర్ణ - మైనయట్టి | వ్యోమకాసారమునబూచి-యొప్పుతెల్ల
గలువలనంబుచమున న-త్త్రతరమితి | పోలెనంతటనెంతయు-పాలుపుమీఱ. 198

గీ. విహితస్త్రీలు రాతిరి - వేశమరుని | మ్రొక్కుచున్నట్లుకై వన - మునకుదులి
పరగగొనిపోవు పిండి-పములనంగవిడుగురులు మంజులమీద-మెజయదొడగె.

చ. బలిమియరాంగనామణులవై - బడిమచ్చలుమోపి తేనియల్
దొలగకగ్రోలి నాచనెడు - దోషముఋనిచి రాజుక్షగా
శిలుగువడంగనొక్క నిశి - చీకటియింట వశింపజేసెనా
నలితతిచిక్కిజేరిమధు - వాసుచుండుకరుహోదరంబులకె. 200

ఉ. రాజిటు రాగలంపనుచు - రాతిరివేరిటి నేస్తకాదుదా
రాజిలజాల నెత్తయిన - రమ్యపుంబివెట్టిదానికికె
బాజుగనంధకారము - నల్లనియుల్లవగట్టివెండిపూ
లోజడగిల్చికుట్టెనన - నుప్పు మొప్పెనుడుప్రయుక్తమై. 201

వ. అంత. 202

చంద్రోదయ వర్ణనము.

గీ. చంద్రుడుదయించు సమయమానన్న మైన | తూర్పుదిక్కునఁ బొందుర-ద్యుతిబింబి
యంతకంతకునది యపు-డతిశయించె | గర్భవాయుగయువతి ముఖంబువోరె. 203

మ. సిరితోబుట్టువు కైరవపియుండు రాజీవారి శీతాంశుడే
శ్వరుమాళింకలువొందుపుష్పము నుప - ర్జితేజికింగూడు సా
గరసంజాతుడు తారకావిభుడు లో - కస్తుత్యుడబ్బుండు భా
నురలీలబొడిచెకె స్వకీయసితరో - చుల్దిక్కులకె బర్వగకె. 204

- గీ. అటుల చంద్రోదయమలైన - యబ్బురంబు | పొంగునంతటఁ బిండార-బోసినటల
నప్పులప్పటికినిఁ గాంతు - లతిశయించి | వెల్లవై కనుపట్టెను - విశ్వమెల్ల. 205
- క. వెఱమించె జానోరుల | కటిముఠిఁ బడఁజొచ్చిరపుడు - హర్షంబజీని
వెల్లపడిపెఱపిణులు కడుం | బాటుకై నెన్నెలలుమీఁద - సోడుటకతనక. 206
- క. అనయమున యశోవతి | వేసటమించిన కతమున - వెలవెలనైయు
ల్లాసంబుడింది యుష్టో | చ్ఛాస్సంబులుపొడలఁ గడు వి-పాదాత్మికయై. 207
- క. విశిష్టములు హృదయంబున | నిరతంబును నాటుచుండ - నివ్వెఱుపడియా
చునీరుహాక్షియతనుని | దురుసునకుంగలఁగియిట్లు-దూషించెఁగడుక. 208
- క. అదనాని పదనాని | తుదనానిరి పొగలువెడలు - తోయజశరముల్
యెదనానిపదనాని! మదా! పుద! నాయమెనీకు దోష-పదనా! మదనా! 209
- మ. కరుణాచూరుడ వీపుగాననెపుడుక - గాంతాజనకేశిన
ద్వి! మోహవృధనొండఁజేయుటకు సం-దేహించవత్పాస్త్ర! దు
ష్కుఁకార్యంబిది; చచ్చిపుట్టితివిమక - జచ్చింపుమిసారియె
వ్వరిచే నెట్టిదొసంగు చేకుఱునొ గ - ర్వంజేరొ దుర్మతీ! 210
- కా. ఘోరప్రక్రియఁగాముకీ హృదయసం - త్తోభావహోపాయసం
చారానర్థశబ్దవిదనెపుడుక - చాల్పాలుఁ బోనాడుని
నన్నిరుద్రుండుదహింప నీతరుణి పు - ణ్యస్వాంత ప్రార్థించియో
మారా! నికబడనెక సుమీ! మరు భ - స్మంజొదువిట్లేచినక. 211
- ఉ. ఆర్తజనావనాది సుగు - తాశ్రయఁ డెన్నభవద్ధరుండు సం
క్షీర్తితమంగళప్రదగ - ణింపఁగ నీదగుమాత సత్కుళా
కర్తదలంప మాతులుండు - గౌరవహాని ఘటిల్లినీదు దు
ర్వర్తనచేత వారలక-చశ్యము దౌష్ట్యము మానుమంగళా! 212
- ఉ. మోహలతానిబద్ధలగు - ముద్రియలక ముదమేదఁబూనిసం
దేహముమాని యొక్క-మొగిఁచీవ్రతర ప్రసవాంబకాహతిక
దాహమునొండఁ జేసెదపు - దర్పక! దుర్బలులందెకాని నీ
సాహసమంధకారి కడ - పాగునె? నీవటు బోవనేర్తువే? 213
- మ. ప్రమథాధీశ్వరు ఫాలలోచన మహో - గ్రజ్వాళకీలా సమా
హమునకడింది పున్నపుండవగుటక - హా! తద్గుణంబిట్లునీ
కమరెక గావుననిర్దయక సతులఁబు - ష్పాస్త్రార్చులక ముంచెద
క్రమమికార్యము ఘనభాణి! చెడుసం - కల్పంబు నీకేటికిక, 214

ఉ. అంచితలైన దంపతుల - కాశ్యభపుండవటుంబ లోకుల

గ్నించెదరంతె కాని పరి - కింపగ వారలకీర్తి దప్పవ
ర్తించు ఖలుండవీపు భువి - దేవు పీఠముపై బిశాచివా
సింబిన భంగినీవిధ మి-సీ! నిను మెచ్చగరాదు మన్మథా!

215

ఉ. ముత్తైపుపంట విల్లు నలి - మూడలసారియు బూపుటమ్ములుకె

మెత్తగలులకు బంటులగల - మేనటిపోయినయట్టి యోధుడే
చిత్తజడేమి నేయనని - చెప్పగరాదధికంబునుమ్ము నీ
యొత్తడిపైచరాదు విష - మూకలబోవునె సుంతయొనహాక?

216

క. వలదన్న నులనగున ! చులమటం చెట్టెదవత్తగునె? - యకటా! నాపై

జలమేల విరహిణీన . ములనేచిన గిల్లిపదబాహులగచె! కామా!

217

ప. అని మానాడి యామించుబోడి మిగులకేడ్డయెలోను సాంధ్రదండ్రుకలగలయ
వెదజల్లుచుండునుదంబులకుఁ బ్రహదంబుదనుదయించినను చెందుతు మారకీరణానింగాంచి
చంపరించి మించినతాపంబునఁ గోపంబుకపించి యిట్లనియె.

218

ఉ. ఓరి! శకాంక! చంకటము - నొందు మహావిరహార్తలైనపం

కేరుహాపుత్రలోబులు - ఖేదమునఁ దపియింపఁగొముసీ

ఘోరతరాగ్నికీలలను - గొబ్బనలతైఁ బ్రసరింపఁజేసెదా

కార! యిదేమి గొప్పతన - మంచుదలంచితి వక్కటక్కటా!

219

అ. చందమామనీడు - చందమామరునిపెం . పెఱుగనట్టివార - లెందుగలరు?

గోనీ పూదనులకు - గులవేల్పువగుచీపు . కామినిజనాప - కారియతడను.

220

కా. నీవట్టికజనియించువేళ బహు - గ్నిజ్వాలికామాల్లికో

ష్టావాప్తిక జెడఁగాలవై తివదియే - యాశ్చర్య మెన్నంగ; రా

జీవామిత్ర! యటంజనించిన నుధా - సిద్ధప్రభావంబుదే

మో! మహాజామిమంచికాలమునబా - ముల్వేయి వాటిల్లినక.

221

గీ. అడువారల విరహమహాల్లిసోల ! లాడువారలఁ గ్రాగింపఁ - గూడదనక

నేడేవెన్నెలనుగాసి - వెతలుగుడుపు ! వాడవాలింతువేసాత - వాడసోమ!

222

ఉ. కహజనించి మింగుటకు - నేడ్తెజవచ్చినవేళఁ దాగురు

ద్రోహియితండు వీనిదిన - దోసమటంచుఁ దలంగిపోవునో

రాహుపుఘోరదంతనిక - రక్షతదేహునిజేసి పెంపును

తాహామ మన్మచుండినను - దౌష్ట్యము మానవుగానుభాకరా!

223

ప. అని చందమామను సిందించి మందానిలునుడ్డేకించి యిట్లనియె.

224

మ. ప్రహరామోఽపరంపరానమాండవై - వ్యాపించు నీవిప్పుడీ
యోమాప్తాంగిక సంకవాసలమహా - స్థాపాదనోద్ధ్యోగివై
ప్రకరించునలకొంటి వెనఁ నినునం - భావింపఁగారాదునా
కెరకుక మీతుమింకఁబాలుఁ గడుగం - చెకొమేను మందానిలూ! 225

ఉ. రూపవిహీనునిఁగొలువ - రూపవిహీనుడ నేర్పుఁగాని యె
ల్లొప్పుదుఁస్య? లామరుని - యోగ్యతకుఁ దగువాడవెన్నెని
న్యాపనచాలుమాను ము - గాశనశేషముగాననిపు నం
తాపము నొందజేసెపు - తస్యేషమర్థునిదిదినాగుగా! 226

మ. అనిచూరార్థ సమీరులం చెడి డైన్యంబొప్పుచుండునెవక
పరలోమించు మనోవృధానలము నం - తాపంబుఁజేపూర్వవే
దకకుక నైఁపులకే దానపుమక - ర్తన్యంబు యోజించి యి
ట్లని నిర్ధాననయనేర క కటా! - యం చార్తి నిర్దిష్టగౌత. 227

నీ. మెప్పుగాయనులలో - మెలఁగెడియుడిగంపు - టింతులనందఱ - నిండ్లకనిచి
హేవాక మెప్పుగా - హితవాక్యములుమల్కు - లలనలతోడన - ల్లాపముడిగి
వీణియలోమీటుచు - వేష్కగానమునేయు - బాలతులమన్నించు - బుద్ధిమాని
కడుభక్తిదనమాట - గాచిచెంగటనుండు - వనితలనికజనుం - డనుచువలికి

గీ. మన్ననకు నర్హులైన కో-మలులుచెలుపు | కొనెడి మనవులఁజెవియొగ్గి-వినుటమాని
యన్న పానదులప్రియంబగుటవాని | విడిచివై నేయుటుడిగి ని-ర్వృతిని మఱచి. 228

స. జిగిగడుమించు బంగంపు - జిల్కలుచెక్కిన జీవదంతపుం
విగువగు కోళ్లపై మణులు - విప్పుగఁదాపిన సాలభంజికలో
దగపగడాల పట్టెలకు - దార్చిన పూస మెఱుంగుమచ్చలక
మిగులఁపించు శయ్యపంపు - మేనటువైచి లతాంగివేదనక. 229

క. పాఁముఁగానకఁ చొలఁగని | ఘోరవికారంబు మించి - మందుచు నిజహృ
చ్చెరునిఁ పలఁచుచు మారుని | ప్రూరత్వంబునకు వెఱపుఁ - గొని పొరలుతటిక. 230

మ. ప్రపదంబేదియు నిర్నిమిత్తముగ నం - ప్రాప్తించి యున్నట్టిహా
రముగంఠంబుననుండిచేతఁగొనిగా - రా మొప్పఁజిత్తేసుం
గమభాగ్యంబు ఘటిల్లినట్లుపుడు నం - కల్పించి వర్ణించి వి
భ్రమమాటంతనె యాత్మలో నెఱిగి యా-రా! యంచు డైన్యంబునక. 231

క. ఆహారముఁ గనియిట్లను | నాహా! రమణీయరత్న హరమ! నేని
ట్లాహానిద్రలుడిగి మ | నోహారునిఁ గానకలయ - నుడువఁగరాడే ? 232

ఉ. గ్రీనమునందునాన్ నిమగ్న - కించి పొంగునున్ గూర్చితే
వావిరతప్రసాద విభ - వాత్సర్యస్థితి నావరెందునీ
భావజతుల్యుడైన పతి - జాసియిటాన్ ననుజేరుటావ్వనే?
నేనశమా! పచింపుమింక - నిక్కముగా నతడెవ్వడౌటయున్. 233

క. అనియామణి హృదయమే! తనవస్తువటంచు మదిని - దలచకయెంతో
విషయమున జేసుచుండెన్. మనసిబుడై దమ్ములేసి - మాన్పవలజేసెన్. 234

ప. ఈప్రకారమున నాచింతలకొలికి యలరుపెల్లని యలరులకులుకును, నిలుపోపకభ్రమసి
కలకరించును, నిమిషంబొకయుండుగాఁ గడపుచుండెనని చెప్పటయును. 235

కా. తీరాంభోనిధి పుత్తికాహృదయ రా - జీవాహ్లా! జీవాహ్లా
రాజీవేంద్రగుత్తురంగమత! మా - యాయోగసంయోగ! వి
స్ఫూర్ణాంత! యనంత! మానిజనరా - ట్నంతాన సంతాన! సం
సార్థజ్ఞాన! కిచ్చిపతమ - స్సాంధ్య! సారాంధా! 236

క. భరణీభరణ! భరణీ! భరణ! గుణాభరణ! నిర్మల! - పావనగుణా
భరణ! భవాంబుధితాణా! భరణ! భరణ! భరణ! భరణ! భరణ! 237

మత్తకోకిలావృత్తము.

పుండరీకవి కుష్ఠమానస - పుండరీకని వాకరా!
పుండరీకహరా! ద్విపస్మృత - పుండరీక! గదాధరా!
కాండవాహవి నీలవిగ్రహ! కాండసంభవ! పావనా!
కాండమాన! నిరంజనా! ను - కాండవేష్ట! నరావనా! 238

గద్య.

ఇది. శ్రీమద్వేంకటేశ్వర చంద్రసాద లభ్యాదర్శనచతుర్విధ కవిత్వమహత్త్వాన్ని
రామ, భూసుకుల తీగపారావాహనావృత్తసోమ, శ్రీమత్సంగ్రహ
పవిత్రాపస్తంబసూత్ర, సావిత్రితీర్థసృనింహ్యపుత్రి,
సుకవిజనవిధేయ, పిచ్చయనామధేయ ప్రణీతంబగు
విజయాశ్వచరిత్రంబను ప్రబంధంబునందు
బూర్వాభాగంబున ద్వితీయాశ్వాసము
సంపూర్ణము.

శ్రీమద్వేంకటేశ్వరార్చనము.

ప్రస్తుతం.

విజయాశ్వ చరిత్రము

పూర్వభాగము

తృతీయాశ్వాసము.

క. శ్రీక! సద్గుణగణం ! త్నాకం ! కరుణావిశాల ! - యజ్ఞాధిపరా !

భీకరపువార ! భక్తవ ! శీకర ! కేషాద్రవాస ! - నిద్ధవిలాసా !

1

వ. దేవా ! అవధరింపుము. సద్గుణగణవిశాలదులగు కౌసకాదులకు సన్నతపుణ్యకథాశతాం
గనూతుండును నూతుండిట్లనియె. నట్లు యశోవతినిశాపతిముఖ్యులనించుచుఁ బరితపిం
చుచు మహాప్రయాసంబున నారేయిగడపి మరునాటియందయంబున నరుసంబుడిగిబర
వసంబులేనితలంపులకుంజొచ్చి వెచ్చనూర్పుచుహోత్ర్యపరిభాగంబునకుంజనియెంటరిగా
నటునిటుందరుగుచుండె నాసమయంబున.

2

క. అణిమాదిసిద్ధిలూపుగ ! మణిమంత్రోపశము లెఱిగి - మలయుమహాత్ముం
డెసఘుండొక సిద్ధుడవ్వై ! జనునాఁడా మేఘమీదఁ - జయ్యనడిగియెక్క.

3

చ. అటుడిగి ముందునిల్చుటయు-సమ్మరమంది లతాంగిచెచ్చెరక
వెటవుగమొక్కి పీటమిడి - తృప్తిమెయిందగఁ బూజఁజేసియం
తటనొక తాళవృంతమును - దానుముదంబునఁ గలఁబూనిచెం
గటనొకయోచనిల్చి కర-కంఠముల్మూరయంగవీరగజ్.

4

క. ఆగన్న గాలిదేహము | వై సోఁకిన కాంతినొంది - పరిహృతమార్గా
యాసందై సంతసమున | నాసిద్ధుడవ మెచ్చి యిట్టా - లనియెక్క బ్రీతిక.

5

క. ఓరాజవదన సిద్ధగు | యోరిమియును భక్తికి క్తి - యోగ్యతయును నిం
కేరికిని నెందుఁగలుగదు | కోఁకినకోరికలు నీకుఁ-గొననాగుఁజామి !

6

మ. ఇదివాంఛాఫలదాయకంబనఁబడెఁ - హృష్టిప్రదంబంచుఁజే
పృథురాధిక్యముగాఁగ దీనినొగిబా - ముల్కాన్యుసమ్మద్ధిసం
పదమింపొందఁగఁజేయు సౌఖ్య మొసఁగుక - భాగ్యంబుఁగల్గించునే
కొదవలోజేకుఁజేయున్నఁ దీర్పుఁగొను మో-కుంభీంద్రకుంభ స్తనీ.

7

- క. ఇక యనియొకమణి నటించుటఁ బనిలందుఁగ జేసెనొకఁగి - పునరుద్ధరముల్
నెలవలయు ననిననుటయుఁ బనిగొని కడుఁగ క్రిందితి - యపుఁజిల్లనియెడ. 8
- మ. పునెత్తెత్తున మీరు నన్నులగుటా - భయల్ యొగవిద్యమహా
జ్ఞానాభావమిహు లుత్తములు పో - లంజాలరెవ్వారు మి
మ్మాప్రక్తికొమిమునంటి పాపములపా - దాంభోజముల్లాన్నిద
త్వానందాపుష్పం భక్తిమైమనుటయే - శాశ్వతము మాబోంట్లకన్. 9
- క. తొలిదామున కేదేటికా ! హరిశ్చంద్రుని నూనమైన - పుష్పముకలనక
దలఁపనికలపుక విముఁగని - కలయఁగఁ బూజింపఁగలిగె - విరివెనఁబయిల్. 10
- చ. అనుచుగ మిమ్ము బోలుల మహాత్మ్యము నేజనియందుఁ దెప్పఁగా
ఘనులబిడ్డలెంతయును - నైవల నానబహుకీర్తనం
బునఁగి ! దలంచుచుంటిమిది - యెంతపుడైనను నట్టికానిది
వృషము లక్షించునోయనుచు; - చంద్రము నేటికాంధ్రనేపకెన్. 11
- మ. అనిపటికియతనియలఁ దనపరితాపాపనోదనోహయం దెలుంగఁదలంచి యోజించి యట్టి
మాటఁబ్రస్తావించుటకుం దెపుసాలక యానీలాకఁప్రసంగవశంబునఁ దేటవచుట
యుక్తంబని నిశ్చయించి మాటలకుందాన్పి ష్టధనితో నిట్లనియె. 12
- క. వినులతును మీచరితలఁ గనవలతును మిమ్మునంటి - గునులనుభక్తికొ
మనవలతు మాకుమీరే ! వనమే ముఖ్యంబటంచుభావించుమనెన్. 13
- క. ఏయేభూములు జూచితి ! లేయేపురములనుగంటి - లేయేగిరులొం
దేయే కానలుమెట్టితి ! లేయేదేశమేమిదియ - లెజ్జెగంపఁగజే ! 14
- మ. అనిప్రాప్తించిన సిద్ధుఁడెట్లనియె: జే-లా! మేముమాకిచ్చగ
ల్లినయెప్పుటికిఁబోయి రాగలము నం - తేషించి యిట్లంచుఁగాం
చినవంతలో విహించినట్టి యడవు - ల్లిమల్లిరుల్వాహనుల్
వినుపించుచుపూనా? యెక్కటియే ? య-వృత్తాంతముకొ జెప్పఁగన్. 15
- క. నిమిషమున నందరింతుము ! క్రమముగజగ మెల్లఁదేయఁగల మెల్లనిశే
షము లన్నివోటనుండయే ! మముఁబోంట్ల కెఱుంగరాని - మృత్యుమగలదే ? 16
- చ. అనపుడను నోపహాత్రు! యిది - యద్భుత మెంతయు మీప్రభావముకొ
దనరఁజెఱుంగ నాతరమే ? - గుమ్మలు మీరు కృపకొవహించినా
మనమునఁ గల్గు దుఃఖమును - మానఁగజేసి నుఖించువీతియో
జనయొనరించిపల్కుఁడవ - చారముఁగా మది నెంచకీ త్రిజిత్. 17
- క. కడుగునులు మీరుమిమ్ము ! ట్లడుగఁగఁ దగదైనఁగొంక - కడిగితివెఱఁబో
విడిచి; కినుకనునపొంపకుఁ ! డిడుమనఁజిందలచున్న - నెల్లగుఁజెపుఁడా. 18

- క. మీసంబువారి నూక / భావించున వినుకుండెంద - బలికింపగిరా
 డివిధి నెటునెవలగునో / యాచునని పొడముచున్న - దంబునాలోక. 19
- ఉ. లాపదనాదు విన్నపము - దప్పుగ నెంచకయున్న యున్నమా
 డేమదివాచకంకవది-యించెదనన్న, నతండునవ్వినీ
 వేమియుఁ గొంతులేకడుగు - మేర్పడఁ జెప్పెద నెగ్గులేదు ను
 మీ! మరునంటవారలకు - మేదినిగోపము నీర్వ్యగల్గినే? 20
- క. నేడుగవత్సర్వములు / పోడిమి నెఱుంగుటనె మింట - బోయెడివాడెక
 వేయకయే నచ్చితివగ / లాడివో నినుజూచిపోవ - నగుననివేర్కొ. 21
- ఉ. ఇంతకుమున్నె నీచరిత - మెల్ల నెఱుంగుదు; నొక్కచూపరిక
 గంతునిఁబోయి నానిగని - కాంక్షనహించి, యతండుగానరా
 కంతటిలోనె పోవుటయు - నగ్గలపుండుమి నైచలేక నీ
 నెంతయు నాత్మజింతలెద - వీనుడినిక్కమొ కాదో తెల్పుమా? 22
- క. ఇదియేకద నన్నడుగగ / మదినిఁ బలంచినదియొక - మృంతేలా?
 దెలికవదియొపుము నేఁ / బొదలిన నీచింతమాన్వి - పోయెదనటలా! 23
- గీ. అనినఁ దనలోనఁగలమాట - నతఁడెఱింగి / వలకుటకు విస్మయంబుండి - కులుకులాడి
 యానందునఁ జిఱునగ - నంకురించ / నపుడెసిగ్గునఁడలవాంచి - యదియ,యనియె. 24
- క. ఆ త్రజీ నతఁడెంతో! మె / చిత్తంబునఁ గలుగుమాట - జెప్పట యనఁగిం
 చిత్తుమహత్త్వముగాదది / యుత్తములగు సిద్ధులెఱుంగ - నోపుదురపుడెక. 25
- న. అనిన గంతునించి యాచంచలాక్షియని యట్లయగు. మీరసమానయోగవిద్యాప్రభావ
 పంపింపుట. మఱియు మణిమంత్రోపగ్రంథులఁగలమహాత్ములరు. త్రికాలవేదులరు.
 మీకుగోచరింపనివృత్తం దెద్దియుంగలుగదు. కాన, కరుణించియగ్గున్న నోహరుండెన్వడ
 గుటయు, నెవ్వోటనుండటయు మహూర్తకాలమున నతండ్రిచ్చటికిరుడెంచి నాచి
 త్తంబువారింబికిని కానరాకపోవుటకు నిమిత్తంబయ్యెదయైనదియుఁ దెలిసి నాయడ
 రువారించి వక్షింపుడనిప్రార్థించి యభినవమారుండైన యానుకుమారుని యాపయానన
 కుఁగలక్షణంబెఁగింపుట శేషంబు. గావర్జించి నెప్పిననాల్గించి శోకంపంబొనర్చుచుండియంత
 నాబోటిమాటలువారించి మోమునఁ జిఱునగనంకురింప నించుక నేవుయోజించి తదనంత
 రంబున. 26
- క. తనదుకకపాలలోనో / య్యనహస్తంబునించి వింత - యొనకరాటం
 బునుగొని యంబిరాటుక / దనకనులకురాచికిని య - తడుకనియనియెక. 27
- మ. వింటే! యోకనకాంగి! నేనిపుడు మ - ద్విద్యాప్రభావంబుచే
 గంటికొన్నము; వాఁడెనీదగు మనఃకాంతుండు నీనైదుమిక

- గొంతుమారునికాదియెక్క యెక్కిరా! - భూస్థితికాంక్షల
 స్థితికామని, పిత్తకాయని యెప్పుడుకా - నిశ్చయమన్నాడెదక. 28
- గీ. అనుచుచున్నాఁడుకాదునక్కడయింక మాడుమరెవరె, యనివేలఁజూపియలఁడు
 ములఁటలును చూచుచుచూచుచునని | కంఠకప్తయి నాటిల్లె - నిపుడుగంటె. 29
- క. సమీపి నిలపుకరమున | గోమరుమగుమేనువాడి - కందుటఁజూపిం
 గానుచి జాతికెదడు | కేమనిచియింతు నరని - యిప్పటికీతిక. 30
- క. ఈపుడుకని యామాటకు | నచూచుచు కేమినులఁచుగదానా
 యామా! యింకెన్నఁదో | నిజమును చెలియలల్లు - వే కృపననుడుక. 31
- క. ముచ్చి కెన్నఁదనియలఁ - గుండుకలే బట్టెమాచి - యిభరఁగ్గఱనా!
 కొంక నక్కయగానీ ఖించి యెఱింగినతె కెయఁకెప్పినిమీ! 32
- మ. అమిక్ శ్రీపు మేలుమందు రుచిరా-స్యాఖ్యాననిజానిగ
 స్మిముతోడ్పాలుగ; నాన్మహాబునుతుఁడా - హ్యంతుఁడాత్మయ శా
 మువైసిద్ధపొందియున్నతఁకాం - చిష్టంబునరంజియరు
 త్తమలో మాతమటంచుఁ గుచ్చిపేవా - దంబింపి దైత్యులమిముక. 33
- వ. నీరుదప్పిచి ప్రవర్తయిం దేబుదఁడెలికెద నాకర్ణింపుము. నీవతనింగాంచిన నాటిరేయి
 నిఁగింనుయంబున నిరుపురుకక్కుములు పయన్మార్గంబునఁబోవుచుండి శ్రీపురంబు
 నకు సమీపంబునఁగించి మాటలాడుచుఁ బ్రసంగవశంబున నొకఁడాపట్టణపురాజ
 పుత్తునిఁడు మిక్కిలె కక్కునివాడనియు మఱియొకండునివేకప్పుడు చక్కనిదానవనియు
 ఎల్లించి వాడెంచుకొనికేవాదపడుచున్ననమయంబున నచ్చటికివచ్చిన తృతీయదైత్యు
 నిచేఁ బ్రభోధితులై వారు నిజంబెఱుంగఁదలంచి యపుడు దాపుననుండుటంజేసి రాజ
 కుమారుని నయఁపభంబుననతివేగంబునఁగొనివచ్చి నీసెంచుచున్న నీప్రక్కఁబ్రవృత్తంకం
 బువైడించి పిల్వకించి మీనలేరుపురుషునియోరూపలావణ్య విలాసంబులయల్గులనినిగ్ధ
 రించి మల నృపాత్మని సతనిమంజుంబునకుఁజేచ్చి నికేఁఁబుంబొయిరినుమీ! ఏతద్వృ
 త్తంబుంబయి మరీయకజ్జిలప్రభావంబునఁజేసియు, యోగవిద్యారామాత్మవైదియు
 నంతేసియు, దెల్లంబుఁగా నెఱింగితి. నారాజపుత్తుని నామంబు విజయశక్తిండు.
 మఱియు నిపుడుగోచరించు పి కేషంబులంబెలికెదవినుమని యాదిక్కునకు దృష్టిసారించి
 యిట్లనియె. 34
- తే. గీ. వానిమరబాధి యెట్టిదో - కానిమాట | రాదు నుమి తల్లిడంబున - రామరామ!
 హరిహరి! యంచులుకుఁ దా-నారటించుఁ | జాలబింతించునీమూర్తిసంస్కరించు. 35
- ఇది యతని యిప్పటిప్రవర్తనంబనిచెప్పి వెండియు నిట్లనియె. 36

- క. తిలకింతుఁ యజ్ఞముచేఁ | బలుకులు మీకెటులవినఁగఁ - బడెననెదేమో
యెబ్బో! యిదియెన్నొక | స్తులకుకొ రాచినను నుడివి-నుకొ గాన్పించుకొ. 37
- న. అపయటులుండనిమ్మతని - యద్భుతమా కథవిన్నయట్టి వా
యెడలయందు వల్కిపరి - హాసముజేసిరికాని వారలా
యొడవిసలాగుఁ దామెఱుంగ - రొక్కరునుం గని నంతఁజెప్పితిం
కెదితెలియంగ నన్నడుగ - నెంచితివో వివరింపుమెయ్యనకొ. 38
- గీ. రహస్యనేయకు పోవలె - నుడువుమన్నఁ | బడలిసిద్ధుండు వల్కిన - పలుకులాత్మ
నెంచియడుగఁగాఁ దగినను-హించిమంచి | వై నవచియింపుఁ దొకవిష-యముమహాత్మ!
- క. ఇప్పుడారాజకుమారుఁడు | స్వపునఁబుననుంటఁగాంచి - నలికితిరిగదా!
ఓపరీతమైన యాహా | హపువెతఁగొని యెటవసిండు - నదియుంజెప్పుఁగా! 40
- క. పలుమారు మిమ్ముచదుగుట | వలనమదిన్విసుకుఁజెంద - వలదనఘాతా! |
తెలిసివచ్చెలు గావునఁ | గలతెఱఁగెటిగింతుఁడనెడి - కాంక్షనడిగితికొ. 41
- క. నాయందుఁగరుణనొక్కిం | తాయాదంబై ననోర్చి - యాగాములుబ
ర్రాయముగఁ చెలిపినుదికా | ప్రియముఁగలిగింపుఁడింక-నడుగఁజునికొ. 42
- క. వినుమెన్నిమారులడిగినఁ | గనలొందక సంతసమునఁ - గనుఁగొనినీకుకొ
వినుఁకింతు సంతయింపకు | మనిసిద్ధుఁడు మరలఁగాంచి - యపుడిట్లనియెకొ. 43
- క. ఎవలెనిమిదహతాచం | బునకుకొ బాలె విచిత్ర - ముగ నల్లదిగో!
మనుజేశ్వర నందనుఁడుప | వనమునఁ గడునలయుచున్న - వాఁడులతాంగీ! 44
- నీ. విశిష్టయైబుండి - వేదనమించినఁ - జిగురాకుపాన్పువై - జేర్చుమేనుఁ
జిగురాకుపాన్పు - నెగఁజెందివాడిన - మదివైఁపలేకపూఁ - బొదలదూఱుఁ
బొదలయందునవెట్ట - సొడమినవెగటొంది - పన్నీటికొలఁకుల - పజ్జకేగుఁ
బన్నీటికొలఁకుల - వైగాలికడువేండ్ర - మైనతరుచ్చాయ - లాశ్రయించు
- గీ. చెలఁగిచెంగటఁ బలుకుప-తులనవములు | పరుమముగఁదోచి దవ్వుగాఁ - బాఁదోలు
నతఁడుపడుచున్న వెతఁగని - నట్టులైనఁ | గతిసచిత్తునిమదియును - గరఁగుఁజుమ్ము. 45
- క. చూడఁగరాదావెతనో | రాఁడు నీతోడవలుక - నతఁడచ్చటం
జేడెరో! నీవిచ్చటను | వీడనికష్టయిననుభ-వించెద రకటా! 46
- క. శ్రీపురమను నదియెచ్చట | నీవట్టెచ్చటయిపుడు - నీకునతనికొ
బాపపువిధి యీవిధిసం | తాపముఁ గలిగించెనమ్ము - తామరసాక్షి! 47
- క. అనిచెప్పిసిద్ధుఁడాదెసఁ | గనుటను జాలించిలేచి - కాంతామణి! నేఁ
జనియెదనికనిటడడవా | యెను నుమ్మునుచులఁజేర - నేగఁగవలయుకొ. 48

- క. ఈ ప్రయోగములకు జాత్రులగుదురోయో? ప్రమాదమై నాకొంచి యశోనతి పీనాన
నమై ముట్టినెనె. 49
- క. ఏమానావృత్తి? నానగు, పాపపువెడలీపువక - నమ్మ నెమిలలో
ప్రాపించుమధుమ - క. క్షేపించిమోముటందు - కేవలవాక. 50
- క. కేవలమనుకొనిననుకొని కేవలమకలగు నుత్తా - పిరియిరి, నియోకే
యోనునియోచిపువకు వినియోయిరేపిరియె - వినియోపువకు. 51
- క. వినియోయియోపువకు / ప్రాపపువ కేవలవాక - వాకకలితా!
కేవలమనుకొనిననుకొని తానుగానుమాన్పి ననుట - పుట్టుమునుకే! 52
- క. వినియోచి నానుకొనిననుకొని నానుకొనియోపువకు - వినియోచి నానుకొని
వినియోచి రేవలమకలగు - నుత్తా? ప్రాపపువక - వాకకలితా. 53
- క. రేవలమకలగు - వినియోచి నానుకొని. కరుగనెన్నుగలిగి - పట్టిమీరు
రేవలమకేపువకు - నానుకొనియోపుట / నియోచిరేవలమ - కేవలమగు. 54
- క. అనియోచుండు నానుకొని - పట్టియెంచి / వినియోచుండు మనుషటి-వినియోచి
కాటుకొక్కిరియోకాంక-కనులవాచి. చూడుమానక నిపువకు-జాపుటయును. 55
- క. నానుకొనియోపువకు కనెరాజును, పాపకానానపువక - చూడుమానక
నానుకొనియోపువకు మణి / పాపకా నానుకొనియోపువకు - పట్టిమీరు. 56
- క. కాంచితమొంది పుట్టిడించి-కాంచనాంగి / పాపపువకు - పట్టిమీరు-పులకరించి
పాపకానానానియోచి - పుట్టిడించి / పుట్టిడించినాని రేవలమ - పాపకొని. 57
- క. కానుకుని గనంగనె పి-కాళికానుకొని గనంగనె పుట్టిడించి
గ్రామనియోపువకు - కనుకలగుకాళికానుకొని
కానుకునియోచియోపువకు - కాంచితమొంది-కాంచనా
కానుకుని నీవిజానెను - పుట్టిడించి - పుట్టిడించి - పుట్టిడించి. 58
- క. పుట్టిడించినానుకొని తానుకొని - కాంచితమొంది
నానుకొని యెన్నుకొనియోపువకు - కాంచితమొంది-కాంచనా
పుట్టిడించి నియోచియోపువకు - కాంచితమొంది-కాంచనా
పుట్టిడించినానుకొని మూపుకొనియోపువకు - కాంచితమొంది-కాంచనా. 59
- క. అటులచెలియించియును నృపా - లాత్మజాతు / నందు నిజమానుషులగు - మైత్రకతన
నానుకొనియోపువకు - పుట్టిడించి / పట్టిడించినాని మించు పి-కాళికానుకొని. 60
- క. ఏకాంతమనై యింతటి / యానుకొని కగ్గమై - వాకాంతమనె
నీకొనికొనియోపువకు / కేవలమ మన్నింపుమిటుల - జింతిలనేలా? 61

- క. వేదవమించెరుదైచరగ | రానికడడవేలజేర - రమ్మనికడును
సామమునఁ గాఁగలింపఁగ | జేదోయింజాచెజాన - సిద్ధుడుననియెన్. 62
- గీ. నననవెంటనె తెలివొంది - నానమదిని | గడుదనవ్వుచుసిద్ధుని-పదనమరసి
యనఁ | తెలియక నేవల్లి - నట్టివిప్ర | మోక్షు లివిమీపవంతయై-యందుననిన. 63
- క. కౌళామించినవిద్రుమ | మేనినువలికించె నిటుల - నెఱుంగుదుఁ; గంపే!
మానవతతి పుత్రునికన్ | మేనువచించినది నిక్క - మేనోకాదో. 64
- చ. అనప్రడు మీరువచ్చి-చె - యంతయు నిక్కము కంటిఁగాచెనే
నుచు; విముఖోటి పెద్దలు వి-నోదముగానగునేనిఁ గల్లమా
టనువచియిందులున్నె? యక - టా! సుకుమారుడు మత్స్యియుండుమిం
చి పెరనొందె నాశోకకు - జింతిలుచుండెడు సేమిసేయుదున్. 65
- క. ఎన్నడు నాహృదయేకుని | మన్ననఁగని వేడ్క-మీఁ - మనియెదనొక్కో
యన్నన్నయోధులేని | ట్లెన్నాల్ల మోహవాధి - నీదగవలెనే. 66
- చ. ప్రవర్తింప యాపుత్రాంతంబిట్టిదని యెఱుంగనేక వెతపడుచున్న సమయంబున, జైవ
భటులందేసి మికివోటికివచ్చుటయు నిక్క-మగువృత్తంబుఁ దెలుపుటయుం దటస్థించె.
మహాత్మా! మికరణావిశేషంబునఁగదా మదీయమనోహరనింగాంచితి; మీరుగృహ్లాటంబు.
- క. జైవమన నిక నెవ్వరు? | భావింపఁగ మీరనాదు - పాలిటిదేవుం
డవేళనన్నుఁ గావం | గావచ్చితిరిది నిజంబు - కలుష విదూరా! 68
- క. కాంచితిమిము ధన్యతనున | హించితి రక్షించుభాగ - మిఁకమిది కటా
క్షించి నను పాలలోనన్ | ముంచిన నటుగాకనీట - ముంచిననొప్పున్. 69
- క. భావింపని నాపాలికి | దేవునివలె వచ్చినేడు - తెలియకమిము నే
నేవిషయ మడిగినను మది | నేవపడక జెప్పినార - లేర్పడననినన్. 70
- క. అలలన మాటలన్నియు | నాలించుచునుండి సిద్ధుఁ - డంతటిలోనే
మోలాతియైనవిషయము | నాలోచనజేసిలేచి - యపుడిట్లనియెన్. 71
- క. అడిగిన చెల్లను జెప్పితి | విడువకఁ బరికించినీకు - విరిబోజిరా! నేఁ
దవహయెవచ్చి యివటికిఁ | గడువడిఁ బోవలయుఁగలదు - కర్ణమునాకున్. 72
- గీ. కరమునీయందు నాకనుగ్రహముగలదు | కాననిచ్చెదఁ గొనుమయీ - కరవటంబు
నిందుఁగలకాటుకొక్కింత-నెత్తికనుల | రాచికోని నీప్రియునిరీతిఁ-జూచుకొనుము. 73
- క. చెలువనా! విను కావలసిన | కొలదింగావించి యునుచు - కొనసేర్థముసి
ద్ధులమగుటవలన నీక | జ్వల; మమ్యలు నేయలేరు - సత్సమునుమ్మా! 74

- ఆ. దీనినెంతయిచ్చు - తైనవారికిఁగాని | యొసంగమెప్పుడు నేమొ - కింతయైన
నేడుమదినినాకు - నీయందుఁగలదయ | వలననిచ్చిపోవఁ - దలఁచినాడ. 75
- ఉ. నావుడుగుండె జల్లనఁగ - నాతికడుంగడుభీతివొందియో
పావనమూర్తి! నన్నిపుడు - పాయనిచింతల పాలుజేసి మీ
త్రోవను మీరుచోయెదరే - యాశ్చర్య మెజింగినట్టి వా
రీవిధిబుల్కించెని యన - నేమిఁకనున్నచె యడ్డశక్యమే. 76
- గీ. కళకళియ మాబ్బంబులు - హృదయ | కమ్మనెడు మాటఁదలఁచియె - స్తుంగపరుల
కుపకృతినికేయఁ గాంక్షించుచుండువారు | మీరువిడిచిన కక్షించు - వారలెవరు? 77
- క. ఆశానియించిహృదయ | క్లేశంబునుమాన్వి ననును - భింపఁగఁజేయం
గాకత్తులు దొరికితిని; | యాశంసిత మొందఁజేసి - యరుగంచగదే. 78
- క. మిమునడిగి సంతపట్టును | గ్రమముగ నెఱిఁగించినారు - గడఁ యిఁకనాలో
నమరనొకకఁ చెలిపెద | విమలాత్మా! దానిఁదెచ్చి - చెడఁజనుండా! 79
- క. మణిమంత్రోపసానిధులు | గణాతింపఁగ మీరెంత - కాన్పొందె నెక
క్షణమున నేయఁగనేర్తురు | ప్రణాతింపెన మిమ్ముఁజింతఁ - జాపుడ! మాత్మిక. 80
- క. మునుపడఁగాఁ జక్కెఁదనిడి | తనిపించిన నోటఁజేదుఁ - నెనిపించుటయొ
ప్పునె? కొంతమేలుగలిగిం | చినవారు మరలకీడుఁ - జేయకుడనఘా! 81
- క. ననునాప్రియుఁ డుండెపున | మునకుం గొంపోయి విడిచి - పొండేవేళక
కినియకుడు మీరయకన్ము | మనమనియెద మీకుఁజాలఁ - పుణ్యంబొదపుక. 82
- క. ఆలోచింపకుఁ డాతడ | వేలా? మత్సరులువత్తు - రిఁకనటుపైనే
మేలొందుటఁదెలియను ; నను | మాలుంబగు లాగువేగఁ - గొనిచనుడననక. 83
- గీ. ఉలికిసిద్ధుండునని తలఁయూఁచియట్టి | కత్తిమాబోంట్ల కొంచునేచంద్రవదన!
యనియె; మీరెఱుంగని విద్యుఁయవనిఁగలచే? | పుణ్యమిదికాపుడని పదంబులనుబట్టె.
- క. విడువిడు పదములననియో | పడఁతికరద్యయమతండు - పాయఁద్రోసెక
విడిచినవామది తాపం | బుడిపెడి వారెవ్వఁడనుచు - నుగృహివలెకెక. 85
- గీ. అంతనామర్థ్యముంగల - యట్టివాడఁగ | గానటంచెంతచెప్పినఁ - గానిమీఠ్ర
భావమెఱుంగుదు నీమాయ - పలుకులేల | ననియెనాకొమ్మ యామాటకతఁడుననియె.
- క. నగి కొంత డడపుతనలోఁ | దగువిధియొజించియట్టె - తరళాక్షి నెగా
దిఁజూచి యిచ్చయింపని | వగనూరక యుండిజాలి - వడినవిధమునక. 87
- క. ఆకాయ సిద్ధుడతిహా! | నీకోరిక నెటులనైన - నెరవేర్చెదనె
శోకింపవలదు నినుఁగన | నాకుంగడు జాలివొడమె - నమ్మితివగుటక. 88

- ఆ. పక్కినట్టివాని - చేనుగను కుజవయఁ | స్పట్టలయ్యెనిప్పు - డబల ! చనువు
గాఁగమాటలాడు - కతమునసిద్ధుండఁ | నై ననేనులోఁడు - వై తినీకు. 88
- క. మేమిట్టి పనికిఁబూనుట ! నేమమునకు భంగమైన - నీవెతఁగనలే
చేమైన నయ్యెడునునై | నీమేలొనరించి పోవ - నెంచితిబుద్ధిఁ. 90
- ఎ. ఆవిచెప్పిన నతని కయ్యిందువదన యిట్లనియె. 91
- క. చేకొని యుపకృతిఁజేసిని | మీకిందున లోపమేల-మేకొనునీమం
జేకరిణింజెడు నయ్య ! వి ! వేకింపఁగ ; బావినిరు - వెల్లువజనునే ? 92
- గీ. అడ్డమాటలు నలుకకుఁ - డానఁజెంది | యడిగినపు డిట్టమునుదీర్చు - కరుగరాద
టన్న వినిసిద్ధుడగునగు - నదియగర్భ | మగుటనే గద యొనరితు - నంటినేను. 93
- గీ. తొలుతసేకొక్క పద్ధతిఁ - చెలువనలయు | నందునకు నిచ్చయించిన - నందియంబు
లేకనీప్రియుఁ జేచ్చెడఁ - గాకయున్న | నావలనఁగాదు సుమిమత్త - నాగయాన ! 94
- ఎ. అనిపలికె తక్షణంబులేచిపోయి తానటకరుడెంచునపు డెడఁగలుగనునిచివచ్చిన యోగాశ్వ
మునుగొనివచ్చిచూపి, లతాంగీ ! నేనుదీనిప్రభావంబున నెప్పు డెప్పు డెచ్చటికిం
బోవఁడలంపుగల్గునో యాయాస్థలంబులకుండ్రుటికాలంబున ననాయానంబుగా వియ్య
శంబునంబని వచ్చుచుండుదు. నిదిమనోవేగగమనశక్తిగలయది. ప్రపంచంబంతయు
నొకముహూర్తకాలంబునఁ జాట్టి తిరిగిరానోపు. నీకభీష్టంచేసి నాపిటుండనదీనివైనా
రోపించి చనుదెమ్ము. నిమిషంబులోన నీప్రియునిచెంతదిగవిడిచిపోయెద. మావంటిసిద్ధు
లకు యువకుల తమ స్వర్చంబుఁగారాదు సుమీ ! యెనను నీవైఁగలప్రియంబువలన తార
తప్యంబులు విమర్శించుటకు సమయంబుగాదని యట్టినియమంబు సయితము లేక్క
నేయక నీకుపకారంబుఁజేయ నిశ్చయించితి. నిదియ నీకుండెలుకవలసిన విషయంబు.
బాగుగాయోజించి యాగాములను నిర్ణయించుకొని కీప్రంబుగాఁ నీయభిప్రాయంబుఁ
చెలుపుము. వృద్ధంబుగ కాలయాపనంబుఁజేయుట ప్రయోజనంబుగాదనుటయు, నతని
కభీషణదనంబుఁగావించి యామించుబోణి మనంబున ముదంబొదవ నిట్లనియె. 95
- ఎ. ననుమీ రిట్లుగంగనలె ? పసిదానక మిశమరాడనే
ర్తునె ? మేలైనను కీడుగల్గినను నం - తోషంబు ; మిరెట్లాచె
ప్పిననభ్యంగినొనర్తు ; నమ్మితిమిమఁ - విజ్ఞాన సంపూర్ణ ! యె
య్యనఁగొంపోవుడ తోఁచురీతినిఁక మీ-యాజ్ఞకైబ్రవర్తించెదఁ. 96
- క. చుడఁదన వేగిరమనకేపు | డెద బాగుగనెంచిన వ-భీష్టముగలవోఁ
గదలుము లేకుండిన రాఁ | బదరకుమిది సాహసంపుఁబనిశుకనాణీ ! 97
- క. పసిదానపు యోజించక | దెనదోచని వలపుకతనఁ - దెగువకుఁజొరఁగాఁ
బునగాదనమంజసమనఁ | గునుమఁమానాంగి భీతిఁగొనకట్లనియెఁ. 98

చ. చునదు సంశయింపఁగన-వర్ణముగల్గదు మీకునీన న
 వల్లపెట్టులైన నర్జునుడు వృ-హాలకమారుని కేర్పఁడావనికొ
 నిలవఁగఁ జాలఁ జాలఁ గరు-ణించి నభ్యంతరాకమున్నెవ్వ
 తలఁపున మీవచా త్వపుట-లంబున వేగొనిపొందునావుడొక. 99

గీ. ఆటల నీకెప్పుడున్న ర-మృదువుఁజెప్పి | తొలుతఁదానైంకమునెక్కి-కులుకులాడి!
 యటుపిలుచునఁ గూర్పుండు-మఁటవలదుకొనిన నేయకుమనవుడఁ-దరుణియపుడు. 100

క. పంపముం దన్నయనుచున | నుంపనమునఁ గడుశంక - మానిమహత్మా!
 న్నాంతులను నానైమి : కంఠం కృపగగిగఁజాల - నిదపె.లనుచుకొ. 101

గీ. కలిపెంచిమియమి - గావెంచుచునుండు - పల్లెదండ్రలమిడి - తలపువిడిచి
 యాత్మదైవమెవ్వ - ననయయి పాలగెడి - చెలలవైగలకూర్చి - దొలగఁజేసి
 యేవేళఁ నులొన - గాకలొకించిమ - ప్పించుబంధులదాయ - కంఠయఁగి?
 ధియొత్తునెఁగఁగా - లువఁగాచినించు - పరిచారికలయందు - క్రొంతుమాని

గీ. కాకాకా పంక్షిపై-బాచికిడి | భోగభాగ్యాను భవక్తి - నిర్దీనవచి
 నుజినిద్దనివెంబు - ల - పంపెక్కి - గలగునే వృజనపురి - కామకలప. 102

చ. అపునెప్పుడునీతిని హెచ్చించి సిద్ధుండు. 103

క. పదిలము పదిలము మగునా! | మదిట నేపట్టునెం-చు దెగయఁనడికొ
 జదలఁజనునపుడుభీరి | కదలమమియొక్కనిమి - కాలంబనికొ. 104

గీ. కదలకుండెదఁ బదిలంబు-గామహత్త్ర ! | వేగనెగయిపుడనియెనా-వెలది ; యతఁడు
 కీర్తిముగ నీప్రియనిచెంతఁజేర్చునిన్ను | గనుమునానేర్చుని తల్లి - ననివచించి. 105

క. అశ్వగ్రీవముఁ బట్టుచు | కిశ్వంధుఁ హాహివేద - నేర్వనమున్నే
 శాశ్వతమునినత 'జా-ప' | వేశ్వర' యని పలికెయఁగ - మెగనెకదివికొ. 106

చ. నదిగునట్లుపైకగనె - చాగినచెంతటి డివ్వొకానిమే
 ల్లువములు బొమ్మకెండ్లుగను - భూగమల్పిలునల్లరల్లగకొ
 శంఖలుపిల్లకాలునల - చాడ్చనఁగానలు మీమట్లుగా
 గతితటనమ్మించొదనఁ - గాఁగనుపట్టై గురిత్రఁజూడఁగకొ. 107

ఉ. అంబరగామి సిద్ధునిహ-యంబు రయంబునఁబోయిపోయి గో
 త్రంబులఁ గానంబులు పుంబులు బల్లెలునిర్దమించి వే
 గంబునుమాని భీకరము-గాఁగనుపట్టు మహాటవీప్రదే
 శంబున నొక్కచోట నిను - సంబున దిగ్గనడిగినిల్చినకొ. 108

క. ఇదియేమి యప్పుడేభవ | కిదిడిగినిల్చినది హేతు-నెయ్యదియెకొ? నా
 న్మాదయేకుడున్నచోటికి | గడపోదలచితిమి తదయఁ-గాఁగనునెట్లకొ. 109

క. అనుచు యశోవతి యంగిన | వినిసిద్ధుం డిట్టులనియె - వేగింపడవ
చున్నె ? ఎచ్చినవారమునుజే | చనకిటఁగాపురముఁజేయఁ - జనుడెంచితిమే ? 110

కా. ఈకాంతాఁజులులో సమీపమున సుచ్చైష్టాస్థముల్లార్చుమే
తాకాశీనిలయంబు రాజులునొకఁ - డాయంబుపాదాబ్జములో
మాకుంబుబాబ్జములొట నెప్పుడును నీ - మార్గంబునంబోవుచో
జోకంబుఁజ యుఁగిగాని ఇననో - శుభ్రాంశుబింబాననా ! 111

క. అరుదుగ నిచ్చటికిందా | నరుడెంచిన పిదపఁబూజ - యగుదనుకఁ బడం
బరుగిదు మాయోగాశ్వుము | త్వరచెడి యీకాననమునఁ - ధరమైవ్రాలుకొ. 112

క. కాపుననిశించెను పూజం | గావించెద వేగయడయఁ - గానేమిటికి
బోవుటమటువై నిమును | తానార్చుము దీగైతఁడు - తరుణియునుదిగెకొ. 113

క. ఇటునుండు మేనుపూజం | చుటకుఁ బూవులనుఁజెత్తు - నుదతియో ! యని తా
నటునుండి నియెసిద్ధుఁడు | కుటిలాలక యచ్చటనుండఁ - గొంకుచునొంటికొ. 114

న. అటుల గొంతతడవెటనిటువెలోకించుచుంగ్రుమ్మరుచుండి యాలతాంగి యట్టి నమ
యఁబుఁ. 115

క. అటునిటువోజీశ్వ | త్తటజోత్కట గుఢగుఢభత్స-తనజలరావ
స్థుటమొద ప్రచనిర్మల | ప్రతినితట నీమఁగాలి - ధామముఁజూచెకొ. 116

గీ. చూచిముందెవ్వరికొక దగుచోటులేక | నీమహాటవి నీగుడి - నేమిగొప్పు
నుకృతమనికట్టిరో యంచుఁ - జోద్యమంది | దానిఁజూడంగవలెనను-తలపుగలిగి. 117

క. అలకాలికాలయంబునఁ | గలుగు విశేషంబులైనఁ - గనుఁగొనియెద నీ
స్థలమున నొరకయండిన | ఫలమేమని గుడికిఁబోయి - ప్రమదంబెసఁగకొ. 118

ఉ. మానినిగాంచె భర్తముణి - మండిత నుండుగోపురాంత సో
పానము పుజకల్పితక-వాటసమున్విత రవ్యుమార్గఁ
తానము వంద్యమాన పరి-జాహసమున్నత మంటపద్వజ
స్థానము కాలికాలయమ-సన్నిభ శిల్పకళా ప్రధానముకొ. 119

ఉ. వింతగుడత్రవ్వకల్పనకు - వేడుకఁజెంది నులించిచొచ్చి యా
కాంతహృదేశుఁ గూర్చుమని - కాలికిభక్తినమఁగ్గురించి తా
నంతటనుంగనఁదలంచి - యట్టిటుగ్రుమ్మరుచుండ గోపుర
ప్రాంతమునకొ శిలాప్రతిమ - ఘక్కున నత్తెతినెవ్వ నవ్వినకొ. 120

మ. అపుడాశ్చర్యముఁజెందినిట్టి యిదియే-మారావిచిత్రంబు తా
నిపుడెసిద్ధుఁడు పూలుదెత్తునని పో-యెకొయెంటరిన్నే నుభూ

- ‘పుకాంతా’ మగవృష్టిమీఠలము సె-రామనువృష్టిమైసట్టి సెం
దుమరుల్ సవృట్టవెంటినా కనులకెం-దుంగానరాచెప్పవత్. 121
- క. నేనెటులవెంటినో ద్రుమ ! చేసంతియకాని యెవరు - చేసంగలది
చొప్పునచుండుటలుచుండెం | గానగెయెను బొమ్మమదల - గామినిగనెగ్గ. 122
- క. తునీతి మాటిమాటికి | నూతన నగుచున్నమనెని - యులికియిదేమో
కాకలనుగు నెట్లెదెదనని చేసంగాబోయి చచ్చ - చిత్తపుబొమ్మ. 123
- న. పరీక్షించి యదియొక స్త్రీకృతహంబుగానుండిన నొంకవడినిలేచి పెలోకించి యపుడు
నవ్వుటమాని యా-పన్నభియాశ్చమగుననుయై యెట్టికేటకు పై-స్వం-సలంబించి
దానిని సంబోధించి యిట్లనియె. 124
- క. తీరిలోనెన్నఁదూరు వెం ! ప్రతిమలుచగు నెటులగ; నెగుల - లులకగవినలే
ఏకులాచ్చుతమికాంత | మతకయమై యుండుఁబలుకు - మమ్మా! బామ్మా! 125
- క. నునెట్ల సాగ్యవేద్యా | భాకన్న నడువయత్ - గానభుజ్గో
పుసాదులందు నీనె : వ్వలై నను నగుదువేమో - నెయింపుతగ్గ. 126
- క. నగనేర్పిమాటలాపెం | పగుసామన్యంబులంగ-దా? కతమేనా
మిగులవేసనబగు నీ | దగునీతముం డెలుపుమీ ద - యంద్యరితముగ్గ. 127
- గీ. సత్యమైసట్టి కనిపపా-మాకెగ్గ | హంబు కావనినామది - యందుదోచె
నేమికాకలమొక్కొ నీ - కీర్తిమారు | పాటునంధిల్లుటకు; తేట-పరుపుమపుడు. 128
- గీ. అనుచుండెక్క- పిదమల-నునివిభుని | పుత్రియగుడుగుటయును రాతి-బొమ్మయపుడు
మలల నగిమానిసియఁబోలే - మాటలాడఁదొడఁగి యెట్లువిననుము! - పడఁతినీవు. 129
- క. భావించుగ నుఖిదుఃఖము | లానగొలుకఁ బ్రాణికోటి - కపుడపుడుభువిక
నై వికముగ; నెదియొనను | వానిరినది యనుభవంప - నలయుంజుమ్మా! 130
- ఆ. మేలుగలిగినపుడు - మిగులసంతోషించి | చెట్టువొంగువేళ - బింతసొంద
జనదు విజ్ఞులెట్లెగి - సమముగాభావించు | రెపుడుగట్టనుఖము-లిందువదన! 131
- వ. సమస్తఫలాశలంబులును, భగవత్సంకల్పసిద్ధంబులై ప్రాపించుంగాని తదన్యంబెద్దియుం
గలుగనేరదని పెద్దలు నెప్పుదురు. కావున. 132
- క. నై వికముగ నివ్వెధినా | కీవిపరీతస్వరూప-మేర్పడె నీకుక
నావిధముననే దుర్దశ | యావహికలెగద యటంచు - నవలాందిమదిక. 133
- గీ. ఎంతవారలకైన మహాస్థలమున | ధౌతలిఖితంబుం గడదగా - దరముగాదు
గద, యనుటవెంచి నీకట్ట - గతిఁదలంచి | యట్టె నినుజూచినవ్యతి-నమ్మ! నేను. 134

- క. ఎన్నోటనొప్పుట్టితివిపు ! దిచ్చటజావంగవలసె - నిదిసీతలవా
ల్యచ్చెడి కట్టనుఖంబుల | నిచ్చసెఱుంగంగ శక్యమేతుకవాణీ ! 185
- క. అనవుడుఁ గడునాశ్చర్యం | బును భీతియుఁ బెగ్గలింపఁ - బొలఁతుకతనలో
ననుమాన మెఁగిబొమ్మక | గనిదైన్యము వగయుమీఱఁ-గానిట్లనియెక. 186
- మ. నినుసామాన్యపు విగ్రహంబనుచు నిన్దీర్చుంబుఁజేయంగ రా
పనుక్తిక ననుఁగావఁగాడలఁచి మా-యూరూపముందాల్చిన
చ్చిన నాపాలిటి జేల్పువొదుపు సుమీ ! - సిద్ధాపదేశంబునక
జరరాహిత్యభయంకరాటవికి వి - స్రంభాత్మనైవచ్చితిక. 187
- ఉ. నీకటవిగ్రహోక్తని - నిల్పుటకేమికతంబు ? చావునా
రేఖింకలు ? నవ్విధము - నిత్తటిసెట్టులెఱింగితి ? నా
కావివరంబుఁనంచయును - నాదరమొప్పుఁగఁజెప్పికావుమిం
కివిషయంబులోన నను - నెవ్వరు ప్రోవఁగలారు తెల్పుమా ! 188
- క. అనివేడ, బొమ్మయిట్లును | వనితరొ ! తద్విధముఁదెలియఁ - బలికెద వినుమీ
నినుఁగొనివచ్చిన యాసి | ధ్రునిచే నీకిట్టికిడు - దొరకొనునమ్మా ! 189
- నీ. వాఁడుమాయాదుస్వ - భావుఁడీకాలికా - దేవినిఁగూర్చిను - స్థిగమనస్సుఁ
డై పెక్కు నాళ్లును - హాఘోరతప మొన - రించినసాక్షాత్కు - రించిదేవి
వేడుమువనమన్న - వినుతించినేనెద్ది - దలఁచినఁజేకూఱ-నుఘోశక్తి
గలిగింపుమనుఁడుదా - త్మాయణియొజించి - యాకోర్కెసిద్ధింప - దడుగకిపుడు
- గీ. ప్రాయ మొదలిన యనియునుఁ - బరిణయంబు | గానిదియుఁ జక్కనిదియునా-మానవేంద్రు
పుత్త్రినాకదానిఁదెచ్చి యే-ప్రాధ్ననాకు|బలియొనర్తువోయానాఁడు-పడయఁగలపు. 140
- స. పొమ్మని యాదేశించి యాదేవి తిరోహితయగుటయుఁ దత్ప్రయత్నంబునెయ సమకట్టి
పట్టువీడక. 141
- క. అది మొదల వివాహితయును | సదమలలావణ్యవతియు - జవ్వనియునునై
పొదలువృషపుత్రిఁగొనిరా | వెదకుమఁ దిరుగంగఁదొడఁగె - విశ్వంబెల్లక. 142
- గీ. నేఁడువాఁడెట్టిమాయలు - సెఱపెనొక్కొ | నిన్నుఁగొనివచ్చె బలిపెట్ట - నిశ్చయించి
కొమ్మ ! నీస్థితిఁగని కల - గుట్టెఱింగి | నగితివిధిదప్ప శివునికై - ననుదరంబె? 143
- క. మాయలుమయలు మంత్రో | పాయంబులుఁ బెక్కునేర్పు - బాపాత్ముఁడు వాఁ
డాయసమయమునకుఁదగ | నేయేక్రియలైనఁజేయు - నిభరాడ్లమనా ! 144
- ప. మన మొకరికొకరుపకృతిఁజేసికొనుటకు సమయంబుతటస్థంబయ్యె నేతద్వృత్తాంతంబు
నేనెఱింగిపలుకుటకాశ్చర్యంబుఁజెందవలదు. మదీయచరిత్రంబు సావధానంబుగా నాక

జ్జించి నిట్టివిషయంబులు నాకుఁ దెలియవచ్చుటకుఁ దనుకారణమును, కలయ్యెముండి
యనుమాటలచే నెప్పయుండటమనిమిత్తంబును, మఱియుఁ గొన్ని విచిత్రంబులగు విశేషం
బులును, నీకుఁ జెప్పఁబడుటగాఁగలదు. నీకును నిట్టివృత్తాంతంబుఁ దెలిసికొనుట యావశ్య
కంబై యుండును; చిత్తవ్రాజవంబుఁ గడపబడెడియవచ్చుఁగావునఁ దొలుతనగ్రహా
విధానంగాఁజేటమందలికి విమ్మల సీద్ధంకల్లు పంపా ప్రవిషద్దశానిరోధనప్రకారము
వివరించెద. స్మృత్యురూపులగు మఱివేర్వరుని కృపావిశేషంబున నీకుఁజేటువాఱిల్లఁ
వలయు. వెనుకఁ కనునని కాంతచిత్తంబేసిరాజపుత్రికి కల్యాప్రతిమయిట్లనియె. 145

జటిలో పాఖ్యానము.

- సీ. విశుము ముచ్చికకాల - ముఁజటిలుండెను-మునిపంపువృత్త - ముఁకుఁగెలన
నొకఁగోటకాఁబలో - నురుభేదఁగొప్పుండి - వినునకడపముఁగా - వించుచుండ
నెఱిగిగోర్వాఁజు-తెన్నరుండని మహత్తేనరుండు నెఱుగఁచెచాల
యోనిందియన్మ - నునుకీమణాలలో - సౌందర్యచాతుర్య - శక్తిమించు
సీ. హేమయనుదాని జీవసు - హీన్మలముఁ | కేఁగిజటిలుని తపమునె-వెప్పెగముఁ
నై నధంగంబుఁజేసి నమ్మరుగుమనిఁ | నతివయదివిని గుండెజల్లఁగవులేకి. 146
- చ. జడిసివచంగతనని - శక్రుఁడు పట్టునుపోదునని నేఁ
కెడలునింబులు తాపనుని - చే, నిపుడించునకేమిచేయుదుకో
గొవవజనించెబో వెనుక - కుంజనదన్నును ముందుకేఁగఁగాఁ
బొదుచునటన్న చందమి - పోయిన బోవకయున్న గోవగుకో. 147
- చ. చలముఁచూసిపెట్టినను - శక్రుఁడుదిట్టిన నెట్టులైనద
స్థలమునుఁ కెందఁగాడుని - దాననునే నయితిందలంపఁగా
ములునెటాకుఁగొదవె - మోచముచచ్చెను వోలదేమియుకో
గొలఁదులె నిర్వయామకుల - గొల్పెవివారికిఁ గల్లకప్తముతో. 148
- క. అనిహేమవఁచి నురవ | య్యనితోఁ దగమనవిజేసి - యెరులను చనుచు
జనుననియెచ, నతడటటు గా | దనెనా యటమిఁదఁజూత - మని తలఁచెమదికో. 149
- చ. అనిచెప్పిన నవ్వలివృత్తాంతంబుఁ చెలుపుమని యడుగుటయు. 150

అశ్వాసాంతము.

- ఉ. పాలితనాగ! నాగగర! భక్తసువర్ణవనాగ! నాగరాట్
ఘోరినరాజరాజనుత! - నూరిజనాన! రాజరాజని
ర్యూలన యోగ! యోగ! భవ - మోచన! నద్వినియోగయోగగం
కీలితరూప రూప! ఖగ - కేతన! నిక్కలరూప! రూపటా !

క. చవిభక్తిభాభానుర ! యవిశళభ్యుభావ ! - యసుభావగుణీ
 భవభవ ! భవనమతతై ! భవ ! భవభు ! సుభవ ! భావ - భవభావభవా ! 152

ఉత్సాహవృత్తము.

హరిహారహర ! సా - సాక్ష ! రాక్షరక్షయా !
 క్షేర ! నీరజారిహస్త ! దేవదేవ ! పాపనా !
 పీ ! సారభూకచేల ! - వేదవాదమోద ! ని
 ప్రహ్లాద ! సూరితాదణా ! ము-మంద ! నందనందనా ! 153

గద్య.

ఇది. శ్రీమద్వేంకటేశ్వర వక్రప్రసాద లభ్యానర్గళవతుర్విగ కవిత్వమహత్త్వాభి
 రామ, భూసురకుల శీరపారావాదవ్యభిసోమ, శ్రీవత్సగోత్ర
 పవిత్రాపస్తంబనూత్ర, సావిత్రిలక్ష్మీవృసింహార్ధపుత్త్ర,
 మకవిజనవిధేయ, పిచ్చయనామధేయ ప్రణీతంబగు
 విజయాశ్వచరిత్రబను ప్రబంధయజ్ఞంబు
 బూర్వభాగంబునఁ దృతీయాశ్వాసము
 సంపూర్ణము.
 శ్రీమద్వేంకటేశ్వరార్పణమస్తు.

క. తనకే ! యీకావ్యముల | స్వల్పగు మీవలనగాని - సరిపడెడికమీ

మనవింపిన మహియె | వ్యర్థ మాపనిజేయఁడగిన - వాఁలుచెపుమా.

9

క. కన్నాకు భంగినప్పుడు | పన్నగవేణులకు నీవు - వైచేయివియ్య

క్లిష్టనిపుణులనుపడ | నున్నారా నిన్నుఁబోలు - యువతులుగనుమీ.

10

చ. నేకు నమయోచితంబగుబుద్ధియు, జాతుద్యంబును, లావణ్యంబును, ధైర్యసాహసంబు

లును, గలుగుఁటలు వరంబొసంగెతి. నింకమారా డక వేగంబునంబని కాద్యంబుసాధించి

ముక్తి పొమ్మనవుడు పురుహూతునకడ్డు వెలకనోడి యావగలాఁడియింకఁబోకున్న నేర

నని నిశ్చయించి నమస్కరించి శలవులైకొని నిజః పనంబునకరిగి మజ్జనంబొనరించి సముజ్వ

లవిభావంబుగంధమాల్కంబురాదులుగై నేసి, నెచ్చెలులు వెంటరా బయనంపై శీఘ్రగమనం

బున పెండ్లగరంగునపరిచకాంతారంబుఁజొచ్చి యందలి జటిలాశ్రమంబుఁబరికించి

పడేకించి తెగునమీఁక దత్సమయంబున.

11

చ. సర్పికల్పభావ - నిష్టాగస్త్యుడై | యోగముద్రఁబూని - యుండునట్టి

జటిలుఁగాంచిచేర - బలకేక వెఱుంగంపి | తత్తేమునఁగొంపి - తలఁగినిలిచి.

12

చ. కేమమమింగలంగి యిటు - కేటికివచ్చితి నేడుబుద్ధితే

కేమరి ; కష్టమొకెఱుంగ - నే ? యపుడేగెద నంటినెంచకం

కేమనియున్న లాగియ - నెంతయు భీతిజనించుచున్నది

కేమియొనర్తు నెవ్విధిను-రేళ్ళయ వాంఛను దీర్తుడైవమా!

13

క. సంభాదులైన మదగజకుంభస్తన లరుగమనిన - ఘోరపుపనికిక

జంభారి నమ్మబునుచుట | సంభావితమగునె ? - మిగుల సంగట మొదవెక.

14

క. వాదించి నన్నెయనుపం | గాదిపక్షేంద్రునకు యింక - గలుగరెయువతుల

లేదో యూహి మేనక | లేనో యలమంజుఘోష - లేదో యచటక.

15

క. ఊరికఁబోయిన నాసరి | వాఁలు నవ్వుదురు తిట్ట - వడదుకొహరిచే

నేరీతివైన నయ్యెడు | వీరడిజనరాదు నేర్పు - విధిసాదంతుక.

16

గీ. అనుచుఁజింతించి పలుయుక్తు - బాత్మనెంచి | పడఁతిమీదకెడ వైద్యంబుఁబాదుకొల్పి

సఖులతోఁగూడి చనివేష్క-నయమింద్రులెలన విహరించుచుండె దాఁజెలువుదనర.

ఉ. ఆయునతీమణులైలగి - యచ్చట నత్తటిదావిపూవులం

గోయుచు, గోకిలగ్వనుల - గూయుచు మత్తమరాళ పంజులక

దాయఁగఁబోవుదుం బొడల - దాఁగుచు నింపునుటిల్లగాన ముం

జేయుచు గీరశారికల - జీరుచుపంతములాడికేరుచుక.

18

క. ఆడుచు జటవీడుచు వెనక | గూడుచు వేడుకచెలంగ - గునుమాంబకుఁగొం

దాడుచు నా గహనంబున - జేడెలు విహరించురీతి - చిత్రముగాఁక.

19

వ. మఱియును ముగ్ధులతో మఱుఁగుచు లోకేంద్రాక్షాత్తు మెఱుంగు తీగలంబురుడించుతను నట్ల
 రులు మెఱయ మందగునంచుల నందందడియగుచు, నందంబులగుకుంభంబులకడకరు
 గుచు, పొదరిండ్లదూరుచు, మదహంసలంకిరుచు, కొమ్మలపై నెక్కుచుండెమ్మెలకుం
 జొక్కుచు, గూతలంబెట్టుచు, జేతులంబెట్టుచు, ఫలములంగోయుచు, గొలఁతులండా
 యుచు, బతిమానినాగుచు, లతలమీదనుగుచు, నలరుబంతులమీటుచు, నేలయేరులం
 దాటుచు, చిలుకలవలె బలుకుచు, జెలువునుగులుకుచు, సోగసినీడలనిల్పుచు,
 పొగపూవులురాలుచు, దాగిలిమూతలాడుచు, జాగుజేసినవేడుమనిట్లనేక విధంబులం
 ప్రమానబాగానుత్రాకహస్తలాసవప్రభావంబులపైపుత్రికాసముదయంబుడంబున
 నయ్యచ్చమచ్చకంటులు నంచరించుచుండి రాసమయంబున.

20

ఉ. పాల్గోన హేమముని - వర్షునిచేరున నందరించెన
 య్యాముమీఁద పైటచెఱంగించొకయింతుక జాఱిసంతయా
 సాకొనగుఁ జూరములు - చన్ద్రవైదిగఁజెందులావశ్యం
 గాఁము తొంగలింప రహి-గౌనుబిరుంసులు నంచరింపఁగన్.

21

కా. ఈతలింజరియించువేళ మునియా - హేమాపి హేమాంగలిం
 పాఁడెంగట నందడించుటను దా-నాల్గించి యున్నట్లె
 వ్యాకో నచ్చెదంచునెంచి తపమున్ - వర్షించి వీక్షించె శృం
 గాలోల్లాసలన్నభాంగనవరే - ఖాసాల్లకావాలన్.

22

చ. అటుకని హేమరూపమున - కచ్చెరువొండ్రి తదీయమోహం
 కటము మదంబునింప బర-కాంతను జూడఁగ గొంకికన్నులన్
 డటుకున మూయుమాసి ధృతి - తప్పిన వైభవగలేకజాలనా
 రటపడునించుకొంచుక బరన్నుని రెప్పులువిచ్చి కన్గొనున్.

23

చ. శరమునువాంచు నింకఁ గనఁ - జెల్లడటంచుఁ డలంచుయంతలో
 మరలఁగనుక దహనియతి - మానితిఁగాయని సంస్కరించుదా
 హరిహరియందు నామహేమ - యాఱిడివోయె నటంచుఁగొంతు దు
 స్తరమిది బుద్ధినిల్వదని - తాలిమిఁ దూలివిరాళిపాలగున్.

24

ఉ. అంగనమాదభావమిడి - యన్యచారముమాను సంతలో
 వెంగలివైతి నేనుచు - వెండియు నిష్కవహించు బాళిన్
 ర్మంగతరంబుగాక చెలు-వందలపోసి నుతించు దాదహి
 భంగము సంఘటిల్లుఁ జెడు-వాంఛజనించె నటంచుఁజింతిలాన్.

25

ఈ. మనుచు తపమునందు - మగువవైఁ దనజూడ్చి | తనధృతి వహించు - దత్తతీంచు
 నత్తతలనుచేతు - లంగడిలోబుద్ధి | యనుట తథ్యమయ్యె - నతనియెడల.

26

నీ. మైసనయ్యనే - నికపైచేసేనని - కలహంసయానతో - బలుకఁదిపురు
బరులునుచిననగు - బాటగుననియెంచి - నిక్కిపల్లరునలు - దిక్కులరయు
నెందుఁజుప్పడువిన్న - నెవరోవచ్చెదరంచు - గడునిష్ఠనున్నట్లు - కనులమాయఁ
గ్రీడావశంబునఁ - గెలనికి వచ్చినఁ - గామినీమణినిగ్రే - గంటఁజూచు

గీ. తహతహనుడెంది యోజించు-తాపమొందుఁ | దనపనులయందుఁ గడువిల్-క్తినివహించు
దైన్యమున వెలవెలఁబోవు-తాపనుఁడు | వలపునకు లోఁగుఁబోయెంత-వాఁడుగాని. 27

న. ఇట్లాజటిలుఁడు వియచ్చరకుటిలాలకపై దిటవగు విరాళివహించి యటుపిమ్మట. 28

నీ. ఊదిరిబంగరమున - కుపమానమైయొప్పు - మిసిమిగల్గిననును - మేనుఁజూచి
కలికిరాయఁచల - గతిహీనమనిపించు - బెడఁగై నకులుకునె - న్నపలుజూచి
గుత్తంపురైకకె - క్కుడుగామిటారించు - చెఁడ్లునాఁదగినపా - లిఁడ్లుజూచి
రాజిల్లశృంగార - కసరూపమైట్టి - మగునయ్యయ్యారంబు - ఎగలఁజూచి

గీ. చెలువుమించిన పెనుపిరు - దులనుఁజూచి | తనరు బిత్తరిచూపుల - గొనబుఁజూచి
ఓలిరుమోవిధుఁ దటకుఁజె-క్కులునుఁజూచి | మోహపరవశుడొర్యోన-మ్మునివరుండు.

ఉ. అత్తటిమన్మథుండు సమ-యంబని హోయని యార్చిత్రయ్యవి
లైత్తిదిరాన బాహుబల - మేర్పడఁ దుమ్మెదనారిఁబోసి యా
యత్తనికాత భీకరల - తాంతకరావళిసేనె జాతురిక
దత్తఱమంది మానికడుఁ-దాపముమించి చలించికుందగళ. 30

గీ. భావభవ బాణకీలికీ - లావిశేష | ఘోరతరతాపజనితవి-కారహృదయుఁ
దగుచుజటిలుండు నిజనిష్ఠ - నపుడుమఱచె | దైవఫటునము మునియొనఁదప్పగలఁడె ?

క. ఈరీతిఁ గడువిరాళిం | గూరిమునీంద్రుండు హేమ - గొనబుంగనియా
రారా ! యీచక్కదనం | తే రమణీమణిలకైన - నిద్దరగలడే ? 32

క. ఇదియప్పర రజనీచర | వదనయొ గంధర్వవనజ - పుత్రాక్షియొ యా
మదమని రాణియొ మానవ | నుదతియొ తలపోయమిగుల - నుందరికనఁగాక. 33

క. ఈనెలఁత సోయగము నా | మానసము హరించెనేమి - మాయయొహూనుల్
దీనింగని తేనియు శుభ్రానంబటి పోకయుండఁ - జాలుదురెద్దతిక. 34

క. కమలభవుఁ బరిహసింపగఁ | కమలాభవుడేమొ సృష్టి - గావించెను యీ
కమలారివదన, నికతుల | కమలాంగ విలాసమిట్టి - దైయుండవలెక. 35

గీ. భామనెమ్మామ సోమని - గోముమించు | వాలుమీనులఁ గేరఁగాఁ - జాలుకనులు
నదము పొక్కిలి రహో శోక - నదములడుగు | లరటికంబము లూరుపు-లకలకులు, 36

- క. కోదండంబులు చచ్చుకు ! కోదండంబులు - నువ్వట్ల-కుంభములుచనుల్
సోదామిని తనులరయిసి ! సోదామిని యనెడివేల్పు - చానయదేమో. 37
- క. చుక్కంధర కామినినుం ! చుక్కంధర నచ్చుకకవను - చన్నిజులారే !
చరిత్రము గలిగెనుయీ ! చరిత్రోపమవాణిసోగను - వగలునుగన్నక. 38
- సీ. బలజాతములసోరు - జొకఁగావిఁచునీ - వినితపాఁబలుంగన్ను - లునుగల్గింబు
క్రతిఖ్యాతని - కమయింపజాలునీ - చెలవనాళ్లెయ్యఁబిఱుం - చులునుఁనులు
తాదాపిఱుంబు - తేగంగనెచ్చునీ - చెలిదంతములునఖిం - బులునుయోవు
హరిగర్వధంబు - రాక్షసులదండ - వెలఁదిమధ్యముమోము - వేనలియును
- క. ఇదిజగన్మోహిని యనంగ - నెఁగుఁచుహా ! యుద్ధిలో నెదమనిన నిట్లుండవలదే
పినిఁగాఁటఁదేవుఁగా - తేనివాని ! కచ్చుమును నొకఁబ్బమే - చ్చినేయ. 39
- ఉ. జేలయువోదెనేఁ దపముఁ - పెద్దగఁజెంచితఁ గానతేక నా
పోటివేల్పు ముక్కలుచు - భావము మాన్పఁగఁజెంచితేటికి
చాలకుంగఁజేత్రయచు - మఱపుటఁబడినిఁ జెచ్చెనించును
చ్చీలము నిప్పులంఁనుటఁ - జిత్రము నంబులఁచెనిఁజెత్తక. 40
- క. కోటికఁ పోఁగానా ! కీళ్లుము నెటులఁబుట్ట-రింతునో నేనే
కారణమున భాషింతునో ! యారాబుము మానఁదగిన - యనువెట్టిదియో. 41
- క. మున్నె పురుషుఁ గనియుండని ! పన్నగవేణినివి తా నె-పములేకయయే
తెన్నునఁజేరుఁడరిన ! నన్నెద్దిధిఁదలఁచునో మ-నంబునంతక. 42
- క. అనుమానమేలనేమై ! ననుదీఁదుమల్కరించి - నఁగానిభయం
బునులజ్జయుఁగాముకునకు ! మెనయునె సౌఖ్యంబుధైర్య - మనవాటిల్లక. 43
- సీ. మునుముట్టిమున్నుచే - పిననాతపఃఫలంబుతోలంగిపోయినఁ - బోవనిమ్ము
తపసికీకాధ్యంబు - తగవుగాదనిజనుల్ - తెగువమైదిట్టినఁ - దిట్టనిమ్ము
హీనమైనాశీల - మిందుచేనకియించి - గర్భంబుఁబెప్పినఁ - దప్పనిమ్ము
మానినర్యులబుద్ధి - లేనివాఁడెఁడెన్నఁ - జెడుగంచుఁజెప్పినఁ - జెప్పనిమ్ము
- గీ. దీనికతమున నేపాప-మైనగాని ! నూటిగాఁ బాపముపీన - నూపనిమ్ము
సంకటము లెన్నియొడవిన - నుకునేయఁగొమ్ము నెట్లైన లోఁగొందుఁ - గూడియుఁడు. 44
- క. అనినిశ్చయించి యపుడ ! ముద్రి జంకునుమానిలేచి - ముదమున నయ్యం
గన తిరుగుచున్నచోటికిఁ ! జనితమినిట్లనియెనిర్వి - చారునిభంగి. 45
- క. తరుణీలాలమ నీవె ! వ్యధిదానపు ? వెఱపులేక - వనితలతోనిం
దరుఁడెంచిని కారణమును ! బరిణామము నూరుఁబేరుఁ - బలుకుము తెలియక. 46

- క. ఇసిగోరాఁజ్ఞుఁబును ! నదిచెలియవో? మఁగ్గుచంటి - యభిమానంబుల్
చదలిక వాకి నెలకెనె | నుదతీ! మీవంటివారు - చొరగోరుదురే? 47
- వ. అనియడిగిన మునివల్లభునివల్లభవాగద, ప్రేంగటంజూచివెల్లెనిరవంబుదననిట్లనియె. 48
- క. అమరాంగనలమువాగం | యమిహ! మేమీననంబు - సంసృతు విహ
ముడేయవచ్చితిమి నా | మచుమేమయటందురనుచు - మారుబలికినెత్. 49
- వ. వినియుని వేలువేలు మును - విందుననేకులు నిన్ను మెచ్చగాఁ
గనుగొనిమాటలాడుటకు - గాంక్షమనంబునఁ బెక్కునాళ్లుగాఁ
పెనఁగొనియుండుఁగాని కడు - భీతిలచుండుదు నిష్కంఠంహ
నని రజనీఁడుచేకుటెడ - సంభవై పైవికమిట్టిదేఁజూమి! 50
- క. వలఁపని తలఁపుగ జనులకుఁ | గలిమియు లేమిదేయునుభుమఁగఁష్టంబును సం
ధిలు వానిరాకపోకలు | తెలియంగాలేదు మదన - తీసిజముగదా! 51
- క. నీకునదివారలిడఁ ము | ల్లోకంబులఁ గలుగదని పలుకవిని నిజమే
నొకాడోయని యెంచితి | మాకుంగల సలఁకయంబు - మానెకగనఁగాత్. 52
- క. వేరకఁ బెక్కునాళ్లుగఁ | జేసిననాయోగఫలము - సిద్ధించెను నే
నీసల్లాపోల్లానను | హాసోభ్యును నొందఁగంటి - హానీలకనా! 53
- ఆ. అనినమామలకు - కాననంబునఁజిలు | నగపుమొలకలెత్త - నానగిరునఁ
గాలిబొటవ్రేలు - నేలవ్రాయుచుండల | వాంచి నిలిచియున్నఁ - వనితఁజూచి. 54
- ఆ. తపసిమదినిఁజాల - తపిమించితంకవ | శ్రించి కోర్కెఁడలవ - నెంచియపుడు
మంచిమాటలాడి - మగువమిన్నకయున్నఁ | జంచలాత్మఁడగుచు - నదనకరిగి. 55
- గీ. కాంత! యొకమాటఁజెప్పెదఁగాని తప్ప! గాగఁగింపకు మదిని - నిక్కంబువినముః
సముఖముసరాయభారంబుజరుపనేల | నెటులనెఱువొనిన్నుమో - హించినాడ. 56
- క. నినుఁగనిన మొదలునేమది | నెనలేనివిరాళిఁజెంది - పాచ్చగుతాపం
బుననలయుచున్నవాడెత్ | గనికరమునఁగోర్కిఁడెచ్చఁగాఁబ్రార్థింతున్. 57
- క. అనినమ్మనివలపుపకులు | వినియెల్లనిభంగివెగటు - వెఱచూపులఁగ
న్గొనిచాలమంచిమాటయ | వినిపించితిరింకఁజాలు - వేడబడునుచున్. 58
- వ. అన్వోటుపాసి పోవునదియుంబోలె నటుమొగంబైచనగమకించినంగనిత త్తఱంబునజటి
లుండవచ్చు. 59
- క. మనసిజాడువేగిరింపఁగఁ | బొనరినతమికతనమేనఁ - బులకాంకురమున్
మొనయఁగఁగామినిఁజెఱఁ | గునుమరవడిఁబైబట్టఁకొనుటయుఁగినుకన్. 60

ఉ. బో! యిదేమి పెద్దదిక - మున్నటికాంతలనైనజూడక
నామయిప్పిమిరిటుల - పలుకుయోగ్యమే? మంచిదాయెమా
నాదచేసచ్చెదరు - నాదిగాంచిసంభవ్యగల్గి మీ
దారినిబొందుచీవిడి - తాళుడతామయ్యెవోయెదక. 81

ఉ. న్యాయమునెంతకొంటుంటి - రాంగననివ్వధిమిమ్ముపట్టిప
జ్ఞాముకుశిచ్చలేనిరతి - సాహసమొప్పుగబట్టుకెంతయుకొ
పేయము; పెద్దదొంటిమిము - నేమియులులగరాగుమంచిమే
బాయెనుగాని, పయ్యెదరు - యంబునలుట్టెదరేలఁ చెల్పఁదా! 82

క. అనిపేమహానిబట్టి - తనవైటుచెఱంగుదిగిది - తాళుండువిడుం
ననియతని యుమునందన | చనుగవదాకంగఁదెనఁగె - జాతుర్యమునక. 83

గీ. అవిగనుంగొని యాగజ - యాన చెలులు | చిక్కఁజిక్కను మనిపేమ - చేతనింక
నాయెబో వచ్చినట్టికా - భృంబటంచు | సంతటంతట దవ్వగా - సరిగినపుడు. 84

ఉ. పేమమునీంద్రుఁజూచి నను-నేటికి చిక్కులువెట్టగా ఋషుల
గామములంద్యజించిన నుఖంబుబట్టిల్లునుగాని యివ్వధిక
నేమమువీడి దోషముగఁజింపక నిట్లు మైనబాళిచే
భామలఁగూడ నెంచుట శుభంబగునే యన, నాతఁడిట్లునక. 85

క. విరీత్తువైన నయ్యెడుఁ | గోరికజనియించెనిన్ను - గూడకయున్న
దీరునె యూకవిడిచిన | మారావక నావిరాళి - మాన్పుమువేగక. 86

మ. తపముంబోకడఁదెట్టి నిష్ఠచెడిచి - తస్వస్థతకన్మానియే
జపముకదోలక నీపయిన్వలపులో - సంధిల్లియున్నట్టి న
న్నిపుడేలాగున విడిపామ్మ నెరు? నో-రెట్లాడెనోనీకు నీ
కృపకుఁబ్రాతుడనేను సుంతపనికిం - గింకేలబింబాధరా. 87

గీ. విమము కైవసమైతివి - విడువనిన్ను | విడిచియలయగ నేనవి - వేకిఁగాను
చేతఁగలపండుఁ బడవైచి-చెట్టునెక్కి | ప్రాకులాడెడి బడుఁడున్న-లోకమునను. 88

గీ. అనినఁ దనకిచ్చగల్గును-న్నట్లుపేమ | యభినయించుచుఁ దలయాంచి - యతనికినియె
నార! మీరెన్ని నేర్పితి-రయ్య యింకఁ | బృథివిభర్తయనగ నెద్ది? - పెద్దతెమరు? 89

క. సకలము నెఱిగిన మీరిం | తమఁ దెగువయొనర్పరాదు - తగదేమతమా
రకఁదెనఁగుచున్నఁగనివే | తొకభంగిఁ దలంచుకొందు - రొరులేనొల్లక. 90

ఉ. త్యాగముకీర్తిమూల మన్య-తంబుఁ దలంపఁగ దోషమూలమా
యోగము ముక్తిమూలము శు-యుక్తులు హానికీమూలముకొ మనో

రోగమునొద్దమూలము వి-రోగమునొకటమూలమునగా
రాగము మఃఖమూలమును-వట్టును శౌండలమూలమునద్రైలక.

71

చ. ఫలములఁ గంపమూలములఁ - బ్రతజలాదుల నాహరించిని
ద్యమతి నెడవానలకుఁ - జల్వకునోర్చి రసంబుఁజేయఁగాఁ
గలిగినపుణ్యమల్పమును - కార్యముచేఁ జెడిపోవనెఱుఁచె ?

72

చలనను ; తెడ్డునాకియుప - వాసముఁగోల్పడినట్లగుంజునూ!

క. మీకుఁచెలియనిద్యము | లోకంబునఁగలచె ? మిగుల - లోపమునిడువుం
డికోరిక కోకార్య | రాకారులుమీరు మప్పు - యత్నముగనునే ?

73

సీ. రసరహిత్యమునఁ - చప్పెనీమునియని - చనుగురిలోనగు - బాటుగాఁగ
జనుహానుద్యతా - సత్తినవర్జించి- తలఁపునబడచింత - దవ్వగాఁగ
మునుగడించినపుణ్య - మునుమహత్త్వంబును - రలఁగిపాపంబులు- దాపుగాఁగ
సమయఁజేసినయని - బుద్ధిగర్థ మెయ్యనఁ - దలసూపుటకుఁదగు - దారిగాఁగ

గీ. కామినింగ మానేక్షుఁ - గడునపించి | శిలమును వీటబుచ్చి హెచ్చినవిరాళి
నెన్నఁజెఱుఁగని ననుబట్టి- నెనయఁగోరుటచితమగునే వచింపుఁదా-యెఱుఁగహాత్మ! 74

చ. అనిపలికి యాచిలుకలకొలికి చయ్యనపయ్యదకుంధనకరంగాలఁదెనఁచి యటునిటులగు
లాడి వేగంగాఁబట్టిచుకొనిపోవునదియఁబోలెనటించిన జటిలుఁడుదిలుపు నెడిపట్టు
వీసక, గట్టిదానవులెమ్మ నిన్నెట్టిచేనియుంబట్టిగమింపకనేనిట్టితటివిడతునే ? యని
మట్టుమీరిజట్టనఁగొంగిటంబాదువ సమకట్టినఁ జిక్కకనక్కనంబైటఁ జక్క నొత్తుకొను
చుఁడప్రజ్ఞంబుగదిరినలాగునఁగలఁగి యిందుకతోలఁగినిలిచి నగు మొగంగా నమరించి
తిలకంబుకఁగి జాతి దీర్ఘోచ్చాస్వసవరంపలు వెనలఁచుండ నతనికిట్లనియె. 75

క. తగదీపనియనినేనెం | తగఁజెప్పిన వినరు మొప్పె - లనమిది, విడుఁడా
జగమున మీవలెయేముని యగడన కిట్లలఁచుబట్టి యతివలను; బశీ !

76

చ. అనిపలికిన చిటునగవు మొగంబున మొలకలెత్త నత్తపసి యిట్లనియె.

77

గీ. ఎంతబ్రతిమాలకొనిన సీ-వేలవినవు ? | కమ్మునాచెంత కింకముమ్మ - రంబువలదు
కటకటా! నీకుమదియెంత-కతిన మొక్కొ | కరఁగదాయెను రాయైనఁగరఁగుఁగాని. 78

ఉ. సమ్మతినిమ్ము కౌగిలి ని - జమ్ముగబుల్కెదనొక్కమాట, చి
త్తమ్మున నమ్మనమ్మనివిధమ్మున నెంచక నేలకొన్ననే
బిమ్మట మత్తహళముఁబిమ్మట నొందకొనంగి నిన్నులో
కమ్మున సాటిగల్గని సుఖమ్మున మృదెడిలాగుఁ జేయుదుకొ.

79

గీ. అనుచు బెనుబాళిచేగుండు - టుసి, మంచి | దై నమారిపుడనుటేమి - యనియెఁపేము
మలఁపలుకంగ వెర నెగూ-మాటనికు | మునుపునేఁదెలిపితిగద; - యనియెనతఁడు. 80

క. పగలాడి మానినుడివిని | మొగమించుకవాంచియిట్టి - మునివరులిఁక నీ
జగమునఁ గలుగరుబో యిది | యగడుమడందగిన కార్య-మదియట్లుండెక. 81

క. నాచెలులు దుష్టతులువా | క్షిప్రత మెఱింగిపోయి - యెవ్వరితోఁదా
మేఁదందముగాఁ జెప్పఁగ | యోచింతుకొనిదపనేమి - యొదవునొయిడుమలో. 82

క. వలదన్న విసరుమారి | ట్లలయింతురటంచుఁ దోఁప - దయ్యెనుమున్న
స్థలమునకుఁ జనుదెఱకునె | తెలిసిన; నేనాసపోయి - తింబాగాయెక. 83

క. మీరు తపోధనుగటక | మారాడఁగరాదు మీకు - మంచిదిగానీ,
నేముగానీ, మీమది | నానె వర్తింపకొప్ప - ననఁగానశమే! 84

గీ. ఇంకమీఁదట మీయివ్వ - మెవ్విధమునఁ | జెప్పినను విసవలయు, మీ - చేతఁజిక్కి
మలఁదప్పించుకొని పోవఁద-మెయనఁను! | యబలనగుదును గదయని-యట్లనగియె. 85

క. ముసిముసినవ్వు లెసఁగముని | బినరుహలోచననుఁ దిగిచి - బిగికాఁగిటికిం
గసిమనెఁ దాచివేడ్కెక | వెనఁజెక్కులు ముద్దులాడి - నిబ్బరపుడమిక. 86

ఆ. లలన ! నాతఁడలంబపు నీవింక | మాటిమాటి కడ్డు-మాటలాడ
వలదురమ్మటంచుఁ - గెలఁకులఁజిలకించి | ముదితనొకని కుంజ-మునకుఁదార్చె. 87

గీ. ఇంపురెట్టింప నాపాద - రింటిలోన | నాలితెమ్మెరసోతు న-రాలినట్టి
దట్టమైయున్న పుప్పాడి - పట్టుతమకు | శయ్యఁగాఁజేరి మిగులనా - సక్తిమీఱి. 88

ఉ. వ్రాలనికూర్మిగాఢ పరి - రంభమొనర్చి పెనంగుమంగునా
స్థాలనలీలనెల్లఁగి - పల్కొనకాటులాన్చిమైమయిం
మాలకదార్చిమయినవి - భుల్పకరించి నఖక్షత్రక్రియల్
జాలఁగజేసి నీవెవడ - జార్చిమించె మునీంద్రుడఁగనెక. 89

క. చనుపోటులు జడఁవేటులఁ | గనుగీటులు పంటిమొనల - కాటులుఁబుష్ప
మ్రుగిపాట లలుకమాటలు | మునికూటమి వేళఁదన - ముద్దియ మెలఁగెక. 90

చ. పాలయలకలో రతిశ్రమల - పూర్వపుజేష్టలుమై జెమర్పులుక
వలపులూమర్పులుక వగలు - వాదులు మెప్పులు గెల్పులోటముల్
కలయిక నేర్పు ముద్దులును - కంటియదల్పులు వింతపాపురా
వలుకులనొప్పఁగా మునికీ - భామినిపొందె నయింఁచెమాడముక. 91

గీ. పలుతపంబు లొసర్చియుఁబడయరాని | యమరలోకనుఖంబు సం-యమికిఁబొసఁగె
దలఁపనితలంపుగా ముహూ-ర్తంబులోనఁ | బ్రాప్తియొందినఁ గలుగునే-పదవిగాని. 92

ప. ఇవ్విధంబున నప్పరసాంగనాసంగమానందభరితహృదయారవిందుండై కృతార్థండును
బోలె తృప్తిపొందియున్న యమ్మునిపుంగవునింగాంచి యతనితపంబు భంగంబగుట
కంతరంగంబుననుపొంగి తద్విధంబెఱుంగనీయక యా కురంగేశ్వరతొలంగిపోవడలంచి
మధునవనంబుల నతని కిట్లనియె. 92

క. మునివర నెచ్చెలులనువిడి | చనుదెంచితి నిటకుఁదామ - సంబయ్యెను వా
రినిఁజేర నలుగవలెనిడ | ననుపుడ నెలవొసఁగి కరుణ - నల్లననమ్మక. 94

క. ననుఁగానకవారీ కా | ననమున వెదకుదురువచ్చి - నన్నునుమిమ్ముక
గనిఁచెని మనయుడంతం | బును దప్పక నెఱుఁగుదురు ని-పుణులగుకతనక. 95

క. ఒకటిపదిఁజేసి సరివా | రికిఁజెచ్చుదురేగి యాగ - రితలంపఱుఁదా
మొకటైపాళనగావ | జ్రికిడగనీకథను దెలియఁజేయుదురుతుదక. 96

క. కాపునఁ దడయక వేగమ | పోవలయును చెలఁలఁజేర - బోవలెనటుపై
దేవేంద్రుని కొలువునకుక | బావననుతనరితనమ్మ - బనుపుడువేగక. 97

చ. తెలియనివారుగారు గద; - దేవసభం గొలుపుండువార మీ
స్థలమున నివ్విధిందడవు - సల్పిననోర్వడు జంభభేదియా
వల నెటువోయి యెట్లుగునొ - వచ్చెద నింకొకమాటునేఁడువే
నెలవునొసంగుఁ జేగెదను - చిత్తమునందున భీతివోచెడిక. 98

ఉ. ఇంతకుమున్నె దేవసభ - కేగి తిలొత్తమరంభయాదియా
కాంతలుపాకవైరి సము - ఖంబున నాట్టముఁజేయుచుందుర
య్యంతల పేమరానికత - మెయ్యదితా నిపుడుదెందుబోయెను
చెంతయుఁగోపమొంది యమ - రేంద్రుడు నిక్కముఁదెల్పెడన్నవోక. 99

ఆ. వారలదనటంచు - నేరములనుమోపి | యతనితోడనాచ - రితముఁజెప్పి
మఱియుఁగోపగించు - మాడ్కిఁగావింపుదు | రందువలనఁజాల - హానిగలుగు. 100

క. నాకమున కేగినంతట | మీకడకుక రానటంచు - మిడుకకుఁడా యా
లోకించుచుందు నపుడపు | డీకానకువచ్చి, మిమ్ము - నికనేవిడువక. 101

క. మిముఁబాసి యరుగుటకుఁజి | త్తమరాదెట్లులైన బోక - తప్పదునాకుక
దమిఁదిర్పితిగద మదికాం | తముఁ బూనిచియనుపుడిఁపుడు - తడవేమిటికిక. 102

క. అనపుడు జటిలుడుపామక | దనకొగిట బిగియబట్టి - తపతపమిఱక
గనుఁగవ స్రువులూకుఁగ | ననరునుభయ మెదనుగదుర - నపుడిట్లనియెక. 103

కా. ఏమేమీ ? కడువంతమాటలివి నన్నీఘోరకాంతారమం
దీమోహంబుధిలోన మంచికృపలే - కేనేగెదక వేగను

- త్రాముకొల్వంగనుమం దల్లెదనె - తావుట్టును సే
సేనానానె నెమిపెలు? : పులెం - తేనింగళోరాత్రికల్. 104
- కి. ఇంకొక్క చాడునచ్చెన | శంకింపకుం నంటివెం - కాంరమెనెక
గొంకకవైద్యుల రోని : లంకణముల నుండుమనిన - అగెవెతలంక. 105
- క. ఎక్కడి నాకవులది | యెక్కడిశతమఖునికొలుపు - పితరుద్దని సే
చక్కడి పోలదచ్చుట | నిక్కవె? మతిమీనుడైన - నొనునుకొనునే? 106
- ఉ. పేలగుకెమ్మచానిక; - మించిన శాశ్వమహంబురాశిలో
దేలంగక కావమన - తీక్షణుం దీక్షకమున్నెతాపనం
తీక్షణుం దేలిపోనె? - కంఠెనె నేమననచ్చునిన్ను సే
'లనెఱుంగ వచ్చెనిటు - నేయందుకే పగవారలెనియక. 107
- మ. పునెన్వచ్చెనై భగ్గుమయ్యుం దపమీ - వ్యాసంగమూలంబునక
మతిదాధ్యులు తొలంగెంగొంకెనగె నామ్నయాధవంతానునం
గరభావంబును వీడితికమునుల సాం-గత్యంబు వర్జించితిక
మతిసర్పించి నుభంపనెంచితిని భ-గ్యంబానెయిట్లొంగక. 108
- చ. క్షణమెడబాసియున్న మది - చాపలమొండక నిల్వనేర్చునే?
యలువలు కాగిల్లిన్విడిచి - నంతనె మారుడుధేరిండాధుం
ధణమొరయించడే? యపుడు - తాలిమి గల్లున? తవ్వకిట్టిల
క్షణము లనేకముల్పానగ - నైపుడు బుద్ధిసంబిహిమణీ! 109
- టి. అతివ! నిన్నువనుప - మతియొప్పుదనిముని | దేయింజేకెమల్చి - చేజగులుట్టై
నింతమొకస్థాన - మేల? దారువచ్చత్తి | కినియలోప, మనుచు - మదితవలిక. 110
- చ. పలికిన, నేమియైన నిను - బాయగజాలను జమ్మటన్నజం
చలుడితడంచులోన నగి - నంయమినాథ! యభిజ్ఞులైనమీ
రరెధృతివీడి నానుడిని - రాకృతిజేసి నెట్లుసాగుంగా
- వలసిన కార్యమంతలం - పక్షవలదే మది హానివృద్ధులక. 111
- చ. అరుగక సావధానముగ - నాత్మదలంపుడు నేవ్వశ్చేష్టై
మెలగిడిదాననెయిచట - మిమ్మనయంబునుగూడియంటకుక
వలననునే? హరికగొలుచు - వారము వేళకుబోవగావలెక
గొలుపున నావనుల్ గడపి - గొబ్బునవచ్చెద నిందురానివోక. 112
- క. ఈవళనె కాకున్నుమ | నేవంచేదేనియలికి - నేరేపోహ
పోవచ్చెద నిక్కముగా - గావలసిన పనులకేగి - గదరావలయుక. 113

క. మునిసా ! ముయ్యమునీకొ | య్యననోదపునె ? యెట్లువత్తు - వనియెబరేమో
పెనురా ! నెవములారేవా ? | ననుదెంచెద నిటకుఁబుట్టు - సంగ్రహమునకుక. 114

మ. త్తేజోగానీ, చనయజ్ఞ భాగములఁ జెం-దంచోయియున్నట్టియ
త్తేజోగానీ, శచిమీడి మోహవశతక - దాఁగొల్పసాలింమన
త్తేజోగానీ, ననుదెంచిమీమదిని మో-దంబొప్పని ర్తించెదక. 115

క. బలవం బురుషునకుక మది | గలిసిన్నవై నెటులనేయఁ - గారాదు ? మర
బలవలనుదాటఁ జెల్లెద | కలముఁగరువలియునొక్క - గతివమివనొక. 116

కి. పద్మచిహ్నచిహ్నచెప్పఁ | ద్రౌద్ధయ్యెను చాలమిమ్ముఁ - బొందెదమఁలక
నిద్దపుఁజెక్కల నింకొక | మద్దుఁగాని యనుపుఁడివ్రడు - మునికలఁచద్రా ! 117

న. అని యచనిందనకాఁగిటంజేర్చి మేటివగలమురిపెంపుమాటలఁగు న్నరించి సంతాపంబువీడి
మంతనంబునకాంతముఁబాడుకొట్టి నెరించియుండుండుపోయి శ్రీప్రసంగామృతవిచ్చెద
నని ప్రయాణంబై, వలదని జటిలం దెంతచెప్పిననుపెనొల్లక పెడచెవినిడిపోకున్నంగాదని
వాదించిపట్టుపడకున్న యావన్నె లాఁడిపన్నుగడ నెన్ని సందియంబునొందినిజయోగవిద్యా
మహాత్మ్యంబునయందంతలంతయొనెటింగి తదీయక పట్టప్రవర్తనంబునకు మనంబునఘనం
బునొకసంగి సీపింపమాంబులొడియగు పేమంజూచి కనులెఱ్ఱఁజేసికటంబులదర బొమ
లుముడివడ వండ్లుపటపటఁగొలుకుచు కనికరంబువిడిచి కరంబుభీకరంబుగా నిట్లనియె.

ఉ. ఇంగములేక నిన్నిగటి - కింద్రుఁడువంచినవచ్చి నాతపో
భంగముఁజేసి మోదమునఁ - బాసి దనందలకొంటివోటని
చెఁగటనుండుదుర్గుడి - చేరువమానిసి వంటిపరాయివై
యంగన ! యుండుపొమ్మనుచు - నమ్మునిఘోరముగా శపించినక. 118

గీ. నోటతడియాటి పలుకఁగా - మాటరాక | యెడలుజల్లనఁ బడములు - మడకుచుండ
శోకి మునఁ జాలఁగనుల న-శ్రువులురాలఁ | జేయునదిలేక వెలవెలఁ-బోయిపోమ. 120

చ. కరముభయంబునొంది ముని - కాంతుని పాదయుగంబుబట్టినే
సురపతివంశఁగా నిచటఁ - జొచ్చితి నన్ను శపించివార లె
వ్వరుముటి దీనిదేర్చగల - వారలు మీరులదక్క; నాకు సా
దరమున శాపమోక్షణ విధానము వేగననుగ్రహింపుఁడా ! 121

క. ఒడయఁడు నెప్పినపనులం | దడయక కావించుచుండు - తరుణినినన్నుక
జెడఁదెట్టి నమాద్యకులే | వడువున మెలఁగుదురు నెపుడె - వగుణసాంద్రా ! 122

- క. మీరునిరం కుశులసములు | గౌరవముం గలుగు వారు - గడునుజ్ఞానులొ
నేరకచేసిన నేరము | నోరువంగారాదె ? శాప - మొసంగవలయునే ? 123
- ఆ. ఎన్నితప్పలున్న - నికవాని నెన్నక | కరుణఁజూచి శాప - కాలమెంత
దనుకనోతొలగు - తఱియెపుడోయని | వినికేయియడనుచు - నేడొకొనిన. 124
- మ. కరుణకొరవ వచించెదానిం గనియో - కాంతామణీ ! యెన్నఁచు
ప్రతిమిశాచుమనెఁగఁగఁగ; బటుకల - ప్పొందెయింబల్కఁగాఁ
దమైయుండను నెకు; నీవుగుడిలో - ద్వాత్రైశబద్ధులై
వ్విరితో నెద్దియు మాటలొక కలుచై - వర్తింతువారూపముకొ. 125
- న. చక్షుకాయలు కన్నులుగానెట్టింగించెద నాకష్టింపుము. నాచేతనాదేకింపఁ బడిన
ప్లుప్తకాలంబుగవలయునయందు నొకసిద్ధునిమామోపాయంబునఁజిక్కువడి యావన
వతియు, నవివాహితయునగు రాజపుత్ర్యియొకర్త సేయున్నదుర్గాలయంబునకురాఁగ
లదు. తల్లెయయంబున నయ్యంబుజాక్షిసీయందంతయుసారంతయుగాఁదెలియఁబలికి జీవ
హానిఁజెందనుండు నావేదంబయానకడుతొలంగుభంగి సమయోచితసదుపాయంబు యో
జించికొను నక్షింపితివేని యాత్మంబున నీకుశాప విమోచనంబగునుపామ్మని యమ్ముని
నిజేచ్ఛంబనియె. సంత హేమతామసింపక సభాజనంబులజేరఁజీరి సహచిసృష్టాంతం
బంతయుఁ జేటవఱిచి మీరలరిగి సురవరునకు మదియవిపద్ధశనెటింగింపుటని వారలని
నంబునకనిచి తనయున్నచోటికిఁ జేరువదైతొంచుచున్న కాళికాలయమునకువచ్చి
యచ్చటనిలిచి తన మనంబున. 126
- మ. ఆకటా ! నేనిపుడేమిసేయుదు ను జం - భారాతితో, మానినా
యకులకొ నమ్మగరాదు వారిమదినా - యాసంబుగల్గించువా
రికిఁదామెంతయుఁ జెట్టఁజేసికడునా - ర్తింజెందఁగాఁజేతురూ
రకబోరిపని కేగఁ జాలనననే ? - ప్రార్థింపనే ? మొక్కునే ? 127
- గీ. నేర్పుఁగలవారిఁ బంపుడు - నేరనట్టి | దాననగునన్నుఁ బనుచుట - తగడలంచు
సెంతజెప్పిన వివేకతా - నిపుడు కరుణ | నెరునాకప్తమునుదిర్తు - రిచటనరయ. 128
- గీ. అరుగలేనపు శపియించు - నమరభర్త | యనిభయంపడివచ్చితి - నట్టియోగ
మిచటనిద్దించె నేమందు - నీశ్వరాజ్ఞ | నెవరదప్పింపఁగలరు మహేశ్వలమున. 129
- గీ. చెఱుపుగలుగుటెఱిగి - చెప్పినవిసకన | ప్పనుపదగునె శక్రుఁ - డతనికేమి ?
నెమ్మికంటిలోన - నీరుగారినవేట | కానిమదిని జాలి - గలుగుటొన్నె ? 130
- మ. పరాధీనలగువారికి సౌఖ్యంబుగలుగునె ? యని యనేకవిధంబులందలపోయెను శాపా
పాదసమయంబు నిరీక్షించుచుండు సమయంబున. 131

- గీ. తపసివాహ్నుద్ధి యెట్టిదో - తపముబలిమి | యెట్టిదోకాని యచటను - స్తుట్టులుండి
యపుడుమనుజాకృతిని శిల - ధైలతాంగి | నిలిచెనొకయోరఁ గాళికా - నిలయమునను, 133
- క. కాంతాలలామ ! విసఁగా | వింతకబా చాలసేమ - వృత్తాంతము, నీ
వింతకు మున్నిటువంటియు | దంతమునెంతైనవిని - దాననె? చెవుమా ! 134
- క. తలవ్రాతఁ గడచిమెలఁగం | గల వారెఁచై నఁగలరె? - కాంతరొ! యాఖం
సలని పని కరుగుచెంచిన | మెలఁతుకదుర్దశకు సమము - మేదినిఁగలదే ? 135
- క. సురలైనను నరులైనను | కరమరుదుగఁ జేసినట్టి - కర్మఫల మొగిక్
బోసిన తఱిజింతించిన | తెరలునె? యదియనుభవించి-తీఱఁగవలయున్. 136
- క. కావుననె యటులకవ్వద | కావశగావలసె సేమ - కాపాడ్చినను
మృత్యులెడి యెట్టిదోయని | నీవుదలంచెదవ దేమొ - నేనేసేమన్. 137
- గీ. ఇదియ యాకాళికాలయం - బిటకుజటిలు | నాశ్రమంబు సమీపంబు - నందుగలదు
కానవముగాన నిందున్నఁ - గానరాదు | వింజమాతోఁచు నైలఁబు - మంజువాణి !
- క. బలభేది పనుచుటయు ని | శృలుండగు మునివరునిఁజాలఁ - జాతుర్యమతో
వలపించుట, శాపముఘో? | శిలనగుటయు నీకుఁదెలియఁ - జెప్పితినిగదా ! 138
- క. అప్పటినుండియు నియమముఁ | దప్పకఁగడపితిని మాని - తాఁజెప్పినయా
ముప్పది రెండబ్బములును | నిప్పుడు నిన్నిచటఁగంటి - నిదిమేలయ్యెన్. 140
- ప. నీవలన నాకుశాపవిమోచనంబుగలుగవలయుంగావున నిన్నురక్షించుట నాకు ముఖ్య
కార్యంబు నీకింక ర్తవ్యంబెఱిగించెద వినుమయవలన మనకిరువురకును మేలువాటిల్లు
ననినభయాశ్చర్యంబులు మనంబునఁబెనంగ శిలాప్రతిమకు నహస్కృతించి యశోవతి
యిట్లనియె. 141
- చ. పాలఁతిరొ ! యిట్టిచిత్రమున - పూర్వమునైన చరిత్రవిన్నవి
శృలమతులేనియున్ మదిని - జాలివహింపుదురమ్మ ! యిట్లుబా
ములుతలమూపినప్పుడు ను - బుద్ధియుతుల్కిముబోంట్లుతామెదన్
గలఁగకనై చియుండదురు - కాలమువేచిశుభంబగున్ తుదిన్. 142
- చ. పరిమితిలేనియట్టి పెను - బాళినిఁజెంది సహింపలేకయే
పరుసుననైన నావెతను - బాపఁగనేర్చునటంచునమ్మినే
తెరలియనర్హుఁడగుచను - దెంచితి వేల్పునుఁగొల్వఁబోవ య
ద్దీర ! నుడిమిఁదగురె, నను - తీరుననేర్పడె మోసపోయితిన్, 143

- క. కడవిని పరినిపునూకకఁ | దడవిసంఘమేమి గలదు ? - రుద్రయశీనీకే
చెడరూపు తొలఁగుచును | నుకేవినయం గాఁచింక - నూకేమిటికికొ. 144
- క. పులుమాయలునేర్పిన యా | ఖలుండగు సిద్ధుండవచ్చు - కాలయియ్యెకొ
బలుపుమిపు చేమిచేయఁగ | వలయునొ, కావించునీచు - పెడికినధంగికొ. 145
- క. పరువులు పనువలజాలము | నొరులకుఁ దామెఁగఁగుటాను - నూహించుముయొ
చునుజే! పనోపకాశము | కశము కేకేపంబుండ్రు - గడలోకమునకొ. 146
- క. తెఱచిని మోపుమాటలు | నలంగఁగాఁటికి నిర్ద - యంబంపుటకుకొ
మఁచుచు నిటుకుసిద్ధుండ | మెలపునఁగొని చెచ్చులుయను - నేలయ్యెఁజూమి! 147
- క. నాగలఁ పేరుకాపము నీనలఁన్నేఁటివాడు - నెవ్వయఁదేఱు
గాఁటికి యుచ్చకతమున | దైవమునఁధింపజేసె - దనుజీ మనలకొ. 148
- గీ. అనిచ కాకానుజము నీ - ఎనిసమాట | వినుమునేయంగ వలసిన - విభమునింక
సిద్ధుండునెంచి కత్తిన - ప్పించినిమ్మ | మ్రొక్కమిదేవ కనిపల్కు - ముందునిలిపి.
- క. శ్రేష్ఠితివా నినువెంటనె | యక్కడనున్నట్టివాఁడీ - యగుభిధ్యముచే
జక్కడఁచు నాకడఁతట | నిక్రముగాఁ జెడుగుమ్ము - నేఁడిరుపుముకొ. 150
- గీ. నొవెటిఁగించికికొ భయము - వీడివచ్చించినూగునేయు మె
ల్లకను చేపుఁజొక్కడ త - లంపభుజికొ పరికొక్కవాన యా
చుకొకవానయుంగలదె? - తక్కరికికొ వశుచ్చువేల్పుచు
వృశముఁగూర్చు నేనోప - రాధని కమ్మ! పలక కాత్మలోకొ. 151
- గీ. ధన్యకర్తకుఁ గలవేల్పు - తంబఁగిని | గలుగు, దురపేక్షమైవాఁడు - తలచికోలుచు
కాకొకానేవ మనపాలఁ - గలుగకున్నె | భక్తిసేవింతు మగుటచే - భయములేదు. 152
- ప. నాయుపదేశించు మఱువక నడుపుదువేని మేలువాటిల్లు ఖలుండగుసిద్ధుండ నున్ననమ
స్కరింపుమనిన తట్టిస్తైర్యంబుచిడువక నేనెన్నఁడును నమస్కరించియెఱుంగఁ దొలుత
నీవునమస్కార మొనర్చుము కనుఁగొని యాలాగునఁ గావించెదనమము. తానుద్దేశించిన
కార్యమును సంపూర్ణ మొనరించుటకు వేగిరపడుచున్నవాఁడుకావున ముందువెనుకయొ
జింపక యాదువ్వొండు ప్రణామవిధిని నీకుంగఱపువాఁడై నమస్కరింపఁగలఁడు. నీవా
క్షణంబున నలునికటనికీ ధనిసితకరవాలంబుఁగొని సంశయింపక వానికఱంబుఁదెగ
ప్రేయమః. సిమ్మట నీకట్టిహానియుంబొసంగదు. మనోహరాపవిత్రమోచనప్రకారంబుఁ
చెలుపునమయంబున మునిపతివాకుంజెప్పియున్నకథయిన కర్తవ్యంబు నీకివ్విధంబుని
తెలియఁబలికితి. నీవీకార్యంబు నేవేర్చునంతవఱకును, నేనీరూపంబుననేయుండవల
యుఁగావున నీవివ్వొండు నింకనిలవకపోయి కార్యంబుసాధింపుమని యాదేశించి శిలా

విగ్రహము మానమువహించిన తనయవివేకంబుకతన సంభవించిన మహావీరప్రవంబును
దలంచిందించుచు నచోటువాసియానలంజనిభయభ్రాంతయై యోజించునమయంబున.

సీ. సిద్ధుడొంబికనుబూ - జించుటకుందగు - కునుచుంబులంతలొక - గోసితెచ్చి
ముందుగానాలయం - బునకుముమ్మారుప్ర - దక్షణంబులొనర్చి - తక్షణంబు
యరళపక్షంబుల - సరగపాయంబ్రోసి - దేవిసన్నిధిజేరి - భావమలర
నర్పించిధూపదీ - పాద్యుపచారము - ల్పల్పిచేతులుమోడ్చి - సంస్తుతించి

ఆ. యోజగ త్రోయంబు - యోభక్తక్షణీ! యోదయామయ! ప్ర - మోదదాయి!
మ్రొక్కుచిచ్చినికు - మునునేనువాంఛించి | నట్టివరమొసంగు - మనుచువేడె. 154

ఉ. చెంగటనుండి రాజసుత - సిద్ధవరా! తడవయ్యెబూజలిం
కంగడముట్టలేనా? యనఁగానతఁడాయెను రమ్మువేగనీ
కుంగలకొర్కిచిచ్చుమని - కొంకకదేవిని సంస్మరించి సా
ప్రేంగముగాఁ బ్రణామముర - యంబునఁ జేయుము పొదమింకనెత్. 155

వ. యశోవతి శిల్పప్రతిమ యుపదేశంబుమఱవక దలంకుమాని యువ్విధంబున నడుపు
నదియై యతనిజిల్లనియె. 156

గీ. మ్రొక్కులాగెన్నఁడెలుంగను మొదటమీరు | మ్రొక్కుఁడాచూచియవిధ-ముననొనర్చు
ననియె; వాడవుడట్లైనగనుములులఁజేయఁగాదగుననుచుదాఁజెప్పి మ్రొక్కె. 157

గీ. అంతనవోట నునిచియు - న్నట్టివారు | గేలఁగైకొనివయ్యన - నాలతాంగి
యతనికంఠంబు ఖండించె - నాక్షణమున | నచ్చియటనిల్చె నవ్వచువనితయొకతె. 158

క. మఱియొకపురుషుఁడు మిక్కిలి | యొఱపరి యెవోటనుండి - యోభదనచేతం
జిలువారుఁ బూనిదిగ్గనఁ | గుఱఁగటికరుదెంచినిలిచె - కుతుకముమీఱె. 159

గీ. వారినిరువురఁగాంచి భూ-వరకుమారి | వరయమాటిపుడేలాగు - పరఁగునొక్కొ
వీరలెవ్వారొననుదెంచి - న్గరటించు | భీతినిొందుటయునుగాంచి ప్రియమెల్గు. 160

చ. జయజయ కామినీమిగుల - సౌఖ్యము నొందఁగఁగంటినీడు స
త్త్రియనని మెచ్చివచ్చిన స - తీమణిసతస్తుతిజే సెరానుతక్
జయజయకామినీ మిగుల - సౌఖ్యము నొందఁగఁగంటినీడు స
త్త్రియనని మెచ్చివచ్చిన వరీయుండు సంస్తుతిజే సెరానుతక్. 161

వ. అనిచెప్పిన నసంతరవృత్తాంతంబు నెఱింగింపుమని యడుగులయె. 162

చ. నరసఖ! దేహకాంతిజిత - నారద! నారదభావభావనా!
శరధిశయాన! భక్తజన - శంకర | శంకర మిత్ర! మిత్రభా

నుర ! జగదీశ్వరా ! దళిత - సోమక ! సోమకశ్యా ! లాస్యకా
మ ! రహితపాప ! దీనతరు - మాధవ ! మాధవ ! నందనందనా !

163

క. భవనాధిక సుఖభవనా ! భవనాశక ! కిల్బిషాభ్ర - పటలిపవనా !

పవనాశ్రయబల ! యవనా ! యవనారీ ! దుష్టదైత్య - హర ! ధృతభవనా !

164

పంచచామరము.

క్షరాక్షరస్వరూప ! గోప - జాలపాల ! నీలసుం
దరాంగ ! పక్షిరాట్టరంగ ! ధృవీధృతౌర్వపూ
ర్ణ ! రాజతుల్యరాజితాన - నా ! యజా ! యజ్ఞాపి
శ్వరా ! పరాత్పరా ! సుతేశ ! ధక్తిముక్తిశక్తిదా !

165

గద్య.

ఇది. శ్రీమద్వేంకటేశ్వర వరప్రసాద లభానర్గళవతుర్విధ కవిత్వమహత్వాభి

రామ, భూసురకుల తీరపారావారపర్వశచ్చరిసోమ, శ్రీవత్సగోత్ర

పవిత్రాపస్తంబనూత్ర, సావిత్రిలక్ష్మీనృసింహాచ్యుత్యై,

సుకవిజనవిధేయ, పిచ్చయనామధేయ ప్రణీతంబగు

విజయాశ్వచరిత్రంబను ప్రబంధంబునందుఁ

బూర్వభాగంబునఁ జతుర్థాశ్వాసము

సంపూర్ణము.

శ్రీమద్వేంకటేశ్వరార్చనము.

శ్రీరస్తు.

విజయశక్తి చరిత్రము

పూర్వభాగము

పంచమాశ్వాసము.

- క. శ్రీరమణీయమణీమయ ! హాకిరీటాదిశోభి - తాంగా ! విలస
తేంద్రరాసన ! నుజనావన ! భూరిగుణస్తోమ ! కేష - భూధరధామా ! 1
- వ. దేవా ! అవధరింపుము. సద్గుణగణవికారదులగు శౌనకాదులకు సన్నతపుణ్యకథాశతాంగ
సూతుండగు సూతుండిట్లనియె. నవ్విధంబున కాళికాలయంబుననుండు యశోవతి యా
కస్మికంబుగాఁదోచిన తరుణీతరుణాద్వయముతన్నగ్నించుటయు, నటదనచేఖండింపఁబడిన
సిద్ధునిక శేబరబంతర్హితంబగుటయుంజూచి భయాశ్చర్యమగ్నమానసయై యెట్టికేలకు
నిండుకడై ర్భంబవలంబించి వారికినమస్కరించి సవినయంబున. 2
- నీ. ఇంతకుమున్నుమీ - రిచ్చోటఁగానరా - రెందుండివచ్చితి - రింతలోన
దివ్యతేజంబున - దివ్యరూపములతో - మిగులనొప్పుచునుండు - మీరలెవ్వ
రేమికార్యంబున - సేగుదెంచితింకొక్క - మనికియొచ్చటనా - మంబులెవ్వ
మీకునావలసనే - మేలుచేకూఁతెమి - మ్రొపుడునునేజూచి - యెఱుఁగమున్ను 3
- ఆ. దిక్కులేక పెక్కు - లిక్కట్టులొందితిఁ | గరముకరుణయుంచి - కలతెఱంగుఁ
జెప్పుడవిన నవ్వ - యప్పుడంతినిఁగాంచి | నచ్చినట్టివనజ - వదనయనియె. 4
- క. ననునింతలోన మఱచితె ? | వినిపింప నె మచ్చరితము - వివరముగాని
ట్లనుమాన మొందవగునే ? | యెనరఁగవిన మెవ్వరగుట - యనువచియింతుక. 5
- క. సాంతముగా సిద్ధునికప | టాంతగ్న క్రమముఁదెలిసి - యనిచినదానక
వంతయగు బామ్మగానే | నింతకు మున్ను చటనుంటి - నిపుడిట్లైతిక. 6
- క. నీవలనఁ దీఁకాకాపం | బీవేళ లతాంగి ! నేను - హేమనుసుమ్మా !
నావిని యావెలదుకనే | నీవలనంగాదె బ్రదుక - నేర్పితినియెక. 7
- క. ఈవిధమున ననివంతల | పై వింతలు సంభవించె - బరువడినిపుడిం
దీవచ్చియున్న పురుషుని | నీవెఱుఁగుదె ? యనిన హేమ - నేనెఱుఁగననెక. 8

- ఆ. అంతనతనిజూచి - యబలయశోనతి ! యనసు ! యెచ్చటనుండి - యరుగుదెంచి
నారలొక్కమీర - లూరునుచేరును | వినికొడేయుడనుచు - వేడుకొనియె. 8
- గీ. అటులఁ దనుగూర్చియడిగిన - నతఁడునవ్వి | సాహసంజొప్పగా నీవు - చంపినట్టి
సిద్ధుడనునెను శాపంబుఁ - జెందియిటులఁ | దిరుగుచుంటిని మర్త్యాకృతినివహించి. 9
- వ. మదీయచ్చిత్రంబగుచరిత్రంబు సావధానంబుగానాలకించితివేని నేనుశాపంబునొందినకార
ణంబును, తదితరంబులగు సమస్తవిషయంబులును, సేతుబోగవడుంగావున వివరించెద
వినుమని యిట్లనియె. 10

పుష్కరోపాఖ్యానము.

- క. కలకాలము వైభవమున | నలకాపుర మేలుచుండు - యక్షేగునకుక
గలఁదొక్క తనయుఁడొజుపరి | నలకూబరుఁ డెతని పేరు - నళిందరాక్షి ! 11
- ఉ. వానికుభౌగ శాస్త్రవము - వర్ణననేయనివారు వానిసా
ఖ్యానుభవంబుఁగాంచి యహ-హా ! యని మెచ్చనివారువాని ను
జ్ఞానగుణాదులెంచి యని - శంబునుతింపని యట్టివాఁలుక
వానికిసాటిగాఁదగిన - వారును గల్గరువిప్లవత్రయిక. 12
- ఆ. బాల్యమాదిమేము - పోయనిసఖ్యంబుఁ | గలిగి మెలఁగుచుండు - ములరుబోణి
కనకవర్ణుడనెడు - గంధర్వనకుడన | యుండఁచేరు పుష్క-రండుట్రుడు. 13
- క. నలకూబరుఁ గనఁజునై | యలకకుంజుని వచ్చుచుండు - వపుడపుడకఁడుం
బలుమా ర్దుదెంచుటయుం | గలదుననుంజూచి పోవఁగా బింబోష్ఠీ ! 14
- క. నానాటికి మామైత్రియ | నూనందై యొప్పుటయు దనువులన్యమలే
గాని హృదయంబు లొక్కటి | గానుండును యిటులగొంత - కాలముగడచెక. 15
- వ. నేనొక్కనాడు నలకూబరుంజూచి రాదలంచి యలకకుంబోవుచుండి యప్పుడు. 16
- ఆ. ఇలనుగలుగు వింత - లీతీంచుమంబోవ ! మేష్టవాడమిడిగితి - విన్ననుండి
చాలనట్టివేశఁ - జననిచ్చునేవిధి | యుంకఁబోదునన్ను ; - యువిద ! చెపుమ. 17
- క. అలాగు భువికిడిగినే ! నాలోచనలేక విధిబు - లాధీనమతిక
భూలోకవిశేషంబుల | నాలోకించుచుఁ జనంగ - నటనొకచోటక. 18
- కా. ఘోరందై న యరణ్యమధ్యమున నా - త్కోటామ్రమందారజం
బీరాశ్వత్థతమాల పాలకుండు - భీమంభమాలారవా
నీరేత్యాది మహాజనులైలయంగా - నీడోద్భవావరాపవి
స్ఫారందై న వసంబొకండుఁడవి నే - సంతోషమెప్పడగక. 19

వ. తద్వనంబుఁ బ్రవేశించి విలోకించి యందలివిశేషంబు లశేషంబుగావర్జించుచుఁ
దరుబృందంబులవందంబును, విరిపాదలయందంబును, మనంబునకనూనంబగు ప్రమోదం
ఁడనయింప నింపుఁడెంపఁడగువాడేనికరంబులకలరవంబులాలించి మేలంచు వినుతించుచుఁ,
గఁఁబువిలాసాకరంబులగు కమలాకరంబులపైపండివెడలి తునుమవిసరామోదంబునలు
ఁడనలం బ్రసరింపవిసరునాలిగాలిసోఁకునకుంజొక్కి యొక్కింతతడవక్కడక్కడనిలిచి
యలగటంబాయుచు, సోగనగుమృగశాబకంబులుకుప్పించి దుముకునప్పుడు గుప్పగుప్పన
నెగయుపుప్పొడి దుమారంబుపైగప్పినఁ డప్పించుకొని యావలంబోవుచుపావనంబగు
నావనయింపనటునిలుఁదెరుగుచుంటి నయ్యవనరంబున నటనొకకొలంకునకుఁ గెలంకునఁ
దనరుడట్టంపుఁ బూవుటోరంబుచెంగట.

20

సీ. లలిమించుమించుచుం - చలతనునిరసించు - తనులతకాంతులం - తటనుబర్చు
మారేడుబండ్లబం - గారుగిండ్లనుబూల - చెండ్లనుఁగేరుపా - లిండ్లుదనర
నకలంకమగుపాంక - మమరియేణాంకుని - ముదలనేయనిముద్దు - మోముచెలయఁ
గొలుతులఁగెంజాయఁ - గలిగినీ రేజంబు - లనుమీఱఁజాలిన - కనులుపొసఁగ

గీ. సాటిలేనట్టి లావణ్య - పేటియనఁగ | సానబట్టిన మకరాంకు - శస్త్రమనఁగ
నెమ్మిగలిగిన రతనంపు-బొమ్మయనఁగఁ | గొమ్మయొక్కతె పూవులఁ-గోయుదుం డె21

కా. ఆలావణ్యసముజ్జ్వలాంగినటుఁ గ - న్నారంఁగఁ గన్నంతలో
నాలోనెన్నఁడుఁ గల్గనట్టితమి యా - నాడుద్భవంబయ్యెనే
నాలోజింపక భీతివీడియటుడా - యంబోయి నీవెవ్వరిం
దేలాయుంటరినై చరించెదవునీ - దేయూరు పేరేమగుక.

22

ఆ. అనుచు నెన్నిమాటు - లడిగినఁ గన్నెత్తి | చూడదయ్యెమాట - లాడదయ్యె
వనితసాబగునట్టె - కనికనిమదిబాళి | మించిమిగుల సంచ - లించినేను.

23

గీ. మనలశిల్లంటినో మద - ద్విరదగమన ! | మారుమాటాడుటనునీవు - మానుకొనిన
మానుకొంటివిగాని నా-మనవిమినుము | మెచ్చిమోహించి చెంతకు - వచ్చినాడ.

24

క. ఇదియేమి మాటయని నీ | మదిసెంచెదవేమొ నిరుప - మానంబగునం
గదగాదె వలపుతలఁపున | నొదవినమునినైనఁగలఁచు - నొకనిముసమునక.

25

ఆ. వనభునిదెదాటు - వచ్చునజ్రాహతి | నైననోర్వవచ్చు - గానినైఁప
రాదుగాఢమగువి - రాళికి నెంతటి | ధైర్యవంతుడైనఁ - డల్లడిల్లు.

26

క. కనికరము మీఱఁగాననుఁ | గనికరము ముదంబుదనరఁ - గానేలుముచ
య్యనఁదాళఁగఁ జాలఁజామి | యనఁదానున్నట్టెయుం డె - నదిమానమునక.

27

- చ. ఇదిగననేడమాఁక యగు - నేమొకొ పల్కడటంచుదొల్తనే
నెడఁబరపోసి యంతనది - యేనిజమేని యనునరూపం
పడఁబొసఁగించియు న్విసంగ - బల్కఁగఁగ్గి నొసంగకున్నయా
యడయుఁడు వేధచాలఁగలు - పాత్మ్యఁడటంచు దలంచిమాటికిఁ. 28
- క. ఈరీతిఁ దలఁచుచుండఁగ | నారీమణి కరుణఁగనక - ననుమోహమహం
భోరాశి లోనముంచివి | చారింపక నచోటువాసి - చనఁగాదొడఁగెక. 29
- క. పోవుటఁ గనుఁగొనియిడనే | నేవెఱపున నైఁవనేర్పు - నీయెలనాగె
బోవిడిచి; యనుచునాలో | భావించి తెగించి మించు - బానిసివేగె. 30
- గీ. ఇంతకడ్డఁబునని చన - నీకనిలిపి | నన్ను విడనాడి నాదును - సంబుఁగొనుచు
నెందుబోయెను నిలునిలు-మిందుచదన ! | వినుమునామాట నినుఁజాల-వేడుకొనెద. 31
- క. ననుఁగూడినేడు నావల | పునుమాన్పితివేని నీవు - పొందెడిమేలిం
తనరాదు వడుడనైనీ | కనునన్నుల నెఱిగిమెలఁగ - గాఁగలవాడెక. 32
- క. కూరిమి నెన్నుదికోరినఁ | గోరియుఁగోర కటుమున్నె - శొనివత్తుననుక
వారిధిలోఁ బడుమనినను | మారాడకఁ బడుదు పెక్కు - మాటలిఁకేలా ? 33
- క. అనిమేను పులకరించఁగ | ననుమానముమాని మోహ-మనెడిపిశాచం
బెనసి ననువేగించినఁ | ననుపుననుప గూహనఁబుబా - నర్పితివతివెక. 34
- గీ. కౌఁగలించిన యపుడైన - గానితగును | తగవుకాదని వలుకక - తక్షణమున
దిచ్చు మొగమయ్యెనామది-దిగులువొడమె | నంతలోనొక్క సంయమి-యటకువచ్చె. 35
- క. చానవయిందగిలిననా | మానసు మరల్పులేక - ప్రాన్యడివగతో
నేనతనినిఁ గన్గొనిన | మ్రానింపక యుంటి నెంత - మత్తుడనొక్కొ. 36
- క. వచ్చినమునివర్ధుఁడునను | హెచ్చినకోపోగదృష్టి - నీక్షించిమదిక
మచ్చఁముఁ బూనియెంతయు | నచ్చెరువుగ నప్పుడిట్లు - లనియెక బెలుచెక. 37
- ఉ. ఓదిరురాత్మ ! యోగ్యమని - యోగ్యముగాదని తారతమ్యని
ధారణనేయనేరక, వి-రాళివహించి మదించి ముత్రియక
గోరికలేనిదాని నుప - గూహనముక పొసరింపనానె ? యా
రా ! రహిగానియిట్టి యప - రాధమొనర్చిన నైఁవవచ్చునే ? 38
- ఉ. నీతివధంబువీడి పెను - నేరమొనర్చితివెట, నోరి ! నీ
వీతనువుండ్లుజించి తగ - నింకనరాకృతిఁదాల్చి నిర్దయక
భూతలమందుఁ ద్రిమృదుము - పొమ్మని యమ్మునియొర్పులేకని
ర్భుతమనంటి శాపమును - గ్రమ్మననిచ్చిన నొచ్చినేమదిక. 39

ఉ. చాలభయంబుఁజెంది ముని - చంద్రుని పాదములందటాలునకా
 వ్రాలిపడితిని యోవిమల - భావ! మహాయపరాధి నైతి నా
 శీలముదప్పె నేడుకృపఁ - జేసి వివేకినిగానియట్టి న
 న్నాలననేయుడింక గరు - వంబడఁగెక దొలఁగెక దురాశయుకా. 40

క. కనుగానక దుర్మదమున | వనితావ్యామోహపాశ - వశ్యమతింజే
 నీన తప్పనకుండగుఫల | మనుభవమయ్యెను మహాత్మ ! - యజ్ఞఁడఁజాలకా. 41

క. నుదతీమణి మీప్రియయను | నదితెలియమి వలచిగవియ - నాశించితి నే
 నిదియొఱిగి యొనర్చినత | ప్పిదముగఁ దలపోయవలదు - పెద్దలుమీరల్. 42

క. కోపముచేఁ ద్వరపడిన | న్నీ పగిదిదిట్టి నార - లిపుడకటా ! త
 చ్చాపావసానమెపుడో | రూపింపుఁడు కరుణయుంచి - రూఢిగననుచుకా. 43

క. మునిమనసుఁ గరుణఁబ్రార్థిం | చిన సుముఖుండై యతండు - చిత్తములోయో
 జనఁజేసి కనికరంబున | ననుఁగని యిట్లనియెనపుడు - నయవాక్యములకా. 44

గీ. వినుముమోఘంబు నాకాప - మనుభవించి | తీజవలెఁగాని యూరక - తెరలదరయ
 నాశచే కాపమొందితి - వగుటఁజేసి | యాశవలన నె కాపాంత - మగునునీకు, 45

వ. అదియెట్లనిన, మద్వచనప్రకారంబుగా మనుష్యరూపంబుఁదాల్చి, యీయరణ్యంబునం
 గలకాళికాలయంబునఁజేరి, పూర్వజ్ఞున శూన్యండవై యుండి యాదేవినారాధించి, ప్రస
 న్నయైనతటి, దుర్బంబగువరంబునర్థించి, యుపహారహితంబుగావేడిన కారణంబున
 వాంఛితంబు లభింపదమటదేవివలనఁదెలిసికొని తత్ఫలసిద్ధికై దుర్గయాదేశించినలూగున బలి
 పెట్టాటకుండంగి, యందునకుందగినరాజపు త్రిక సుమాయోపాయంబులవంచించి, కొని
 తెచ్చి, కొలనేయఁగమకించునమయంబున, తద్విధంబెఱింగి, యామరంగనేత్రచాతుర్వం
 బేర్పడ నీకఠంబుఁదానఖండింపఁగలదు. నీవవిధంబున నిహతుండవై, కాపవిముక్తుండ
 వయ్యెదవు. నేటికిమూడవనాడు నీకీకాపంబుప్రాప్తింపుంబొమ్మని నిర్దేశించి యతండు
 నిజేచ్ఛంజనియెనంత నేనధికంబగు సంతాపంబుఁజెందిమదీయదుర్వర్తనంబుఁదలంచి పశ్చా
 త్తాపమునొంది యాత్మగతంబున. 46

క. కడుయోగ్యుడ ననకీర్తిని | వడసినుతింగన్నయట్టి-వాడనునాకీ
 చెడుబుద్ధి నేడుగలుగుట | కడగండ్లెట్టొందమని - గాదేతలఁపకా. 47

సీ. నలకూబరనిఁజూడ - నలక కేగడు నేను - ఘనుభాతలమునకు - వచ్చుచేల ?
 వచ్చితిఁబోదారి - బట్టిపోవకయిందు - చొద్యంబులరయఁగాఁ - జొచ్చుచేల ?
 చొచ్చితిఁబోవేడ్త - నూనంబులనుగోయు - మెలతనుమోపించి - మెచ్చుచేల ?
 మెచ్చితిఁబోచూడ - నిచ్చలేకుండిన - యింతిలనాడఁగఘంభ - మెచ్చుచేల ?

గీ. యాత్మనెంచినదొక్కటి - యొనదొక్కటి | వైవత్సంత్రయనకు నిరో - ధంబు గలదె?
బుద్ధికర్మానుగంబుగా - బొంగుచుండు | చెనుకజెంతించు పెంతయు-వెట్టితనము. 48

ఉ. ఇప్పటి నాచరిత్రము - నేన్ననను కుభేరమాతితో
జెప్పిననాలకించి మది - జింతవహించునో? లేక, నాయెడం
దప్పహాసంగు పెంచి కడు - తామసమొందునో జాలిజెందునో?
యొప్పరికించి నీచుడవ - యోగ్యుడవోడు నటంచుమాటునో? 49

క. మొగమెటుకలేవి యొల్లని మగువను మోపించిదాని - మతికెక్కినవా
డగునాని శపించినయీ | వగజెడితినటంచు నెటుల - బలుకుదునకటా! 50

ఆ. శృతివహించినేను - తెలిసినచెలుపును | గాని, యతడు చెలిమి - కతనవినిన
వినునుగాని, యెరులు - వీనికినుంజైన | నానలేదటంచు - నప్పుకొనరె? 51

న. అనికడుంగొంకు, లజ్జయుధ - యయును నాత్మకబెసంగజేయగ
న్గిదిపుడేమటంచు గడ - లేనివిషాదముజెంది యట్టెయో
జనలకుజొచ్చి యుక్తమగు - చందముదోషమి నేమియైననా
జనినలకూటరుంగనుట - చాలగమేలని యెంచితికడుదక. 52

ఆ. అటులనిశ్చయించి - యటనుండికదలిసే | నలకకేగికంటి - యక్షరాజ
సతువి నాదుహితుని - నురుచిరభర్మహ | రాత్రింతరోపవిష్ట - డైనవాని. 53

మ. నమజాడంగనె గడ్డియండిగియ నూనలైనమైతికయెదు
గొవిరాసమ్మని చేయబట్టుకొనివే - గొంపోయి యర్హాసనం
బున నానీనునిజేసి మేలిడిగి సుమోదంబునిండాదని
ట్లనె నవ్వంగలవాని యాపులు హితు - ల్నిరించియాల్పవగ. 54

ఉ. ఇందులకేల రావయితి - విన్నిదినంబులదే మొయంచునే
పండురుచుంటి జాలమది - వచ్చితి విప్పటికైనమేలునా
యెదుదొంగు గల్గెటనో - యన్యులమైతి శుభంబటంచునీ
కుండలపుష్పవించుటనో - కొంకకదేమికతంబొహ్మమా. 55

ఉ. నిక్కమునీకు జెప్పెదను - నేడును రేపునునీపురానిరో
నక్కడికేను రావలయు - నంచుదృఢంబుగ నెంచియుంటిజా
మొక్కడికేగియుంటివొకొ - పాచ్చగుకార్ము లెవ్వచేతుకొక
యొక్కదినంబునచ్చి చన - నుండచె తిటికనీకులుప్పరా! 56

క. అనియడిగిన నప్పుడనా | కనుగొలచుల శోకభాష్ప - కణములుతోలుగెక
దనువున దొర్బల్కమునా | నవమున వైన్యంబువొడమె - నడుకొనెదముద. 57

గీ. అట్టిదశనొందినటుకకు - న్నట్టిసన్నుఁ | గాంచి నలకూబరుఁడు సంశ-యించి చాల
మొలపు నాశ్చర్యమునుఁజెంది - వేగఁదెలుపు | మేమివాటిల్లె నీచింత-కేమికతము. 58

ఉ. ఇంతటిదుఃఖమెన్నఁడు వహించిన వాడవుకావు నీవును
స్వాంతుడవెన్నఁగాఁ బరమ - శాంతుడవతత నీతికావిన
శాంతదయాపరుడవు ని-రస్తకుశిలుడవట్టిసీకుఁగీ
డెంతటివాఁడొనర్చెనది - యెయ్యదివల్కుము వేగఁబుష్కరా ! 59

గీ. ఎపుడుననుఁబాడవచ్చిన - నెంతయేని | వేద్యునందుడు వరయని - వివిధమెఱుంగ
నిట్టివంతుఁ గావించ - డెట్టిదొక్కొ | యోర్చివివరింపుమనిన నిట్టార్చినను. 60

స. అలకకుఁడైనవాట మొద - లచ్చటఁజేరిన యంతదాఁకనుం
గలిగిన మచ్చరిత్రము నొ - కండునువీడక లజ్జవోచియుం
బలికితి, నాలకించి యొక - భంగినిఁ గొండొకనేపతండుని
శ్చురప్రసాదించియుండి నవి - షాదముఁగాఁ దలయూచియిట్లనెన్. 61

క. భావింపక మాడనివనిఁ | గావింపఁగఁ దగునె? చేదుఁ - గఱచితివనుమి!
వైవోపమాతుఁడు మతిచెడి | హావడిఁగలిగించు పనుల - కానక్షిఁగొనున్. 62

చ. ఒజపునుజవ్వనంబు హోయ - లొప్పగు జాతియుఁగల్గకామినిం
దటిసిననీవకాదు భువి - చాపనులై నను చంచలాత్ములై
తెఱుకువలేక వెంటబడి - ద్రిమ్మరుదుండుదురట్టై; కానినీ
కిలుదగు దుర్దశానుభవ - భేదమునెంచి తలంకెదన్మదిన్. 63

మ. అకటా! యెంతటిమాట వింటినివయ-స్సా! శాపమింకెన్ని నా
శ్లకుఁడీఱంగలదొక్కొ? నీవెటులనా-లాగన్యరూపంబుతో
సకలంబున్ విడిభీకరాటవుల సం - చారంబుఁగావించువో?
యొకనాఁడోయొక పక్షమొనెలయొ బా-యున్ నాటికంచెన్నఁగన్. 64

వ. వైష్ణవతంబిట్టిదయ్యె. వగచినఁబ్రయోజనంబుగలుగదు. యీయడరుననుభవంపకతప్ప
దది యట్లుండె. నీచరిత్రంబునకు సంబంధించినదియు నేనెఱింగినదియు నగువిశేషం
బొకటిఁజెప్పెద. నందువలన నీకుశాపంబుగలుగుటకు నిమిత్తంబైన యానుందరాంగి
యొక్కయు నమ్మనియొక్కయు వృత్తాంతంబు బోధపడఁగల దాకర్ణింపుము. 65

ఆ. జటిలుడనెడి తపసి - యటవిలోవింథాద్రి | చెంతనిష్ఠఁ దపముఁ - జేయుచుండు
సతఁడెనిన్నుదిట్టి - నట్టిమునీశ్వరం | డావనంబె వాని - యాశ్రమంబు, : 66

చ. అతనితపోగ్నిధూమ శిఖ - లంతటదిక్కులునిండి మింటికు
భృతిములై నఁ గన్గొనిను - పర్వవిభుండు నిజాధిపత్యమా

ప్రతిగొనునేమొ మీదట - పుష్పపూర్తి యొనర్చియంచుచా
మతిచెఱగంది మానినియ - మంబును భంగమొనర్చుమోజునక. 67

క. అంగులదేవతావే ! శ్యాంగనయును నేప్పటియును - నగుపేమాఖ్యక
భంగంబుఁ జేయుమమ్ముని | పుంగవుని తపంబువేగఁ - బొమ్మనిపనిచెక. 68

చ. అసెనని మానివల్లభున - కంగజతాపమెసంగఁజేసి
మ్ముదమునఁగూడి కిలవరి - ముక్తనొసర్చిచనఁదలంపఁగా
దమలమాననుండతఁడు - సంతయమంది లతాంగిచర్మలక
గదలిక యోగద్వష్టిఁగని - కన్నెఱసేసి శపించెతాయిగాక. 69

ప. అజటిలునియాశ్రమంబునకు సమీపంబునఁ బురాతనంబగుదుర్గాలయంబుగలదని మున్న
మాయావియనుదనుజునికుమారుండును లోకకంటకుండునునగు కంటకుండనురాక్షసుండు
నిలిఁపులజయింపఁ పలంపుఁగొని కలహాశనునియుపదేశంబున దేవినారాధించి వంబుఁ
గైకొననిశ్చయించి యన్వేషణలయంబునిర్మించి యందుకాళికనుబ్రతిష్ఠించి పూ
జించుచు కలాపైక్తవిధింపజేసి ప్రించినతయన యామహాశక్తివలన నిహతుండయ్యె.
నది మొదలుగా పన్నోటునకుంబోవుటకందఱునుభీతిల్లుచుండుదురు. నీకుమునివరుండునిదే
శించినకాళికాలయంబువలన యతనిచేశపింపఁజేసిన పేమయాగుడియందు శిలావిగ్ర
హంబైయున్నయది. పుష్ప-రా ! యింక నటుమీఁది జటిలునివృత్తాంతంబానుఁ దెలి
పెదవినును. 70

గీ. అటులజటిలునిచే కావ - మందెహేమ | యుచునుగుటయుఁజెలులేగి - యపుడుదివిజ
భర్తకఱిగించి చదివిన - పాకవైరి | వగచివిధిక్యతమనుచు భావమునఁదలచె. 71

క. అంతటచెండియు జటిలుఁడు | వింతగఁ గడునిష్ఠఁబూని - విప్లవములకుక
సంతాపము వాటిల్లఁగ | నెంతయుదప మాచరింప - నెఱిగిభయమునక. 72

క. రంభనుబనిచిన నదిముని | జంభారితపంబుఁ జెఱుపఁ - బాలునటనియా
జంభారిదానికాయా | రంభంబెఱిగింపఁదలంచి - రావించుటయుక. 73

గీ. నరుడుచచ్చయ నిర్జిత - కుంభికుంభ | దంభపిండంభ యతులఁ-దావగ్విజృంభ
బంభరాలకమాని భా - వ్యచులంభ | రంభసమదెంచె మిగులసం - రంభ మొప్పు. 74

క. అరంభమ విరతాభిమ | తారంభమగాంచి జిహ్మఁ - దవఱిగా ! వేవిం
ధ్యారణ్యంబునకుంజని | నేరిమిజటిలుని తపంబు - నెఱిఁజెఱుపుమనక. 75

క. అంగీకరించివేగ య | పగుచి సమ్మాహనాశ్రయ - మగుపనఁదగియా
యంగపని జటిలునిదన | కుంగడు వశ్యునిగఁజేసి - కొనియెకఁగడఁకక. 76

చ. అవిధంబు వివరంబుగాఁజెప్పెద వాకర్ణింపుము. 77

క. ప్రకటవ్యామోహప్రపద ! సకటాక్ష నిరీక్షణముల - సారించుచుమా
నికినికలుంబున నటునిటు । సకీయమెలగుచున్నఁగాంచి - సంకయమొదలకె. 78

ఆ. జ్ఞానదృష్టిఁగాంచి - తానునర్వమెఱింగి । కోమలాంగిఁజేరి - కోపగింప
కతఁడులేమియునిప్పు-హయునాత్మఁబెనఁగొన । తపము మొనర్చునట్టి-తలఁపువిడిచి. 79

క. అపుడేర్చడఁగా రంభకు । విపులముగా హేమకథను - వివరించునుకొ
చపలాక్షి ! నీవునటువలె । కృపగలుగని దానవేని - కీడగుజామీర్ ! 80

చ. వనరుహగంధి ! నీవిటకు - వచ్చిన కార్యమెఱుంగుదైననే
గనలువహింప నీవయినె - గల్గినమాట నెఱుంగఁజెప్పెదక
విను, మిఁక నీవుచుంగడును - వేళ్ళపుహేమనుబోలె; నమ్ముఁగాఁ
జనదుమిముఁ, దలఁపగుణ - సంపదమీయెడఁ గల్గెదెప్పుడుకొ. 81

క. ఏజాతికై నఁగానియు । నాజాతిగుణంబులేక - దాయెదపుభువికొ
రాజల్లి రాగిఁజల్లిన । రాజనములు పండునటనె - రంభా! చెపుమా. 82

ఉ. జంతలుగారెవారు నిమ - సంబున నెంతటివానినైన న
త్యంతము సంకయమెలగు - సట్లొనరించుకొనంగనేర్తురా
నంతియకాని కూర్మియను - మంతయుఁ గల్గదుమీకు, హేమము
న్నింతటికంటెఁజెప్పి తుడ-నెల్లనుఁ గల్గలునే సెఁదాఁజెడకొ. 83

గీ. కానమిము నమ్మరాదన్నఁ - గాంతనవ్వి । యటులనెంచంగనలదు మీ - యాజ్ఞరీతి
మెలఁగఁగలదాన ననుచునమ్మిఁచెనతని । నతఁడుమెచ్చి లతాంగికిట్లనియెనపుడు. 84

ప. ఇంద్రుండు నాతపోభంగంబుఁజేయుటకై నిన్నుఁబుత్తెంచుట నేనెఱింగియు నీపైఁగల
ప్రేమకేతంబున భవద్వచనంబులునమ్మికినియక నిన్నుఁగూడినుభింపసెంచితిఁగాన మదీ
యశీలంబువిడిచెద నింక నీవునర్తింపవలసిన విధంబుఁజెప్పెదవినుము. 85

సీ. అశ్వమేధాదిమ - హయాగములుచేసి - పరుపుకాన్యాత్ములై - పరఁగువారు
సస్తోకదానన - రామదీప్తి-యలుగా - వించితత్ఫలమొంది - వెలయువారు
విష్టాగరిష్టలై - నిశ్చలమతిఁదపం - బొనరించునఘనలై - యున్నవారు
సురధరాసురభక్తి - పరులై ప్రతంబులఁ - జేసినిర్మలమతిఁ - జెలఁగువారు

గీ. నంటఁదగుఁగాని నినునింక - నమ్మలెపుడు । నంటఁగారాదు ననువీడి - యరుగరాదు
పరులఁగనులెత్తి కవరాదు - పలుకరాదు । చెలువ ! యిది నీకుఁగట్టడ - చెప్పినాఁడ 86

క. ఈరీతి నుండినమ్మకొ । గూరిమి మీఱంగనేలు - కొనగల్గినవో
గారవమున నీమాటకు । మారాడక మెలఁగుదుందు - మానుదుఁదపముకొ. 87

- క. తమవాంచా సిద్ధికినే ! సమయోచితముగ వచించు - చానలనుడువుల్
ఉ. ప్రమదజనమ్మన మనుజుడు | తమిగాలము మ్రొంగుమీను - దళదాదాజెందుల్. 88
- ఉ. పడుచునప్పుకోపము వహించు వగల్గుచరించుభీతిలుల్
క. వేడుకనొందుసోలుగడు - వేదనజెందు జేలంబులై కొనుక్
వీసనింతఁబట్టుదురు - జీమణి నేర్పునవాంఛితా ప్తికై
యోడకలాంగజేయు సమ - యోచితభంగి మెలంగిపూరుపుణ్. 89
- అ. కాంత ! మిమ్మునమ్మ - గాఢనదైనను | నొకట రెంటునెఱింగి - యుడుగుటొప్పు
జెడితిమున్నొకర్లు - చెప్పినమాటల | నాలకించి నీవు - నటులనైన. 90
- క. శాపంబు నొసంగుదునునీ | వీవద్దతులెంచి యిచ్చ - యించి నిలువఁగా
నోపిననుండుము నీకిది | యాపదగాఁ దోచెనేని - యరుగుముదివికిన్. 91
- వ. అనిచెప్పిన. 92
- గీ. మఱి యామాటలకు నొడఁబడకయన్ను | గాఢభంగంబు వాటిల్లుఁగదయటంచు
జిత్తముననెంచి యుండెదఁ - జెప్పినటుల | ననియె, విడిచెదహానిష్ఠ - మునివరుండు. 93
- క. అది మొదలు మానినాధుడు | వదలని కారణము వలన - ననజాక్షీననుక్
గదియంగరాక మసలిన | నిదియేమని సఠయించి - నేనెఱుంగమిచేన్. 94
- మ. చిరకాలంబుననుండి నాయెడల నక్షీణానురాగంబు ని
బ్బరమాభాశీయ గల్గియుండునదియే - భంగినిరోధంబా తా
స్థిరచిత్తంబున రాకయున్నది, మహా - చిత్రంబు మున్నిన్నినా
శ్లీరయంగాఁ జనుదేరుండు తెఱుగన్ - హాళిన్ విస్మయించెనే. 95
- క. నావైని వలపుతోలఁగెనో | కోపించి బిడొజుడరుగఁ - గూడదనుచునా
జ్ఞాపించెనో పుణ్యాత్ముల | దాపుననున్నదియె వీడి - తాఁజనరామిక్. 96
- గీ. అనివిచారించి తగువారి - ననిచియునికిఁ | తెలిసికొనిపోయి మానిని - ద్రించువేళ
సతివనడగల్గఁ బిలిచిన - యరుగుదెంచి | యలమి ననుగొంగిటంజేర్చి - యాసదీఱ. 97
- వ. సమాపంబునంగల పూవుటేరంబునకుంగొనిపోయి యసమశరనితేలిజేలించి, యనురా
గంబు లేటమడ బహువిధసంభాషణంబులునెఱపిన తదనంతరంబున, నీవిచ్చటకేలవచ్చితి
వని యడిగిన. 98
- క. అసారస ముఖినాతో | నీసందేశంబుఁదెలిపి - యిది నిర్జరరా
ట్యాసనముగాన కియకు | మిసరణిని వచ్చుచుండు - మిటకనుదినమున్. 99
- ఉ. స్నానమునేయఁ జన్నపుడు - సంధ్యయొనర్చెడివేళ దేవపూ
జానియతిక్ మెలంగుతెఱి - సత్ఫలము ల్లానివత్తునంచుదాఁ

గాననమందుఁ గ్రమ్మరెడు - కాలమునకొ నిదురించుజామునం

గాని విడండుహానినను - కావున రమ్మపుడించువేడుకకొ.

100

వ. మునివరుండు నన్ను పరులంగాంచి భాషింపఁగూడదని యాజ్ఞాపించియున్నవాఁడు. కావున నతఁడిప్పుటిమనయుదంతంబెఱింగిన మిన్న కుండువాఁడుకాఁడు. మనమిచ్చటఁ దడవునేయఁదగదు. నేనింక నతనిచెంతకుంబోయెదనని పునరాల్లింగనంబుఁగావించి మఱియుం గొన్నిరహస్యంబులెఱింగించి యాశ్రమంబునకుంబోవుటయు, సంతనేనటనుండి చనుదెంచి నాఁడు మొదలారమఁజీమణికొనినచందంబునఁబ్రతిదివసుంబుననునదటికింబోయి వచ్చుచున్నవాడఁ నేతద్వైతాంతంబునీకుం జెప్పవలయునను కుతూహలంబుతో నెపుడు వత్తువోయని నీరాకంబ్రతిక్షించుచుంటిఁ బుష్కరా ! యిపుడునచ్చితివని సంతసించి తిఁగాని నానఁతోపఁబువితయగులాగునభయంకరోదంతంబుఁజెప్పితివి. నామనంబునఁ గర్తవ్యంబుతోఁపకున్నయదియని విశేషంబులన్నియుంజెప్పి కొంతదడవు మిన్నకుండి పిమ్మట.

101

చ. కడచినదానికై వగచి - కాద్యము లేదికఁగాన నీవిటకొ

దడవుగనుండకేగి గహ - నంబున హానిపఱించినట్టి యా

గుడినివసించికాళికన - కుంతితభక్తి భజించుచుండు మి

య్యిడుమలుదీటునంచు వచి - యించి మదింగడుజాలిఁజెందినకొ.

102

వ. నేను సురపురనివాసుండనై యుండియు తత్పూర్వంబెపుడును రంభనుజూచియుండిని కతంబునఁ దెలియక నేవలచికవియనెంచినది నాప్రియమిత్రుండగు నలకూబరునినేస్త్ర కత్తెయగురంభయేయని యతఁడుచెప్పినయుదంతంబువలన నెఱింగినవాడనై యట్టి సఖునివిషయంబున నేనుకావించిన యవజ్ఞతందలంచి లజ్జయుఁబుచ్చుతాపంబును మనంబునఁబూడమి, యంతటియవకృతిఁ దనవట్లఁగావించిన నాయందుకినుకవహింపక మదియ దుర్దశకుమగుచున్నయతనిసద్భావంబునకు మెచ్చి యిండుకదైర్యంబుఁబూని యప్పుడు.

చ. విధిక్రమహొలెరింగియు వి - వేకివినీవు ననుకొగురించి యి

వ్విధిఁబరితాప మెందుటన - వెఱ్ఱితనంబు గుణాధ్య! నీమనో

వృధవిడుమంచు శాంతమగు - వాక్యములకొ ధృతిఁబూనఁజేసి నే

నధికరయంబుతో నతని - యానతిఁగైకొని యెట్లకేలకుకొ.

104

క. అటనుండికదలి విధినా ! కిటావంటిది పోయటంచు - నెంతయువగతో

నిటకరుగుదెంచి యీగుడి ! నటూనిటూఁ జరియించుచుండ - నాసమయమునకొ.

105

క. అశరీరవలికెఁ బుష్కర ! | కుశలంబగు మాటవినుము - గొబ్బునగుడి ప్రా

గ్గిశనీకన్నులకుందోఁ | చుకమీమూలమునఁద్రవ్వి - చూడుము, యచటకొ.

106

- గీ. అద్భుతంబగునట్టి యో-గాశ్వమొకటి | కజ్జలకరండ మొకటియుఁ - గానుపించు
సిద్ధుఁడొక్కండుమునుసిద్ధిఁజెందువేళ | నచటఁబూడిచియుంచెదా-వదియునదియు. 107
- చ. తలఁచిన చోటికింగొనుచుఁ - దక్షిణమేగఁగ నేర్చువాఁజిక్
'జ్వలమునుఁ గంటరాచికొని - చక్కఁగఁజూచిన నెంతదవ్వునం
గలుగు విశేషమైనఁ దగఁ - గానఁగవచ్చుఁ జూమియడం తె కా
దిల నెట నెవ్వరేమి పచి - యించినవే వినవచ్చువంతగఁక. 108
- క. కై కొనుము పోయివానిని | నీకుభుంబగును దైవ - నిర్ణయమునకుఁ
వాక్యకులమఁగారాదెద | లోకము నుఖిదుఃఖిమయ మ - లకుదురెధిరల్. 109
- క. అనితెలిపిన నచ్చోటికిఁ | జనిపుడమినిచ్చదప్పి వినిన - చందంబుననుం
డినఁగని యాచెంటినిమె | ల్లనఁగొని నేమరలదేవ - శముఁజేరటయొక. 110
- క. తనువు వివర్ణంబయ్యెక | ననునేనెఱుఁగమి ఘటిల్లె - నయనంబులకుం
దనరెను సనిమేషతయం | తనెనునుజాకార మొదవె - తత్వముమాఁజెక. 111
- క. శ్రమనోచె నేదెనంబఁ | గమనప్రజ్ఞయును బలముఁ - గడునాకలి ద
ప్పి మొనసెనొగిపూర్వజ్ఞా | నమునెడె దేవత్వ మెఱలి - నరుడెనగుటచేక. 112
- ఉ. అంతటనేమిసేయుదు న-టంచువివేచన సేయుచుండి నా
స్వాంతము శాంతినొందమి వి - చారసముద్రములోమునింగి నేఁ
గొంతశృతికవహించి యిటు - గుండగ నెవ్వరుమాన్పువారు ని
శ్చింతసిటకవసించి నుతి-సేయుచునుండెద దుర్గ నెప్పుడుక. 113
- క. భాగ్యును సారముగ భువి | భోగ్యులులగు మేలుకీర్ణ - పాడము తలంపుల్
భాగ్యము మూలంబెంతటి | యోగ్యులకేనియును దొలఁగ - దొనగూడుతఱిక. 114
- మ. జనకుండంబుజ నాభుడంబసిరి య-స్త్రింబుల్గురోజుదురై
దనిరుద్ధుండు నుతుండుమామశశి దు - ధాంభోధిమాతామహుఁ
డనివార్యా సమశక్తియుక్తుడగుఁదా - నయ్యుక మరుండుగ్రులో
చనవహ్నిక సమనెకవృథా చనవవశ్యంబేర్పుఁ బూర్వాఘముల్. 115
- ఉ. వర్జితదోషుఁ డెంతయును - వైభవశాలి మహాధ్వరార్చితం
మూర్జితశక్తి సంకలితుఁ - డుగతరాశనిధానిత్య వి
నూర్జితతేజాఁ డింద్రుఁడును - బూర్వ మొకప్పుడు కోలుపోయెదా
నిర్జరరాజ్య భోగమును - నేరయపోవిధిదాట నెవ్వరుక. 116
- ఉ. అంతటివారలే యొదవి - నట్టి విపద్దశలందొలంపలే
కెంతయు వంతనొందెదను - టెంచిన నేనననెంత ? దీనికై

- చింతిలనేమి గల్గుభువిఁజేసినవారికిఁ జేసినంతయా
సంతయికాని మిక్కిలిను-భానుభవంబనియేల చేతులుకొ. 117
- ఆ. అనుచునిశ్చయించి - యదిమొదలొన్నాళ్లు | దుర్గసధిక భక్తి - తోడనమ్మి
పూజసేయుచుండఁ-బొడమాపి యాదేవి | తెలుపునేమి వరము - వలయుననియె. 118
- వ. కాళికాదేవి నన్నట్లుడుగటయు. 119
- క. ఎదియెట్లు కావలయునని | మదిదలఁచినఁ దలఁచుకొన్న - మాడ్చినపుడెనా
కదియెట్లుదవడు నామీ | గదనమ్మా ! జనని యనిన - కాళికనగుచుకొ. 120
- క. ఈవరమును నీవింకటి | తీవరమునఁ బడయలేవు - తెలియఁకయువివక్ష
గావిడిన నొడగుదును నీ | కావిధమెఱిగింతు వినుమ - యదియెట్లున్నకొ. 121
- క. అవివాహితయుంజన్మని | యువివేకియు రూపవతియు - నుర్వీశ్వర సం
భవయునఁహోదరియునా | యువిదనుగైకొందుఁగాని - యెల్లనితరులకొ. 122
- వ. అనితిరోధానయగుటయు, నాటంగోలదేవియానతిచ్చిన లక్షణంబులుగల జవరాలెచ్చటఁ
గలుగునోయని యంజనప్రభావంబున నప్పుడప్పుడచ్చటచ్చటవిలోకించుచుండి నేటిది
నంబు మదియచ్చప్పిమీపురంబువంకఁబ్రవరించిన నీయదంతంబంతయుంచెలిసికొని దుర్గ
కుంబ్రియంబగు సర్వలక్షణంబులును నీయందమరియుండటఁగని సంతసించి కపటవేషం
బునమాయావైంధవంబారోపించి నీయొద్దకుఁజనుదెంచి భవదిచ్చానుగుణ్యంబుగాఁ
బ్రసక్తిపడిపి నమ్మికఁబుట్టించి బలిఁబెట్టువలంపున నీలింకూర్గంబున నిన్నిటంకుంఁగాని
వచ్చితి నటుమీఁద జరిగినవృత్తాంతము నీవెఱింగినదియ యనిపలికి మరల నిట్లనియె. 123
- శా. ఓశాతోదరి ! నీవునన్నటులనేఁడుగ్రానిచేద్రుంపఁగా
నాశాపంబు తొలంగిపోయెఁగలిగెకొ - నాస్వస్వరూపంబును
క్లేశంబేదఁగఁ గంటినిప్పటికి; నికొ-గీర్తివియ్యాచిత్రసం
దేశంబేర్పడఁ బల్కిపోవుటకునై - నేవచ్చినాడంజామీ! 124
- ఆ. ఇదిమదీయ చరిత - మిపుడు పూర్వజ్ఞాన | మొదవెగాన నెఱిగి - కొదువలేక
చెప్పినాడనీకుఁ - జెలవ ! యింకేమైన | నడుగవలసియున్న - నడుగుమనిన. 125
- గీ. ఊబిపుట్టువులేకుల - కుపమలైన | కనులనానంద బాష్పంపు - కణములొలుక
మితయగుపుష్కరుని కథ - వినివెలంది | యబ్బరంబంది యతనికిఁ-ట్లనియెనపుడు. 126
- క. అటులనిరువుర శపించిన | జటిలంఁడటవోయెనొక్కొ - చర్చింపఁగ నిం
తటిదనుక బ్రతికియుండునె ? | దిటముగ నీకతనిపోక - దెలియునె చెపుమా. 127
- ఆ. నావుడతఁడుబెక్కు - నాళ్లకుముందున్న | వాడుగాననిపుడు - పలుకఁజాల
నెటులనయ్యెనొక్కొ - యట్లుమీఁదదైవంబె | యుండుఁగానినే నె - యుండునబుధి. 128

గీ. అనుచువదియించె గంధర్వుల - డంతలోన | నడటికొకమాని సనుడెంచీ - యల్లనగుచు
సేమియునుగాక యున్నాడ - నింతదనుక | జటిలుడనుసేన; మీ కేల-సంశయంబు.

వ. ఇపుడొకయోషధికొఱకరుడొచ్చి యీగుడికిసమీపంబునగ్రుమ్మరుచుండి ప్రస్తావన
బాస మీరునన్నుఁజేర్చిని మాటలాడుచుండటనాల్చి మీసందియంబునారించి
పోవడలంచి ఎచ్చితింజుమీ! యనిన బరమాశ్వుర్యసంభరితాంతరంగులై తత్పూర్వం
బతని నెఱింగియున్న హేమయుంబుష్కరుండును సాష్టాంగదండప్రణామంబులాచరిం
చిరి. రాజపుత్రియునమప్పురించిన క్తివిసయంబులెంగ నమ్మునిపతికిట్లనియె. 130

మ. ఇపుడే హేమయుల యుక్తురాఖ్యుడను దా-మెన్నాళ్లకో పూర్వము
గ్రుఘశాపంబుల నొందినారమని చ-ల్కన్వింటిమీరీమహా
విషినక్షోణిని నాటనుండియును ని-ర్విష్టుంబుగా నెవ్విధం
దపముండేయుచు మంటిరాక్కొమునినా-ధా! చిత్రమైతోఁచెడిక. 181

క. హేమను శపించినంతట | నామఖ్యుడను మీతపోమహ-త్వముఁజెఱుపం
గామరల రంభననుచుట | నీమాన్యుడను నెప్పె రంభ - యిపు డెటకేగెక? 182

ఉ. నాపుడనువద్ది నీకిదిమ-సంబున వింతగఁదోఁచెనే? లతాం
గీ! వినువల్కెదండయ్య - క్లేశముదున్నల తుత్తిపాసలుం
బోవఁగఁజేయఁజాలు గుణ - ముల్లియోషధులక భుజించిమే
మావడిలేక యోగమహి - మాతిశయంబున సుందుమిద్దనక. 183

గీ. బ్రదుకడలఁచిన యన్నాళ్ల - బ్రదుకుటకును | నెపుడుమదిలోవిగ క్తి వ-హింతుమపుడు
తనువువిడుచుటకును శక్తి-తపరుమాకుఁడగుణి! కనలేరు మామహ-త్వయంబుబరులు. 184

ఉ. ఎంతటికైనఁజాలరె ము-నీంద్రులుకాంచి యెఱుంగవౌటచే
వింతగఁదోఁచెనీకు విను-వింగడమేమియు లేదునుమ్మియ
త్యంతగుణ ప్రదంబులగు - నట్టిమహాషధులక భుజించియ
క్రాంతము నిచ్చమైదపము - సల్పుచునుండుదు జీవధారివై. 185

వ. మాబోంట్లాపెక్కునాళ్లజీవించుటకుం దగినకారణంబెఱింగించితి నింక నీవడిగినరెండవది
యగు రంభవృత్తాంతంబుఁజెప్పెదవిను మవిధంబున హేమశాపంబునొందిననిషిమ్ముట
సంక్రందనుండు మరల నాచెంతకు రంభనుబనుచుటయు, నది మొదలు తనశాపంబుతీ
ఱువకును సమస్తవిషయంబులును బుష్కరునివలనవినియున్న దానపు, కాపున దాని
మరలఁడనుబనిలేదు. నావలనబుష్కరుండవిధంబునఁదిట్లువడిపోయినంతట. 186

క. నాకుం దెలియఁగనీయక | నాకేవలనించుభంగి - నుకూబరుని
జీకొనియుండటయునునతఁ | డీకానకుచ్చుచునుట - నెఱిగితలఁపునక. 187

వ. రంభదుశ్శీలంబునకుంగినిసి, యోసీ! నీవైమక్కువంజేసి తపంబుజాలించి నీతోడి...
దియలోకంబనితలంచినమ్మియున్న నన్ను గికురించి ప్రియంబున మఱియొకనింగలిసి
వర్తించుచు నిరపరాధినియుంబోలెనటించుచున్నదానవు. నీప్రవర్తనంబు సర్వంబును
గోచరంబయ్యె. నింతటియకావ్యంబోనరించితీవి గావునభూలోకంబునమానవయోనిం
బుట్టుమనిశపించితీ నయ్యవనంబున రంభానంగమవాంఛంజనుడంచిచెంగటికుడుం
గంబునఁడాఁగియున్న సలకూబరుండునుద్యగ్గోచరుండగుటయువానిజేసేంజని యాగ్ర
హంబున.

138

గీ. నన్ను గికురించి నేఁగోరి-కొన్న దానిఁ | గవయఁదలకొంటి వగుటచే - భువినిరంభ
మాడ్కిఁబుట్టుము నీవును - మనుజయోని | ననుచుఁదిట్టినవారు భ-యంబుఁజెంది. 139

క. కామోదేకంబుననా | గాములు యోచించలేక - కడుమీయెడలక
మేమవచార మొనర్చితీ | మోహానివరేణ్య యింత - యునువిధిక్యవహా. 140

వ. కరుణించి కాపాపసానసమయంబు ననుగ్రహింపుఁడాయని ప్రార్థించిన వారియందు
జాలిఁజెందినవాడైన మీరిరువురును బాహుజకులంభపులలై యనునరూపలావణ్యాది
శుభలక్షణంబులఁ బ్రసిద్ధిపఱసి సమస్తభోగంబులనుభవించుచుం జెద్దకాలంబుండి యనం
తరంబునఁవ్యస్థరూపంబులనొంది మీమీఠానంబులకుజేరఁగలరు. మఱియొక విశే
షంబువినుండు.

141

గీ. మీరలాండొరలనయంబు - మిగులవలచి | యుండువారలు గావున - సుర్విమీరు
సతీయుఁబతియును నై లోక-సమృతముగనిరియురాజ్యభోగంబులుఁ జెందఁగలరు. 142

క. సత్యమున నొకరుబాతి | వ్రత్యంబున నొకరుమించి - వర్తింతురు మీ
కత్యంతకరుణ విష్ణుఁడు | ప్రత్యక్షంబగును పిదప - భావుక మొదపుక. 143

వ. మీరునునుజులై జన్మించుటకునిమి త్తలై నయావృత్తాంతంబుత్రిమూర్తులకుఁదక్కితక్కిన
వారికెఱుంగఁబడకయుండఁగలదు. చయ్యన నింకఁ బనివినుండనివారలననిచి, యప్పటికిఁ
దప్పని తోచిన మదనుచితప్రవర్తనమునకువచ్చియంతనట్టిదుర్వృత్తసాయంబునకుఁజేత్తం
బునాయితప్రవర్తనయక యోగ్యంబగురీతినికాలంబుఁగడపుచుఁదపంబొనర్చుచున్నవాడ
నీయడిగినవ్రత్యంబులకు సదుత్తరంబులిచ్చితీ పనిపలికి యాచిలకలకొలికి కతఁడుమరల
నిట్టిరెఱు. వాప్రకారంబున నావలనశపింపఁబడిన రంభావలకూబరులుమారాడనోరురాక
కటకటంబడిపోయియున్నరుమనిరు దేశంబులభూభర్తలకుఁబుత్తుండునుబుత్తికయుమై
జన్మించి దినదినాభివృద్ధిఁజెందుచుండ వారికియోవనంబుకురించెనప్పుడు.

144

నీ. దైవికంబుగనొక్క - తఱివారలిరువురు - నొకచోటఁజేరితా - మొకరినొకరు
పిత్రింధుకానుటకు - నేలచేమారుట - యునుదమలోనమాననివిరాధి

- నొందిరంతటిలోవి - యోగంబువాటిల్లె - నదిమొదలొండొరుల్బుడమతోలంగి
 రేలుంబనట్లునా - ర్నినిజేందివెతవడు - మన్నవారింకమే - లొండగలరు
- అ. వన్నెలాడి వింటే - కొన్ని నాళ్లకులోన | నామనుష్యజనిత - కాముకులకు
 జరుగఁగలదునుమ్మ - పరిణయంబటుమీదఁ | బొసఁగు నెల్లగతుల - భోగములును. 145
- గీ. చానకో! మఱియొక రహస్యంబుగలదు | గానియదిచెప్పురాదింక - వైనిఁగొంత
 కాలమరిగినఁ దెలియఁగాఁగలవునీవు | పోయెదతపంబునకు నేను-ప్రొద్దువోయె. 146
- చ. అనవుడు నమ్మరంబొదన - సంగన యిట్లును నోమనీంద్ర! మీ
 కెనమఱి గల్గిరిద్దఁజి - నింతటిసన్నత యోగసత్త్వసా
 గనులగుటే నెఱుంగకమ - దంబున నిన్నిటిఁజెప్పుడంటిలోఁ
 గినియక తప్పగఱులఁచి - తోక మన్ననజేయుఁడొదయక. 147
- ప. అనిపక్షిని యాకలికి పలుకులకు జటిలుండునగి, చాలుఁజాలుమావంటివారికిఁగోపమెక్క
 డిది; సందియంబుగల యర్థంబు నెఱిఁగినవారినిడిగి తెలిసికొనుటనేరంజేయగు దీనికింగిని
 యుదునే; నావలన నీకుఁజెక్కుసంకటంబులు తట స్తించెఁగదా! యని నేనుమనంబున
 వగచుచున్నవాడపుష్కరునిశపింపకుంటినీ నీకీకష్టంబులు సఁప్రాప్తింపనేరవు. డానం
 జేసి యిపుడిన్నిచిత్రంబులుపుట్టె. కడచినపనికివిచారించుట బ్రయోజనంబుకాదు. నీచరి
 త్రంబంతయు నేనెఱుంగుదును. 148
- కా. ఓబింబాధర! బైవచ్చిత్రమిదిని - నన్నీలాకునొందించెని
 ట్టాబన్నంబు తొలంగెసౌఖ్యసమయఁ-బాపన్నమానింకగా
 రాబంబొప్పఁగ నీప్రియుఁగలిసి యా-రా! యందుధాత్రిజనుల్
 నీబంధుల్ నుతియింపవర్ధిలుము రా-ణించుకొభవన్మోగముల్. 149
- చ. అలఘుతర ప్రవీణలర - యన్నన హేమయుఁబుష్కరుండు నే
 యలజడినొంద నీకనిమి - పార్థములో నినునీదురమ్మని
 ర్మలమణి హర్మ్యనీమనిడి - రాఁగలరంతట మేలువాటిలం
 గలదు విజంబునీకుఁదల-కంబనిలేదికనేనువోయెడక. 150
- క. అభిచెప్పి పుష్కరునిహే | మనుగని మీరీక్షణమున - మదనతినిరయం
 బునఁగొనెచని హర్మ్యమువై | ననువొందఁగఁజేర్చి యరుగుఁడనికానించెక. 151
- గీ. మంచిదాలాగుగావెంతు - మంచువారు | మ్రొక్కిరతనికె దానును - మ్రొక్కిరాజ
 తనయందఱిదీవింది-చనియెజటిలం | డాశ్రమమునకుఁ గడుఁడద-వయ్యెననుచు. 152
- క. అంతట హేమాపుష్కరు | రెంతయు సంతోషమును వ-హించిధర్మ
 కాంతాత్మజ నిలునేర్పఁగ | మంతన మొనరించి యపుడు - మహిమధర్మిణ్. 153

- బ. జలరుహగంధి ! నీవు నిము - సంబుకనుంగవమోడ్చియుండుమా
 వలగనవచ్చునన్న సర - పాలకపుత్రిక యట్లనేసె; యా
 వెలదుకహేమ పుష్కరుడు - వెంబడిరాగొని పోయివే యథా
 స్థలమునడించి చూడుమిరక - జక్కగగన్నులు విచ్చినావుడుకో. 154
- క. కనకనిభాంగి యశోవతి ! తనమేడం జేరుటెటిగి - తగవారికివం -
 దనములూసరించె నంతట / వనితను దీవించినది - వారుముదముతోకో. 155
- ఉ. అంతటదాను వీడిచని - నప్పటినుండియు వర్తమానమొ
 క్కింతయుఁ దామెఱుంగక యి - దేమియశోవతి కానరాదునే
 డింతటిలోన నెందరిగె - నేర్పడదంచు దలంకునెచ్చెలలో
 సంతసమొందజేరక జని - సర్వము వారికిఁజెప్పెదప్పకకో. 156
- క. వినివారలు నివ్వెఱపడి ! మనువినియుం గనియు నెఱుంగ - ముబళి! యీవిం
 తనుమించిన వింతను, యే ! మనఁగాదగు వినివగుండె - లదరెడుమాకుకో. 157
- క. తలఁపగఁ బసిదానపు వెఱఁ / దలఁగిమముకో విడిచియెటుల - ధైర్యంబున న
 ప్పలుగాకె మాయసిద్ధుని ! పలుకులువిని పోయితమ్మ - ద్రమపడితరుణీ! 158
- క. కమ్మనిమాటలు నెప్పిన ! నమ్మంగాజనునో! పరజ-సంబులనుడువులో
 మమ్మేమరించి యెవ్విధిఁ / గిమ్మనకరిగితివి చెపుమ-కృత్యముగాదే? 159
- ప. అనిపలుకుచుండ నందుమఱికిండులు కప్పరగంధు లాపుష్పంధయక్షణిజూచియట్లఁది.
 నీ. ఎంతసాహసమేమా - కిదియట్టిదనితెల్పు - కరుగఁగడగునెనీ - వనియెనొకతె
 భూకాంతుఁడేమను - నోకదాతెలిసియం - చడలుచుంటిమిగదే - యనియెనొకతె
 ష్ణాములొనందఱి - కనులుమూసితివెంత - కై నఁజాలుదువునీ - వనియెనొకతె
 మాయసిద్ధునికల్ల - మాటలనమ్మగా - నగునెయాలోచింప - కనియెనొకతె
- గీ. యోరనీకెంత ధైర్యమే-యనియె నొకతె ! యబల! యింకెన్నఁడెటునేయ-కనియెనొకతె
 వనటఁగొంటిమిగదవే-మనియెనొకతె ! నినుగనుటచేత బ్రతికెతి-మనియెనొకతె. 161
- క. ఈరీతి సఖులుతోచిన ! తీరునవచ్చియించుచుండఁ - దిన్ననుడువుల
 న్వారల వైరస్థంబును / వారించి ముదంబుబూన్చి - వనితామణితాకో. 162
- ఉ. మంచిగ వారిమూలమున - మాతకుఁదప్పరితంబునాత్మలో
 మించినకోర్కయు న్వలపు - మీఁదటి కార్యవిధానక్రితె
 ప్పించిన నాలకించికడు - భీతియు నచ్చెరుపాటునొంది తె
 ల్పించెను భర్తకుందగు వి-వేకులనయ్యెడఁ బంచినర్వముకో. 163
- కా. ఆవృత్తాంతము భూవిభుండువిని య - త్యాశ్చర్యమగ్నాత్ముడై
 కావింపందగు నట్టికార్యమును సం - కల్పించి శీఘ్రంబుగా

- దైవజ్ఞోత్తములకొ నుధీమరుల నా - త్సవాతముకొ బంధులకొ
దావేటిల్వొగఁబంచి తెల్వొగఁదచి - త్రంబైన యావృత్తముకొ. 164
- క. అదివిని వారందఱు మే ! మిదివఱకును వినియెఱుంగ - మిట్టివి శేషం
బిది నూతనమనిరి విభుం ! డెదికర్తవ్యంబు తెలుపుఁడీ! యనియడిగెకొ. 165
- చ. అడిగినవారిలోన ఘను - లై ననుధీమణులలో నశోద్ర! మ
మ్ముడుగఁగనేల? నింకభవ - దాత్మజగోరిన రాజపుత్త్రిని
ప్పుడు దహవంగనేమిటికి - భూరియశుండవు గావెనీవుయా
పడఁతుక వాంఛిదిచ్చట కుపాయము లెవ్వియులేవెచూడఁగకొ. 166
- చ. తరుణికిఁబెండ్లి నేయుటచి - తంబగుకాశ్యముగానఁబూని స
త్పరముగ దేశ దేశములఁ - దప్పకఁదృఢుకొటిచేస్వయం
వరమునుజాటబంపు మెని - ఎత్తుక భూవరులెల్లనఁదు నుం
దరివారియందుఁదానలను - ధాత్రిపునిర్బలమదఁబు మీరఁగకొ. 167
- క. వారలలోఁ దనమానస ! చోరుఁడు లేకున్న డగిన - శుభమూర్తినిఁదా
వేరొకని పరించుకొమది ! వారిజముఖి నతనికొనఁగి - మఱయుముకీర్తికొ. 168
- క. ఇదితగుయోధన యటమై ! మదిఁదోచిన లాగొనర్చుమా ! యనుటయు రా
జిదియేమేలని చారుల ! ముదమునఁ జాటంగ దేశ-ములకుంబనిచెకొ. 169
- ఆ. సకలదేశములకుఁ - జనిరాజసేవకు ! లజటనఁటఁదత్స్వ - యంవరంబు
జరుగఁబోవునట్టి - సమయంబుఁదెలియంగఁ ! జాటివచ్చిరపుడు - సంతసమున. 170
- వ. అంత. 171
- చ. సారదినిలోకులెల్లను య - శోవతిరూపవిలాస స్థుఁడో
త్కరములు సన్నుతింపవిని - కన్గొనఁగాఁదటివేచియున్నభూ
వరులుచెలఁగి యచ్చటికి - వచ్చిరనేమిలు కాంతనారయకొ
బారసెను పుణ్యమిప్పుడని - భోరనఁగా విభవప్రయుక్తులై. 172
- సీ. ఎవ్వోటఁగనినను - త్తేభదానోదకా - ర్థిక్షాప్తపరాగక - ర్థమతలంబు
లెవ్వోటఁగనినబా - స్తికదేశజాతాశ్వ - సంబద్ధరమ్యకాం - చనరథంబు
లెవ్వోటఁగనినంద్ర - యాతనుద్యుతినిరో - ధశ్వేతకేతుభ - త్రవజంబు
లెవ్వోటఁగనినన - రేంద్రసందోహభి - రామవిభూషణ - రత్నరుచులు
- గీ. సతిశయించెను తత్పురి - నాస్వయంవ ! రావలొకకనుకుకయు - తాగతావ
నీవస్తోమ విభవప్రభావసిద్ధిఁ ! బరఁగుటమనేసి కన్నుల - పండువుగను. 173
- వ. ఆసమయంబున. 174

ఉ. ఏలలితాంగి రాజనుత - నింటికీజేచ్చెనో యాలతాంగితా
 మేలొసరింపనెంచి తఱి-మేకొనెనేడని పుష్కరాఖ్యుడొ
 వేలుపుగాణకా విధము - వేచనితెల్పె నతండుడ్రుక్కియా
 లాలనుడై యశోవతిత - లంపొడంగూర్చును పొమ్మునీవనెకొ. 175

ప. అనిచెప్పిన ననంతర వృత్తాంతంబునుఁ జెప్పమని యగుటయును. 176

కా. జ్ఞానానంద మయ్యరూ ప ! ఖణిరా - జహ్నుగహోత్తుంగ శృం
 గానూనో పరిభాగనిర్మితమనో - జ్ఞాగారమధ్యోన్నత
 స్థానస్థాపిత రత్నవీత ! పరిశు - ధ్దస్సాంత ! శాంతిప్రదా !
 మానీంద్రార్చిత ! పద్మనాథ ! యలమే - ల్మంగామనోవల్లభా ! 177

క. వనజ వనజావతారా ! | ఘనరస ఘనరస సుమర్వ - గజగుబిరయశా !
 ధనద ! ధనదపఖివందిత ! | యనఘా ! యనఘాంగ ! శార్దూ - హస్త ! సమస్తా ! 178

సుగంధివృక్షము.

కేసరీంద్రవిక్రమా ! నృ - కేసరీస్వరూప ! గో
 త్రానుపర్వనేవ్య ! భవ్య ! - దాసవాంఛితప్రదో
 ల్లాస ! సుస్మితాస్య ! రాస - లాసకప్రధాన ! మం
 గాసమేత ! పావనా ! ను - గాత్ర ! లోకజీవనా ! 179

గద్య.

ఇది. శ్రీమద్వేంకటేశ్వర మహాప్రసాద లభానర్తకచతుర్విధ కవిత్వమహత్త్వాభి
 రామ, భూసురకుల షీరహారావారహర్షశర్వరీసోమ, శ్రీవత్సగోత్ర
 పవిత్రాపస్తంబమూత్ర, సావిత్రిలక్ష్మీనృసింహృపుత్త్రీ,
 నుకవిజనవిధేయ, పిచ్చయనామధేయ ప్రణీతంబగు
 విజయాశ్వచరిత్రంబను ప్రబంధంబునందుఁ
 బూర్వభాగంబునఁ బంచమాశ్వాసము
 సంపూర్ణము.
 శ్రీమద్వేంకటేశ్వరార్పణమస్తు.

శ్రీరస్తు.

విజయాశ్వ చరిత్రము

పూర్వభాగము

షష్ఠాశ్వాసము.

- క. శ్రీ లోకత్రయపూజిత ! పాలస్త్యసమాశ్రితాంఘ్రి - పంకజయుగళా !
 లీలావతాగ ! వేంకట ! శైలోపరివాస ! భక్త - జాలోల్లాసా ! 1
- వ. దేవాయవధరింపుము—సద్గుణగణవిశారదులగు శౌనకాదులకున్నతపుణ్యకథాశతాంగ
 సూతుండగు సూతుండిట్లనియె. నవ్విధంబునఁ గనకపురాధీశ్వరుండు నిజాత్మజా
 స్వయంవరంబుఁబ్రకటించి, తదుత్పన్నులలోకనాగతరాజులొకంబునకుఁబ్రయం బెసఁగఁ
 దగినవిడుదులుచూపి, విడియింపనర్హులగువారినినియోగించిన, వారల త్రైకంగునఁగావించు
 చుండి రట్టిసమయంబున నటశ్రీపురంబున. 2
- క. తటుకున నాఁడొకసంయమి | నిటలాత్తుండనంగఁదగిన - నిర్మలతరవి
 స్ఫుటతేజో మయదేహం | డెటనుండియొ పిలిచినటుల—నే తెంచిపురిక. 3
- మ. రమణీయోపవ నాంతరంబునఁగడుక - రాజిల్లుకానారతీ
 రమునరబోదిగనొప్ప రమ్యసహకా - రక్షాజపార్శ్వంబునక
 గ్రముకస్తోమముచెంత మేలగుకుడుం - గశ్రేణీకికొమధ్యభా
 గమునంజొంపపుఁ బొన్ననీడఁజలువల్ - గావించు పూఁబాన్మునక. 4
- క. నిరశనుడై పంచశర | జ్వరతాప వ్లానవదన - జలరుహుండగుచుం
 బోరలుమఁ బలుమరును మనో | హరియగు ముద్దయనుదలఁచి—యతిదై న్యమునక. 5
- ఉ. ప్రక్కనుపుష్పతల్పమునఁ - బండినవీన మనోహరాకృతిం
 జక్కనికన్నులకొ మొగించి - శాంతముగా నిదురించువేళనే
 నక్కునఁజేర్చి ముద్దుగొన - నైతిని మేల్కొనఁజేయనై తిఁజేఁ
 జిక్కినదక్కునే ప్రియముఁ - జెందికొనంగ ననర్హుఁడైచినక. 6
- క. అనివగచి మాటిమాటికిఁ | దనవలచిన సుందరాంగి - తగఁగన్నులఁదోఁ
 చిన భంగిలైన కలవర | మునుఁజెందుచు బాళిమించి - ముదమేదిమదిక. 7
- వీ. తనవర్మసఖుండుమం - డటఁజేరితాల్మికి - మూలహావిషయము - ల్బ్రచ్చటింపఁ
 గడులూర్పుచెలికాఁడొ - కండుమెల్లగఁదాళ - వృంతంబుఁజేకొని - విసరుచుండ

- విడువకనిరంబు - వెంటనుండుహీతుండు - తాపోవశమనకృ - త్యములూచుట
 బ్రేమరెట్టింపన - త్రించుమిశ్రుడువేంప్ర - మెక్కివాడినపాము - జక్కనేయ
- గీ. యట్టికాళ్ళంబులెల్ల నిక్కట్లుగాంగ / బుద్ధిందోచిననొల్లక - పూర్వవిహ
 వేదనార్జవ భీక - వీచికాప / రంపలనురియుచునుండు - రాజనుతుని. 8
- క. స్థితిగన్గొని యమ్మునిమది | నతనిశుభాకృతినిమెచ్చి - యంగజామహీమక
 నుతియించుచు నటకుంజని | చతురత నాశీర్వాదించి - చక్కిని నిలిచెక. 9
- చ. నిలుచుటెటుంగ కక్షులను-నిబ్బరపుండమిమోడ్చియుండియా
 వలగనువిచ్చిచూచి ముని - వచ్చినయప్పుడ మీరలిందఱుగ
 దెలుపకయంటిరేల? యని - దిగ్గనలేచి నమస్కరించిమి
 త్రులయవరాధ మిప్పుడిది - దూరకుండాతడనయ్యెంచనక. 10
- క. తోపంబులేదుమాకుక / నీపయిబంచాస్త్రబాణ - నికరానలక్కి
 లాపరితప్తుడవగుటక / బ్రాపింపదు బుద్ధియెండు - పనుల కెఱుంగుదుక. 11
- క. ఆనినగుచుం బలికినముని | తనలాగుం చెలిసెనని వి-తర్కించినయం
 బున నుపవిష్టనింజేసి న | వినయోక్తుల నిట్టలనియె - విజయాశ్వుడొగిక. 12
- శా. ఓయయ్యా! యెటనుండివచ్చెదనో యెం - దోయాశ్రమంబుత్తటిక
 మాయోగంబున దర్శనంబొదవె బ్ర - హ్మప్రాయలొమికునే
 జేయంగాగల కార్యమెయ్యదియొకో - శీఘ్రంబుగాబలుగుడా
 హేయంబై న నసాధ్యమైన నగునీ - యిష్టంబుఁడెరుకవడిక. 13
- క. నావుండువిని యానందమి | నీవెంతటి కై నజాలు - నెప్పటివై నక
 లేవడినే నడిగెడిదియుం | గావింపగ ఘనసిదియుం - గలుగదొకండుక. 14
- క. నాయాశ్రమస్థలంబును | నాయోగ్యతయుం బ్రతిష్ఠ - నడవడినీకే
 లా? యడుగ; జెప్పినంతనె | చేయంగలదేమికలదు - చెపుమ? కుమారా! 15
- ప. ఆనినవిజయాశ్వుండతనింగనియనఘా! సత్యంబదియట్టిదియ, యనివలికియడుగుటఁజూలించి
 సముచితంబులగు నితరవిషయంబులఁగొంతవడిసంభాపించుచుండి, ప్రస్తావనలంబునఁ
 దనచరిత్రంబునుసాంతంబుగావినరించి, నేనిట్టిదుర్దశననుభవింపుచున్నవాడనేమిసేయు
 దుననితైస్యంబుగాబలికినతనికిమునివరుండిట్లనియె 16
- క. నేనాత్మదృష్టిచే ము | న్నేనీచరితంబుఁజక్క - నెఱిగితింజెప్పం
 గానేల నీదుదైన్యము! మానిదిపోవచ్చితింగు - మారా! వినుమా! 17
- ప. మదీయతపోమహాత్వంబుచే నంబరూర్ధంబున హిమవంతంబుఁజూచుకోరికంజనుచుండి
 నీయుపవనోపరిభాగంబునకరుదెంచి నీవిచ్చోటనల్లవతల్పంబునశంకఁగనించి యలయనుం

డుటయుఁ బెక్కించుపెక్కువిధంబుల నీకుపచారంబు లొనరించుచుండటయుం
గాంచి, నిమిత్తంబెయ్యదియోయనియోచించి యోగదృష్టిప్రభావంబునవృత్తాంతంబునె
ఱింగికొని, నామనంబునఁగనికరంబుజనించుటాజేసి నీయడరుమాన్విపోవడలంచి నేని
పుటిటనుంజనుఁడెంచితి. రాజపుత్రికా! నీవింకశుభంబునొందఁగలవు. వగవునీక్షిప్తగృంబు
వలంబింపుము. 18

ప. అనికకపాలనుండి యొక - యద్భుత సౌరభపుష్పమాలిక
గొని, యిదిదేవనూనతతిఁ - గూర్చినదామము కంఠమందుఁదా
ల్చిన శుభముల్బాగంగు మనఁ - జింతలడంగు మహాత్ముఁడొక్కయం
డనువనుమంచుఁడెప్పి ప్రియ - మారఁగనిచ్చెను నుమ్ముదీవినిక. 19

గీ. దీనినన్మృల కొసఁగరా - దైన నిపుడు | కనికరముమించె నీయెడఁ - గాననిచ్చి
పోడలంచిత నాకిట్లు - బుద్ధిపాడమె | నివెగొ! కైకొను మెదవనీ - కష్టసిద్ధి. 20

ప. దీనిందొలుతధరించునపుడొకనియమంబుగలదు. ఎట్లనిన, శుచియైకానితాల్పరాదు.
కావున శీఘ్రంబుగా నీవిచ్చిటఁగలకమబాకరంబునశరన్నానంబుఁగావించి భౌత
వస్త్రంబుఁగట్టి భక్తియుక్తుడవై నూర్మనకునమ్మరించి యటుపిమ్మటనీదండను
కంఠంబుననలంకరించుకొనుము. దీనిప్రభావవిశేషంబువలనయక్షిప్తంబునీడ్గించునిదినత్యం
బుని యాశీర్వాదపూర్వకంబుగా కునుమహాశివమునతనికొసంగి చాలఁడడవయ్యెనేనింకఁ
బోయెడననిచ్చెప్పి దిగ్ధనమింటిపద్దమించి నిజేచ్ఛంజనియెనంత. 21

చ. సరగుననుండుదోటున నె - సంగడికాండ్రను నిల్పియొక్కఁడే
యరిగి ముదంబుమీఱ ముని - యానతిలూగునఁజేసిదండఁగం
ధరమునఁదాల్పఁబెంచి యటుఁ - దామరసాకరమందుఁ జొచ్చి భా
స్కరునిమదికొ స్ఫురించియడ - కంబులలో మునిఁగెందటాలునక. 22

మ. అతడెట్లబ్బంగిమునింగిరేచి కనఁగా - నాశ్చర్యమాశ్చర్యమా
తతదివ్యాభరణాంబర ప్రసవః-ద్దామాంగ రాగాద్యలం
కృతుఁడై నవ్యునుగంధబంధురమనః - క్షేణావనోదానిలా
ద్యుతమా నొక్కమహామనోజ్ఞమగు త్రిం-బూదోటయందుండెతాక. 23

గీ. అంతలోనవ్విధమున న - బ్జాకరంబు | తనయెఱుంగని యొకపురం - బునకుఁగెలిని
పుష్పవాటికయగుటయు-భూషణాదు | లపుడు తనకొదవుటయును-నతఁడుకాంచి. 24

క. ఇదియేమిమాయమో తెలి | యదు వాడఁగననుగూర్చి - యలంబించినలా
గొదవెనిపుడునాకీమా | రెదినీయునొదై వగతికి - నేమనవచ్చుక. 25

క. పిలువని పేరంటమునకు | వలెమునియరుదెంచె నతఁడు - వచ్చినదారిం
దొరికినదనవచ్చుకమా | పులదండక జేసొసంగి - పోవఁగనెలా ? 26

- ఉ. మాయతపస్విమాట నిజ - మాయతఁడెపుగఁబల్కినట్టియా
పూర్వాయ భాషణంబులకు - హర్షముఁజెందితి నమ్మి నేమనికొ
మాయయె ! యెంతఁజేసిచన - మార్గమునం బయిఁబోవువాఁడు తా
నీయొడకేగుదెంచి ; యింక-నెట్టి విచిత్రములానపొల్లునో ? 27
- క. మునిరూపంబుననాదగు | మునుపటి దురదృష్టదైవ - ముకటా ! ననుచా
క్రిందిమరల నలంపఁగఁబూ | నెనుగాఁబోలుం యలంప - నేఁడెట్ఫంగికో. 28
- క. అతఁడే కాళణమింతటి | వెతకును; జేయంగఁదగిన - విధితోఁపదుయా
ప్రతిలేని భూషణాంబుర | తతులొడచట మాయగాక - తప్తంబగునే ? 29
- క. అనినివ్వెఱయును సంతయ | మును దనమానసములోన - ముప్పిరిగొనఁగా
మనుకేంద్రనందనుఁడునిలి | చిన్మోటనె నిలిచియేని - నేయురుననితాకో. 30
- క. అటునిటు దిక్కులుగనుతటి | నటఁబుష్పంబులను గోయ - చరుదెంచిన యు
త్కటగజయానలు కొండఁబై | దుటఁదోచినఁ సరిగిఁగారి - తోఁట్లనియెకో. 31
- ఆ. ఇంతలూర ! మీర - తెవ్వకెవ్వరినియా | పూవుచోటఁబో యిచ్చటి - పురికినామ
మెద్ది ? దీనికధపు - డెవ్వఁడు ? పేరేమి ? | తెలియఁబలుకుఁడెల్లఁ - డేటపడగ. 32
- చ. ఆనపుఁడువారు వింతపడి - యార ! యిదేమి విచిత్రమమ్మ ! యీ
తనివచనంబు; లిట్లుకల - దా ! యిపుడీపురకేగుదెంచి తా
మనలఁబురంబు పేరడుగ - మారిక నేమనవచ్చు నిట్టి వా
రునుగలరే ? ధర్మిజతు - రుండితఁడెన్నఁగ నెల్లభంగులకో. 33
- చ. ఇవిచాతుర్వంపుమాటలుగాక మఱియేమగు ? మనలఁబలుకరించుటకిదియొక సాకుఁగల్గిం
చుకొనియెం గాఁబోలుననియొండొరులు మొగంబులుజూచుకొని ముసిముసినగవులునగుచు
న్నవారియందొక్క పెక్కులాఁడితక్కుపూఁదోడఁలంగని యితఁడుకడుసౌందర్యంబుఁ
గలవాఁడు. మిక్కిలియోగ్యుండై కనుపట్టుచున్నవాఁడు. ఇతనిశుభలక్షణంబులుచూడ
రాజపుత్రుండుగాఁదోచుచున్నది. యెట్లైననయ్యెదానై మనలఁబలుకరించుడిగినపుడు
చెప్పకుండుటపాడిగాదని, యతనింజూచియిట్లనియె. 34
- క. వినుడిపట్టణమునకుం | గనకపురాహ్వయముదనరు - ఘనుఁడగు శశికిం
దునరేంద్రుఁ డేలుదీనికో | జనవందితుఁ డతఁడురాజ - చంద్రులలోనకో. 35
- క. అతనికిఁగల దొకపుత్త్రిక | శతప్రతాంబకుని సతికి - సరియగులోక
మృతరూప భవ్యలక్షణ | యంతయది లేరెందునట్టి - యువతులుజగతికో. 36
- మ. ఇదియాజవ్వని పూవుచోటనుమి ! తా-నిచ్చటికిఁవచ్చి స
మృదలీలకో విహరించుచుండుఁ జెలిఘ - స్మృష్టందఱుగూడి యా

మదిరాక్షిమణి సుస్వయంవరమునా - మృగై ప్రవర్తిల్లునే

డిది మీకుండెలియంగరాదే? స్ఫులిం - దేతెంచుచున్నారోగి.

37

అ. ఆమహాత్మనమున - కేమేమునరములు | గూర్చుబూలగోసి- కొనుటకిచటి

కరుగుదెంచి నార-మొలరెందుజోరరాదు | తెలియరేమొమిరు-తోలగిచనుడు. 38

వ. ఇదిభూపాలునిశాసనంబనిచెప్పి, యశోవతిలావణ్యవిలాసవిశేషంబులును, విచిత్రంబైన
: యాతుసుమగ్రాతిచరిత్రంబునువివరించియాయె మైలాడియతనితోమఱియునిట్లనియె. 39

గీ. ఉవిదకోరినపురుషుడెందుండుటయును | నెఱుంగజాలక శశివిందు - నృపతిదాస్వ
: యంవరముఁ జాటబం చెత-దగ్ధమిటకురాగలఁడు చూచివరియించు-రమణియనుచు. 40

క. జాగయ్యెను మాకిచ్చట | వేగమహాపలయు మేము - విరులంగొనియిం

దోగితము కాదుమెలఁగుట | బాగగువిచ్చేయుడటకు - పరువడిమీరక.

41

వ. అనిపలికి వారతనిచే ననుజ్ఞులగొని పురంబుజొచ్చి యరుగుసమయంబున నొండొరులు
తమలాన.

42

ఉ. ఈనమస్తథాంగుని మ - హీష్ఠలిలో సృజించియొక్కొర్రు

జ్ఞానిధ్యించు నెంతయున - సన్నుతిగాంచె విధాతృడింతి

వీనివరింపగాఁ దగజే! - వీనినిమించిన నుడరాంగుడెం

దై ననుగల్గినో యితఁడె - యానోకోయంగనగన్న దానిసిక.

43

గీ. దైవమీతని నేదయఁ - దలఁచియిప్పుడు | మన సరేశ్వరుపుత్రికి - మగనిజేయ

నలయు, నట్లయె నేని ను - వర్ణమునకుఁ | బరిమళంబు ఘటిల్లిన - భంగినిొప్ప.

44

వ. అనిప్రశంసాలాపంబులు బలుకుకొనుచుంజనిరయ్యవసరంబున విజయాశ్వంధాయువ
తులవలనఁ దానువినినవృత్తాంతంబంతయుండనకుసుంబంధంబగుయందంతంబుగాఁదోచిన,
యోజించి, తలఁపనితలంపుగా మునియొకండరు చెందచి పుష్పమాలికనిచ్చుటయు, జలా
శయంబునిమిషకాలంబునకునుమవాటికయగుటయు, దానుకనకపురంబనుపట్టణముచెంత
నుండుటయునిత్యాదివిశేషంబులుతలచి, దైవమాయకుమిగులనాశ్చర్య మొందుచు నింక
నెట్టివిశేషంబులువాడమునోచూచెదంగాకయనినిశ్చయించినదగ్ధంబులంబట్టి తానువల
చిన యెమ్మలాడియమ్మహీకాంతాత్మజయెయ్యెయుండునోకో, యనిసంశయించి,
తదీయస్వయంవరముహాత్మన వాలోకనాభిలాషయతిశయింపనవోచువిడిచినగరంబునఁ
బ్రవేశించియప్పుడు.

45

మ. కనియెక వాసు నీలకల్పితగవా - త్కస్తంభ మాణిక్యకు

శృంగభోమండల చంద్రితాగ్రమణి హ-ర్త్యగ్నోశిలాగోపు రా

భినుతానూననువర్ణమంటప లన - ద్విఖ్యాతనానామర

త్సనికాయస్థగితాభిరామ గృహయ - క్తంబై నయా మేల్పరిక.

46

గీ. కాంచివిజయాశ్వుడాండ - కలితుడగుచు | నచ్చెరువునొందిబైవమా - యాప్రభావ
మనలయుఁగానియొండుగా - దన్యమైన | నింతలోనిచ్చటికిఁడేర - నెవ్వఁడోవు.

47

ఉ. మెచ్చినమోహవేదన స - హింపఁగలేక తపించుచుండన

జ్జెచ్చెఁగఁవఁగాడలఁచి - నేడిటుదైవము మానివోలఁదా

వచ్చి నిమేషమాత్రమున - వాంఛనుదిర్బఁగనేమొతెచ్చె న

న్నిచ్చటికికొ ఫలాఫలము - లెప్పటికెట్టివో కానవచ్చునే?

48

వ. అని తనలోదానుతలపోయుచు, నవోచ్చటంగల విశేషంబులఁబరికింపుచుఁ గొంతవడి
యటునిటుంబరిక్రమింపుచుండి, పిమ్మట స్వయంహోత్సవాలోకనకాతుకాయత్తచి
త్తులై, ముహూర్తసమయంబు సమీపించెనని బహువిధాలంకృతదేహంబై కడవడిఁ
జనుచున్న రాజసమాహంబుతోడంగలిసియరిగి, యనల్పశిల్పికల్పనాభిరామంబును, మణి
గణస్థితకాతకుంభకుంభసంభృత స్తంభశోభితంబును, రమణీయగారుత్మతమణికిలితమక
రతోరణాలంకృతంబును, నురుచిరహరినీలనికరనిర్మితతరాతరవాతాయనమదయవిరాజి
తంబును, మనోహ్లాదకరపరిమళమిళిత మండమారుతప్రసారణకలితంబును, నరేశ్వరసమ
దయోపవేశార్హ వివిధరూప్రకల్పితరత్నపీఠవితానభానుగంబును, రాజన్యసందోహ
లంకృతవిభూషణజాలజాతనిరుపమానప్రభౌ పరిపూర్ణంబును, విశాలంబునునగు కల్యా
ణమహాకూటంబుంబ్రవణించి, యటవేచియున్న సచివపుంగవుండురాజానుష్ఠితబూని
భయభక్తివిసయవిధేయతలెసంగనొనరించిన సత్కారంబులఁబరిత్పత్తివొంది తోడనుండు
వారలందానును నుచితాసనంబులనలంకరించియున్నంత భేరిమృదంగాదినానావిధవాద్య
ఘోషంబులుమిమ్ముముట్టుచుండె. నాసమయంబునఁ గనకపురాధీశ్వరుండుసంతసం
బెసంగఁ దనపుత్రికందోడితేరఁదగువారలబుఁతైన.

49

చ. నులలితమందగామిని యశోవతియత్తఱిఁ జిత్తమందు నే

మలచిన రాజనందనుడె - వల్లభుఁడొననిపల్కెమానిము

న్నలఘుతర ప్రభావయుతుఁ - డమ్మహనీయుఁడు నెప్పివట్టియా

ఫలకుండలంపఁ బొల్లగునె ? - భానువిధుల్లఱిఁ దప్పిపోయినక.

50

ఆ. సకలదేశవరులుఁ - జనుదెంచియున్నవా | రివటికంచువంటి - నిపుడురాజు

లెల్లరగుఁడేర - హృదయేశ్వరుండేల | రాకయుండు ? దెలియ - రాదునిజము.

51

అ. వచ్చియుండెనేని - వరియింతుఁడనుఁగొని | మమజపతులయందు - మత్ప్రియుండు

గానరాకయున్నఁ - గామాగ్నికర్పింతుఁ | దనువు, నొరులనొల్ల - నమచుండలఁచి.

52

వ. మనోజ్ఞానర్థాంబరంతా భరణంబులుభరియించి పరిమళకలితాంగరాగప్రసూనమాలికాదు
లంగై చేసికొని, మేఘంబులనుండివెలువడు క్రొక్కాటు మెఱుగుదీగెయ్యుంబోలె నిజ
హర్మ్యంబుననుండివెలువడియలంకృతాంగులై నసభజనంబులుపరివేష్టించిచను దేదన్పు పాల
సంధోహంబున్నరమణీయకూటంబునకుంజను దెంచుచున్న సమయంబున. 53

సీ. తెలితెక్కుతుదనాటి - నెలనుమించగఁజాలు - గోముగల్గినముద్దు - మోముతోడ
దేనెచేతులగుంపు - తోనెనయ్యెయ్యుప్పు - శొమరై నయట్టిముం - గురులుదనర
నై దుకన్నులవాని - యాలినిచోలిన - నుందరాకాఁంబు - శోభిలంగ
నిరుపండ్లనిదసించి - పరిహాసించగఁజాలు - డెడఁగుగల్గినవిజు-నడలుపొసఁగ

గీ. నొక్కవిరిబోణి యెటనుండి - యొక్కొయపుడు | వనితముందట దిగ్గన - వచ్చినిలిచె
మేదినికడిగివచ్చిన - మించుభౌతిక | గరమురాజీలు మణికలా - కయునువోలె. 54

చ. అటుచనుదెంచి వింతపడి - యట్టేకనుంగొనుచున్నయట్టియా
కుటిలవిసీలకుంతలను - గొబ్బనఁగొఁగిటజేర్చి కాంత ! నీ
విటులనెఱుంగనట్లుకనె - డేల ? ననుకొముఁవంగనానె ? ప్రా
కటవిభవప్రమత్తులకు - గల్గెనొ పూర్వవివేకస్ఫురముల్. 55

క. దుర్లగుడినుండి యెఱుఁగ | మార్గంబునఁదెచ్చి నిముస - మాత్రములలో నీ
దుర్గతిలోఁబడి యీయం | తర్గేహముఁజేర్చినట్టి - దాననుపేమక. 56

క. అడయాలముఁ జెప్పితిఁగద | వడతీ ! యిపుడైనగుఱుతుఁ - బట్టితివెననుక
నుడువుమనుటయు యశోవతి | కడుసంతస మొంది యపుడు-గారవమొప్పుక. 57

క. వందనముఁజేసి తొల్లిటి | చందముగా కిపుడునీదు - సౌందర్యము మిం
చెందెలియలేక నాలో | సందేహము గదిరిపలుకఁ - జాలకయుంటిక. 58

క. నేరముగ నెంచకనపుడు | నారా ! నీమీఁదగోప - మడరునె ? మదిఁబూ
జారిపయిఁ గినియుదేవత | కేరీతింజరుగుఁబూజ - లె ? ననినగియెక. 59

మ. నగినందానును నవ్వి రాజనుత, పు-న్యూంబెట్టిదోకానినేఁ
దగువేళంగనుఁగొంటినిన్ను నినుసం-దర్శించుభాగ్యంబుయే
వగఁజేకూరునొ యింకనంచుమదిలో - భావించుచుంటింజామీ !
భగవంతుండిపుడిందుఁదెచ్చెను తగం - బ్రాప్తించె నాకొరికల్. 60

క. కృపవీడకు మనివలికిన | నిపుడెఱటికిఁ బయనమైతి - వెఱికింగింపవెయో
చవలూ ! యనియచ్చర | విపులాధరకుచయడిగెను - వేడుకమీఱక. 61

క. ఇట్టిడిగిన యచ్చరమచ్చకంటింజూచి విలాసవతియగుయశోవతి తానుకాళికాలయంబున
నుండి గృహంబునుకుండేరిన వెమ్మటంజరిగినవృత్తాంతంబంతయుండెలిపి, మదీయజన

కుండు నేడుస్వయంవరముహూర్తంబు నిర్ణయించియున్నకతంబున సకలదేశాధీశ్వరులును సమదెంచి తదర్థంబునిర్మింపబడిన రమణీయంబగుమాటంబున సమావేశమై యున్నవారు. తండ్రియానతినిపుడవచ్చేటికిఁబోవుచున్నదానను. ప్రయాణంబై ననమయంబునం దొలుత నీసందర్శనంబుగలుగుటజేసి యింక నాయభీష్టసిద్ధికాగలదు. 62

క. అనిపలికిన హేమతగజ్జ ! వినిమోదముఁజెందియనియె - వెలదివో ! యిది నేనును నెఱుంగుదునైనను నే ! మనియెడవో చూతమనుచు - నడిగితినిన్ను. 63

వ. నేడు నీస్వయంవరముహూర్తంబునిశ్చయింపబడియుండటంబెఱింగి నేనుత్పలితంబుగాఁబుష్కరునిపాలికింజని, యతనికీపుత్రాంతంబుఁదేటపఱచి, భవచ్ఛ్రియుండగురాజకుమారునిచ్చేటంజేర్చుమనియు, నాలస్యంబొనరించిన మిక్కిలిదవ్వుననుండువాడగుటంజేసి యింతటిసమీపకాలంబుననిర్ణయింపబడియున్న లగ్నమునకురాఁజాలక యతండ్రికవేళబ్రయాణంబుగాకుండునేమోయనియునటులనయ్యెనేనియతనికై నానాకష్టంబులంజెందిన యశోవతియభీష్టసిద్ధిగాకపోవుననియు, కోరికసమహుఁజున్నఁ బ్రాణంబులఁబ్రాయఁగాని యాచార్యులవరింపదనియు, నుగుణవతియైన యాశోవతికింబ్రయంబొనర్చుట మనకుగర్హ్యంబనియుఁ బ్రబోధించిన, నతండునామాటలాలించి, యేతత్కార్యంబునొనర్చుటనీకుంబోరె నాకునునావశ్యకంబగుంగావున, నదుపాయంబుఁజింతించి రాజపుత్రునిదప్పకలగ్నకాలంబునకుం గనకపురంబుఁజేర్చెద మదీయప్రభావంబును నీవెఱుంగనిదానపుకావుగదా ! నామాటనమ్ముమనిపలికిచని, విచిత్రంబగు నొకతంబున నీమనోహరునిచటికింజేర్చి, యావంత యుదంతంబంతయు నాతోడవచ్చియించినయె. నీకీవిషయంబుఁదేటపఱచిపోవడలంచి నేనిపుడెచ్చేటికింజనుదెంచితి నిపుడురాజపుత్రునిండు స్వయంవరమాటంబునన్నువాడు. నీయందుమాకుం గల్గిరియంబుకతంబున నీకుంబ్రత్యుపకారంబుగా మేమిరువురమును నిట్టికార్యంబుఁజేయనమకట్టితిమి. నీకింకశుభంబుగలుగుగాక. 64

క. ద్విరదనిభయానచనికని ! పరియింపుము వలచియున్న - వానిచ్చీతికై బరిణయమై నీవతినినిఁ | గరమొప్పగఁ గూడినుఖము - గనుమనయంబు. 65

క. అనిచెప్పి మోదమున దీ ! వనలాసఁగి వియచ్చరప్ర - వాశాధరతక్షణమతిలోహితయయ్యెం | జనియెయశోవతియురాజ - సభకుజ్జేష్యు. 66

నీ. హంసయానుతాంగి - యనిమాచువారలే - కరిరాజగామిని - గాదలంపవనజాతముఖికాంత - యనిమాచువారలే - పూర్ణచంద్రాస్థుగా - బుద్ధిసంపన్నజ్ఞానోదయలేమ - యనిమాచువారలే - సారంగశేత్రఁగా - సంశయింపనలికులాలకభామ - యనిమాచువారలే - హరినీలకురుళఁగా - బరిగణింప

- గీ. విమతఃఫక్కినిమూర్తీ భ-వించివచ్చు | రమ్యతరమైన శృంగార - రసమనంగ
సఖులునేవివ సెఱసిటు - సౌరుమీఱు | నొసరఁగావచ్చె భూపతు-లున్నయెడను. 67
- క. ఆయువిద చక్కదనముం | బ్రాయమ్మును హోయలుఁగాంచి - భ్రమఁగొనియాచా
రాయనిమెచ్చుచుఁ గడుమో | వోయ త్రస్వాంతులైరి - యటఁగలరాజుల్. 68
- సీ. మెలఁతయోగ్రొక్కఱు-మెఱుఁగొక్కొనిక్కంబుఁ-దెలియంగరాదని-పలుకువారు
నతివయోసమ్మాహ - నాత్రుమోనిక్కంబుఁ - దెలియంగరాదని - పలుకువారు
ముదితయోఘృరశీ - ముఖమొక్కొనిక్కంబుఁ - దెలియంగరాదని - పలుకువారు
గాంతయోద్విజరాజ - కళయొకోనిక్కంబుఁ - దెలియంగరాదని - పలుకువారు
- గీ. నట్టెకనువారు నిర్విణ్ణు - లైనవారు | సంపదించెడివారు వ - ర్థించువారు
నున్నరసవారలునుడల - లూఁచువారు | నగుచుఁగలవడమందిర - య్యవనిపతులు. 69
- ఉ. చంచలవీక్షణంబులును - జక్కనిముద్దు మొగంబువిద్యుతి
స్థించు శరీరకాంతయును - మెల్లనియానము మీఁదికిన్పొట
రించివచ్చుదోయి యతి - రేకములైన పిఱుందులుకొనిరి
క్షించి శుభాంగిపైవలపుఁ - జెందనివాఁడొకఁడైనలేడటక. 70
- గీ. అపుడువిజయాశ్వఁ డాయితీ - నట్టెచూచి | యానిసినినేగనుంగొన్న-యదియునాడు
మదినిహరియించి కొనిపోయి-నదియునిదియ | సందియములేదుకలపుల - క్షణములెల్ల. 71
- గీ. మాయమని నన్నునిటఁజేర్చె - మంచిదయ్యె | నంచుఁబొంగితి నీమంద - యాననన్ను
దావరించునో యొండ్రపైఁ-దలఁపుఁగోనునో | దైవత్రతమెట్టిదో యని-తలఁచుచుండె. 72
- క. అ త్తటిజనకుని యానతి | నత్తలిరుంబోడి సతీయ - యపుడిచ్చినయ
త్యుత్తమ సుమదామముఁగొని - చిత్తజాసామ్రాజ్యలక్ష్మి చెలువునవేడ్కక. 73
- క. కైదండయొసఁగి యొక్కత | లోదరిపార్వమున వచ్చు - చుండఁగనుల స
మ్రోదంబును నానయునా! పాదిల్లంగులుకునడలు - పరఁగహోయలుగాక. 74
- వ. రాజసమూహమధ్యంబునఁబ్రవేశించి, నిజమనోహరావలోకనకౌతూహలాయ త్తచిత్తయై
క్రమక్రమంబుగా నందఱంగనుంగొనుచు మెల్లమెల్లగాఁజనుచున్న సమయంబున. 75
- ఉ. ఎవ్వనిఁగోరునో చెలువ - యెవ్వనిపైఁ దనమాడ్కినిల్పునో
యెవ్వనిమీఁద నిచ్చయొకో - యెవ్వనికిం బ్రియపత్నియానోయిం
దెవ్వనిపూర్వపుణ్య ఫల - మిత్తటిఁజేకుఱునోయటంచుదా
నవ్వజయాశ్వఁడత్తు మది - యందున సంతయ మొందిమాడఁగక. 76
- సీ. అ దెనమ్మఁగారచుచు - న్నుదివరించునటంచు - లేనిగాంభీర్యంబుఁ - బూసేనొక్కఁ
డెనమ్మ డాయచు - న్నుదివరించునటంచు - తొడవులసవరింపఁ - దొడఁగెనొక్కఁ

- డడెనన్నజూపుచు - న్నుదివరించునటంచు - నీటుగామీసలు - దీటెనొక్కఁ
డడెనన్న మెచ్చుచు - న్నుదివరించునటంచు - హోయలగాఁగనుచుఁగూర్చుండెనొక్కఁ
- ఆ. డిటులచటఁగలమ - హీపతులందఱు | ననువరించునట - ననువరించు
ననువరించుననుచు - నమ్మివీక్షింపఁగా | వారి నెల్లఁగడచి - వారిజాతీ. 77
- ఉ. కేరళకూరనేన కురు - కేకయ మత్స్యవరాటబాటగాం
ధారనురాప్తబర్హర వి - దద్భకిరాత కళింగవఁగకా
స్మీరపులిందపాఁసక - సింహళబాష్టికముఖ్యదేశపు
శ్వేదమణావలిందనమ - దింగణుతింపక పోయియొక్కెవఁక. 78
- క. తానంతటఁగనియె సతీ | మానసమానసభవుక సుమంజసవిభవుక
ధీనిర్జిత నుదగురువుక | భూనాథతనూభవుక సుముఖుహృత్ప్రభువుక. 79
- మ. కనిరుతోషములజ్జయుం బ్రియమునం - గభ్రంశ మొప్పారమో
హసపుంజాడ్ములు సాంపుఁబెంప మునివా - క్యంబాత్మలోనెంచి యొ
య్యనడాయంజనఁగాఁ దలంచుమదిదై - ర్థంచేది శంకించుఁగ్గిఁ
గనులక మాటికిజూచుఁ దత్తేజపడుక - గాఢానురాగంబునక. 80
- ఉ. కాంచనగాత్రి చూడ్కిత్రుటి - కాలములోఁ బ్రసరించెవితగా
నెంచఁగవేయిమాటులు హృదీశునికంతమువైఁగరథ్థర
మృంఛితసౌగంధప్రసవహరమువైసటఁగాంచువారికిం
: జంచలనేత్రయాటపుడు - సప్తముగాఁ గనుపట్టుచుండఁగక. 81
- సీ. తారకానికరమ - ధ్వంబునఁజెలువొందు - పూర్ణచంద్రునిభంగిఁ - బొలుపుమించి
విబుధబృందములోన - విష్ణురశ్రపుపోల్కి - నిరుపమానోత్సాహ - గరిమఁదనరి
గ్రహములయందుభా - స్కరునిచందంబున - వినత లేజన్మాన్ధరి - విస్తరిల్లి
మృగసమాహంబున - మేటిసింగముమాడ్కి - గాంభీర్యదైర్యుల - క్షణములెఁగి
- గీ. యచటిసరపతులకు నెల్ల-నధికుఁడగుచు | మిగులఁజెలువొందు విజయాశ్వు-మీఁదిదృష్టి
మరలిరాకున్నఁ ద్రివ్యం-మనసువోయి | తానునటమండి రాలేకఁ-దగులువడియె. 82
- ప. అప్పుడాకప్పురగంధి యెట్టికేటనునొక్కింతదైర్యంబు నవలంబించి తక్షణంబున, 83
- క. డాయఁజనుటయు మరుఁడొహా | హోయనిపెల్లార్చివేర్చి - యుగ్మలిపెనుచం
దోయికి నడుమక మాటిగ | నేయంగాఁదొడఁగెఁగడిమి - నిషాపంచకముక. 84
- క. ఆయులివీవానిశితనును | సాయకహతికిందలంకి - సఖియంసమువైఁ
జేయుఁదియొకగెనవుడా | హా ! యని నిముసంబుసోలి - యంగనః యంతక. 85

- ఆ. మసనుదృఢముఁజేసి - తనలాగునవ్పటి | వారెఱుంగకుండు - వగనటించి
మందగమనమొప్పు - మదహంసిచాడ్పునఁ | జిత్తవోరుమెచ్చి - చేరబోయి. 86
- సీ. వీఁడెకదా! లోక - వినుతనుఁదనమూర్తి - యైననాచూపదయాప - హోరకుండు
వీఁడెకదా! నిసి - వేళనాశయ్యవై - బవళించియుండిన - ప్రముదకరుండు
వీఁడెకదా! మోహ - వివశాత్మనగునన్ను - విడిచిపోయినయట్టి - విధుముఖుండు
వీఁడెకదా! పెక్కు - విధములవేడినఁ - గనువిచ్చికనన్ను - వినుతయకుండు
గీ. వీఁడెకద! నేనువలచిన - విభవకాలి | వీఁడెకద! మానిచెప్పిన - విమలగుణబండు
వీఁడెకద! సర్వలక్షణా-న్వితుఁడుఁబ్రయుండు | కంటినిప్పడు కన్నుల-కణపుదీఱ. 87
- క. అనితనకుం డెన్నిధియ | బ్బినగతిఁగోల్పడినమణిల - భించినభంగిక
మనమున నుప్పొంగుచుమో | మునమందాక్షంబువలపు - ముడివడిపెనఁగె. 88
- చ. ప్రియమెనఁగఁగఁబైట నవ - రించుమసాధ్యమొప్పులోకవి
స్మయకరమంగళాంగవిల - సత్సత్వభేదలల్లెలంగలోచన
ద్వయిబరితోషవారి కణ - వర్గముజాఱినోయారిచేతులక
రయమునఁజూచి యచ్చటిగ - రావయలందఱుఁ జూచుచుండఁగె. 89
- క. చరణములువడక బులకాం | కురములుమైమెనయఁజెమట - గుబ్బితిలగని
బ్బరపుడమి నతనిగళమునఁ | దరుణీమణి వేష్టబుష్ప - దామయవైచెక. 90
- గీ. వైచిసిగ్గోచరఁగఁడల - వాచించెంత | నిలిచెనపుడొక నూత్నమా - చెలవుదోచె
జెలువముఖమున విజయాశ్వుఁడలరెఁజాలఁ | జిత్తజానిరాజ్య రమనుదాఁజెందినట్లు.
- ఉ. అవిభోజీయందమును - నారుచిరాస్థు కుమారురూపముక
భూవరులఁబైచూచి తగుఁ - బోజితవీరలకుంగడానికిం
దావిపాసంగినట్లగు వి-ధాతృనికూర్చిదియంచు మెచ్చింపం
భావనఁజేసి రీర్ష్యతమ - భావములందు వహింపక త్తటికె. 92
- వ. అంతఁ గనకపురాధీశ్వరుండు విజయాశ్వుని మిక్కిలిగౌరవించి, యతనివలన వలయు
విషయంబు లెఱింగికొని, విద్యుక్తంబుగావివాహంబుఁగావించినెంచి యక్కార్యంబు
నెఱవేరునంతదనుక రాజులనెల్లనిలుపుండనిప్రార్థించి యొప్పించుకొని, తద్వృత్తాంతం
బురుచిరాస్థుమహీపతికించెలిపి, బంధుమిత్రపరివారసమేతంబుగాఁనతనిదోడ్కొనినప్పు
టకుందగినవారింబు తెంచిన, వారును శీఘ్రగమనంబునశ్రీపురంబునకుంబోయి, తనపు
త్త్రుండువోయినజాడ నెఱుంగఁజాలక జాలభిన్నుండై వనరుచున్నయన్నరపతిని యుచిత
భంగిఁగందర్శించి నడచినయుదంతంబును సాంతంబుగానివేదించి మహూర్తంబు సమీ
పముగాఁనుండనింజేసిత్వరితంబయనంబుసాగించుటయు క్తంబనిచెప్పిన; నతండు తద్విష

యంబు నాలించి సంభ్రమాత్పర్యాసంబుగ్నుమానసుండై జైచనుటనబట్టినయ్యెనని నిశ్చ
యించి, ప్రయాణసన్నాహంబుంగావించి యప్పుడు. 93

చ. ప్రియసుతు పెండ్లికిందగిన - పెద్దలనాత్మల బంధుమిత్రం
చయమును బిల్వబంచి తగు - చందముగాఁ బయనంబుఁజేసి ని
ర్ణయమగులగ్గువానము - నాటికిదప్పుకఁజేరలాగునఁ
నయమున నేగుడెంచె ధన - నర్చుచతుర్బల సంయుతంబుగఁ. 94

చ. కనకపురీశ్వరుండతని - గౌరవమెప్పుడఁ గోడితెచ్చితా
వివరమెల్లవేలఁజిగి - వేడుకతోఁ దగువోటదక్షణం
బునవిడియించె సంతగుణ - భూషణఁ డావిజయాశ్వఁడుబున్నఁ
జనకునకుం బ్రణామములు - సల్పివదించె నుదంతమంతయుఁ. 95

ఆ. అత్తడు నుతుడునెప్పి - నట్టివృత్తాంతంబు | వినిమనంబులోన - వింతపడుచు
నిదివిధాతచెయిద-మెవరేమిచేయుడు | రనుచుపలికి పెండ్లి - కనుమతించె. 96

క. ఆనాఁడె పెండ్లిలగ్గుము | గాన నొనర్పంగఁదగిన - కార్యముల్లెగ్
బూనిమవగ్గపురీశుని | యానతిగావించి తెలిపి - నపుడునియుత్తర. 97

ఉ. పిమ్మటఁగార్వ వేదులగు - పెద్దలయానతి నింపుమీఱవే
గమ్మున నుష్ణవారినిడఁ - గాజుకంబొనరించి మంచియో
గ్యమ్ముగు వస్త్రభూషణ ను - గంధవిలేపనమాలికాచులఁ
సమ్మతిమైధరించి హరి - చందముగా విజయాశ్వఁడొప్పుగఁ. 98

వ. అపుడు కొండబుమందయానలు స్వపనందనంబెండ్లికూతురినింజేయఁబూనిసంతసంబున
నయ్యంబుజాక్షిందోడ్కొనివచ్చి పసిండిగద్దెయవైగూర్చుండఁజేసిరట్టియెడ. 99

గీ. తరుణికోకలేమ సంపంగి - తైలమంటి | మేనపరిమళయుత్తమై - మెఱుంగురాచి
చుకులెడపిననునిబిండి - నలుగుఁబెట్టి | కలియవటికలిసిదిశోమి - జలకమాచ్చె. 100

క. పడఁతుకకొక్కతె నెరులం | దశియైతైనచిక్కెడల్పె - దగనొక్కతెయే
గ్నపధూపమిడియెనొక్కతె | కడుసాంపుగ నొకతె కీలు - గంటుగముడిచెఁ. 101

మ. చెలువొబంగరు వన్నెచీక నొకరా - జీవాక్షికట్టెకసము
జ్వలఁతొద్దభగంబు లొక్కతెయిడెఁ - సౌరొప్పుఁగాఁగాటుకం
దిలకంబున్నతీయోర్తసెద్దెదొడిగఁ - బేటంబువైరాణికిం
చెలనొక్కర్తక యోర్తపూవులనుగై - నేనెఁముడిఁగాంతకుఁ. 102

గీ. పునుగు సత్తరుఁగుంతము - పూజవాజి | మేళనముఁజేసిపన్నీట - మెదిపిపన్న
కప్పరముఁగూర్చి నూరిన-గండమలఁచె | భావకొకలేమ ఘుమఘుమ-పరిమళింప. 103

- వ. ఇట్లు సర్వాలంకారశోభితులై, యశోవతీవిజయాశ్వములు రతీమశ్రుణులలోయని చూపరు
లకుసంశయముపొడమం దగులాగుననొప్పుచున్న యయ్యవసరంబున. 104
- చ. తడవొసరింపఁగాఁదగదు - దాకొనెలగ్గుమటంచుపెద్దల
ష్టాదు విజయాశ్వనికొన్నవర - పుత్త్రిని రమ్యవివాహవేనికొ
బడిబడిరుక్మప్రీతిముల-వై నుపవిష్టలఁజేసితొల్ల నే
ర్పడఁగ గణేశ్వరార్చనము - భక్తీనొసర్చిభావుకాప్తికొ. 105
- చ. వెలయఁబురోహితార్థ పృథి - వీనురవప్రభులకూడియంతఁద
త్తుల మరియూదలందఱవి - గొబ్బున శాస్త్రవిధికొబాసప్రగా
హునిన క్యాముల్లహపి - వావిరినందఱు మంగళాష్టకం
బులఁబఱియించిరైదువులు - పూవులుసల్లిరి సంతఁబునకై. 106
- క. మంగళతూర్య రవంబులు | నింగిల్రతిగ్గనులనీన - నిలువక మొఱునకై
సంగీత నివదములుగణి | కాంగనల విలాసనర్త - నాదులుమించెకై. 107
- క. ప్రాకట వస్త్రాభరణా | స్తోకాలంకారదుములు - తొలఁకంగఁచికా
శీకల నాదంబులగొ | రీకల్యాణంబుఁబాడిరి సరోజాస్థల్. 108
- వ. తదనంతరంబునవిప్రజనానుమతిగొని నుముహూర్తంబునఁబురోహితుండు గృహ
దేవతార్చనంబునిర్వర్తించి పెద్దలాశీర్వాదించియొసంగినమాంగల్యంబును, తండులఫలపుష్ప
హరిద్రాకుంకుమసహితంబైనపసిడిపళ్లెరంబుననిడిపూజించి, యోగ్యులగుపెద్దలచేస్మృసిం
పఁజేసి, తడవొసరింపకవిజయాశ్వనిచేనొసంగిన. 109
- క. పొంగును శుభలగ్నంబున | నంగజసామ్రాజ్యలక్ష్మీ - నలమెననఁగన
న్యంగళ సూత్రముఁగట్టెను | భృంగాలక గళమునందు - విజయాశ్వఁడుతాకై. 110
- గీ. అటుల మాంగల్యమునుగట్టు - నట్టివేళ | భూపతుల జయస్థనులును - బుధజనముల
దీవనల యారవంబును - దిశలుముట్టె | జాలఁగావాద్యనివయఁఘోషంబులెనఁగె. 111
- క. చెలువుండును జెలువయు శిర | ములవై నొండొరులుమంచి - ముత్తెంబులుదో
యిళులఁగొని యాసలూరఁగఁ | దలఁచాలం బోసికొనిరి- తద్దయువేడ్కకై. 112
- గీ. పంచశరసేటిమయింక - భగ్గుమగును | పొమ్మటని ధూళిఁదూర్చినఁ బోసెనఁగ
గంధుడివోయిటంగొని - నుందరాంగినగుచుఁబఱిమిఁద నొయ్యన - నెగయఁజల్లె. 113
- క. పలుగవిజయాశ్వఁడును దా | నటువలెఁగావించెఁజూచి - యటఁగలజవరాం
డ్రెటు తగునని గురుకుచములు | కిటకిటనొరయంగ నొరిగి - కిలకిలవచ్చెకై. 114
- గీ. విప్రసాధ్విమణులు చాల - వేడ్కమీఱ | భానురంబైన ముత్యాల - పల్లెరములఁ
బూని ఘంగళములుబాడి - పొసఁగవార | తులుసుబట్టిరి వేడ్కవ - ధూమధులకు. 115

గీ. పొగడిందలు నృపులును - భూమినురులు | చెలగియాశీర్వదించిరి - కులజులిష్టు
తెంతయును సమ్మదమునొందిరెల్లజనులు | దృష్టిగొని హృద్ధాధిలోఁదేలిరంత. 116

వ. శశిబిందునరేంద్రుండమందానందకందశితహృదయాదవిందుడై, భూనురబృందంబులకును
సర్థిజననందోహంబులకును, జాంబూనదాంబరాభరణంబులును, ధనధాన్యమణిగణచ్చత్ర
నుండరమందెరసముదయంబులునురధగజతురంగగోనిచయాగ్రహారంబులును, యధేష్టంబుగా
నొసంగి, మృష్టాన్నపరితుష్టలంగావించి మించినప్రియంబున దేశాంతరాగతమహీమ
నికరంబులగరంబుగౌరవించి, సముచితసత్కారంబులొనరించెదలదగువిధంబున
వీడ్కొలిపె, నయ్యనగరంబునరుచిరాన్యండుతానుమన్నపురంబునకుంబ్రయాణంబగు
టయుగనక పురీషుండతనివారించి కొన్నిదినంబులందునిలువఁబ్రార్థించిన నతఁడీయ్య
కొని యచ్చటనిలిచె, నిట్లువివాహానుహోతృవంబు నిర్విఘ్నంబుగా నెరవేరుటయు
నటుపిమ్మట. 117

కా. నేఁడేమంచుమహార్తమంచు చెలులె - జీనేత్రనారానుతుకో
నాఁడేహూర్వదలంచి యాచవలువి - న్నాణంపు భావోక్తులకొ
తేఁడబ్బెకమనమేలనింకఁ బనితీ - తెకబల్కఁగాఁబోదుతాఁ
దేఁడుకబో ప్రియుఁగూడినేటినిసి సఁ - తృప్తికగడున్మేలగుక. 118

గీ. పోదమింకేమిమాటలీ-పాలఁతితోడ | పరులతోబుల్మదని సఖుల - బరిహసింపఁ
బులుకుపులుకునఁ గనుచుఁ గ-న్నులనునీరు | నించుటేఁజీంచినగికొఁగ - లించివారు. 119

క. కాంచనగాత్రికి మదిలోఁ | గించఁదొలంగంగ బుజ్జి - గించిమదముఁగ
ల్లించి నినుబరిహసింపను | టంచు వినోదించుచుండ - హరిగ్రంథుటయుక. 120

క. వారతగఁబడకటిలు సిం | గారింపఁగఁ బూనిసేయఁ - గాఁడగినపమలొ
నేరిమిన్సరించి యలం | కారము కడునొప్పూచుండఁ - గానవోటక. 121

గీ. పటములను గట్టిసాగవైన - వైడికోళ్ల | పట్టెమంచమువైమెత్తఁబఱచినాల్లు
ప్రక్కలనుగొప్పరత్న దీ-పములునెలుగు | పగడపుంబెద్దదివ్వెగం - బములునిలిపి. 122

గీ. తీరుఁగాఁజుట్టానాణి ము - తైపునుములు | వ్రేలఁగాఁజ్జీశయ్యవై - విరులునెరపి
దెసలనిలుపుటద్దంబులఁ - దెచ్చియునిచి | పరిమళోదకములునల్లి - పద్మముఖులు. 123

చ. అమరఁగమంచిపోక పొడి - యాకులుమెత్తనిముత్తియంపును
స్థముమణిగల్గవీడియపు - నాలుగువస్తువులకొనుగంధలే
పములునుబాలుఁ జక్కరయుఁ - బక్వఫలంబులుఁబిండివంటలుక
గ్రమముగఁదెచ్చియుంచుటఁ - గన్నులకింపగవైడితట్టలక. 124

ఇ. అపుడనటఁగలనస్తపు - లక్ష్మేచూచి | యన్నియును జేర్చితిమిగద - యనుచునొక్క
మగువపెరవారిసడిగిన - మఱచినార | మనుచుఁగొనివచ్చియునికపి-జగమునొకతె. 125

వ. ఇట్లుపడకటిల్లుసింగారిండుచున్నతటిఁ దద్విధంబంతయుంగాంచిలోలోననుబ్బుచుఁ దన
సంతసంబులుబలుపడనీయక నిగ్గునడలవాంచివిన్నకున్నయశోవతింజూచి ముసిముసి
నగవులునగుచు సఖిజనంబులుబొంబోష్టింజేరంజని. 126

నీ. ఇవినీకుఁగావును - మేల్లమాచెదవునా - రాజపుత్రినికనె - రామయొకతె
రాజపుత్రినిసామ్య - రమణిదిగాకున్నె - యదియేమిమాటనె - సతివయొకతె
మాటయెట్టిదోచూడ - మాయొకగడియలో - నిపుడేమిసామ్యనె - నింతియొకతె
వెఱపించెదేలనె - విరిబోజీయంతనె - రమణిమాటనె - రమణియొకతె

గీ. మగనిలోఁ గొనఁగాగల - తెగువదారి | గానిమాచానమరిశంకఁబూనదనియెఁ
గాంతయొక్కతెసఖిల్లి - సంతసమునబలువిధంబులవచియింపఁ - దలనువాంచి. 127

క. మారాడకున్ననృపసుత | తీరుంగనియొక్కలేను - గృతివీడకుమా
నారీలరామరాజకు | మారుడనిన్నేమిసేయు? - మానుముకొంకుక. 128

ఐ. అనిపలికియాకలికిందనకాఁగిటుంబొదివిపట్టియిట్లనియె. 129

చ. నురతసుఖానుభోగములఁ - జొక్కినిజేసునిందుగొఁగిరిక
మంగియలక్ష్మభావమున - ముమ్మడలంపకయుండకమ్మ ! నీ
స్ఫురదరవింజపత్రనిధ - నుంబలోచనసత్కటాక్షను
స్థిరపరితోషితాత్మలను - జేయుచువేడ్కధరింపుమీచెల ! 130

మ. కలికి ! మంచిమగండుగల్గెనని త - త్కృతూహలోన్రేకసం
కలితోఽప్పుత్తినీజేసి మారెడల స - క్తంబైననీబుద్ధియా
వలనెట్లైననునయ్యెఁగానిప్రియమొ - ప్పంబెంచుచున్నట్టియా
చెలువొమ్మద్దులకీరకారికలపైఁ - జింతకొమదికొనిల్చుమా. 131

క. అనియెకసక్తైపుమాటలు | వనితలువచ్చింపమాటు - వలకకయన్నక
గినియంగనవుచునడలు | వనరుచాగంధినిగలంబ - వలెననువాంభక. 132

నీ. అదెవచ్చెనీవిభం - దనివల్కిదెదియా - గజయానయాదెనఁ - గన్ననల్వి
నేడుమున్నటికన్న - నీమోముచెలువొందె - ననగపరినఁజాలననునయించి
మావంకంగనుటనీ - వీవేళనేకదే - యన్ననవ్వలిమొగం - బగుడఁజీరి
మంచిదికానిమ్మ - మాన్నింతునీబిగు - వనఁజిన్నబోవల్లి - యంబువలికి

గీ. గేలిసేయుచుముజ్జన - శాలఁజేర్చి | జలకమార్చియర్థాబుగో - జ్వలవిభూష
తాంగరాగాధ్య లంకృతు - లపుడొసర్చి | ప్రద్రవోదనమిడిచాల - సంతసమున. 133

క. బతిమాలి మంచిమాటలఁ | జతుర్వృత్తమెలర్పబలికి - జవ్వనీనానక
గొరుకంగఁగడు యత్నంబున | వెఱుడి పడికింటదెచ్చి - విడిచిచానల్. 134

- ఉ. అంతటవేష్కమీఱవిజ - యాశ్వుడు మజ్జనభోజనాదుల
త్యంతరయంబునందగిన - యట్లోనరించి యలంకృతాంగుడై
కాంతలుదారివెట్టమణి - కల్పితభూషణ సద్రుమల్ గృహ
భ్యంతరసీమఁ బద్మనపు - డచ్చటికింజనుదెంచి సమ్మతికొ. 135
- క. ఆసంస్కృతమ్మదులప్రస | వాసేచననిబిడసార - భాసాదకర
మ్యాసమతల్పముజైదా | నాసీనుండయ్యెడన - నానమయమునకొ. 136
- శా. శ్రేగంటకబతిజూచి సంప్రమమును - ద్రేకంబుమందాక్షముకొ
రాగంబుఁబరయకొ శరీరముగగు - ధృక్ రాజనభూతసం
భోగోత్సాహమువేగిరింపఁగముఖం - బుకవాంచియత్యంతమా
ప్రాగల్భ్యంబునుసాంపుమీఱనొకయో - కక నిర్భయన్మంతటకొ. 137
- క. చెలులానుదనితీరుం | దిలకించియిదేమియులుకొ - తెలియుండనియ
వ్వలిమోమైనగుమనతీ | తిలకంబునుజేరనచ్చి - దిగులుడుపుటకై. 138
- క. అటుతోడ్కొనిదని యందఱుం | దటనటమాటలను పలువిఁగఁబులమరిగి
చుటకుంబలుకఁగఁదనకొ | గిటఁగాంతనుజేర్చి యొకస - కియంట్లనియొకొ. 139
- సీ. అబ్బెఁదెన్నిధివంటి - యాత్మప్రియుఁడు నీకు - మనసుదీక్షఁగఁగూడి - వెనఁగవేల ?
నీచెంతమునుశయ - నిం దియుండినవాని - వీక్షింపఁగానిట్లు - వెఱచెదేల ?
సరసకుఁబోయి ము - చ్చటదీరనతనితో - సరసన్లూపముల్లనుపవేల ?
వీనికై కదపెక్కు - వెతలొందితివికైవ - శంబయ్యెనికసం - శయమదేల ?
- గీ. నుంపరాఁగునిఁ గన్నెత్తిచూడవేల ? | మాకుఁజెప్పినమాటలు - మరచితేల ?
తలఁగియొక యోరగాఁబోయినిలువనేల ? | ముద్దుగుమ్మరొ ! నీకింతమోడియేల ? 140
- క. అనిపలికిన పలుకులుదా | వినియునువిసనట్లు డడచెఁపనిదెట్టి మొగం
బునుద్రెప్పి మిన్నకుండినఁ | గనితక్కుంగలుగుచెలులు - కదిసివినుగునకొ. 141
- క. కడుగడుగుదానవే నీ | నడుగడుగున కింతమూర్ఖ - చుటవే ? యిట్లై
క్కుడనై నఁగలదె ? నాధుని | కడకుంజననొల్లవేమి - గాఢలఁచితివో. 142
- క. మనమెంత తెలియఁజెప్పిన | పినిదికపిబోడి నివట - విడిచితిలఁగిక
న్గొనఁగెగుదమతఁడే చ | క్కననేయునుగాక మనకుఁ - గవ్వంచేలా ? 143
- ప. అనిపలికి యంతఁబోక మరలయఁ పతింజూచి యిట్లనిరి. 144
- సీ. ఇటుచూడినేయుదు - రఁపతిచెంతకుఁ - జనకనీపలెనింతు - లనియొకనొకతె
పలచినిద్రాహార - ములుమాని యీతనికై కాదవెతఁగొంటి - పనియెనొకతె
మనమిట్టివారల - మది నెఱుంగుట కష్ట - మాసలేకుండనీ - యనియెనొకతె
పడఁతుక కడువెఱ - పడియున్నదూరక - యదలించిపలుకకుఁ - డనియెనొకతె

- గీ. చాలుజాలును బాగాయె - మేలుమేలు | కలరుబోయిట్టి బూమెక-తైలజగమున
నోరెఱుంగని కూనయె ?-యారమంచి | మాటలను వినదిదియేమి-మత మొకాని. 145
- ఆ. ఇంతసిగ్గునెఱుపు - నింతలో నెటువచ్చె | మున్నుతానెఱుంగ వున్నవాడె
యతడెడలంచుఁ బలికె - నందొకభామిని | వెగటునొందెనొక్క - విద్రుమొప్పి. 146
- ఉ. సారెకువార లిట్లుపలు - చందములకొ వచియించుచుండఁగా
వారినదల్చియొక్కరిత - వాయపులుల్కులు మానుఁడింక మీ
కోరిమిలేదు సిగ్గుపడి - యున్నదిచిన్నది తాకుడంచుఁదాఁ
జేరఁగఁదీసి యిట్లుచుఁ - జెప్పెదహస్యముగాఁ బ్రయోక్తులక. 147
- చ. ఒకనినినొక్క జామరత - నుండెనితడలనాఁడు నుగ్ధవై
యొకటియునెన్నఁడుందెలిసి - యుండని నీవదియాదిగాగనో
పికమదిమాని యొక్కమొగిఁ - యెవ్వలపుంగొని నెట్టిదానిపో
లికఁడపియించుచుంటివి ఘ - లించెను గోరికనేఁడుకొమలీ! 148
- వ. మదిలోనశంక విడిసె | మృదమునవల్లభునిగూఁడి - మోహమువీఱకొ
గదియించి యుగమురమ్మునఁ | బడకభోగింపవమ్మ - బంగరుబొమ్మ ! 149
- క. పతిచెంగట మెలఁగఁగదగు | వితమునుదెలిపెదను నీకు - వినముగ్ధపునీ
పతివో! యుచితంబునునను | చితమును బాగుగనెఱుంగు - చెలువనుఖించుకొ. 150
- నీ. పతిమోహముననిన్నుఁ - బజ్జకుండేర్చినఁ - దొలఁగకఁగొఁగలి - వలయునమ్మ
విభుఁడుతాఁగొఱికిన - వీడెంబొంగిన - వలతివై కైకొన - వలయునమ్మ
యాత్యేశ్వరుండల్క - నందివల్క-కయున్న - వలపించియదిమాన్వ - వలయునమ్మ
ప్రియుఁడురతిశ్రమ - బెరసిసోలినవేళఁ - దొలఁగించివైకొన - వలయునమ్మ
- గీ. చెలఁగిమురిపెంబు నూపంగ - వలయునమ్మ | తలఁపులొక్కటి నేయంగ-వలయునమ్మ
వగలుపచరించిమెప్పింప - వలయునమ్మ | వల్లభునికూర్చి గడియింప - వలయునమ్మ 151
- క. పొమ్మాయటచెంగటికిని | కొమ్మకుబోధించి పట్టు - కొనియుండినచే
లమ్ముచెఱంగును సదుపా | యమ్మునవిడిపించికొనియె - నంగనయంతకొ. 152
- నీ. చిలుకలకెరఁబెట్ట - వలయుంజమి నేఁడు - తడవాయెననియొక్క - తరుణివనియె
నవోచ్చటనిడికంఠ - హారంబుగైకొన - మరచితినియొక్క - మగువయరిగె
మృగశాబకముచాల - దగదొట్టియుండునీ - రిడనైతినియొక్క - పడఁతిపోయె
నిదొవత్తుమరలన - న్నెవ్వరోపిలుచుచు - న్నారపుడనియొక్క - నాతియేగె
- గీ. పూవుబెత్తులు గొనివత్తుఁ - బోలఁతులార | వేగమునననియందొక్క - వెలదితొలఁగె
నందఱునుమాయమై రిడే-నునుచుడలుపు | దిగ్గనను గొల్లెమిడియొక-తెఱవపఱచె. 153

- క. ఈలాగున సఖులరిగిన | నీలాలకముచినిసిగ్గు - నిండాదవిలా
సాలోకనమాలానిక | రాలంకృతుఁడేసి విభుని - నటువీక్షించెన్. 154
- గీ. అటులఁగ్రేగంట నొక్కమా - రాత్మపతినిఁ | జూచినంత నెసమయంబు - వేచియున్న
శంబురద్వేషియట్టహా - సంబోధిన్ | మహనైన దమ్ము లేనియి - ర్వరంగలంచె. 155
- చ. కలఁచినవైఁపకలేకతమ - కంబున నవ్విజయాశ్వుఁడేలనే
చిలుకలకొల్కి! యీతడపు - చెంతకు రమ్మనిచీరి యట్టెతా
నిలిచినవోటనేనిలిచి - నేలఁగనుంగొను కాంతక్షిప్తున్
చిలిచినబుల్కవేల? వెతఁ - డెట్టఁగనానెనున్ మనోహరీ! 156
- క. డొరా! యనితల్పముడిగి | చేరంగఁబోయియెంత - చెప్పినవినవీ
తీరేమి? నన్నెలుంగవె | నారీమణి! నీకువెఱపు-నానయానేలా? 157
- క. ఇటుమోడిచేసి ననునే | చుటనాయమె? వైఁపజాల-నుమశరతాపా
త్పటసంకటమతి నై నే | కటకటపడుచున్నఁ గరుణ - గల్గెదెనికన్. 158
- క. ఒవ్వనివాడనెచెపుమా! | పుర్విలుతుని కేళిసుఖము - పొసఁగెననుచులో
నువ్విళ్లూరుచునుండఁగఁ | జివ్వనిపించెదప్రమననుఁ - జెలువా! చెలువా! 159
- క. శుకవాణీ! నినునికనూ | రకవిడుతునె? కోర్కెదీట - రతికేళినిఁగూ
డక; నోడకురారమ్మే | చకననిచయ్యెదనుబట్టి - శయ్యకుఁదాచెన్. 160
- ఉ. తారించికాగిటుంబొదిచి - తామరసాక్షినిఁగు స్థరించితాఁ
గోరికదీటముద్దుఁగొని - కొంచునులజ్జయువీడి వేడ్కచే
కూరెడిలాగునందగిన - కోడిగవుంబనులాక్కొన్ని యెం
తేరహిమిఱఁజేసి యెల - యింపఁగఁబూనినదక్షణంబునన్. 161
- ఉ. నిక్కెనుచంబులింతికప - నీవనందనుమిది యగ్గమా
మక్కువఁజేసి కంచుకము - మాకిటనొక్కనిరోధమాఱుటం
చుక్కునుగర్క-కత్వమును - నొప్పదటాలునఁజించిమించి; యా
నెక్కుఁడునూత్నసంపద మ - హిన్దొడరంగనె పుట్టుగర్వమున్. 162
- ఆ. విభునిగనఁగనిగ్గు - వీక్షింపకుండిన | మరునిసాయకముల - చురుక్కువేటు
లేమి నేయునబల - కిటునటునైనెమది | యుయ్యెలయునువోలే - నుగఁదొడఁగె. 163
- క. విజయాశ్వుడొంగనామణి | గజబిజిపాటపుడుచక్కఁ - గాఁగనుఁగొనియో
రజనీచరాస్య! యిఁకనం | గజతాపమునైఁపతరము - గాదనుచుదమిన్. 164
- సీ. కదిసికాఁగిటఁజేర్చ - గాఁజేయిపాఁచినఁ - జేరరాకటుద్రోసి-యోరిగిల్లి
నిద్దంపు జెక్కి-కు - ల్మద్దాడఁబూనిన - భిగువుమిఱఁగమాటు - మొగముచెట్టి

ననమోవి నొక్కనో - య్యన మొడమొగ్గిన - నళికిహస్తంబుల - నడ్డగించి

తమిమించినివన - దల్లుగాఁదొడరిన - బెనుసిగ్గునహించి - బిగియబట్టి

గీ. కోరిచనులంటవచ్చిన - గొంగుఁదాల్చి | యడరివైకొనఁ గడఁగిన - యచుకరిగి

చెలగివేడినదాఁబెడ - చెవినిబెట్టి | కాంతయలయించె గాంతునిఁగొంతనేపు. 165

గీ. అటులనలయింపఁదమించి - యనునయించి | కదిసివెఱనడఁగించిన - యెడ్డఁదొలించి

కొంచకించైన చనులప్పు - శించిమరుని | పొగరుడుప నెంచియుఁగముఁగఁగనించె. 166

ఆ. ముదితకపుడుపోక - ముడిజాతెఁదనయంతఁ | గొంతుతోఁబసిగ్గు - కొంతజాతె

నక్షులందుఁమ్మ - దాక్తులతోఁచెజాతె | నెఱనుచేతిబాణ - మపుడుజాతె. 167

ఉ. ఇంతివిముగ్ధచేష్టితము - లెంతయునింపుజనింపఁజేయఁదా

సగ్రసమందియు క్తమగు - చందమునకొఁదఁగంపుమాటలం

గొంతఁబలంకుమాన్చి యను - మాల్. తిం బొనరించెవల్లభుం

దంతనితాంతమోహకలి - లాత్మియొప్పుపుత్త్రియుండగళ. 168

చ. జతపడవల్కిలలోబడఁగఁ - జాతునివైఁబతిసేయుచేష్టులకొ

మతిఁగఁడుమెచ్చియుంకనిటు - మల్లశిఁగొల్పఁగఁదా మనకీ

గతివెతఁదెట్టుదున్నఁగిను - కన్ననునెట్లుదలంచునోయసం

గతమునుపంగతంబెఱిగి - కార్యములంబొనరింపఁగావలెకొ. 169

గీ. కొలఁదిగానట్టిపెనువెతలొ - గుడిచికుడిచి | వలచివినియించినట్టివా - చల్లభువకుఁ

బ్రియమరెట్టింపఁగాఁగూడి - పెనఁగకున్న | నేమిఫలమనితలఁచిసి-కోమలాంగి. 170

క. స్మితముభియైనిజపతి యభి | మతమున కనుఁగఁముగాఁగ - మసకొనుటయు స

మృతివలెయతఁడుదనక | ప్రతిమానశ్రీహింస - భంగిఁదలంచుమకొ. 171

కా. చాతుర్భుజునదేశకాలములుని - చాతుజాతిభేదములుకొ

ధాతుస్సత్త్వకళా విశేషములుద - త్రతారతమ్యంబులుకొ

రితుర్జితనఖక్షతక్రియలు సం - శ్లేషంబులుకొబంగచా

శీతికొజంబనధర్మముంచెలిసిరా - జిల్లంగఁగూడెకొసతికొ. 172

క. అప్పటివారభోగముఁ | జెప్పంగాదరముగాదు - చెలువయునతఁడుకొ

ముప్పిరిగొనుమోహంబున | నొప్పుగఁబెఁచిరి యభేచ్ఛను త్సేకమునకొ. 173

చ. ఒనరఁగనొండ్లిరుల్వలచి - యుండినవారలు జాలయావయా

వనముల నిర్వయిండుగిన - వారలు భోగములకొగుణంబులం

దునుగొదలేనివారలు - నూతనసంగమమయ్యెనంటయు

ట్లనియుండవారి సౌఖ్యమహా-హా! విధికైన గణింపకకృమే? 174

- క. ఈరీతిని విజయాశ్వుడు | నారీమణితోడఁగూడి - నానాగతులఁ
గూరిమిఁగించుచు నొగి | వారఁత్రయమస్వరమున - వసియించిపయిం. 175
- ఆ. నిజపురమునకరుగ - నిశ్చయంబొనరించి | తండ్రుకొండఁగఁజేసె - దనకడఁక
సంతసమున నతఁడు - చయ్యనశశిబిందు | ధృణిపతికిఁదెలిపె - దక్షణమున. 176
- మ. అనుమానింపకతండుసంతసిలిమే - శౌఁగాక యందప్పడొ
య్యనవియ్యంకునిచి త్తముం బెలిసియో - గృఁదైవలక్ష్మణున
దనువొందక బయనంబుఁజేయుటపడె - యత్నంబుగావించెహ
చ్చిఁసంప్రీతిని బంధువుల్గుపనుల్ - శీఘ్రంబుగాఁదిర్పఁగ. 177
- వ. ఇట్లున్నాహంబుఁగావించి వియ్యంకునిందగువిధంబునంబూజించి నాఁబడమణివిభూ
షణాదులగుకానుకలొసంగి, యల్లునింగూతుఁ బిలిపించియప్పడఁ. 178
- చ. వినుతయశోధనుండు శశి-బిందుమహీపతి మోద మొప్పఁగా
ననుపమభూషణాంబరగ - జాశ్వచయంబులఁ జాలనిచ్చియ
ల్లునిఁగగగారవించిమ్మగ - లోచనయాతనపుత్రికాబ్రయం
బునఁబయనంబు నేయుతఱి - ముఖ్యులుబంధులుఁజాల మెచ్చఁగ. 179
- చ. హరులొకలక్షయన్నియహ - యంబులునన్నియ తేర్లుకాల్పలం
బరయతద్దర్శమాడిగపు - టంగనలందఱునింక భూషణాం
బరములు శయ్యలుక శిబిర - వర్గమునొక్కొకవేయివేయితో
నరణ మొసంగెఁగూతునకు - హర్ష మెల్పఁగ, వేహ్మన త్తఱి. 180
- చ. అలరినిజాంగ నాసహితుఁడైవిజయాశ్వుడుభక్తి నత్తమా
మలకు నమస్కరించి హిత - మర్పిపురోహిత బంధువర్గముక
సలలితభాషణంబులఁ బ్ర - సన్నులఁజేసి యనుజ్ఞ నొందివే
విలసితభర్తృహృద్యమును - వెల్పడిపచ్చెడి వేశనాదటక. 181
- శా. వైసంబై పతివెంటఁబోవఁగనిచె - వృఁగల్గుసద్బుద్ధులం
దానోయ్యారికుమారికిం దెలుపఁగాఁ - దక్కించితనాత్రయం
తేనింగూరిమిమీఁగఁబిలిచి, పు-త్రి! నాహితోత్త ల్ శుభం
బాసీకుందగనాలకింపుమనియా - ప్పాయంబుగానిట్లుక. 182
- గీ. అత్తవారియింటి - కరిగిననవ్వుట | మెలఁగఁదగినరీతి - దెలియవలయు
నిచ్చవచ్చివటుల - నితరర్థులంబుల | యందువోలెనడచు - టవటదగదు. 183
- క. నన్నెడఁబాసియెటుంగపు | మున్నెన్నఁడుఁగానినిక్క - ముగనేనీమే
రెన్నెడి దాననుగావునఁ | గొన్నివిధుల్ నీకుఁదెలుపఁ - గోరితనబలా ! 184

- క. హానియువృద్ధియుఁదెలియని | దానపుపసిదానవే వి-ధంబునఁబలిభా
హనుగుణవిహితరీతులఁ | బూని మెలంగుదువొకానఁ - బోలనునాకుఁ. 185
- క. పతిమాటలకెదురాడకు | మతనిని నీపాలిదైవ - మనితలఁపుము స
మృతి నేవఁ జేయుమనిస | ద్ధతిమార్గము పతియయేడు - గడయగుసతికిఁ. 186
- ఉ. వేసరక త్రమామలను - వేల్పులభంగిడలంచివారికా
యాసముఁగల్గినీక విన-యంబుననేవయొసర్పు మెప్పుడుకొ.
పూసలలోని దారమును - బోలెమెలంగుము బంధుకోటిలో
నీసరివారుమేలని గ-ణింపఁగఁ గీర్తిగడింపుమేర్పడక. 187
- చ. పతిమతిక్కనట్టియతి - వంగనిబంధువులీనడింతురీ
క్షీతిజనులెల్లదూఱుదురు - చెంతకుఁమ్మని పిల్వరెవ్వరుం
గొతుకుదురిచ్చలేకతగఁ - గొల్వరునుమ్మడిగంపుటంతులుం
బ్రతిహతిగాఁగఁగైకొనక - వల్పులునోడరెంతయుకొ. 188
- గీ. వల్లభఁడుచాల మన్నించు - వారితోడ | నైననేకాంతమునమాట - లాడరాదు
దాననమానమొదపుభేదంబునగడు | సఁభవించును నిజమిది - జలజనయన | 189
- సీ. ప్రాణేశ్వరుండునీ - భవనంబునకువచ్చె - నేనిచ్చయ్యననెదు - రేగుమమ్మ
వినుమెదురేగితో - డ్కొనివచ్చి పీఠంబు - బెట్టింబిపూజగా - వింపవమ్మ
పూజించియతనికిం - పుగవినయొక్తులు - ముకుచుడగునేవ - సలుపవమ్మ
నేపించిమననరఁ - జిల్లఁగామెలఁగియిం - పడరించి కరుణను - వడయుమమ్మ
- గీ. యొరులఁదిట్టకు మమ్మవా - యొడకమ్మ | దీనజనములవైగిన్క - బూనకమ్మ
యాపులను నిరసించియె-గ్గాడకమ్మ | దయయుఁత్యంబువిడువఁగా-దలఁపకమ్మ. 190
- క. చెడుభామలమైత్రీ కడుం | జెడుగుంగావించుఁ దెలియఁజెప్పితి నెపుడుకొ
గొడవయదినీకు నిప్పుక | లొడిఁగట్టినఁజేలఁగాల్ప - కుండునెచెపుమా? 191
- క. నామాటలు మఱువకతగ | నీమదిలోనిలిపిచాల - నేర్చునబంధు
స్తోమంబుమెచ్చిమేలనఁ | గామెలఁగుము మాకుఁగీర్తి - గలిగింపు మొగికొ. 192
- క. అనిమతీయును దెల్పఁగఁగిల్లిన సద్బుద్ధులనుదెలిపి - కృపమీఱఁగనొ
య్యనఁగూతుసలమికాఁగి | ననువొందఁగఁజేర్చికమల - న్నకుపులాలుకకొ. 193
- ప. కూరిమిపెంపుననెడఁబాయఁజాలక కొంతవడి పరితాపంబునొంది యెట్టకేలకు దైర్ఘ్యం
బవలంబించియించుకతోలఁగినిలిచియున్నయల్లునింజేరబిలిచిరాజమహిషియిట్లనియె. 194
- చ. ఒనరుఁగగీడుమేర్దెలిపి - యున్నదిగాదు లతాంగిమున్ను, గో
ముఖఁదెలిగక గడంబవడ - మొగ్గయగున్నను బాసియొంటిని

- దనకను నవ్యభూములకు - దాజనివచ్చు పెరుంగదిట్లనూ
తనమిదిగాన మేలగువిధంబునఁగూరిమి నేలుకొ మ్మొగ్గ. 195
- వ. అనిపలికె పుత్తికకరం బతనికరంబునఁజెట్టి యప్పుగించిన; జననింబాయలేక యశోవతి
కనులంగ్రమ్మి తొలుంగు బాష్పంబులబై టుచెఱుంగున నొత్తుకొనుచుఁడలవాంచి నిలిచి
యుండెనయ్యవసరంబున. 196
- క. ఆత్తకు విజయాశ్వుఁడుకడు | బత్తినివందన మొనర్చి - ప్రమదముమదిరే
కెత్తఁగ బిత్తిఁదోడ్కొని | క్రొత్తవిలాసంబుదనర - గొంచక వెడలెక. 197
- మ. నుతుఁడుంగోడలు వెంటఁరాఁగరుచిరా - న్ముండెంతయుకొనమ్మదా
న్నితుఁడై వైధవ మొప్పుఁగాబుయనమై - వియ్యంతుఁడుక బాంధవ
ప్రతతుల్పెద్దులసాగనంపఱునుదే - రక్షవాలక జాలన
మ్మతమా నెయ్యపు మాటలందనిపిథ - ర్మస్థందనారాధుఁడై. 198
- వ. కనకపురంబువిడిచికొంతదవ్వరియంతదనుక వెంటనంటివచ్చుచున్నపుప్రముఖులఁజూచి
బ్రయంబుమీఱు, నింకమీరందఱును నిలువుండు చాలదూరంబు చనుదెంచితిరి.
చాలునురావలదుమరలమనకు శీఘ్రంబునఁ బునర్దనంబయ్యెడు మేముపోయివచ్చెదమనినము
చిత్తంబుగావలికి నిలువరించిచనుచున్న సమయంబున. 199
- ఉ. పిన్నటనాటనుండియును - వీడక కూడిమెలంగు నెచ్చెలుల్
విన్ననిమోములొప్పుపుణి - వీరపుత్త్రునిఁగూడిపోవుయా
వన్నగవేణి రానుతను - బాయఁగఁజాలక చింతచేఁగడుక
గన్నుల నశ్రువుల్దారఁగ - గద్దకంఠరవంబులొప్పుఁగ. 200
- క. పీపంకజాతలోచన ! | మాపైఁగలకూర్మిమఱచి. - మమునిటవిడినేఁ
డేవగిదినేఁగెదమ్మా ! | యోపుదుమే నిన్ను బాసి - యుండఁగఁడలఁపక. 201
- శా. నీతోఁగూడి మెలంగుచున్న విధముక - నీయాటలుంబాటలుక
నీతియ్యంబును నెయ్యముక గుణములుక - నీమాటలుక జేప్పలే
రీతిక మేమిఁకమీఁదటక మఱచి ఎర్తింపఁగ నొనమ్మ ! మా
కేతదవ్యక్తులమెవ్వధిందొలంగుమే - మెబ్బంగిపైరింతుమో ? 202
- క. నీవెంటంగొనిచనుమ | మ్మా ! వచ్చెదమిందఱమును - మాపైఁరేమక
బోవిడిచిదనిన నిలువం | గానో మేమాకు బాయ - గారేమనినక. 203
- వ. వారిదీనాలాపంబులువిని యాకనకాంగిదుఃఖాంబువులకన్నలనుండిజారిచున్నలపఁబం
బదుచుండఁగొంతచింతించి హైర్భవంబులంబించి యిట్లనియె. 204

- క. చెలులార ! మిమ్ము మఱువం | గలనే ? కలలోననైన - గానియునాపై
నలుగకుఁ డెడఁపాసితి నని | నిలుపుడు నాపైనిమీరు - నెయ్యమునెపుడుకొ. 205
- మ. పతివెంటంజనకుంటగర్భమగునే ? - భావంపఁగాఁగాంతకుకొ
క్షీతిలోభ ర్తయెదై వమాటనతనికొ - నేవింపకున్నట్టియా
నతికికొగల్గవు సద్దతులొ దురితములొ - సంధిల్లనంద్రాద్యులొ
వితమాత్మకొ డలపోయఁగావలయు సా-ధ్వీత్వంబిచ్చేస్త్రీలకుకొ. 206
- వ. కావున నేనిపుడువల్లభునిఁగూడివనుట పరమధర్మంబు. 207
- గీ. వగవకుడు మీరుమఱనె - ఎత్తునిటకు | శీఘ్రముగనింకవనుఁడెడఁ - జింతమాని
మఱువ నెపుడును నేనుమీ-మంచిచెలిమి | ననుమనోదార్పివెండియు-నబలయనియె. 208
- నీ. ప్రేమతోనెఁడఁబెట్టి - పెంచినమనముద్దు - చిలుకలవిడకర - క్షింపరమ్మ
యడుగుల వెంటఁబా - యకసంచరించురా - యంచలబ్రయమున - నరయుండమ్మ
తడియారనికనె - రిడ్డెద్ది నొండఁజే - నినయట్టిలతలఁబో - మింపఁమ్మ
చిగురుబచ్చికవేతఁ - డగయించిమ్మగళాబ - కంబులఁగరుణతో - గావరమ్మ
- గీ. రంగురంగులపువ్వుకు - డుంగజాల | బాలకర్పూరకదళీర-సాలనిర్ద
లారవిందాదులందన - యంబుఁగన్నుఁ | గలిగివర్తింపరమ్మయో - కాంతలార ! 209
- గీ. మరువలదువానినిమీరు - మఱలుఁడింకఁ | బోయివచ్చెదననుడుఁనా - బోటులెల్ల
రెట్టకేలుకాంతిన - హించిమంచి | డరిగిరావమ్మనుఖమున - నంబుజాక్షి ! 210
- చ. మరువకుమమ్మ ! మమ్ము - మదిమాపయిఁగల్గిన కూర్మి నేనియుకొ
నరగునరాగదమ్మయొక - సారిభవత్పతితోడనీడకుకొ
దరుణియో ! నీదురాకడము - దంబునఁగోరుచు నుందుమమ్మ ! నీ
స్మరణను వీడమమ్మ ! యిక - సమ్మతి నేగెదమమ్మ ! తాలిమికొ. 211
- ఆ. అనియనుజ్ఞ నహసి - యందఱునుండరు | లరుగమనసురాక - యడుగులిడుచు
మరలవెనుకఁదిరిగి - మాటిమాటికినిల్చి | కనుచునెట్టకేరి - జనిరిపురికి. 212
- వ. అంత. 213
- ఉ. బంధులఁగూడి వెంటదగు - భంగిజనీనుతు లేగుదేఁగా
సింధురయోధవాజిదధ - నేవకబృంధ సహస్వితంబుగా
సింధువుపొంగివేపారలి - నీమలమీఁదికివచ్చినట్లుగ
ర్వాంధురపుప్రభేదిరుచి - రాస్యమహీపతి పోవుచుండఁగొ. 214
- అ. అచటపడు మార్గ - మందువఁగలదేశ. | పతులుకాన్కలొసఁగి - మతులొనర్చ
హరివల్లగలకల - వార్తలమన్నించి | యతఁడొన్ని నాళ్ల - కరిగెఁబురికి. 215

- ఆ. అటులనేగియమఁ - బటకుటేరములలోఁ | బురబహిష్కరదేశ-మునననించి
విభవమొప్పు నొక్క - శుభముహూర్తంబున | నగరసాచ్చెవరిజనుములతోడ. 216
- క. అంతటఁగొన్ని దినంబులు | సంతోషము మీఁజఁబార - జనులునుతింపఁ
వంతగపెండులుచేడుక | లెంతయుఁగావించుచు - హృష్టుండైతాళ. 217
- ఉ. వచ్చినవారికెల్లనున - వారిగమేలగు భూషణంబులుక
బచ్చడముల నువర్ణమును - వాసనముల మణులెచ్చెననువుల
మచ్చికమీఱనిచ్చితగు - మాడ్కిని మన్ననజేసి పంచెనిం
పెచ్చగనిట్లుమున్నువుల - డెవ్వఁడొసంగెనటంచు మెచ్చంగక. 218
- మ. అటుపైఁ గొన్ని దినంబు లెంతయును సౌఖ్యంబొప్పుదారాజ్యమె
పుటిభంగిక్ సరివారలబుద్ధరమం - బాలించితద్వాంఛదీ
రుటయుక సర్వవిధంబు లం దనకుమా-రందొప్పటంగాంచి యా
దటమీఁకదగవీనికిచ్చెదఁ బ్రభుత్వంబర్హుండైయుండెడిక. 219
- క. వీనికిబట్టముఁగట్టెద | వానప్రస్థాశ్రమంబు - వడిఁగొని యిడివే
కానలలోమునిప్పత్తిక | బూనివనించెదను రాజ్య-భోగముచాలుక. 220
- క. అనినశృయించి తగువా | రినిఁబిల్వఁగఁబంచి సత్కరించినభీష్మం
బునుదెలిపి వారియనుమతి | ననువగునొక లగ్నమునఁ బ్రయత్న మొనఁచెక. 221
- వ. అపుడురాజ కాసనానువర్తులై సేవకులునియమితకార్యంబులొనర్పం దొడఁగిఁగ్రుంబున.
- కా. మాలిన్యం బెడలించివీధులను స - మార్జించి గంధాంబువుల్
ధూళింబాయఁగఁజల్లి ముత్తైముల మేల్ - మ్రుగ్గుల్ రహిందీర్చియు
త్తాలస్తంభ చయంబునిల్పియనువొం - దంబగదిగుల్ వెట్టిహృ
ద్యాలకార మెల్లఁబోలఁజుముల - దందుంబురిం గట్టియుక. 222
- క. కావలసిన కార్యంబులు | గావించిరెఱింగి మనుజు - కాంతుండంతక
సేవకులఁబనిచియ త్తఱిఁ | దేవలసిన వస్తుచయము - దెప్పించియొగిక. 223
- వ. బుధజనవోదితంబగు శుభలగ్నంబున బంధుమిత్రపుతోపిత సామంతపాఠజానపదాదుల
మందానందపరమమై విలోకింప, విజయాశృంగును విజయాశృంగుని సవరత్నాభిరూపిని
హాసనాధిష్ఠితునిజేసి యధావిధింబుఁబోదకంబులచే నభిషిక్తుంఁగావించినట్లంబుఁగట్టి
రుచిరాన్యండు నిజకర్థంబైన రాజముద్రకనతని కరాంగులింగిలించెనయ్యవనరంబున
మంగళతూర్పునివాదంబులను, విలోకనవాలఘానమాగత జనసముదయతోలాహుష్యను
లును, మహీనాయకవికరజయజయధ్వానంబులును, భూనురసందోహాశీర్వాదపంథు
లునునింగిముట్టెదదనంతరంబున.

- గీ. అటులనుతునకు వేడ్కరా - జ్ఞాంబాసంగి | యచటివారెల్లవినరుచి - రాస్యనృపతి
మీకితండొడయండిక - మీదగగాన | భక్తిసేవింపుడనుచునే - రృదగఁబలికి. 226
- క. ధనకనకవస్తుచయవా | హనగోభూదానములన - సంతంబుగఁగో
రినభంగినిచ్చె విప్రుల | కుమరబేదలకర్ణిజనుల - కుంబ్రియ మెసఁగె. 227
- శా. శ్రీనిండాఁగ రాజశోటిపరివే - ప్రింపంగసెంహసనా
సీనుండైగ్రహబృంద మధ్యమునరా - జీవాప్తుడనుబోలెతే
జోనిష్పాదితమూర్తినిొప్ప విజయా - శ్వుక్రాజరాజంచు
న్మానంబేర్పడఁబుల్కిమొక్కిరోగినా - మంతప్రభుల్ మంత్రులుక. 228
- ఉ. అందఱగౌరవించి, విజయాశ్వుడు శాంతరసప్రపూర్ణనా
నందకటాక్షదృష్టిలజ - సంబులఁగన్గొని మంజులోక్తులక
ముందటిభంగిమీకు సుఖ-ముక్తముదముక గలిగింతునింకవై
సందియ మొందఁబోకుడని - సమ్మదచిత్తులజేసెంతయుక. 229
- క. క్రమముగరుచిరాన్యండును | సముచితసమ్మానవిధుల - సరవిస్మపాలా
త్తమలాదియైనయందటి | విమలక్షులనాదరించి - వీడ్కొలిపెతఁగె. 230
- ఉ. ఇట్లు నిజాధిపత్యము వహించినపుత్త్రునిజేరఁబిల్పినీ
వెట్లునుచిన్నవాడవు మహీజనపాలన లాగెఱుంగవిం
కట్లగునేనిమేల్ పొసఁగ - దొటవచించెద నాలకింపుమే
పట్లనురాజువైఁబ్రజల - భావముచిట్లగరారు పుత్రికా ! 231
- క. అనియానీతులరీతులు | ననువుగఁదెలుపంగనెంచి - యపుడిట్లనియెక
జనములను జనవిభుండును | దనువుంబ్రాణంబునుమ్ము - దర్శింపంగక. 232
- క. చెడునుశరీరముజీవం | చెడఁబాసిన, జీవమునురహితదేహంబై
పుడమిజరింపఁజాలదు | కడునివియొండొంటిఁగూడి - కనుసౌఖ్యంబుక. 233
- చ. కరుణయు శీలముకృత్యతియు - గౌతుకముకృత్యయుక వివేకముక
పరహితబుద్ధిసత్త్యమును - పాయమునీవియు సాహసంబుభూ
నురనురసేవసప్రియము - జొప్పడునే నృపునందువాడును
స్థితరసౌఖ్యవంతుడగు - దేజముమీఱఁగఁగీర్తికొనుక. 234
- క. న్నాయంబెఱింగివతురో | పాయంబులు దెలిసివలయు - భంగిందత్త
ద్వాయామంబులమెలఁగుట | శ్రేయముభూవిభునకుచు - జెప్పుదురార్థుల్. 235
- క. అపరాధమునుమిక్కిలి | కృపవిడిదండింపరాదు - కింమలనెపుడుం
గృహఁజూడరాదు నుజనుల | కపకారమొనర్పరాద - హంకృతిఁబుత్తా! 236

మ. ప్రజలంగ్రూఢముగా వధించుటమహా - పాపంబునుంగీడుభూ
భుజుడభ్యంగి నొప్పగుడదనయం - బుకొవ్వమంకంబునే
నిజకుల్కంబుగఁగైకొనంగవలయుకొ - నిర్దోషులందుష్ప్రియా
వృజినాయత్తులజేయుటొప్పదనివి - ద్వేషంబులుట్టించెడికొ. 237

క. ఎదిరిలంబును నిజబల | మదనునుయోజించి యెఱిగి - యనువగుతఱిఁగా
నెదిరింపఁదగును రిపులం | గొడువైనకొ సంగిజేసి - కొనుటొప్పనుతా ! 238

ఆ. దేశకాలములను - చెలిసియేకార్యంబు | నైనజేయుటుచిర - మపనివిభుఁడు
శక్తిగలదటంచు - సంగంభమునఁబూని | నేయుపనులు నెఱుఁగు - జెడునరఁడును. 239

క. లొంగినయపుడభియాతికొ | భంగింపఁగఁ దగదు - కడుసహాయమువానిం
బొంగార్చు కుపేక్షించుట | యుంగార్చునఁ దగినరీతి-కొనరింపనగుకొ. 240

క. అమనకేంద్రులకెల్లను | గ్రమముగఁ గలుగంగవలయుం - బ్రభుమృతొత్పా
హములనియెడిశక్తిత్రయ | మమనభుఁడు వానిగలుగు - నతఁడుకుమారా ! 241

క. దుండగమున నన్యులచే | దండంగొనఁబూనినట్టి - ధరణీకుండా
ఖండలువంతటివాఁడై | యుండిననుగ్రాణహాని - నొందుంధనయా ! 242

క. దుష్టండగు వానికిఁగడు | నిష్టండనియాధిపత్య - మిచ్చినపతికిం
గట్టంబులుచేకూర్చును | స్పష్టంబీమాటమరువఁ - జనదేవేశకొ. 243

గీ. క్రూరుడగువానిహితునిఁగాఁ - నొనుటహాని | కాష్టపంబదియెన్నని - యట్టిస్వపతి
కడకుఁజెడువానిచేఁగిట - కక్షతాప | నీజముంబోలఁ దెవులొంది - నిశ్చయంబు. 244

క. దానమునదనకులోకమ | ధీనంబగుదానిచేఁ బ్రతిష్ఠఘటిల్లకొ
గానదగులూగుభూపతి | దానమునేయంగనొప్ప - తగుకాలములకొ. 245

చ. ధనపతియైననుం జెడువృథాకలయర్థము దుర్వ్రీయంబు స
ల్పిన, నతనికొ హసించగల - వృద్ధియెసంగు నిజాయతికొ మనం
బునదగ నెంచివెచ్చుమును - బూనియొనర్చిన, గాననేర్పుతో
నొనరగఁజేయుటొప్పదనివి - యొగమునెంతటి కల్మిగల్గినకొ. 246

క. తగువిధమున ధనమార్జిం | పగఁబూనుట శుభముకాని - భంగిదురాకా
నుగతమతియై యకార్యము | లొగిపాఁగావించి కుర్చుటొప్పదుపతికొ. 247

ఆ. ప్రజలనేమరొచి - నిజనుఖంబునకునై | చెడుగుకార్యములను - జేయరాదు
కంచెచేమమేయఁ - గాఁగాంచివారింప | నెవ్వఁడోపు ? ధర్మ - మెన్నవలయు. 248

సీ. క్రమముగాధర్మార్థ - కామములొత్తంబు - ననునకుర్చిపపురు - సార్థములకు
చాన్పదంబగుటద-దర్థమైయర్థంబుఁ - దానంగ్రహించిత-త్తద్విధముల .

- వినియోగ మొనరించి - విజ్ఞాఢాభూపతి - కాంచుత్కీర్తిలో - కరుణనందు
విపరీతముగగల్గు - విత్తంబువెచ్చించు - నట్టివాడనరున - కగ్గముగను
గీ. ఇట్టిసీతినెఱింగి మహీవిభుండు | మెలగవలయునులేకున్న - వేలుగలుగు
టరిదియంతియకాసు దు-ర్వ్యశమునొందు | నిచ్చమఱువకుమీదని - నెపుడుదనయ ! 249
- క. నిందించడగదుభూనుగ | బృదంబును సురులగురుల - బేదలవేలక
నొందించుట దోషంబీ | చందంబును భూవిభుండు - చర్చింపాలెక. 250
- క. శరణాగతులను నార్తుల | దరికులదరిబేసి జనుల - చాలిమిమైదా
నిరసింపక కామటయని | ధణీనాథులకుం బామ-నర్పంబరయక. 251
- క. మన్నించడగినవారల | మన్నింపకతగనివారి - మన్నించుటదా
వెన్నదినుటుదిగి మేలని | నున్నంబును సెనుటబోలు - సుహృత్ప్రభవా! 252
- క. హితమతియగు ముత్రినిస | మృత్రిజేకొను టాప్సలనుతి - మరుజేకులు
చ్యుతుండేయు నిజమభిజ్ఞుల | మరమియోజింపవలయు - మంచియుండెడుగుక. 253
- క. మతకరితోడెలిమికడుక | వెతగూర్పుంబ్రాణహీని - వేగలిగించుక
ప్రతమని విషముగ్రోలిన | మృతునింగావింపకట్లు - మేలనరించుక? 254
- ఉ. వీరులుసత్యవంతులు వి-వేకులు నాభీటులెల్లభంగులక
బేరిమిగూర్తురెన్ను బృశి - వీపతికిందమనేర్పుపెంపునక
భీరులుదుష్టలకు జడులు - వృద్ధులునైన జయంబునున్నదు
ర్వాసతరోగ్రవైరిపరి - వామహాధతి నోటుచేకులుక. 255
- క. కుభలక్షణాన్వితములై | ప్రభవించిన యట్టిగజతు - రంగోష్ఠిములుక
సుభటులకథములు నృపతుల | కభయప్రదసత్వదంబు-లండుమనీషుల్. 256
- ఉ. లాపరియైననుక విషయ - లంపటుడైపతిరాజ్యతంత్రముల్
భావనజేయకుండిన స-పాయముగల్గుట నిక్కమెన్నుగా
యావిధముగతాత్రవజ - నాభిమతాప్తికి గారణంబగుం
జూచె, వివేకిట్టి నె - సుల్ నిరతంబును వర్జనీయముల్. 257
- ష. అనిచెప్పి, మఱియు దండయాత్రానుకూల సమయంబులును, వైద్యనిర్ణయప్రకారం
బును, పురుషసార్వభౌమభేదంబులును, వైరిభేదనోపాయంబులును, విత్తసంపాదననియ
మంబులును, ధర్మాధర్మఫలంబులును, పాత్రాపాత్రస్వరూపవిమర్శన విధానంబును,
క్రియాయోగకాస్త్రవిషయాది విశేషంబులును జవవశికరణతంత్రంబులును శాదియగు
రాజులున్నయుగబ్రబోధించి చెందియు నిట్లనియె. 258

ఉ. ఇట్టలమైకత్తి నిపు - డేనువచించినరాజగృహము
బట్టగఁబూనియేమరక - బాగుగఁబూజనఁజేసిసాటిగా
రిట్టిఁడూలేడు లోకమున - నింకననందగుభంగినిపుచేఁ
బట్టినరాజ్యముంబ్రజల - బాలననేయుమువై భవంబునక. 259

మ. అనిశానించి కృతార్థుడైనవతిగా - హృదించిమిప్రావళిక్
ఘనులంద్రుల బంధులకొ సచివన - ర్థంబుంబురీవాసులకొ
జనునొప్పందిలకించి వారికి నిజే - చ్చుండెల్లినంప్రీతిఁబు
త్తునిరాజ్యంబును నప్పనించి కడుచు - తుష్టాత్ముడై యంతటక. 260

క. వాలయనుమతిఁగైకొని | హాజరులో తేటిచూడ - పత్నియుతుండై
కూరిమినుతుపిచించిను | హాజ్యంబునకుఁగపరి - యగుటకుఁజనియెక. 261

ఉ. అంతననంతవై భవన - మన్నితుఁడావిజయాత్ముడెల్లభూ
కాంతులు మెచ్చగారిపుల - గృహమడంచినజాధిపత్యమ
త్యంత మొనర్చి నేర్పనని - రంకుఁడై ధగనేలుచుండెనా
శాంతగతాతి నిర్మలత - రాక్షయత్తిగడించియున్నతిక. 262

గీ. అమరసాధ్యమతల్లియై - నట్టిపత్ని | మిగులననుకూల పతిగాఁగ - మెలఁగుచుండ
నతఁడునత్యవతముఁబూని - యాచరించె | నజ్జనులు మెచ్చఁగా హరి-శృంగద్రుపది. 263

వ. అనిచెప్పినటుమీది వృత్తాంతంబు నెఱింగింపుమనియడుగుటయు. 264

పుష్పమాలికాబంధము

చ. శరవర ! మారవైరింపు ! - సర్వసమాన ! యమేయగాయకా !
ధరధర ! ధీర ! గంతతన - తస్మితవక్త్ర ! మహామతీ ! మఖో
ద్ధర ! నరసారథి ! - సదయ ! - దృఢదళత్వయ ! శ్రేయదాయకా !
ముగహర ! నీరజాక్ష ! ముని - ముఖ్యముద్రపద ! నందనందనా ! 265

హంసగమనవృత్త, కోకరుతవృత్త, మేఘరంజనివృత్తసంఘీకృత

శార్దూలవిక్రీడితవృత్తము.

శా. గోపాలప్రముఖా ! దయాజలనిధి ! - గోవర్ధనోద్ధారకా !
పాపద్యంస ! యజా ! జయానుజమతా ! - భావస్వరూపా ! హరీ !
యాపన్నాభయదా ! స్మయాదిరహితా ! - జ్యోవల్లభా ! పాపనా !
చాపాబ్జాదిధరా ! పయోధిశయానా ! - శైవాత్మకార్కాంబికా ! 266

చ. ప్రజరమణీ మనోహర ! ప - రాత్మర ! సర్వచరాచరాత్మకా !
ద్విజులపాల ! శైలసమ - ధీర ! చతుర్ముఖ ! దేవదేవ ! నీ

రజదళసన్నిభాక్ష ! కరి - రక్షక ! కాతుకభావ ! సజ్జన

వ్రజపరిపాషణా ! పరమ - భాగవతాశ్రయ ! రమ్యభూషణా !

267

క. భూభవహరణ ! శుభప్రద ! ! భూభవజనందోహనాశ ! - భుజగేంద్రదాగ

క్రీభవనవాస ! శారీ ! ! వైభవజితనిర్దేశేంద్ర ! - పరగుణసాంద్ర !

268

తోడకవృత్తము.

పరమ ! నుఖప్రద ! - పావననామా !

గరుడతురంగ ! జ - గన్నతధామా !

శరధిగభీర ! ని - శాచశోష !

నిరుపమతేజ ! ము - నిస్తుతవేష !

269

గద్య.

ఇది. శ్రీమద్వేంకటేశ్వర వ్యవసాది లభ్యానర్థశచతుర్విధ కవిత్వమహత్త్వాభి

రామ, భూసురకుల ఊరపారావారహర్షశర్వరీసోమ, శ్రీవత్సగోత్ర

పవిత్రాపస్తంబనూత్ర, సావిత్రీలక్ష్మీస్మసింహార్చపుత్త్ర),

మకవిజనవిధేయ, పిచ్చయనామధేయ ప్రణీతంబగు

విజయాశ్వచరిత్రంబను ప్రబంధంబునఁ బూర్వ

భాగంబునందు సర్వంబును స్వప్రాశ్వాసము

సంపూర్ణము.

శ్రీమద్వేంకటేశ్వరార్చనము.

శ్రీరస్తు.

విజయాశ్వ చరిత్రము

ఉత్తరభాగము

సథమాశ్వాసము.

- క. శ్రీభవన ! భువనవందిత ! వైభవ ! పరిపూర్ణ ! రుక్మ - వసన ! మహార
మ్యాభరణ ! వజ్రకవచ ధ ! రా ! భుజగేంద్రాద్రిధామ ! - రమణీకామా ! 1
- వ. దేవా ! అవధరింపుము. సద్గుణగణవికారదులగు శౌవకాదులకుసన్నతపుణ్యకథాశ
తాంగ నూతుండగు నూతుండిట్లనియె. పూర్వోక్తప్రకారంబునవిజయాశ్వమహీశ్వ
రుండునిజతేజంబున నెల్లరాజులనుజయించి మించినవైభవంబున సత్యంబును ధర్మంబు
నుందోడుగానకలజనరంజకుండై, యనేకజన్మంబులొనరించికీర్తిగాంచిపతివ్రతాశిరోమ
ణియు సర్థాంగలక్ష్మీయునగుయశోవతింగూడిసమప్తనుఖంబులుననుభవించుచు, రాజ్య
పాలనంబొనర్చుచుండెనప్పుడు. 2
- క. కలనైనబలికిబొంకం ! దలఁపనివిజయాశ్వమూన్య - తప్రతగదిమం
బలివేణియశోవతి ని ! శృలమగు సాధ్వీత్వమహిమ - జాలగవెలనెక. 3
- క. సత్యంబునందుఁబాతి ! వ్రత్యంబునవీరిఁ బోలు - వారలుగలరే ?
యత్యంత్రమడంపతులని ! ప్రత్యహముంజనులువాగడఁ - బరఁగెడువేళక. 4
- క. ఒకనాడంబుజనాభుండు ! సకలచరాచరివితాన - సంయుక్త జగ
త్త్రికసంరక్షణకార్యో ! త్సుకుండైవైకుంఠమందు - శుభకరలీలక. 5
- సీ. శ్రీదేవియొకవంక - భూదేవియొకవంక - తెలఁగినింజామరం - బులనువీన
యజుండుముండబులిచ్చి - నిజకల్పితంబైన - సృష్టిక్రమంబెల్ల - జెప్పుచుండ
మ్రొక్కికరంబులు - ముకుళించి శక్రమండు - దనకవ్వనుఖములు - మనవిఁజేయ
నెప్పుడెయ్యదియాన - తిచ్చునోయనిభక్తి - గదిసిమాయాకాంత - గాచియుండ
- గీ. సన్నిధినినడ్డమైమాఁగి - యున్ననుదల ! సన్నగాంచిదిక్పతు - లావుటాదొలఁచ
నపుడపుడును వివ్వక్సేనుఁ - డచటమించు ! నందడినడంపనటునిటు - సంఘరించు. 6
- సీ. ఓంనమస్తే పురు - షోత్తమకాంచనాం - బరపాహియనిమునులో - ప్రస్తుతింప
వందేచిదానంద - వాసుదేవముతుండ - రక్షింపువానుచు ని - ర్జ్వలంబాగడ

- జయజయపద్మాత్మ - సర్వలోకాధార - దయాఽజ్ఞాడుమనిభక్త - తతులువేడ
సాష్టాంగములశంఖ - చక్రధరావ్యుత - పాలిపుమని ప్త్యు - పరులుమొక్క
- గీ. ప్రవిమలానర్హ భూషణ - ప్రకరరత్న | కాంతులెంతయుమించిన - ల్లిడలబుర్వ
శేషతల్పంబుమీఁదనా - నీనుడగుచు | నొసరఁజేరింగంబున - నుండువేళ. 7
- నీ. తనకుఁదానైహస్త - ముననుండుమహతయిం - పలరసప్తస్వరం - బులునువలక
నీరహీగతుమన - తారాఽస్రములమించు - దేహకాంతులునలు - దిశలబుర్వఁ
బెనఁచిజాఁగగనీక - బిగియఁజుట్టినయట్టి - జడముడికిరమునఁ - జాలనొప్ప
పొలుపుగాఁదులసిపూ - పలపేరులరమున - నోలివిజ్ఞోడులై - వ్రేలుచుండ
- గీ. తగముఖంబునగోపించు - దనముమెఱయ | మదినిహరిచింతనాసక్తి - పొదలుచుండ
వేగఁజనుచెంచెక్తి నే - వింపఁదలఁచి | నయగుణవికారదుండగు - నారదుండు. 8
- చ. ముదముననట్టా వచ్చుముని - పుంగవునింగని పొరులెల్ల
ల్లదెగుఁడెగుఁచెఁగల - హాశనుఁడెంతటి వింతమాటలిం
పొదవఁగనింకఁ దెల్పడినో - యూరకరాఁడటె నువ్వుగింజనా
నదుతగనోటనీతనికి - నారదుకక్తి నెఱుంగకక్కమే ? 9
- అ. ఎవటైననెవరి - శేనియువాడుగ | ల్పించుటొండెయ్యట్టి - విషయమైన
మదినినిబ్బొనక - పదుగురికించెల్పు | టొండెవృత్తిమిన్న - కుండఁడితఁడు. 10
- చ. అని తనుఁజూచివట్టుకొను - చంతలనింతలనిల్చి భక్తివం
దన మెనరించువారలము - దంబునఁగల్గొని చేయిసాఁచిదీ
ననలొనరించుచుఁజనిను - వర్ణమణీమయమైన యబ్జనా
భుని మొగసాలఁజేరికర - ముల్ముకులించి నమస్కరించిరాకా. 11
- వ. ద్వారంబుఁ బ్రవేశించి చనునప్పుడచ్చట మధునూదన సందర్శనాసక్తచిత్తులై యరుదెంచి
యున్న దేవ్వి సముదయంబులు సమ్మర్దబాహుశృంబు కతంబునఁడెఱిపిఁగని యావలం
జనవలనుగాక యుపాయంబు నరయుచుండ్రోద్రోపులాడియలసటపెంపునంజిక్కిసాక్కి
ప్రక్కలకొదిగిత్రిమ్మలంబడినొక్కికడచివనమక్కు లేకగ్రుక్కిళ్లుప్రింగుచునిక్కినిక్కి
యట్లులైత్తిచూచువారను, చూచువారికింగోచరింపకపుడెచందంబునవైననుండ్రోచికొని
పోవలయునని యోజించిపీచుగోచులబిగియఁగట్టియొండొరులురాచికొనుచుమైచమటలు
దిగజాఱలాఁచిలాఁచిసందారసేయరుగును పెంటరాకనిలిచినవారింజేపీచిపిలుచువారను,
పిలుచువారలయెలుంగునాలించియెక్క డెక్కడనని నలుకెలంతులందిలకించుచు నిఱకటం
బులందవిలియు సరకునేయకవిరునుదనంబున ముంగలంగలవారలందల కడవియరుగుబల
వంతులపిరుదండవిలిపదపదండనిక దిపికదిపియదలింపుచు మెల్ల మెల్లగానడుగులిడువారను,
కదిపివనాశింగదలనీక వెనుబుడంగదిమిలేహంబులుపదరనిదియేమి మొప్పెతనంబని కోపించి

కటంబులదరదనంబులగీటుచు దారివిడక మోచేతులంబొడిచిపోరాడువారును; పోరాడు
వారిందూఱుచు వారింపరాజులక దూరంబుననుండి కారణంబడిగి నేరంబులెంచు తరు
ణంబుగా చూచకుండుండని సారెసారెకుండీరిపలుకువారును, పలుకువారలకూకలువిని
మూకగడచి వీరమీఱనే కరణీనైనం బోకున్న కాదనిడిగొనిముందుండువారల చికా
కుపఱచి తలతలండుని యటునిటుండ్రోసివాకిలిదాటి పోవనుంకించువారున్ననై, వారు
వారు తాము ముందఱునరుగ గమకించుచుగ జిబిజింబడిగడదొంచుచుదండంబులెరికించుచు
గొంతతడవునిలిచియుండుతఱిఁ డనరాకయెఱింగి దౌవారికులు మహాప్రయాసంబున
సచటిగుంపు నెఱపియొక్కింతపోయవడంజేసి దారిగలిగించివెచ్చిచివలంబునంతసంబున నట
నుండికదలిసలుగుడులంబడితప్పించుకొని ద్వారంబు దాటిలోపలజొచ్చి క్రమక్రమంబుగా
ననేకకష్టాంతరంబులుగడచి పోయిపోయిముందటత్రిజగన్నాథుండును, త్రిగుణప్రధా
నుండును, ప్రముదిత చంద్రదింబవడనుండును, పరమపురుషుండును, భక్తవత్సలుండును,
శాంతస్వరూపుండును, నీలవర్ణుండును, కరుణామయుండునునగునలిననాథుండున్న నగరుఁ
బ్రవేశించి, యచటిమనోజ్ఞ తరాసల్పచిత్రకల్పంబులకును, నిరుపమానాలంకారసౌభా
గ్యతోభావికేవలంబులకును, నాశ్చర్యంబునొందివర్ణించుచు జేరఁజనియవ్వుడు. 12

సీ. నిత్యయోగాభ్యాస - నిష్ఠాగరిష్ఠులై - యొప్పుపకానులఁబ్రయఁ - బొసవమనిచి
యనయంబు నేమర - కాశ్రయించినుతించు దేవతలనుఁగృహ - దృష్టిజూచి
యనుపమపుణ్యక్రి - యాఘలసంసిద్ధి - నలరుఁతురుహల - నాదరించి
గతియనినమ్మి - మృతినిబ్రార్థనజేయు - భక్త్యంతతులకా - పదలుమాన్వి

గీ. సకలలోకములకు - శాంతినిఁజేకూర్చి | నిర్వికారబుద్ధి - నెఱయ మెఱయ
భానుకోటితేజః - బరమాత్మునీశ్వరు | సర్వసమునిఁగుశలుఁ - జక్రిఁగనియె. 13

మ. కనిసాస్త్రాంగ నమస్కృతుల్పలు మరుం - గావించి తామెడ్పుకే
లును ఫాలంబునగీలుకొల్పి యజును - శ్లోకుం జిదానంబుపా
వనమూర్తికజగద్దీప్తయజు - ద్వవ్యాపకుకభక్తిని
ట్లనిభావించినుతించె సంయమివరుం - డామ్నయవాక్యంబులక. 14

చ. జయజయ! చక్రహస్త! నర - సన్నతభవ్యపదాంబుజద్వయా!
జయజయ! విశ్వరూపధర - ! కాశ్వత! శాంతగుణప్రధనా!
జయజయ! నజ్జనాశ్రయ! ని - శాటవివాశ! ఖగేంద్రవాహనా!
జయజయ! ఘోరశిల్పిపతు - మేధవికర్తన! పుణ్యవర్తనా! 15

మ. జయ! లోకైకశరణ్య! శార్దూర! దు - వృద్ధయ! గోపిజన
ప్రియ! సంపూజ్యచరిత్ర! సర్వసమ! యు - ర్విభృద్ధరా! సిద్ధని

- శ్చయ! సర్వజ్ఞ! వికారదూర! కరుణా - సంపూర్ణ! తేజోనిధి!
భయవిధ్వంస! విపన్నపాల! ఫణిరా - ట్పర్యంక! భద్రాత్మకా! 16
- క. మందరధరి! నందకకర! | మందరమదనారవింద! - శుభకర! పరమా
నంద! శతానందమతా! | నందమతా! నీకునంద - నంబుముకుందా! 17
- క. సింధరసంరత్నక! దర | కంధరి! కంధరనిభాంగ! - కలుషవిభంగా!
కంధిగభీర! హరీ! గ | రావంధారివి నాశకా! జ్ఞా - హరజ్జనకా! 18
- ఉ. వారిజనాభ! భక్తజన - వర్ధన! పాయపపాల! దీనమం
దార! పురాణపూరుష! గ - దాధర! వర్ణితరమ్యవేష! సం
సారమహర్ణవోత్తరణ - సాధన రూప! జగన్మయా! నమ
స్కాంతమనీకునన్నుగృహ - గాంచితృత్యాధునిజేయుమీశ్వరా! 19
- సమ్మిళితనాగబంధకల్పిత పద్యద్వయము.
- క. నారాయణ! దేవేశా! | శారీ! మురముఖ్యరాక్ష - సక్షయ! సకలా
ధార! మద! యజరా! శృం | గారాంగా! శుభనివేశ! - నాగారాధ్యా! 20
- క. ధీరా! పరమ! వివేకద | మారామాకాంత! భాస - మానాస్యా! శా
ర్యారంభప్రీణన! య | జ్ఞారాధ్య! జలజధరణ! వి - హయతతత్త్వా! 21
- క. అనిమతీయుఁ బెక్కుభంగుల | వినుతించి భయంబు భక్తి-వినయంబునునె
మ్మనమునఁ గదురంగఁబునఁ | పునరభినందనము లతఁడ-పుడుజేసితగ్గఁ. 22
- క. ఒకయోర నిలుచుటయు నా | సకలజ్ఞుండైన హరిప్రసన్నముఖుండై
నుకృపాయుతపీక్షణమా | లికలలముతోనంగ నగ్గ-లికఁగనెనతనిగ్గఁ. 23
- క. కనియుప విప్రేంద్రపు క | మృనికనుసంజ్ఞక పానర్ప - నదితెలిసింజుటగ్గ
తనకొనఁగిన యర్హాసన | మున మునిగూర్చెండెమదిబ్ర - మోదముమీఱగ్గఁ. 24
- క. అనురమునినిఁ గనుంగొని | యానురహరుడపుడు మంద-హాసము తనరం
గాసత్ప్రసంగగోష్ఠీ! వ్యాసంగము మీఱనిట్టు - లనియెగ్గ మునితోగ్గఁ. 25
- ఉ. ఓమునివంశ భూషణ! స-ముజ్వలతేజ! వివేకపూర్ణ! నీ
వేమరకెల్లలోకములు - నిచ్చమెయింజని సంఘరింతువే
మేమివిశేషముల్లుగు - నిత్తెఱిసెచ్చటనుండిరాక నా
తోమొగిలుల్కుమా వినఁగు-తూహలమయ్యెడునేడనామదిగ్గఁ. 26
- క. నీకుండెలియని విషయము | లోకంబుల నెందునుంగ-లుగ దొకటియున
ప్రోకాళిలపమై ని | ర్వాప్రకటమతి సంఘరింతు - పఖిలజగములగ్గఁ. 27
- క. ఇంతకుమును వినియుండని | వింతగమదిఁదోచు నూత్న - వృత్తాంతమునా
లింతుంగలిగినఁ దెలుపుము | సంతసమొప్పుగ పలుదు-శంక మునీంద్రా! 28

వ. అనియడిగిన మధునూదనునిమగురభాషణంబులకలరితనయం దాజగధీశ్వరునకుంగలకరుణా
విశేషంబునకు మంతనంబునసంతుష్టివహించి మించినభక్తిగరంబులుమునుపించివినయం
దెనయ సద్గుణగణవికారమండగు నారదుండిట్లనియె.

29

మ. జగదోద్ధారక ! నీవెఱుంగని విశే - వంబుల్వినోదంబులం
దగనెందేనియుగల్గునే ? సకలవృత్తంబుల్ విచిత్రంబులూ
వృక్షగల్గించెడినాడ పీవ నినుద్యుత్తుంజేయఁగానేర్తునే?
నిగమాధార! నురేశ్వరేశ్వర! హరీ! - సేనెంత ? సామాన్యఁడె.

30

క. లోకంబులు పదునాల్గును | నీకుక్షింగలిగియుండ - నీరజనాభా!
నీకుండెలియనివింతల | సేకరణించెలుపనేర్తు - నివికలవనుచుకొ.

31

క. సకలమున నిండియుండువు | సకలము నీయందగలుగు - సర్వమునీవే
యకలంక భవ్యమూర్తి! యొకటైనను నీవెఱుంగ - కున్నది కలదే?

32

క. తెలియుదువన్నియు నెదియును | దెలియని యట్లుండువజ్ఞు - తీరుననీకుం
దెలుపఁగలఁగ సేర్పటియుం | గలదే ? ముల్లోకముల నొకండింకనజా !

33

ఆ. అఖిలభూత సమద - యాశ్రయంబై నట్టి | విష్ణుప్రత్యయంబు - నెలయఁజేయ
నడఁపనవనేర్తు - వజహరారులైన | నీప్రభావమెఱుంగు - సేర్పకలదె ?

34

సీ. అలయశోదకుకుక్షి - యందులోకములెల్ల - నిమిడియుండుటనోట - నెవఁడునూపె
స్తంభంబులలోబుట్టి - దైత్యబాలునివల్కు - నెఱవేర్చిక్రమమాట - నెవఁడుబ్రోచె
సభలోనబురులువ - స్త్రుములూచ్చుతఱినార్తి - నెదఁదలంచినకాంత - నెవఁడుగాచె
గ్రాహంబునకుజిక్కి - కడుభక్తివేడిన - నేగియాగజరాజు - నెవఁడువిడిచె

ఆ. నీవకాదే! వాద! నీమహత్త్వంబెన్ను | మమ్మువంటి యల్ప - మతులతరమె ?

పరమపురుష! భక్త-పాల! మురాంతక ! వందిత ప్రభావ! - వానుదేవ!

35

ఉ. అజ్ఞాఁడు నీజగన్నుత మ-హత్త్వముగానఁగలేడు, కాంతుఁడై

విజ్ఞాఁడుయొగపద్ధతి వి-వేదనసేయు, భవత్ప్రసిద్ధమా

ప్రజ్ఞ నెఱుంగగామదిని - భావనజేసి కలంగు జాలకా

స్త్రుజ్ఞాఁడు, సత్యముందెలియఁ - జాలరు తాొకరుం జనార్దనా !

36

చ. ఘనగుణపూర్ణ! నీవఖిల - కారణకర్త వెఱుంగనట్లుగా

ననునొక పెద్దఁజేసి తగ - నావలనంబ్రయమా విశేషముల్

వినఁగదలంపు నేయుటిది - వేడుకమాత్ర మెకాని నీవెఱుం

గని కతన న్యచింపుమని - కాదిపుడివ్విధిగోరు టేశ్వరా !

37

చ. ఘనుడవునీవు నేనుడువఁ-గా వినసెంచిన యట్టివేశఁగా

చనుటుచితంబుగాదెట్లేగి - సంతపధింపుట మేలుగానఁ గ

- స్థానినవి శేషమొక్కటి వి-నోదముగావవియించెదంబ్రియం
బున నదియాలకింపుము సు-భూషణ ! పేశలమంజూభాషణా ! 38
- గీ. అనిననవియెట్టిదోఁ దెల్పు-మనుచు మోద | మమరణద్వాత్మండముని - నడుగుటయును
వినయ మొప్పుగ నిట్లని-విన్నవించఁదొడఁగెనతఁడు సంతోషంబు-గడలుకొనఁగ. 39
- చ. అవనిగలండు పార్థివకు - లార్జవ పూర్ణసుధాంశుఁడోయనం
గులయ నాయకుండొకఁడ - కుంతిత శౌర్యధనుండు దుష్టశా
త్రాణముదకుంభిమస్తకవి - దాణదారుణ ఖడ్గపాణి దు
శ్చ్యవనసమానవైభవ స-మన్వితుఁడెన్న నతండుమాధవా ! 40
- చ. అతులితలోకసన్నత గు-ణాకరుఁడెందు వంతకంతులం
దతనికి రూపమందు సరి-యాటకొకండునుఁ జాలఁడెన్నఁగా
శ్రీరజనకల్పశాఖి బుధ-జీవనుఁడార్త శోభ్యుఁడెంతయుం
జతురుఁడు వైద్యవంతుఁడ వి-చారుఁడుదారుఁడు శూరుఁడాజులక. 41
- గీ. ఆముష్మయణఁ డుత్తముఁ | డామానవ విభునకు విజ-యాఖ్యుండనఁగా
నామము కరుణాపూర్ణుఁడు | సామాన్యుఁడుగాఁ డతండు - శాంతాకారా ! 42
- గీ. మృదులమాధుర్యభాషి స-మీత్యకాఁ | మరధరామభక్తియు - మానృతంబు
నతనికిం దోడఁబుట్టువు - లనినయెడల ! నతిశయోక్తిగా నేరదో - యబ్జనాభ ! 43
- చ. అడిగిన నెద్దియైనను బ్రి-యంబున లేదనికెచ్చఁగాని తా
జడియఁడు తోవముంగొనఁడు - సంకట మొందఁడు సత్యమార్గముకొ
విడువఁడు వైస్య మొందఁడెద - వేసటఁబూనఁడు వానిబద్ధియుకొ
నడవడియుకొ వచించుటకు - నాదగు నేరుపు చాలదయ్యతా ! 44
- ఉ. ఇంద్రునకుకొ స్వకీకసము - నిచ్చినయట్టిదధీచినాహరి
శృంధ్రునిఁ గర్ణునింజయు ని-శాటపతికొ శిఖిముఖ్యులైన యా
రుద్రవిస్తన ప్రియుల - రూఢిగమించఁగ జాలుదాతభో
గీంద్రశయాసయాస్పృశున - కెవ్వని సేవఁబోల్చి చెప్పదుకొ ? 45
- సీ. తనివినొందగనిజ - దానధారావృష్టి - నర్థిసందోహస-స్థములదడపి
ప్రాకటకరుణాన - లోకనామృతమున - నార్తులసంకట - వ్యాధులడచి
యనమానబాహుబ - లాటోపగరిమచే - రిపులగర్వధంబు - లవహరించి
సత్యవ్రతానూన - సంకల్పమహిమాప్తి - ననృతవాదులకుని - గ్గడరఁజేసి
- గీ. నిఖిలవిక్రమలదనకీర్తి - నిండినెలయ | సంతతాక్షిణ సౌఖ్యభా-జననిరంకు
కాధికారాభివృద్ధి రా - జ్యుంబునేలు ! నతఁడు, వైకుంఠధామ ! లోకాధిరామ ! 46

- గీ. అతనిగర్మపత్నికి యశో-వలియనంగఁ | దనరు నాహ్వాయమాయంతి - కెనయనుటకుఁ
దగినమానినీలేదు భూ-తలమునందు | నిక్కమీమాటనమ్ముము - నీలవల్ల! 47
- గీ. అఖిలశుభలక్షణములు స-య్యతినయందు | మించికాన్నించు మూర్తీధ-వించినటుల
నామెలావణ్య మెన్ననా-యట్టివాని | కలవిగాదింక వేయెల - కలుషదూర! 48
- క. సతీయు నరుంధతియును బా | చ్చతియు సరస్వతియు నిర్జ - చప్రభుసతియున్
జతగారననగును యశో | వతికిం బతిభక్తిని-భావను లేజా! 49
- క. అమరుడు వానదాంబ | త్వము హర్షవిధంబులన్ మ-దం దెనయంగను
త్తమలీలవారు పెలఁగెడి | క్రమమంతయుఁ జూచితీఱఁ - గావలయుహరీ! 50
- క. సతీయుం బతిగావాల | జతగూర్చిన యట్టిపద్మ - సంభవునేర్పిం
కితరులకుఁ గలదె? యహాహ! | నుతియింపందగునువారి-నోరారంగన్. 51
- క. శ్రీపురమనియెడి యాధర | జీవతి పట్టణమునుండి - నేనిపుడు భవ
ప్రీతిపాదాబ్జద్వయనే | వాపేక్షజనించినచ్చి - తల్లననిటకున్. 52
- చ. విలసితభంగినేడు పృథి - వీనురయాచకకోటికోరిను
జ్వలమణిభూషణాంబర స - వత్సగవీడ్విపైంధవాదులిం
పాలయ నొసంగెనొక్కొకని - కొక్కొకవేయిటినిట్లు నిత్యముం
దలఁకకతండునేయు వివి-ధంబులుదానము లిందిరాప్రియ! 53
- గీ. అతనిపరమార్థచింతయు - నతనియీవి | యతనిదృఢనిశ్చయంబును - నతని నియతి
యరసి ముదమందుచుండును-నప్పుడపుడు | నిపుడునుంగాంచినచ్చితి-నిరపుమీఱ. 54
- గీ. రాత్రియనరాదు పగలన - రాదుకనిన | గడియన్నేవైనగానియు - నెడమఁదెఱపి
యెదవదతనిహజారంబు-నొద్దమాఁగి | యుండు యాచకజనకోటి-యోముకుండ! 55
- గీ. నిరతమునువాని మొగసాల - నిల్పియున్న | భూరిదానధ్యజాగ్రహం - టారవంబు
లతడొనర్చుదానముల సం-ఖ్యనునుపర్చి|నరునకెటింగించువాడ్పున-మొరయుచుండు. 56
- క. ఇది నేనెఱింగిచూచిన | యది నున్నే తెలుపవలయు - ననుకోరిక నా
మదిగలిగియు నీవెఱుంగని | యదికలదా! యని తలంచి - యన్ననెఱిహరీ! 57
- ఉ. ఇంతకుమించు చిత్రమింక-నెయను గల్గదుజూచిచూచినే
నెంతయు సంతసించుదు మహీధరినంతటివానిగాంచి నే
నింతకుమున్నెఱుంగఁ గడు - నెక్కుడుమాకిది, యంతెకానియో
దంతినలేణ్యపాల! కుభ-హాయక! వింతగ నీకుఁదొంచునే? 58
- క. అడిగినఁ దెలిసిన విషయము | నుడువంగావలయుంగాన - నుడివితినేఁ జొ
చ్చడినను జొప్పడకున్నను | గడకున్న వింటివిదలకుండు-గఁగ నదిచాలన్. 59

- చ. అనిసురసంయమిప్రవరుఁ - డద్భుతమౌ విజయాశ్వధారుణీ
శునిచరితంబువిన్ని హరి - మాక్తముభక్తిఁ బరించి మొక్కినన్
గనికనకాంబరంబడతని - గాఢసమోష్పఁగ నాదరించి నె
మ్మనమున సమ్మదంబడర - మంజుమ్మదూక్తుల నిట్లనెన్ దగన్. 60
- చ. వినుమొకమాటఁ జెప్పెదని - వేకము మీఱఁగ నెవ్వఁడువ్విస
జ్జనహితమైన కృత్యములు - గల్గుచు గగ్గమునాచరించు న
య్యనఁగఁడు నాదయంబడ యనర్హఁడునుమ్మనయంబునట్టివా
నినిఁ దగుభంగిఁగాతును మున్! యిది నామత మెల్లభంగులన్. 61
- మ. జలజాతోదఃపుత్ర ! నేఁడు విజయా-శ్వహృదరాధ్యక్షసంపెం
పలఘుప్రజ్ఞయు గర్మబుద్ధియును సత్ప్రప్రీతియున్ శీలునున్
జెలియంగా వచియించి నాడెపు కడుంధ్రపుంపవైతికమదిం
గలరే ? క్రొత్తనిశేషములైలియఁ బల్కన్మేర్పునీబోంట్లొకన్. 62
- క. వినఁదగిన మంచివిషయము | వినిపించితివయ్య ! నీప్ర-వీణతమటి యే
మునికింగలుగఁడు తెలియని | వినుతంబగు చరిత మొకటి - వింటినిదనివిన్. 63
- సీ. కలఁగక పేదసా - దులుసంతసింపఁగాఁ - జెలఁగినతార్కర్యము - జ్ఞేయవారు
నురలయఁచునురా - నురలయఁచునుభక్తి - గలిగినత్పథమున - మెలఁగువారు
పరమార్థబుద్ధిని-బాయకతగునీతి - శిష్టలవేడ్కఁబూ - జించువారు
విత్తశాస్త్రమువీడి - నెగటొందకతిగులఁ - దృప్తినొందఁగాద-రించువారు
- అ. ప్రియులునాకు వారి - విడువకరక్షింతుఁ | గుజనతతిసలంతుఁ - గ్రూరభణితిఁ
బలుకులేలనాడు - భక్తసంతతికిల | నందరాని నుఖము-లెందులేవు. 64
- శా. నుజ్జానంబునమించిత త్వమును సం - శోధించువేదాంత శా
స్త్రజ్ఞులైన, తపః ప్రభావమునమోక్షంబొందఁగా నర్హుల
ప్రాజ్ఞులైన, కసంగజాలరుననున్ - భక్తుల్ మదీయాకృతిక
ప్రజ్ఞాచాతురిచేసెఱింగితనివిన్ - వర్ణింతుర శ్రాంతమున్. 65
- క. నుజులరక్షించుటకును | గుజుల శిక్షించుటకును - గోరుదునగుటన్
వృజినంబుబడివేసేనా | విజయాశ్వనిఁ బ్రోతునెల్ల - విధములననఘా ! 66
- అ. వానిచిత్తశుద్ధి - వానియౌదార్యంబు | వానిధర్మవాంఛ - వానిసత్త్వ
భాషణవ్రతంబుఁ - బరిశీలనముఁజేయఁ | దలఁపుగలిగినాకుఁ - దాపనంద్ర ! 67
- ఉ. నేనుధరానురాకృతిని - నేడటకుంజని మాయమాటలన్
వీనులకింపుగాఁబలికి - వెడ్డనదానమువేడినేర్పుమై

వానిసలంతునీవిపుడు - వల్కి-సభంగిని సత్యధర్మముల్
మానకయుండె నేనియన - మానకుభంబులూసంగదుంగృపణ్.

68

క. నీపునురమ్మచ్చోటికి | నావెంటంబోయిచూచి - నంగానిమది
యావేగముదీజుదును | మ్రోవిగమునైనంగలత - మిరుపురమతనికె.

69

వ. అనిపలికినవనజనాభునిపలుకులువినినాడగుండుతనమనంబుననయ్యుందిరాపతికినజనులయె
డంగలయనురాగంబును, దనవైమించువాత్సల్యంబునుండలించి, సంతసించి కరంబులు
ముకుళించినమగ్గురించి, స్వామీ! మహాప్రసాదంబు దేవచిత్తైను సారంబుగాబ్రవర్తిం
చుటకు సంసిద్ధుడైనెయున్న వాడనని విన్నవించియప్పడు.

70

ఉ. ఇట్టిపనుల్గదా! సతత - మిచ్చడలంపుదు రాజులీముఖ
గట్టితనంబువెంటజని - కాంచెదనేనును, మానవుండుదా
బట్టినకార్యముక విడచు - పారునియాకృతిఁ దాల్చునంతనే
జట్టనశిష్యురూపముఁ బొంగంగవహించెద, నంచునెంచగలకె.

71

సీ. ఒనఁమోమునదీర్చి - యుండినగీరునా-మంబువేలగు గంగ - మట్టిగాంగ
గట్టిసీమఁజెలువారఁ - గట్టినయట్టికా - కేయవస్త్రమునార - చీరగాంగ
రాజిల్లారత్నహా - రంబులన్నియుదుల - నీదారువూసల - చేర్చగాంగ
నమరంగానెమ్మీన - నలదివగండంబు - పాలుపుమించువిభూతి-పూతగాంగ

గీ. హస్తములబట్టియుండెడియట్లమరియు | నంబుకలితకుండియును దం - డంబుగాంగ
సౌరుమించినమంగురు - ల్లటలుగాంగఁ | దపనీమేంబుఁదొల్యెమందగధరండు.

72

క. ఆపుణ్యమూర్తివందిత | తాపసరూపంబుఁజూచి - తనలోనముదం
బాపాదిల్లగనెదితగ | దీపరమేశ్వరునకొప్పు - నేయాకృతియుకె.

73

ఉ. తాపసభావవీధులన - దాప్రియమొప్పుమెలంగవనికీ
తాపసవేషమెంతపని - దానవవీరులఁగూల్చునెన్నియో
రూపములంధరింపఁడె? ని - రూఢముగాఁబ్రతిలోననీప్రతి
జ్ఞాపరుడంచుమెచ్చి నుర - సంయమిశిష్యునిపోల్కినయ్యెఁదాకె.

74

క. వారిరువురున త్తటింగా | ర్థారంభమెల్లనలిచి - రభాత్మఁడునా
వేదికవిశ్వంభరుడనె | నాఁడుడునునుగ్రశర్మ - నావేదనెకె.

75

గీ. అటలమనియును శిష్యుండు - నై మురాంత | కాబ్జభవనదీక్షలువేగ-నచోటుగదలి
శ్రీతికిజనుదెంచినమ్మనా - శ్రీపురంబుఁ | జొచ్చిరాజమర్దంబున - వచ్చుచుండ.

76

క. వారలతేజముఁగనుఁగొని | పారజనుల్మిగులచెఱగన - పడియటునిటువే
దురముగఁదొలగినిలూచుచు | వీతెవరోపెద్దలనుచు - వీక్షింపంగలె.

77

వ. అప్పుడప్పుద్మావల్లభపద్మసంభవ సంభవులుతత్పురాలంకారంబుఁగాంచి మెచ్చుచు మెల్ల మెల్లగానడిచి రాజద్వారంబుఁజేరంజనుఁడెంచి యచ్చట.

78

కా. మాతంగంబులు గోవులశ్వతతులు - న్మాణిక్యమంజూషలు

న్భూతికమించువిభూషణంబులు మణుల్ - వస్త్రంబులుక విత్తముక
బ్రీతికభూపుడొంగఁగై కొని మహా - వేడ్కధరాదేవం
ఘాతంబుల్ను దెంచుచున్న యనిజో - కక మెచ్చివర్ణింపుముక.

79

శీ. భారమైమాయంగ - నేరకయొకకొంత - పడసిన విత్తంబుఁ - బాటవైచి
చలదన్ననిచ్చె నీ - వారుమంబులనునా - కిన్నియేల ? నటంచుఁ - గొన్నివిడిచి
యొసఁగినమణులలో - నురవగుకొన్నిటి - నేటికై కొనిశేష - మెగయఁజల్లి
తమకెదురైన పే - చలకుసద్ధులకుఁ దె - చ్చినధనంబున సగం - బునునొసంగి

అ. వచ్చువిప్రవరుల - వారలుధనమువైఁ / గలయలక్ష్మ్యబుద్ధి - కతనఁజేయు

కావ్యములనుగాంచి - కడునబ్బురముఁజెంది | రిదివిచిత్రమెందు - నెఱుంగమనుచు. 80

క. ఈరెణిఁగనుమఁగై తప | భూసురయుగశంబుజనులు - పొడఁగనిపొగడం

గానుందరమగురాజ స | భాదనదావరమునకు - వచ్చినిలిచినక.

81

క. అటఁగాచియుండు భూపతి | భటపరులక్షించియపుడు - వారలదగువి

స్ఫుట తేజోత్కటమహిమకు | విటతాటముఁజెందిసభకు - వేజనిభక్తిక.

82

చ. అటఁగొలుపున్న భూపకు - లాగ్రణిక్లగ్నిరోనకేంద్ర ! నేఁ

డిటకొకమానిశిష్యయుతుఁ - డెచ్చటనుండియొవచ్చెవచ్చి వాఁ

కిటనదెయ్యన్న వాడతని - కిక్కరివారినిఁజూడమెందుఁదె

ల్పటకరుఁడెంచిసారమరి - భూపరగర్వహరా ! మహాప్రభో !

83

గీ. అనివాదరపు కావరు - లై నయట్టి | భటులుదెల్పినవిని యాన్చు - పాలమాళి

దిగ్గనమృగేంద్ర పీఠంబు - డిగ్గినభృగ్ | లిరుగడలఁగొల్పిరానెదు - రేగివేగ.

84

క. ద్వారమునభటులు నెప్పిన | తీరునసమానవిమల - తేజోన్నతిఁజె

ల్పారంగనిలిచియుండెడి | వారలఁబొడఁగాంచిభక్తి - వర్ణిల్లంగక.

85

వ. సొప్తొంగదండప్రజామంబులూచరించితోడితెచ్చియర్హనాశీనులగావించియర్హపాత్యా

దివిధులంబూజించినవిసయంబుగాఁ బ్రార్థించిమేలడిగివారలయనుమంగొనిసమీపంబున

నొకపీఠంబువైనువవిష్టండైయున్న విజయాశ్వమహావల్లభతల్లజానింజూచిచేయిసావిము

నీశ్వరుండవచ్చును.

86

క. స్వప్నీరుద్రవిచార స | మస్తగుణాధార ! నిరవ - మాన ! ధరాభృ

ష్టప్రకమకటకగితము | శిస్తమవిరాజితాఁగ్రుఘి | నిష్ఠితపీఠా !

87

- క. అనిదీవించియతండో ! యనఘా ! కుశలంబెనీకు - నాశ్రీతులకును
జ్ఞనులకుంబువులకునెం । దును మీకుంగొఱతగల్గదుగదా ! యనుడుకొ. 88
- క. మీకరుణవలననెపుడును । మాకేకొఱతలునులేవు - హాసీర్చదా ! ని
ర్వాక్కులహృదయలమై య । స్తోకప్రమదముననుండు - దుముసిరిమీఱకొ. 89
- చ. ఘనులగుమిమ్ముఁబోంట్లుతగు - కారణమెద్దియులేకరారు వ
చ్చిననది మాదృకుల్లాడరి - చేసినపూర్వఫలానుభోగమే
యనయగునొందుగాదు భవ - దంఘ్రులుసోఁకిమదాలయంబుమే
ల్వినుతిఁగెనెం బొసంగెనభి - వృద్ధి తొలంగె నఘంబులన్నియుకొ. 90
- క. పనిలేకురకపక్షిశ్రమ । మునకోరిచి యింతదూర - మున్నభామీర
సనుదేరయకద ! మీవ । చ్చినకార్యంబెద్ది యొక్కొ - చెపుడా ! నాతోకొ. 91
- ఉ. ఓవనుధామరాస్వయమ - హోదధివర్చద్ర ! మునీర్చద్ర ! నేనుమీ
భావమునందుజేకుటిన - వాంఛనుదీర్చెదమిమ్ముఁబోంట్లుకే
మేవిధిదైన సత్కృతుల - నేర్పడఁజేయట యొప్పుమాకుకొ
దైవముల్బునాదృశులు - తావకదానుల హృదుమిందఱుకొ. 92
- క. మహానీయులైన మీకుకొ । విహితములగు పనులొనర్చి - వెలయంగామే
విహపరసౌఖ్యానందము । వహియించుట యొప్పునదికు - ధంబగుమాకుకొ. 93
- క. ఇదితగునిదితగదనిమీ । మదిలోశంకింపవలదు - హాసీర్చర । స
మ్ముదమునఁ దెలుపుడ ! కోరికి । నదియెట్టిదియైన దీర్చు - ననివల్కుటయుకొ. 94
- ఉ. సంతసమంది యిట్లనియె - సంయమినాధుఁడురాజువర్చద్ర ! నీ
జ్ఞాంతియుధైర్యముర్చియము - శక్తియునన్యులకికనెందులే
దంతయుదృష్టి గల్గెవని - యించెదనాదగుకోర్కొనై నయొ
క్కింతతలంకునుంగొదుకు - నిత్రతీనామదిదోఁచెనెట్లనకొ. 95
- గీ. వినుముకష్టంబుయాచనా - వృత్తి యడిగి । నపుడులేదన్నయాదుఃఖి-మర్థియెఱుగు
నన్యుఁడెఱుగునె ? చావుమే - లంతకంటె । గానదేహీతివచనంబు-కట్టతరము. 96
- ఉ. ఉత్తలపాటుశంక వెఱి - యుకొవగదైన్య మధైర్యమూర్చుడ
గ్గుత్తికురుర్బలంబు వినుఁ - గుండడవెల్లదనంబులజ్ఞయుం
దత్తెఱుమంజునించు విక్ర - తంబగునాస్యము నీచయాచనా
వృత్తికిఁబూని యన్యులను - వేడఁగఁబోయిన వేళనర్థికొ. 97
- క. కావునవేడుటకష్టము । నావాంఛకొ బలికినంత - నలుగురువిననే
గావింపనేరనీపని । నావలనఁగాడటన్న - సగుబాటధిపా । 98

- ఆ. అగ్రజేందివచ్చి - యడిగిలేదను పించు | కొనుటవలననేమి - గొప్పగలుగు
నట్టియాజ్ఞమిగుల - హాస్యాస్పదంబగు | నడుగుతుంటయుక్త - మంతకంటె. 99
- క. ఈసందేహమునామది | లోసంధిల్లినకతనదె - లుప వెఱచెద జు
హృదందీర్చెదనతిగు | బాసయొనర్చినవచింతుఁ - బార్థివముఖ్యా ! 100
- ఆ. మొదటసనిసమాటఁ - విదవడపిప్పితివేనిఁ | గిల్చివంబుగలుగుఁ - గీర్తితొలఁగు
నొరులభంగిపైఁచి - యుండువారలనుగాను | నేనునినుశపింతు - నిశ్చయంబు. 101
- క. నామదిగోరికిఁదీర్చెడు | సామర్థ్యముగలిగియున్న - సమకూర్పుములే
దామానునునిర్మలంబు | బేమాత్రములేదు తెలుపు - మేమనియెదవో. 102
- క. సంశయముబొడమినపుడా | యంశముఁదాదోలుతఁదెలియ - నడుగుటమేలో
ప్రసంగమిహారా! రాజును | ఛాంకా! నేనిటులనంటి - ననికనియకుమా ! 103
- గీ. అనినదహసమొనరించి - యవనిమిథుఁడు | మానికట్లును, నయ్య! యే - మైననయ్యెఁ
గానిమడినను మానంబుఁ - బూనవలదు | తెలుపుఁడా! కోర్కెవెజిపింప - వలదునన్ను
- క. ఖలనినలేవలికి బొంతుఁ | గలనైననెఱుంగనేను - గైకొనుఁడాకా
వలసినరాజ్యమునైననుఁ | దలనైననొంగుదుకోము - దంబునదలఁకకో. 105
- నీ. అపరది క్షటమున - నర్కుండువొడిచిన - దిగ్గజంబులుమ్రెగ్గ - తిలఁగబడిన
భూమియునంబరం - బునునటునిటునైనఁ - గులకిలోచ్చయములు - గ్రుంగివచ్చుఁ
దడిలేకయట్టెనం - ద్రంబులువట్టినఁ - దలవాంచిఘోరాజు - దద్దరిన
తారకానిమహంబు - ధాత్రివైడుల్లిన - బహుభయంకరముగా - ప్రళయమైన
- ఆ. నెట్టిసంకటంబు - తెన్నిపొసంగినఁ | బారికాంక్షివృత్తి - పలికిబొంకఁ
జాలనేనునాదు - సత్యవ్రతంబును | విడువనునుఱులైన - విడుతుఁగాని. 106
- క. మీరెద్దిగోరిననుజే | కూరుతునని యఁటిమున్నె - కొంకేలో? నో
రారఁగబలికితిదిరుగ | స్నేహితునాజిహ్వాంక - నిర్గులభావా! 107
- గీ. స్థిరమునామాటమీకోర్కె - దీర్తునెట్టి | దైవఁగానియుమీపాద-మాననిజము
తెలుపుఁడా! యన్నముద మొంది-తొలఁగెకంక! యధిప! పనుమింకననుచుని-ట్లనియెమాని.
- కా. దూరీభూతమనోవికారులును ని - ద్దోషులృనుల్వారుఁ
సారణేశమునొందనొల్లరదిమో - తృప్తిపొందివచ్చుగుకో
దారలుత్పత్తిలంపదల్లినని - త్యంబుల్లదాయంచుదా
మారూఢింబలపోసివానిదమలో - నాసింపరెక్కాలముకో. 108
- మునులమతమట్టిదైనను | వినుతింపఁగ నొప్పతపసి - వృత్తినివిడకుం
డినవాడొనైననుజనిం | చెనుమదిసంసారవాంఛ - నృపవనాకుకో. 109

- నీ. వెలడుకంఠస్థుని - విసవచ్చెనాకర్ణ - ములురెండుచేతుల - మూసికొనుచు
గాంతలనెందైన - గంటినాకోపంబు - మించిదిగ్గనదలు - వాంచుకొనుచు
ముదితతనుపుర్య - మొదలెనామైదద్ది - రిల్లిమంత్రాంబువు - బ్రట్టుకొనుచు
బొలతిగూపముదలం - పునదోచెనాదోష - మొదలగామసిహారి - నెన్నుకొనుచు
- ఆ. పడఁతులన్న నేవ - పడుచుందునేముందు | పడమరొగిననుచు - బ్రట్టుతింతు
గభిలమునునున్న - నట్టిశిలమువీడి | కామసుఖముకొందఁ - గలిగెబుద్ధి. 111
- చ. కటకట! నాకిదేమిద్రుమ - గల్గెనొకాని సుచింపఁజాలని
పుటికెఱుంగవచ్చెనిది - బాగనియోగనావివేకమె
చ్చటలయమయ్యెనొక్కొంటలు - సంకల్పినాంధ జనించెవిదైతొ
ల్లిటివగమోక్షకాంక్షమది - లేదుగృహస్థుడకాటకెంచితికె. 112
- ఉ. మేనుగృహింపఁగానియులు - మెచ్చకభోగములుజ్ఞగించిపె
న్దాసలలోనభీకరమృ - గంబులునోడుగ యెండువేడికికె
వానకునోర్చిమానవుల - వానయైనను లేనివోటునకె
మానముఁబూనిపండ్లుపెని - మక్కుటయుక్తమే? మోక్షమబ్బునే? 113
- ఉ. ఎచ్చటనొక్కొమోక్షమిడ - నెన్నటికోసమకూడునంచులో
నచ్చిగమిఁగాదపమె - న్నగఁబూని గృహస్థగృహం
దొచ్చుచులేనిసౌఖ్యముల - వొందకమాని నటంచువీడగా
వచ్చునె? చేతిపండుబడ - వైచికుజంబునఁ బ్రాబుహునకె. 114
- చ. వినుమువృషాలశేఖర! వి - వేకవిహీనుడనై తపంచాన
ర్చిననుఖమబ్బునంచునిర - నించితిఁగృతినిన్ని నాట్లనా
కనరుసుటిల్లెఁగానితప - మందొకమేలును గల్గదయ్యెజ
వ్వనమువృథాచనెందుడు - వాధికమివ్విధి నాకుఁజేతుఁతెకె. 115
- క. ఈతీరుండులపోసియ | చీ! తగదీతపముగివము - జెడినఁజెడుదుం
బోతివిగృహస్థుడనై | భార్యతిగమచటొప్పనిటుల - నలయఁగనేల? 116
- క. అనితలఁచివినుగుఁగొనినే | వనవాఁముఘోరతపము - వయ్యంబనియొ
య్యనవిడిచిగృహస్థాశ్రమ | ముననుండిఁగవచ్చితింబ్ర - మోదముమిఁకె. 117
- గీ. వయసువృధఁజేసి సతులవై - వాంఛమాని | కూడునీళ్ళకువాచిపె - స్తువాలవండి
తనవుకృత్యింపఁగాఘోర - తపమొనర్చు | వాడునంసారిఁబోలఁగా - లేడునుమ్ము!
- ఉ. చేరువయాకొలంకువిడి - చెచ్చెరదవృధననుండువాహిని
... వారినిఁగ్రోలఁగాఱనెడి - వానివిధంబునఁ దృప్తిఁగూర్చుచు

- పారసుఖంబు మెచ్చకయ - సామ్యము ముక్తఫలమనరత్తిచే 119
 వారనిసంకటంబులను - వాడుచు మేనునలంచుటొప్పునే?
- ఉ. బాగిదిమేలుగల్గినని - భస్మవిలిస్తూకేరకడైవరుం
 జేగిరిగవ్వడంబునకో - యేగహనాంతర సీమనోమహా
 యోగముబూని బక్కనడి - యుగ్రపితాచము వోలెనెన్నినా
 శ్లేగతిగూరుచుండినను - నేమియులేదు ఖలంబువానికిక. 120
- చ. మతినిడియాలకింపుము - ముజుమోయమంజసంబూని
 శ్చిత్రమునునీకుంజెప్పెడఁబ్ర - సిద్ధిగనొప్పగృహస్థధర్మమే
 హితమొకరించునిష్ఠనుఖ - హేతువువోయదియంచునేదలం
 చితినికవేయునేమిటికి - నీ ! మునివృత్తియనర్హమెన్నఁగక. 121
- చ. కావున నెందేనియుచోకనుదరాంగింబునెకామనుఖంబులంబరితృప్తి కొందఁదలంచి తద
 ర్థంబుగానేశెంచితి. 122
- గీ. అనుచుబిన్న నవ్వెను - హావిభండు | వింతపడిమాని మాటలూ - క్కించనెపు
 తనమనంబునఁ జెంతించి - గర్వకాస్త్రంబు | హితమతోక్షలనతనితో - నిట్టులనియె. 123
- క. ఇదియేమిమాటమనివర ! యదనదయగు కోర్కెగలుగు - టరయఁగమనకం
 గాదువగదా ! ధర్మజ్ఞులు | గదియింతురెమనిని బాప - కార్యచయమునక. 124
- క. బాగనుచు నర్వసంగ | త్యాగులునాగాము లెటిగి - నట్టియనఘులుక
 రాగరహితులునునగు మీ | రీగతినిదురాశమనివ - హింతురె ? చెప్పఁడా ! 125
- క. నామతమెట్టిదోయని మీ | రీమాడ్కిఁబలికితెలియ - నెంచితిరేమా
 యోమునివర ! కాదనని | శ్లేమానియపేక్షనొందు - నిహనుఖమునకుక. 126
- గీ. అనినది యెట్టిదైనను - నయ్యెఁగాని | వినుమునా నిశ్చయంబిది - యనియెదపసి
 యతనిదృఢవాంఛవినిజ - యాశ్వస్యపతి | మఱియునబ్బురపడియిట్లు - మరలననియె.
- క. ప్రాపించుసంకటంబుల | నోవీకమైఁగడచిచింత - లొండకదృతిగాం
 మోపరుడుగాక వర్తిలు | తాపసముఖ్యుండు మిగుల - ధన్యుండుగదా ! 128
- క. అనిశంబునీషణిత్రయ | మునకుందగులై వికారముంజెదితలం
 పునఁ గామక్రోధాదుల | నెనయింతురెమిమ్ముఁ బోంట్లహీనగుణాధ్య ! 129
- క. స్మయరహితులనఘమతులిం | ద్రియనిగ్రహశక్తిమించు - దృఢచిత్తులున
 క్షయనమ్మదయతులు జగ | త్ప్రియముననుక మునులబోలు - ధన్యులుగలరే ? 130
- క. సకలకేకాంతురపు | ద్వికిఁగారణమగుటనెంచి - తెఱకువఁగలవా
 లొకనాడునుమనములన్నె | హికవాంఛంజెందరేల - యీశ్రమగలిగక. 131

- ఆ. తెలియఁగలనెమిఁకుఁ - దెలియనిధర్మంబు | తెందుఁగలవు ? పలుక - నెంతవాడఁ ?
 బుణ్యసరిత ! స్రుష్ట - పోయిమాననువెక్కి - దించినటులవగుడ - లించిమాడ. 132
- చ. అనినచియింపభూవరుని - యర్హపుమాటల కిచ్చమెచ్చిసా
 ముఁజేఱునపుడొకపడన - పూనికఁదీర్చుకొనంగ నెంచియి
 ట్లునియెనుమాని నీనుడువు - లన్నియు సత్కృములై నబుద్ధినా
 కెనయదుకష్టపకాటఁడవ - మింకనొనర్చుగఁ జాలమానితిక. 133
- గీ. ఇస్మికో! సర్వభోగంబు - లీటువోవ | నెల్లకాలంబుఁగష్టించు - లేమిబ్రదుకు?
 తపముచేఁ బడసెడుమేలు-దైవమెఱుంగుఁ | గానియామాటవదింక-మానవేండ్ర ! 134
- చ. ఇడుములు నెందికుండిథల - మిందునఁగల్గదటంచు నెంచినే
 విడిచినకార్యమున్నరల- వెట్టివిధంబునఁ జేయనెంచుటె
 క్కడినుడి; నిష్ఠయుండవముఁ - గానలలోననె పోయె, నీటులం
 దవనఁగనిదువచ్చితి నె ? - ధర్మవిచారమదేల నాకిటక ? 135
- ఉ. కోరిననెట్టిదై ననొడఁ - గూర్తువుయాచక కోటికింబ్రయం
 బాఁగఁసత్కృతిలండవ - టంచుజనుల్ నినుఁజాలమెచ్చివి
 స్సామదాత్ములై వినుతి - సల్పఁగనేవిని వేడ్కనీప్పితం
 బేరపొనైననొండఁగల - నింకఁజుంచుడలంచి వచ్చితిక. 136
- ఉ. పృథ్వుమాటలే! మను - జాధిప! దాతవుగాననీవునా
 ప్రార్థనమాలకించిమది - బాగనియోగనిశంకఁబూనికె
 ప్రార్థమొసంగు మెంతయుఁ బ్ర - యంబదినామదికింబరోపకా
 రార్థమిదంశరీరమను - నార్థజనోక్తిదలంపునేయుమా. 137
- క. అనవుడువినికైతవ వి | ప్రసక్తిల్లు నృపతిదేవ ! - పూజ్యులుమీరె
 ట్లునుమీకుం దెలియని దెం | దును నేధర్మమునులేదు - దురితంబునుచుక. 138
- క. మునిపరులువలకుచుండఁగ | వినియుండినకతనడవము - విడువందగదం
 టినిగానియన్యుభావం | బునఁజెప్పినవాడఁగాను - పుణ్యచరిత్రా ! 139
- క. మాకేలయీప్రసంగము | మీకోరికఁదెలుపుఁడిక స - మీచీనగుజా
 ధ్యా ! కష్టసాధ్యమైనను | వ్యాకుల మొండక యొసంగి - యనిచెడమిమ్ముక. 140
- క. తడవొనరింపకుఁడెద్దియె | యడుగుడ ! యనవచ్చటి సభ్యు - లాలోచనలే
 కడుగుమనియెన్నపుడతఁడే | మడుగునోయనితలచుచుండ - నమ్మునివేడ్కక. 141
- ఉ. ఇచ్చెదనంటి వేదయిన - నింకమదిప్పితమబ్బినట్లును
 మొచ్చెనాత్మేదు - నేనుఖము - నొందఁగఁగంటి నొసంగదేనినీ

వెచ్చటనైన కర్ణము - లెల్లనుగల్గిననుండరాంగిని

పెచ్చగఁదెచ్చియిమ్ముప్రియ - మేష్టనంతియచాలు భూవరా ! 142

ఆ. సకలలక్షణములు - సమకూరియుండెడు | తరుణియైనఁగొంతు - నొరులనొల్లఁ

దొడరితగినదాని - తోడపంసారయి | నేయుటొప్పుగడియ - నేవదైన. 143

క. ఇదిదప్ప వేఱుకోరిక | మదిఁగలుగగునాకురాజ - మార్తాండా! పెం

పొదనఁగనిమ్ముని యడిగిన | నదివిని యిట్లనియెభూపుఁ - డాశ్చర్యమునక. 144

క. ఓయయ్య ! తగునె? మీరిపు | డేయల్పంబైనదాని - నేలావేదక

నాయట్రపాడుమికుం | జేయఁగాడగినమేలు - నేతయె? యిదియుక. 145

చ. సనకసకాంబరాభరణ - దంతితురంగమ గోవితానమూర్

ఘనముగవేడకట్లతిఁ - గాంతనువేడిన నాదుగౌరవం

బునుకుఁగొఱంతగావె? తగు - పోల్చినియోజన నేయరై తిరే

మనగలసర్వముండెలిసి - నట్టిభవాద్యకు లిట్లుకోరినక. 146

ఆ. పైఁడికిందఁజేరి - పలుకురాల్లేదఁగాఁ | దొడఁగినట్లుమీరు - తుచ్చమైన

కోర్కెఁగోరదగునె? - గొప్పగానడుగుడే | నిచ్చవాడనుడ - నేమికోఱత? 147

క. అనినకనగి మునియిట్లను | విను మొకఁగ్గుంబునీకు - వివరించెదయా

చననేయవేళనత్తా | శనుబూనుట యాచనునకుఁ - జనదండ్రుబుభు? 148

చ. అడిగినదాని నిమ్ముదయ - సంతియచాలును మానసంబునం

బొడమెడియాశకేవతుది - భూవర! సర్వమునిచ్చినట్లు నే

నెడదడలంచుకొందునిది - హీనముగాదు వివేకిపుదం

దడివదియింప నేటికిన్ - థాళడవిట్లొసరింప నేటికిక. 149

వ. అనిపలికిన మానిమాటలకుమారాడనోడివిజయాశ్వమహీశ్వరుండతనికి భయభక్తివిషయం

బులెనంగ నమస్కరించిమహాత్మా! మీరు సర్వజ్ఞులరుమాద్యశులగువారు మీతోడనిట్టి

ట్టిని వదియించుటకర్షంబుగాదు. మీరిచ్చయించుమచ్చకంటికిఁగలిగియుండఁదగినలక్ష

ణంబులెఱింగింపుడు. విచారించికొనివచ్చిరమర్చించికృతార్థంపనయ్యెదననినసంతసించి

యామనస్వికిదపస్వి యిట్లనియె. 150

మ. వినురాజేంద్ర దురాశయుంగవటముక - ద్వేషంబుగోపంబునం

చనయుంజితయు గర్వముకవిరసభా - పల్దుస్మియారక్తియుక

ఘనమాభుక్తియు నిర్దయామతియుదుః - ఖక్రాశ్మముల్లేనిదా

వనితారత్నముఁదెమ్ము వేగమున ముద్వాంఛానుసారంబుగక. 151

క. ఆనయంబును దుర్మతమనఁ | దనయొడయనికప్రియంబుఁ - దగఁజేసిగుదా.

దునుకొదవించెడిదానిం | గొనుటకడుంగీడుతెలిసి - కొనిరావలయుక. 152

వ. అని నిరూపించిచెప్పిన సట్లయగుంగాకయని విజయాశ్వుండు శిష్యయంతంబుగామునీం
ద్రునిదగిన స్థలంబున విడియించి వారికుపవరింపడగువారలనియమించికాంతాస్యేషణ
కాశ్యంబునకుపక్రమించిసామద్రికశాస్త్రజ్ఞులరావించియావద్యుత్తైంతంబునెఱింగించి
సకలశుభలక్షణ సమన్వితయగు మగువను విచారించికొనిరండు పొండనివలసిన ధనంబు
నొసంగిపంచిన.

153

క. వారెల్లనోట్లకరిగి వి | చారించియమానశాస్త్ర - సమృత్తరమ్యా
కారశుభలక్షణాదుల | నారూఢిగ నొప్పుతరుణి - నధిపతికడకుక్.

154

క. తెచ్చినగనిరాజెంతయు | మెచ్చిమనీంద్రుండుదీని - మెచ్చకయున్నే ?
యొప్పుంబులేదొకింతయు | నచ్చరవలెయున్నదనుచు - నగ్గించివడిక్.

155

ఆ. కొలుపుకుటుమునకు - గొనివచ్చిరయమి | వరునకెఱుంగజేసి - నరుగుదెంచి
దానినట్టెజూచి - తగినదిగాదిది | యనినిరాకరించి - కనలుమించి.

156

క. పటపటపండ్లంగీటుచు | కుటిలభూతుటిభయంబు - గొలువగఁజాలం
గటములచరగా నృపుఁడెడ | గటకటపడనిట్టలనియె - గడుమైబడక్

157

గీ. మంచులక్షణములుగల - మగువఁదెచ్చి | ప్రియమురెట్టింపగా సమర్పింతుమీకు
ననుచున్నాడనమొనరించి - నట్టివాడ | వీచెడిపెదెచ్చికొనుమను - టేమిఘనత ?

158

క. మదివస్థనకుక్ మేలగు | నుదతీరత్నంబుదేల ? - నుగుణములెల్లక్
వెదుకఁగనేలా ? వీనికి | నిదిచాలునటంచుబుద్ధి - నెంచితివే ! బనీ!

159

చ. తొలుతనెదెల్పితిక్ సతుల - దోషగుణంబులు సద్గుణంబులుక్
బలుమఱు, నీపుతర్విధము - భావనజేయకనర్హలక్షణం
బులుగల రూపమానయగు - బోటినిఁదెచ్చి పరిగ్రహింపఁగాఁ
గలసనినమ్మి నాకొసఁగ-గాఁదలపందగునే ? శ్రీతీర్థరా !

160

గీ. ఎంతసాదర్యపతియైన - నెట్టిదైనఁ | గానిదీనిననొల్ల - మానవేద్ర !
యున్న వెదకించితెచ్చి వే - రొక తెనిమ్ము | లేకయొసఁగలేననుమెగ్గులేదుమాకు.

161

మ. అనిమానీర్ష్యుడనాదరించెదగదీ - యబ్జాక్షీయంచంతదా.
విసయంబొప్పుఁగభూపుఁడెట్లనియెనో - విప్రాస్థయాధ్యక్షయీ
వనితారత్నమునొల్లకున్నుమడిఁద - పుక్ వేగవేరొక్కతెం
గొని తెప్పించెద నివ్వేసిధియగునం - శోచింపఁగానేటికిక్.

162

వ. కనలువీడికాంతచిత్తులరై యుండుండనియమ్మగువననిచివిజయాశ్వుండుదీమెజలుగానచ్చట
చ్చటవెదకించిరూపలవాణ్యనుగుణశీలంబులఁజేయవలసినకాంతామణులంబెక్కిండరావిం
చిక్రమంబుగామునివరునకుం గానిపించినఁ జూచి యతండువారలక్షణంబులవివరించి
యొప్పుకనిరాకరించి విజయాశ్వునకీట్లనియె.

163

- సీ. మైచాయయేగాని - మర్నంబు హర్నంబుఁ - గలుగదుర్వీశ ! యీ - కాంతయందు
మోమందమేగాని - ప్రేమంబుఁగామంబుఁ - గలుగదుర్వీశ ! యీ - కాంతయందు
సడలజగ్గేగాని - యడకంబునొడికంబుఁ - గలుగదుర్వీశ ! యీ - కాంతయందు
వలవెంపేగాని - పరువంబుగరువంబుఁ - గలుగదుర్వీశ ! యీ - కాంతయందు
- గీ. సుందరాంగలయ్య - శుభగుణంబులేవు | వీరిలోనడగిన - వెలదిగలుగ
దెఱిగినాడయోగ - దృష్టిచేసేనుయీ | లలనలందుగలుగు - లక్షణములు. 164
- క. అనిచెప్పిమఱియునెందఱిఁ | గొనితెచ్చిన నొల్లకున్న - గొంతుగదిరియా
జనపాలుఁడుకర్తవ్యం | బునుఁగానకయన్నఁగాంచి - మునియిట్లనియెకో. 165
- క. కలిగినబొగడఁగదగుగూ | ములుగలమృదయనుదెమ్మ - భూవరకొనిరా
గలవోలేవోపలుకుము | వెలవెలనెదీనికింత - వెజచెదవేలా ? 166
- క. అప్పటిదైవ్యమఁదెంపును | నిప్పుడుగాన్పింపవయ్యె - నెటువోయెనొకో
చెప్పినలగునఁజేయక | దప్పినదియేమిగొప్ప - తనము ? నరేంద్రా ! 167
- క. అనుకోకాదోచెప్పినఁ | దగువారలనాశ్రయించె - దంజనినీదా
తెగువనెఱిగితిఁగద; యని | నగియెంబుభ్రష్టశ్వరునకు - నానగదుఁగఁ. 168
- గీ. అపుడమానిశిష్యుఁ - డైనయుగ్రాఖ్యుడే | ట్లనియెగురునకింక - నవనిలేద ?
లేరదాతలెందు ? - లేరెండుపాదము | మనలఁగొనఁడితండు - మాయకాఁడు. 169
- క. మొన్నజనులనుకొనఁగనే ! విన్నదితార్కాణమయ్యె - వృథయగుతుద మీ
రన్నాల్లిటనుండినతఁ | దన్నువిగలవెన్నియేని-యహితవనముల్. 170
- వ. ఆవిచారంబిపుడే ! ఇతనివలనమీకి భీష్మసిద్ధియగుటదుర్లభంబు. మఱియెందేనియుంబోయి
తగినవారలనాశ్రయించుటలగ్గనిచెప్పిన, మునివరుండుశిష్యునిఁజూచి, యుగ్రా ! నీవువిన్న
మాటలు వివరింపుమనియెట్టివో యాలకించిపిమ్మటకర్తవ్యంబునుయోజించెదననిననుగ్రం
డిట్లనియె. మనీంద్రా ! మొన్నమీరువిశ్రమించియున్న సమయంబునఁ బురాలంకారావ
లోకనకుతూహలాయత్తచిత్తుండనైచెదలి నేనవటనవటంగలుగుని శేవంబులఁగనుచుఁ
గ్రుమ్మరుచుండి యటనొక్కచోటం గొందఱుగుమియైమాటలాడుచుంబ్రస్తావకంబున
మీనామంబునుచ్చరించివలకుచుండవినిమిత్తంబెఱుంగ నెంచిచేరంజనివారలకెఱుకపడ
కయుండులాగుననొక యోరఁగడ్డంబునకుంజేరగిలి నిలిచివినుచుంటినపుడాగుంపునందో
కఁడుతక్కినవారింజూచియీసృపాలుండు మనవరోక్షంబునమంతనంబుఁగాంచి నిశ్చ
యించియున్న పద్ధతిం దెలుపుచున్న వినివచ్చితినితనియందునదభిప్రాయంబుంగలియియున్న
మితోడనట్టిమాటలుచెప్పుట యుక్తంబుగాదనితలంచియింతదనక నెఱిగింపనైతి.
సమయంబుతట స్థించినపుడు తెలుపకుండుట వేలుగాదు. కావునఁజెప్పెద నామాటలు
వినుండు.

- ఉ. కాయలునాకులుందినుచు - గాననమందునదాతపంబుఁదాఁ
జేయఁగలేకనివ్వవిడి - చెల్లునటంచుగృహస్థధర్మకాం
క్షాయతబుద్ధినొక్కతెను - జవ్వనినిమ్మనివేడవచ్చినాఁ
డియవివేకివిప్రుడఁట - యేలనొకోముది వానికీర్తనమల్. 172
- క. ఆశఁగొనియలయునఁతియ | పో, శక్తివిహీనుఁడెట్లు - పొందునుఖముఁదా
నీకుంపనతివలచునె? | కీకముదినఁగలఁ? నారి - శేళఫలంబుక. 173
- క. సిగ్గఱిమిక్కిలిముదిసిన | వగ్గయ్యనునురతవాంఛ - వలఁడుమదిలో
లగ్గాయిదివీనికి? దప | మెగ్గఁట; యీతులువనింక - సేమనవచ్చుక. 174
- ఆ. మంచిగాఁగనేన - టింబిదుర్లక్షణ | కలితలైనభామి - నులనుదెచ్చి
కానిపించికోరి - కైకొమ్మటినివీనిఁ | బడిహాసిందివెడలఁ - బనుతునింక. 175
- క. అనితగువారలతోమం | తనమొనరఁజేసియిపుడు-ధ్వజీశ్వరుఁడా
మునిసేవఁదొడఁగెనదివిజ | మనియతఁడున్నాఁడెఱుంగఁ - డాతంత్రంబుక. 176
- వ. అనిచెప్పినందక్కినవారువకపకవగుచునృపాలునిచాతుర్యంబుంబలువిధంబులమెచ్చియిచ్చ
టువిడిచిపోయిరంతటనటనుండి కదిలివచ్చియది మొదలు సేనువినినమాటలందలంచిపెక్కు
విధంబులందలపోయుచు నెట్లగునోచూతమనియింతదనుకమీకెఱింగింపకుఁటిని, 177
- క. అచ్చటవిన్నవిధంబున | నిచ్చటనీరాజాచర్య - లెల్లనుగంటిక
ముచ్చితఁడు నమ్మకుఁడుమీ | కిచ్చెడివారింకలేక? - యింతినొకర్లుక, 178
- క. పోదమువదడని తనకవ | వాదముఁగల్పించి కల్ల - వలికిమునిమదిక
భేదిల్లఁజేయఁబూనిన | భూదేవకుమారునేరు - పుంగనిభీతిక. 179
- ఆ. నృపతియిట్లులనియె - నిరపరాధినిసేను | వటుపుమాటనమ్మ - వలవదయ్య!
కల్లఁ జెప్పెనిజము - గాదుమీకపకృతిఁ | జేయుఖలుడఁగాను - సిద్ధశీల! 180
- వ. అనివలికిన నతనిమాటలనాదరింపక యుగ్రునింజూచి. 181
- క. పగుగానినగవునగియా | వనుధామరుడనియె నెట్టి - వచనంబమాహ!
యసమీత్యకారిసగుటం | బొంగదుపోశుభమునాకు - బుద్ధితొలంగెక. 182
- క. మేలయ్యెఁజాలుఁజాలును | లేలెమ్మిడ, మున్నెయ్యెనఁగ - లేనవరాదో
నేలేకినగుదునసరా | దోలనందెచ్చుకత్తి - తొడరకయున్నక. 183
- ఆ. ఇతనికడుతంత్ర - మిట్టిదొటెఱుంగఁగా | నేరమైతిమహా! - నీళ్ళలోఁతు
మనుజునందుఁగలుగు - మద్యంబుఁదెలియరా | దఁద్రునత్యమైన - రావజనము. 184
- వ. అని విజయాశ్వినశేశ్వరుని కభిముఖుండై కోపాతిలేకంబునమొగంబుజేగురిపత్తిన్
దృష్టింజూచియిట్లునియె. 185

- క. ననుజరిహసింపఁబూనుట | ఘనతయగునె? నీకునోరి - కవటాత్మా! న
మృనమాబోట్లనలంచెడి | నిను నెట్టిడవనగవచ్చు - నృపుడవెనీవుక. 186
- ఆ. నేనుముచ్చటపడి - నెలతెనొక్కతెనిమ్మ | టనుచునిన్ను వేడు - కొనినవల్లె
యనియనర్హులైన - యతివలఁగాన్నించి | చిట్టకపులునులు - నేయఁదగునె? 187
- క. పోలుబోలదనుచుదగ | నాలోచింపకలతాంగి - నర్పింపకము
మేటాగేలియొనర్పగ | నేటిదమైతిమె? దయావి - హీనా! నీకుక. 188
- గీ. ఇటులనోలాకుఁ బెట్టువా - రెందుగలరు? | క్రూరుడవునీ మొగముఁగను - గొనఁగరాదు
చెప్పులేదనిబొంకు మీ - చేప్తలే? | ననినవెఱఁగొంది విజయాశ్వుఁ - డిట్టులనియె. 189
- క. ఈవటుకునిపలుకులువినఁ | గావలదోమునికులేంద్ర! - కల్లవచించెక
వైననుసాక్షిగనెపుడును | భావంబుననటులఁదలఁచి - పటికియెఱుంగక. 190
- క. మీవంటివారికెన్నఁ | గావలఁగఁదలఁచునట్టి - ఖలుఁడుంగలడే?
దేవా! తానెవడనఁగా | నేవిధినీమాటలెల్ల - నీతఁడువి నెనో. 191
- ఆ. మీపరుంబులన - మిముగేలిసేయఁగఁ | దలఁపలేదునేను - తలఁచియున్నఁ
జేడుదుఁగాక యనుచుఁ - జేదోయిమోడిచి|మ్రొక్కె - మొక్కటయును-మునియదల్చి. 192
- క. కలిమికొలందినివిభవము | బలిమికొలందినిచలంబు - భక్తికొలందిక
ఫలముఘటముకొలదినిజల | ములుకులముకొలదిసేల - మునుసంధియొక. 193
- క. వేయేలవలకనీకుక | మాయెడలక లేదుభక్తి-మమునేఁచుటకై
చేయఁగఁదలఁచిపంతురయఁ | జేయఁముతత్ఫలమునీవు - నెండెదవుతుదిక. 194
- ఉ. వాదముభేదమేమిటికి - వాలకమెల్ల నెఱుంగవచ్చె నీ
యాదరమింకఁజాలువిను - మంగననిచ్చెదనంచుఁబుక్కుఁగా
లేదె? వచింపుమా! కొఱత - లేదటవల్కినమాకు, నీకు స
మ్రాదమెకాదె బొంకనినె? - ముల్లెమునుంగునె కల్లలాడినక? 195
- ఉ. అడిసఁడప్పవంచువిని - యంగననొక్కతెనిమ్మటంచునే
వేడుకఁగోరినాడనవి - వేకివటంచుదలంపలేదు నీ
వేసబ మెల్లనిప్పుడు వి - వేచనసేయఁగఁడెల్లమయ్యెనిం
కొడక చెప్పులేదనుము - యోజనఁజేసి యలంపనేటికిక. 196
- క. నీలావతితనము మది | యాలోడన మడఁపఁజాల - దడియాసలమా
కేల్లా? చాలావేలగు | వైశమవివరింపుమేమి - వచియించెదవో. 197
- ఉ. అఖిలనీ మునికియర్హులందును సంగగమకించిన విజయాశ్వునివారిం - చియుగ్రుండుగురునిం
జూచి నిర్దాక్షిణ్యంబుగఁజూచు నిట్లనియె. 198

- గీ. కపటమెఱుంగనివాళ్లు - గానమీరు | మానరికను నడియాస - మానగమున
పీనినమృంగవలదు - ర్విదుఁడు వీఁడు | కాంక్షనర్పించునుమాట - కల్లకల్ల. 199
- క. తివరితలదఱుగవచ్చినఁ | జెవులకు మందడిగనన్న - చెన్నిది, మిమువీఁ
హవమానించుటనెంచక | యువిదనోసంగుననుమ నమ్మి - యుండంజను నే ? 200
- ఉ. వేడుకఁగొల్పులోసుకత - వీరుబోనక యుండునట్లుతా
నాడినమాటలందలఁచి - యన్యువిధంబుగఁ బల్క లేకమో
మోడివితాకుఁజెందిచెడు - యుక్తులున్నచోడంగెఁజాలకీ
గ్గాడినరుండువీడిపుడు - కాంక్షితముకొనమకూర్చునేర్చునే ? 201
- మ. జననాధుండిట్లులై ననింకఁబ్రజలే - చంచానవర్తింతు, రీ
తనినమ్మానమెఱుంగనయ్యెనిట - తృంభేదిబొంకేది, యె
వ్వనిదూఁదగు నెవ్వనింబొగడనా - బాగాయెనీపాటియ
ల్పనినర్థింమటయేయసంగతము మీ - బుద్ధికోవిచారింపుఁడా ! 202
- ఆ. పూనిత్రాగనీరు - లేనినోటుననీడఁ | బోయినట్లుమీకుఁ - బోలఁతినిసంగ
మనసులుగకున్న - మతకరినివ్విధి | వేఁడుచుండదగ నే ? - విడుపుఁడా. 203
- అ. కనులచెడినవానిఁ - గంటికివైద్యుంబు | నడుగుభంగినత్య - మందుబుద్ధి
లేనివానినడుగఁ - గానేమిఫలము మీ | కొదవు ? నదియలంప - కున్నవారు. 204
- క. ఇతఁడేనారాజిద్దర | బ్రతిమాలకొనంగ, సత్య-వంతులునుగుణా
న్వితరులెందఁజెందజోగల | రతివనుగొనడగదెవారి - నడిగి మునీంద్రా ! 205
- మ. అనిననతనిమాటలువిని కటకటంబడిమునివరంజూచి విజయాశ్వుండిట్లనియె, 206
- చ. సకలమెఱుంగువారుఁదొలి - జాతినిబుట్టినవారుఁబెద్దలో
పికవిడిమీరునప్పుచెతఁ - బెట్టిగనాత్మయలంచుట్టుమె
చ్చకయొకనిందమోపి యప - చారమొనర్చితిసంచునెంచి
నకలుషమాననుండనగు - టాత్మయలంపకమాటుటొప్పునే ! 207
- క. విడువ్వుఁడెవట నెందున | కో, దబ్బరలాడవినియె - గోలవటపుమీ
కారుర్యాక్యంబులనా | వేదించెను నిక్కమని వి - వేచింపకతాక. 208
- క. ఇందునకై నానైసలు | గందగదుమునీంద్రయొత - కష్టమొదవినక
నిందింతు నెమిము ? నాన్రత | మందెలియఁగలేరే ? సర్వ - మంగనమీరక. 209
- ఉ. ఈకొనరై తిరంగులు - నెందఱిదోడ్కొని వచ్చిచూపినకొ
మీకురుచించుభామినులు - మేదిని నెచ్చటనున్నవారో

- మాకెఱుంగంగరాదుకల - మాటవచించితియొగదృష్టిమీ
రేకనివల్కుడయ్యయిపు - దేచనినోగొని వచ్చియిచ్చెదక. 210
- ఆ. అనినకాంతివొంది - యామునియతనికి | ట్టనియె, మంచినటల - నైననేన
దేలియడేకుయొగ - దృష్టిచేంగనుగొని | మెచ్చుకొనినదాని - దెచ్చియుమ్ము. 211
- న. అనిపలికి యొక్కింతతడవు కన్నులుముకుళించియుండి ఘటవిచ్చియానృపాలునింజూచి
యట్లనియె. 212
- మ. ఓమగొంటిక నరనాగనేనిపుడు లో - కంబెల్లనాబుద్ధికే
వనజాతాక్షియు నెక్కడయ్యెనువృథా - వాంఛించితిక నివృయో
జననాకేర్పడె గద్దమొందితివినక - సంత్సృష్టినొందిననెం
చినసీత్రక, మహిలోదరిద్రునకు నుం - సిద్ధించు నేనంపదన? 213
- ఆ. ధాతయొకనినుడుట - దొర్భాగ్యుడగును వీరి ! పనిలిఖించియున్న - యట్టివాని
దివిరిమంచినకకుం - దేనేర్చునట్టివాం. | డెవడుగలడు? తప్ప - నెవనితరము? 214
- ఉ. కోరికకోర్కెచిరుటకుం - గోరికగల్గిన వాడవీపునే
నూకచన్న సీయతిశ - యొన్నతికింగడులోటునజ్జనుల్
నేరమునాయదేయగ - జింపుదురాటను దీనికొక్కని
ధారణజేసినాడను గ-రావ! చెల్వదనాలకింపుమా ! 215
- చ. అడిగితి నేనొసంగెదన - టుటివినీపును నింతమాత్రముం
బడయగలేమి యివ్వమియుం - బాసముగావున యున్నవారిలో
యడడువగల్గి దానింబ్రయ - మారనొక ద్దకనిమ్ము తెల్పదం
జెడినను సౌఖ్య మొందినను - చిత్రమునంగొఱలేదు పిమ్ముటక. 216
- ఆ. తామసంబానగుం - దగదుకల్గినమాటం. | దెలుపుమిపుడుకోర్కె - దీర్చగలవొ
కాదుపొమ్మ నెదవొ - కానరాదయ్యెనీ ! తలఁపటన్న విభుడు - తపసిజూచి. 217
- క. కాదనివలకునునే ? యో ! భూదేవకులగ్రగల్భ ! - పొలఁతుకయొనికిక
మోదముమీఁగఁగదెలుపుడం. | యాదరకంఠరమందెచ్చి - యర్పింతువడిక. 218
- క. చెప్పిననప్పుడచనినే ! నప్పడఁతినిఁబిలువఁబనిచి - యాడినమాటం
దప్పకమీకొప్పించెద ! మెప్పించెదమిమ్మునిజము - మృదనిభమూర్తీ ! 219
- చ. ఆనివిజయశక్తిభూపతి మహావినయంబునఁ బల్కె-మానియా
జనపతిజూచిదామరల - శాశ్వమునందలయూచినవ్విఁప
ల్కినఫలమేమి ? కానిపని - కింబ్రయ మేటికి ? యెవ్వరైన
య్యెనువివరింపనొల్లగడు - హేళనకుంగుదురాదుఁజెప్పినక 220

- క. వినిపించిననీవుమదిం | గనలొందుదువిడినిజంబు - కాపుననీకుక
వినిపింపనేల? యదికా | దనిపించుకొనంగనేల? - యధమునిపోత్కిక. 221
- ఉ. ప్రాప్తముగల్గునేనిజవ - రాలలభింపదె లోకమయ? నే
సప్తసముద్రముల్లడచి - చన్ననునొప్పనివేళఁజెక్కునే?
వ్యాప్తినిమించు మెచ్చుదగు - వాడపుదాతపు నీవునిట్లుసం
తృప్తియొనర్పఁజాలక మ - దిన్వేతనొందడవేమినేయుదుక. 222
- క. నావినిభూపాలుండో | దేవా! నేనేకుభాంగి - దెత్త? చెలుపుడే
లావనుగుఁడెందఁగానిపు | డావెలయకయెఁచటనుండు - నమంగఁజెప్పుఁడా. 223
- మ. అనియడిగిననిట్టార్చిమునివరుండా జనపరునకిట్లనియె. 224
- ఉ. ఎవ్వ తెయంచునీవడిగె - దేమనిచెప్పదుమానవేంద్ర! యా
జవ్వనియిందెయుండుంగడు - సౌఖ్యములొప్పుఁగనిర్విచారయై
పువ్విలుకానిపూములికి - పోయినాడగుదానిమించువా
రెవ్వరునింకలేదుమది - కింపగుచానలు కోరివేడఁగక. 225
- క. దానినొసంగినఁజాలుం | బో! నామదిజాలఁదృష్టి - బొందెదననన
మ్మానింగనిమానవపతి | యానెలఁతుకయెవ్వరెచట - నదియుండుఁబురిక. 226
- క. వదియింపుడనినఁ దాపనుఁ | డచలుండై పలుకవెఱచి - యటునిటుఁగన్సె, మీ
కిచటభయ మొందనేటికి | యుచితంబగుఁదెలుపుడనియె - నుగ్రుండువేడ్కక. 227
- గీ. అంతదైర్ఘ్యంబునొందిన - ట్లభినయించి | యతఁడురాజునుగనిపల్కె - నైననయ్యె
గాక యుండినఁగాకుండు - గానిదాని | నెఱుంగఁజెప్పెదవినుము మహీశచంద్ర! 228
- చ. పొనఁగఁగెందుఁ జల్లఁగొనఁ - బోయినవోటున ముంతదాపఁగాఁ
జనదటచెప్పుఁగాఁదలఁచి - జాగదియేటికి? యొగదృష్టిచే
గనుఁగొని మెచ్చియిమ్మనిన - కంజదశాయతనేత్ర యెవ్వఁ
తనుమదిసంశయింపకుమ - న్నర్హమొయర్హ మొకాని తెల్పక. 229
- క. సర్వకుభలక్షణంబుల | నుర్వింగడుఁచేరుఁగొన్న - యుపతులలోనక
సర్వోత్తమగుణయుతయగు | పర్యేందునిభాస్వనీదు - భార్మ్యంబనుమ్మి! 230
- క. ఆలలనకం టెభువిమతి | మేలగువారెందులేరు - మెచ్చితిదానిం
జాలునని, లేనియుపతుల | నేలాగుననెందుదెత్తు - వేనడిగినవోక. 231
- ఆ. తగినకాంతగాదు - మగువయటన్న, లే | రధికులంతకన్న - నగుటగ్రుడ్డి
జులదు మెల్లమేల - టంచుడలంచినే | మదిని-గోరినాడఁ - దుడకుదాని. 232

- ఉ. భూషణయెన్నడుంబలికి - బొంకనివాడవుగానయావ్రతం
 బేవిధినై నగాచూసె - నిచ్చదలంపుము పీనికాత్మయం
 దేవముఁ జెందఁగావలద - భీష్మముఁదిర్పుమువేగనీయశ
 శ్రీపిలనీల్లులోకమునఁ - జేమఱునీకు సమస్తపదలో. 233
- క. తగుదగదని యెంచకుమే ! లగుఁగీడగుననుభవించు - నరమరసీలో
 నిగవిడిచియిమ్మునీసతి ! నగదై ననుచయ్యెఁగొందు - సంతియచాలుక. 234
- క. అనితెలిపి మానివరుఁడా ! జినమాటలనాలకించి - డీబ్బడిన్మృతఁడెం
 దునుమున్నువిని యెఱుంగని ! చనవితనికిఁ గలిగెననివి - సాదాత్మకుఁడై. 235
- మ. తనలోఁదల్లఁపాటుభీతియును నం - తాపంబుపొచ్చంగయు
 ట్లనియొచ్చింపఁదొడంగె నీద్విజాడన - ర్హంబంచుఁజెంతింపకే
 మనివత్తికదనకిమ్మటంచుపుడుదా - సర్థించెనోకానియె
 ట్టానరింపదగు నీయకార్యమున ? న - న్నుత్పిజనులమాటరే ? 236
- ఉ. అథ్థలువస్త్రవాహన గృ - హార్థవిభూషణరత్నజాలరు
 క్కార్థము లిష్టవస్తువులు - నందఁగఁగోరుదునంతెకాని యీ
 ప్రార్థకుఁజ్ఞయోగ్యుమగు - భంగిఁగులాంగన నిమ్మటందురే ?
 వృథపువాంఛనొంచె నితఁ - డైన ? యొగంగుటనాకుఁబాడియే ? 237
- క. కులకాంత నడుగుననిసే ! దలఁపఁగలే దీతఁడిది య-ధర్మంబనితాఁ
 దెలిసియు వేడఁటచ్చిత్రము ! కలరా యిటువంటియాచ - కజనులునుర్విక. 238
- చ. అడుగుము దేనినైననుఁ బ్రతి - యంబున నిచ్చెదనంటిఁగానఁ దా
 నడిగెనితండు, లేదితని - యందపరాధము నుంతయేనియుం
 గడిదిగ నెంచి నేనిపుడు - కాదనుచున్నె ! మానికోరికక
 విడువఁడు వేడఁడన్యమును - భీతిలఁడించుకయైన నిందకుక. 239
- మ. సతినర్పించుట ధర్మమా ? మిగుల దూ - వ్యంబింకనేదేని స
 మృతినీకిచ్చెదవేడుమన్న నదిధ - ర్మంబానె ? యట్లన్న నా
 వ్రతభంగంబగు నేమిసేయుదునవా - ర్హంబై నకష్టంపుదు
 స్థితికింబాల్పడికుండఁగావల సెనే - జింతింపఁగా నేమగుక ? 240
- ఉ. ఏమివచింతునే తపసి - కీలుపుడవునిదై నమత్సరిక
 నేమమువీడకిచ్చుటయొ - నేనుడియప్పుటొయ్యెండుగాక నిం
 కేమెగిఁ దీఱునీయడరు - హీనుని భంగినిఁబల్కిబొంకఁగా
 నామతియొల్లకున్న దవ - నాయపుకార్యము నెట్లుసేయుదుక ? 241

క. యాచకుడు తగునుతగదని | యాచిల్లము ననుచితంబు - నాత్మనెఱిగి దా
యాచించునె? ముదమునం | కోచింపక వేడుగాని - కోరినభంగిన్. 242

ఆ. అనుచు పెక్కుగతుల - దనలోనఁ దలపోసి | తత్తటించుచున్న - ధరణిపతిని
గాంచునివరుండు - కన్నులెఱ్ఱఁగఁజేసి | బెట్టిదంబుగాగ - నిట్టాలనియె. 243

శా. ఏరా ! యోరివివేకదూల ! మను నీ - వెద్దానినర్థించినన్
ధారాశంబుగ నిచ్చువానివలె వా - ద్దాసంబుఁగావించి నీ
దారక గోరితినిమ్మటన్నఁ గడుచి - తక్షణాని మారాడవె
వ్వారై నన్ నినుమెత్తురే ? కపటుడు - ర్వాచాట ! నీచాత్మకా ! 244

చ. గుడసరి ! యోజనలో విడిచి - కోమలినిమ్మఱలేక సత్యమున్
విడువనివాడవై న విను - వెంగలివై సతిమీఁది యాసచే
నుడివిన మాటఁదప్పిన ని - నున్ బహుభాషుమలంచు నీయశం
బుడఁగును సంచదల్దొలఁగు - నాత్మదలంపుము హానివృద్ధులన్. 245

మ. మరుమాటాడకయున్నఁ బోదునె ? వృధా - మాకెలనీతోడయీ
పరుషాత్మతగ వర్ధితంబొసఁగి నీ - ప్రఖ్యాతిరక్షించుకొ
మ్మరవాయంగొను టొప్పుదింకనిముఁ - బై నన్ బ్రతీక్షింపనో
ధరణికా ! తడయంగనేమిటికి? కాం-తక్షణవేగనర్పింపుమా ! 246

క. లేకున్న నినుకపించెద | నాకుంగోపంబుమించె - నా? యటపై నే
నేక్రిడొదవిననొదవుం | గాకవిచారించువాడఁ - గానుకతిమడన్. 247

మ. అనిగద్దించిమహోగ్రుడై వలుకయు - గ్రాఖ్యుండుదానొజ్జకి
ట్లను, నోమానివరేణ్య ! కూళుండును మా - యాశీలుండున్ వీడుసాం
త్వనయోక్తులగ నీఖులండువినునే ? - తర్కింపుఁడా ! యెంతదె
ల్పిన భస్మంబున నేయమహోమమును వో - లెన్ వృద్ధమానెంచగన్. 248

శా. సందేహించిన నేమిమేలొదవు ? మీ - శాంతంబువట్టయ్యె వీఁ
డిందాకన్ మునీమెచ్చులాడుటకు ము - న్నేగంటినితత్త్వమున్
విందోష్ణత్రుండో వియ్యమందెనతడో - విశ్వాసపాత్రుండో యీ
నిందాత్మండవఁడా శపింపఁదగదే ? - నిస్త్రింశభావంబునన్. 249

చ. ఘనతరదారుఖండపరి - కల్పితమూర్తవరంజమధ్యమం
దునిచి, తదియమైష రు - మెల్లఁగ నొత్తడిగల్గిభంగిల్లి
ప్పినతఱిఁగాని, యోచెఱక ! - బెల్లముఁబెట్టుమట్లన్నఁబెట్టునే ?
మనసుడి వీనికించగునె ? - మంచితనంబున సంతఁజెప్పినన్. 250

- క. నుడివిననుడువుం దప్పినఁ | చెడుగునుఁగని కరమునాని - చెడఁదిట్టినఁగ
త్రైదోష మేమి గలదీ | వడువున వైస్థమునవేడ - వలయునె ? వీనికొ. 251
- మ. తరువా ! నాకొకపండుని మృదువమా ! - దాటింపుమి వాసీనికొ
నురభీ ! శీరములిమ్మటన్నయవియా - జోకంబ్రవాదించునే ?
ధరమిఁదంబడ రాల్చుకున్నను సరి - త్రద్యంధ్వముకొ బూనితొక
జయకొద్రోయకయున్ననుం బిడుకకు - న్నుకొ మానివంకాగ్రణి ! 252
- అ. కాంతనిచ్చుననుట - కల్లమిరడియాన | మానిచనుటమేలు - మార్గమింక
నుచితమైనవోట - నువిదనాంబింపఁగాఁ | దగునిదేటిగొడవ - ధన్యచరిత ! 253
- చ. అనవుడు నోరి ! మెచ్చితయ - ధార్మముబల్కితి వింతమంచి ?
మృనిగలనాకుఁ జేకుటదె ? - నుండరియొక్కతె, యైనవీడుము
న్ననుమతిమాటలం బలికె - యంజికని త్తటి మారుబల్కుకుం
డిన విడువంగనానె ? మన - నేర్పుకొంతయె ? వీనికొక్కొక్క. 254
- క. వైదలి నప్పించుటయో | లేదనుటయొరెంటనొకటి - రెన్నవినకనే
బోదునె ? యూహక, యికనా | వైదగ్యము నీకుఁదెలియ - వచ్చుంగనుమా ! 255
- క. అనిమోము జేపురింపఁగఁ | దనకభీముఖుండై వచింపఁ - దలఁచినమానికొ
గనుఁగొని విజయాశ్వుఁడుగడు | వినయంబున నిట్టాలనియె - వెఱుమదిఁగదురకొ. 256
- ఉ. పూజ్యుచరిత్రనేఁ బలికె - బొంకెడువాడనుగాను మీకు నా
రాజ్యమునై ననిచ్చెదను - రజ్జులుగావు భవత్కృపాప్రసా
యజ్ఞు ఫలప్రదాయకము - యోగ్యముగా దనియెంచ కివ్వధిక
త్యాజ్యము నేయఁగాఁదగిన - దానమువేడితిరాటఁ గొంకెడకొ. 257
- క. పరసతిని గోరుటెంతయు | దురితంబని బుధులువల్కు - దురుసర్వజ్ఞ
ల్పరికింపఁగమిఁకదని | తరుణిన్పేక్షించుటేమి - ధర్మంబనమా ! 258
- క. ధనకనక విభూషణవా | మానవయములఁ గోరియడుగ - కన్యాంగనని
మృనివేడుదురే ? యెందై | నను, దారి నెఱింగిమడుపు - నంజొరఁదగునే ? 259
- క. కలుగవెపురములు భూములుఁ | గలుగరె లావణ్యమొదపు - కామినులింకం
గలుగవేడఁగఁదగునని | కులకాంతనిసంగుమనుమఁ - గోరుటాచితమే ? 260
- క. అనమా ! శాస్త్రునిపిద్ధం | బును కిల్చివకరముననుట - బుద్ధినిఁగయో
జననేయకన్యసతియగు | పనితనుఁగైకొనఁదలంప - వచ్చునె ? చెప్పుఁడా ! 261
- కా. అభ్యాసేకపగో శతాంగమయగే - హారామసౌధంబులొ
విశ్వంబోపరివారమో పటములొ - విత్తంబారత్నంబులొ

విశ్వేశాశ్చ తి నోష్ఠమికిపుడె య - ర్పింతుం గొనుండయ్య ! యి
త్తైశ్చక్రంబును వేడలేక డగునే - యర్థింపఁగామత్సృతిక్.

262

ఆ. తాతతయ్య మెటిగి - దానంబునడుంగఁగా | వలయునర్థియనుచు - బలుకవినమె ?

తగనివస్తువైన - దత్తంబుఁజేయరా | దటవదాన్యుఁడెపుడు - యాచకునకు.

263

గీ. అవనినేదానమున నుం - బవసులించు | నట్టిదానంబుఁజేయరా - దండ్రంబుధులు

కొడుకకొనఁగినవాఁడునుఁగొనినవాఁడు | మేలుఁజెందరనెడు నుద్ది-మీరువినె ?

264

క. కావునఁగూడని కాళ్ళముఁ | గావింపఁగనేటి కన్ని - గలుగవుకొనఁగా

దేవా ! యర్థంబగునది | గావేటొకటడుగుఁడనినఁ - గడుకోవమునక.

265

ఆ. ఉగ్రదృష్టిఁజూచి - యుర్విభునడలించి | మానియిట్టలనియె - మదివలెంపఁ

దెలిసెనోరి ! నీదు - తెగుమి తనమెల్లఁ | గల్గిరిఁడవీపు - కలుషహృదయ !

266

క. అడుగు మదియెట్టిదైనం | గడువడినిచ్చెద నటంచు - ఘనులువిసంగా

నుడువఁగలేదే ! యిపుడే | చెడుమతమును బూసనీకుఁ - జెల్లునెచెపుమా !

267

క. పుడమిని మానగనల్తా | మొవఁబడికంబలికి చొంక - నోడుదు కెపుడక

జెడిననుఁజెడుదురు యేకి | డవరిన నై కపుదురుఁడవ - రలఁత్యంబుక.

268

క. కోరినయర్థంబొసఁగఁగ | నేరకయీలాగునీపు - నీకులువలుకం

గారాజధర్మమగునే ? | యోరి ! నీవంటికుటిలుఁ - డుర్వింకలఁడే ?

269

చ. వలసినదానిఁగై కొనక - వాంఛనుగొందునె యన్యవస్తువుల్

గలవనినీపు మాకొసఁగఁ - గాఁడలపోసిన, మున్నె దెల్పినే ?

చలుమటు, వేడినంతనిది - బాగదియొగనరాదు నీమది

దలఁచివచ్చింపుమీయనుచు ; - దప్పిదమెప్పుని దెంచిమాడుమా !

270

క. కులకాంతనుఁ గోరుటకడుఁ | గలుషంబగునంటివెందు - గలధర్మంబో

దొలుత నెడియడుగునోయని | తలపోయనినేర మెవని - తలవైఁగలదో.

271

క. తెలివి చెడిహానివృద్ధులఁ | దలఁపకఁగావించుకొనిన-తప్పువ్యుదా ?

జుచరమువిట్టిధాత్రి | స్థలమునఁబడియలయుతప్పు - నలలిముదగునే ?

272

క. సతిన్పించుటకుకనీ | మతియొప్పమిననెదవిట్టి - మర్మపుమాటల్

కితపుడెపునీపునత్య | వ్రతముంబాలించుకొనఁగ - వశమానీకుక.

273

క. వినువాగ్ద త్తంబునుజే | నినదానిగమాధనంబు - చెలువముఁగలసి

కులకాంతగాన తగువిధ | మునమాకొప్పింపుమింక - మోమోలేలక.

274

క. ఒకనిమిషమైననికపై | సకియనుఘాకొసఁగకున్న - నైఁదనునిన్నుక

ముకుటబ్జిలాగుదుంగని | పకపకనీపాటుఁజూచి - పదుగురునన్యక.

275

- క. అనిలేచినిలిచి బిరబిరఁ | దనవైఁగలనారచేలఁ - దగఁగిటిసీమకొ
బెనవెట్టిచుట్టిఁభృలు | గనుఁగొని వెఱఁగందఁగోప - కలితాననుఁడై. 276
- ఆ. రాజుచేయబట్టి - రమణినన్నిపుము | తడవునేయుచున్న - విడువనిన్ను
సంశయింతువేని - శపియింతునిపుడని | యార్చివండ్లగీటి - యట్టైతిగిచి. 277
- శా. రాఁమ్మింతినిఁ బిల్వఁబొమ్మనుచుని - ర్భంధింపరాజిట్లనుకొ
దారాదత్త మొసర్చినాడనెమహా - త్యా! మీకు? మీరింతని
స్కాఁద్యంబుగఁ బల్కన్తోప్పనె? నను - స్కాఁదంబుగావించెదక
నేరం దెద్దియులేదు నాయెడవృథా - నిర్మింపఁగానేటికిక. 278
- క. కోరినయదియొసఁగెదనని | నేరూఢిగననినమాట - నేరంబగునే?
ధారుణీనెలైననుబర | దారంగోరుదురే? చెపుడ - ధర్మవిచారా! 279
- క. మీకుం దెలియనిర్మము | లోకంబుననెందుఁగలుగు? - లోఁజూపుఁగలా
రీకీలునెఱుఁగకుందురే? | సాకొక్కటిగలిగెఁగాని - సంకటపెట్టక. 280
- వ. అనినమఱియుఁ గినిసివెగటుగానగి తపసియిట్లనియె. 281
- క. అడిగినదిచ్చెదనంటివి | యడగినవన్నియునుదత్త - మొసల్లెగదా!
యొడఁబడకున్నదిఁబలునె? | వెడఁగా! నీభార్గ్యయైన - వేడందగదో. 282
- క. చుటుమాయలచేగికురిం | చుటకుంజూచెదవునీదు - చొప్పెఱుఁగుదునేఁ
గుటిలుడవఁత్యవాదివి | కటకటనీమోముఁజూడఁ - గాదోనమగుకొ. 283
- క. లేదనుచుపోయెదనుచు | భేదమునీ కేలనోరి! - కృపఁబడవుధరి
త్రీదేవులతరమెఱుఁగవు | ప్రాదేశనమిట్టిదగునె? - పాపస్వాంతా! 284
- ఉ. న్యాయమలక వచించెదవు - నానయొకింతయులేక యొప్పదీ
ప్రాయుడిచేట్టమానుమున - రావర! యాడినమాటఁదప్పినక
త్రేయమగాదు మాదృకులు - చేకొనరిట్టివివేకహీనునిక
జ్ఞాయుడఁనాటఁగాంచియెక - సక్తముఁజేయఁదలంచి నాడవే? 285
- క. నీవలెనింతకుమున్నే | భూవల్లభులెవటఁబలికి - బొంకిరి? తామే
న్నీ వెతలొందియు విడిచిరే? | పావనమగునట్టిసత్య - భాషావ్రతముకొ. 286
- సీ. చందాలునకువారి - శృంగ్రుడఁమ్ముడువోఁడె - ధనమునకైయాడి - తప్పలేక
బుత్రునిఁగాననం - బునకుఁబంపఁడెయజా - తృజాఁడుచెప్పినమాటఁ - దప్పలేక
సర్వస్వమునుబ్రహ్మ - చారికివ్వఁడెబలి - ముప్పెటింగియునుడి - దప్పలేక
రుక్కొంగదుఁడుకుమా - రునిజంపఁబూనఁడే - తరుణికిచ్చినపాస - దప్పలేక. 287

- గీ. మఱియునిలనెందఱోనత్వ - మతులుమున్ను | పలికిబొంకగఁజాలక - పడఁగరాని
కష్టములునొందెనత్కి - గాంచినారు | వారునీవంటివారలు - గాఁగొచ్చెపును! 288
- క. అనిరోపకపాఁయితలో! చనుఁడైముమ్మగముగాఁగ - సతినిమ్మునన
మ్మునియొద్దతిగనివగరిచి | మనుజేశ్వరుఁడిట్లులనియె - మర్నముమీఱక. 289
- క. ఇపుడేమిపలికిబొంకితి? | విపులానురవంశభూష! - వివరింపుడ! యీ
వివరీతమైనయాచన | యవకృప్తమువేడరాద - టంటినిసుండ! 290
- క. అదిప్రోదనపదదా | రాదులుగొనరానివగుట - నవిగోరంగా
రాదందురభిజ్ఞులుమీ | రాదున్నయమెంచకుండు - టబ్రమునాకుక. 291
- ఆ. ఇంతకంఁటెమించు - కాంతగల్గెదెమీకు | వనుధ, మనసుగలుగ - వలయుఁగాని
యడసితిగననుండ - రాంగినిరావించి | యొప్పగింతుమాట - దప్పజాల. 292
- క. నావుఁడు పకపకనగిధా | త్రీమరునింగాంచియట్టె - తెక్కలిమునిఁ
ధావిష్టఁడగుచునిట్లు | నీవలెనేనెఱుఁగనేర్తు - నే? ధర్మంబుక. 293
- చ. పలుకకుమప్రయోజకపుఁ - బల్కులునీకడధర్మకాశ్రమముక
దెలిసికొనంగవచ్చితినే? - నేరక, నీసతినిమ్ముటన్ననా
తలఁపునుదీర్చఁబూనక వృ - థాతడెట్లొనరించివేడును
మ్ములఁచుటకెంచినాఁడవు - రాత్మక! నీవొకక్షత్రియుడవే? 294
- ఆ. దత్తమైననీదు - దాదనుమాకిమ్ము | మనసుగలుగకున్న - మాటదప్పి
నాడననుమువిడుచు - వాడఁగానంతటి | దనుకవేయిమాట - లనఁగనేల. 295
- గీ. భ్రూణహత్వాదిపాతకంబులనొనర్చు | వానికంఁటెనునసృతంబు - వలుకువాఁడు
కరముభారంబుతనకని - ధరణిమున్ను | విధినిగవివల్కెనుగాధ - వినఁగలేదే? 296
- వ. అసత్వదోషంబుబోలయతుండువిధంబునబోటినిొసంగిమాటంగాచుకొనుము. నీకుసత్వవం
తుడవనువిఖ్యాతియతిశయింపఁగలదు. కాదేనియపారంబగుపాపంబునునాపలనశాపం
బునుననుభవించుఁబాత్రుండవగుదువునినయతనిమాటకుమారాడజాలక నిజసత్వవ్రతభగంబు
నకుచెఱచి, యెట్టికేలకుమనంబునదైర్ఘ్యంబుఁబాదుకొలిపి, మాటదప్పక యత్రపనియభీష్టం
బుఁ దీర్చుటయు త్రేమపతుంబని నిశ్చయించియతనిసీక్షించి యిట్లునియె. 297
- క. ఓపుణ్యమూర్తి! నాచై! గోపింపఁగవలదుమీరు - కోరినభంగిఁ
నాపడఁతినిచ్చెదనుకృపఁ | జేపట్టినుభింపుఁదాన - జెందితిరగుటక. 298
- వ. అనిపలికినమన్నురించివమునివరుండుసంతసించియతనిదీవించివరమానుదనిమున్నుండయ్యె
ననిచెప్పిన, యవ్వలివృత్తాంతంబు నెఱింగింపుడనియడుగుటయు. 299

ఆశ్వాసాంతము.

కా. శేషత్కూర్ధరహా ! శాంతహృదయా ! - సిద్ధోఘసంరక్ష ! సం
తోషధార ! చిరా ! నురేశ్వర ! మహా - స్థూలాణుచిద్రూప ! వి
ద్యోషిద్వంద ! యశేషదోషహరణా ! - విశ్వాత్మ ! రత్నోల్లస
ద్భూషా ! నిర్మల ! జీవదేవ ! వికచాం - భోజాతప్రతేక్షణా !

300

క. వేదాంతవేద్య ! భయవి

చ్ఛేద ! జగత్త్రయవిదోద ! - సింధురపతి స
మ్మాద ప్రద ! నృహరీ ! ప్ర
హ్లాదావన ! మునివిహార ! - యత్నిగభీరా !

301

తరళాపృత్తము

భువనరక్షక ! కైటభాంతక ! - భోగితల్ప ! ధనంజయ
స్తవ ! శివంకర ! పంకజాసన - జప్రసన్న ! బుధాశ్రయా !
ప్రవిమలాంగ గుణత్రయాకర ! - భక్తవత్సల ! మాధవా !
పవనభుక్ప్రయవైరివాహన ! - భామినీజనమోహనా !

302

గద్య.

ఇది. శ్రీమద్వేంకటేశ్వర వరప్రసాద లభ్యానర్గళచతుర్విధ కవిత్వమహత్త్వాభి
రామ, భూనురకుల షీరపారావారపర్యశక్యరీసామ, శ్రీవత్సగోత్ర
పవిత్రాపస్తంబనూత్ర, సావిత్రిలక్ష్మీనృసింహార్యపుత్రీ,
సుకవిజనవిధేయ, పిచ్చయనామధేయ ప్రణీతంబగు
విజయాశ్వచరిత్రంబును ప్రబంధంబున నుత్తర
భాగంబునందు ప్రథమాశ్వాసము
సంపూర్ణము.
శ్రీమద్వేంకటేశ్వరార్చనము.

శ్రీరస్తు.

విజయాశ్వ చరిత్రము

ఉత్తరభాగము

ద్వితీయాశ్వాశము.

- క. శ్రీమత్పయఃపయోధిను | తామంజలతలకఫాల - దర్శణవిలస
ప్రీతిముఖబింబ ! వరాంబర ! | కామిత్రోద్ధాత ! శేష - శైలివిహారా ! 1
- వ. దేవా ! అవధరింపుము సద్గుణగణవిశాలదులగు శౌనకాచులకు సన్నతపుణ్యకథాశతాంగ
నూతుండగు నూతుండిట్లనియె. నవ్విధంబునవిజయాశ్వమహీశ్వరుండువిశ్వంభరావ్యా
యతాపసోత్తమునకునిజదారనర్పింపయత్నించుటయు నయ్యవసంబుననించుకనేపుయో
జించి తత్సర్వంబు నొందినంతోపంబుమానియుపివర్త్యుండతనితోనిట్లనియె. 2
- క. వినువిజయాశ్వనరేశ్వర ! | నినునడిగెదనొకటినిపు - నిర్మలబుద్ధిక్
వనితనొసంగెదనంటివా | యనరునఁజెప్పితివాతెలియ - దయ్యెం జెపుమా. 3
- చ. అఱగొఱగాఁగనీపుయిపు - డాడినమాటనుడప్పులేక, నే
నెఱగొనుటకు మదిందలచి - యిచ్చెదవత్నినిఁగొండటంచుఁబె
న్వెఱపునఁబట్కినట్లుగ వివేచనఁజేయఁగఁగోఁచెబుద్ధి క
తైఱఁగననై ననేనుపరి - తృప్తినిఁజెందనుకొనంజుమీ ! 4
- క. అప్రియదానపరిగ్రహ | ఇప్రియలముగాముమేము - నలకువతనరక్
విప్రునకవఁడెదియొసంగిన ! నాప్రతిపాదనమువృద్ధ - మండ్రుమనీషుల్. 5
- ఆ. మననకలుగకున్న - మాకేమిటికికాంత | చనెదనేగ్రహింపఁ - జాలఁ నిస
నుంతయొనఁగొంతుఁజెంతయునామదిఁ | గలుగదనఁ ! యనుచుఁ - బలికెప్పుఁడు. 6
- ఉ. అంతటతాపనుండునగి - యట్లుగు నేనిపరిగ్రహించెదక్
సంతసమొప్పు నింకొకవిచారము నామదిబోనఁగల్గె నీ
యంతటివారుగాక మఱి - యన్యులుదానినిఁదీర్పలేరెఱిం
గింతును, కోర్కీదీఱఁగను - భింపఁగ నెంచితలంకనేటికిక్ ? 7
- మ. వినుమాచింతనుసావధానమతివై - విశ్వంభరాధీశ ! యో
జనఁగావింపకనీసతింగొనుట యే - సౌఖ్యంబుగానే మదిఁ

దనివింజెందియొసంగుమంటినినుమీ ! - తప్పయ్యెనాయాసయిం
దుననాక్కింతయుదృష్టిదేకుఅదు సు-తోపంబుగా దెంచగన్.

8

ఉ. సర్వవిధంబులకొమిగుల - సంతస మొప్పగనంతయుదా
నిష్ఠుతిమీఁజేటికలు - నేర్పుననేవయొనర్పవొప్పన
పృథ్వసుగాకరానను - భాగ్యవిహీనుడనై ననేమహా
గన్గెమెల్నఁగైకొనినఁ - గల్లునె సౌఖ్యముమందయేనియున్.

9

క. ఊహకఁబోవకనైనై | నేకమైఁదెట్టుకొనిన - నేరంబిదియొ
భూహుఁడు ! విచారించక | కోరంగఁదగనికోర్కె - గోరితినకటా !

10

ఆ. కాపురంబు ఘోర - కాంతారమందున | నుండునట్టిపెద్ద - కొండచెంత
పులులుసింగములును - మెలగుచుండెడినోట | వెలచెగనినమచిని - వెఱవకున్నె ?

11

సీ. ఆనయంబుగఁదయూ - లాహరీమేకాని - వృక్షసోపేతభో - జనములేదు
పరనప్పొవ్వుప్రత్న - పర్ణకాలయెకాని - సాధిష్ఠవమృవే - శృంబులేదు
చటులభీకరమృగ - సందోహమేకాని - పరిచారికాజన - ప్రతతిలేదు
ప్రవిమలతరభూర్జ - సుత్రంబులేకాని - రాజిల్లుచీనాంబ - రంబులేదు

ఆ. కుడువగావనింపఁ - గొలువంగగరియింప | లేనిపేదతపసి - నైననను
కాపురంబునెట్లు - కామింతుభోగంబు | లనుభవించుచున్న - యతివఁగూడి.

12

సీ. మృకులశల్పంబునై - మేనునేర్పడిలేమ - కటికినేలబరుండి - గానిబడునె ?
పంచాపకలచేత - పనిఁగొనుకోమలి - యింటపనుల్ నిర్వ - హింపఁగలదె ?
యొక్కింతనడువంగ - నోచునినుకుమారి - ధృతిమీఱుమండలలో - దిరుగవశమె ?
నేకకుభుజియించి - విహరించునుందరి - యుపవాసమలక్ష్మమ్మ - చుండఁదరమె ?

గీ. నలులవెన్నెలవేడికి - వాడిపోవు | చానకీతాతపములకు - నైచియున్నె ?
చాలఁగాఁగలవిట్టిక - ప్తంబులచట | వెతలుగుడువంగఁగోరునె ? - విద్రుమొప్పి.

13

గీ. తెల్లవాడినబాచిగా - దినదినంబు | నిలునెయ్యదితకున్న - గంటగింది
తెమ్ముపొమ్మనినన్నునే - ధించుఁగాని | తుంజిపైరించునేపేద - తనముఁదెలిసి.

14

చ. అతులితమైనభోగముల - హర్నిశముల్ గొఱలేకఁగల్గివే
వితములఁగోరినట్లునుభ - వించులతాంగిననూనసంకట
స్థితినిలయించిమాచుటకు - జిత్త మొడంబడదయ్యెఁగాననీ
సతియును నేను జక్కవడు - చందముగల్గినఁదెల్పుమేర్పడన్.

15

క. మతిహీనునివలెమీఁదటి | గతిసంచకనీదుసతిని - గైకొనిచనిదు
స్థితికింబాల్పడఁజేసివ | శ్రీతిలోప్రజలెల్లనింద - నేయర ? వమ్మన్.

16

- క. కావననీదానము మా | కేవిధమునగనినఁజాల - నైగైతోఁచెక
భావంబున, నేనొల్లను | నీవేనుఖమొందుమింతి - నింగూడినృపా. 17
- క. కడపటఁదాసేవలదను | జడిసితపసి, యనుచునెంచి - సమృత్తివడినే
నడిగియునడుగకమున్నే | పడతుకనర్పింతుననుచు - బలికితివహాహా! 18
- కా. ఈకాపట్టు మెటుంగలేకయిపుడిం - దీసభ్యులాలింపగా
మీకుందానొసంగుదన్ననదియే - మేలంచుభావింతిత్
గైకొన్నంకెడుఁబో? భరింపఁగలడే? - కాంతామణిక్విప్రుఁడా
లోకింతుకొద్దరయేలనంచుమదినా - లోజించితే? దుస్మృతి! 19
- క. కాడెఱుఁగనివారముయే | ట్లాడినసమృద్ధుము సత్య - మని, మేమెదలో
కీడును మేలునుదలఁపము | బాడబులముగిక్కురింప - బాడియెఱుముక్త. 20
- క. తలఁపొకటియుఁబలుకొకటియుఁ | గలవారలనాశ్రయింప - గారాదటయీ
వలవనిదానముదానమే? | పలుకంగాడగడే? కాని - పనియదియనుచుక. 21
- గీ. జాయనర్పించినంతట - సంభవించు | చెట్టలన్నియు నెఱిగియు - జెప్పవైతి
వించుకైననునార! నీ - సంచుమాకుఁ | దెలిసెనెరిగి! నీకాంత - వలదువలదు. 22
- గీ. పడరివాడ్దానమొనరించి - పిదపనాయ | భీష్మసంపూర్తిగావింప - కట్టుకపట
తంత్రములుచేసితివిగాన - దానివలనఁ | బలికిబొంకినదోషంబు - గలుగునీకు. 23
- ప. అని పలికిన. 24
- ఉ. నిర్మలమానసుండు ధర - ణీవిభుఁడిట్లనియెక యిదేమయా!
గర్భమిచ్చెట్లుగక? వెలయ - దత్తముఁజేసినకాంత నొల్లకి
ట్లొలిసినయేలకొను - మంచువచించఁగఁబాడియే? భవిక
దేర్చితొలంగుకార్యమును - నేనొనరింపదలంతునే? మదిక. 25
- ఆ. కోరియొసంగుమనిన - దారనర్పించె | నంటిమలవలన - దనుటకడున
ధర్మమైనమాట - దత్తాపహరింబుఁ | జేయఁజాలనేను - శిష్టచరిత! 26
- మ. అమరబ్రాహ్మణవృత్తి సంగ్రహాదు - ర్వాప్యపాఠలగ్యాపకా
రమతుల్లోగణ జాలహంతకులు ధ - ర్మధ్వంసకుల్ సంతతా
క్రమకార్యప్రియు లాదిగాఁగలుగువా - రత్మేలుదత్తాపహ
రముఁగావించినవానికంటె ననిశా - స్త్రంబుబ్రుబోధింపవే? 27
- గీ. చాననుతుమారి కట్టేసం - సారమెట్లు | జరుపుకొననేర్చ? ననియెడు - జడుపువలన
దద్దియైననునిచ్చెద - నిపుడుమీకు | వేడఁదా! వాంఛగలవాని - విమలభావ! 28
- ఉ. నావుఁడుభూనురుండుని - నల్లివొమెచ్చుకొనంగరాదే? ని
న్నావటమైననీనుడువు - లర్హముతెంతయు రాజవంధ్ర! యీ

- భావము పూర్వపుణ్యపరి - పాకసముద్భవమాను కోరితాఁ
గావలెనన్న యల్లదుజ - గంబునఁజేతుఁ డెల్లవారికిఁ. 29
- ఉ. ఇంతినొసంగి, 'వాంఛితము - నిచ్చితిబొమ్మనకింకనుజ్' సమ
ర్పింతునుమాకుఁగోరినది - తృప్తిగ నంటివిచాలమేలును
మృంతయునంతసంబోదవె - నింకవచించెదఁగాని 'మానియ
త్యంతముగాఁజేడెనుదు - రాశఁగలాఁ' డనియెంచకాత్మలోక. 30
- చ. తివుటనుఁదీర్చఁగాననుమ - తించితివొటమదీయవాక్యముల్
దెవడకవేప్పతోధవ - క్షనమునంగలవారణోప్రసైం
ధవరథ యానసోధవన - ఛావ్యములాదిగఁ గల్గునర్థముజ్
బ్రవిమలబుద్ధినిమ్ముజన - పాలక! యంతియ చాలువేడితిజ్. 31
- మ. అటులైనకొ ధనదంగనకొబడసిసా - శ్శృంబొందుమంజుమ్మునే
నటవీవాఁముమాని నర్వజనన - న్మానార్హమైనట్టి యీ
పుటభేదంబుననుండెదకదనివిమై - భూయిష్ఠభోగంబు లొం
దుటకీమాత్రము చాలఁజాలునిదియెం - తోగొప్పనాబోటికిఁ. 32
- క. అత్యాశతగడుగానయ / గత్యముగలవలకు మితము - గానడిగితిసో
సత్యప్రత! యల్పంబన / కత్యర్థముగాఁగనెంచి - యవివాకిమా! 33
- క. ఇచ్చెదనంటివివెలచిన / మెచ్చరనిమసాటివార - మేకొనునీకుజ్
పొచ్చగుపాపమువినుమా! / రచ్చకుపాలగుదుమనల - రాజన్యమణీ! 34
- క. కీర్తిగొననెంచునుడవ / కీర్తికిమదివెలపుగొనడు - కింబాడుధరణీ
భర్తపుధర్మపథంబున / వర్తించుటమేలునీకు - మౌగుణశీలా! 35
- క. భక్తియువినయంబునునను / రక్తియుసౌజన్యమొరిమ - రాజులకు పరి
త్యక్తము నేయఁగదగనివ / యుక్తంబగునట్టి నడత - యున్నదెవనికిఁ. 36
- ప. కాపున సత్యంబుడవ్వుకప్రవర్తింపుమనినదహాసితనదనుండై విజయాశ్వుండతనిట్లనియె
శా. భూగీర్వాణవరేణ్య! మీరలుమహా - పూజ్యుల్లరిప్రాయు లా
భోగజ్ఞాన విరాజితుల్ నుగుణ రూ - పుల్ గాన నన్నెంతయుం
ద్యాగింగా మది నెంచివేడితిరి మే - లయ్యెంగడునీకునా
వైగారాబము సంఘటిల్లెనగుటజ్ - ప్రాకామ్యముల్ చేకుఁజెజ్. 38
- గీ. ద్యావరమునొండ కొనగితిఁ-దాపనేంద్ర! / యడిగినవియెల్ల, ననుడుమే-లయ్యెమాకు
మెచ్చితిని నిన్నునీవలె - నిచ్చినట్టి / పార్థివుడవలెఁడు భువినిన్ - పాల! నిజము. 39
- ఉ. కోరినవెల్ల నిచ్చితివి - కొంటి నసౌఖ్యతపః ప్రవృత్తికిం
దురుడవైతి నాత్మగల - దుఃఖమునేటికిఁ దీతునింకసం

సారమహా సుఖానుభవ - సక్తి మెలంగెదనంచు బల్కియూ

గారడవుం దపన్నిత్రుటి - కాలముయోజనజేసి యంతటకు. 40

క. బెగడొందిమానసంబున | వగగదిరిన వానివలె వి - వర్ణముఖుండై

జగతీవరుగనియిట్లు | సెగయూర్చులునిగుడ, నోయి! - చెడితింజెడితిక. 41

క. నేజడమతి నై బాగుగ | యోజనఁగావింపనైతి - నోహో! తెలిసె

వ్యాజము, చెతనొందుటకుక | భాజనునిగజేయనీవు - పొల్పడితివయో! 42

క. అనిపలికినవదియె ట్లెం | దునగిడుపొంగునొక్కొ - తోచదునాకుక

వినిపించుడయ్య! యనియడి | గినవృపతిఁగాంచిమాని - కినుకయెఁగంక. 43

క. అతనికినిట్లును, నోరి! | మతిహీనుడ! యెఱుగనట్లు - మమ్ముడిగెదవీ

చతురతకేమందును? నీ | సతినిట్లును సిరులునొల్ల - జాలఁజాలుక. 44

చ. మముఁజెఱుపంగఁగెంచితగు - మాటలచేఁగడుబేలుపుచ్చిన్

రృమునునధస్తమాత్మనఱు - మాత్రమునెఁనక యిట్లుపుణ్యపా

పములవిచారముకవిడిచి - ప్రాపనిచేరగ వచ్చినంతన

క్రమమగుదుస్త్రియావిధుల - గారియపెట్టియలంఁచ బాడియే? 45

ఉ. ఇచ్చెదనంటివన్నియును - నిందఱునుకవి నగొప్పగాఁగవీ

విచ్చనువేఱుగాఁదలంచు - టిప్పుడెఱింగితివార! నేవృథా

మెచ్చితిగానలేకనిను - మిక్కిలియొగ్గుడ వంచునమ్మి, యీ

తచ్చనమాటలంగియెలు - తాపవర్యులచెంతఁజెల్లనే? 46

ఉ. వృద్ధుడనాట బాగుగవి - వేచనఁజేయఁగలేమిజేసివే

వృద్ధియహానియుండెలిసి - వేడకపోయితి, నైన? నోరి! య

శ్రద్ధనర్హదానము నొ - సంగటయొప్పునెకేమ మేలుమే

లిద్దరలోనీచెయ్యద - మెవ్వరుమెత్తురు? పార్థివాధమా! 47

క. నేనడుగుటకుక మరచిన | వానిని నీవైవఁదెలుప - వలదే! మమునె

ట్లేనియుఁగికురించుటకుం | బూనిననీకేటలబుద్ధి - బుట్టాములఁగక 48

క. తమమాటలు వృదుమధురము | లమితకతోరంబుహృదయ - మఱబాతులుని

క్రముగఁదృఢాచ్చాదితకూ | పములునృపులొనమ్మరాదు - వారలనెపుడుక. 49

క. భూవరులీరువేఱొక | భావంబునునొక్కమాట, - చలకరునిజమిం

జేవిధమునఁగావింపఁగ | నీవెంచితివోయెఱుంగ - నేరంజామ్మ! 50

క. వలదువలదునీదానము | వలనంబొలిలేదుమాకు - వనుధామరుఁజి

క్కులునెట్టెదగునె? యివ్వఁగఁ | దలపొదనకయున్నఁజెప్ప - దగదేమాతోక. 51

- క. అజమరతగడికగడన | క్కజంగొని వేడితిన్సంగ - గలవని, నీకుం
గజదజనింపకయుండిన | మఱియొక్కనినాశ్రయింతు - మగ్గుముఁజెపుమా! 52
- క. ఒవ్వనియివియునీవయె ? | నవ్వులపాలగుటెకాని - నలకువమాకీ
చివ్వనదింకననవిని | నివ్వెఱవడి యతనితోడ - నృపుఁడెట్లనియెక. 53
- క. అయ్యా! నానేరబిపు | డెయ్యది? యడిగినవివేడ్క - నిచ్చెదనంటికే
నెయ్యంబుమానియివ్విధి | వయ్యముగానిందనేయ - వచ్చునె? నన్నుక. 54
- మ. అనుఁడున్మానివఁజెఱుఁగోరి! వినుస - రై వశ్యర్థ ముల్లెందినే
ఘనతకొందుదు నన్ననన్నునుసిరిక - గావంగనెవ్వంబుగ
ల్లినగాడే? నుఖముల్కొనంగునకటా! - లేకున్నవిప్రుఁడువీఁ
డనమాకెంతనికొల్లలాడె? మరా - హంకారులొద్దన్నుల. 55
- కా. ఏమోమాటలందడెక మఱచినే - నీకోరికంజెప్పలే
దామాలంబుగ సర్వసంపదలుఁదా - నర్పించెనింకింభట
స్తోమంబీతనికేమి నేయంటకు? యి - చ్చుంగాపుగానుంటకం
చామోదించితి, నేనమీదనకనీ - వాసింపఁగాఁజెల్లునే? 56
- చ “పదుగురిలోనొసంగనని - పల్కుటగొప్పతనంబుగాదుయి
చ్చెదననిచ్చెప్పెదక మునికి - జిత్తములోదమకించి యింతలోఁ
నెదమహరాదుకైకొనిన - నెల్లనుఁగైకొనుఁగాక నైస్యముక
వదలెనితండుచాలుబల - వంతునకుక సేరిగల్గకుండునే? 57
- చ. పదకయంఁడిమిమృతనె - పంబులు కొన్నివచించియెట్లునీ
ముదుకనిబాఁదోలిసిరి - బొందుఁగాక బలంబులున్న నా
కిదియొకలక్కగా” వనుచు - నెంచియెటుంగనివానిభంగిస
మృదమునఁజెప్పవైతివిటు - మాయఁడజేయఁ దలంచుటొప్పునే? 58
- క. కరిగొన్ననంతుతంబె | వ్వరిదోరి వచింపుమిపుడు - ప్రకటంబుగనీ
సిరిసంతయునిచ్చియుభట | వరులనొసంగవలయుననుచు - భావింపవొఱా? 59
- అ. అనుచుఁగనలివలికె, - నతనిఁగన్గొని విజ | యాత్మఁడిచ్చినాడ - ననియెనైస్య
ములను, మరలతపసి-తలయాచియోజించి | యాడుఁగఱచినంత - యంబుఁజెంది. 60
- క. గజబిజిపడియిట్లునో? | యిజనాధిప! నామనమున - నింకనునొకయ
క్కజమగుశంకయొదవెనది | నిజముగఁగావించుననిన - నీకటింగింతుక. 61
- క. అలోపమపనయింపవి | చోలేదునుఖంబుమాకు - నుడివోపును నీ
చేల్చిమోనదంతయుఁ | జాలఁగనంకటములొదవు - సత్యమునుమ్మి! 62

వ. దీనికేమియుపాయంబుఁజెప్పెదనో యెఱింగింపుము. నేనడిగిన విధంబునఁ జేయఁజాలనేనిద త్తంజొనరించిన స్వరూపుండఁబట్టుకొని నీవేనుఖంబులనుగళవించుము. నేనెందేని యుంజనియోగ్యులగు వదాన్యులనాశ్రయించివేడి వాంఛితార్థంబుఁగొని నుఖంబునొందెద, ననినతనిమాటలకుఁ దలఁకకరాజిట్లనియె. 63

క. మనవివామికెయ్యదియై | ననునిచ్చెదదంకమాని - నన్నడుగఁగనెంచినదియునేజేయఁగవల | సిగదియునుంజెప్పుడ | తాను - సింపకనింక. 64

గీ. అనినవాచంయమిశ్వరుం - పవనిపథునిఁ | జూచియిట్లునుయోజించి - లోచెయ్యుడి పలుకుమడిగిన - పిమ్మట కలతఁబడఁగఁ | దగదునీయిట్టమింక నా - తప్పవేదు. 65

క. అనిగట్టిగఁజెప్పినగి | యనుమానంజేలనోమ - హత్యా ! యేమైననునయ్యెనడుగుడిచ్చెద | ననిచెప్పితినిన్నిమాట - లననేమిటికి? 66

క. అతేముటిపడిమదిలోనే | మఱియొకవిధమెంచికిఱుదు - మాటాడుదునే ? వెఱువనుపలుకుడ | యనవుడం | నెఱిగెదనీమతమువినుమ - హీవ ! శోక్కి. 67

వ. అనిపలికెనానీశ్వరుండొక్కొంతతప్తయోజనఁగావించి. 68

క. మాటికిమాటికినొక్కొక | లేటికివేడుటయుఁగొనుట - హీనంబదినే నోటిల్లకవలినయవి | ధాటిగనొకమారె యడిగె - దక్షవినుమధిపా ! 69

మ. గృహదారా ధనవస్తువాహనభట - క్రీడావనాదులొకృపక స్పృహదీఱంగనొసంగినాడవిడన - ఊహోన్నతిఁగొంటినే మహదైత్యర్థముఁగల్గువాడఁగద ! నీ - మాడ్కికైమహోత్సముకై వహియిలవందగునంచునెంచితిఁగడం - బ్రఖ్యాతిశోభిల్లగక. 70

ఆ. రాజుగాకయున్న - రక్షించుకొనుపైట్లు | బహుళమైనయట్టి - భాగ్యులక్షిప్త నాధిపత్యమొనఁగి - యలరజేయుమునన్ను | ననిన, నిచ్చినాడ - నదియుమీకు. 71

క. మీరేనేడుమొదలొచ్చిని | నారాజ్యంబంతటికిని - వాయకులనఘా ! శోరినవన్నియునిచ్చితి | గారవముననెద్దిచేయఁ - గలవింకననుడుక. 72

క. సంతసమునవృపుఁగని యు | క్కింతవిచారింపిచిత్తఁ - డిట్లనియెను నీ యంతటివాళిలగలరే ? | యంతయునొసఁగితివివేడి - నంతనెభూపా. 73

క. కొఱలేకస్వమునుండే | మతెగానియొకింత తలఁపుఁ - గొని తలఁకకయి త్రటిసిపునేయవలసిన ! | విజుపమలొకకొన్నిగలవు - చెప్పెదవినుమా. 74

నీ. స్వస్వస్వంసహ - చక్రప్రభుత్వోప - యుక్తమాముద్రిక - నొసఁగవలయు నొసఁగుటేకాకన - నొడ్డయనిఁగాఁబ్రజ - లేకొనులాగున - నేయవలయు.

జేముపేకాకయే - చెట్టయుమముఁజెంద - కుండులగునఁగాచి - యుండవలయు

నుండుపేకాకమా - యొద్దనేనేవకా - వృత్తినినీవు జీ - వింపవలయు

ఆ. నిదియనాయభీష్ట - మింతమాత్రముచాలు | నింకమీఁదనడుగ ! నెదియునిన్నుఁ
ఁగొనఁగు నెల్లగతుల - భోగంబులఁజ్ఞెన | నీమతఁబడేమొ - నిజముఁజెపుమ ! 75

క. అనినిచ్చింధముగానడి | గినమునికోరికలనాల - కించినరేండుం

దనుమానముమదిఁగదురఁగ | దనలోనిట్లనుచునపుడు - దలఁపఁగదొడఁగెక. 76

క. ఇవ్వనుధామరవర్షని | సవ్వడిఁగననిక్రమైన - సంయమియనరా

దొవ్వనికోర్కులఁగోరుట | కువ్వాడమెగానియెందు - కొఱివితనకుక. 77

మ. ఇతఁడాకైటభపైత్యమర్దనుఁడోభూ - తేశుఁడొచండాంశునో

శతమన్యుఁడోధరానురాకృతిని మ - తృప్త్యంబునాదాహ్యముక

ధృతియుంభక్తియుఁగన్గొనంగనిటకే - తెంచెక నిజంబింతయిం

కితరుండై నననర్హమానకదా - నిభృంగివాఁచించునే? 78

ఉ. ఆకులుకాయలుందినివ - నాంతరభూములనుండి కోరిక

లోనికిడఁబెట్టిసంతతము - బుద్ధిఁజలింపఁగనీకనిల్చియ

స్తోకతపఃక్రియానియతిఁ - జోక్కుమునీర్ష్యుఁడు బాహ్యకాంక్షచే

వ్యాకులమొందఁనెంచియిటు - యాదనఁజేయఁగనిందువచ్చునే? 79

క. వితపసిమున్నురాజ్యం | బీతనివలెనేలుకొనెద - నిమ్మనితానే

భూతలపతిసడిగే నిదే | మోతృత్రముగాఁగదోచు - చున్నదినాకుక. 80

క. అడిగినవన్నియుఁదలఁకక | యొడఁబడియర్పింతువ్రతము - నుడుగఁగఁజాలక

జెడుగొదవినమేలొదవిన | గడపటనేదై నదై వి - కంబదితలఁపక. 81

మ. అనియోజించిపృథిక్ వహించితన స - త్యాచారదాతృత్వము

జ్ఞనములెచ్చిఁగ సంశయింపకపుడా - సర్వసహభర్తయ

మ్మునినాధుంగని, యోమహాత్మ! కొనుడా ! - మోదంబుతోమీకున

ర్పణముంజేసినవాడ రాజ్యమును స - ర్వస్వంబునుందృప్తిగాక. 82

క. వినుడా ! మతియునుమీరడి | గిననాలుగువిధములై న - క్రియలునుఁగావిం

తునుతప్పకమదిసంశయ ! మునుఁజెందఁగవలయునత్య - మునునీడునునే? 83

క. అనిపలికియించుకేనియుఁ | దనలోలోశంకింపకతఁడు - తక్షణమునఁబూ

జనమొనరించెను మానిఁబరి | జననికరానీతవస్తు - సమితింగొనితాక. 84

క. పూతాక్షతాంబువులఁగొని | త్రాతారంమాంఘదీయ - దానేనహరి

ప్రీతోభవతనియమ్ముని | చేతులలోధారవోసె - ఫీరమగుభక్తిక. 85

- క. ఈరీతినిజరాజ్య | శ్రీహృదీగన్వహించు - జేసితపక్విక
గౌరవముననిజపీఠ | మారూఢునొసర్చి మెక్కి - యపుడిట్లనియెక. 86
- క. జయలొకచక్రవర్తి! | జయతేజోకలితమూర్తి! - జయసుతకీర్తి!
జయపుణ్యభావ! పావన! | జయ: ధృఢభవన! దోష - జలగఢపరనా! 87
- క. దేవా! కోరినభంగిం | గావించితి మేలునొండ - గంటినినేమీ
నేవకుండనై మెలంగెద | నావనిభేయుమిమ్ముగొలుచు - నయవిసయములక. 88
- ఆ. సాధ్వియగుమదీయ - జాయబాయకజాలం | బ్రయ మెసంగనువన - రింపుచుండ
నెందుగొఱలెలేని - యిచ్చానుఖింబ | ననుభవింపుడింక - మునివరేణ్య! 89
- క. మీరేయాజ్ఞ యొంగిన | గౌరముగఁబలికెంచి - కావించునా
తీరునననిమదలనను | స్కందజ్ఞానకెంచి మిగుల - సంతోషమునక. 90
- క. గురజీపాలకుఁడేముని | వరుఁడెని మెదలితనిఁ గొలువ - నలయునుమీరల్
నిరతంగననుచునంతట | బరువడిఁజాటంగబనిచె - బ్రజలకుఁదెలియక. 91
- ఉ. పౌరులనెల్లరాబునిచి - భక్తియురక్తియు సగ్గలింపఁగా
మేరనెఱింగిమానిమడి - మీరకనాదెడవోరె సంతతం
బారడ మొప్పఁగొల్పిన - యందెసఁగంగ మెలంగఁగావలెక
మీరలమీరుమీరనుచు - మేకోనఁజెప్పె నృపాలఁడేర్పఁక. 92
- క. వారపుడురాజుమాటకు | మారుంబలుకంగలేక - మర్యాదకునై
యూరకతలలూచినరే! | యారీతిగ మెలంగువార - మనిఁప్రీతిక. 93
- గీ. ఇటలగుండుమివరుఁడను - మీకునేచి | యరనిపత్నినిమఱియును - సతిశయింపు
సకలసామ్రాజ్యపదవిని - సంగ్రహించి | యుగ్రునకుఁచివత్సంబు - నొసఁగివేడ్క. 94
- క. తనయచ్చలగుదుక్కా | సనములఁగావింపఁగాంచి - జను, లెన్నఁజునె
క్కినివాఁడుగుఱ్ఱ మెక్కిన | వెనుకయ్యెనుముందటంచు - వికవికనవ్వక. 95
- క. వారలపహాసోక్తుల | తీరకబరికించియట్టై - తెక్కలినునితా
పౌరులఁగనికలగని గం | భీరతపహియించితిట్టి - వెఱపింపుటయక. 96
- క. ఊవెఱుంగదురాజునటకు | గుఱుతా? యిదివీకింత - కోమమదగునే?
యఱజాతియనుచుఁజెట్టిక | జెఱచిఱలాడుమఁ గలంగి - చీరికెగొనకక. 97
- క. వీనికెఱవేడివారి | చొప్పునెవ్వరుగాని, రాజు - మాచినగినియక
చొనిండనిమాఁడక | మామంబుననుండిరచటి - మామ్యలనుఘనవో. 98
- క. అసమయంబునమాయా! భూసుతుఁడుల్లాసమెదను - బాదలఁగఁదనకుక
దాసుండై నిజకల్పిత | కాననసుఖధ్వుండైన - జనపతిఁగనితాక. 99

- ప. మందహాసపదనాచవిందుఁడైయతనిఁజేరఁజీరియిట్లునియె. 100
- ఉ. ఓవిజయాశ్వు ! సిరుమది - నోపకవేడినవానిశ్చెల్లని
 చ్ఛానిధినిచ్చిలోకమున - కాశ్వతఁకీర్తికిఁగర్తవైతివి
 ట్టిలియంధుక్తియుంధృతియు - నెందునుజూచియెఱుంగనెప్పుడుక
 నీనలెనిమ్ముహింఁగులు - నేతయెచుండొసఁగెంగులాంగనక. 101
- ఉ. సంహతుయ్యెనాకుమరి - పర్వముఁజేతుటేట్లుగాఁగనూ
 హింతునుగాని, యైననిపు - డింకొకయోజనగల్గెవింపె ? నీ
 కాంతయనన్యయకావనవి - కర్ణేననుదయూర్తియంతెగా
 నెందుఁగోమహింఁగినిజ - మెన్నఁగనెజుఁకుండఁజాలఁగక. 102
- గీ. పయనుఁగలదానికినిమది - వగ్ధనకును | నెటులపూర్తగునెద్దుతా - నెండలోని
 కీడుచునుదున్ననీడల - కీడ్చుననెడి | జూడఁగిపడదంతరం - చేడకేడ. 103
- క. వినుమా | నాదేహస్థితి | మునుపటిలాగనఁగరాదు - ముదిసితిచాలక
 నెఁడిపుకుననుచులెక్కమఁ | గొనరెవరును నీకుభక్తి - కుదిరెనునావై. 104
- క. వృక్షుఁడలకాలమంతయు | వ్యయమెనరించితినినుమ్ము - వృద్ధంబుగనే
 బ్రయముననేటికినిదగు | దయనొకసంసారిసయ్యుఁ - దలఁకెదజరకుక. 105
- నీ. భారెనుపడినఁ - బాదముల్తడఁబడు - సడలెమైబిగినుంత - శక్తిలేదు
 గట్టిగామాటాడి - నట్టైఁయలఁడు - జనియించుమునువలె - వినపుచెవులు
 దూరపుష్టినేలించె - దొరకొనెఁబెరుకాస - వికృతిగాధములు - వెలికిదోఁచె
 దునివించఁసాగె - దవడలువ్రేలెను - దంతపటుత్వంబు - దప్పిపోయె. 106
- గీ. క్రమముగాయిట్లు ముదుకలఁక్షణములెల్లనొక్కటొకటిగఁబాడమన - న్నింపఁదొడఁగె
 నింతజుకుండకాటఁదా - నేలిగొనక | నేయునేకాపురంబునీ - జాయచెవుమ! 107
- క. ఇంతటివృద్ధుడనయ్యును | నింతులవైమమతమాత్ర - మెపుడునువిడద
 త్వంతంబదియగుటనెయి | ట్లింతయునినుజేఁడికొంటి - నిపుడాసక్తిక. 108
- గీ. కోరియొక్కర్థమంతయుఁ - గొనియునిష్ట | సిద్ధిగాఁజాలదనియెడు - చింతదోచె
 వనితననుమేచ్చదగుటనీ - వైభవంబు | లెల్లవలదింకమరలనీ - కిచ్చివనెద. 109
- గీ. అటులఁగైకొనఁగానొల్ల - నందువేని | యడఁపుమెట్లైన నామనో - వృధయుఁగొంతుఁ
 జెట్టునాటితివదివృద్ధి - జెందునటుల | నీరుఁబోయకమానుట - నీకుదగదు. 110
- ఉ. పంబినవేడ్కవేడితికు - భంబనినీబహుళార్థ రాజ్యభో
 గంబులనర్పముక, మిగుల - గౌరవమొప్పుఁగనిచ్చినాడెల్ల. 111

- నంబాలిలేదునుమ్ము! జన - నాయక! బోగనజేసిమేము హ
ర్షంబును జెందుభంగినివ - శంబోనరింపుము మాకునీసతిక. 110
- క. ఆరితిజేయకుండిన | నారీమణివలచుననుచు - నమ్మగఁజాలక.
భూరముఁ కోరినాతోఁ | జేరివిడకఁగాపురంబుఁ - జేయ దలంచుక. 111
- క. ఎంతటి నేర్వఱి నైనను | నింతకిమదిగలుగకున్న - నెట్లంగినిఁగా
వింతునుసంసారమునొక | నుంతైననుఁ గలదెచెపుము - నుఖమట్టితఱిక. 112
- గీ. బల్లకలయించుచుండెడి - యవిదతోడఁ | గాపురముఁజేయుఁజెంతయుఁ - గట్టెత్తరము
కొలువఁగొనినడితలగోకు-కొనినయట్లు | గాదే సంతృప్తియెవ్వధిఁగలుగుగృహిక. 113
- నీ. ముదితరా! నాకొక - ముద్దు పెట్టుమటన్న - ముదుక కేమిటికంచు - మోముద్రవిష్టి
కాంతాకొరొమణి! - కాగలీపేయన్న - నదలించిదెదరించి - యవలికేగి
సకియనీమోవిపా - నకమాననిమ్మన్న - చుజుచుజుచుపుల - జూచితెగడి
చెలవనీగబ్బించు - న్నులనంటనిమ్మన్న - వెగటొందినెటికలు - విఱిచి నవ్వి
- ఆ. చలుకవేయటన్న - నలిగిమానముబూని | సరసముగవచింప - విరసమొంది
యలఁచుబోడిఁగూడియక్కటా! సంసార | మెవడొనర్పనేర్పు? నేమినుఖము! 114
- ఆ. సతికిబురుషునకును - మతిమతిగలియక | యుండనేనికట్ట - మెదవునిజము
చుట్టుకొనెడిచాప - కట్టడియాలనై | యున్నట్లుప్రీతిటల - నొందుముగఁడు. 115
- వి. కాపున. 116
- ఉ. వంచనవీడినీవునని - వారిజగంధికిముత్త్రభావము
గ్గించివచించిరక్తిమది - గీల్కొనురీతినినీతులంబ్రబో
ధించికలంకుమాన్చితగు - తీరునదోడ్కొనిరమ్మనీనుడిక
మించిననేన వచ్చెదను - మీఁడు నెవ్వధి నై ననయ్యెడక. 117
- క. ఏమనునో, నీవువినం | గామానినితోడనే ము - ఖాముఖిఁదెలియం
గామాటలాడవలయుక | మోమోటంబేల ? యింక - మదముదయేలా ? 118
- క. ఆధవశొబ్బనయనమా | ప్వాధీనంబై మదాజ్ఞ - జవదాటకని
ప్రక్కాధమతి మెలఁగుతత్వము | సాధించెడిదనుకనీవు - చనరాదెందుక. 119
- క. అనియాజ్ఞాపించినమీ | యనుమతిదలఁదాల్చిపోయి - హరిమధ్యనువే
గొనివచ్చెదమీచెంతకుఁ | గనుడికననుకూలవతిని - గానొరింతుక. 120
- క. అనిపలికిపిలువఁబనిచెక | మనుజేంద్రుడవలనేగి - మంజులవాణిక
ఘనవేణికనుక్రోణిక | వనరుహంకారశరవ్య - పాణికరాణిక. 121

- చ. పతిపిలువంగఁబంచుటయు - భామినిచాలఁగఁసంశయించియీ
గతిదనరాజిహానుమును - గాదనకొయ్యనఁదాసుభాంతర
క్షీతికిపుడేలరమ్మనియె? - శీఘ్రముగా, నటనంతసంకుట
స్థితియదియేమిచేతుటెను - దింగడుచ్చితముగాఁగఁదోచెడికొ. 122
- క. కారుణములేకసగ్ధకే! లారావించుకొ? విభుండ - లంఘ్యంబగును
ద్వీరమణానిశాసనముకొ! మిరిచరించంగఁదడమె? - మృదునకునైనకొ. 123
- క. తెలియనివాఁడాతాసే! తలఁపుననమ్మనియెనొక్కొ - తగదీకార్చ్యం
బలఁతీయనర్హంబనినే! దలఁకినఫలమేమిగలదు? - తప్పదుచనకొ. 124
- ఆ. అనుచునిశ్చయించి - యంతఃపురమునుండి! వెనలఁగొలుపుకరుగ - విద్రుమోష్ఠి
తనఁ మేఘమధ్య - యువనుండివెలువడి! మోయునట్టికారు - మెఱుంగువోలె, 125
- మ. పతియాజ్ఞకొ శిరసాసించియరుపుం - ద్రుష్టప మొప్పకొయలొ
నతియొచ్చిటికి వచ్చెమ ద్దకరకే - నకొమందయానంబునకొ
నకుల్చొక్కలఁగూడిరాగవలెను - తొందర్యసౌభాగ్యసం
యుత సమ్మోహనవిగ్రహంబనఁగఁదా - నొయ్యార మొప్పకొగకొ. 126
- క. ఆరమణీమణిదివ్యా! కారంబునుజగ్గనిగ్గు - గనుఁగొనినభ్యుల్
దారునతనువులెఱంగఁగ! నేరకఁగూర్చుండిరట్టె - నిశ్చేష్టితులై. 127
- చ. అతివనుఁగాంచిమానియహ - హా! యిదిజూడఁగ మేఘమధ్యని
ర్గతమగుచందలాలతయొ - కైరవబాణానిసాయకంబాయా
రతియొకొజీనముల్లలుగు - రత్నపుబొమ్మయొలేకయామిని
పతికళయోయటంచుమది - భావనఁజేయఁదొడంగె మెచ్చితాకొ. 128
- మ. అపుడానుందరపూర్ణ చంద్రముఖిడా - యకొ ఎచ్చిఁచదేహముకొ
ద్రవయుకొభక్తియుసంప్రమంబు వెఱయుకొ - దైవాజతేజంబుచే
త్రిపురవర్షంసినిల్బోలుషానికినిబు - ధ్వీభర్తకుకొ మొక్కిగా
ర్థపురీతికొవిస్తానంచిచెంతనొక యో - రకొనిల్చియున్నంతటకొ. 129
- ఉ. రాజటుమాభియోమదమ - రాశీసమానవిలాసయాన! న
స్త్రిజటిరాజ్యముకొ సిరులు - నిమ్మనినిన్నును వేఁడవేడికొ
భాజనమైనకాట్టమని - భక్తిసంగీతి మాటఁదప్పకొ
భాజనలెల్ల మెచ్చముని - పుంగవునింబితిప్రజేయుమి! 130
- క. నియమంబువిడిచిసిరివై! బ్రయమననెట్టొసఁగకుండు - వేడిన భరో
జయతి' యనుమాటవిసవే?! భయమొందు నెనత్తొగ్గ - సభవర్తమదికొ. 131

- ఉ. కావునరాజ్యముక మతియుఁ - గాంచనసమ్మతమూహదాసదా
 నీవనహస్త్రసాధచయ - చిత్రపథూప భద్రవిపాశ్వమల్
 నీవునునేనునర్వమును - నేడుమెదల్లునుడైన మానికీక
 గైవళమైనసామ్యుదౌలఁ - గకజనదీతర యాజ్ఞ నెప్పడుక. 132
- క. నాయెడల నెటుల మెలగుదు | వోయటుల నెమెలగిత్పట్టె - బొందింపుమసా
 ధ్యే ! యుక్తమునీకిదికడు | శ్రేయంబనికలఁపు మెదను - చేతులుపభముల్. 133
- క. మునినాథునియాజ్ఞనుమీ | విననాదగుదానఁగలము - రిత్తయగుంగా
 వుననీపాతివ్రత్యం | బునుసంక్షింతుకొనఁగ - బోలుండరుణీ! 134
- క. ఎపుడెట్లెయ్యదికెప్పిన | నపుడెట్లెయ్యదియెనర్పు - మరుమరగిడినీ
 వపరాధమెదవెనా? భువి | నవకీర్తియు దూఱునఁపుము - నందుదుములూ! 135
- క. అనిష్టభుండొజ్జయెనఁ | గిననివ్వెఁపాటుగదిరి - గిరికుచుమారా
 డిన నేమితప్పగలగునా | యని కొంతునుజింతమీఱ - నపుడెడలోనక. 136
- మ. అకటా! సునివరుండువేడెననిప్రా - జ్యంబైన రాజ్యంబుతో
 సకలంబర్హణఁజేసి చాలకనతిక - సాధ్యిస్తునుకన్యమెం
 చుక నెట్లుంగిననంగెయోగ్యమనితా - త్కృత్యర్థ ; యర్థాగిని
 ట్లొకఁడానిచిననిచ్చువాఁడుగలఁడే? - యోజింపరాదే? మనిక. 137
- క. సతినీతరునకొనఁగుట స | మృతినమృదుగొమటతగునె? - మతిమంతులను
 త్కృతియందురె? దీనినియా | క్షీతి నెందునువిసనియట్టి - చిత్రముపొంగెక 138
- క. పరపురుషులఁగనియెఱుఁగని | తరుణిబురాధీనఁగాఁగ - చలప్రాసిన పం
 కరుహాసనునవలెగా | గొరులననంగార్థమేమి - యుక్తలదెన్నక. 139
- క. అనఁను ! యిదికడుబుత్తివ్రత | యనఁగానుతికత్కగోరు - టన్యాయంబా
 ననరాదే? నృపతి, దానం | బనఁగానిట్టిదియె? యిట్టి - యాజ్ఞయుగలదే? 140
- చ. ఒడబడియెవ్విధింబరుని - యెద్దనొనర్చుదుఁగాపురంబునె
 క్కడివికటంపుధర్మమిది, - కష్టముచేకుతె నేమిసేయుదుక? |
 చెడవనియంచుభూవిభుఁడు - కెప్పినమాటనుమీఱసాధ్యమే? |
 కడఁగిననుఁదయామతినిఁ - గానఁగలారెవరింకనీశ్వరా! 141
- క. అడిగినదానినొసంగుట | విడువంగా రానివ్రతము - పృథ్వీపతికి
 ట్లడిగినవేదంబిపుడే | జడదారిదిగాకరాజ - చంద్రునిదగునే? 142
- క. బాడబుడుజాయనిమ్మని | యొడకడగదనకనడిగె - యోగ్యంబనితా
 తోడనెయ్యునఁగకమలుమా | టాడునెపతియతనినేర - మగునేయిదియుక. 143

- క. సత్యాత్మడడఘుడడదృశుఁ | డత్త్యర్థార్థప్రదుడడుగు - జాధారుడడుగు
మృత్యుడడుగుడడదలడడఁగ | సత్యంతీనుడడనంగ - నగునే ? నృపతిక్. 144
- క. అతడేమిసేయు ? నాదులి | భితమివ్వెధినుం డెతపసి - కిత్తననుగోరక్
మతిగలిగెదైవగతియూ | క్షితి నెవ్వరుగడువగలరు ? - చింతించినచోక్. 145
- అ. ఇటుకుదినదినంబు - నెందఱుధులువచ్చి | కోరివలయువానిఁ - గొనుటలేదు
నేనెఱుంగనీము - నింబోలుయాచకు | నెందునుండివచ్చె - నిందితండా. 146
- క. వచ్చినవాడెదియడిగిన | నిచ్చుచుదా ! యనుచుంగోర - నిమ్మనినమ్మక్
మెచ్చి ; యనిచానమదిలో | హెచ్చుగఁజింతించిమరల - నిట్లనితలఁచెక్. 147
- అ. అనులోనదాత - యథులబిలిపించ | వలెనే ? తమకుదామ - వత్తురెఱిగి
ఫలయుతంపుడరుపు - పక్షులజీరునే ? | చెలంగివానికవియ - చేరుఁగాని. 148
- క. పతియాజ్ఞమీఱినడుచుట | సతికిక్ధర్మంబుగాదు - చర్చింపఁగన
మృతమైననుగాకున్నను | ప్రతిపలుకక సెప్పినట్టి - పనిసేయవలెక్. 149
- చ. పతికిహితంబుంగోరునది - భార్యయనంబడుఁగాని పూనిదు
ర్గతులఱిగించుమండునది - కాదుకులాంగన, యట్టికాంతదు
స్మృతఫలమొందఁబాలగుఁడు - శీలయనంబడునంద్రు ; నేమదిక్
ధృతినివహించిమద్విభుడను - దృప్తినిఁజెందువిధిక్ మెలంగెదక్. 150
- గీ. విభునకపక్షిర్తిగలిగించు - వెలదియనున వె | లందియే ? యదిహోలాహ - లంబుగాని
నేనునాపతియావతి - బూనిచేసి | యతనిగీర్తిభాజనునిజే - యంగఁదగును. 151
- క. అనిపెక్కువిధులదనలోఁ | గొనఁగొనియోజించుచున్న - గోమలిఁగనియా
మునితోపాటోపంబున | జననాధునివంకఁజూచి - సహనహితుఁడై. 152
- కా. ఓహోహో ! తెలిసెక్భవత్కవటనీ - చోద్యోగమొనజ్జన
ద్రోహీ ! యహానీసమృతింపకుమునీం-ద్రుంజేరఁగా, నంచునీ
వీహేమాంగికినన్నఁజేసితివియిం - కెట్టిచ్చగించుక్ ? ఘనం
నీహేవాకమునీకుఁగాకకలదే ? - యింకొండ్లకెందుక్ భరక్. 153
- క. నిర్బలమతివై ప్రయమున | ధర్మాధర్మములఁదెలిసి - తగఁజెప్పినన
స్మర్తిలిజేకొనకుండునె ? | గున్మతముననుండి యెసఁగు - దువె ? నీదుసతిక్. 154
- క. చీ ! నీకుంజెల్లదుయూ | దానప్రతిమింకవిడివ - దాన్యుడననుటక్
మానుమువేలదియనికడు | హీనంబుగఁబలుకుటయు మ - హీపతిబింతక్. 155
- క. కవటమెఱుంగనినాకుం | గవటకళంకంబునొకటిఁ - గలిగించకుడా !
చలరాక్షికిఁగనునన్నుల | నెపుడొనరించితి ? మునీంద్ర ! - యిట్లనఁదగునే ? 156

- గీ. దైవమొలుగును నాయెడ - దప్పలేదు | మిమ్ము సేవింపకున్నె ? యీ-మించుబోణి
చేకొనుడుమీధనంబుయ్యె-జెలవనింక | గోపమొందంగమోకెందు-కొడువగలదు. 157
- ప. అనిననాగ్రహంబుమానియొక్కింత దడవుయోజించియాచంచలఁజేసివీచి, మందహాసం
బోసరించివిజయాశ్వునకిట్లనియె. 158
- క. గుణవతిగాఁ దోచుదు | ధ్వజములకుఁ నిలయమిది, య - గుంగాదనవి
మణిదనసేపు సేప్పిన | యణగిమణిగి మెలఁగుమఁడు-నా? యింకమొదల. 159
- గీ. దంతితనముశింబువై - దానమున్ను | జల్లుకొనినట్టులయ్యెనీ - చందమిపుడు
గన్న, నాచేతఁగలత్రాట - నన్ను నేన | గట్టుకొంటినినిన్ను - గలదెఫలము? 160
- క. మాకుడగదనుటఁదెలిసియు | సేకాంతమమించువార - లిడలేమినినే
జేకొనఁదలఁచితిఁ, గడవట | నేకరణింజేయునొక్కొ - యీచెడిపె, నృపా! 161
- ఉ. ఇంతటిదుస్వభావయగు - పేర్చడఁబల్కుకొరినంతయొ
క్కింతయుఁ గొంతులేకతి - నిచ్చెదనంటివి మంచిదై నయ
ర్పింతువే సత్యభాషియను - పేరువహించుటకిట్లు చేసితా
సంతసమయ్యెనీకవట - జాలమెఱింగితిఁ జాలమెచ్చితిఁ. 162
- క. తొలుతనిది చెడివెయగుటం | బలికినమారాడకపుడె - పరుగ్రగఁజనియ
మృలవేడికొననే నమనీ | వలయింపఁదలంచి తెలుప - చైతివికాడే? 163
- క. కొఱగానిదానమునునే | నెఱుఁగకఁగైకొంటినింక - నేమనిననుజే
కుఱుమేమిగలదు? నేఁడీ | యఱగొనాయందెహసఁగె - నకటా! చెడితిఁ. 164
- క. అనిమానివగచి పలుకుట | వినిశాంతునఁజేయునట్టి - విధమెట్లనియా
జననాథుఁడెంచి మిక్కిలి | వినయంబుననిట్టులనియె - వెగటొందకతాక. 165
- ప. మిముగిమరిపలేదుకడు - మియెడలఁబ్రియ మొందియున్నదీ
రమణితలంక నేమిటికీ - రక్తినిఁగూడి యభీష్టయోగ్యభో
గములెసఁగంగభూవని - కాయముగొల్పఁగ రాజ్యపాలనం
బమఁగఁజేయుడయ్య! కృప - నారయుడయ్య! మముక్బుధాగ్రణీ! 166
- క. ఈనదతిసాధ్యమిదగు | కానసమునుమీఁతనువ - జాలదహితముం
జేసిననావైగలదా | దోసము, కిషింపుడటలఁ - దోచినవన్నుక. 167
- క. అనిచెప్పినమంచికినుఁ | గొనియెదమగదా! యిదెంత - గుణవతియాయె
తనేగిరపడియట్టి | ట్టనమలయునె? యెఱుఁగవచ్చు - నావివరంబుక. 168
- ఆ. అతివయెట్టిదై న - నయ్యెనేఁజెప్పిన | మాడ్కింజేయుచున్న - మాకుఁజాలుఁ
గొయ్యపిల్లియైన - కొడువేమి? యెలకల | నలమిప్పజేసిని - యనియ మేలు, 169

చ. అనితలయూచి మాడ్కులున్న - పొంగనవైబ్ర పరిపఠేయఁగ

స్థోనివిజయాశ్వుడత్రజీని - గొబ్బిననింతికె గన్నుచన్ను

ల్పినపతిభావముఁజెలిసి - లేమతలఁకును సంగ్రహమయినుకొ

మొనయఁగ నానతోడముని - ముఖ్యనింగస్థోని మానసంబునకొ.

170

సీ. గాంగేయమయచేల - గాంగేయపరిపాల - సర్వేశచక్రహ - ప్తాజోహారు

భూదేవయవక్ష - భూదేవపంక్ష - పాపస్సుభవ్యహ - పాక్షోహారు

నాగేంద్రజయనిత్య - నాగేంద్రయతఃత్య - చారిత్రకమృతే - పాజోహారు

పుష్కరహితభాస - పుష్కరననివాస - చదులనర్హభూ - పాక్షోహారు

ఆ. దీనపోషనాప - త్రివ్రతాత్వమునకు | భంగమొదనకుండు - భంగికరుణఁ

గావుమునుభక్తి - తోవినుతించియా | యతివతలఁకుమాని - గృతినహించి.

171

ఉ. చన్నులవేగు నెన్నడుము - నైచఁగలేకసియాడ భృంగపం

క్తిన్నగఁజాలుముంగురులఁ - దీరుగఁట్టిటుఁబాయదీటుమం

బన్నుగఁదాఁగరాంగురులఁ - బయ్యెడఁజక్కఁగనొత్తుకొంచుమై

నన్నియుమీఱవచ్చియుని - వర్షునకొయ్యనమెక్కియిట్లునుకొ.

172

క. వీడకనేఁదాదిగని | మ్రోడుగడగఁనెంచిభక్తి - నెల్లప్పుడూనే

వేడకతోమాటకుబదు | లాడకమెలఁగెదనుసంత - యమునలదనఘా |

173

క. మీరలుకొపించినయె | వ్యారికమమ్మాదరించు - వారలు ? మన్నె

తీరునఁజూచినఁజూడుండు | నేరంబిదియనుచుబలుక - నేర్తుమె యసమా !

174

క. నావుఁడుమునియిట్లున్నా | రా వింతలునీపలుకులు - రాజతఁడుండం

గావగునునేనొడయడఁ | గావయునె ? యిట్టివెట్టి - కలికియునున్నే ?

175

క. కెగ్గాడిముదుకఁజేతని | పగ్గియకుంగొదువరాజ్య - పాలనమా ? యం

చెగ్గాడిపరిహసించెద | వెగ్గాడఁగఁదగునె ? మురుల - నిదియుంబోలియే ?

176

చ. తగదిటువల్కుఁగాననినఁ - దాపనశేఖర ! మారవైరిపా

క్షీగనకలంకబుద్ధిని వ-చించితి నేమియుగేలికొందునె ?

తగనికనమ్మఁగూడినుఖ - దంబగురాజ్యమునేలుడయ్య ! పెం

పుగ, భవదాజ్ఞఁలందలను - బూనిమెలంగెదఁదృప్తిచేసుకొ.

177

గీ. అనినవినిచాలఁగాముద - మందితపసి | మంచినట్లైనసేపమ్మ - తించినాడ

నీవునాదానవిదిమొదల్-నీకుమొదటఁ | జెప్పవలెనొకవిషయంబుఁ-జెలువవిషయము.

178

క. తిలలుండైలముపుష్పం | బులునుందావియునుదుగ్ధ - ములునీరంబుం

బలెఁగలిసియభేదముగా | మెలఁగంగావలయునింక - మీదటమాతోకొ.

179

- క. చెప్పినపనిచేయుటకుం | దప్పంగరాదలఁతిగొప్ప - తగుదగదనరా
దప్పగిదిమెలంగకుండిన | ముప్పనుగలిగింతునీవి - భువకుమనీకుక. 180
- క. యమంతఃపురమునకుం | జయదొచెదనేనుననిన - చంద్రదానమే
లనియాజ్ఞగొనిరయలయ | పనినియెదననియెనాత్మ - పతింగనిభక్తిక. 181
- గీ. అతఁడొకింతయుకంకింప - కరుణముఖ ! : పావనాకారుడగుమాని - భావమెఱిగి
యాజ్ఞదలఁదాల్చివర్తింపు-మదియిక్తిర్తియనియె, వందన మొనరించి-యతివనియె. 182
- చ. అటులఁగులాంగనకొలువ - కన్నముక బోసరించినతం
దటుకునరాజ్యముకొనిరులు - దత్తమొదల్చివర్తిద్రుసట్లుం
కటములనొందఁబాల్పడియుం - గన్నులఁజెందకయున్నరాజున
చ్చటఁగలసభ్యులవైఁగని - చాలఁగభీతిదుఃఖితాత్ములై. 183
- క. కులసతులునునుతులును మి | త్రులుభనమంబాణములు - తుల్యములునుఖం
బులకుంబాదీనాల్గును | గలనై ననువీనివిడువ - గాఁదగదనరే ? 184
- క. ఇదియోగ్యమయోగ్యంబని | మనినెంచకశకమాని - మక్కువపడియీ
ముదుకండడిగినవృత్తి | చెప్పదనఁగానగునె ? తాన - చెడుటనెఱిగియుక. 185
- ఆ. యాచకులకువాంఛి - తార్థంబులిచ్చిన | వారుఁగలరుగాని - వసుధలోన
నితనిభంగివారి - నిచ్చినవారులే | పెండుఁగొనినవారు - నెందులేరు. 186
- నీ. అగ్ని సాక్షిఁగఁబెండ్లి - యాదిన భార్యనే - మనిరాజుమునికిచ్చె - ననెడివారు
నడుగఁగాఁదగువాని - నడుగకిల్లాలినె - ట్లర్థిం చెసివిప్రుఁ - ననెడివారు
వేడిననొసఁగిభూ - విభుఁడొల్లనలేక - యతనిసద్భ్రతమది - యనెడివారు
నిచ్చెదననినంత - నేమాచవనకదాఁ - గొనుటయీమునినేర - మనెడివారు.
- గీ. వారెఱంగునిధర్మము - ల్యనుగఁగలవే ? | మనముపలుకంగరాదిపు - డనెడివారు
నిటులఁగోరుటఁదెలియరే - కీన్యసాము | డక్కటా! మోసపోయెదా-ననెడివారు 187
- క. ఇటుపంటియావిమున్నె | చ్చటనేనియుం గలదటంచు - జనులాడఁగమీ
తెట్టనైనవింటిరే ? యని | కటకటపడువారు మిగుల - గలఁగఁడువారుక. 188
- ఆ. నీమడనుచుమనిని - నిందించువారును | తప్పవృత్తిదనుచు - దలంచువారు
నుచుచెక్కుగతుల - నావేళనుగును | లోవువుచుండిరెద్ద - బుట్టైననుచు. 189
- ఉ. అంతటతాపస్వవచుం - దాఁడ మొప్పఁగఁజెంతమండుభూ
కాతునిఁజూచి, యోయి! చన - గావలె మేమిఁక తామసింపరా
దింతలనుండివేతనము - నిచ్చెదఁగైకొవిసపు భక్తిమా
చెంతనబ్రహ్మగొలుపు - నేయుము పొమ్మిదియాజ్ఞ, చెప్పితిక. 190

ప. అప్రమత్తుడవై ప్రవర్తింపుమనియాజ్ఞాపించి, మతీయముంగలుగు నావలకుం దత్కాలోచి
తంబుగా నేయవలసినవనుబునిగ్గియుంచికొలుపుసాలించివెడలి, మహీవరాద్వందై నమమాదా
డంబరంబువిలసిల్లిశిష్య సమేతంబుగా మెల్ల మెల్లనంజని, నిరుపమానమణి నికరశోభావి
రాడితంబునుబహుతరచిత్రవిచిత్రాలంకారకలితగును, పుండరమంగి సదృశంబును
వగురాజగృహంబుఁబ్రవేశించి, పరిశంబులుసము దితోపచారంబులొనరింపనిపై నయు
న్నతహార్యాంతర్యాగంబున నొక్కచునోజ్జ్వలవేగంబునందు తమకైయునుపఁబడిన
యుచితానంబులనై తానునుగుండును నాసీనులై, యిష్టాలాపంబులఁబ్రసంగించుచు
న్నసమయంబున.

191

క. ఎవ్వరివైగోపించునా | యెవ్వరిని శపించునోమ - హీనురుడనితా
మవ్వగ్గుచుగనిభీతిలి | దవ్వగఁజనినిలిచిరపుడు - దాసీజనముల్.

192

ఉ. చంచకగంధియోర్తుముని - చంద్రునిసన్నిధి కేగు దెంచిభా
షింపఁగనోడిజిల్లవడి - చీరవంబున మజ్జనంబుఁగా
వింపఁగవేళయెచ్చానని - విన్చినసంతసమందిలేచిముఠ
గుంపుఁదొలఁచిపార్వముల - కుంబరిచారిక లేగినిల్వఁగన్.

193

క. ఇదెందు యిట్టిట్టియొక | సుదతీమణిదారిజూప - సుందరమగుత
తృదనాంతర శిల్పంబుల | మదిమెచ్చుచువేగనేగి - మజ్జనశాలన్.

194

ఉ. చేరినయంత నొక్కసర - నీదళసన్నిధి నేత్రమానికిం
గైరికరమృ పీకమిడి - కంకణపుంకృతులుల్లసిల్లగా
సారథితైలమంటె, నొక - చంద్రుమానన నల్లవెట్టెఁ జె
ల్వార నొకరైవేజలక - మార్చెనుభోష్ట సుగంధవారిచేన్.

195

గీ. అటుల మజ్జన మొనరించి - యామునీంద్రుఁ | డపుడు పరిచారికానిత - మైనప్రవిమ
లాంబరంబులు ధరియించి-యచోటువాసి | గంతసము మిరభోజన-శాలకరిగి.

196

మ. అతివల్మీకిన కాంచనాసనముపై - నా సీనుడై భర్తని
ర్మితరంభాదళమందు పడఁగములున్ - మింపొందురు చ్ఛంబు లొ
ప్రతి లేనట్టి పదార్థములృదు సగాఁ - బద్మాక్షియొక్కర్తు స
మృతి వడ్డింపఁగ నారగించెఁ బ్రియమా - మాడ్కిన్ రుచులైచ్చుచున్.

197

అ. అఖిలజీవులకును - నాహళి మొసఁగు ప | రాత్నరుండులోక - రక్షకుండు
వేడ్కఁడన కొకర్లు - వెట్టినయన్నంబుఁ | గుడిచి తృప్తిఁజెందెఁడదయకపుడు.

198

ప. ఇట్లుభుజించి లేచి, సుందరీకరారవింద సంభృతనువర్ణ కలశముఖ వర్ణమాన వారిధారా
క్షాళితకరచరణయుగళుండై, యున్నయతనింగని యశోవతియను మని, సకాగంబు 100

- క. కుసుమగుంధలు కొందఱు | గుగునలంబోయినవ్వు - కొనియిచ్చెమీరీ
దెరుజును దెండనికొని చని | యగదృశమగుకేళికా గృ - హముఁజేర్చుటయున్. 200
- ఉ. అందలిశిల్ప చిత్రమున - కచ్చెయవొంది నుతించిచాలనా
నందముతోడ యోగ్యతయ - నంబునఁ దానుపవిష్ట్రుడై నృపా
లేందుని సత్కమివిభృతి - మెచ్చుగఁదోచిన మెచ్చియింకనే
నుందరిసాధ్విమానిని య - శోపతి మానఁకున్దిఁగాంచెదన్. 201
- ప. అనియోజించుచున్న సమయంబున. 202
- చ. రయముననుగ్రుడం దనతల్ - రంబునకుం దగినట్లుపోయి తాఁ
బ్రియమున మజ్జినంబు నొన - రించి భుజించి మునీంద్రుఁడున్నయా
శయనగృహంబు చెంగటికిఁ - జయ్యనవచ్చెగురు ప్రవాద త
క్రియలను సేర్పు మీఱగమ - కించియొనర్పఁగనెంచి వేడుకన్. 203
- క. అటువచ్చిమందెరముఁ జొ | చ్చుటకు మనెన్ సంశయించి - చూచుచునట వా
కిటనిలిచియున్న శిష్యుని | దటుమనఁ దలయైత్తికాంచి - దండనము నితాన్. 204
- చ. సరసకువచ్చి యున్నవరి - చారికలన్ దెదరించి తిట్టియా
చిరమరుదుర్తి మీకగునె ? - శిష్యుఁడు వచ్చినవచ్చెనంచుఁ జె
ప్పురుగద ! మంచిదయ్యెదగు - భంగినిఁ దత్ఫల మొందఁజేతునా
తరమునెఱుంగ రేమొకొక - దా ! యింకమీఁద నెఱుంగవచ్చెడిన్. 205
- క. అతఁడెల్లభంగులను నా ! మతికెక్కిన వాడనియును - మర్తత్రయనియు మీ
మతిఁదోచెద ? సామాన్యుని | గతి నెంచితి రింతలోన - గర్వమాదగునే ? 206
- క. మంచిదికా నిండింతనె | మించినదెద్దియనులేదు - మీమహిమనడం
గించెదనింకను జేయఁగ | నెంచినదంతయును జేయు - డిప్రహరలేకన్. 207
- క. ఆయంబోనాకడకున్ | మీయేలికసాని రాక - మిముఁబుచ్చెనగ
ర్వాయత్తమతి, నినీ ! మీ ! రీయెడనుండంగవలన - దింకపొంపవలన్. 208
- చ. అనిభయమొందనార్చి యతఁ - డంతట శిష్యునిఁజేరఁ జేరియి
ట్లనియెను, కంటె ? వీరలయ - నాదర దుర్మత మిట్టిచెడ్డవా
రినిదగునంచు నాకుపచ - రించఁగఁ బంచెను యుక్తమే ? నృపాం
గనకిపుడెల్లి దంబయితఁ - గల్గెనె భక్తి ? దురాత్ముఁడౌకెన్. 209
- క. అట్టిదినాతోయెవ్విధి | గట్టుగఁగాఘరముఁజేయఁ - గోరుంజెప్పుమా !
తుట్టుదనబలతానే | కట్టడితనమునకుఁబూనఁ - గలదో యెఱుంగన్. 210

- చ. అదికడు మాయలాడి జర - తాంగుడనే నటుగాననేమి యా
 పడఁగిరించునోకపట - పద్ధతినింటి పాటుజూచి యీ
 సదనముకేళికా గృహము - చయ్యననిచ్చటి కన్యలెవ్వరుం
 గొడకొని రారుచిక్కువడి - కూతలుపెట్టినగానియుం ధృతిక. 211
- క. ఏవేళకెటులనగునో ! భావింపఁగఁడరముగాదు - బాసటుయివ్వు
 నీవే ! కావున నెందుం । బోవకు మీ ! కాచియుంట - పోలును నీకుక. 212
- వ. అని యఁడఱును విసంపత్తికి యుగ్రునిఁబనిచి పిమ్మట. 213
- క. మునిక నలుఁడనపలుకులు । వినిభీతిలియున్నయచటి - నెలదులనెల్లక
 గనితిట్టికొట్టిమీఠ్ర ! స్వనివోహ్నినిరండుపోయి - వేగ మెయిననక. 214
- క. కొట్టుపడితిట్టువడినా ! చెట్టలమగుచింతతోడ - నేతెంచినడిం
 చొట్టినయలకక భూపతి । పట్టపుదేవకి నెఱింగి - భక్తిపల్లెక. 215
- క. నటుడనుడంచిన నేమిటి । తటుకుననెఱింగింపను నెడి - తప్పనకై యా
 పటమానితిట్టెగొట్టెక । కటికమునీంద్రుండు మమ్ముఁగాఁతెయ్యెక. 216
- క. నీపాలిటి పాపగ్రహ । మోపడతికొ ! యతఁడు, తాపహస్తముడనరా
 దేపగిది వానితోనికెఁ । గాపురముంజేయుచునా ను - ఖండియకటా ! 217
- క. నినునిపుడేయటకుం దో । దొంగిరమ్మ నెనమ్మ । యతని - కోపంబింతిం
 తనరారు మాకువెఱఁగ । య్యెనుగడము తప్పెనేటి - కిందునిభాస్యా ! 218
- గీ. తడవునేయకుమమ్మ ! పోఁ - డలఁచియున్నఁ । నేమికిఁడెందునో క్రూరుఁ - డెంతలోన
 వేగఁబోవమ్మ ! పోయి నే - వింపవమ్మ । యచటికిక మేమురాజుల-మమ్మదేవి 219
- గీ. అతనివలన నుఖంబులే - దమ్మ ! నీకు । విమతుడేవేళ కెట్లుగా - విందునొక్కొ
 యువిదతో ! యేటిగట్టున - నుండు మ్రాని । కెన్నటికిక తేటుదప్పఁబో-దిదినిజంబు. 220
- క. ఆనినమునిచిత్తవృత్తిని । మునుదాఁగనియాన్నదగుట - ముద్దియయతఁడే
 మనునోజాగొనరించిన । ననుచుడలఁచివేగలేచి - యానమయమునక. 221
- సీ. గొఱ్ఱంగిసీటును - వజ్రసంబోసరించి - రాజిల్లచీనాఁజ - రంబుగట్టి
 మణిగణస్థగితభూ - పణములుధరియించి - రాణించువేలైన - రైకఁదొడిగి
 సౌరభకాశ్మీర - చందనంబునలంది - కాటుకఁజ్జలు - గనులఁదీర్చి
 పాలుపుమోఁగముఖం - బునదిలక ముదిద్ది - తుఱుమునబూవుటె - త్తులనుడుజిమి
 గీ. పడ్రపోవేతమైనభో - జనమొనర్చి । తరళలోచనయొకతెకై - దండఁబడఁగ
 లలితమన్మథపాద్రాజ్య - లక్ష్మీవోలే । తరుణివెలెనుకేళికా - ధామమునకు. 222

గీ. అటులచెడలెలతాంగి జా - గయ్యెనునుచుఁ | గినిసియేమనుకోగదా! - మునివరుండు
నేరములబూన్పుఁగాని మ-న్నించఁడెంత | చెప్పిననువిడచినిభీతిఁజెందియపుడు. 223

క. తత్తాపాటున నెంతయు | నుత్తలపడుచున్నయెఱిగి - యుడిదలునై న్యా
యత్తమతులగుచుగనియా | బిత్తరికిట్లనిమిగుల - నేలతోడే. 224

కా. ఓబింబాధర ! మేమునీచెలల మ - న్యుల్ గామును మౌద్దిగా
నీ, బాహుముగావచింతు మెపుడొక - నీబాగుమాబాగుగా
నాబాల్యంబుగనెంచు వారలముమే - మాగాములూహించిగా
రాబంబొప్పగనర్హకామలు ని-ర్వృత్తితుమింపొదఁగె. 225

ఆ. ఇట్టిమేమునీకు - హితమునువలకుదు | మెపుడుమానమున - నేనపడక
మావచిందుమంచి - మాటలనాలించి | నడుచుకొనుము మేలూ - నరలతాంగి ! 226

చ. నెజవఁగనేటికాముదుక - క్షుప్తనకుంగొఱగానిదానమ
క్రూరపడికొన్నయంతనే ను - ఖంబియించుడలంచెఁగానిపై
తెఱుగునెఱుంగఁడయ్యెవిను - తెల్పదమేర్పడనీకుయోగ్యమా
తెఱకున, చేల ! నేననును - తింపనుపామ్మని చెప్పిపంపుమీ ! 227

ఆ. అటులనై నవినీక - యతఁడుకై కొనిన స | ర్వమునువిడిచిపోవు - వచ్చినట్లై
యుండెనేనిదనక - యుండెఁబోమనకేమి ! పిదపనైనఁనేగు - నిదినిజంబు. 228

చ. అనియిటు నెచ్చెల్లల్లులక - నయ్యకిమంతలమందహాసమా
ననమునఁజెన్నుమీఱనర - నాధునియాజ్ఞ యలంచివారిక
ట్లునఁ, గడుసాధ్వినాఁబరగి - నట్టిసనుక బతిమాటకన్యధా
గొనకొని చేయుమంచనఁగఁ - గూడునె ? ధర్మ మెఱుంగఁబాలకక. 229

మ. మునికర్పించెనునమ్మ భూవహుఁడా - ముష్కాయణంబైనయా
ఘనునికొదుర్యక మొందజేయటకు సం - కల్పింపరాదమ్మ ! చె
ప్పినమాడ్కింబొనరించి నేవిధునకుక - విఖ్యాతిఁజేకూర్తునె
ట్లును, మానీశ్వరుఁడెట్టిదైననునొకం - డుండెప్పురాదాతనిక. 230

క. అతఁడేవతియతఁడే స | ద్ధతికాధారంబురాజా - దైవమునతఁడే !
యతఁడేబంధువుపోషకుఁ | దతఁడే ! నాదేహమతని - దగుఁజెలంలారా ! 231

ఆ. అనినయాశుభాంగి - యసమానదృఢబుద్ధి | కబ్బారంబునొంది - యతివయ్యుకతె
మరలనిట్టలనియె, - మానినంగతినీకుఁ | దగదుమానుమమ్మ ! - తరళనయన ! 232

క. ఓచెల్ల ! కపటహృదయుడు | వాచయమిమిమ్మునేన - వచ్చెనుతానిం
కేదకయురకఁబోవం | డేచెట్టలనింకఁజేయ - నెంచుమీనుమ్మీ ! 233

- ఉ. ఎక్కడనుండియాజరతు - డిచ్చటికితటిదాపురించెనో
యక్కట ! పల్కిబొంకని మ - హాగుణవంతునిగర్భమూర్తియెం
పెక్కినకాంతభావునవ - నీశ్వరశేఖరున ప్రసిద్ధమా
ఫక్తినివేడిరాజ్యమును - భాగ్యముడై కొనియంతబోవకా.
284
- కా. హేయంబై నదురాశఁజెందితననో - రెట్లాడెనోకాని, నీ
జాయకడ త్తమునేయుమంచడిగె, యా - సత్ప్రవతుండైనరా
జాయజ్ఞానునకిచ్చెమాడదని నుం - తైనక విచారింప కీ
న్యాయంబెచ్చటనై ననుంగలదె ? నీ - వాత్మకవిచారింపుమా !
285
- చ. సకియో ! పూనియొగ్గుని కొ - సంగినదానముసార్థకం, బసా
ర్థకమగుఁజమ్ముపాత్రునకు - దాన మొసంగినవానసీగ్గుత
పుకపడిమంచినరగును - పల్లపునై కతభూమిలోన నిం
కొకయెడనుప్పు నేలబడి - యొయ్యనడద్దణమెందు నేకదా !
286
- ఉ. భావజమర్కకర్మపరి - వర్జిత డెంతయుఁబాదనుండతం
డేవిధినిన్నుఁగూడినుఖి - యింపఁగ నేర్చును ? నీవలన్నబ్బు
ఖ్యేవనపత్ని వందను భ - వింతునదేమియులేదుచన్న, న
య్యా ! వివరీతకార్యమిది - యొప్పునె ? నీమదిమానుమ్రాధనకా.
287
- ఉ. చి త్తరబామ్మవంటినిను - జేకొనెనంతియకానివానికిక
వాత్మనెత్పత్తి ? కాంతరొ ! య - హత్తిశముంగొఱలేనిభోగసం
పత్తి నెనంగుభూవరుని - పట్టపుదేవినిన్ను సాధ్యని
ట్లై త్రిసయాసఁగూడియతఁ - డేమినుఖింబునునొందుఁజెప్పమా.
288
- క. ఆపాపపు విప్రప్రణుని ! స్నేహాటిగనింపుమీఱ - నేలఁగఁగలఁడే
వ్యాపారముతగదమ్మ ! ! మాపలకులువినగడమ్మ ! - మంజులవాణీ !
289
- గీ. ప్రకటవై భవకలితుడొప్రభునివిడిచి | తపసితోపొందుఁగోరుట-తగునె ? చెపును !
కల్పకంబునువిడనాడి - గచ్చపాదను | బట్టుకొనబోవువిధమిది - పద్మగంధి !
240
- క. ఆతఁడొకరాజులువిభుఁడెటు | యతనింబ్రియ మెప్పుగలయ - నరిగెదవటభూ
పతిపత్నివార ! వినిమీ | కతలెందునుటపసికెంత - ఘనతఘటిల్లెకా.
241
- క. వనితా ! యామునియెంతటి ! ఘనుడైనను నిట్టిపనికి - గడఁగుదురే ? మే
లనిపడిడిక త్రియగునని | కొనివత్తుక నెవరుగోసి - కొందురు ? చెపుమా !
242
- ఉ. కాసలలోననాకులును - గాయలునుందినీ యూటనీకులం
బానముఁజేసియద్ధరత - పంబొనరించుధరామరుండుతా

- నాననిరాజ్యముఁగొనిన - యంతనెపాలనఁజేయ నేర్పునే ?
 వీనుగనాటిసిరిడిన - వేఁగినవి త్తనముకురిందునో ? 243
- బ. మతిచెడెనే మొవార్థికపు - మానిసిగావునఁ, గాడటన్ను
 గ్గతిఁగలిగించునింద్యమగు - కార్యమటంచుఁ దలంకకంటి
 ప్రతనిటుభంగపెట్టుటకుఁ - బాల్చునునే? యెటులై నశా నఁ
 మృతము నెఱుంగ నేయుమను - మానముమాని మదేభగామినీ! 244
- ఆ. ఇటులరాజ్యమకని - కిచ్చిమీరలుచెడు | టేమిసర్పముమ్మ - శోమలాంగి!
 కన్ను బోవునట్టి - కాటుకఁబెట్టుకొ! నంగనానె? పొమ్మ - నంగరాదె ? 245
- క. పతియాజ్ఞ మీఱరాదని | కొఱికినఫలమేమి? చెఱవ - కుమునీకుకొన
 మృతిగానియకార్యమునే | గతిఁజేయుమటంచుఁ బలుకఁ - గలరెవరై నకొ. 246
- చ. కొఱివికిరైన దంతములుఁ - గొంకిరివోయిన వాడిగోళ్లుఁజూ
 డ్దికొఱెగఁపైనయెమ్ములును - గిల్లిననెత్తురు లేనిదేహముకొ
 వికృతపురోమముల్ పడఁకు - వేటుయున్నదికంపుకొలొ
 నికిఁజనినట్టికన్నులును - నీమదికిఁబ్రయమానె ? నుందో ! 247
- నీ. కండయునల్ల లే - కెండిదున్నేదంబు - మించుచిత్తడిమేన - మేనునేర్చి
 నిడుమీసములుమీఁద - నెఱసినలొత్తరా - ముదుకఁచెక్కులనట్టె - ముద్దులాడి
 రసహీనమైవిన - రానినీచపుఘాండ - సోక్తులువినిముదం - బొందిమెచ్చి.
 వెరవెఱుంగఁజేయు - వికటంపుఁజేష్టల - కేవలకెందకఁజాల - నిచ్చయించి
- గీ. వీడకీవేళముదిముని - తోడఁగూడి | మదనకేళివిలాససా - చ్రాజ్యసుఖము
 ననుభవించుటకెవ్విధి - నాత్మతోనఁ | దలఁచిపోయెదవమ్మ! యో - తరిరుబోజి. 248
- నీ. సరసస్థలావము - బిరువఁగానేర్చునే? - సతతంబుమంత్రము - బిరువువాఁడు
 చిన్నెలు శృంగార - చేష్టలు నెఱుంగునే? - వైదికక్రియలతో - వఱలువాఁడు
 మొనసికాఁగిటఁజేర్చి - ముద్దాడనోపునే? - వినుపకహోమముల్ - వ్రేల్చువాఁడు
 సురతకేళిఁబెంగి - నుఖమొందఁగల్గునే? - పరతత్త్వవాంఛలొక - బరఁగువాఁడు
- ఆ. పారుడతఁడునీవు - పొద్దివకులజాత | పతఁడుతపసిసాధ్వి - వగుదువీవు
 జరుకుడతఁడునీవు - జన్మనివెవ్విధిఁ | బొసఁగునమ్మ! మీకుఁ - బొంతమబల! 249
- నీ. క్రూరమానఖములఁ - గులంతుగుబ్బలనట్టె - గ్రుచ్చఁగాయెట్లోర్పు - కొందువమ్మ
 కఱుమందంతంబులు - గాడఁగాకమ్మోవిఁ - గొఱికిననెఱుఁతాళు - కొనెదవమ్మ
 కఠినబాహువులనీ - కడుమెత్తెనగుమేను - బొదివిననెఱుఁతాల్మిఁ - బూనెదవమ్మ
 ముదివగ్గకదిసిప్రే - న్ముడిఁగూడిపెనఁగుచో - నెవ్విధినిపున - పొంతువమ్మ

- గీ. హరిహరి! యాయుఁహ్యకా - ర్భాభిలాష | వలననీ కేమిలాభంబు - గలుగునమ్ము
పుణ్యమనియేటిలోఁబడ - బోవునట్లు | తోచుమన్న దినీలాగు - తోయజాషీ! 250
- ఆ. వ్రతముచెప్పిఁగలుగ - వలదటేనుఖమైన | నట్టునిట్టుగాని - యట్టికార్య
మెక్కుగాదా? కంటి - కింపైనమదికింపు | వానివైనదెట్లు - వాంఛగలిగె? 251
- మ. సరసాపాపములూ, నఖిక్షతములూ - సంక్షేపమాహావమా
వలచింబాధరపానచుంబనములూ - వైదగ్యమాచేష్టలూ
స్మరకాస్తోత్రములైన తక్కువములూ - చౌశీతిబంధంబులూ
తరణీ! దేనిసేఱుంగునమ్ముదుకడే - తద్వాంఛయుకొవాంఛయే? 252
- ఉ. తిట్టినదిట్టుఁగాకకడు - డెప్పరమైనను నయ్యెఁగాకయీ
పట్టుననుండకెందయినఁ - పద్దన బొమ్మనినకొ గొఱంతయే?
నట్టిబికారిపో, యతని - పంటివికారపు వానిఁబోయిచే
పట్టుటకంటెనూతఁబడి - ప్రాణములకొవిడిపించు టొప్పునకొ. 253
- క. తగదమాత్రయాయత్నము | వెఱటొందక జెప్పినట్లు - వినవమ్మా! మా
నగదమాత్రసంశయమో | మగువనా! పోనలనదటకు - మఱలుముగృతితోకొ. 254
- క. ఈయలఁతిపనినితగునని | నేయఁగనికెట్లునేఁడు - చేతఃప్రియమై
న్యాయమనితోఁచెనోనా | రాయణమాకిదితలఁప - రాకున్నదయో! 255
- క. మాచలనదప్పలేదిక | నేవడువుననీకునేయు - టిపుడుహితపుగా
భావములోదోఁచెడినో | యావిధమునఁజేయవమ్మ! - యనిపలుకుటయుకొ. 256
- క. వినివారలమాటలకుం | గినుకజనించునుమీఁది - కింవోఁపఁగని
కనె, వెగటునగవునెమ్మొగ | మునదనఁగ శాంతవచన - ములనిట్లనియొకొ. 257
- శా. యుక్తాయుక్తములెంచ కిన్నిధిమహా - యోగ్యుకొదపస్వికొ ప్రథా
యుక్తకసన్నుతిఁజేయనొల్లకపవి - త్రోక్తుకృత్యభర్తానకొ
ముక్తశ్రేణుల రొదురిందఱుమన - మ్మోదంబుమీఁంగన
ద్భుక్తికొమీరలు గొల్వఁదాయనసునిం - దానకొగడున్మేలగుకొ. 258
- గీ. హనివృద్ధులసెంచక - యవభివృద్ధ | యతనికిర్పించెవర్షంబు - ననఁగఁదగునె?
యాచకుఁడువేడినపుడులే - దనగలండె | యసముత్యప్రతముఁగల - యట్టిదాత. 259
- క. శేషపడియునుపదాన్యుడు | లేదనఁగాఁజాలఁడొసఁగు - లేశంబైనకొ
మేదినిలోనదివట్టియు | నీదే! తనయూఁటనీగొ - కింతజనులకుకొ. 260
- క. ఒకనాఁడుకుడుపకుండినఁ | దికమకయగు రెండునాళ్లు - తినుతిండినిఁదా
నొకనాఁడుతినఁగఁజాలఁడు | సకలవిధంబులనరునకు - సంకటఘటాఁడి! 261

- క. ఎక్కడికికష్టమంతం | బెక్కడికినుఖంబు, సమము - తెలిగినరెండుక
లెక్కింపడగదుధర్మము | దొక్కటియేతోడుజనుల - కుర్వెకడలచుక. 262
- క. మీకెటులఁదోచిననుయిది | నాకుంబ్రియమగునుచాల - నాధునియాజ్ఞక
నైకొనిచేయుటయు క్తం | బాకర్ణింపుదునెయిట్టియహితపదముల్. 263
- క. రయమునఁజనిమునికిమనః | ప్రియ మొనరించుటయమిగుల - పెంపగుమిరి
క్రియలుకుటనుచితమునా | నియమమువిడనాడనేర్తు-నేయేమైనక ? 264
- గీ. ఎన్నికష్టంబులొదవిన - నన్నియునుస | హించిమానిండుఁగొలుతునే - నెల్లవిధుల
వలదువారింపఁగానన్న - వనితలార! | యనుచువారలతోబుల్కి-యచొటొగదలి. 265
- గీ. ఊరుతరద్విపకుంభయు - గోప్రమాన | కర్మశస్త్రయగులిచ - క్షట్టులోనఁ
గులుకుచుండఁగఁబెనుపిలుంచులుజలింప | మునినిజేరంగవచ్చెన-ముద్దుగుమ్మ. 266
- క. క్రూరవాక్యక్రమగులపాదఁ | జేరినలేడియునువోలె - చెలువయటకుఁజె
ల్వారఁగవచ్చినదిమం | జీరవలిమననెటిగి - శీఘ్రమమునిలాక. 267
- క. మృదులంబగుపాపపువై | గదలకఁబవళించికన్న - గవమోడ్చికడక
నిదురించుచున్న మనుజుని | పదురునగుఱపెట్టుచున్నఁ - బరికించివెలక. 268
- గీ. చెలఁగినారాకైప్రతీ - తించుచుండి | తామసంబాటఁగినిసియీ - ధన్యుచరితుఁ
డుడుకుషమమానినిద్రించు-చున్నవాడు | మేలుకొనుటింకనెపుడొన-న్నేలు పెపుడొ ?
- ఉ. కూరుకుజెందియున్నపుడు - గొబ్బునమేల్కొనఁజేయుఁటెంతయు
న్నేరముకిల్పింబొదపు - నీతి నెఱింగినవారునిదితుక
దారునమేలుకొల్పుటకుఁ - దాముతలంపరు, మిన్నకుందునో
చేయవకేగిలేపుదునా - చీరిననెవ్విధిఁగోపగించునో. 270
- చ. వలదనియున్న లేచికని - వచ్చినదానపువచ్చినప్పుడే
దెలియఁగమేలుకొల్పడగ - దే ? యనినాపయిడప్పఁబూన్పితా
నలుకవహించిచేకొనక - హావడిపెట్టినకాంతుఁజేసినా
యులుకునుమాన్పువారెవరు ? - యుక్తముగావిదియుండలంపఁగక. 271
- మ. అనిసందేహముఁజెందికొంతడడవ - భృగస్థలికనిల్చియా
ఘనసంతాళవిసీలరమ్యకవతాఁ - గర్తవ్యమాహించి మె
ల్లనమేల్కొల్పుదునంచు ధాయఁజనిత - ల్పంబంబెహస్తంబునం
దనలోభీతియుఁడత్తఱంబొదవియంతక మేమకంపింపఁగక. 272
- ఆ. అటులశయ్యనంటి - యటపాఞ్చ్యమందుఁ గూ | ర్వుడబోవనుసిలి - యుడలువిఱచి
గారడంపుదనసి - కాంతతనుస్పర్శ | మునకునెఱచిసాధ్య - యనుచుమెచ్చి. 273

- చ. తటుకున మేలుకొల్పినవి - ధంబునమై సడలంగనీర్లితా
 పోనటునిటుకయ్యవైబొరలి - యల్లనగమ్ములు విచ్చియంగునకు
 ల్లిటచిటనెట్టి కల్పితీవి - చేతులుగార్లు విదిర్చిలేచియం
 తటనతఁడాపులింపికనె - దచ్చయనాగ్రతలఘ్నగోమలిక. 274
- క. కనికినిసిపండ్లుగీటుచు - గనుదోయిని నిష్పలాలుక - గాభీతిలులా
 గునసార్చియశోపతివై - దనయధికాంబునెఱప - దలఁచియడయుడై. 275
- ఆ. ఓసేదుష్టరాల! - యొప్పునోప్పడటంచు - కొంచెమైనమదిని - గొంకకీపుడు
 చుచేయరానివనిని - జేయఁగఁజెల్లునె? - యాజ్ఞగొనకశయ్య - నంటదగునె? 276
- ఉ. అంటియునంతఁబోకనను - నల్పనిఁగాఁడలపోసి నిన్నుజే
 కొంటిసటుంచుగర్వమున - గొబ్బునఁదల్చుమునెక్కఁబాడియే?
 తుంటుకనంబుగామనిని - దోచెదనీకిని, మాయాలాడి? నీ
 చుంటిమరాత్మరాల్లదె? - పాపిని వీరదలంచిమాడఁగక. 277
- కా. ఈసాధంబుననెట్లలంకృతులు నీ - శృంగారముల్పితముల్
 వీంబుంగొఱగానివాసనలుది - వ్వెల్లివ్వెలీయందముక
 మానంప త్రికిలోటువచ్చుననియే - మాత్రంబుయోజింపవౌ
 రా! సంసారలక్ష్మివైభవముగో - రంబాడియే? చెప్పమా! 278
- కా. ఈకార్యంబుల సేమిలాభమయయో - యిభ్యంగినావి త్తముక
 బోకార్పందల పెట్టుటే? నిదియిం - పోవెంసాయేమానోకో
 నాకుందోనఁగలేదునీదుమతమ - న్నాయంపురాజెవ్విధిక
 నీకుక బోధనఁజేసిపంచెనొననుక - నిర్భాగ్యునింజేయఁగక. 279
- క. ఇచ్చక మురేకనినుమా - కిచ్చినవాడగుటవలన - నెల్లధనంబుక
 వెచ్చింపుముజనుమమ్మని - వచ్చినగతిసనుచుఁజెప్పి - పనుపకయున్నే? 280
- క. ఈవిధమునమితిఁదెలియక - గావించినయెటులనెల్ల - గాపురముగడుక
 ల్లాటయెల్లాల్లెక్కడై - పోవడె? తానిటులవెచ్చ - ముంజేసినవోక. 281
- ఆ. ఆయమునకువెచ్చ - మధికమైయుండిన - కూలిమిత్రుఁడైన - జోగియగును
 జగతివదిలిపో - మగు నేనికప్పుక - యగునుజోగియైన - యత్తరాజు. 282
- క. ఈరీతినియోజింపక - యారా! వ్యయమునకుమాల - మగుపనులుమహా
 గౌరవమనికాంచితి - వే? రాజునటుంచుగొట్టు - నెక్కిననునునే? 283
- చ. చెడుమనినన్ను నిర్ధనుని - జేసి, వివేకవిహీనుఁడైన యీ
 గడుపరివిప్రఁడిచ్చితమ - కంబునఁగైకొనెరాజ్యమేలుమే

వడిదెలియంగలేకతడ - బాటును జెందిదరిద్రుడయ్యెనిం

కుడుగంగరాదెయమతము - యుక్తముగాదనితో షలేదొకో. 284

గీ. భూమిఁబాలించుటనఁగదా - బుద్ధిలోన | నులభమనియెంచెఁగాఁబోలుఁ-దెలివిహీనుఁ
దాయఁబోయింకఁక, బారుని-యధిపతిత్వమింతకాకెంత ? రాజానె?-యట్టిదేదె. 285

క. ఆనినబుగురుపరిహాసం | బునుఁజేయఁగఁజూచినీవి - భుండునునీవుకొ
తనివిఁగొనిసంతసించుట | కొనరించినయత్నమిది, ప-యోదహసయనా ! 286

గీ. వ్యర్థముగనిట్టితగనికా - ర్థములునేయు | టంతెకాదింపుతైననా - యందునీకుఁ
ప్రియముగలుగదునిక్కము-వేదతపసి | ననుచుఁదలచితివే ? రాజ-నగుటమఱచి. 287

క. నీరాకనిరీక్షింపుచు | కోరికతోనినటనొంటిఁ - గొండలపడునా
వైరమణిమానిచయ్యఁక | జేరఁగరాకుంటనీకు - జెల్లునె ? చెపుమా ! 288

చ. పగమదినుఁచినీవుచెడు - పాను విధంబునఁబూనికీడుఁజే
యగమకముకొపానర్చింప - యంబునువేచిప్రియంబుతోఁచుమం
చిగనటియింపవచ్చితివి - నీ ! తెలిసెకకపటాత్మురాల ! నీ
పొగరునడంచినీమగని - పూరినిమేయఁగఁజేతుఁజూడుమీ ! 289

ఉ. ఆరివృద్ధుఁడీఖలున - కంగనయాకొఱ ? పుట్టిముగ్ధైనా ?
వై శమబోనకున్న, పయి - వచ్చినదేమియులేదు; యింతలో
బాళిసహింపలేడో ? యని - భక్తియురక్తియునీడియుండియీ
వేళకుమెల్లగాపరిభ - వింపఁగవచ్చితివే. ననుం ? బభీ ! 290

ఉ. ఏలిదమైన నొల్లనన - కింపుగనేర్చుననేలి మాటలం
ప్రేలటలేనిభక్తిఁ బచ - రించుటయొప్పునె ? యాటపాటలం
గాలముఁబుచ్చి నీకుమది - గల్గినవేళను వచ్చినంతనే
మేలని మెత్తునే ? కడుత - మింజనుదెంచితి వెంచునెంతునే ? 291

క. సీపతివై యల మక్కువ | నావైఁగలుగంగవలదె ? - నాధవమైనకొ
బ్రాహ్మణుఁడొకనీకుకొ | భూపాలుఁడునేనోనీవి - భుండోచెపుమా ! 292

క. గౌరవమున నేఁజెప్పిన | తీరునవర్తింపుమనుచు - దృఢముగవతివే
మారువచింపఁడె ? పలుకం | గారాదే ? యపుడె మనను - గలంగకయన్నకొ. 293

క. ఇనుమున దైలముపుట్టిన | ముసిడికిఁ దీపాదవివన స - ముద్రోడకముల్
వినుమానముగా వట్టినఁ | బొసఁగదు మీజాతికమల - బుద్ధితలంపకొ. 294

క. నినునొల్లను నీతోపాఁ | దునునొల్లను చాలఁజాలు - తొలఁగుముచేగం
బునననికోపంబున నిర | సన మొనరించుటయుచెఱచి - సయంభమునకొ. 295

- క. కనకాంగి యపుడుమాయా ! మునిపదములకెఱచి హస్త-ములుమోడ్చి మహా
- 'వినయంబు మీఱఁగాని | ట్టనియెనతండటై విముఖుఁ - డై వినుచుండెన్. 286
- క. ఓదురితదుర ! నాయెడ | నేదియు నేరంబుగలుగ - దిదిసత్యముమీ
- పాదంబుల నయివ్విధి | నాదటవిడినిండనేయ - నగునే ? నన్నున్. 297
- క. గాటముగ నెన్నియిడుములు | పాటిల్లిన నేనులేదు - బంతివచింపన్
- నేటినియమంబుగాదిది | పాటింపుదు నీవ్రతంబుఁ - బాయక నెపుడున్. 298
- ఉ. కోరిననుంగ్రహించి మతి - గొల్పుదు నీవయినన్నయెవ్వనిం
- జేరఁగఁబోదు దిక్కనుచుఁ - జిత్తమునందలపోసి ? యక్కటా !
- మీరలెవలక్కడనుతము - మేలగునోమతియెట్టిదానొ యి
- ట్లూరక నేవఁగాఁదగు నె ? - యెద్దకువచ్చినవేళ మానినిన్. 299
- క. మీరుదయమాని చేకొనఁ | గోరకపామ్మనినపిదపఁ - గుఱఁగఁటికిననున్
- రాకమ్మను వారికను | న్నారా ? యీకోపమేల - నావైమితున్. 300
- ఉ. పామ్మనినంత నేమరలి - భూపతిచెంతకుఁ బోవుదానఁగా
- నిమ్మగు నిమ్మగాకమఱి - యెవ్విధినైనను నయ్యెమిపదా
- బ్జమ్మలు గొల్పుచుండెదఁ గృ - పారసమెప్పటికేనిఁగల్గదే ?
- యమ్మయిఁ గల్గకున్న ఫల - మంతియయంచు మదిందలంచెదన్. 301
- ఉ. నావుడు మానిపుంగవుఁడు - నాతిమ్మదూత్తులు భర్మశీలముల్
- భావములోన మెచ్చియిది - భవ్యచరిత్రయటంచు నెంచి తా
- నావిధమాత్రయందడఁచి - యంగనదిక్కు మొగంబుఁజేసి కో
- పావిలదృష్టెలంగనిని - రాదఁజోత్తు నప్పడిట్లునెన్. 302
- ఉ. నీజగజంత మాటలును - నీకపటప్రియ మెట్లు నమ్ముదున్
- రాజనిభాస్య ! నిన్ననఁగ - రాదదినాదగునేరమేయగున్
- నేజరతుండసయ్యుమది - నిన్నువరించుట తప్పగాదె ? యే
- యోజననుంగొనంగలవ - యోగ్యునిఁ దాజవరాలు మెచ్చునే ? 303
- కా. నావైమత్తువ గల్గియుండిననిసిన్ - నన్నొంటినివోట్టని
- ట్టిపర్యంకముమీఁదజేర్చి పేసరా - కిందాకనీయిచ్చనే
- వ్యాపారంబున నొక్కొక్కయండికపట - బ్యామోహముంజూపిన
- న్నే పంబూనియె కాదెవచ్చితివి ? నీ - వీవేళకుంగోమఱి ! 304
- ఉ. నీవతురత్వమున్ నృపుని - నేర్పునెఱుంగుదుమీరలంతయున్
- నీచగుణప్రయత్నలరు - నిక్కము నన్నిపుడేమరింపఁగాఁ

జూచెదవిట్టిమాయలకు - జోటునొసంగెడివాడఁగానుచే

రాచినయంతమాత్రమున - రాలరుగంగలవే? కరంబఱుక.

305

చ. పితమతి నెద్దివేడినను - నిచ్చెదనంచువచించిననునీ

సతినిగొనంగఁగోరితిని - సంగుమనంగ నె కొంకెరాజునీ

వతనికిధర్మపత్నివటు - యంతటికెక్కుఁడు బుద్ధిగల్గునే?

యతివని! చెట్టునందొడిమ - నంటియయిండును కాయవీడకక.

306

క. అనిమన్నించకకోపం | యనఁబలికిన యబలమాని - పుంగవునిమదిం

గనలుడువఁగఁదగునెఱపుక | దనలోయొచ్చించియపుడు - తగనిట్లనియెక.

307

శా. క్రోధింపందగునే మునీశ్వర! మిముం - గొండాడెదక ధారుణీ

నాథుండెప్పఁడు నాథుండెప్పఁడికపై - నాతుకంగనకమీరెగా

దే? ధారాశముగాననుంగలసి సం - తృప్తికవహించంగరా

దో? ధర్మించినయేమినేయుమును సం-తోషంబుఁగావింపుఁడా.

308

మ. కదియంగానటువచ్చి యాకుమడుపుల్ - గప్రపపుభాగాలొసం

గుదునో? గండముమైనలందును? నే - గూర్చుండిపాదంబులూ

త్తునునో? కాఁగిటఁజేర్తునో? యిపుడునా - తోఁబల్కుఁడా! యిట్ట మె

య్యదియొచ్చేదనింతలోనననుమీ - నట్టిట్టనంబాడియే?

309

క. పగదాన నెదిగనాడఁగఁ | దగునా? నన్ననుచుమరల - దగ్గఱఁజనఁగా

మగువా! నిలునిలుమంతటి | తెగువా, మగవారియను - తింగొనవలదే?

310

క. త్వరపడకునియమ మొక్కటి | స్థిరపడినంగానినిన్ను - శేకొననదియె

వ్యరికినిఁజెప్పఁగరాదో | కరిగమనాయబ్బురంబు - గాఁదోఁచుఁగడుక.

311

క. నానుడువుమీరినడువని | దానవుఁగడుఁబ్రియముగలుగు - దానవునైనం

బూనియొనర్చుముతగుడగ | దొనిదికాదనకఁజెప్పి - నట్లుగఁబలుక.

312

క. తెలియఁగ జెప్పినపిమ్మటఁ | దలఁకినోపియింతునిన్ను - దవ్వక, నాజ్ఞక

దొలఁగకఁజేసినబడయం | గలవుమహాసుఖమునీవు - గట్టిగ, ననుడుక.

313

చ. ఆలిమలవేణియట్లనియె - నయ్య! తలంపునసంశయింపఁగా

ఫలయునే? మాటిమాటికినిఁ, - బల్కుఁడా! యెవ్వధిఁ నెద్ది నెప్పిసం

గలఁగకఁజేయదుకఁమఱు - గల్లానే? నేమరులఁగాదో? నే

నలుగుదునే? యిదేమిపరి - హాసమొనికి మొపల్కుఁడా! తగక.

314

క. తజ్జ్వరమాటలుమీ | కేజితపడుమిమ్ముమీర - లేమదినమ్మం

గాజంకెదిఁక నమ్ముదు | రాజడ్డనఁబరులఁ, బరుక - రాదేతలఁపుక.

315

- వ. అనిపలికినయఁజేసి శుభంబగుంగాకయని సంతోషించునువరుండు. 316
- క. కనుమనియాపర్థంకం | బుననుండికృపాణమొకటి - పాలతిగుండె
గ్గనదీసిపట్టినప్పుడు ! విషమువెలుపుమానియొక్క - విషయంబులూ ! 317
- క. ఇదీనిపుగైకొనుము జె | పైదనటువైజేయదగిన - విధమనియెనతం
చదిగనినివ్వెఱపడియా ! వదవతియనుమానమపుడు - మదిగదురంగక్ష. 318
- క. తాపనునిజాచిక్షణం | బీష్యంకమునకెటుల - నేతెంచెనుమున్
మిపాలగలుగదిదియే | పాపాత్మకుటచటనేమి - పనికిడివొక్కొ. 319
- చ. అమరదోచెదెల్పుడని - యచ్చెరువొందివంగఁగోరియా
గురుకుచేగిరింపముని - కుంజరుండలైనవద్దీనినె
వ్యరగొనివచ్చిరంచడుగ - వచ్చునె ? సత్యమెఱింగియుంబు !
యొరులననెల ? నీదగుని - యొగమెకాదె ? సుధాకరాననా ! 320
- మ. ఆనుమానించియెఱుంగనట్లడిగెదె - లా ? యీకుతల్తంబునేఁ
గనుఁగొంటిన్మదినిర్ద్యులబూనియనురా - గంభెంతయుంగల్లులూ
గుననర్తింపుచునన్ను నేమఱిచి - కొంకుక్షవీడిఖండించదీ
నినీనీవేయునిపించియుందువిదియే - నిక్కంబుయోచింపఁగక్ష. 321
- మ. అనినకొగుండెలర్కుల్లనంగనయయో ! - యన్యాయమన్యాయమే
మనినేఱుల్కుదునింకనార ! మునినాధా ! యింతపాపంపుయో
జనగావించుదురాత్మరాలనె ? యిదే - చందంబునకొవచ్చెనో
యనిమిత్తంబుగనిందు, నేనెఱుఁగన - త్యంబింతయున్కన్ముఁడా ! 322
- క. వింతలుమీమాటలునే ! నంతటికేదెగించుదాన - ననితలఁపకుఁడా !
కాంతధృతిఁగందుననిజం | కింతురదేమోయెఱుంగఁ - గిటుమనిజముగక్ష. 323
- క. మీపదములుపాక్షిగయిం | దీపట్టెముచేసెట్టి - హేతువడేమో
రూపింపరాకయన్నది | తాపనుననిదమోచఁ - దగునే ? నాపైక్ష. 324
- ఆ. ఏమితలఁచియిచ్చట - నిదియెవ్వరునిచిరో ! గానిమత్కృతంబు - గాదుకాదు
నీళ్లులోతెఱుంగు - నిజముదేవుడెఱుంగు ! నెనరుచెప్పనేర్తు - రిట్టులంచు. 325
- క. అనినదలయాచియకాశా | ననువించింపకుముకాన - నంబుననున్నం
తన తెలివిమీనుడగునే ? | ముని, చాలునుమానుమింక - మోసపుమాటల్. 326
- వ. నీవుమాకపకారంబుఁజేయదలంచినను తెక్కింపకనీయెడంగలప్రియంబునఁజేసియానేరక
బులన్నియుమన్నించితి. ఇంకనీట్టిదుష్కర్మంబులనొనరింపదలంపకు మాయదుభ్ర

గణిగిప్రవత్తింపును మసేయగా ననయదప్పక కలుపుచుండుమని చెప్పినయ తనిపలుకులకు
సమ్మతించియున్న యానన్నెలాడింజూచి మలననండ్రిల్లనియె. 327

చ. మదకలయానకంఠయగు - మంచినహృద్రుమాటనీకుండె
పెద్దదనినుమీకృపాణముల - భేదచుటచేయొకమేలుగల్గెనిం
వినియెనుచుంచినకెడిన - దేనియునేనిపుడించుకైననా
యనుదిలతోలంగుబోమఁచి - యుండెనదొక్కటితోచెనామనికె. 328

క అదియేమిమాటయని యడి | నెదనేనియుండెప్పిక మఁఖించుటకెనె
సప్తమగునుగానతగదని | పవనకునీలననొక్క - పనిగాఁలయుకె. 329

శా. శ్రద్ధాభక్తులెసంగనుగ్రమగుని - స్థంబూనినేమున్నునం
తద్ధారాశనిపాతపవ్వతమునీ - ధారాంతరాశఫలిక
శుద్ధాంతఃకణముల్బుజించిచ్చునై - శోషిల్లకళుక్రలిలో
శోధ్యర్థకృత్యమృదుఁగూర్చిచేసితిగపం - బొంహంపమాడబ్బముకె. 330

గీ. అటులభూతనిష్ఠనుదన - మాచరించు | నన్నుఁజూలగమెచ్చిపి - నాకపాణి
కరుణఁబొడనూపియడుగును - నామటన్న | యపుడుశంకరుఁడొడఁపఁచెనెఱింగి. 331

చ. మదిముదమందిభక్తిని న-హృచ్చుతిఁజేసినుతించిదేవనే
ముదిమినిఁ జెందికుండువద - మంగృపనేయవెయంచు వేడితిక
ముదనవిరోధినన్నుఁగని - మంచిదిగాని, యఁజేనినీకునే
దదినమకూఁదింకపయి - నవ్విధిఁగల్గెడు నెట్లులన్నుకొక. 332

వ. ఇంకఁగొంతకాలమునకు జరాభారంబుసంభవిల్లినపుడునీవుతత్త్వవిచారాసక్తి నుజ్జగించి
సంపాదనసంబుల ననుభవించు గోతికపడి చనియొకపుడమితేని నర్థించియతనిరాజ్యం
బును భార్యనుఁబరిగ్రహించిప్రభుత్వంబుఁజేయఁగలవాడవు. ఆసమయంబు నభవదిచ్చా
పర్తినియైన యారాజపత్నింబురికొలిపిభీతిల్లక యాపల్లవాధనచే నికాకాలంబునశయనా
గారంబునందు ఖండింపఁబడితివేని, తక్షణంబున నవయావన సుందరాకారుడవై పున్నదీ
వతుండవుగాఁగలవు. అటుమీదటనీకునార్థిక్యంబు సప్రప్రాప్తింపదు. పొమ్మనినిర్దేశించి
తిరోపితుండయ్యె. అంతసంతసించిపరమేశ్వరుని సంస్తుతించియది మోడలు జరాసం
భవకాలంబుఁబ్రతీక్షించుచుండ, ప్రావృట్కాలవిద్యుల్లతా సంకాశంబై నచతుర్థనయో
వస్థయావేకించెనప్పడు. 333

మ. గిరిజావల్లభుఁడానతిచ్చిన జరా - క్లేశాపనోదప్రకా
రహస్యంబు మదిందలంచినతపో - రక్షిణవిసర్జించి స
త్పరనిచ్చోటికివచ్చినీవిభునినే - ప్రార్థించికొంటినుం
దరివెన్నెన్నునురాజ్యముకొ యిదియధా - ర్థబోవనీలాలకా! 334

- క. అగజాపతివాక్యముపా | బ్రగునే? పుడమియునుమిన్ను - నట్టి ట్టైనక
 మగువో! కోరికిసఫలం | బగుటకుతఱియొడచెనిచట - నన్నియుఁగూడెక. 335
- చ. మునుకడనాటచేమటచి - మున్నెరహస్యపు వచ్చరిత్రముక
 విదితమునేయనైతినిది - వెట్టితనంబగుఁబో, లతాంగిరో!
 యదిమదిఁదోఁచెనిప్పుడు కి - తాసినినిన్నునుఁ జూచినంతనే
 ముదిమిఁదొలంగినేనునుఖి - ముకబడియంగల నింకనెంతయుక. 336
- క. పలికితాంగుడనగునా | వలనకొనుఖిమొందనిపు - భావించినవోఁ
 గలుగదుమే, లగజాపతి | దెలిపినపనిఁజేసినవ్య - దేహముఁగొందుక. 337
- చ. అరమరమానియిననునిశి - తాసినిఁగైకొని పూనినీపుతీ
 వరమునమద్దళింబుఁదెగు - వందెగ్గవేయుమునాకుఁగల్గనుం
 దరనవయావనాకృతిపి - నాకివరంబినిభీతిలేదునా
 సరసకురమ్మునమ్ముమని - జంబగునింతయుఁ గీరభాషిణీ! 338
- క. ఈసనినొసరింపంగా | నోపననఁగరాదుసౌఖ్య - మొందెడుమార్గం
 బోపద్మనయన! యిదియి | పాపపువార్ధికృత్యాధ - బాయున్నున్నుక. 339
- క. నీపతిదానవ్రతముక | నీపాతివ్రత్యముహిమ - నేఁడుఫలించెక
 నాపలుకులువినుము త్తమ | రూపముఁగైకొందునిపుడె - రూఢంబబలా! 340
- ప. నామాటలనాలకించిచెప్పినభంగిఁజేయకమదీయాజ్ఞోల్లంఘనంబుఁగావించువేని, యనంతం
 బగుపాపంబు సంఘటిల్లినంతియకాక నిన్నునునీభర్తనుంగడువరానియిడుమలనొందఁ
 బాల్చడంజేయుదునుమీ! ఇన్నిసంకటంబులకులోనుగానేల? నామేలుఁగోరుదానవైన,
 మచ్చాసనం బతిక్రమింపకచెప్పినకార్యంబునెటవేర్చి నవయావనోభాకారండ్లనైన
 నన్నుఁగూడి సమస్తభోగంబులననుభవించువుము. మనకికమేలుకాలంబగుం గావున సంశ
 యభయంబులుమానుము. తరుణీమణీ! ఇదెకైకొనుమనియాభిష్టంబు నయ్యంబుజవదనచే
 నొంగిని, నెంగినితత్త్రతంబునమారాడనోడి ఖడ్గహస్తయైనపరాశక్తియుం బోలెనిలి
 చియున్నయశోవతింజూచి వాచయమియిట్లనియె. 341
- మ. అనుమానించెదనేలనే? విధుముఖి! - యాలస్యమండేయకొ
 య్యనఖండింపుముమత్స్వరూపమిపుడె - ధ్లోనోవిలోకింతువిం
 తనెనేవచియింపనేమిటికి? సిద్ధ - మ్మత్స్యఁడికుండొసం
 గినమేలైనవరంబుదప్పుదుజరా - క్లేశంబువీడుకననుక. 342
- క. త్రుటిలోననీపునన్నిపు | డిటుగనుచుండఁగనెనేవ - హింపురుఁకడుము
 చ్చటయగువినుతాకృతిని | కిటురా! నిస్త్రింశమెత్తు - మేధ్యుమటన్నుక. 343

- క. నునుపులుతడబడబడములు | గడగడయనివడతుమండ - గాభయపడియా
జడదారివేగంబును | నుడుగనిపూనికయంగాంచి - యువిదవెఱువునక. 344
- క. ఓపుణ్యమాత్రి! కటకట! | కాపట్టు మొనిజమొయెందు - గలదీపాప
వ్యాపారమనిదగునని | ప్రాపగుమిముసంహరింప - బాడియే? నాకుక. 345
- క. మైచలియించెడువిన్ననె | యోచెల్ల! యక్యామనక - యోజింపకయి
జ్ఞేచలుననేయనేర్చుక? | యాచించినయెట్లొసంగె - హరుణేనముక. 346
- ఉ. మున్నెవరై నెనిట్టివర - ముంగొనిరే? భువిలోనన్నెడు
గన్నవిలేదులోకులన - గామటివిన్నదిలేదుచాలజా
వన్నజనులంకుమర - యారె! మిముంబలెజానంగోరునా
రెన్నగనెందులేకము - నీర్వర! చిత్రముగాగంగోచెడిక. 347
- క. నామానుమెలుంగుటకొఱ | కీమాడ్కినిబలికినా - దేమోయారా
రా! మిమ్మునమ్మియుండెడి | భామినినగుచన్నగలత - పఱుపందగునే? 348
- ఉ. చెచ్చెఱినింపుమీఱనను - కెంతకుండేర్పగరాదా? చేగగా
వచ్చినయంతలోనెయొక - వాడముగల్గునజేసినారు మీ
రిచ్చకమైనమాటయొక - లేనియుఁబల్కకయంటనీకనే
డిచ్చనెఱుంగనోమఱియ - డేలనొయివ్విధినుంటఁజెప్పఁడా! 349
- ఆ. కత్తియొకటినిచ్చి - కుత్తుకంగోయుమం | చనెదరిదియుధర్మ - మగునా? మీకు?
మిమ్ముఁజునిమియేమి - మేలొందగలదాన | నెఱుపనేఁజెగింతు - నిట్టివనిక. 350
- గీ. కోరిననురాజునడిగితి - కొంటిరింత | లోననాయయవెగలేల - బూనవలసె?
మీకుమ్రొక్కెదఁగాని, యీవ్యాకులంపుమాటలనుమానుఁడా! వినమననురాజు. 351
- క. మీవిషయంబునలోపముం | గావించినదానఁగాను - కలిగినదియే
దోవివరింపుడ | కోమలి! నీవిధముననలఁచడగునె? - యెడదగలంగక. 352
- న. అనినశరకంపంబొనరించియాచంచలాక్షీనీక్షించిపాఠికాంక్షియిట్లనియె. 353
- క. లోపములెంచగఁబూనినం | జూపట్టకయున్నె? ముగుడ! - నురులందైనక
నీపలుకులుచిత్రంబులు | లోపవిహీనుండుగలఁడె? - లోకములోనక. 354
- క. 'వినిపింపుమునానేరం' | బనియంటివి నేరమిట్టి - దనితెలిపినయే
మనియెదవో, నాకాసన | మునునడుపకయుంటనేర - మోమఱికాదో. 355
- క. ఇదిసీయెడగలనేరమె | గద; యింతటికెక్కుడేమి - గావలయును? నీ
మదియొప్పుదేనియూరక | వదరకపామ్మింక వెక్కు - వధియింపకుమీ! 356

- క. కోకినపని నెరవేర్చుగ | నేరనచుచులుకరాదు - నీవని నేము
స్నేహాధిగబులుకగలే | దే? రాజీవాప్య | చెపుము; - యిట్లనడగునే? 357
- శ. అతులితపుణ్యలక్షణ శు - భాంగివొకర్తుబిరిగ్రహింపఁగా
ప్రత్యమునుబూనిపల్లెలును - పట్టణముల్బులమాటురోసి నే
చెతలుసహించినుంతయును - వేసటనొందకసంచరించి, యీ
సతితగునుచుతుట్టతుద - సమృత్తిమైననుఁగొంటివెట్టివై. 358
- క. నీవలననాయభీష్టం | నీవేళఫలించునుచు - నెంచితినిదియే
మోనెగటుగనీవుమదిక | భావించియొనర్పనుచు - బల్కితివికదా! 359
- క. ఈపనిజేయమిచేసగు | పాపంబట్లుండయింక - వైబొసఁగెడిమ
త్కొంపానలోగ్రక్కిలా | తాపక్షేళంబునీకు - దప్పునెకుమతీ! 360
- క. పామృనుటయుభయమునఁబా | దమ్ములుగడగడవంక - దత్తరముననే
నెమ్మెయినిమ్మనిమదిగో | పమ్మునుదొలగింతుననుచు - భామినియంతక. 361
- క. కరమునఁగలకరవాలము | గరనిడితనగుండెలపుడు - పటతటబుదరక
బిరుసుదనంపుమునింగని | త్వరయు న్వేషమిఁజనోట - దడియాఱంగక. 362
- క. మరుశముల నెగయఁబాపుచు | నరముడినరదోచుచును - కట్టుపైపైటక
సరినొత్తుకొనుచునించుక | సరసుఁజని మొక్కిభక్తి - సంధిల్లంగక. 363
- ఆ. నిరపరాధినినగు - నెలతనునామిడ | గోపగింపఁడగునె - తాపనేర్పడ!
మిమ్ముబోంట్లుకీడు - మేలునెంచకయున్న | జెడుదుమంతకంబె - జేయగలమే! 364
- క. ధనకనకవస్తువయవా | హాసరాజ్యయుతంబుగాల్చి - యంబుననన్నుం
గొనియనుభవింపకివ్వెది | ననురా! ఖండింపుమనుట - నాయమే! చెపుఁడా! 365
- క. ఈపనినిజేయుమనియా | జ్ఞాపింతుంటించుఁడెలియ - జాలకధృతినే
నేపద్ధతి నెది సెప్పిన | నాపద్ధతిజేయుదాన - నంటిమహాత్మా! 366
- క. తెలిసినవారలుమిరీ | కొలనాయుడిఁగట్టడలఁపు - గొనుటరయంగా
తొలిభామననేజేసిన | కలుషముగావలయునొండు - గాదుమనీర్దదా! 367
- ఉ. ఒల్లనివారలొల్లకయె - యుండకనన్నును రాజ్యముకొనిరుల్
వెల్లివిరికధరావరుని - వేడికొనంగతమేమి? కోరియి
వైల్లబిరిగ్రహించినపు - డిట్టముదీఱగ సర్వభోగము
వైల్లకొనంగమీరనుభ - వింపకఁజాడలపోయుటొప్పునే? 368
- చ. అనియిటువై నృవాక్యముల - నవ్వరగాత్రివచింపుచున్నమిం
చినకినుకకమునీశ్వరుఁ 'డిసీ' యని మెచ్చక రూతుదృష్టలం

||

గనియదలించియిట్లనియె - గారడ మెల్ల నెఱుంగవయ్యెనీ

చనవులుజెల్లవింకనను - సంచట పెట్టెనుపామ్ముపల్కక.

369

క. సత్యమువిడిచినసాం | గత్యముకొఱగాదుమాకు - కాడెఱుంగవునీ

వత్యంతగర్భవేదివి | హత్యయొనర్చుదువే! పుణ్య - మారడెఱబోజే!

370

క. న్యాయాన్యాయములెన్నిక | జేయంగలదానవైన - జెప్పుమునాతో

నీయాజ్ఞమీఱనలే | దా? యిపుడేమయ్యెమాట - దప్పటకాదో!

371

క. కానిమ్మునేడురేపటి | లోనీమదమడచకున్న - లోలాక్షీహా! నే

హానినిఁగానటుమీఁడట | హీనంబగుమారుపేరు - నిడుమీనాక.

372

చ. ముడుకడనాటచేఁగలిసి - ముచ్చటఁ దీర్చుకొనంగలేకయా

ముచనవిరోధిమాటయును - మర్తముఁజెప్పి 'పథింపుమీననుక'

ముదమునయావనాకృతిని - బొందుదునిత్తటి' నన్న నాకుమే

లొదవుటకెచ్చయింపకదు - రుత్తులువల్కెదవో! చెల్లునే?

373

ఆ. వయస్సువాడైనై - వడలకనిమఁగూడి | యుండుననితలంచి - యూజడిలక'

యొనరనన్నునొల్ల - కుండుదానపుగాన | యదియకృప్యమొప్పు - నంటివిపుడు.

374

క. నాపలుకులొల్లకుండినఁ | బోపామ్మిటనుండవలదు - భూపాలుండొ

నీవతిచెంతకుఁజనిన | ల్లాపంబులనాదుమనిన - లలనచిడిముడిక.

375

క. నెదరితననాల్గుతుదితో | పెదవులఁదడుపుచునిదేమి - విచిత్రమునేఁ

డొడవే! నికనేమిసేయుదు | మదిఁగోఁచడటంచునెంచి - మానింగనిత.

376

ఉ. మీరలునావయింగినిసి - మిక్కిలినిర్దయులై మనంఁమునక'

వైరముఁబూనియింకనెటు - వంటివెతల్లలిగించి చెంతకుం

జేరఁగనీకవిడ్వరము - జేసినఁజేతురుగాక బుద్ధియా

క్రూరపుకార్యముకొనలుప - గొల్బదునిక్కముగాఁగఁజెప్పెదక.

377

క. తిట్టిననిలువెలంగా | నెట్టిసంగోపించియెంత - నిందించినక'

గొట్టిననోర్చదనేనీ | కట్టడిపనిఁజేయఁజాల - గటకట! వెఱుకుక.

378

వ. మీరు జరాయుతులై యుండినను నామదికింబ్రయంబ సర్వవిధంబులవెగటొడక మీ

యిచ్చానుపారంబుగా మెలంగుచుండఁగలదాన యావనాకారంబుసంప్రాప్తించుననిచేఁ

జేతమిమ్ముఖండించుటకల్పాడంబడుదు? నిదితప్పుగావెంచకమ్మనింపుడు.

379

క. ఆనిఖండితముగఁ బల్కినఁ | దనలో యోజించి మాని - తలయూఁచి దలం

చిన కాశ్యమునెరవేరఁగ | ననువగుమార్గంబునెంచి - యపుడెట్లనియెక.

380

- గీ. విలంబో, నిన్ను బ్రాహ్మించు-టివ్విధమున | నేనెఱుంగనే ? యింకనల-యించులాగు
నింతదనుకను మీకుఁ గీ-డంచరాద | టంచునా మదిలో నిశ్చ-యించియుంటి. 381
- క. మేలై సంగీడైనను | వాలాయంబెట్టి బెడద - వచ్చినవచ్చుకొ
పోలవుమీమాటలు విసఁ | జాలనునే, నంటివదియ - చాలును సుమ్మి ! 382
- క. నీవుగనుచుండఁగానిదె | చేవదన నెవ్విధమునఁ - జేసెదనో యా
పైనేడుకలెట్టివియో | తీవపడకుండు మీపుడె - తెలియఁగవచ్చుకొ. 383
- వ. అనిదిగ్గునఁతల్పంబుననుండిడిగియిదెభయంకరంబై న పాపంబునాపాదిల్లఁజేసెదనటుమీద
నీవు వడుపాటులుదై వంబెఱుంగుఁగాక, యనియుగ్రుండైయావిరిబోఁజీయంతకుపూర్వ
మునేలఁబడవై చియున్న వాలుఁగేలగొని ఝలిపించి కోపంబున నీట్లనియె. 384
- క. వెతఁబడి కొన్నవరంబును | వితఁజేసితివౌటనీకు - వేదనయును దు
ర్గతియుం బొరయుంచుటకుం | బ్రతినంగావించుకొంటిఁ - బాపెదనేపుకొ. 385
- క. పతియాజ్ఞయునామాటయు | మతి నెంతక నీవుధర్మ - మార్గమువిడి దు
ర్మతమును బూనితివిపతి | వ్రతనే ? నీవెన్నకపట - భాషిణివిగదా ! 386
- క. లలనా ! ననుఖండించుట | బలితంబగుదోషమనుచు - వలికితివిదె; నే
తలఁద్రుంచు కొనెదనిపుడీ | కొలనీకుంఁగాకయొరుల - కుం బెందెడినే ? 387
- క. చూడుమని మునికృపాణముఁ | దోడనే ఝలిపించిమెడను - దునుముకొనంగా
యోడక యెత్తెందటుకునఁ | జేడియతనచేతులడ్డుఁ - జేసిభయమునకొ. 388
- ఆ. వలదువలదు వలదు - వాచంయమిశ్వర ! | త్వరపడంగఁదగునే ? - తాకుడయ్య !
సకలధర్మములును - జక్కగా నెఱిఁగియు | నాత్మహత్యదోష - మనితలఁపరె ? 389
- క. అనిపలికి చట్టఁబోయిన | మునియాముద్దియనుఁ జూచి - పూనికచెడనో
ననబోజి ! చేరరాకుము | తనుచెన్నటికైనఁబోవుఁ - దలఁకేమిటికొ. 390
- క. చలుకఁగవదికనీ నీ | తులువిందునే ? యాత్మహత్య - దోషంబునుటం
దెలియనివాడనె ? యన్యుల | నలయించుటకైన, పాప - మనియేలయగుకొ ? 391
- ఉ. నన్ని పుడడ్డగింపకుము - నానుడిగైకొనకుండి మాస్వరాఁ
జన్నె ? భవత్ప్రియౌత్తులకు - సంతసమొందెడివాడఁగాను నే
నెన్ని నకార్యమిట్టి తఱిఁ - నేలయొనర్చక మానుదుకొ ? మఱే
మన్నను నిష్కలంబును - నవ్వలికిం జనినిల్చెగీరతకొ. 392
- మదపతి పెక్కులానలిడి - మాయలమారి మునీర్దు హర్ష్యముకొ
మదినిదలఁచి మాన్పినను - మానడితండు నిజప్రయత్నముకొ

- బ్రదికెడు దైత్యమేమివెతఁ - జెట్టదలంచిన వాడొయంచుఁ దె
ల్లొదవునోప్పుధక్ వగచి - యోజనఁజేయఁడొంగె నివ్వధిక్. 393
- క. ముని సెప్పినపనిదప్పక | యొనరింపుమటంచుబలికె - నుర్విశ్వరుడే
తనిపనుపులుదలపొసిన | వినఁగూడనివయ్యెనేమి - వెరచిపుడెంతుక్. 394
- క. తగునీపనియనినేతునొ | తగదనిమానుదునొ యెవ్వి - ధంబుశుభంబో
తెగువకుఁబూ నెనునేడితఁ | డగఁచాట్లకుఁబాలవడితి - నకటా ! తుదకుక్. 395
- మ. తగదీదుర్వ్యవసాయమన్న దనకుం - దాతైనిజగ్రీవమి
వ్వగఁగిడించుకొనంగఁబూనెనిదియుం - బాపంబ, దానెట్లునుం
బగతోఁజూవఁగనిద్దుడయ్యెనికనా - వాక్యంబులాలించునే ?
తెగి నేజంపినఁజంపకుండిననునొం - దించుంగదా ! దోషముక్. 396
- మ. కాపుననేతద్వ్యాపారంబుడగదనివెఱచి నేనొర్వకమానినను, నితండుకంఠంబునునుఖండించు
కొనుటనిక్కవంబు. మదియవల్ల భండితేనికి నన్ను సమర్పించుసమయంబున నెట్టికార్యంబుఁ
జెప్పిననునితనిమాటకుమారాడక యాజ్ఞానువర్తినివై ప్రసర్తింపుమనిగానించియున్న వాఁడు
సత్యసంధుడైనపతిశాసనంబునతిక్రమించుటయు క్తంబుగాదు. కానమునీర్దునియాజ్ఞ
ప్రకారంబునడుమకొనుటయు క్తంబుగాఁదోచుచున్నయది. సర్వంబునుభగవత్సంకల్ప
ప్రకారంబునఁబ్రవర్తిల్లుచుండు, నీవిషయమైచింతించుటవలనఁ బ్రయోజనంబుగలుగదు.
ఇంకనుగొంతయతనికడంకమాన్చుఁ బ్రయత్నించిమాచిపట్టునీడకున్నచో నేనఖండించి
భూపాలునికట్టడి నుల్లంఘింపక మెలంగినదానయ్యెడు. నిమ్మనీర్దుండు సెప్పినలాగున
యావనయావంబునొందిపునర్జీవితుండయ్యె నేనినఁతోపంబ. కాదేవికాఁగఁబరితనిఁగాఁ
గలదనిపించారించి, తొలుతనతనియూఁడువనుడుపనిశ్చయించినిస్త్రింశంచెత్తి వ్రేసికొన
గమకించుచున్నయతనిఁగాంచివారించియిట్లనియె. 397
- క. తగునయ్య ! యిట్టిపనికిం | దెగువపొంచుటయు, మీకుఁ - దెలుపఁగలవా
రుగలరె ? లోకములోనక్ | మగువను నేనఁగవెంత - మాత్రముచెప్పుడా ! 398
- క. వలదుడుగుడనిన, యతఁడే ! వలవనిమాటలమవిడుము - వారింపగనీ
వలనంగాదురకయా | వలఁజొమ్ముభయంబులేదు - పనితనో ! మామక్. 399
- క. శాసనముమీరినపుడే | నీవ్వడిఁదెలిసికొంటి - నీకుక్మాపై
బ్యాసంగమేల ? చావం | గానన్నద్దుండైనె - కాలములోనక్. 400
- ఉ. అనతివీటిఁబుచ్చియిపు - డాననికాదనివల్కాచున్నని
న్నీనిశితాసి నేసిపోలి - యింపుదుఁగాని, యటైనగిన్ననా
లోనదొంగడింకఁ ద్రుటి - లోకాలనీయిడిఁగట్టియేవఁగాఁ
బూనితి, నాటఁదేబ్రతికి - పోవఁగఁగల్గెనునీకుపాపిని ! 401

- చ. పుడమియురాజ్యముకొభట స - మూహమునికనుగల్గెనర్జునే
 ర్పుడంగొలలేకగైకొనిన - వాడనుభూపతి నైనవాడనా
 నుడుపునులేక్కనేయపు గ - నుంగొనుమయ్యెడిలాగు, నెత్తబో
 యెడిబరువెద్దతోడొలుత - నితనిచెప్పనడేటికింజామి! 402
- గీ. అనుచుమునివల్కుటయు, నింతి - యైనమీర | లేమిగావింపుమనియెడ - రిపుడునన్ను
 తెలుపుఁడా! యంచునడిగె; నే-దెలుపలేదాయవిద్ధంబునునీతోడ-ననియెనతఁడు. 403
- వ. ఇట్లావచ్చియించి ముని తనమనంబున, నిష్పండికప్పుగంధినామ్రయత్నంబు ననుసరించినడు
 చుకొనునదియునుబోలె తోచుచున్నది. యటులనగునేని నాయుద్దేశంబు నెఱవేఱంగల
 దనిసంతసించుచుండ నయ్యంతియొక్కింత విచారింపియితనింజూచి. 404
- క. అన్నియుఁదెలిసినమీరే | నన్నీరుష్కార్థమిపుడో - సర్పము నెదరే
 మున్నదికననగయాకొల | కున్నే నెటుబాలుపడుదు? - ఘోరంబక! 405
- క. మీమాటనువినకుండిన | నేమోమటివిన్న నేమొ - యేకీడిపుడిం
 దేమాడ్కిగలుగునోనా | లోమిక్కిలికొంతువెఱగ - లుగఁగాఁదొడఁగెక. 406
- క. ఎటుల? నననుముఖుడైయా | జటియిట్లునబల! వలదు - సందేహమునీ
 విటురమ్మకొనుమువాలుం | దటకునఖండింపుమపుడె - తరుణుడనగుదుక. 407
- క. పిమ్మటజరఁడననియెడి | పిమ్మటవర్జించిచాల - బ్రియమునబలుచుం
 దమ్ములనింపకునయ్యె | దమ్ములదొరకేళిలోన - నలరింతునినుక. 408
- క. బేలా! వృథంబుగనే | నేలాచావంగనెంతు? - నిందుననాకుక
 మేలాదవకయుండెడినో, | నాలోచింపకుముదీని - కైయనివేడ్కక. 409
- మ. మునినిస్త్రింశమొసంగినంగొనియధా - పూర్వంబుగానాత్మయం
 దుననెంతేనియుభీతి నొందియిపుడీ - దుష్కార్థముకొనాహసం
 బుననేనేవిధిఁజేయనేర్తునకటా! - పూన్మిక్కినివారింపనెం
 చినయత్నంబుఫలంపదయ్యెనమర - క్షింపంగదేయాశ్వరా! 410
- గీ. ఇంకతగదన్న మునివరుం - డింగలమున | నేయిఁజిలికినయట్లగు - నిశ్చయంబు
 చెల్లరే! యిపుడేనేమి - నేయుదాన | నిట్టిపాపంబునెట్టొడి - గట్టుకొందు. 411
- గీ. అనుచుఁజింతింపుచున్నల - తాంగిఁజూచి | యతఁడువేగిరపెట్టియి - ట్లనియెనహహ!
 వనిత! యెంతనేవయ్యెనే - వాలునొసఁగి | సంహరింపుమువేవేగ - జాగువలదు. 412
- ఆ. లేక మైననీకులేదపాపము, సత్య | మిదియధర్మమనుచు - నెంచుకొను
 నే నెఱుంగనట్టిదీతిలేదెందున | ర్వుజ్ఞుడండ్రుదాని - వలననన్ను. 413

చ. తలకకుమింకఁబాపముగ - దా! యని మానసమందుఁబుచ్చుముం
దెలియఁగనచ్చునీకువిను - తింపఁగఁజాలినదీమీఁదటఁ
కొలఁమొనరించు లెట్లనుచు - గుండెడుజేల! భయంబుగల్గునే?
యలఁగునప్రభావయుతు - లై నమునీంద్రుఁడయ్యసేతలక. 414

క. కాశ్రునసత్కన్యంబని / భావంబుననెంచిఁముందు - భావంపకల
క్షీవిభునిరూపమేప్పుడ - వేవేగంద్రుంచియనుధ - వింపుమునుఖముక. 415

క. అనిదెప్పినృపతిపత్నిం / ద్వంద్వజేసిసయతనియాజ్ఞఁ - గదప్పఁగలేముక
కదమునఁదాఁబట్టినయా / కరవాలముఁజూచిమునినిఁ - గనిమైవనఁకక. 416

చ. పదమకృపాలవాలుబుధ - భావవిలోలునుఁబలునద్దుజ్ఞా
కరుసురపాలునీలతనుఁ - గాంచనచేలునిశాటకాలునుం
దరనుకఘోలుభూధరుని - తామరసాత్తుని భక్తజాలునిక
శగధినుతానుకూలునెడ - సంస్కరియించి నమస్కరించితాక. 417

ఉ. ఓకమలోద్భవారమణి! - యోసుజనావన! యోపరాత్పరా!
యోకలుషేట వీడహన! - యోమురమద్దన! యోజనార్దనా!
యోకరిపాల! యోవిమల! - యోసకలాత్మక! యోదయాకరా!
యోకమనీయవేష! కుధ - రోద్ధగ! నామొరనాలకింపవే! 418

నీ. నీలాంబుదక్యామ - నీశామనః కామ - శ్రేతజనపాల పో - పితకుచేల
నాగభూషణమిత్ర - నాగరాణ్ముతిప్రా - విమలాంతరంగ దు - ర్విషయభంగ
విశ్వకల్పధార - విశ్వేశనుకుమార - ప్రకటవై రివిరామ - భవ్యనామ
సామశావీతకాల - సామగాన విలోల - రాజితవర్ణ స - ర్వజ్జగ్ధర

గీ. సన్నతకుభాంగ యోగిహృ - జ్జలజభృంగ / తరణికోటి ప్రకాశ సం - తాపనాశ
యాదిమధ్యాంతరహిత వి - ఖ్యాతవరత / కలుషముల నొందనీయక - గావువరద. 419

కా. నీవేదిక్కిఁకదుప్తసంహర జగ - నిర్మాణ పాండిత్య పూ
ర్ణ! వేదాంతపద స్వరూప! నిరతా - నందా! ముకుందా! యుపేం
ద్రా! వాణీపతి ముఖ్యవందిత! యనం - తా! శాంత! సత్యప్రియా!
దేవా! నామొరనాలకించి మదిసం - దేహంబు వారింపవే! 420

ఉ. ఈమనితల్లజుండు ధృతి - నిత్యతేఁ జంపుమునన్నటంచు నా
చేమొగినిచ్చె ఖడ్గమును - చెల్లెర! యింతటి ఘోరకృత్యముక
భామిని నేయఁగాయరమే! - పాపమునిట్లాడిగట్టి పోవఁగా
వేమొకొపూనెనేడిరెండు - హేషుమేశ్వర! గావవేషుక. 421

- మ. సభలోదాయలు కోకమాడ్పుతఱినో - శోరీ! జగన్నాయకా!
 సభసంకాశవి నీలవర్ణ! వదా! - నారాయణా! శ్రీధరా!
 శుభదా! కాపుమటుంచు గృష్ణమదిలో - స్తోత్రంబుఁగావింప, వే
 గభయంబుకొ దొలఁగించి ప్రోచినవిధికొ - గాంతకొననుంగానవే! 422
- క. ఖండించననిక దానే | ఖండించుకొనంగఁ బూనె - గడుకోపముతో
 యొండఁగలేకనే నీ | దుండగ మొనరింప భృతినె - దొడఁగవలసెకొ. 423
- ఆ. ఆడినమాటచెల్లనని - యాజ్ఞయొసంగెను మారునల్కఁగా
 నోడియకార్యమయ్యు నిపు - దొప్పితిఁ జంపకదీక్షింకఁ జే
 యాడిననాడకున్పు; మది - యందునినుకొ స్ఫురియించి పూనినేఁ
 గూడునుటాడదంపనక - గొంకకమానిని సహరించెదకొ. 424
- గీ. అనిజనార్దను సతిభక్తి - నాత్మ నెంచి | భయమువర్జించి ధైర్యంబు - బాధుకొలిపి
 వెలదికరవాలమును ర్పుళి-పించియెత్తి | యనఘ! కర్తవ్య మెఱిగింపుఁ-డనినమాని. 425
- క. లలనా! మాటికిమాటికిఁ | బలుకంగావలెనె? యిన్ని - పలుకులుగలవే?
 తలఁపున సందేహింపక | వెలయఁగఁఖండించి పిదప - వేడుకఁగనుమీ! 426
- క. ఇదెటుత్తుకఁ జాచితిని | యృదవదతో బ్రోద్దువోయె - నాల్గవ్యముఁజే
 నెదవేలా? యొకవేటునఁ | బదకఁగ్రుంపుము శుభంబు - బడయుదుమనినకొ. 427
- చ. కలికికరంబునందుఁగల - ఖడ్గముతద్దృహ దీపకాంతిచేఁ
 దళితళలాడ ముంగురులు - దావలిచే నెడఁబాపు కొండుఁదాఁ
 దొలఁగిన వైలుకొంగుఁ జను - దోయిపయికొ సవరించుకొంచు ని
 శ్చలమతినిల్చి వేలుపులఁ - జాలఁగభక్తిదలంచి యాత్మలోకొ. 428
- క. నావలనలేదు సేరము | గావింపఁగరానివాఁ - కార్యంబునునేఁ
 గావింపవలసెనోభూ | దేవీ! ద్యోవాణి! మీరు - దీనికెసాక్షుల్. 429
- నీ. సృష్టిసీతీక్షయ - సిద్ధసంకల్పలై - కీర్తింపఁబడుయోత్రి - మూర్తులార
 ప్రజ్ఞావిశేషవై - భవపరిపూర్ణలై - ప్రణితినివెలయుది - కాబులార!
 ప్రాప్తానుకూలసం - పద్విపత్ఫలదులై - ఘనతఁజెందిన నవ - గ్రహములార!
 మానితోన్నతసత్య - మార్గసంచారులై - చాలభాసిలునూర్పు - చంద్రులార!
- గీ. తపసియాజ్ఞను నేడలఁ - దాల్చియిపుడు | కొలయొనర్పఁగమదినియ్య - కొంటినమ్ముఁ
 గలుగు మొండఁగనీయకఁ-గావరయ్య! | మిగులవేఁడెదమిముమిము-మిమ్ముమిమ్ము. 430
- మ. అనిసంస్మరించిసాహసంబునభండానురసంహోకోద్యుక్తయైన సమయంబునఁదోచినచా
 ముండియొంబోలెయప్పడు. 431

209

క. ఆశీర్వాదయైకగ | వాలమునకించియైతి - వనితామణియా
భీలగతిసేనమనితల | నేలపయిందునిసిపడగ - నిమిషార్థమునకా.

శా. ఆనారీమఃశియవ్విధంబుననిజా - జ్ఞానమైద్రుంప, యు
గ్రానేజచ్చితిజచ్చితింకెడివెనక - ఖండింపగాఁబూనెర
మాత్ర ! నస్తావుమ ! యంచుజచ్చునపునా - మారీమఁజెల్లొచ్చెనో
తానాలక్ష్మణుఁడీరి, యటఁబచియం - ప్పగింపఁగూరెకవెనక.

ఆ. మునివచనమందున్న - భవవిమోఢదుడుగుము - గాంధర్వజగతుఁడెరిసి - చింతమోఱ
నేమి నేయదాన - నికనంచున్ గ్రమ్మ - మనఁగినిలిచికును - మిథుఁడొడఁగె. 434

వ. అనిచెప్పిన, యవ్యలిన్యత్రాంతం బెట్టిదనియడుగుటయు. 435

ఉ. దారుణవన్నాభక్షణ ! ము-ద్రప్రద ! తాపనలోకరక్షణ !
 భూరుహాయగృభంజన ! ను - భూమణోభిత ! భక్తరంజనా !
 సారసమిత్రకోటిసమ - సన్నతతేజ ! హరీ ! కిరీటిపం
 ద్యా ! రిపుజాలభీకర ! జ - యంకర ! భూదమణా ! దయాకరా !

436

క. పంచాయుధధర ! పాపన ! । పంచాయుధజనక ! దాన - విప్లవపటలీ
పంచానన ! కమలానన । పంచాననముఖ్యునినుత ! - పాపనరతా !

భుజంగ పయాతము

త్రిమూర్తిస్వరూపా ! స - తీర్థస్వరూపా !
 రమాలోలభూపా ! ప - రా ! సుప్రతాపా !
 సమీచీనభావా ! ప్ర - శస్త్రప్రభావా !
 దుమాకాంతపాలా ! ని - సూక్ష్మార్థమూహి !

గద్య.

ఇది. శ్రీమద్వేంకటేశ్వర పరబ్రహ్మ లభ్యానర్గళచతుర్విధ కవిత్వమహత్త్వాభి
రామ, భూసురకుల శీరపారావారపర్వశర్వరీసోమ, శ్రీవత్సగోత్ర
పవిత్రాపస్తంబసూత్ర, సావిత్రిలక్ష్మీనృసింహశృపుత్ర),
సుకవిజనవిధేయ, పిచ్చయనామధేయ ప్రణీతంబగు
విజయాశ్వచరిత్రంబును ప్రబంధంబును నుత్తర
భాగంబునం ద్వితీయాశ్వాసము
సంపూర్ణము.
శ్రీమద్వేంకటేశ్వరారామస్తు.

శ్రీరస్తు.

విజయాశ్వ చరిత్రము

ఉత్తరభాగము

తృతీయాశ్వాసము.

క. శ్రీవత్స! దేవకీపను! దేవస్తత! పావనాభి - ధేయ! చిదానం
దా! విశ్వంభర! ఫణిరా - ధ్వాగ్రాగ్రస్థలనివాస! - రాజవిలాసా! 1

ప. దేవా! అవగరింపుము. సద్గుణగణవికారదులగు శౌనకాదులకు, సన్నతపుణ్యకథాశతాం
గనూతుండగునూతుండిట్లనియె. నవ్విధంబునఖండితంబైన మునికశేబరంబునుగాంచి
యశోవతివిభ్రమాకులమానసయొక ర్తవ్యంబుదోషక ఖడ్గహస్తయొట్టెనిలిచి యుండ
నయ్యవనరంబున. 2

ఉ. వాకిటనున్నముగ్రుడుక - వాటముచెంతకుఁ బోయిచూచిహా!
చీకుమునికృపాధాయిటులఁ - జెందుదురే? తగునే? దురాత్మురా ముదుఁ
లా! కలుషంబుగల్గటఁద - లంపవే? ధగ్మమే? నీకటంచుబెక
వ్యాకులమొందికేకలిడి - యారటమొప్పగఁ జిందులాడుచుకొ. 3

క. కలజే యీయన్యాయం । బిః; భూపతిధర్మపత్ని - యివ్విధమునఁదాఁ
గొలనేయదగునే? యెవ్వరు । గలరిచ్చటమాకుదిక్కు - గాఁగలవారల్. 4

మ. జరతుండుకొనుగుణాన్వితుండునుమహా - శాంతాత్మ్యుడుకొన్నద్రౌతా
చరణాసక్తుఁడు నుత్తమాత్తముఁడునా - జ్ఞానాధికుకౌబూజ్యును
ద్వరనిర్మలఁడైన పాపరూపిణినిలో - కుత్సెత్తురే? సంపదల్
స్థిరమైయుండునె? దుస్వభావులకునం - సిద్ధించునేభద్రముల్. 5

క. ఇటివంటిదాని నెందును । గటకటనేజూచియెటులఁ - గడపట్లెట్టి
చ్చటఁజెడిపెచేతనిసిజ । చ్చటకుకొవిధియుండెనేమొ - చూడఁగనయ్యో! 6

ఉ. మాయలమారియన్వనిత - మానినిగూడుకఁగాపురంబుఁదాఁ
జేయుటకిచ్చలేకచెడు - చెయ్యికిఁబాల్చడిమచ్చరంబుతో
బాయఁగలేనిరక్తిఁగల - భంగినటించినిశీధివేశన
నన్యాయముగావధించెనపు - యంబునుగన్గొనియిట్లు; చెల్లరే! 7

ఉ. దాతయవోలెన్ద్రమును - తాపనవర్జనకిచ్చిమించువి
 భ్యాతినిఁగాంచిపిమ్మటఁగు - లాంగనతోఁ డటఁజూచిరేయినీ
 వీతనిజంపు'మంచువచి - యించియొకండు నెఱుంగనట్లుగా
 భూతలభర్తరాజ్యమును - బొందటకైతటివేచి యుండెడున్. 8

ఆ. నృపతికలుకలేక - నెలతయీదుష్కార్య ! మెటులనేయనేర్చు? - చిటపుగాఁగ
 యతనికృత్రిమంచె - యగునింతయునునమ్మి ! ప్రాణములనుగోలు - పడియెఱుఁగి. 9

ఉ. ఇవ్వరిలోనయోగ్యుడొకఁ - డేనియులేడె? మహాత్ముడౌముని
 గవ్వచగంధిజంపినయ - కార్యమువేగ మెపోయి రాజుతోఁ
 జెప్పఁగజాలడే? యిటుల - నేయుటపాడియె? రాజపత్నియే
 తపస్వినిఁచినందగిన - దండనశాస్త్రములందుఁ గల్గిదో? 10

ఉ. ఓపురవాసులార ! వినుఁ - డుత్తములార ! నుండుమధ్యరుక్
 బాపనుటంచుఁ గొంతక నృ - పాలునిపత్నిపధించెఁ జాడుఁడా!
 యోపిన జీవనావధము - లుండినవే బ్రతికింపుడయ్య ! సం
 తాపముఁబాపుడయ్య ! సుకృతంబునుఁ గీర్తియమీకుఁగల్గెడిన్. 11

ఉ. ప్రాపగు వారలెవ్వరికఁ - బాయక పుత్తుని భంగిఁనెంచి యెం
 తోపరితోష మొప్పనను - దూఱకఁగొట్టక యించుకేనియున్
 గోపముఁ జూపకెల్లపుడు - నుందయవారయు తండ్రివంటి యీ
 తాపనవర్జునిందునిమె - ధర్మమధర్మముఁ జర్చనేయుఁడా ! 12

ఉ. కానలలోననుండి కల - కాలముఁ గష్టములొందలేక 'యే
 మైనను నయ్యెనై పొక ను - ఖాప్తిమెలంగెడి, సంఘపచ్చియీ
 మానవనాథు వేడిముని - మండనఁడెల్లసిరుల్ గడించెనీ
 చానసహింపలేకపుడు - చంచెను నిర్దయనేమి నేయుదున్ ? 13

ఉ. కోరినృపాల రాజ్యమును - గొన్నపు డింతయె చాలునింతియైఁ
 గోరికియున్నవోదగిన - కోమలి నెచ్చటనైనఁ దెచ్చిచం
 సారముఁజేయవచ్చు'నని - సమ్మతినుండకరాజ పత్నివై
 నేరకవాంఛ నించెనది - నేరముగానిపు డేర్పడెన్ గనన్. 14

ఉ. జిత్తులెఱుంగఁ దీచెడివె - నెప్పిన మాటలు నిక్కమంచుఁ దాఁ
 జిత్తములోన నెంచెను గు - కిల మాటలుదు స్వభావమున్
 బత్తియు నమ్మఁజెల్లనె ? విచత్రినిఁజెందఁగ బోవువేళ యే
 యుత్తముఁడేనియుం దెడును - యోజననేయఁగ నేరఁడెన్నుగన్. 15

- ఆ. ఇంతి తెగువక తై - యింతటి డటుబుట్టై | రాచకులమునందు - రామరామ !
 పారికాంక్షిమరుని - ప్రాణాపహరణార్థ | మవతరించె నొక్కొక్క - యవనిలోన. 16
- ఆ. విసదయ్యమాని - యాయవింతియయింక | యురకదీనివిడిచి - యరుగరాదు
 కుట్టుకున్నచేలు - కుమ్మరపురుగుగడ్డు | తెలియజేతు నేను - దీయకత్తి. 17
- క. నమ్మించిగొంతుఁగోసిన | దిమ్మయలమారి దీని - నెల్లజనంబులో
 నమ్మంగరాదని తిట్టంగ | నమ్మించెదనొక్కరూక - కంగడివీధికి. 18
- ఆ. మాని వరుఁడు జన్న - మాకుబాధ్యతలేదె ? యతనికిఁజ్ఞుడను మహాప్రియుండ
 నచెయ్యుఁగాక మంత్రి - నగుదునుగావున | రామనలతుఁగొందు - రాజ్యమెల్ల. 19
- చ. అనికడునుగ్ర వాక్యముల - నాడుచునల్లరిసేయ, యుగ్రుడే
 లనొనడు లేయినిట్లు జను - లంబెనకూతలువెట్టి చీరతా
 గనలునలుబుచ్చుచుండెడిని - కారణమెద్దియె యంచుమానిశా
 ననునఁగాఁపుగాఁగ మొగ - సాలజరించునృపాలుఁ డెంచితాళ. 20
- ఆ. అంతకంత కధిక - మైన యుగ్రునికేక | లాలకించి తపసి - కట్టివేళ
 నేయపాయ మొదవె - నోయంతిపురమున | నెఱుంగవలయునుచు - నేగుదెంచె. 21
- ఆ. అటులవచ్చిరే - కాగార సామీప్య | మందునిలిచియున్న - యట్టియుగ్ర
 నుగ్రమూర్తిజూచియొయ్యనఁ దా మొక్కి | భయముభక్తిమీఱఁబలుకరించి. 22
- క. ఓవిప్రోత్తను! యిట్టిపు | డీవెగటగుకేకలిడుట - కేమినిమిత్తం
 బోవివరింపుడ, వినినే | గావింపఁగఁదగినరీతి - గావింతుడగ్గ. 23
- ఆ. ఈనిశిధివేళ - నిచటనొంటిగనిల్చి | యందుటయునుజాల - యుగ్రమైన
 మాటలాడుటయును - నేటికి? వచియింపుఁ | డయ్య! మదినిసంత - యంబువొడమె. 24
- క. జననన్నతుఁడైనతపో | ధనునకునేదేనియివటఁ - దక్కువపడెనే ?
 పనితామణిచెప్పినలా | గునమెలగుటలేదో? మీకు - కోపంబేలా? 25
- క. ఆరమణి నేనమోనా | నేరంబోపేతువెద్ది? - నిజమెఱుంగుటకుం
 గోరివనుదెంచినాడను | భూరిగుణాధార! విషయ - ముండెలుపుఁడొగిక్. 26
- చ. అనిప్రార్థించిన విజయాశ్వునింజూచి. 27
- మ. అపుడుగ్రుండుపురత్రయీహరణకా - లాత్మ్యగ్రకోపోజ్వల
 త్రివతాకానమండైనదర్శకవిరో - ధింబోలె రూక్షంబుగా
 నృపతింగణ్ణోనివల్కెనోరి! కుమతీ! - నిర్దోషియుంబోలెన
 న్నిపుడీకారణమేమటంచడుగనా - నే? తోచదోనీమదిక్. 28

- చ. అడిగినవాని నెల్లనుగు - బాధ్యునిభంగినొసంగిచాలఁగా
నడఁచుమాటలాడిహృద - యంబునమచ్చర మొప్పమధురక
మృదుసమునిండుపోధనుని - మేలునుగోడును నెంచకీనిసిక
ముడుఁగకనీవునీతరుణి - మూలముగాఁగడ తేర్చికానవే? 29
- ఆ. అన్ని కార్యములును - సన్నద్ధమొనరించి | మిన్న కెఱుంగనట్లు - నన్ని బేమి
హేతువంచునడుగు - పెంతయుఁజేత్రము | మెచ్చవచ్చునిన్ను - హేళిహాహ. 30
- ఉ. ఉత్తముఁడైనహానివరు - నోవకపాపము నెంచకయ్యయో!
రిత్రకురి త్రవంపుమన - లేచె నె? బుద్ధివివేకదూర! యీ
మెత్తనిమాటలుంబ్రియము - మిక్కిలిభక్తియుఁజాలుఁజాలునీ
చిత్త మెఱుంగనయ్యెనుయి - నీ! నినుఁజూచినరోరపుటైడిక. 31
- క. ఇంతటికిఁదెగించిననీ | నెంతటికిఁదెగింపకుండు - వికనోరి! ధరా
కాంతుడపకారియైనకొ - వంకపపాల్గొకఁజనులు - వర్ణిల్లుదురే? 32
- క. తెలియనివాఁలునిన్నుకొ - బలుకుదురుఘనుండవనుచు - బ్రజ్ఞానహేతుల
తలపంగవాఁలు; కడుఁ | గలువాత్ముడవీవువాగు - గాఁగనుఁగొంటిక. 33
- గీ. విప్రుఁజంపుటయగ్రజా - వెఱదెలివోడ | గలయుటయుసాధువులగేలి-సలుపుటయును
గడఁగియెరులగేహంబులు - గాల్చుటయును | హోగ్రకిల్పిషంసిద్ధి - నొందజేయు.
- క. దయమానిసంకయింపక | భయ మొందకసత్పురుషుల - భంజించినని
శ్చయముగనిరిచెడువంశ | త్నయమగు; దుర్జయనకేల - గల్గు? శుభంబుల. 35
- ఆ. తపసియడిగినపుడు - ధనరాజ్యమలగతి | నొసఁగయిచ్చలేక - యున్నఁదెలియఁ
జెప్పియనుపరాదె? - తప్పేమి? లేదన్న | నిచ్చి, చంపిగీనన - దేల? చెపుమ? 36
- క. మాకరయఁగహితశత్రుడ | వైకపటముగానటించి - యన్యాయముగాఁ
జీకుమనింజంపించితి | పికార్యముతగునె? నృపతి - వే? నీవన్నక. 37
- క. నాశక్తినిఁగఱాడుము | నీశర్మంబడఁగునటుల - నిర్హతసముం
జాశాపమొసంగియిపుడే | నాశనమొనరింతువిడతు - నా? నేనుకక. 38
- క. అనివటుఁడాగ్రహమున బ | స్మి-న, యాశ్చర్యంబుభీతి - కింపయఁగదుఁక
జనపతికడుకాఁతోక్తుల | వినమితుఁడైయిట్లనియె - వివర మెఱుంగక. 39
- మ. జగతీనిర్ణవంశభూషణ! భవ - చ్ఛాపాగ్రదావాగ్నికొ
ర్వగిరీశుండునునోవడోపుదునె? నే - భవ్యాత్ముఁడొమానియె
వ్యగఁదామానివిచేధంపఁబడెనో - వాదంబుగల్పించియ
మృగరాజ్యస్థయదేలఁజంపెనొకాత - ద్భృతాంతమంబల్కుఁడా! 40

- క. ఇంగఱుఁదెలియనినామిఁ | దంగనలినసేమిఫలము ? - తగనవ్విధమె
బృంగియొవినఁగోరితిదీ | రృంగఁదెనఁశయమువేగఁ - బ్రవిమలహృదయా ! 41
- క. సూచింపకనాపైనిటు | నీచబుగునిందమోపి - నిందించెదలే
మోచిత్రమనిన, సైఁపక | వాచయమిశిష్యుఁడవుడు - వారనికినుకక. 42
- మ. విజయాశ్వావనిభృత్తక్తల్లనియె నీ - విశ్వాసముకొ గర్భముకొ
నిజముకొ దేవుఁడెఱుంగుఁబోము ; చనిమా - నింజంపిరమ్మంచునీ
రజపత్రాక్షినిమున్నుఁబంచిననుఁ జే - రకొవచ్చినాతోడన
క్కజపుంబుల్కులనల్పదేల ? యిదీని - కార్యంబుగాజే ? నృపా ! 43
- మ. చనవుకొభక్తియునింకఁబాలుమదిలో - సంతకల్పంసిద్ధియ
య్యెను రాజ్యంబులభించె జచ్చెఁగద మా - సింద్రుండునాపత్నిఁజే
కొనిజీవింపఁగనేర్చునే ? యిపుడుచి - క్కులోదీతైఁబో, యంచునీ
వసుమానింపకగేలిసేయుటిది, యా - హా ! తోచెనాబుద్ధికిక. 44
- చ. తలఁచిననాడుకార్యము వృ - థాయగునో యగునో యటంచున
గ్గలమగునందియంబున వి - కారమునొందుచుఁగూర్చుమానివీ
ధులఁజరియించుచుండివగ - తోయటనేమొరపెట్టినంతనే,
తెలియనివానిభంగిఁజను - దెంచితివీధిఁగాంచిపోనఁగక. 45
- క. లేకున్న ? నిన్నుఁజేరితి | నే ? కడువడినింతరాత్రి - నిహ్చటికినీ
వేకారణమునవచ్చితి | వాకస్మికముగ ; వదింపు - మాకూతంబుక. 46
- ఉ. మించెనకార్య, మాతపనీ - మిమ్మెటకేనియుఁ బోవఁబంచియా
ర్జించినరాజ్యసంపదల - జెల్లబడిందనయిచ్చలాగుగా
విందుకొనంగరాదే ? యచి - వేచనకుకొ ఫలమిట్టిబయ్యెఁదా
వందితుఁడయ్యెఁబోతుడకు - వాంఛనునొందకవీడెవమలో. 47
- క. నీయాజ్ఞాకాయుండినఁ | దోయజముభయింతపనికి - దోడరునె ? తానై
చేయంగఁదలఁచినంతయుఁ | జేయించితినింకనేమి - జేసెను ? చెపుమా ! 48
- క. తిట్టెనొకొట్టెనొనిర్దయఁ | బెట్టంగారానిబాగఁ - బెట్టెనొ ? నిన్నుం
జట్టనద్విజాడనియెంచకఁ | గట్టడివైయిట్టిపనికి - గడఁగఁదగునే ? 49
- గీ. ఇచ్చితివిరాజ్యమడిగిన - నిచ్చగలుగ | కిచ్చినదికొన్నఁగైకొందు - వెగ్గలేదు
గానినిమ్మరణంబుగా - మృనివరుని | నింతితోఁజెప్పిజంపించు - కేల ? తననిన. 50
- ఆ. నృపతియిట్టలనియె - నేనుమీరనెడి వృ | త్తంతమందు లేక - మైననెఱుంగ
నందనయు నెఱుంగ-వాచయమినిఁ జంపఁ | దలఁచుటెఱుంగ మీపదంబులూన. 51

- మ హరికింబ్రీతిగ రాజ్యముకొని సురులునే - నర్పించితికొని మానికిం
దరుణికొని గోరినంతసంబుమరగా - దత్తయింగావించితికొని
గురువుం బైవముదానె యంచు భయభ - క్తులల్లి నేవించితికొని
పరమార్థంబుగ నిన్ని నేసితుడ జం - పుబుద్ధి నేనెందునే ? 52
- చ. స్మరహారతుల్యుడైన ముని - చంద్రునకర్పణజేసియున్న యా
సిరినిగొనంగ నేమరుల - జిత్రమునందలపోసి చంపిత
ద్వరితము నొందగాగడంగు - దుష్కృతిగాను, గుణాభ్యు! యింత దు
ష్కరమగునట్టి కావ్యమును - చానయొనర్చుటకేమి పోతువో. 53
- చ. సరసిజనాభు పాదములు - సాక్షిగఁజెప్పెదనయ్య! మానిశే
ఖరుఁడు విధింపఁగాఁబడిన - కారణమెట్టిదియో యెఱుంగనే
హరిహరి! కృష్ణకృష్ణ! దురి - తాత్ముడనంచుఁ దలంచినన్నుని
ప్సరుణను దూఱరాదువిన - జాలను కర్ణములంద దుష్టలక. 54
- ఉ. అవనుధామరేళ్వరుని - యానతిఁబూని హజారమందునేఁ
గావలియుండి మీరిచట - గట్టిగఁగూతలు వెట్టెనున్న యా
రావము నాలకించి యిటు - రాత్రినిదాముని శిష్యుడైవైవా
పోనగనేల! యంచెటిగి - పోవుటకై యరుదెంచితికొని వడిక. 55
- క. ఇంతకు మిక్కిలి నేనొ! క్రింతయు నెదియు నెఱుంగ - నిదినత్నం దీ
వింతయగు ఘోరకృత్యముఁ | గాంతయొనర్చుటకుఁడగిన - కతముంజెపుడా ! 56
- క. కనలు డిగియావి శేషము | వినఁదగినదియైనవేగ - వినిపింపుడు న
స్మనవలదేమియునే త | పును నాయెడలేదటన్న - బూమెవడుగుతాక. 57
- గీ. కొంతకాంతి వహించి భూ-కాంతుఁజూచి | పరుషభాషలుమాని య - చెరువుగాఁగఁ
జెప్పడొడఁగెను మానిజ-చ్చిన విధంబు | నెంతయును బై స్థుమన దుఃఖ-మినుమడింప.
- క. వినవోయి నీకులాంగన | మునివొల్లకయతఁడు చాల - మోహవశంబై
తనకొల్పెఁ దీర్పుమనఁగాఁ | గనరానగడురోతఁజెంది - గర్విముమీఁక. 58
- నీ. బాగాలనిమ్మన్న - బండ్లగీటుచునంత - యధికారమానీ క - టంచుఁగని
మడుపులందిమ్మన్న - బడుగునకిదికొంత - విభవమా? యనతిట్టి - వినిపైచి
ముద్దుఁజెట్టెనుటన్న - మాతిచ్చిదిప్పిటికారి - కదియొకటా? కొఱచునుచున్న
కాఁగిలింతునుటన్న - గావరంబడఁతు నీ - వలఁబొమ్మంటుకు - మనియనుటన్
- గీ. కేలిఁగలఁకుంగరమ్మన్న - గేలికేసి | వినయమున వేడుకొన్నఁదాఁజెఱుఁగెడి ?
సరసముగ మాట్లాడిన - విరస మొంది | యంటఁబోయినఁజే! యని - యవలికిగ. 59

- గీ. కనికరములేక వెతలబై - మునివరుడు | నన్నటకుఁ జీరివనిత దు-ర్గ యముఁడెలిసి
వెలఁడిననుకూలవతినిఁ గా - వింతుకొనఁగఁ | దగిన సదుపాయ మెట్లన్న - వగచినేను. 61
- చ. గురువరుఁడట్లుకష్టమున - కుంగురియైననుఖమింతలేకవం
దురుటఁడలంచియేమియును - దోఁచకయోజనఁజేసిచేసివీ
రిరువురుచుంబ్రయమునయ - ధేవు నుగూడిమెలంగుటింకనె
ప్పురుసునోయటంచుఁడెలు - పందగుమాటఁడలంచియంతటకొ. 62
- వ ఎడఁగలుగఁచిలిచి యాకాంతకువినఁబడక మెల్లననిట్లనిచెప్పితి. 63
- గీ. అయ్య! నేనెంతవాడ? మీ - యంతవారి | కాత్మదోఁచనియుక్తినే - సరసిపలుకఁ
గలనె? యైననునడిగిన - కారణమున | విన్నవిం చెదనకమాట - వినుడుమీరు. 64
- క. త్వరపడకమంచుమాటల | విరసంబగుబుద్ధిదోలఁచి - విరిబోఁగినిఁజా
తూరిమార నేలుకొనవలెఁ | బురుషుండని ఘనులుమిమ్ము - బోంట్లనవిందుకొ. 65
- చ. వలనగుపల్కులంగ్రియల - వాంఛితవస్తు సమర్పణంబునం
గలిమినిమించు మైత్రినొడి - కంబుననీవనిబాంధవంబునం
జెలువవసంబగుంబురుషు - జేకొనివేడుకఁ గూడుఁజాలఁగా
వలపుననుచు నేర్పుఁగల - వారలువల్కుదు రోమునీశ్వరా ! 66
- ఆ. మీకుఁజెప్పనేల ? - మీరెఱుంగనివిష | యంబులేదుగాని - యతివచిత్ర
మనుసరించిమెలఁగి - యనుకూలవతినిఁగాఁ జేసికొనుఁడటంచు - జెప్పినేను. 67
- క. అటనుండితొలఁగియప్పుడు | జటియమనునీసతియుఁజేయు - సంభాషణమె
ప్పటివోటనుండిచెవియిడి | దిటపుగవినుచుంటినంత - తెఱకువమీఱకొ. 68
- క. మునివతిసరసోత్తలచే | వనితనులాలించుచుండ - చైరస్యమునం
గల్గఁగొనికరితిట్టుదు | ననాదరముగాహసించి - యపుడిట్లనియెకొ. 69
- క. ఓరి బికారీ! ననుమదిఁ | గోరినమాత్రమునఁగోర్చి - కొనసాగునె? నీ
కేరీలిలభించుకొన్నపు | దారాసంగమనుఖంబు - దగుననికొన్నకొ. 70
- క. డొరకెటకొర్రేలకుచని | కారడపులలోనఁగాయ - కగురులుదినిమేల్
నీరానివైదికవ్యా | పారంబుననుండుమదికు - భంబగునీకుకొ. 71
- క. చేపచెడయోగధారణఁ | గావింపుచుజీవయాత్రఁ - గడవకయారా!
జీవచ్ఛవముంబోలిన | నీపునసుంగోరుటొప్పు - నే? యవివేకి! 72
- సీ. అధ్వరహోమార్హ - మైనపురోహిత - ములభించు నేశ్వాన - మునకుఁదినఁగ
మానసకాసార - మంజులవీచికాం - దోశననుఖమునొం - దునెలకంబు

- సన్నుతనిర్దర - త్కూరుహామనసా - సభ్యంబులునకే - రహిష్కటిల్లుఁ
బ్రవిమలోజ్వలతఁ - ఘటికెరోదన్నయి - దొరకునేభవదరి - ద్రునకుడలవ
- ఆ. నిరుపమానభోగ - నిరతయుజచ్చని | యైనవృషతిపత్ని - నభిలసింది
సంతనిన్ను బోలు - సభమునకెప్పొది | గలయుపుష్కలము - గలుగుఁజెపును. 73
- క. కట్టా! నీకీకోరిక | పుట్టంగాఁగనునా? తపము - బోవిడుచుటయీ
గిట్టనిపనికిందొడరుట | చెట్టమమాలంబునీకు - శెప్పితినుమ్మా! 74
- క. తగఁబరిహాసమునకునను | జగతిపతిమొసఁగెనీకు - సత్యమగునా? యే
మగవాడుభార్యనింకొక | మగవానివరంబుఁజేయు? - మహానిజమైనా. 75
- క. పతిపరహసిందిచ్చమ్మని | కుతుకంబునఁబనినెన్ను - గొబ్బుననీతో
గతికేలింజెఁగఁగవ | చ్చిత్తిననితలపోసిబిడ్డి - చెడిమలుకకుమా! 76
- క. విపాటివాడవనినే | నీపాయనకిచ్చయింతు? - నీచాత్మా! చీ!
పో! పామ్రునినిగొనించినఁ | దాహపతివంతఁజెంది - తానిట్లనియె. 77
- క. ఎట్టెట్టా? యింకొకపరి | గట్టిగవచియింపు మేమి - గాయెసఁగెనా? తా
నిట్టిదియా? కథ; మంచిది | యెట్టునుమీ! నిజముబలుక - కుండినీకు. 78
- క. ఈనడవడినింతకుమును | నేనెలుఁగనునమ్మియుంటి - నిక్కమెయని, య
ల్లెనిననుగోరిజేయఁగ | దానెవ్వఁడు? నేనెవఁడు? తలుమటతగునే? 79
- క. వాచయమిసనితలఁచక | నీచునిఁగానెంచియిట్లు - నిందించితివా
రా! చెడుకాయనైతినే? | యాచెడురాజునకునీకు - సంబుజమదనా! 80
- క. రాజింతటిపనిజేయఁగ | యోజించునా? నమ్మజాల - యెడబడితానే
లాజాయనొసఁగునొట్లని | చో, జిక్కులుగానె? నీవు - నెప్పెడిమాటలో. 81
- ఆ. నీకుమనసురాని - దేశారణముగాని | యెందుగాదునుమ్ము - యువిద! నిమ్ము
వేడుకొనెదనింక - వివేకచర్యలు | విడిచికొఁగలిమ్ము - తడయవలదు. 82
- క. తిట్టినఁగొట్టిననీవిపు | డెట్టాడిననోర్చియుందు - నిట్టట్టినదే
పట్టితమిడినృతివిధి | పట్టెటంబుట్టిమంచ - నాయమె? చెపుమా! 83
- ఆ. ఎపుడునిమ్ముఁగొందు - నెపుడెట్లునీపాండ | టంచుడలఁచుచుండి - నట్టిసన్ను
నవనికాల్యలీళ - లాస్త్రీఁగాచిన | చిలుకవంటివాని - తేయదగునా? 84
- క. అపుడిచ్చయించిపలికితి | విపుడిట్లునుటేమిమాట? - యిదిధర్మముగా
దపుడేయసమ్మతంబును | కపటంబునువీడిచెప్ప - గారాదె? గృతక. 85
- ఆ. కానిపోనట్టి - కలహంపుబుల్కురే | కాని, యింకనేమి - గలదుఫలము;
కోరికొంటినిమ్ము - గుణవతివనియెంచి | యకట! యలచెడల? - యబల! యనిన 86

- క. కడుఁగనలిగిమిట్టిమీనై | పడిపటపటబండ్లుగీటి - పడఁతుక, యోరీ !
జడదారీ! చేడబుద్ధిక | విడువవుగద ; నుంతయును వి - వేకములేదే ? 87
- నీ. నెఱసిజారిసయట్టి - నిడుదలజటలును - రోతఁగాఁదోచువి - భూతిపుత్ర
శిఖిలంపుచిటునార - చీరకాపీనంబు - నేహ్యంపుమోముమే - నెల్లవగులు
లాట్టచెక్కిళ్లును - లోవంపుపెనుగోళ్లు - శోహివంబునువోలె - రోమరాజి
పాలలేకశుష్కించి - పోయినదేహంబు - తలవడింకునుమించు - దగ్గనలత 88
- గీ. పెనుశివాక్షసరంబులుఁ - వీచుదాడి | కలిగిదువ్వుపిశాచంబు - కరణీనుండు
నిన్నుఁగూడీపెనంగున - నితయుఁగలదె ? | చీ ! పలుకకుమివ్విధినింకఁ-సిగ్గుచేటు. 88
- క. సరివాడవొసఁగనుడవో ! పరువోప్రాయంబోలేక - శాంధవ్యంబో
పరికింపఁగనీపైనే ! మరులొందఁగఁగారణంబు - మసలకఁజెపుమా ! 89
- క. తెలివిచెడినిష్ఫలంబగు | తలపుడలంచితివి, యోరీ ! - తరమా ? నాతోఁ
గలయఁగ, నాకున్నీకును | గలయంతరమెన్నవలదె ? - కైకొనువేళక. 90
- క. పోపొమ్మిటనుండకుమని | కోపమునదిర్కరించె - కోమలి, మునిసం
తావంబునదీనుండై ! యోషికచెడిదిల్లవోయి - యువిదంగనితాక. 91
- క. ఇదిరాజునియోగమెయో | మదవతి కాకున్నయిటుల - మాటాడునె ? యం
చెదనెంచియువిదపైదన | మదివలపుంబాయలేక - మఱియట్లనియెక 92
- చ. కుమతియుదుశ్చిత్తుడను - గ్రూరుడనైసభవద్విభుండు స
త్యమాగనొంగెభక్తినిను - సంచుడలంచితి, మోసపుంబ్రయ
త్నమునునెఱుంగఁజెలిగల - దా ? యిటువంటిదురాకృతంబిలక
క్రమమునునక్రమంబును జ - గంబయెఱుంగునుగాకఁదప్పక. 93
- ఆ. ఉండనిమ్మురాజు - కండక్రొవ్వుడఁగింతు | నింతలోనఁజెడిన - దేమికలదు ?
తాని, యైనదయ్యెఁ - గరుణఁజూడుమటంచు | మానికాఁగలింపఁ-బూనుటయును. 94
- క. మించినకినుకంగని యిది | మంచిదిగాదోరి ! నీకు - మదముననాతోఁ
పంచాక్షుకేలిగలయఁగ | నెంచుటకర్తుడవె ? నీవు - హీనుడవుగడుక. 95
- క. నాపతినినింకజేయుచుఁ | బాపాత్ముడ ! యింతపనికి - బాల్పడితివిగా ?
తాపనుడవేడువే ? నీ ! కీపంతంబేల ? చెడక - యింకమనఁగలవే ? 96
- క. పోతరమడఁగించెదనా | చేతంజిక్కితివిలోలఁగ - జేసెదమరులక
భీతికఁబట్టవచ్చెద | వీతఱిసీపాటుఁజూడు - మేమగునొక్కొ. 97
- క. అనితానువెంటఁదెచ్చిన | నునిశితఖడ్గంబుఁగొని బ్ర - నూనాంగివదిం
చిననినునేఖండంచెద | ననుటయుమునివధుని మోహ - మాగ్రహమయ్యెక. 98

- క. ఆరీతిగినిసికాదా | కారంబుననతివజ్జూచి - కటములదరదాఁ
సిరీతిననియె, నోసీ ! | కూరిమిఁగైకొనవుమేము - కొఱయే ? నీకుక. 99
- చ. వలచియనూనమోహమున - వాంఛనుఁదీర్చుపటన్నయివ్వధిక్
వలవనిమాటలూడెదవు - వాయికొలందినివారివీరితోఁ
బలికినలాగునందగునె ? - భామినికింతటిగర్వ మొప్పునే ?
తేలిపెదనాప్రభావముల - తిత్తవిడరాదిఁకనిన్ను నావుఁడుక. 100
- ఉ. అమదిరాక్షీభీతిలక - యంత మహత్వముఁగల్గియున్ననీ
వేమియొనర్పనేర్తువోము - నీంద్రుఁడవేనియొనర్పమంచును
ద్దామగతిందటాలునవి - తాపితమానిగళంబుఁద్రుంచెనిం
కేమనిపల్కుదుక ? నృపర ! - యెవ్వరుదిక్కిటమాకుఁగావఁగె. 101
- ఆ. వారివాదమెఱిగి - వారించుటకునేను | బోవునంతలోనఁ - బోలఁతియతని
జంటినన్నలోనజననీకవచ్చినఁ | జాపునీర్దమనుచు - సాటిచెప్పె. 102
- వ. తటాలునక వాటంబుబంధించె. కావునలోపలఁజొచ్చుటకువలనుగాక ధైర్యంబు సాలక
దుఃఖాక్రాంతంబుఁడైనై యిటనుండి మొరఁదెట్టదొడంగితి. కార్యంబుమించిపోయినపిమ్మట
నేనరిగియుంజేయునది యెద్దియునులేదుగదా! 103
- క. ఇంతదయలేకయివ్విధి | నెంతటిదుష్టులునుజేయ - నెంచరుగదా
కాంత ! మనుబోంట్లఁజుంపుట | సంతసమోపుణ్యమోయ - శంభోమీకుక. 104
- క. దాతపుష్పర్పజ్ఞుడవని | భూతలమునఁజాలఁచేరు - బొందితివావి
ఖ్యాతితోలంగఁదె ? నీకుం | బాతకముఘటిల్లదే ? నృ - పాలా ! యనినక. 105
- గీ. అధిపుఁడామాటలాలించి - యాత్మచెఱచి | హరిహరీ ! శివశివ ! యని - కరయుగమునఁ
గర్జములు మూసికొని యెంత - కార్యమయ్యె | నెంతమాటను వింటి ? నిం - కేమిగలకు.
- క. ఇంతటిపనిఁ గావించుట | కింతటిదుర్బుద్ధియతివ - కేలఁగలిగెనో
వంతగఁదోఁచెడినార ! యి | దెంతయు సాహసముచేతు - తెల్లఁడెనోశో. 107
- క. అనిపలిక మానసంబున | ఘనమగుదుఃఖంబుఁజెంది - కడుపై న్నయమమో
మునఁదోచుగఁపటకునిఁదా | గనుఁగొనికోపంబుబొదల - గానిట్లనియెక. 108
- చ. గుణవతియోహానటంచుముని - కుంజరుఁడెంతినిఁ గోరెనాఁగదా!
గుణవతి యందు సేంచుముని - కుంజరువాంధనుఁ దీర్చునిచ్చితిక
ఘ్నూయునుధర్మముక విడిచి - కీడవిఁడెంచక భక్తిమానిమా
రణ మొసరించెదాపనని - రాతిరివేళఁదగించి, మామురే! 109

కా. పాతివ్రత్యము వీడకెల్లపుడునా - పల్కుల్విధానంబుగాఁ

బ్రీతించావనిభక్తిమై మెలఁగుట - ధ్విక్సాధ్వినాఁజెంచె
ఖ్యాతికై, నమ్మితి, నిట్టిదోఁటెఱుఁగన - న్నాయంబుగా విప్రజేఁ
జేతంజంపి మహాఘమివిధమునం - జేకూర్చెనేడక్కటా!

110

ఆ. అహహ! యెంతత్రూఁ - మతివలహృదయంబు | వారిసాహసంబు - వారితలఁపు

నెఱుఁగఁదరముకాదు - యెంతదుష్కార్యంబు | నైనఁజేయుదురుమ - హాప్రియమున.

ఉ. ఆశకు మేరలేదు, పను - లక్రమముల్ ధృతియెక్కుడశక్రసం

కాశముమానంబుదయ - గల్గదుమందునకైన సత్యమో

లేశముగా నివారియెడ - లేదుతలంకను మాటనున్నయా

కాశముమీఁదఁ గూలినను - కాంతలుభీతినిఁ జెందరప్పడుకొ.

112

క. నుతుఁగోయించెనొకర్తుక | పతినింగికురించివేష్క - బరపురుషునితో

రతిఁకేళిఁగలిసెనొక్కతె | మతినిొల్లక విభునివిడిచె - మగువయొకతెతాక.

113

గీ. ఇంతలుటవంటివారౌట - నెఱిఁగియునుమ | నముననిపిసాధ్వయగుశాస - నంబుమీఱి

నడుచుదనినను మిక్కిలి - నమ్మియుంటి | లలనవిడదయ్యెఁ దనజాతి - లక్షణంబు.

114

క. అనికొంత వడివిచారం | బునుఁజెందుచు నుండిపిదప - భూనురపుత్రుం

డునుడనలోరాజునియె | య్యనదలుపునుఁ దీయుమని ల - తాంగిఁబలిచెకొ.

115

క. పిలిచియటినరుత్తరండై | బలిమిఁగవాలంబునెడలఁ - బాపినరేంద్రుం

డలుకువమీఱఁగఁగో | నిలయంబునుఁ జొచ్చియచట - నిబ్బరమొప్పకొ.

116

సీ. ఎండివట్టులుగట్టి - యుండునెత్తురుచాఱ - లొప్పొడ్డముబూని - యున్నదాని

తానొనర్చినయకృ - త్యమునెంచి వెఱనొంది - నిలిచికన్నలనీరు - నించుదాని

సత్యంబెఱుంగక - జనులునన్నెంతనిం - దింతురోయనుచుఁజిం - తించుదాని

ముని నెప్పిననుధర్మ - మునుడలంపకఁబోతి - ననుచుఁబుచ్చాత్తాప - ముందుదాని

గీ. వెట్టినందానమిక్కిలి - విభ్రమించి | సొంపుచెడి యట్టెదిక్కులు - నూచుదాని

నడలుమదిమించిగడగడ - మడుచుదాని | దనుఁతిని ఖండితుండైన - తపసిఁగాంచె.

117

మ. కనికోపాతశయాన్వితాత్మ్యఁడునును - ధ్వాఙ్గ్రభీతాపహా

ననుఁడుకొనిక్కురుజావలోకనుఁడునై - నారీమణిఁడాయఁగాఁ

జనితద్వికరలోకసంహరణ - చి - ష్పక్తిస్వరూపంబుఁగ

న్గొనియాశ్చర్యముఁజెందియిట్లునుచు నం - కోచించియోజించెదాకొ.

118

చ. విరియొకఁడనియుకొనలిగి - వీడఁగలేదు, ముఖంబునందుముం

గురులువికీర్ణతంబొరసి - కొండొక్కయైననుసొంపుఁబాయలే

దరయఁజెమర్చలేదు, సాగ - టండఁగలేదు, వరాంగరాగముల్

గరఁగఁగలేదలంకృతినిఁ - గల్గదులోప మొకించు కేనియున్.

119

క. ఈలక్షణములుగాంచిన | చోలనముసీంద్రుఁగూడి - నురత్రక్షీడం

దేలమి నిజమనితోఁచెడి | నాలంభముఁజేయెల్ల - దొనిదితపసిన్.

120

ఆ. ఇష్ట మొదవకున్న - నిష్టంబులేదని | పలుకరాదె ? చంపఁ - బాడియగునె ?

తునిమినంతనతని-తోడునుపాయునటంచుఁదనమశుభమటంచుఁదలఁచెనొక్కొ ?

121

చ. పరమగుణాధ్యుడేవటువు - వల్కినదంతయుఁత్యైమయ్యెయీ

తరుణివిధంబుఁగన్న విశ - దంబగుమాధునకైనఁగాని, య

ద్విః ! కయిలాటక తైయిది - దీనిముఖంబునుఁజూడరాదు

గురణమెఱుంగనై తిఁదడి - గుడ్డలగొంతులుగోతురంగనల్.

122

క. దిట్టతనంబునదనచేఁ | బట్టినశిష్టంబువిడకఁ - బట్టిమునికైనై

పుట్టినరాక్షసియోయన | నిట్టనిలిచియున్న దెంత - నిశ్చలమహహ !

123

క. ఇంతటికార్యముఁజేసిన | కాంతనుమన్నించు టెట్లు ? - కటకట ! వినిసై

రింతురె ? లోకులుదీనిం | గాంతయనందగదుశక్తి - కాఁబోలు బభీ !

124

చ. ఇలమలినాన్వితంబయిన - హేమముఁగై కొనిభర్త కారుఁడు

త్మలికఁబుటంబుఁబెట్టికడుఁ - గాంతినినొందఁగఁజేసినట్లుయీ

కలుపమతిన్ వధించితల - కొన్నయరిష్టమడంచియింకమ

త్కులమకలంక మైవెలయు - కోపుడలంచుటయు క్త మెన్నఁగన్.

125

క. అనివిజయాశ్వమహీపతి | యనుమనుకోపోగ్రలక్ష - జానమఁదైయో

జననేయుచుండుసమయం | బునమునివర్ణుండలంచి - పొరిఁబేర్కొనితాన్.

126

క. మునిశిష్యుఁడుకడుడుఖిం | బునవిల్వఁగలేక సేలఁ - బొరలుచునయయో

వనజాననున్నభ ! మీ ! కొనరునె ? దుర్మరణమిచట - నొకభామినిచేన్.

127

క. ఇవిధముననడురేయిని | జవ్వనిచేఁజాపుమనుచు - జతురాన్యధుతా

నెవ్వగ్రవా సెనోజచ్చితి | రెవ్వరుగర్మంబధర్మ - మెఱిఁగెడివారల్.

128

చ. పలుకరదేమి ? నన్నిపుడు - బాయనిసత్ప్రసాదరింపఁగాఁ

దలఁచరదేమి ? మీనుడువుఁ - దప్పక జెప్పినయట్టికార్యముల్

నలువఁగలేద ? మీయెడలఁ - జాలఁగభక్తిజరింపలేద ? హ !

తెలువఁగరాద ? యట్లయిన - తేటపడంగమనీంద్రకేఖరా !

129

ఉ. భామినులన్నచోవిరస - భావమానంగడుఁగంటగించుమీ

కిమదిరాక్షిపెవలప - దేటికిఁగలెనొకానరాదుని

స్కాములుమీరు నేడువర - కాంతసుగోరినదోషమివ్వధిక
సోమదొలించినం పెనోయ - జుండిటుమీనుదుటక లిఖించెనో. 180

ఈ. వేడుకమీఱగా యనుభ - వింపగగోరినతై న యిట్లుయీ
చేడియనిర్దయందొడరి - చెండునో మిమ్మువధింపఁజేతులె
ట్లాడెనొకానినేదలఁచి - నంతసెగుండెలు తల్లిడిల్లెడిక
వీడనిచింతనిట్లుపల - వింపగమాన్మగదయ్య! ధీమణి! 181

కా. ఓనుజ్ఞానవిశారదా! గుణినిధి! - యోసత్కృపాధార! యో
వ్యాస క్షత్రవత! యోమునీశ్వరసమూ - హస్తుత్య! సేనుగ్రుడక
మీసేవాప్రియ మాననుండ నెపుడుక - మీశిష్యుడక సత్కృపక
నాసంతాపమడంపవే వలదుదై - న్యంబంచు నూరార్పవే. 182

క. ఎక్కడ మరణంబాశ్రమ | మెక్కడ? తపమెందుబోయే? - నిపుడుమహాత్మా!
దిక్కెవ్వరింకనాకుక | మిక్కిలి మిమునమ్మియుంటి - మేదవునుబలెక. 183

క. ననుగ్రా! యిటురమ్మని | చనవునఁ జెంగటికిఁబిలిచి - సద్విషయంబుల్
గనికరమునబోధించెడి | ఘనులెవ్వరింకఁగలరు? - కలుషవిదూరా! 184

సీ. అరుణోదయంబయ్యె - నదచూడుడా! స్నాన-మునకుఁబోదమురండు - మునివరేణ్య!
యాపి కంబున కర్ప - మైనట్టివస్తువు - ల్లలవోలేవో చూచి-తెలుపుడయ్య!
తేటగానిన్నబో - ధించినపాతంబు - నప్పగింపుమటుంచు - నడుగరేమి?
సతతంబుహరినామ - సంస్కరణంబుగా - వింపుదురిపుడేల - విడువలసె?

గీ. మీరుకావించుపూజలు - మీజపంబు | మీమహాభక్తినిష్ఠయు - మీతపంబు
నేటులమఱచితిరయ్య! యూ - హించినేను | చేయఁగావలసినపను - లైప్పురాదె? 185

గీ. తరుణిక్లిప్తంబులేకున్న - తగదుపొమ్మ | టనుమవచియింపఁగూడదే! యనసశిల!
తెంపునకుఁజొచ్చి మిమ్ముఁదాఁ - జంపనేల? | తలఁపదనకేమిలాభంబు - గలిగెనిపుడ

కా. ఏలావచ్చితి మీపురంబునకు మీ - రీకాంతనిమ్మంచునేఁ
డేలావేడితిరయ్య! హేహమునభూ - మీశుకకటా! క్షిటం
చారోచింపక; హానిన్మద్ధులనుము - న్నాత్మకవిచారింపరా
దే? లోకస్థితిమీరెఱుంగరే! మహా - ధీమంతులై యుండియుంక. 186

క. మిమ్మెల్లననినయపుడే | పొమ్మనఁగారాదలేని - పోవికువాదం
బమ్మెయినొనర్పదగునో? | కొమ్మలతోమించిపలుకఁ - గూడునో తండ్రీ! 187

మ. పరులఁజిట్టగలేదు లగ్గనియెను - ర్వుకలేదుదుషార్థముల్
పరిహాసంబుగఁ బల్కలేదొరులదు - రాఘవంబుతోఁబూనియె

వ్వరిసొమ్ముకొ హరియింపలేదుగద; కో - పుజేల! చేకొన్నమీ

రరితిం జెంతకురమ్మటన్నయదిత - ప్పుయ్యెకొవదొచెకొమిముకొ.

139

క, మిమువిడిచియెవటికేగుదు? | బ్రమదంబున నిరువురమున - వచ్చితిమిపుడే

నుమరలియొకడంబోవుట | కుమననురాదయ్యెమాని - కుంజర! లెండా !

140

క. అనిపనవిపన వివనితం | గనిముసలెడి నూనెమీడ - గంకణములఁ జి

ల్కినభంగివై యతఁడు తగ | దని యెంచక దూఱదొడఁగె - నతికోపమునకొ. 141

గీ. అతనిదుఃఖంబుఁగని - విజయాశ్వవృత్తి | జాలివడినిజవట్టివై - జాలఁగినిసి

పండ్లు గీటుమఁ దారుణ - భావణములఁ | దర్శనముఁజేసి యిట్లునఁ - దలఁకుగద. 142

ఆ. ఓసి! దుష్టరాల! యీగంధ మిశ్వరుం | డేమికి డొనర్చ - నిపుడునీకు

పాపభీతిమాని - పాపనమాననుఁ | గరుణలేకఁ జంపఁ - గానదేల ?

143

క. నాయాజ్ఞమించి మెలఁగం | గా యోగ్యంబగునె ? యెంతఁ - గావించితివే

మాయలమారీ ! యెవ్వధిఁ | జేయాడెను ? నీకు మాని - శిరమును దునుముకొ. 144

క. నినునితని కొసగుకాలం | బుననాయెడ వోలెభావ - మునుదెలిసినయం

బున మెలఁగుచుండుమని చె | ప్పనె ? నామాటలను మఱవఁ-బాడియె ? నీకుకొ. 145

క. పతికపయశముంగూర్చెడి | సతియుండిన నేమిఫలము ? - సర్వవిధములకొ

సతిగాదది శత్రువువో ! పతికిందగదట్టిదాని - వైర్వియమిడఁగకొ. 146

క. అనిగద్దించి విభుండడి | గినభయమునఁ జేతివాలుఁ - గ్రింపవయిచియా

వనితామణి యపుడెంతయు ! వినయంబున నిట్లునియె - వివరముగాఁగకొ. 147

ఉ. నేనుమునికొ వధించినది - నిక్కమువల్లభ ! యైవ యొక్కనుం

తేనియులేదు నాయెడల - నిందుననేరము; యాపనాకృతికొ

బూనుదుఃఖంపుమంచుననుఁ - బూనెమునీర్దుడి దేటిమాటయి

శ్రీకొఁగింపలేననిన - యేలభయంబు వధింపుమీననుకొ. 148

గీ. నేపునర్జీ వినగుదును - నిక్కయంబు | మదిమితొలఁగును పిమ్మట - మునముమీఱ

ననయమును నిన్నుఁగూడి పెం- పొనరననుభ | వింతుసౌఖ్యంబుననియెనే-వివరయున్న.

గీ. ఎంతసెప్పిన వినక యిట్లిపుడునీవు | సలుచుకుండిన శమియింతుఁ - జత్తఁబడవ

సనిశమింపక ఖండించు-కొనఁగఁబూనెఁ | దనముఁదానదిగనిదిగు - ల్లినిమనమున. 150

క. ఈమునియాజ్ఞను మీఱిన | నేమగునో నేయుటొప్పు - నెదియొననుకొ

భూమికుడితని మాటల | కేమాత్రమునడ్డువలంక - శ్రేయదునుననియెకొ. 151

వ. ఎట్లునునితఁడుఖండించుకొనటకు సిద్ధపడియున్న వాఁడుచెప్పినభంగిల్లవ ర్తింపనినేరంబుఁ

తైఁదెచ్చుకొననీల ? యనిచింతించి పరమేశ్వరునిమనంబునధ్యానించియేట్లు కేలకుడైర్తుం

బునవలంబించి ఖండించితి.

152

- క. ఘాతుకురాలనటంచు | బాతకురాలననుచు మది - భావించిమనః
ప్రీతిగనికైమోరె | రీతినొనర్చినను సంతా - రించినవగవక. 153
- క. ఇదినవ్యమనని యుగ్రుం | డెదివిని యడలించి, కల్ల - లాడకుమిదిన
ముదురా ? లోకులు తనకుక | ముదిమితోలంగు జంపుమనెడి - మూర్ఖుడున్నే 154
- ఉ. నెప్పరివారువార ! యిది - నిక్కమె ? తన్నువధింపు మంచుదాఁ
జెప్పెనె ? బాసనేయుము ? కు - శీల ! మముంగికురింపఁబూనినీ
విప్పుటికివ్విధిరి బలుక - నిచ్చదలంచితివొక్కొ ? నీవు నీ
తప్పునదేలఁదెల్పదువు ? - దైవమెఱుంగు నిజంబుఁగల్గయుక. 155
- క. ఇతఁడు నినువేడఁటయునీ | వితనినినిరసించితెగడి - యెట్లాడినయు
ద్వైతియునుఁ బిమ్మటనడిచిన | గతియును నాకెఱుకలేదె ? - గట్టిగఁజెపుమా ! 156
- గీ. ఎంతవేడిననీవిచ్చ - యింపకున్న | మునిననుంజీరి మొరఁబెట్టు - కొనఁగలేదె ?
యబ్బయుండఁగతిఁగిఁబెట్టె - నతనికనిన | భంగిబలికెద వెఱిఁగిన - వానియెదుట, 157
- క. నీవిభునకిపుడునమ్మిక - గావింపఁగఁ దలఁచిపలుక - గానెంచిననీ
వేవిధమునననునను | మీవిపరీతంపుమాట - లేవిననొల్లక. 158
- గీ. ఆవులించినయంతనె - ప్రేవులెంచు | వాడుభూపతియెఱుంగని - వాడుగాఁడు
నీవువేయించించిన - నిజముకల్లఁ | దెలిసికొననేర్పుఁ జెప్పుము - వలసినట్లు. 159
- ఆ. కడఁగియింతనేర్పుగా బొంకలేనివా | రెటులసాహసించు - రింతపనికి
ధూర్తపీఠునిన్ను - దొడరిమాటాడరా | దనియె నతనిపలుకు - లాలకించి. 160
- మ. జగతీనాధుఁడు వారీభాషణములుక - సరిదర్శముందామదిం
దగయోజించి, కుశీలగాదతివయే - తత్పూర్వమిబ్రహ్మచా
రిగురుదేవకుఁ దూతీనాఁడననిదు - ర్వుత్తాంతముంజెప్పెద
పుగుమాటల్పఁచియించు నీతఁడెపుడుక - వ్యాజ్యెంబుఁబుట్టించెడిక. 161
- చ. అపుడటవల్కెనాటయిపు - డవ్విధినేవవియించునంటకుం
దపసివధింపఁగాఁబడియె - దానువధించితినుంచుఁజెప్పెని
క్కపుతెఱిగిపెగాననిది - కల్లయనంజనదొర ! కాంతతాఁ
గృపవిడిచంపుమంచుముని - గేలికిఁజెప్పినఁజంపఁబాడియె. 162
- క. మునియాజ్ఞనుమీఱఁగరా | దనిచెప్పిన, యంతెచాలు - ననిమానింజం
పెనుయోగ్యామోగ్యక్రియ | లనుఁదెలిసియొనర్పఁగావ - లయుననకధృతిక. 163
- క. కావునపాపముఁడగుభూ | దేవునిసాహసముతో వ - ధించిననేరం
దీనెలదియెడలఁగలదిక | నేవిధిజంపిననుపాప - మేగద ; తలఁచక. 164

వ. అనితలంచి మాచంపలాక్షియొనరించిన దుష్కృత్యంబునకాగ్రహంబువహించియతండు.

మ. కుటిలభూకుటిదున్నిరీక్షణమహా - క్రూరాదుజాన్యుండును

త్కటకోపజ్వలనన్నులింగజనితో - దృష్టికరాక్షుండునై

చటులానేకపతుండనన్నిభక - స్థస్వచ్ఛకాతాసివి

స్ఫుటరోచుమీటుమిట్లుగొల్పవపున - స్తోకప్రతాపంబునక.

166

ఆ. నీతిలేనిదాన! - నిర్భాగ్యురాల! హా! స్వమునకిరడుజంపు - మనినచోడతి

చంపజను నె? నిన్ను - జంపినగాని యీ | దోష మొండుపగివెలచొలగెనెపుడు. 167

క. పెదపులడడి పెదవేలా? | పెదదనబరువిడిననెంత - వేడినవిడజం

పుదుననుటయునుగ్రుండా | మదనశ్చివైసలుకమించి - మహిపతిగనితాక.

168

చ. విడువకుమయ్య! దీనిబల - వించినవేడినశంకమానిచ

క్లౌఁపుములోకమందుభవ - దన్వయమెంతయునిర్మలబగుక

గడునిదిమాయలాడిదయ - గల్లవిధిక్షసటియిరువీసయై

యొడిక మెటింగివల్కునన్య - తోదరినామమునీనికిందగుక.

169

ఆ. నిరపరాధియాము - నిక వధించినయట్టి | దోషకారివిడిచి - దూఱుంజెందఁ

జనదుచనదునీకు - చంపిరత్నిర్తనిం | గాచికినుముభూప! - కరుణవలదు. 170

క. ఘణిండచియన్ధుంబగు | మణింకైకొనుభంగిగపట - మానసయునుదు

ద్ధుణకలితయునగుదీనిం | దృణముంబలెనెంచితునిమి - తృప్తిగొనుమా. 171

క. అనిబోధించిననానని | మనుజేకుండుపత్నిమీడి - మమతనువిడిచ

య్యనచంద్రహాసమనియెడు | తనకైదుపునెత్తివేయఁ - దమకించుటయుక.

172

క. వ్రేయుమువ్రేయుముభూప! పోయెంబోయెంబొంగి - పోయెంబోయెక

జాయయనితలచకుమునీ | క్రేయంబుంగోరియిటుల - జెప్పెదజామ్మా! 173

చ. తటుకుననెందునేనిజని - దాగినయీనిసివేళనిట్టిచీ

కటితటిదీనిగన్దొనుట - కప్తముకార్యముడప్పిపోవునం

తటనెటునేయునోమిగుల - దండనకత్తియ, నేనువోయివా

కిటజననీకనిల్చియిరు - గేళ్లనునడ్డెదనీపుద్రుంపుమా!

174

క. అనిపలికియుగ్రుండొయ్యన | గమమొజుంకెక్ మానితనుపు - గరవాలంబుక

గనిసింపదయ్యెవిడువకు | వనితనువధియింపుమనుర - వమువినబడియెక.

175

ఆ. అటులమాయమైన - యాచిత్రమెటులగక | ధర్మచరితుడైన - ధరణివిభుడు

వింతనొందియట్టై - కొంతనేషరసేతా | నింతిధునుమగుల - నెత్తెనాల. 176

- క. ఎత్తియపుడిండు కేనియుఁ | జిత్తంబునసంశయంబుఁ - జెంచకధర్మా
యత్తమతి నైవధించెద | నిత్తరుశిఁటంబుబూనె - నేయుటకంతకొ. 177
- క. పలుదులుదుగుదుముడుగుము | కలికియొక బేదుతప్ప - ఖండింపంగాఁ
దలఁచుముమానవేశ్వర ! | చలమునజాయకొవధింపఁ - జరునే? నీకుకొ. 178
- క. అనియెత్తినజకరముకొ | ఘనబుబుడొక్కండుగట్టి - గాఁబట్టి నల
గునఁదోచిననివ్వెఱవడి | జననాధుఁడునిలిచి నలుచి - శల్లనుదుండకొ. 179
- క. దిగ్దననొక్కమహాప్రభ | దృగ్గోచరమయ్యెనాస - తీపతులకుయూ
నిగ్గెటులగలిగెననివా | చ్చలముగసంప్రమించి - రాసమయమునకొ. 180
- సీ. ఇచ్చదనీలంబుల - కెఁద్రొననెమ్మేని - కాతులుమించిన - ల్లడలబుద్ధ
నుండవడవార - విండంబుమందహా - సన్నూర్తి నెంతయు - జానుమీఱ
జలదంబునందలి - చంచలాలతవోలె - డందై నరుక్కచే - లంబు మెఱయ
గడమలమణిగణ - స్థగితవిభూషణ - స్తోమంబుమిక్కిలి - శోభిల్లుగ
- గీ. శంకచక్రద్వయంబు హ - స్తములవెలయ | నమరఖగవాహనారూఢుఁ - డైరమాన
హితముగావారిక్షింప - నెంచియపుడు | కంజనాభుండుశౌరిసాక్షాత్కరించె. 181
- క. కారదనీరదరాజు | క్షీరమరాశోగ్రతుల్య - సితజేవలండా
నారదుఁడునుఁబాడెనూపెకొ | శీరమణుకొదనమదికొ - స్మ - రింపుచునచటకొ. 182
- ప. అటులజగదీశ్వరుండైన రమానాథుండు ప్రత్యక్షుంబగుటయు, నఖండమార్తాండకోటి ప్రభా
మండితతనండును, పుండరీకదళలోచనండును, నుందరతరేందుధరశతానందపురం
దరాదిబృందాదకబృందనందిత పాదారవిందయుగళుండును, దుష్టజననిగళుండును, నకలంక
నిరుషణుమణి గణనికరసంసుటితా నర్హవిభూషణభూషితాంగుఁడును, నజ్జినసంగుండును,
భానువందహాసకలితవిలాసపరిపూర్ణకోమలవదనండును, నద్భుజనదనండును, సకలభువన
సంరక్షణదీక్షానత్సంకల్ప ప్రమోదనిరంతరహృదయుండును, నిత్యనదయుండును, భక్త
పోషండును, ముక్తదోషండును, దీనపాలుండును, గానలోలుండును, పరమకాంతుండును,
విరహితాంతుండును, నగునపురమేశ్వరు, వేదవేద్యు, నిందికేశు, భుజంగతల్పు, నాదిమహ్యం
తరహితుఁ, జీవానందస్వరూపుఁ, గాంచితదీయశుభలక్షణంబులవలన వైకుంఠుండని
యెఱింగి, పులకితగాత్రుండై విజయాశ్వనరేశ్వరుండు భారత్యసహితుండై సాష్టాంగదండ
ప్రణామంబులుచరించి భయభక్తివినియంబులు ముప్పిరిగొన, కరంబులుముకుళించి
యిట్లనిగ్గుతించె.

దండకము.

శ్రీమత్పుయఃకంధిజాహృత్సరోజాతసంచారమత్తద్విరేఖం, లసత్కుష్మరూపం, సుర
శ్శ్లోమముఖ్యామరశ్రేష్ఠసంస్తూయమానప్రసిద్ధప్రభావం, మహానుభవభావం, గిరిద్విట్ ద్విషేత్కుం

భిక్షుసంఘం ద్వాపనాటోపగంభీరపంచాస్యవ్యం, మహాశాస్త్రధున్వయం, చాన్ద్రసన్ధ్యం, మహాభాగనిర్వాహణోద్యోగ సంకల్పసంసక్తచిత్తం, సుఖాధానవృత్తం, ముముక్షుప్రియస్వాంత సంయుక్తయోగీంద్రసంహావాంశాప్తిమూలం, నవస్వర్ణచేలం, విషన్నప్రజ్ఞేశమాచిక్పతాయోగనిత్యాన విద్యప్రమోదం-వినిర్మూలభేదం-బలివ్యాసగాంధేయభీభత్సదాఘ్నిదిగ్భక్తజాలార్చిత శ్రీపదాబ్జద్వయం, భవ్యతేజోమయం, నిష్కాన్తప్రదత్తునంకల్పితానూనశోభాభిరామోల్లాసకృంతవీరం, సుధీహృద్విహారం, జగత్సృష్టిసంరక్షణగ్వంసకార్యత్రయాక్షిణ పూర్ణస్వతంత్రాధికారం, యశోదాకుమారం, గదాశార్దూలస్త్రింశచకౌబ్జముఖ్యాయుధోపేతకైకారవిందోపమానప్రభానవృహస్తం, త్రిలోకపరిశ్రవస్తం, దయాసంయుతాపారంభద్విక్షణాసాదనాత్యంతకాతూహలాయత్రసాధుప్రీతానం, పవిత్రాభిధానం, మునిస్తోమహాకంఠం, సమస్తంనువేషం, చిదానందతత్వం, విదీర్ఘారితత్వం, శుభాధారవక్షం, కథంవైత్యక్షిణం, గతాభీతానుజితాపీపీతానం, ప్రబుద్ధంప్రసిద్ధం, నిరీహం, నిరంతరం, పరీకారం, మహేంద్రేష్ఠసంధానకం, సర్వదాభావయామ్యచ్యుతత్వంప్రభోపాహిమాంపాహిసర్వేశ్వరా నిర్వికారా నమస్తేన్నమస్తేన్నమః.

184

సీ. జయజయ నగధీర - సకలలోకాధార - పాకారసుతమిత్ర - పద్మనేత్ర
జయజయబుధపాల - శత్రుదానవకాల - సన్నతదగహాస - సత్యవాస
జయజయనిర్మోహ - జలదసన్నిభదేహ - హర్షత్తగంభీర - హతవికార
జయజయశివబాణ - శరణాగతత్రాణ - రవికోటిభాసదు - ర్జననిరాస

గీ. జయజయహరిసదానంద - జయముకుంద | జయజయ రమామనఃకాంత - జయయనంత
జయజయపరేశాయతీర - జయసుగరిర | జయజయ జనార్దనామార - జనకధీర. 185

ఉ. పావనభక్తహాసమధు - భంజనపాపమారా నమోస్తుతే
భావధవారిమిత్రభవ - బంధవిదారసదానమోస్తుతే
దేవసమూహానవ్యవస - దేవకుమారసుఖినమోస్తుతే
స్థావరజంగమాదిసము - దాయభరావదానమోస్తుతే.

186

క. పందేముచుకుందావన | మందగధరనుండరాం - మంజులభాషా
బృందాచకేంద్రహా | సంప్రదదహితకోప - నయగుణరూపా.

187

ఉ. శ్రీరమణీయధామతుల - కీదశహారయుజేంద్రగోపికా
జారమురాదిదైత్యహర - సత్వరజస్తమరూపహారసం
సారమహార్ణవోత్తరణ - సర్వసమానకుభప్రదానమ
స్కారమునీకునిదిరకుం - గామితదాయక లోకనాయకా.

188

రగఁ.

వందనముచారీ - వందనముకుందా | నుండరవేషా - నుజనానందా
 దామోదరగుణ - ధామనుశీలా | క్షేమంకరల - క్షీప్రహృల్లోలా
 లోకేశ్వారిత్ - లోకాతీతా | వైకుంఠాధిప - వైరివిజేతా
 నీరజనాభము - నిస్తుపపాదా | కారవకులహర - కంసచ్ఛేదా
 సింధుగభీరవి - జితవడ్వర్గా | సింధురపోషా - శ్రీతరుంగార్గా
 మణిమకుటాస - నామనిరకుజ్జా | ఘోరపల్లవభ - ప్రదమాస్తాజ్జా
 మధురాపురవర - మారాకారా | విధుహరిలోచన - విశ్వాధారా
 నీత్యధరాధర - నీశాకాంతా | సత్యాప్రియని - స్కామప్రవశాంతా
 పురుషోత్తమనర - పోషపవిత్రా | స్థిరవైభవం - దితనుదరిత్రా
 బలివిధ్వంసక - భాస్కరతేజా | బలభద్రానుజ భక్తసమాజా
 ధర్మవిధాన - తత్వాధారా | నిర్మలకరుణా - నిత్యనుకుమారా
 గరుడభ్యుజ్వల - కటహరశౌరీ | పురుషోత్తయజ - భూధరధారి
 అక్షరాశ్రయ - యజ్ఞోద్ధారా | నక్రవిఖండన - నందకుమారా
 మంజులదేహి - మాయాత్రిత్వా | కుంజరభంజన - గురుతరసత్వా
 సృష్టిస్థితిలయ - చిత్తోన్మోగా | దుష్టభయంకర - దుఃఖత్యాగా
 నినునెరనమ్మితి నిగమవిహారా - నమగృహగనుమా - నందవిచారా
 మౌక్తికేంద్రసేవ - ములకసమానా | దిక్పానినేవిను - తింతుననూనా
 జయజయజయజయ - జయసద్భావా | జయజయజయజయ - జయజయ దేవా. 189

ఉ. శ్రీరసముద్రవాసబుధ - జీవనజీవనజారిహస్తదే

వారికుమారపాల వర - మాతృచరాచరవర్గరక్షకా

భూరివివేక ధామనుర - భూనురపూజితపాదయోగిమం

దారయుదారభావనుకృ - తపద్రకాపుమునన్నుమాధవా !

190

ఈ. దీనుడమూఢుడక్షిణుడ - దేవగణాశ్రియయోగ్యమైనదా

మానులభక్తిమైనిగమ - మంత్రములందగఁబూజనేయు నీ

జ్ఞానదభవ్యరూపమును - గాంచికృతార్థుడైనైతిసత్కృపక

బూనిసముద్ధరింపుమహి - భుగ్వరవాహనలోకమోహనా !

191

చ. సనకసనందనప్రముఖ - సంయములైననునాత్మయోగసా

ధనములఁబూనినిత్యమును - తత్త్వవివేచనజేసికానఁ జా

లనిభవదంఘ్రిలక్షగను ఘ - లంబుఘటేన్ద్రేనునన్నువంటి య

ల్పనకిదిపూర్వజన్మకృత - పుణ్యమటంచుడలంతునమ్మతా !

192

మ. తొలగెక్కదోపములెల్లనేడు కడుసం - తోవంబువాటిల్లెనా
కులముకొబావనమయ్యెచింతలడంగెం - గోర్కల్పలించెకృతభం
బులు జేకూఁతెంగొఱంతలేదికభవ - త్పుణ్యస్వరూపంబుం గ
న్నులఁజూడంగ నెసర్వముంబొసంగె ధ - న్నందకృతకృతనేనిలక. 193

క. శరణాగతావనానిను | శరణంటింగాప్రమంజీ - సమయంబంటికొ
కరుణాకరభవసాగర | తరణానుజనార్తిహరణ - ధర్మాచరణా. 194

నిరోష్ఠ్యకంఠము.

క. నురరాజరక్షకాసా | గరతనయాహృదయజలజ - కంజహితాకం
ధరసీలదేహకరుణా | కరనారాయణయనం - ఖిలహరణహరీ ! 195

చతుర్విధకంఠము.

క. చింతావిదూరభవ్య | స్వాంతాపరచేలదురిత - సాగరతలణా !
కాంతేయసౌఖ్యదాయక | కాంతాకరిపాలయోగి - సన్నతచరణా ! 196

గోమూర్తికాబంధము.

క. భూనుతహరసఖయనిభా | జ్ఞానదధర్మజవిజయవ - శంకషక్తస్తా !
ధేనుకహరసదయశంభా | ఖ్యానగధరజయజయావ - హావకృత్యా ! 197

నాగబంధము.

చ. రవిసమతేజపావనధ - రాధరనిత్యశకుంతవాహమా
నవనురజాలసేవితఘ - నాఘనవర్ణజయాంకమానిజై
భవనుతకౌశలావనజ - భంజన నిర్మలనామదేవకీ
భవనకలేశదేవకుల - పాలమహత్సృశవీరధీనిధీ ! 198

ద్వ్యక్షరకంఠము.

క. నిను నెమ్మనముననమ్మిన | ననునోముము నెమ్మినీమ - ననమునుసేమా
ననుమాననమామిమనో | న్మనమన్ననమ్మనిమ్ము - నానానామా ! 199

మ. భవదీయప్రకట ప్రభావనుగుణ - పృజ్ఞావిశేషంబు లా
దివిజశ్రేష్ఠసకేసియం దెలియఁగాఁ - దెల్పంగరాదండు మా
నవమాతుండు నెఱుంగనాకుడరమే ? - నాశీకపత్రాక్ష ! నే
నవివేకింగడుదోచినట్లిపుడు ని - న్నాసక్తి వర్ణించితిక. 200

ఉ. ధారుణినెండవేడిమికె - దాగయించి మహారుహులు వి
సాగరముదానూంబయిన - ఛాయనుమర్త్యుల కిచ్చునట్లు నీ

- వారలు నోందుకప్పములు - వావిరి నీవపించి వారి నో
 ప్పారగఁగోతు వెల్లపుడు - నాదట సోఘ్యములిచ్చిభూధరా ! 201
- చ. అని విజయాశ్వభూపతి ర - థాంగధరుక భయభక్తులేర్పడక
 వినుతియైనర్చుచున్న యని - విశ్వమయఁడు మాదంబుఁజెంది యి
 ట్లనియెగభీరభావల; జ - నాధిపనీవసమాన ధర్మవ
 ్రసంధవు జాలమెచ్చితి ధ - రక మఱిలేరు సృపుల్యవాద్యకుల్. 202
- క. ఘనఁడవు నీవిష్వధిఁ బ | త్నినిజంపఁగ బూనఁజనునె ? - తెలుపుము ? మదియో
 జనఁడేయకెట్టికార్యం | బు నొన్నగరాదటంచు - బుధుఁనవినవే ? 203
- గీ. ఆనుచు వట్కినిరు త్తరం - డైయతండు | విన్నవై నిల్చి భక్తిమై - దన్నుఁజూచు
 చున్న యనినప్ప, వెఱవకు - మోసృపాల | లేదు నీదోషమిందొక - లేక మేని. 204
- ఉ. పూర్వభవంబునకొనుము - పుణ్యజనేశ్వరపట్టి వీపుయా
 వర్షనుధాకరాఘ్నినుఁ - బాయఁగఁ జాలనిరంభనుమ్మ ! మీ
 రిద్దరు మానికాపమున - నివిధి బుట్టితి రయ్యజంఘము
 మ్మృష్టినిఁగూర్చెఁ జాలబియ - మొప్పుసతీపతులై మెలంగఁగక. 205
- వ. మున్ను మునీంద్రుండు మిమ్ముశపించుకాలంబునఁ ద్రిమూర్తలకుఁడక్కఁడక్కినవారికి
 మీవరిత్రంబొకింతయుం జెలియకుండఁగలదనియు, మీకుమదీయదర్శనంబుసంపాప్తిం
 చుననియుం జెప్పియున్న కతంబునఁ బ్రత్యక్షంబయితి మీవృత్తాంతంబెఱుంగఁజాలమిచే
 నారదుండుసామాన్యమానవులనుగాఁదలంచి నాతోడ మిమ్మువర్ణించియుఁగ్గడించె, నది
 నేనెఱింగియుండియుం జెలియనివానివలెయాకర్ణించి, యొకవినోదనాటకముం గల్పించి
 మీసత్యశీలంబులు లోకంబున నుద్ధీరమైనిలుచునట్లు నేయనెంచి యిన్నివిచిత్రకార్యం
 బు లొనరించితి. ఇంకమికెట్టియాపదలును బొసంగనేరవు. అని పూర్వజన్మవృత్తాంతం
 బాదిగా సర్వవిషయములుం జెప్పిన వినియాశ్వగృంబుఁ జెంచుచున్న విజయాశ్వసకును,
 నారదునునుం దక్కినవారికిని ముకుందుఁడు స్వకీయమాయఁగవియించిన దక్షణంబునవా
 రలు పామరత్వంబువహించిరంతసర్వజ్ఞుడైన జనార్ద నుండు విజయాశ్వనింజూచి మరల
 నిట్లనియె. 206
- కా. నీసత్యంబును ధర్మబుద్ధిగుణముల్ - నీయివిసీదైగ్యము
 ల్లాంగంబొప్పఁగఁగాంచి మేలొనఁగవా - లాయంబుభావించినే
 నాసక్తిక భవదంగనకొనిరులమా - యామానినైవేడినీ
 చేసర్పంబునుఁ గొంటినారదుఁడునా - శిష్యుండుగానుండెరాక. 207
- క. ధనదారాగేహదులఁ | గనికరమును మానియడిగి - కైకొన్న మహా
 మునివరుడ నేనయుగ్రిం | డమనతఁడీనారదుఁడన - రాధిపవించే! 208

కా. ఆరీతికొ యకలంబునీలననే - నన్దించియాన్దించియా
సారంగాక్షీనలంచి రద్ధునములుకొ - శాంతులునకల్పముకొ
తీరుకొనీతియు నత్పర్యవర్తనముచూ - తిన్మృత్యుముగాంచగూ
నారూఢిందలపోసి పోయిప్పుగుప - న్మంకంబువైచేరితికొ. 209

ఉ. మానినిభక్తిరూపనను - మానమొకించుకద్రొనలేక
మృతమెల్పంగాశయన - మందిరముకొ నడిజీవిత్యుపై
దానుపక్షిప్తమైమదన - రంత్రములం బొనరించెనె
నానియమంబెఱింగినను - నంటకుమో! యనియానఁబెట్టితికొ. 210

గీ. అపుడు నాయానకీగజ - యానవెఱచి | యట్టైనిలిచినమాయాసి - నతివకొనగి
చంపుమీనమ్మదీనితో - జతొలంగు | యావనముకొందిజీవంతు - నంపనంటి. 211

ఉ. కోమలియాదురు క్తివిని - కొంతునుడన్ద్రో పాటురూపంగా
పేర్చుడలంకిమఃఖమున - బెక్కువిగ్రంబుల యుష్మత్తంబునే
నేమనినేతు! మీయైవల - నెంతయుఁగూర్చి మెలంగెడకొమనా
తా! ఘర్షితోనమీముదిమి - మాటడలంపను సర్వమింతయుకొ. 212

క. ముదిసినవారైననునే | యడవదయునులేదునేబి | యంబొందితియా
కొదుకేల! మానుక, డనియెకొ | బెదరించిశపింతునంటి - బిచ్చుటనతివకొ. 213

గీ. ఎంతబెదరించిననుఁజంప - నిచ్చలేక | యున్నఁగనినేను సౌఖ్యంబు - నొందుటరయఁ
జాలవైతివిననునేన - చంపుకొనెడ | గలుగునీకీడనీకని - ఖడ్గ మొడిసి. 214

క. కొనికొంతుకనేనేది | గ్గునంగనసూచుచుండ - గోనీకొంబూ
నినభీతిలిమానిచినా | యనుమతిఁదామీఱలేక - యడలుచుఁడునిమెకొ. 215

వ. పిమ్మట యుగ్రంధువాపోవుటయు, నార్ధస్థనివిని నీవు సమదెంచి విచారించుటయు,
నతఁడీరమణీమణిమునీంద్రునింజంపెనని యనత్యంబైననెరంబుంబూన్పినీతోడఁ జెప్పు
టయు, నతనివాక్యంబులు సత్యంబులనిభావించియధర్మప్రసర్తనంబునకువెఱచినీర్దోషి
యైనయీసాధ్వీరత్నమును దోషింగానెంచిసీపుసంహరింపఁబూనుటయు, నిత్యాదివిష
యములునీవెఱింగినవియ, మీయిరువురిచిత్తేభుద్వియుంబరిశీలించడలంచి నేనిట్టికవటనాట
కంబుఁబ్రదర్శించుడలంచి సాంతంబుగానిర్వహించితి. విజయాశ్వనృపాలా! నీవుధర్మ
స్వరూపుడవు సత్యసంధుడవు దయాశాలివి శాంతచిత్తుడవు నిన్ను సామాన్యనింగాఁ
డలంపరాదు. ఈవనితామణికిసమానమైన సాధ్విముల్లోకములయందునుఁగలుగదు. సద్గుణ
గణమతల్లియు, జగద్వందితపరిశుద్ధచరిత్రయునైనయీ మెయ్యందెప్పుడును నెట్టికళంకంబును
గలుగనేరదు, పిమ్మట మెచ్చినర్థవిధంబులను శుభంబులొందింప నెంచితిగావున 216

- క. నరవరమీకుక్షులసిన | వరముహుసంగెడనుశంక - వలదడుగుముస
త్వరముగననుటయువినితాఁ | బరమానుదంబునొంది - భక్తివల్లకొ. 217
- ఉ. పాణియుగంబు మోడ్చినిజ - ఫలరలంబునఁజేర్చినను
తాగిణమోన్న మోసకల - తాపవిదాన మోన్న మోజగ
తాగిణ మోన్న మోవరమ - పావనహుసన మోన్న మోఖల
క్షీణమోన్న స్వటంచునుతిఁ - జేసినమృత్యుతిరిగిరాజుతాక. 218
- ఉ. ఓగజక్షకా! పరమ - యోగులక్షణమందోఁజుట్టిని
యాగమవేద్యమూర్తిగను - నంతటిభాగ్యము గల్గినం నా
లోగుది గొన్న కోరికలు - లోపములేక ఫలించెదధతిక
వేగనొసంగవేరద - వేడితినన్యమునొల్ల నెద్దియుక. 219
- క. ఈవరము దక్కవలదిక | యేవరమునటంచు మాన - వేద్యుడడిగినక
దావినహరియట్లనియెడ | యావలసిన మతినిమద - హాసముపనరక. 220
- క. సంతోషించితి నవని | కాంత ! భవద్వాంఛయపుడు - గలుగదు నుమి ! ని
శ్చింతనికఁ గొన్ని నాకులు | కాంతిగరాజ్యంబు నేలఁ - గానలయుభవిక. 221
- క. అటుపిమ్మటరథతిఁజెం | దుటకర్తుడవగుదువంత - తొందరపడనే
మిటికదిమీఁదటఁగలుగును | దిటపుగనీకీర్తిమించు - దిగ్దేశములక. 222
- క. ఇంకనుమనసినవరముల | శంకింపక వేడుమనిన - సంభ్రమమునయా
పంజరబలచనుడగు | శంకరనుకుకరుణకలరి - జనసతిమరలక. 223
- మ. అమితస్వాంతుననంతునింబొగడినా - ప్రాంగంబుగాఁదాఁబ్రణా
మముఁగావించివరేశ ! యట్లయిన స - న్మార్గంబునకొబ్బిని
తృప్తమువర్తిల్లననుగపించియొక పు - ణ్యార్పణక్షేత్రపుత్రువం
శమువర్ధిల్లనొసంగవేయనుచు వా - యం జెందెప్రాశించినక. 224
- చ. అతనిమురానురారెడ - యామృతదృష్టిలఁగాంచినల్కెనో
క్షీతవర ! నీకుపుత్రులనుఁ - జెందెడియోగములేదునుమ్మియా
శతధృతినిర్ణయంబిది వి - చారముఁజెందకుమింకసద్గుణ
ప్రతతినిమించియొప్పునుత - భవ్యవర్తిత్రనుకూతునిచ్చితిక. 225
- ఉ. అంకిలిలేకసత్యపథ - మాత్మదొంగక ధర్మ మొప్పఁగా
నింకనుఁగొన్ని నాళ్లవని - నేలిజనుబులు మెచ్చసత్త్రియలో
గొంకకొనర్చిసాధుబుధ - కోటులరక్షణజేసియంతవై
బొంక మెల్లమోక్షమునుఁ - బొందెదనీవుసతీయగుంబుగక. 226

- ఆ. పరమసాధ్యుడైన - భవవీయపత్నిని | గడులుచిత్రినార - గాడలంచ
మున్ను వోలెత్త - తెన్నుక చేపట్టి | రాజ్యమేలుమయ్య ! - రాజచంద్ర ! 227
- వ. మఱియొక్కవిశేషంబుఁ జెప్పెదనాకర్ణింపుము. 228
- చ. ముదమొదవంగ నీచరిత - ముక బిగ్గియ మొప్పగ వెవ్వరుద్విలోఁ
బదివినవిన్న నాయుపును - కాశ్యపకీర్తియు పుప్రపాత్ర సం
పదయును భోగభాగ్యములం - బన్నుగఁనొంపి సుఖించియంత మ
త్సదనముఁ జేరనేర్పరిది - సత్యముపత్యము మానవేశ్వరా ! 229
- క. అనుచురమారమణీపతి | జనపతికానతి యొసంగె - జల్లనవర్షిం
చెనుపుష్పవర్ష మంబర | సుననుండి సుపర్వచమితి - మునమొందెఁగడు. 230
- ఉ. చల్లఁగవీచె మారుతము - శాంతివహించిరి స్వప్నమలం
ప్సల్లవిలంబులుంగు సుమి - తంబులునయ్యెను భూజమర్చిరా
జిలెను దిక్కులన్నియును - సింధుపులెంతయుఁబొంగె జీవకో
క్లెల్లముదంబుఁజెందెనుతి - యించిరి సిద్ధులుపారికాంక్షులుక. 231
- ఆ. ఆడిరప్పరసలు - పాడిరిగంధర్వు | అమరకోటిజయ జ - యగ్గనులు సె
లంగె నారదుండు - పొంగిగంతులుచైచె | బొగడెఁజాలహాని - భూవిభుండు. 232
- క. తనరయతోపతిభక్తిం | దనకీర్తికొలందిబొగడె - డామరసాక్షుక
వినుతమహాభవక్షుక | కనకాంబరునుజనపక్షు - గజరంధ్రక్షుక. 233
- వ. తత్సనుయంబునక్రొక్కాఁటు మెఱుంగునుంబోలెదిగ్గననొకయద్భుత కాంతితోఁచెనంతట.
- సీ. దిశలెల్ల వెలిగించు - దివ్యతేజముతోడ - రమణీయభర్మాంబ - రంబుతోడ
శంఖచక్రిగదాది - సాధనంబులతోడ - డంబై నమఃకిరీటంబుతోడ
వాహనంబై నట్టి - వై నతేయునితోడ - రాజిల్లుభార్గవీ - రమణితోడ
చెంగటఁగల నుర - శ్రేష్ఠాత్మజునితోడ - పరివారమధవ - ప్రకతితోడ
- గీ. యట్టైవిజయాశ్వ వృథతియు-నతనిసతియు | వింతపడిచుచుచుండఁ బృథ్వీధరుండు
వేదవేద్యుండు వై కుఠ-విభవజాండు | దిచ్చు మొగమయ్యె మోదయు-వీటుకొనగ. 235
- క. కలహాశుండురమేశుని | విలసితకరుణా సమృద్ధి - వీక్షించిమదిక
డలఁచినుతియించి భక్తిక | చెలుయగ నేవించిచాల - వేడకమీఱక. 236
- వ. అనుజ్ఞఁగొని నిజేచ్ఛంజమమిడి యాత్మగతంబున. 237
- చ. తోడలి మరానురాంతకుని - తో విజయాశ్వనరేంద్రు సత్కథక
నడివీతివలకించెను వి - నోధముగానొడంతె కాదుతా

- జడిముడిపెట్టి భూవిభుని - శిలమెఱుంగఁదలంచి యప్పుడే
వెడతెను మాయవేషమున - వెంటనెవోయితి నేను నుంగనక. 238
- ఆ. తలఁచుకొనఁగవు - దట్టైడుఁటుసోయి | చేయవలసినంత - జేసివార
మిరువురమునుతుదను - నొకటిగుణములు | మెచ్చినుములిచ్చె - లచ్చిమగఁడు. 239
- క. ఇది నా నేరుపుకాదా? | పదిలంబుగ నెపుడునిట్టి - పనులకు నెవముల్
నెదకును నావొనమిట్టిద | కద; కడఁక ఫలించెఁద్యుప్తి - గలిగెక మనకిక. 240
- ఉ. యూహుగంబులందును - మున్ను వినుబడనట్టిదై నయా
వేడుకమించు త్రుళ్ళు - విన్నజనుల్ నను మెచ్చిచాలఁగాఁ
బోవఁడునానందుండఁ ? - భోగిశయానుచుతింపకుందురే ?
యూడిదప్పఁట్టివిమ - లాత్ముఁడుగాంచుమ స్తసౌఖ్యముల్ 241
- క. అనితలపోముచుగానం | బునుఁజేయుచుహరినిమనెని - బొగడుచున్నత్యం
బొరించుచుమీఁదఱియో | జనఁగావింపుచునతండు - సనియెనిజేచ్చక. 242
- క. అంతలధాతీపతినిజ | కాంతాయకుఁడైరమేకు - గరుణాకరు స
ర్వారతర్యామినిబొగడుచు | చింతలుమదివిడిచి తుష్టి - జెంచివెలయఁగక. 243
- క. హరియానతి లాగునదాఁ | బరమానందమునతాఙ్మ - భారముఁబూనెక
నరపతులవొగడఁదొల్లిటి | కరణిక భోగంబులెల్ల - గడలుకొనంగక. 244
- క. జనులకుమిక్కిలినుఖిమగు | వినుతక్రిమవిధులుదెలిసి - విజయాశ్వుఁడు రా
మనివలెధర్మంబుగమిం | చినకడిమినిరాఙ్మ మేతె - జిరవత్సరముల్. 245
- క. గురుదేవతాధర్మతీ | నురులందాభక్తిగోలుచు - చుందొడరిమహా
ధర్మములు పెక్కులొనర్చెక | స్థిరముగనిజక్తిర్మిపకల - దిక్కులనెరయక. 246
- క. అనుపమమగునీగర్కధ | వినినంజదివినసునిత్య - విభవములొదవుక
దనినకట్టములడగుం | గనకాంబరుఁడిచ్చు నెల్ల - కామ్యార్థంబుల్. 247
- క. అనివిజయాశ్వుచరిత్రం | బునునూతుఁడుకౌనకాతి - మనులకునివిసిం
చినవినివారలముచును | వినుతించిరి మొనసి పెక్కు - విధములనతనిక. 248
- క. విశ్వధరాంబుధిశహరి | దత్తులుఁదారకములుండు - సంతటిదనుకక
కాశ్వతమై యీత్రుత్తి | విశ్వంబులవెలయుఁగాత - వినుతంబగుచుక. 249
- కా. లోకారాధ్య ! యభేద్యకర్తయవ ! ని - ర్లోపప్రభావాన్వితా !
పాకారిప్రముఖామరపీయకరా ! - పద్యామనోనాధ ! ను
ష్లోకా ! వేంకటశైలవాస ! నుజన - స్తోమాషనా ! పాపనా
స్తోకానందమయ్యర్ధనా ! గుణసలి + శోహశ్రియా ! సుష్టితా ! 250

క. గాంగేయమంతుకపోభిర ! ! గాంగేయమూర్తిననశు - కపరిముఖునతా !
సంగీతపియ ! మాయా ! సంగీ ! తత్వప్రధాన ! సత్యవిధానా !

251

కృతికర్తృనామగర్భితధబంధము.

క. శ్రీగోపికావియచ్చర ! యోగీంద్రాశ్రయ ! పోద - హోదర ! రవితే
జా ! గజరాజవియత ! పు ! జ్యా ! గతతాపా ! యనూన - నామ ! నమస్తే ! 252

మంగళమహాశ్రీప్రార్థము.

మందశుభాంగ ! పరి - శుద్ధ ! సచకావిముని - శోధితచరిత్ర ! సురలోకా
నంద ! ముచుకుండమత - నామ ! కరుణాకర ! స - నాతన ! శుభస్మర ! వివేకా
మందగుణబృందముత ! మందనగోధరణ ! - మంజులకలాప ! వరదా ! శ్రీ
మందిగ ! జనార్దన ! సమస్తమఖపూర్ణ ! పర - మప్రసాద ! మంగళమహాశ్రీ.

గద్య.

ఇది. శ్రీమద్వేంకటేశ్వర వరప్రసాద లభ్యానర్దశచతుర్విధ కవిత్వముమాత్వాభి
రామ, భూనురకుల శ్రీరహారావారపర్వశర్వరీసోమ, శ్రీవత్సనోత్ర
పవిత్రాప స్తంబనూత్ర, సావిత్రీలక్ష్మీనృసింహశ్యామప్రత్తి,
సుకవిజనవిధేయ, పిచ్చయ నామధేయ ప్రణీతంబగు
. విజయాశ్వచరిత్రంబను ప్రబంధంబున నుత్తర
భాగంబున తృతీయాశ్వాసము
సంపూర్ణము.

శ్రీమద్వేంకటేశ్వరార్పణమస్తు.

సంధ్య పత్రిక.

పుట సంఖ్య.	పద్యసంఖ్య.	పంక్తి.	తపస్వ.	ఒప్ప.
3	14	3	శ్రీరిము	శ్రీరిమి
10	78	1	ఆద	ఆద
16	187	2	లస	సల
34	12	1	మీద	మీద
36	32	2	ఫలముల	ఫలములు
38	35	2	రథమై	రథమై
38	58	1	[పట్టుది]	[పంచపాది]
40	77	1	మూరితి	మూరితి
41	84	4	దెలియగలేక	దెలియగలేక
41	88	2	కరించెదక	కరించెదక
41	89	3	వెల్లబోయి	వెల్లబోయి
42	96	3	ముకురము	ముకురము
42	100	5	కనుల	కనుల
42	101	4	మోముద్రిప్పు	మోముద్రిప్పు
43	104	4	తోచెక	తోచెక
43	110	1	ఇరువురము	ఇరువురము
44	112	2	దొడిగి	దొడిగి
44	112	7	దమిని	దమిని
44	113	6	దోచె	దోచె
44	114	2	పాన్పు	పాన్పు
45	122	1	నొందు	నొందు
46	127	1	సమాగమము	సమాగమము
48	128	3	దాని	దాని
48	128	4	చాన	చాన
47	132	3	నుండగన్గొని	నుండగన్గొని
64	59	3	జీవేశ్వరూపము	జీవేశ్వరూపము
84	113	5	యుదంతబంతయు	యుదంతబంతయు
117	67	3	నజ్జిలోచన	నజ్జిలోచన
127	164	2	రజనీవరస్య	రజనీవరస్య
130	184	1	దైత్యం	దైత్యం

ప్రతి సంఖ్య.	దత్త సంఖ్య.	సంఖ్య.	పద్యము.	విషయము.
144	11	2	బాలదేవునిగా	బాలదేవునిగా
"	"	4	అనుయాయుడు	అనుయాయుడు
"	"	"	దైత్యు	దైత్యు
148	86	2	యనుమంగొని	యనుమంగొని
150	99	2	యాజ్ఞ	యాజ్ఞ
155	161	1	సాద్యమి	సాద్యమి
157	175	2	కొమ్మటిని	కొమ్మటిని
163	246	1	స్వగా	స్వగా
170	16	1	కైకాని	కైకాని
184	172	4	వన్నియ	వన్నియ
206	405	2	భూమి	భూమి
207	418	1	నదర్పణమి	నదర్పణమి
227	184	1	కౌమర్యము	కౌమర్యము
235	253	2	చురుదమత	చురుదమత

పుస్తకముల బాబితా.

	రూ.	పా.		రూ.
శతకంఠరామాయణము వచనము	1	8	గరుడపురాణమువచనము	0
సూక్ష్మశంఖ రామాయణము వచనము	1	8	అష్టాష్టమవచనము	1
కళాభానువిజయము శృంగారవరల	1	8	భగవద్గీతార్థ తాత్పర్యము	2
చెన్నపట్టణములోనివల	1	8	మలయాళమంత్రరాజీము 1, 2,	
సూక్ష్మశంఖ తాత్పర్యచింతామణి			భాములు	1
1, 2, భాములు	3	8	వస్త్రకర్మములు	2
భట్టేశ్వరమూర్తినికథలు పెద్దవి	11	8	కరణాధరామాయణముద్వీపక	
కాశీరామేశ్వర మణిఃకథలు	2	0	కావ్యము	6
వదనకామరాజుకథలు	2	4	శ్రీమదాద్వైత రామాయణము వచన	
శ్రీభక్తవిజయము 20 మహాపత్రికల			కావ్యము 6 సంపుటములు	32
కథలు	1	8	శ్రీమదాద్వైతకథమువచనము 8 సంపుట	
శ్రీమహాభక్తవిజయము 20 భిక్షుల			ములు	24
కథలు	1	8	ఉత్తరరామా నుబహువచనకావ్యము	4
అరేబియన్ నైట్స్ కథలు	1	8	ఉత్తరరామాయణము పద్య కావ్యము	6
శ్రీరామలక్ష్మీ కీర్తయగ ముద్రవచనము	8	0	శ్రీమదాంధ్ర మహాభారతము	
శ్రీరామాంజనేయ యుద్ధం వచనం			పద్య కావ్యము	
అష్టాశ్టమములతో	1	0	అధిపభార్యములుగలసంపుటము	5
శ్రీకృష్ణరాజానుగ్రహుద్ధం వచనం			అరణ్య కర్మము	5
అష్టాశ్టమములతో	1	0	విరాటోద్యోగ పద్యములు	5
మైరాజుచరిత్రము వచనము	1	0	భీష్మద్రోణపద్యములు	5
సంచపాండవులచరిత్రమువచనము	1	8	కర్ణ శల్య, సావిత్రీ, శ్రీకృష్ణములు	5
సంచపాండవులకావ్యవాసమువచనము	2	0	కౌంతిపద్యము	5
కొల్కొత్తము కటమంతో	1	0	అనుకాసక, ఆశ్వమేధ, ఆశ్రమవాస,	
దాంశత్యగహస్యములు పటములతో	2	0	వకాసుల, మహాప్రస్థానక, స్వర్ణరాశివా	
కోదండకృతాచారింకత్రలఅంగలాభ	0	6	పద్యములు గల సంపుటము	5
పాత్రికతీర్థర్థమువచనము	0	3	వేదపద్యములు తాత్పర్యము	3
అర్జునపరిజ్ఞానవచనము	0	3	శ్రీ నీతారామాంజనేయ సంవాదము	
జనమేజయ రాజ్యమువచనము	0	2	గణికా	8
కాటికీస్తోమకాలనిముడ	0	2	శ్రీమదాంధ్ర మహాభారతముపద్య	
నాగడిమాతలు	0	4	కావ్యము పోతనామాత్యకవితము	
లొంగనిలొంగ	0	8	2 సంపుటములు	15
శ్రీరామవనవాసము వచనము	1	8		

నీరజాగణి అంబు కంపెని.

